

ရိုးကျေစိ ပဲပသနရာ

အခြေခံတရားအနှစ်သာရ

နှင့်
ရှုံးနည်း

ပူဇော်သူ

ညီးကံညွှန်

နှုတ်များ
နှုတ်များ
နှုတ်များ
နှုတ်များ

နှုတ်များ
နှုတ်များ
နှုတ်များ
နှုတ်များ

ဦးကဲ့ညွှန်သည် မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး သော
ကြားထော်ပူခဲ့သော တရားကောင်းတရားမြိုဝင်ယျားကိုရဟန်း
ရင် လူ သယျားသိနိုင်ကြပါစေရန် "နိုတာန်ရောက်ကြား"
တရားထော် (သန့်စွဲချုပ်)နှင့် "ဂုဏ္ဍာမြိုင်ပုနိုတာန်ရပုံ" တရား
ထော်ယျားကို ပုဇွန်ဖိပါသည်။

ယခု "မိုးကုတ်ဝိပဿာများ၊ အမြိုက်တရားသန့်သာရှု၊
နှင့်ရွှေ့များနည်း" ဗြို့တရားစာအုပ်ကို ပုဇွန်ရာ၌ တန်ဘိုး
မြိုဝင်နိုင်သည်။ "မိုးကုတ်ဝိပဿာများတရား"ကို လူကြိုးစေရာ၊
လူငယ်ပါနှင့်နကာကာကြီး သဘောသုက် များလည်းကြပါ
စေရန် "အမြိုက်"သိစရာအားဖြာနှင့် "ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်" တရား
ကိုပင် များမလည် ဖနိုက်ရနောင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထား
ပါသည်။

အကောင်းစုံး "တရား"ယျား ပါဝင်သည့်အပြင်၊ တရား
"အနှစ်သာရ"ယျားကိုလည်း တန်ဘိုးသရိုစုံးထွေးပြင်ကြရပါ
ပည်း။ "ရွှေ့များနည်း"ယျားကိုလည်း အသေးစိတ် ဖော်ပြထား
ရာခြားဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သောဓရိုကားလုံးယျားအတိုင်း
အပိုမျွေက်၊ တရားမျှမျှက် ပုဇွန်ထောက်မြိုင်းပြို့ပါသည်။

မြို့ကုတ် ရဟန်ဘ

အခြေခံတရားအနှစ်သာရ

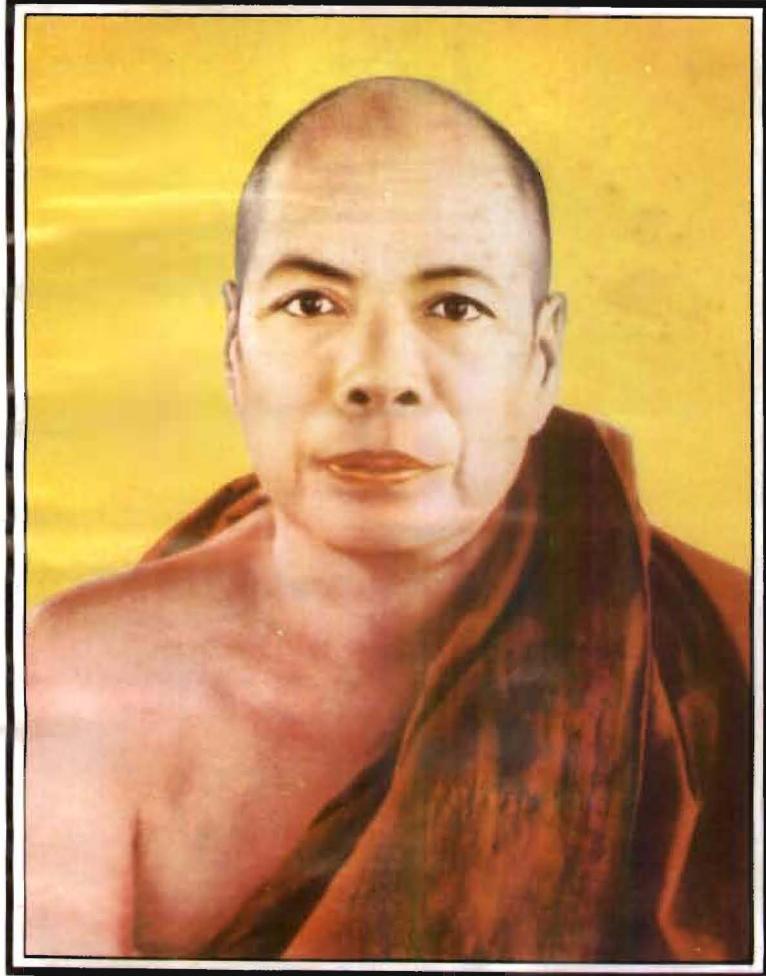
ရှင် ရွှေးကံည်း

ပဇ္ဈာ

ဦးကံည်း

“အင်ကြင်းညွှန်” တာဝေ
တိက (၂၉၁၅)၊ ရန်ကင်းလမ်းမကြီး၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့၊ ၂၁၂၆၆၉

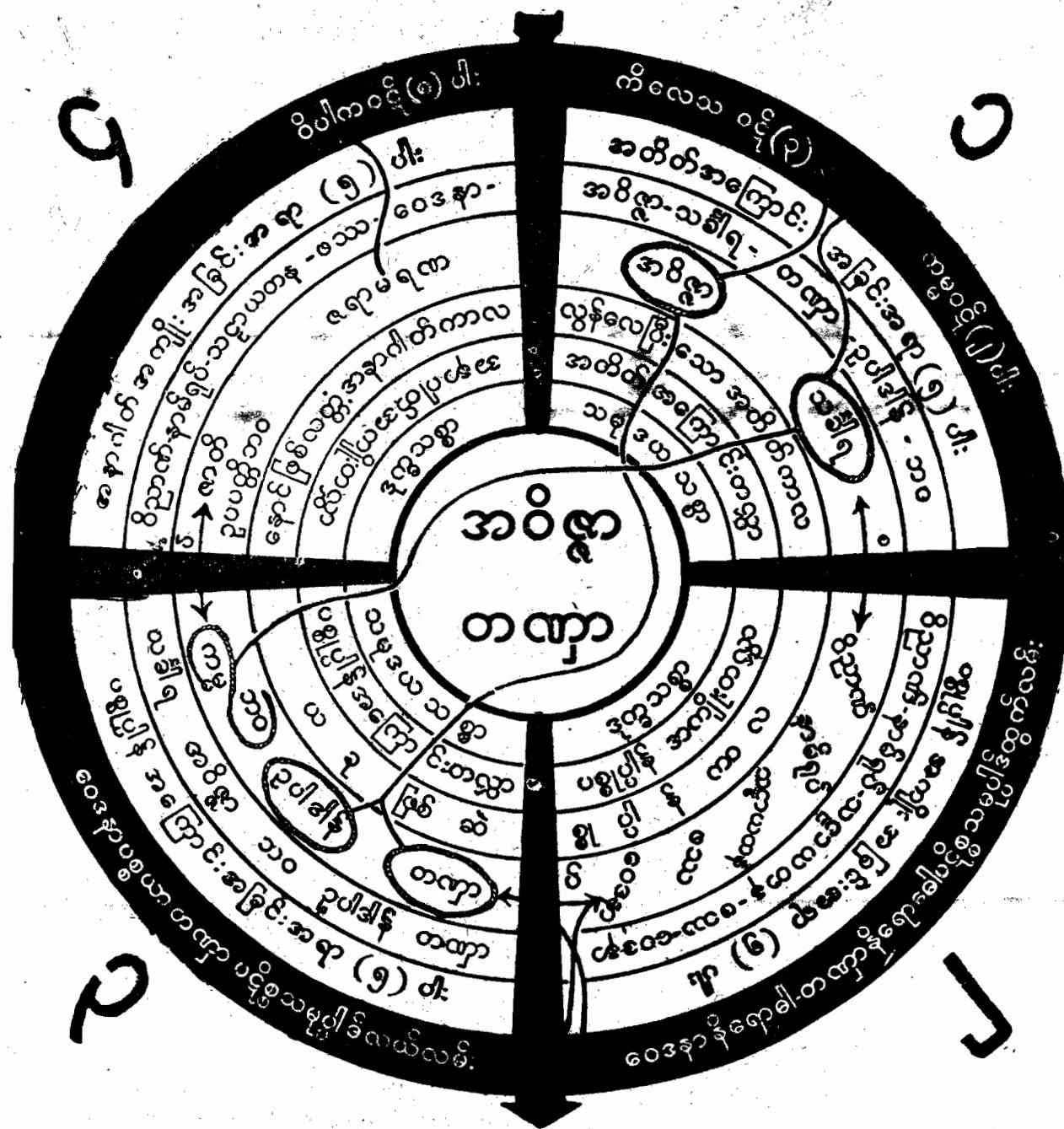
ကျေးမှုတော်ရှင်အဂ္ဂမဟာပည့်တ

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးဦးစီလပုံတော်

တို့မှာမြတ်မြတ်စွဲတရာ့း၊ ၁၂-ပါး၊ ထင်ရှားပေါ်ဖွံ့ဖြိုးစေတဲ့အပ်

ଅବ୍ୟାକ୍ଷିତ ପାଇଲାଯିଗନ୍ତରେଣୁଃ ଶିଖିତିଷ୍ଠାନକୁଳ
ପଦ୍ମଵ୍ୟାଧିକୁ ପ୍ରିୟଲଙ୍ଘିତ୍ଵାଣି ଗର୍ଭିତିରେଣୁଃ

କାଳାବଳୀରୁ) ପ୍ରମାଣିତ ହେଲାଏବୁ, ଅଗ୍ରିତକ୍ଷେତ୍ରରେ ପାଇଁ ପାଇଁ ଆଶିନ୍ଦାନିକ ହେଲାଏବୁ।

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၇၇။	ရှေ့ပိုင်းကသီရုံမျှနောက်ပိုင်းကျမှ ဝိပဿနာ	၄၀၄
၇၈။	ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ ထိုးထိုးထွင်းထွင်း သိတာယူ	၄၀၆

အပိုင်း(၄)

(ရှေ့ပိုင်းနည်း)

၇၉။	စိတ္တာနပသုနာရှုံး	၄၀၈
၈၀။	ဝိပဿနာရှုံးနည်း အလုပ်ပေး တရားတော်	၄၁၀
၈၁။	စိတ္တာနပသုနာရှုံးနည်း (အပြင်အညွှန်သည်ငါးယောက်ဆိုတာ)	၄၁၃
၈၂။	အတွင်းအညွှန်သည်ခြောက်ယောက်ဆိုတာ	၄၁၄
၈၃။	အိမ်သည်စိတ်နှစ်မျိုးဆိုတာ	၄၁၅
၈၄။	နာမ်ရှုပ်ကို ခွဲခြားသိတဲ့ နာမရှုပ ပရီဇ္ဈဌ္ဇ	၄၁၆
၈၅။	အကြောင်းနဲ့အကျိုးခွဲခြားစိတ်ဖြာ	၄၁၇
၈၆။	ညာပရီညာနဲ့ဒီဇိုးဝိစိတ်အား	၄၁၈
၈၇။	စောင့်ပြီးဉာဏ်နဲ့ဖမ်းယူပါ	၄၁၉
၈၈။	စောင့်ပြီး ဖမ်းတာဝိပဿနာ	၄၂၂

မာတိကာ

ပဉာဏ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၈၉။	ဖမ်းတိုင်းအသေလေးတွေချည်းပါ	၄၆၃
၉၀။	အသေကို အရှင်နဲ့ကြည့်တာ ဝိပဿနာ	၄၆၄
၉၁။	ကမ္မာဗျာန်းကော်မူးက ကိုယ့်ဆွဲမှာ	၄၆၅
၉၂။	မိတ်ကိုသိရမှာမဟုတ်မိတ်ရဲ့ အပျက်ကိုသိရမှာ	၄၆၇
၉၃။	ဝိပဿနာရှုပုံအစစ်အမှန်က	၄၆၈
၉၄။	သမုဒ္ဓ ဝယာဓမ္မဘဏ်ပသီဝါ	၄၇၀
၉၅။	ဥာဏ်က နိဗ္ဗာန်ဘက်လှည့်သည်	၄၇၂
၉၆။	ခုက္ခနာမောက် ရုပ်ရှင်ကြည့်ရ ^၁ သလိုမှတ်ပါ	၄၇၃
၉၇။	ဆရာတိုး ဦးသံခိုင်ရှင်းလင်းပြောပြသော မိတ္တာန်ပသုနာရှုစွားနည်း	၄၇၅
၉၈။	မိတ္တာန်ပသုနာရှုနည်းပွားနည်းပုံစံ	၄၇၆

အပိုင်း(၅)

(ဓနာက်ဆက်တွဲသီမှတ်ဓရာများ)

၉၉။	ဝေဆာကျော်တယ်ဆိုတာ	၄၉၅
၁၀၀။	သေရမှာမကြောက်သူ(၄)ဦး	၄၉၆
၁၀၁။	သေခါနီးမှာ မဂ္ဂသစွာနဲ့နေပါ	၄၉၇

မူတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	ဓမ္မဂ်နာ
၁၀၂။	ဝေဒနာကို ကျော်အောင်ကြီးစား	၄၉၈
၁၀၃။	ဝေဒနာက တစ်ခြားအနိစွာကတစ်ခြားပဲ	၅၀၀
၁၀၄။	ပုဂ္ဂိုလ်(၄)လျှို့	၅၀၀
၁၀၅။	ဥာဏ်စဉ်များ	၅၀၂
၁၀၆။	ဝိပဿနာညာက် (၁၀)ပါးအတိချိုးပဲ	၅၀၃
၁၀၇။	သောတာပန်အကြောင်း	၅၀၃
၁၀၈။	သောတာပန်အမျိုးအစား	၅၀၃
၁၀၉။	သောတာပန်လေးပါး	၅၀၅
၁၁၀။	သောတာပတ္တိမဂ်ရကြောင်း အကိုလေးပါး	၅၀၆
၁၁၁။	ပုထိဇုန်နှင့်သောတာပန်ကွာခြားပဲ ? - ချက်ဆိုတာ	၅၀၈
၁၁၂။	တရားလက်ဆောင်မွန်	၅၁၀
၁၁၃။	ကျမ်းကိုးစာရင်း	၅၁၄

နိဒါန်း

“နမောတသုဘကဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္မာခြာသူ”

ပုဂ္ဂိုလ်သာဝင်တိုင်း၊ မဂ်တရား၊ ဖိလ်တရား၊ နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာတရားတော်မြတ်ကို ရလိုကြပါသည်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို
ရလိုကြပါလျှင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားဖြစ်သော “ဝိပသာ
နာတရား” ကို အားထုတ်ကြမှသာ ရနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘရားကြီးက နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း
တရားသည် “ခုက္ခနီရောဓ ဂါမိနီ ပဋိပဒါ” ဖြစ်တဲ့ (သစ္ဌ) ဆို
သောအမှန်တရားဖြစ်တယ်ခုက္ခနီရောဓကခုက္ခနီချုပ်ရာ(နိဗ္ဗာန်)
ဂါမိနီပဋိပဒါဒါက ခုက္ခနီချုပ်ရာရောက်ရာ အကျင့်မှန်တရားပါ၊
တရားကိုယ်ကတော့ “မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး” ဖြစ်တယ်။ ဒါ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
ဆိုတဲ့ အကျင့်တရားဟာ ခုက္ခနီချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဖြစ်
တဲ့ အကျင့်တရား၊ အမှန်ကန်ဆုံးတရား ဖြစ်တယ်”

ခုက္ခနီချုပ်ရာ “နိဗ္ဗာန်” ဟာ “မဂ္ဂင်” အကျင့်နဲ့ မှရမယ်၊
“မဂ္ဂသစ္ဌ”အကျင့်ဆိုဒါ “မဂ္ဂ”က နိဗ္ဗာန်သွားရာလမ်းကြောင်း၊
“သစ္ဌ”က အမှန် ဖြစ်သောကြောင့် “မဂ္ဂသစ္ဌ” (အကျင့်မှန်)
ဆိုသည်မှာ နိဗ္ဗာန်သွားရာလမ်း အမှန်ဖြစ်သည်ဟု ဟောကြား
တော်မူခဲ့ပါသည်။

“သတိပဋိနာနသတ်” တွင် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားခဲ့
သည်မှာလည်း “အကာယနောအယံသိက္ခဝေမရှေ့” ပါ၌တော်
မှာ လာသည်အတိုင်း နီးစွာနိုင် မျက်မျာ်ဖြစ်ပါ၏ တစ်ကြောင်း
တည်းသောလမ်းသည် “မဂ္ဂင်” အကျင့်တရားဟု ပါရှိသည်။

နိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားက “မဂ္ဂင်” အကျင့်ကို
ဘာကြောင့်အကျင့်မှန်လို့ဆိုရသလဆိုရင် “ပဋိစွာသမ္ပါဒ်” ပြတ်
လို့ မှတ်၍၊ တိယုံခန္ဓာမှာ အဆက်ဆက်ဖြစ်နေတဲ့ ဂုဏ်စက်
ကြီး၊ ခုက္ခခန္ဓာကြီး၊ ခုက္ခသစ္ာကြီး အကြောင်းမဲ့ ပြတ်သွားတဲ့
အကျင့်တရား ဖြစ်လို့ အကျင့်မှန်လို့ဆိုရတာပဲ၊ ဒီခုက္ခခန္ဓာ
အဆက်ဆက်ဖြစ်နေတာ ပြတ်အောင် “ဝိပဿနာ” ရှုမှ ပြတ်မှာ
မရှုရင် မပြတ်ဘူးလို့ မှတ်ကြပါ။

နီးစွာနွားရာလမ်းကြောင်း “မဂ္ဂင်”အကျင့်ကို ဗျားယူမှ
ရမယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက “ဘာဝေတ္ထု” တဲ့ ရပ်နာမ်တို့ရဲ့ ဖြစ်
တာ ပျက်တာကို ဗျားများရမယ်၊ ရပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်ကို ဗျားနေရင်
(ဝိပဿနာ) ရှုနေရင် ကြာတော့ ရပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်တွေကို မှန်း
လာရော၊ မှန်းတာဆုံးသွားတော့ နီးစွာနှစ်တာမှတ်ကြပါ။

ဗျားယူမှ ရမယ်ဆိုတာ “ဝိပဿနာရှုရမယ်” ခန္ဓာအစုတွေ
ဖြစ်တဲ့ ရပ်၊ ဝေအနာ၊ သညာ၊ သတိရဲ၊ ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ခန္ဓာငါးပါး
ထဲက ကြိုက်တာကို ဝိပဿနာရှုကြပါ။

လွယ်ကူအောင် သောတာပန် အမြန်ဆုံး တည်တဲ့ နည်းက

တော့ ဝိညာက်(စိတ်) ကို ရူရင် အားလုံးအကုန်ပါတယ်၊ ဘာ ကြောင့်လည်းဆိုရင် (ဝိညာဏာက္ခား) ပြဋ္ဌာန်းလို့ပဲ မှတ်ကြပါ။

“မနောပူဗ္ဗာဂျာမာဓာ မနောသောဇ္ဈာ မနောမာယာ” လို့
ဓမ္မပဒေပါ၌တော်မှာ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူ လို့ပါပဲ၊
ဘုရားရှင်နဲ့ ရှင်သာရိပုတ္တာရာမထောင်မြတ်တို့က မိမိစိတ်ကို
မိမိအကဲခတ်ရခြင်းသည်သူတစ်ပါးစိတ်ကိုအကဲခတ်ရခြင်းထက်
အမျန်ဆုံးဖြစ်နိုင်သည်။ မိမိစိတ်ကို မိမိအသိဆုံး ဖြစ်သည်ဟု
ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဝိပသာနာရူရင် “စိတ်ကိုရှုတဲ့ ဝိပသာနာ”
(စိတ္တာန်ပသာနာ)ကို ရူရတယ်၊ ဘာကြောင့် ရူရသလဲ ဆိုရင်
(သက္ကာယဒီး)သဘောဟာ စိတ်မှာသာရှိတယ်။

ပထမမဂ္ဂဖြစ်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ္ဂက ဒီဇွာနို့လိုတော့
(သက္ကာယဒီး)ပါယ်နိုင်ဖို့ရာ၊ (သောတာပန်)ဖြစ်ဖို့ရာ စိတ်ကို
ရူမှု ရမှာပဆိုတာ (ပေါင်ကောပအောင် ပါ၌တော်၊ သမ္မာအန္တ
ကထာ ပါ၌တော်မှာ ဒီအတိုင်းလာပါတယ်)။

(စိတ္တာန်ပသာနာရူရွားနည်း) ဆိုတာ မိမိစိတ်ကို မိမိ
အကဲခတ်ခြင်းပါပဲ၊ အကဲခတ်ခြင်းဆိုသည်မှာလည်း၊ မိမိ
သန္တာန်မှာ စိတ်အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လျှက်ရှိတဲ့အတွက်၊ ဘာစိတ်
ပေါ်ပေါ်၊ ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ကလေးကို နောက်စိတ်ကလေးနဲ့ရှိ၊
မရှိ စောင့်ကြည့်ခြင်းလို့ မှတ်ကြပါ။

စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ အကဲခတ်နည်းက (၁) စိတ်ကို (၂)
စိတ်နှုန်းအကဲခတ်တာပါပဲ၊ ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ကလေးကို (ဆတိ
ထား၊ ဂီရိယနိုက်ပြီး၊ ပညာနှုန်းမြင်း) စောင့်ကြည့်နေခြင်းသည်
ဝိပဿနာများနေခြင်း (၅၀) မဂ္ဂံအလုပ်ကို လုပ်နေခြင်းဖြစ်
တယ်။

မိမိသန္တာန်မှာ ပေါ်လာတဲ့ စိတ်တစ်ခု၊ ဖြစ်လာတဲ့ ရှေ့
(၁) စိတ်ကို နောက်က (၂) စိတ်နှုန်း၊ အကဲခတ်တာပါပဲ၊ ရှေ့က
ဖြစ်လာတဲ့ (၃) စိတ်ကအရှုခံ၊ နောက်အကဲခတ်တဲ့ (၂) စိတ်က
ရှုညာ၏၊ ရှေ့၊ (၁) စိတ်ကို အကဲခတ်တဲ့နောက (၂) စိတ်ရှုညာ၏က
(မင်း) ပဲ။

ဒီလို အကဲခတ်တဲ့စိတ်က (မင်း) ဖြစ်တော့ အဲဒီစိတ်
ဟာ (မဂ္ဂံ) ဖြစ်တာပါပဲ၊ အဲဒီလိုအကဲခတ်ရမယ် ဆိုတာ
မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်းဟောပါတယ်၊ ရှင်သာရိပိတ္တရာ က
လည်းဟောပါတယ်၊ ပေါ်လာတဲ့ အရှုခံ (၁) စိတ်ကို နောက်က
ရှုညာ၏ (၂) စိတ်နှုန်း၊ အကဲခတ်နေတဲ့အခါမှာ စိတ်ကလေးတွေ
ဟာ ဖြစ်လည်းဖြစ်တယ်၊ ပျက်လည်းပျက်တယ်ဆိုတာ တဖြည်း
ဖြည်း တွေ့လာမယ်။

ပထမခပ်ကျကျ တွေ့ရာကနေ၊ နောက်ခပ်စိပ်စိပ် တွေ့
လာမယ်၊ ဖြစ်လာလိုက်၊ ပျက်သွားလိုက်နဲ့၊ ဖြစ်လိုက်ပျက်
လိုက်နေတဲ့ စိတ် (ဖြစ်ပျက်) ကို ရှုဖန်များတော့ ဖြစ်တာက

(သ၏၁။)၊ ပျက်တာက (အနိစ္စ)၊ ဖြစ်တာလည်း ပျက်မလို့ ဖြစ်တော့ ဖြစ်တာက ခုက္ခ၊ ပျက်တာကအနိစ္စ။

ခုက္ခသည်လည်း အနိစ္စ၊ အနိစ္စသည်လည်း အနတ္ထ၊ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားသည့် အနိစ္စတရားသည် “သခ” မဟုတ် “ခုက္ခ” တရားတွေပလို့ ဖြစ်ပျက်ကို စိတ်စိတ်ဖြေပြီးတဲ့နောက် ခုက္ခကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ပိုင်ပိုင်နိုင်သိလာတဲ့ အခါကျတော့ ခုက္ခ ချုပ်ဆုံးတဲ့ ခုက္ခနိုင်ရောက (နိုဗ္ဗန်)ကို မျက်မှားက် ပြတာမှတ် ကြဟု ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

နိုဗ္ဗန်မြင်တယ်ဆိုတရားကတော့ အသက်မသေခင် ခန္ဓာ ရှိစဉ်မှာမြင်တဲ့ “သူပါဒီသေသ” နိုဗ္ဗန်ပါပဲ၊ ဘုရား ရဟန္တာ တို့ အသက်ရှိစဉ်ကမြင်တဲ့ နိုဗ္ဗန်ပါပဲ၊ မဂ်လေးတန် ဖိုလ်လေး တန်မှာ ပထမမဂ်ဖြစ်တဲ့ သောတာပန်တို့ မြင်တဲ့ နိုဗ္ဗန်ပါပဲ။

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကသေပြီးမှရတဲ့ “အနပါဒီ သေသ” နိုဗ္ဗန်ကို အသာထားအုံး၊ မသေခင်မှာ လက်ငင်းရတဲ့ သောတာပန်တို့ရတဲ့ “သူပါဒီသေသ” နိုဗ္ဗန်ကိုရအောင် အ မြန်ဆုံး ဝိပသာရှုကြ၊ မသေခင် ဒီနိုဗ္ဗန်ကို ရထားမှ သေပြီးမှ ရတဲ့ နိုဗ္ဗန်ကို စိတ်ချရမှာ ဖြစ်တယ်။

သဂ္လာဝဂ္လာသံယုတ်ပါဒီတော်ပါအတိုင်းဝိပသာရှုရင် “ဒီဋ္ဌ္ဇာ”ကို အသိနဲ့ခြားပြီးမှ ဝိပသာရာ ရွှေကြပါ၊ ဒီဋ္ဌ္ဇာကိုအသိနဲ့ ခွာနိုင်အောင်အတွက် ပဋိစ္စသမျှပါ၍ တရား(၀၁) ခန္ဓာပဋိနီ

သမုပ္ပါဒ်(ခန္ဓာဖြစ်စဉ်)ကို နားလည်အောင် လုပ်ကြပါ၊ ဒီအချက်
ဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

သံယာယနာတင်ကျမ်းမှာ လာတယ်ဆိုတာ မှတ်ကြပါ၊
ဘုရားက သေသေချာချာ ဟောပါတယ်၊ ဒီဋ္ဌကိုအသိနဲ့ ချာနိုင်
အောင် ပထမ ခန္ဓာပဋိန္တသမုပ္ပါဒ် (ခန္ဓာဖြစ်စဉ်) သိမှုအပိုင်းကို
အရင်လုပ်ပါ၊ ပထမသိမှုက (ဉာဏ်ပရီညာ) ခေါ်တယ်၊ ခုတိယ
ဝိပဿနာများမှာ (တိရက္ကပရီညာ)ကို လုပ်ရမယ်၊ များတော့မှ
တတိယပါယ်မှာ (မဟာနပရီညာ) ဖြစ်နိုင်တယ်၊ သိများ များမှ
ပါယ်နိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် ဝိပဿနာ အလွန်စဉ်မှာ (ဉာဏ်၊ တိရက္က
ပဟာန) သုံးဝပရီညာဆိုပြီး မြတ်စွာဘုရားဟောထားခဲ့တာကို
လေးလေးစားစား မှတ်ကြပါ၊ ဘုရားဟောခဲ့တဲ့ တရားစဉ်ကို
ငါ ကျော်လုပ်လို့ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ မှတ်ကြပါ။

ပထမ သိမှုမရှိရင် ကျင့်မှုလွှာမယ်၊ ကျင့်မှုလွှာရင်ပါယ်မှာ
ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ပါယ်ရမည့် ဒီဋ္ဌနဲ့ ဝိမိန္ဒာကို
မပါယ်နိုင်ရင် ဘယ်တော့မှ သောတာပန်မတည်နိုင်ဘူး၊ သော
တာပတ္တိမဂ်က ဒီဋ္ဌနဲ့ ဝိမိန္ဒာပါယ်တဲ့ မဂ်ဖြစ်တာကိုလည်း
မသိလို့ မဖြစ်ဘူး၊ မှတ်ထားရမယ်ဟု ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မှုခဲ့သော တရားစဉ်ကို
ကျော်မလုပ်မိကြစေရန်၊ ဒီဋ္ဌကို အသိနှင့်စွာပြီးမှ ဝိပဿနာရှုကြ

ရန်၊ ဒီဇိုင်ကို အသိနှင့်စွာနိုင်အောင်အတွက် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရား
ကို အရင်သိအောင်၊ နားလည်အောင်လုပ်ရန်၊ သိမှုမရှိရင် ကျင့်
မှု လွှာမည်ဟု အတန်တန်မှာကြားခဲ့သော မိုးကုတ်ဆရာတော်
ဘုရားကြီး၏ ဟောကြားချက်ကို နားမလည်ကြသူများ၊ ဉာဏ်မမို့
ကြသေးသူများအတွက် အနည်းငယ် ရှင်းပြလိုပါသည်။

“ဒီဇိုင်” ဆိုသည်မှာ “အယူ”၊ “အမြင်” ကို ခေါ်ပါသည်၊
ဘုရားလက်ထက်က (မိစ္စာ) ယုတေသုတ္တာ အယူ၊ အမြင်ရှိကြ
သည့်သူများအား (မိစ္စာဒိဋ္ဌ) ကြီးတွေဟု ခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။

ထိုမိစ္စာဒိဋ္ဌကြီးများအား ဘုရားက ကောင်းတာ လုပ်ရင်
ကောင်းကျိုးရမည်၊ မကောင်းတာလုပ်ရင် မကောင်းကျိုးရသည်
ကံကံ၏ တရားကို ယုံကြည်ဖော် (ကမ္မသကတာ သမ္မ
ဒီဇိုင်) တရားကို ဟောတော့မှ ဒီဇိုင်ကြီးများသည် ဘုရားရဲ့တရား
ကို နာကြားရလို့၊ သိရလို့၊ ဒီဇိုင်ကြီးတို့ရဲ့မိစ္စာဒိဋ္ဌ (မိစ္စာအမြင်)
များကို စွန်းလွှတ်လိုက်ကြပြီး မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို ယုံ
ကြည်ကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်လာကြပါသည်။

(မိစ္စာဒိဋ္ဌ) ယုတေသုတ္တာ အယူအမြင်များကို စွန်း
လွှတ်နိုင်ကြခြင်း၊ မိစ္စာဒိဋ္ဌအမြင်များနှင့် မြင်တတ်ကြတော့ခြင်း၊
မိစ္စာအမြင် မရှိတော့ခြင်းသည် မိစ္စာဒိဋ္ဌကို စွာနိုင်ကြခြင်း ဖြစ်
ပါသည် (၀၁) ဒီဇိုင်ကို အသိနှင့် စွာသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်းသည် (ကမ္မသကတာသမ္မာဒီဇိုင်) ၁

မြင်ရှိကြပါသည်။ ကမ္မသကတာ = ကံ ကံ၏ တရားကို ယုံ
ကြည်သော၊ သမ္မာ = မှန်သော၊ ဒီဇို=အမြင်၊ ကံ ကံ၏ တရား
အမှန်ကို သိမြင်ကြသော ကလျာဏ ပုထုဇ္ဇားသည် ဘုရား
သွား၊ ကျောင်းတက်၊ ဒါနပြု၊ သီလ ဆောက်တည်ကြသည်
ကောင်းမှု ကုသိလိဖြင့် လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာကို ရရှိခံစား
နိုင်ကြပါသည်။

လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာမှာ ချမ်းသာအစစ်၊ ချမ်းသာ
အမှန် မဟုတ်ကြောင်း သိကြသူများသည် နိုဗ္ဗာန်ချမ်းသာဖြင့်
သံသရာမှ လွတ်မြောက်နိုင်သည့် သောတာပန် အရိယာ သက
ဒါဂါမ်၊ အနာဂတ်၊ ရဟန္တာထိဖြစ်နိုင်အောင် ဝိပဿနာတရား
ကို အားထုတ် ကြရပါသည်။

“ဝိပဿနာတရား” အားထုတ်ကြမည့် ပုထုဇ္ဇားသည်
လောကအမြင် (၀၁) လောကိုအမြင်များသာ ရှိကြပါသည်၊
လောက အမြင်ထက်လွန်သော၊ လောကသားတို့နှင့် မဆက်စံ
သော လောကုတ္တာရာအမြင် (၀၁) (အရိယာသစ္စာအမြင်) (၀၁)
အမြင်မှန်ကို မသိကြသေးပါ။

ပုထုဇ္ဇား၏လောကို အမြင်တွင် ၀၁၊ ၁၃၊ ပေါ်ကျိုး၊
မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဟူသော (ပညတ်)အမြင်နှင့် (သက္ကာ၊
ယဒီဇို)များ ရှိနေကြသည်(အဝိဇ္ဇာ) အမြင်များသာရှိကြပါသည်၊
ပုထုဇ္ဇာအမြင်က ၀၁ကုသိလိလှစ်ရင် ၀၁ နတ်ပြည့် ရောက်မယ်။

ငါဘာလုပ်ရင် ငါဘာဖြစ်မယ် စသည့်ဖြင့် ငါတွေ၊ ဘုံဘဝတွေ
ပါနေသည့် သက္ကာယ်နှင့် (ပညတ်) အဖြင့်သာ နှုတ္ထပါသည်၊
ငါဘဝက နိုင်တယ်၊ မြတယ်လို့ ဘုံဘဝနှင့် ယဉ်ထားကြသည်
(သသတာဒီဇို) နှုတ္ထသူများနှင့် ငါဘဝက သေခြုံရင် ပြတ်
တယ်၊ ဘာမှမဖြစ်တော့ဘူးဟုယူဆထားကြသည်(ဥစ္စားဒီဇို) အ
ဖြင့်နှုတ္ထသူများဖြစ်ကြပါသည်။ (ပညတ်) အမြင်ဖြင့် အယူများ၊
အသိများ အမှတ်များနေကြသည့် အမြင် (ဒီဇို)များသည့် ပုဂ္ဂိုလ်
များတွင် နှုနေကြပါသည်။

အရိယာများ၏ အမြင်သည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား
ထားသည့် သစ္စာလေးပါးတရားအမြင်၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အမြင်
ဖြစ်သည့် အရိယာသစ္စာတရားအမြင်၊ အမှန်ဖြင်သော (စိတ်၊
စေတသိက် ရုပ်၊ နိုဗာန်) ပရမတ္တသစ္စာ အမြင်သာရှုကြပေရာ
(စိတ်+ စေတသိက်၊ ရုပ်) ဖြစ်သော (ရပ်နာမ်) အမြင်(ဝါ) ခွဲ့
ငါးပါး အမြင် ရပ်နာမ် (ရက္ခသစ္စာ) နှင့် ရပ်နာမ်ဖြစ်ကြောင်း
(သမုဒသစ္စာ) ရပ်နာမ်ချုပ်ကြောင်း (နိရောဓသစ္စာ) နိုဗာန်
နှင့် ရပ်နာမ်ချုပ်ကြောင်း အကျိုး(ဝါ) အလုပ်ဖြစ်သော (မဂ္ဂ^၁
သစ္စာ) ဖြစ်သည့် သစ္စာလေးပါး အမြင်ဖြင့် (မဂ္ဂသမွာဒီဇို) ကို
ရှုံး သံသရာမှ လွတ်မြောက်နိုင်ကြသော အမြင်နှုတ္ထသူများ
ဖြစ်၍ပုဂ္ဂိုလ်အမြင်နှင့် ဆန်ကျင်ဘက်ဖြစ်ရှိုံး များစွာခြားနား
နေပါသည်။

၄၆ဘာသာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များက ဒီဇို ဒီဇိုနှုတ္ထသူများကို

(မိန္ဒာဒီဋီကြီး)တွေဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသလို အရိယာနယ်ဝင် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမဲ၊ အနာဂါမဲ၊ ရဟန္တများက ပုထေ ဇူးများအား (သက္ကာယဒီဋီကြီး)တွေ (အဝိဇ္ဇာကြီး)တွေဟု မခေါ် ကြပေမယ့်၊ ခေါ်လိုစိတ်မနှုကြပေမဲ့၊ ခေါ်မည်ဆိုလျှင် ခေါ်လို့ရ နိုင်ပါသည်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော ပုထေဇူးတို့၏ ဘဝမှာ ကား “ပုထေဇူးနော ဥမ္မာတကော” ပုထေဇူးများဟာ အရူးချည်းပဲ လို့ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားခဲ့သောကြောင့် အရိယာများက ပုထေဇူးများအား (သက္ကာယဒီဋီကြီး) တွေ (အဝိဇ္ဇာကြီး) တွေဟု ခေါ်မည်ဆိုလျှင် ခေါ်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

နိဗ္ဗာန် ရောက်အောင် “ဝိပသုနာ” အားထုတ်ကြမည် ပုထေဇူး(သက္ကာယဒီဋီကြီး) များသည် အယူမှား အမြင်မှားဒီဋီ များကို စွန့်လွတ်နိုင်ကြရန် (၀၀) ဒီဋီကို အသိနှင့် ခွာနိုင်ရန် အတွက် အရိယာဖြစ်ကြောင်း အသိ (၀၀) အရိယာတို့၏ အမှန် မြင် (သမ္မာဒီဋီ) သစ္ာတရားအသိ (Knowledge) ရှိထားဖို့ လိုအပ်ပါသည်၊ အရိယာတို့၏ အမှန်မြင်(သမ္မာဒီဋီ) အသိတရား ကို ရထားစေဖို့နှင့် ပုထေဇူးတို့တွင် ရှိနေသော နိဗ္ဗာန် မမြင်နိုင် သည့် အမှားအမြင်(သက္ကာယဒီဋီ)ကိုစွန့်လွတ်နိုင်ဖို့ အတွက်(၀၀) ဒီဋီကိုအသိနှင့် ခွာနိုင်ဖို့ အတွက်၊ အရိယာ သစ္ာတရားကို ဖော်ပြ သည်(၀၀)သစ္ာလေးပါး အသိဉာဏ်ပေးသည့် “ပဋိန္တသနုံးကို တရား”ကို အရင်သိအောင်လုပ်ကြပါ၊ နားလည်အောင် လုပ်က ပါဟု မိုးကုတ်ဆရာတော် ဘုရားကြီးက အတန်တန် ဟောကြား ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဒီနိုက် အသိနှင့် ခွာနိုင်အောင် အတွက် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
တရား (၁) ခန္ဓာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် (ခန္ဓာဖြစ်စဉ်) ကို နားလည်
အောင် (သိမှု) အပိုင်းကို အရင်လုပ်ကြပါ၊ ပထမသိမှု၊ ဒုတိယ
ဝိပဿနာဓားမှုသိမုပ္ပါဒ်တတ်မယ်၊ ဓားတတ်မှ ပါယ်တတ်မယ်
ဟု ဟောကြားခြင်း မှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားသည် အနဲ့လောမ^၁
အားဖြင့် ခန္ဓာဖြစ်ကြောင်း (၁) ခန္ဓာဖြစ်စဉ် (သမုဒ္ဓယသစ္ာ)
နှင့် ခုက္ခချုပ်ကြောင်း (နိရောဓသစ္ာ) နှင့် ခန္ဓာချုပ်ကြောင်း အကျင့်
(မဂ္ဂသစ္ာ)ကို သိရှိနိုင်၍ ဖြစ်ပါသည်။ (တစ်နည်းဆိုသော်)
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည် (သစ္ာ)ကို ပြုသည့် တရားဖြစ်သည့်အတွက်
(သစ္ာ)မသိပါ (၁) ခန္ဓာဖြစ်စဉ်မှ မသိပါ ဝိပဿနာ
အားထုတ်ကြပါလျှင် (ပရမတ္ထသစ္ာ) အမြင် (သမ္မာ ဒီနို)
(ခုက္ခသစ္ာ) အစ်အမှန်ကို မတွေ့နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားခဲ့သည်မှာလည်း “ခုဝေဟောတူ
ကူဝေ ပစ္စယာ သာဝကသာ သမ္မာဒီနိုယာ ဥပ္ပါဒါယ” သာဝက
ပါရမိုးက် ရဖို. အကြောင်းအချက် နှစ်ချက်ပါ ရှိပါတယ်။
(၁) “ပရတောစယောသော သစ္ာနှင့်နှီး” (သစ္ာ တရားနာ
ကြားရမယ် (၁)သစ္ာဆိုသော အမှန်တရားကို သိမြင်ရမယ်),
(၂) “အန္တာတ္ထ ယောနိသော မနသိကာရော” (အန္တာတ္ထ ခန္ဓာမှာ၊
နှလုံးသွင်းမှန်ရမယ်) သံသရာမရှည်ချင်သူများ ဒီအကြောင်း
နှစ်ချက်ပါ ကြိုးစားရင် နိုဗ္ဗာန်ရပါတယ်၊ (ပေါ်ကော ပအေသ
ပါဌို့တော်) မှာ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားထူးခဲ့သည်ကို မိုးကုတ်
ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ထပ်မံ ဟောကြားခဲ့ရပါသည်။

(သစ္ာသီမှ) (၁) အမှန်တရားကို သိမြင်စေမှုသည်
သစ္ာလေးပါးတရားသီမှ(၁) သစ္ာလေးပါးကို အကျယ်ပြုသည့်
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားသီမှပင်ဖြစ်ပါသည်၊ (သစ္ာ) အမြင်မှန်ကို
သိလျှင် အမြင်မှား (ဒီဋီး) ကို ပါယ်ဖျောက်နှင့်ခြင်း၊ (၁) ဒီဋီးကို
အသိဖြင့် စွာမှုရစေခြင်းကြောင့်ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကို အရင်သိအောင်
လုပ်ပါဟု မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကဟောကြားရခြင်း ဖြစ်
ပါသည်။

အရိယာ သစ္ာတရား ကို မသိပ (၁) အမြင်မှန် မရပု
ပုထုဇူးတို့၏ အမြင်မှားကို မပြင်တတ်ကြပါ၊ (၁) ဒီဋီးကို
အသိဖြင့် မစွာနိုင်ကြပါ၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကို အရင်သိအောင်
လုပ်ရခြင်းမှာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားသည် ခန္ဓာကြီး ပေါ်သည် (မွေ)
အကြောင်းမှန် (သစ္ာ)ကို ပြသည့် တရားဖြစ်နေသောကြောင့်
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကို အရင်ဆုံး သိနားလည်အောင်လုပ်ကြပါ
ဟု မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဟောကြားရခြင်း ဖြစ်ပါ
သည်။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားသည် အရိယာသစ္ာတရား (၁)
ပရမတ္တသစ္ာတရားချည်းသာပြသည် (မွေဒီဋီး) တရားဖြစ်ပါ
သည်။မွေ=ပရမတ္တ(ရပ်နာမ်)တရား၊ ဒီဋီး=အမြင်၊ ပရမတ္တသစ္ာ
တရား အပေါ်သာ တည်နိုင်သော တရားအမြင်သာဖြစ်ပါသည်၊
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားတွင် ဘုံ၊ ဘဝတွေ (ပညတ်) တွေမပါသည်
အမြင် (ဒီဋီး) ဖြစ်ကြောင်း (အဝိဇ္ဇာ) မှ (ဝိဇ္ဇာ) ဉာဏ်အလင်း

ကို ရရှိစေသည့် (ဝ)အီမိန္ဒိသုဒ္ဓး (ရပ်စာမျက်သဘော) စွာဗြိုင်စဉ်
အမှန်သူ၏ အမြင်စစ်ကြယ်စေပါသည်။ ဒီမြိုက်အသီဖြင့် ကွာစေ
သည့် တရားပင်ဖြစ်ပါသည်။

(သက္ကာရဒိန္ဒိ)သည် (စိတ်) စွာဗြိုင်စဉ် စွဲနေသည့်
အမြင်မှား ဖြစ်ရာ (စွာဗြိုင်စဉ်) အမှန် (ဝ) ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
တရားကို သိလိုက်သည်နှင့် (သက္ကာဒိန္ဒိ) အမြင်မှားမှ(သမ္မာဒိန္ဒိ)
အမြင်မှန်ကို ရစေခြင်းသည် (ဒီမြိုက် အသီနှင့် စွာဗြိုင်ခြင်း)
ပင်ဖြစ်ပါသည်၊ (သမ္မာဒိန္ဒိ) ရမှုလည်း ဝိပဿနာရှုနိုင်ပါမည်။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားနှင့် သစ္စာလေးပါး တရားသည် တစ်
ခြားစီမဟုတ်ပါ၊ အတူတူသာ ဖြစ်ပါသည်၊ သစ္စာလေးပါး
တရားတွင် ခုက္ခာဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းသည် သမာဒယသစ္စာ
(တရား) အကြောင်းတစ်ပါးတည်းသာ ဟောပါသည်။ အကျိုး
မှုလည်း (ခုက္ခာသစ္စာ) တစ်ပါးတည်းသာ ဟောပါသည်။ အ
ကြောင်းတစ်ခုကြောင့် အကျိုးတစ်ခုဖြစ်သည်ဆိုသော အကြောင်း
အကျိုးနှစ်ချက်(အကိုးပါး)သာ ဟောကြားသည့်မွှေ့ကြောတရား
တော်လာ သစ္စာလေးပါးတရားသည် အကျိုးမျှသာဖြစ်၍ပထမ
တန်းအား (ဥပဒေတည်) ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည့် ဥပဏီကြီး
သည့် ပဋိဝင်ရှိပါးပိုးအဖို့ ဥပဏီကြပါသည်။

ပဋိဝင်ရှိပါးပိုးလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုပင် ပုထုဇူးအမြင်မှား(ဒီမြို့)
စွာဗြိုင်အောင်အရိယာသစ္စာတရား (အမြင်မှန်) ရအောင်မြှုပ်နှံ
ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်(သစ္စာလေးပါး) တရားကို ဟောကြား

ပေးမှ၊ (သစ္ဓာတရား)နာကြားရမှ၊ ပခ္ပဝဏီးဉီးတို့၊ (သစ္ဓာသီ) မှုသောတာပန်တည်ကြရသည့် (ဓမ္မာစကြာတရား) သက်သေ သာကေ ရှိထားရာ၊ ယခုခေတ်တတိယတန်းစား (နေယျ)ပုဂ္ဂိုလ် များနှင့်စတုတွေတန်းစား(ပဒပရမ)ပုထုဇူး ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် မည်မျှအထိ (သစ္ဓာတရား)သိရှိ၊ လိုအပ်ကြောင်းသိရှိ နှင့်မရှိး၊ ခန္ဓာကြာဏ်ရောက်ထိုးထွေးသိရှိ၊ မည်မျှထိလိုအပ်ကြောင်း(သစ္ဓာ) မသိပ် တည်ကြည်မှုသက်သက် (သမာဓိ)ကောင်းဟုဖြင့် (သမ္မာ ဒိဋ္ဌး)မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ခန္ဓာဖြစ်ကြောင်းသိထားမှ ခန္ဓာရဲ့ အမှန် မြင် (သမ္မာဒိဋ္ဌး) ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ဝိပသုနာတရား အားထုတ်သူ တို့၊ သဘောပေါက်ဘို့လိုပါသည်။

ပဋိစ္စသမ္မာဖို့အတွက် ပဋိစ္စသမ္မာဖြစ်ကြောင်း၊ ခန္ဓာဖြစ်စဉ် အကြောင်းအကျိုးဖြစ်ပုံပြသော (၈၀) သစ္ဓာလေးပါးကို အကျယ် ပြသော တရားဖြစ်၍ ယခုခေတ် တတိယတန်းစား (နေယျ) ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အလွန်အားထားရသော တရားဖြစ်နေ၍ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘရားကြီးသည်။ ပဋိစ္စသမ္မာဖို့ တရားကို အမိကထားရှိး ဟောကြားပေးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပဋိစ္စသမ္မာဖို့အတွက် အတိတ်အကြောင်း သမ္မာသ သစ္ဓာကို (အဝိဇ္ဇာ၊ သ၏၏ရဲ) အကို ၂ ပါးဖြင့် ဟောပြပါသည်၊ ပစ္စပြန်အကျိုးခုက္ခသစ္ဓာကို (ဝိဉာဏ်၊ နာမ် ရပ်၊ သမြာယတနာ၊ ဖသာ၊ ဝေဝနာ) အကို ၅ ပါးဖြင့် ဟောပြပါသည်။ တဖန်ပစ္စပြန် အကြောင်း သမ္မာသသစ္ဓာကို (တကျာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ) အကို ၃ ပါးနှင့် ဟောပြပါသည်။ အနာဂတ် အကျိုး ခုက္ခသစ္ဓာ ကို

(အတိ၊ ရော မရဏ) အကို ၂ ပါးဖြင့် ဟောပြပါသဖြင့် ပဋိ
သမ္ပါဒ်တရားသည် အကြောင်းအကျိုးအကို(၁၂)ပါးအထိဟော
ပြထားပါသောကြောင့် သစ္ာလေးပါးတရားကို အကျယ် ပြနိုင်
သော တရားဖြစ်နေပါသည်၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကို သိပါလျှင်
ခန္ဓာဖြစ်ကြောင်း (သမ္မဝယသစ္ာ)၊ ခုက္ခခန္ဓာသီ (ခုက္ခသစ္ာ)၊
ခုက္ခရူပ်ကြောင်း (နိရောသစ္ာ)နှင့် ခုက္ခရူပ်ကြောင့် အကျင့်
(မရှာသစ္ာ)ကို သိနိုင်ပါသည်။

ပဋိစ္စသုပ္ပါဒ်တရား (၁၀)ခန္ဓာ ဖြစ်စဉ်ကို သီနားလည်မှ
ပရမတ္တသစ္စတရားအသိ အမြင်မှန် (သမ္မားပို့) ဥာဏ်ကိုရပြီး
ပုထုဇူးတို့၏ အသံများ အမြင်မှားများ ဖြစ်နေသည့် (ပို့)
များကိုအသိဖြင့်ဆာစေနိုင်ပါသည်။

“ယောပဋိစ္စသမ္ပါဒ် ပသတိ၊ သောဓမ္မပသတိ”ဟု
 (မူလပဏ္ဍာသပါဋိတော်ကြီး)တွင် မြတ်စွာဘရားဟောကြားထား
 သည့် အဓိပ္ပါယ်မှာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကိုသိတဲ့သူသည် တရားသိတဲ့
 ချမှုပါပတဲ့၊ ဒီလို ပရမတ္တတရား သိတဲ့သူဖြစ်ပြီးမှ စိပသေနာ
 တရားအားထုတ်ပါလျှင် ပုထၢ်များ၏ အမြင်မှား (ဒိဋ္ဌ) ကဲ
 ပြီး အမြင်မှန် (သမ္မာဒိဋ္ဌ) ကိုရပေါ်သည်။ အမြင်မှန် (သမ္မာ
 ဒိဋ္ဌမဂ္ဂင်) ပညာမဂ္ဂင်ကို ရှုပြီးမှ စိပသေနာတရား အားထုတ်
 ပါလျှင် (စိပသေနာသမ္မာဒိဋ္ဌ)ရ၍ ထိမှတ်ဆင်(မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌ)
 မက်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ နိုဗာန်တရားကို ရနိုင်ရောက်နိုင်ကြ
 မည်ဖြစ်ကြောင်း ဆရာတော်ဘရားကြီးက ဟောကြားခြင်းဖြစ်
 ပါသည်။

သစ္ာလေးပါးတရားအသီ(ဝါ) (အဝိဇ္ဇာ)မှ (ဝိဇ္ဇာဉာဏ်) အလင်းရအသည်အသီ (ဝါ)ပဋိစ္စသမဂ္ဂါ်(ခန္ဓာဖြစ်စဉ်) တရားအသီ (Knowledge) မရှိသော ပုထုဇ်သည် ပရမတ္တသစ္ာ တရားအသီ (ဝါ) အရိယာသစ္ာတရားအသီကို ဘယ်နည်းနှင့်မှ မသိနိုင်ပါ၊ ပရမတ္တသစ္ာတရား အသီအမြင်မရှိသည် ပုထုဇ်သည်ပိဿပသုနာတရားအားထုတ်ပါလျှင်ငြင်းမြင်နေကြ (ပည်တ်) အမြင်မှလွှဲ၍ ဘယ်လို့မှ (သစ္ာ)အမြင် (ပရမတ္တ အမြင်) ကို မမြင်တတ်လို့ ပရမတ္တ(နိဗ္ဗာန်)ကို မြင်ရန် အကြောင်းမရှိနိုင်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် (သစ္ာ) မသိပါ ဖြစ်လာသည်ဘုရား၊ ရဟန္တာ၊ သောတာပန်ရယ်လို့ မရှိကောင်း ၍ ဖြစ်ပါသည်။

သစ္ာလေးကို(ခန္ဓာဖြစ်စဉ်)ပဋိစ္စသမဂ္ဂါ်ဖြစ်ပြီး ပရမတ္တ သစ္ာတရားအမြင် (သမ္မာဒိဋ္ဌ) မရှိပါ ဝိပသုနာ တရားအားထုတ် သူတို့၏အမြင်သည် ပုထုဇ်တို့၏သဘာဝ၊ အရိုးစွဲ အောင်မြင်နေကြသည် (သက္ကရဒိဋ္ဌ) အမြင် (ပည်တ်) အမြင်သာ ဖြစ်နေ၍ (ပည်တ်) အခံရှိသူက (ပည်တ်)အမြင်နှင့် (ပည်တ်) အပေါ်မှာ သမာဓိ တူထောင်ပြီး ဝိပသုနာအားထုတ်ရှု ဖြင့် ပရမတ္တသစ္ာအမြင် (ဝိပသုနာ သမ္မာဒိဋ္ဌ) နှင့် (မဂ္ဂသမ္မာ ဒိဋ္ဌ) တို့ကိုမရ နိုင်ပါ၊ အကြောင်းမှာ “ဝ” မရှိပါ “ဝီ” မဖြစ်နိုင် သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်၊ ဝိပသုနာဉာဏ် (ဝိပသုနာ သမ္မာ ဒိဋ္ဌ) ကိုပင် မရ နိုင်၍၊ နိဗ္ဗာန်အမြင် (မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌ)ကို ဘယ်လို့ မရနိုင်ကြောင်း (COMMON SENCE) နှင့်ပင် သိနိုင်ကြပါ

သည်။ (INTELLECT) စဉ်းစားဉာဏ်၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ရှိ သူတိ၊
ဂျြို့ သီနိုင်ကြပါသည်။

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး (အရုတ္တုရှုပါဖို့တော်လာ
ခေါ်ကသုတ်)၌ ဟောကြားထားသည်မှာ (ပညတ်) အမြင်
(သက္ကာရဒိဋ္ဌီ) ရှိလျှောက်နှင့် ဝိပဿနာရှုလျှင် (သမ္မာဒိဋ္ဌီ) မ
ဖြစ်ကြောင်း။ (သမ္မာဒိဋ္ဌီမရှင်)သည် ထွက်ပြီး နေသည်ဟု
အထင်အရှား ဟောကြားထားပါသည်။

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း ပဋိစ္စသမ္မာုပ္ပါဒ်တာ
ရားသီလို့ ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ပေါ်တာကိုသိတဲ့ သီမှုဟာ ဒီဇိုင်ကို အသိနဲ့
ခွာမှုဖြစ်စေတော့၊ ခန္ဓာဖြစ်စဉ်မသိရင် (ဒီဇိုင်)ကို အသိနဲ့ မခွာ
နိုင်ပါဘူး။

ဝိပဿနာရှုတဲ့ နေရာမှာလည်း (ဒီဇိုင်)ကို အမွားနဲ့ ပြုတ်
အောင်လုပ်ရတဲ့ အလုပ်ဖြစ်လေတော့ ပဋိစ္စသမ္မာုပ္ပါဒ် (ခန္ဓာ
ဖြစ်စဉ်) ပေါ်မှန်း မသိပြန်ရင်လည်း အမွားနဲ့ မပြုတ်ပြန်ဘူး။

သက္ကာရဒိဋ္ဌီကို အသိနဲ့ပြုတ်ပြီးမှ ဒီအသိပေါ်မှာတည်
နိုတဲ့ အမွားဉာဏ် (ဝိပဿနာ)နဲ့ပြုတ်တယ်၊ မဂ်ဉာဏ်ရတော့မှ
ဒီဇိုင်နဲ့ ဝိစိကိစ္စာကို ပါယ်တဲ့ အပါယ်ဉာဏ်နဲ့ ပြုတ်သွားတဲ့
(သောတာပန်) တည်တယ်ဟု ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပဋိစ္စသမ္မာုပ္ပါဒ်တရားသီလို့ (အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ
သန်းရာ၊ သန်းရပစ္စယာဝိဉာဏ်၊ (နာမ်ရပ်)(အဝိဇ္ဇာ၊ သန်းပုံ)

ကြောင့် ခုက္ခရလာတဲ့ ခန္ဓာဝါးပါး၊ ခန္ဓာဝါးပါးသည် အကြောင်း
အကျိုးပြုပြီး ခန္ဓာဖြစ်စဉ်တွေ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက် ရှိနေသည်
ခန္ဓာဖြစ်စဉ်တွေနှင့် သံသရာလည်နေကြသည် အဖြစ်သန်ကို
သီသွားကြသည်အပါမှာ ငါ၊ သူ၊ ယောကျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊
သတ္တဝါလို့ယူဆနေကြသည် အမြင် (ဒိဋ္ဌ) တွေ ဆိတ်သုဉ်း စေ
ပါသည်။

နိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် တရား
ဖြင့် ရပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်းအကျိုးသီရလို့လည်း (ဝိစိ
ကိစ္စာ)ကို ကွာစေတဲ့တရားလို့မှတ်ပါ။ (သစ္ဌ)သိစေတဲ့ တရား
လို့လည်း မှတ်ပါဟု ပောကြားခဲ့ပါသည်။

လို့ကြောင့် (ပညတ်) အမြင် (သက္ကရဇ္ဇာ) ပျောက်ရန်
ဒိဋ္ဌဓာရန် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်(ခန္ဓာဖြစ်စဉ်)ကို သီရပါမည်၊ (အဝိဇ္ဇာ)
ပျောက်ရန်မှာလည်း ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် (ခန္ဓာဖြစ်စဉ်)ကို သီရား
လည်ရပါမည်။

အထကောက်းများကလည်း “(သစ္ဌနလောမိုက ဤ
ကျိုးဝိပသုနာဉာဏ်)”ဟု ဖွင့်ပြထားရာ၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဝိပသု
နာဉာဏ်ဆိုသည်မှာ တစ်ခြားမဟုတ် “(သစ္ဌ)”သိသောဉာဏ်
ပါပေါ့ ပြဆိုထားသည့်အတွက် ဝိပသုနာဉာဏ်ရဘို့ “သစ္ဌ”
သိစေသော ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားသီထားဘို့ လိုရင်း ဖြစ်သည်မှာ
နိုင်လုံလောက်ပါပြီ။

မြတ်စွာဘုရားသည်ပင်လျှင် ဗောဓိပင်ရင်းမှာ ပဋိန္တ
သမ္ပါဒ်တရားကို သိမြင်လာ၍ ပဋိန္တသမ္ပါဒ်ကို နှလုံးသွင်းနိုင်
တော့မ (အဝိဇ္ဇာ နိရောဓိ အသေဝနိရောဓိ) ဖြစ်သည့် အတိုင်း
အသင်းတရားကင်းကွာသည့် အာသဝက္ခယဉာဏ် (အရဟတ္ထ
မင်ဉာဏ်)ကို ရြှုံးတစ်ဆက်တည်းမှာပင် ဘုရား အဖြစ်သို့
ရောက်တော်မူခဲ့ရပါသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားမဖြစ်မှု၊ အရဟတ္ထမင်ဉာဏ်
မရရှိ၊ သောတာပန်မှတဆင့် ဉာဏ်တော်တက်လာရာ (ပဋိန္တ
သမ္ပါဒ်) သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိပဿနာဟုပင် အထကာထာ
ကြီးများက ဆိုကြပါသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ပဋိန္တသမ္ပါဒ်ဖြင့် ဒီဋ္ဌကို ရွာနိုင်
သည့် သောတာပန်မှစ၍ အရဟတ္ထမင်းမှ တဆင့်ဘုရားအဖြစ်
သို့ရောက်တော်မူရာ ဘုရားဖြစ်စေသည့်တရား၊ သောတာပန်ဖြစ်
စေသည့်တရားသည် ပဋိန္တသမ္ပါဒ်တရားဖြစ်၍ ဘုရားအဖြစ်သို့。
ရောက်တော်မူသည့်နေ့မှာလည်း မြတ်စွာဘုရား၏ ပထမဉာဏ်းဆုံး
သောစကား၊ နှတ်တော်မှ ဥဒါန်းကျူးသည့် စကားပင်လျှင် ပဋိန္တ
သမ္ပါဒ် တရားဖြစ်နေကြောင်းသိသာနိုင်ကြပါသည်။

ထို့နောက်မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားဖြစ်၍ ပထမ(၅)
ရက်၌ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာဖြင့်နေတော်မူ၍ ခုတိယ(၅)ရက်၌ ပဋိန္တ
သမ္ပါဒ်ကို အနုလုံ၊ ပဋိလုံ၊ အနုလုံ ပဋိလုံ ဆင်ခြင်တော်မူပုံကို

လည်း ပထမဖော်မိဝင်၊ ဒုတိယဖော်မိဝင်၊ တတိယဖော်မိဝင်တိ။
နှဲ တွေ့ဖြင့်နိုင်ကြပါသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ပုထုဇူးတိ၏၏ ဒီဋ္ဌကို ခွာနိုင်ရေးအ
တွက်ပဋိနွေသမျှပါ၍တာရားကို ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက်၊ နေရာအလိုက်
ဟောကြားခဲ့ပုံများကို အဘိဓမ္မာ၊ သူတ္ထနဲ့ နိကယ်ငါးရပ်နှင့်
ဂနည်းများခြုံပင် တွေ့နှဲ နိုင်ကြပါသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည်ပဋိဝါဒါးဦးတို့အား တရားဦးဟော
ကြားခဲ့သည့် ဓမ္မဝကြာတရားတော်တွင်လည်း ရှာ့ဖြစ်ကြောင်း၊
သမုဒ္ဓယ(တဏ္ဍာ)ကို ဟောကြားရာတွင် နောက်းပါးကို အတ္ထာင့်
လို့ယူသော (သက္ကာယဒီဋ္ဌ) ကြောင့် တဏ္ဍာဖြစ်ရပုံကို ဟော
ကြားရှုံး

“သေယျထိဒ် ကာမတဏ္ဍာ

ဘဝတဏ္ဍာ၊ ဂိဘဝတဏ္ဍာ”

ဤ တဏ္ဍာသည် အဘယ်နည်း...

- ကာမအာရုံတိနှဲ ခုံမင် တပ်မက်၍ အတ္ထအရင်းခဲ့သော (ကာမတဏ္ဍာ)၊
- (အတ္ထ) နှင့် မြေသည်ဟု အယူရှိ၍ “သသာတဒီဋ္ဌ” နှင့် ယုဉ်
သော (ဘဝတဏ္ဍာ)၊
- မမြေဟု အယူရှိ၍ “ ဥဇ္ဈာဒဒီဋ္ဌ”နှင့်ယုဉ်သော (ဂိဘဝတဏ္ဍာ)
ဟူ၍ ဒီဋ္ဌခွာနိုင်ရေးအတွက် ကိုပင်ထည့်သွင်း ဟောကြားခဲ့ပုံ
များ ကိုသိရှိနိုင်ကြပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား ပရီနိဗ္ဗာန်စံဝင်ပြီးအောက်ရှင်ဆန္ဒကို ဒီဇို
ကွာစေရန်အတွက် ရှင်အာန္တာက ဟောကြားရသော ဒီဇိုချာ
တရားသည်လည်း ပဋိစွာသမုပ္ပါဒ် တရားပင်ဖြစ်ကြောင်း (သံ
ယုတ်ပါဋီတော်လာ ကန္တာယာနကော်သုတေ) ဦး အတိအလင်း
ပြန့် ထားပါသည်။

ဝိပသုနာတရား အားထုတ်ဘို့အတွက် “(သမ္မာ)” သိ
သော “သမ္မာနလောမိကဉာဏ်” (၅) “သမ္မာနလောမိက သမ္မာဒိ
ဋီ” ဖြစ်သော ဝိပသုနာရှုရမည့် ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ မဂ္ဂင် (၅)
ပညာမဂ္ဂင်ဖြစ်သော (သမ္မာဒိဋီမဂ္ဂင်) ကို ရဘို့လိုပါသည်။ ထို
(သမ္မာဒိဋီမဂ္ဂင်) အမြင်မှန်ရဘို့လည်း ပဋိစွာသမုပ္ပါဒ်တရားသိမှ
ရရှိပါသည်။

ထို(သမ္မာဒိဋီမဂ္ဂင်)သည်(ပရမတ္ထသမ္မာတရား)အပေါ်၌
သာ တည်နိုသော မဂ္ဂင်ဖြစ်ရာ ထိုပရမတ္ထတရားပေါ်၌သာတည်
နိုသော(ပညာမဂ္ဂင်)နှင့် ရူမှုသာလျှင် (ဝိပသုနာ သမ္မာဒိဋီ) ဖြစ်
ပေါ်စေပါသည်။ ဝိပသုနာရှုရမှု ပညာမဂ္ဂင်ဖြစ်သည့် (သမ္မာ
ဒိဋီ)နှင့် ဝိပသုနာရှုမှသာလျှင် ဝိပသုနာဉာဏ် (ဖြစ်ပျက်)ကို
တွေ့နိုင်ပြီး ထိုဝိပသုနာဉာဏ်၏ ကျေးဇူးပြုမှုဖြင့် မဂ်ဉာဏ်၊
နိုလ်ဉာဏ် (သည်ပါဒီသေသ နိဗ္ဗာန်) ကို ရရှိပါ မြင်နိုင်စေသော
ကြောင့်သမ္မာတရားသိနို့လိုရင်းဖြစ်ကြောင်း နိုင်လုံးလောက်ပါပြီ။

နိုးကုတ်ဆရာတော် ဘုရားကြီးကလည်း နိဗ္ဗာန် ဓရာက်

တရားသည် သစ္ဓာသီတဲ့ ဥုဏ်မပါရင် ဘယ်တော့မှ မရောက်
ဘူးလို့ မှတ်ကြ၊ ဘုရားသာဝကပါရမိဉာဏ်အရာမှာ (သစ္ဓာ)
တရားနာရီး သစ္ဓာသီလို့၊ ခန္ဓာမှာ နှလုံးသွင်း တည့်သွားလို့
သစ္ဓာတွေ၊ သွားရင် သောက်ပန်ဖြစ်ပြီလို့ မဆျီမ၊ ပထားသနဲ့
အင်တ္ထရှုရမှာ ဟောကြားထားတယ်။

ဝိပဿနာမှာ ခန္ဓာကို ဉာဏ်နဲ့ကြည့်ပေးဘို့ အလုပ်က မ
ခက်ဘူး၊ ပေါ်လာတဲ့ ဓမ္မအပေါ်မှာ နှလုံးသွင်းတည့်ဘို့က အရေး
အကြီးဆုံးပဲ၊ ရှေ့က ယောနီသောမနသီကာရဖြစ်မှ (၀၅) ခန္ဓာအ^၁
ရှိကို အသိနဲ့ကိုက်မှ နောက်က ဝိပဿနာသမ္မာဒ္ဓဖြစ်တယ်လို့
ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

ဝိပဿနာသည် (သံသာရဇ္ဈက္ခ) ဟုခေါ်ဆိုအပ်သည်
ပဋိစ္စသမ္မာဒ္ဓဖြစ်စက်ရဟတ် ခုက္ခသံသရာဖြတ်သည် အလုပ်ဖြစ်ရာ
ပဋိစ္စသမ္မာဒ္ဓဖြစ်တရား(၀၅) ခန္ဓာဖြစ်စဉ်သီမှ ခုက္ခသံသရာကို ဖြတ်
တတ်သော ဝိပဿနာ အလုပ်ကို လုပ်တစ်ပါမည်။ ခုက္ခ ဆို
သည်မှာလည်း ခန္ဓာဖြစ်စဉ်တွင် (သံခါရဇ္ဈက္ခ)ဟု ခေါ်ဆိုအပ်
သည် (ဖြစ်ခုက္ခ) နှင့် (ဝိပရိဏာမခုက္ခ)ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သည်
(ပျက်ခုက္ခ) ကိုသိရပါမည်။ (ဖြစ်ပျက်) ခုက္ခသည် ခန္ဓာဖြစ်စဉ်မှ
သီမြင်ရသည့်ခုက္ခ ဖြစ်ရာ-

ပဋိစ္စသမ္မာဒ္ဓဖြစ်စက်တရားမသီလျှင်	-	ခန္ဓာဖြစ်စဉ်မသီ၊
ခန္ဓာဖြစ်စဉ်မသီလျှင်	-	ခုက္ခမသီ၊
ခုက္ခမသီလျှင်	-	ခုက္ခချုပ်ရာ (ခုက္ခ

နိဒါန်း

၆

နိရောဓ) နိဗ္ဗာန်ကို
မရနိုင်ပါ။

အရှင်သာရီပုတ္တရာလောင်းလျှောအား ပဋိဝဏီငါးဦးမှ ရှင်
အသုနီ ဖြန့်လည် ဟောကြားလိုက်သော တရားသည်ပင်လျှင်
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ဖြစ်ကြောင်းကို သိရှိနိုင်ကြပါသည်။

ယောဓာ ဟောတူ ပွဲဘဝါ။

တောသံ ဟောတုံ တထာဂတော အာဟာ။

တောသူ ယော နိရောဓေား။

စံ ဝါဒီ မဟာသမဏော ။

(အကြောင်ခန္ဓာဝါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည် အကြောင်း
ကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏၊ အကြောင်းဖြစ်ရင်အကျိုးဖြစ်၏၊ တရားဟူ
သောအကြောင်းရင်းမူလများကသံသရာဖြစ်ပေါ်အောင် ဖြုံလုပ်
ကြ၏၊ အကြောင်းရင်းမူလများပျောက်ကွယ်လျှင် သံသရာလည်း
ပျောက်ကွယ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ဆရာ ရဟန်းမြတ်က ဤသို့၊
ဟောကြားပါသည်။) ဟု ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်အကျိုး ဥဇ္ဈာသ စကား
(သစ္ဌာ) အကြောင်းအကျိုးဟောရုပ်ဖြင့် ရှင်သာရီပုတ္တရာလောင်း
လျာ တရားရနဲ့ခြင်းသည် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားပါ၍ ဖြစ်ပါသည်။

မိုးကုတ် ဆရာတော် ဘုရားကြီး စက်ပိုင်း အသနာ နှင့်
ဟောကြားပြသပေးသည် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် တရားသည်ပင်လျှင် ထို
ဥဇ္ဈာသ (စကား)၏ အကျိုးဖြစ်သည်ကို ဤစာအုပ်၌ တွေ့ရှိ
နိုင်ကြပါသည်။

ခုက္ခသံသရာလယ်စေတာက(အဝိဇ္ဇာ|တဏျာ)အကြောင်း
ခံရသောက်မြစ်ဟု ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တွင်မြတ်စွာဘူရား ဟောကြား
ထားပါသည်။ (အဝိဇ္ဇာ) ဖြစ်လျှင် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အကြောင်း
အကျိုး ဆက်၍ (တဏျာ) ဖြစ်ပေါ်ပေါ်တော့သည်။

(အဝိဇ္ဇာ) မသီမှုကြောင်း ခန္ဓာဝါးပါး သက္ကာယကို (c)
လို့ ယူသော (ဒီဇို့) ကြောင့် (သက္ကာယဒီဇို့) ဖြစ်ပေါ်ရပါသည်။
(c) အတွေအကြောင်းခံရိုလျှင် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုး
ဆက် ခန္ဓာဖြစ်စဉ်အရ (တဏျာ) ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။ (c) ရှိလျှင်
တဏျာလာပါသည်၊ ထိုနည်းတူ (တဏျာမာနာဒီဇို့) သည်လည်း
(c) ဖြစ်နေကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

- (c) စတ်မမ = တဏျာ၊ ငါ့ကိုယ် (c)
- (j) ဇသောဟမသို့ = မာနာ၊ ငါ့ဟာ (c)
- (r) ဇသောမေအတွော = ဒီဇို့၊ ငါ့ဥစ္စာ(c)ပင်ဖြစ်နေပါသည်။

ဒါနပြုနိုက်သီလဆောက်တည်နိုက်(သမာဓိ) ရအောင်
သမထဘာဝနာ အားထုတ်နေနိုက်မှာပင် ထို (c) သုံး မျိုးနှင့်
မလွတ်ကြပါ ကြုံနေကြရပါသည်၊ နေရိုးနေစဉ်အချိန်မျိုး၌ ဆို
လျှင် ပြောဘွယ်ရာ မရှိအောင် (နိုဗာန်) နှင့် ဝေးသည့် သက္ကာ
ယ ဒီဇို့(c)ပည်တ် (c)တွေ့သည် ဗွက်ထဲ၍ နေပါဘာ့သည်။
ထိုကြောင့် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်မသီးထို(c)ဒီဇို့ အခံနှင့် ဂိပသုနာ
အားထုတ်၍ မရနိုင်ကြောင်း သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။

ထို (c) မှ လွတ်ရန် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကို သိထားမှ

လွတ်ပါမည်။ (ဝပသုနာ) ကို အားထုတ်ကြရနှင့် ပဋိစာမျိုးက
(သစ္ဌာ) သီရိုးမှ (ဝပသုနာ) အားထုတ် ကြပါလျှင် (ရူဗာဏ်)
မှုစွဲ၍ မသိလိုက်သည့်နိတ်(ကိုလေသာ) ကြားမနိပါလျှင် (ညာ)
အားထုတ် (မနက်) သောတာပန်တည်နိုင်ပါသည်၊ (မနက်)
အားထုတ်လျှင် (ညာ) သောတာပန် တည်နိုင်သည်ဟု ဘုရားရှင်
ကိုယ်တော်တိုင် ဖောစိရာဇာကုမာရ မင်းသားကို ဟောကြားခဲ့
ပါသည်။

ဝပသုနာ အားထုတ်ချိန်ကလည်း နည်းပါးပြီး၊ အခြား
အချိန်များမှာလည်း (c) (ဒိဋ္ဌး)နှင့် နေပါလျှင် သောတာပန်
ဖြစ်သူ့ကြန်.ကြာ နိုင်ပါသည်၊ သို့.ဖြစ်၍ ဝပသုနာ အားထုတ်
ချိန်ကလည်းများသို့လိုပါသည်၊ ဝပသုနာအားထုတ်ရာမှာလည်း
ကိုလေသာ ကြားမနိအောင်အားထုတ်ပါ၊ သာမာန် အချိန်နေရိုး
နေစဉ်အချိန်များမှာလည်း (c)နှင့်မနေပါ(ညာဏ်)နှင့် နေရိုးလို
အပ်ပါသည်(ညာဏ်)သာလျှင် နိုဗ္ဗာန်ကို မြင်နိုင်၍ ဖြစ်ပါသည်။

(ညာဏ်) နှင့်နေခြင်းဆိုသည်မှာ(ရူဗာဏ်)နှင့် နေခြင်းမျိုး
ကို ဆိုလိုပါသည်၊ သို့မှသာ (ဒိဋ္ဌး) (c) ကိုလေသာနှင့်(ညာဏ်)
မဂ္ဂင်တို့သည် မီးများ မီးနိုင်၊ ရေများ ရေနိုင်ဆိုသလို (ညာဏ်)
ကနိုင်ပါလျှင် (သောတာပန်) ပန်းတိုင်က နီးနေပါသည်။

(c) (ဒိဋ္ဌး)မီး (ကိုလေသာမီး) က မနိုင်အောင် ယောနီ
သော မန်သီကရာ၊ နှလုံးသွင်းမှန်မှု (ညာဏ်) က နိုင်အောင်
သတိဖြင့် အသိလိုက် ပေးနေလျှင် မဂ္ဂင်ဖြစ်နေပါသည်၊ နေထိုင်

သွားလာရာ စားသောက် လေရာတို့၏ (၄) ကိုလေသာနှင့်
မနေပ ပရမတ္ထသွား (နိတ်) ဖြစ်မှုပျက်မှ တို့ကို ရှုကြည့် သော
(ဉာဏ်)(၅) (နိတ်)ကို စောင့်ကြည့် အကဲ ခေတ်နေသော
(ဉာဏ်) အသိနှင့် နေ့နိုင်ပါလျှင် သောတာပန် (ပန်းတိုင်) သည်
နိုးပါသည်။

ခန္ဓာဝါးပါးကို (၅) ထင်ပြီး သက္ကာယဒီ၌ (၅)နှင့် နေမှု
နှင့် ပတ်သတ်၍ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားခဲ့
သော ဒိဋ္ဌဓာတာရားတော်တွင် အကောတသတ် မင်းသား သူ့အင်
ကို သတ်ရာ မှာ သူ့ကိုယ်သူ အတ္ထသညာ (၆)၊ ဆိတ္တု ပုဂ္ဂိုလ်
စွဲရှိနေတော့ (၇) အသက်ကြီးမှ ထိုးမွေ့နှစ်းမွေ့ ရမယ် ဆိုရင်
(၈)၊ အတွက် အလကားပေါ့၊ ခံစားဆျို့ မရှိဘူးဆိုပြီး (အတ္ထ)
သညာကနေ အတ္ထဒီ၌ (၉) စွဲနဲ့ အဖ သတ်တဲ့ ကံကျိုးလွန်
လိုက်တာပါပဲ၊ ၁၀ (ဒီ၌) ကနေ ဒီ၌ ပါဒါန် လုပ်တာ မနောက်
ကစပြီး ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လို့၊ ဝန်ကံနဲ့ဖောင်ကို သတ်နိုင်းလိုက်တော့
လောဟာကျိုးဆိုတဲ့ အပါယ်ငရဲကျွေ တာပါပဲ၊ အဖ သတ်လို့သာ
ငရဲကျွေတယ် လို့ဆိုရတယ်၊ စင်စစ်တော့ အဖ သတ်အောင်
တိုက်တွန်း တာက (၁၁) ဆိုသော (သက္ကာယဒီ၌) ပါပဲ၊ ဒီဘက
ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ သူက ဗုဒ္ဓဘာသာ (သက္ကာယ ဒီ၌)၊ ဒီ၌ ဘယ်က
လာသတုံးဆို တော့ (အတ္ထသညာ) ကလာ တယ်၊ အတ္ထ သညာ
ဆိုတာ ခန္ဓာဝါးပါးကို အတ္ထ (၁၃) ထင်တာပလို့ ဟောပါသည်၊
ခန္ဓာဝါးပါးကို (၁၄)လို့ယူသော သက္ကာယဒီ၌ (၁၅)နှင့် နေ
ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(c) ထင်တဲ့ (ဒီဋ္ဌီ) ရှိနေပါလျှင် ဘုရားအလောင်း ပင်
လျှင် ရှောင်လွှဲလို့မရမဲ့ပါ၊ (ဒီဋ္ဌီ) မခွာနိုင်သည့်ဘဝများမှာ နကါး
မင်း၊ များက်မင်း၊ ငံးမင်း အစရှိတဲ့ အပါယ်မှာဖြစ် ရပါသည်၊
အကျင့်သီလကောင်းပါသော်လည်း (ဒီဋ္ဌီ) ရှိနေပါလျှင် အပါယ်
စိတ်မချေရပါ၊ သန်း ၇ ရက် ဖြစ်ရသည် တိသုရဟန်း ကြီးကို
ကြည့်ပါ၊ (ဒီဋ္ဌီ) စာတတ်မှုသည် အပါယ်မလားရာ ဖြစ်ပါသည်။

(c) ဆိုသော (သက္ကာယဒီဋ္ဌီ) ဖြစ်ပေါ်ခွင့်ရအောင် ဘယ်
သူ လုပ်ပေးပါသလဲ၊ (c) ဆိုသော သက္ကာယဒီဋ္ဌီ ဖြစ်ပေါ်ခွင့်ရ
အောင် လုပ်ပေးသူမှာ (မောဟ) ပင်ဖြစ်ပါသည်၊ ဒီ (c)ဟာ
(မောဟ)ကလာပါသည်၊ (c) မလာစေခွင့်လျှင် (မောဟ) မလာ
အောင်လုပ်ရပါမည်၊ မောဟ(အရိန္ဒာ)မလာမှ (c) ပြုတ်ပါမည်၊
(အရိန္ဒာ)အကြောင်းသိရန်မှာလည်း ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကိုသိရပါမည်။

(c) ပြုတ်အောင် (အမောဟ) ဝိန္ဒာဉာဏ် (၀၁) အသိ
(ဉာဏ်)နှင့် နေရပေမည်။ (မောဟ) ဆိုသည်မှာ ပကတိအမှန်
အတိုင်းဆိုလျှင် (မသိမှု)ကို ခေါ်ပါသည်။

ပကတိ အမှန်အတိုင်းမသိလျှင် (၀၁)သစ္စာမသိလျှင်(၀၁)
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်နားမလည်လျှင်အမှားအလွှဲကိုသာ သိပါတော့မည်၊
အမှားသိနေမှုကို (မောဟ) အရိန္ဒာ ဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုပါသည်။
အမှားသိနေနိဂုံကိုမှာ (c) (သက္ကာယဒီဋ္ဌီ) ဝင်နေပါတော့သည်။

(c) ဝင်လာလျှင် ပကတိအမှန် (သစ္စာ) သဘောတွေ
ကွယ်ပါတော့သည်၊ ပကတိအမှန် (သစ္စာ) သဘောတွေကွယ်နေ

လျင် (သက္ကာယဒီဋ္ဌာ) ဖြစ်နေပါတော့သည်၊ (ဒီဋ္ဌာ)ကို မခွာနိုင်ပါ၊
(ဒီဋ္ဌာ) မကွာပါဖြစ်နေပါတော့သည်။

(တရာ့၊ မာန၊ ဒီဋ္ဌာ) ဟု ဆိုအပ်သော (၄) သုံးမျိုး
သက္ကာယဒီဋ္ဌာ ကွာချင်ပါလျင် (ဒီဋ္ဌာ) ၏ လက်သည် တရားခံဖြစ်
သည့် (မောဟ) မသိမှု (အဝိဇ္ဇာ) ကို ကွာအောင်လုပ်ရပါမည်၊
(မောဟ) ခွာဘို့ အရင် လိပါသည်၊ (မောဟ) ကွာလျင် (၄)
လည်း ကွာပြီးဖြစ်ပါတော့သည်။

မောဟ = အဝိဇ္ဇာ၊ မသိမှု (ပညတ်)၊ ကိုလေသာအာရုံ (၄)

အမောဟ = ဂိဇ္ဇာ၊ သိမှု၊ သမ္မာဉာဏ် (ဉာဏ်)၊

(အဝိဇ္ဇာ) ဖြစ်သည့် (မောဟ) ကို အရင်ခွာနိုင်အောင်
(အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာသံရာ) အစချိသည့် ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ပဋိစ္စသမ္မာဏ်
သိအောင် အရင်လုပ်ပါ၊ သိရှိုးစု စိပသုနာအားထုတ်ပါ။

နေရှိုးနေစဉ်အချိန်များမှာ ပရမတ် (ဉာဏ်)နှင့် နေတတ်
အောင် မတွေးပါနှင့်၊ တွေးလျင်မောဟဖြစ်နေပြီး (ပညတ်)
ကိုလေသာကိုသာ တွေ့နေပါမည်၊ ကိုလေသာဖြစ်နေပါမည်။
(စိတ်) ပေါ်တာကို သိနေသော ပကတိ သတော့အသိ (ပရမတ်)
ဉာဏ်နှင့် နေပါလျင် (မောဟ) ကွာနေခြင်းကြောင့် (၄)
ဒီဋ္ဌာလည်းကွာနေပြီးဖြစ်၍ အခါခပ်သိမ်း (ဉာဏ်) (ပရမတ်)နှင့်
ဒီဋ္ဌာပြီး နေတတ်ပါလိမ့်မည်။

(စိတ်) ၏ ပကတိသတော့ကိုဉာဏ်ဝမှာ သိလာပေါ်လာ

ခုက် (သက္ကာယဒီး) ကွာချိန် ဖြစ်နေပါသည်၊ အခါခိုသိမ်း (စိတ်) ကို အကဲခတ်နေခြင်း၊ စောင့်ကြည့်နေခြင်းသည် အပွား ဉာဏ်နှင့်နေခြင်း (၈) (ဉာဏ်)နှင့် နေခြင်းဖြစ်ပါ၍ (ဒီး) ကွာနေပါတော့သည်။

(ပညာတ်) အာရုံများဖြင့်(ကိုလေသာ)မွှက်ထာနေသူတို့မှာ (စိတ်) ၏ ပံာတိသဘောကို စောင့်မကြည့်တတ်ကြသူများဖြစ်ပါသည်၊ ထိုသို့ စောင့်မကြည့်တတ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ကိုလေသာ (၁၀) ၎ါး၏ လှည့်စားမှုကို ခံကြရပေမည်၊ (၈) ဒီး တောထနေ၍ အပါယ် အရောက်များကြပေမည်၊ သေခါ နီးမှာ အဖြေပေါကြပေမည်၊ ထို(၈)နှင့်နေသာ ဂုထုဇုန် တို့သည် ကိုလေသာ အမြင်ရှိုး ဖြစ်သော (ပညာတ်) အမြင်၊ ပညာက် အတွေ့၊ ပညာတ်အသိ ရှိုးဖြင့် မြင်တွေ့သိနေရပေတော့မည်၊ (၈) ဂုထုဇုန်တို့ မြင်နေကျ ၈။ သူ၊ ယောကျား၊ မိန်းမ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တာဝါ စသည့် အသု များ ဖြစ်နေကြပါတော့မည်၊ ထို အမြင်ရှိုးသည် (သောတာပန်) အရိယာတို့အသိနှင့် (နိဗ္ဗာန်) အမြင်နှင့် ဆန်ကျင်နေကြပါလိမ့် မည်။

ပဋိစ္စသမ္ပာဝါဒတရားအသိကို သိသွားပြီး စိတ်ကို ရှုရသည့် စိပသုနာ၊ စိတ္တာနုပသုနာကိုသိပါလျှင် (၈) (ပညာတ်) ကို အသိနှင့် ဖယ်ပြီး (ဉာဏ်) (ပရမတ်) ကို ရပေါ်သည်။

(စိပသုနာ) အားထုတ်ချိန်မှလွှဲ၍ အိမ်မှာလည်း သာမန် နေရှိုး နေစဉ် အချိန်များခြုံလည်း (၈)နှင့် မနေပဲ (ဉာဏ်)နှင့်

၁

နိဒါန်း

နလုံးသွင်း မှန်စာ နေတတ်သွားသည့်အခါ တကယ်တစ်း
(ဝပသောနာ)အားထုတ် ချိန်၌ ပိုမြီး ခရီးရောက်နိုင်ပါတော့သည်၊
(သွား)ကိုလည်း သိလျှင်၊ သွားကိုလည်း မြင်လျှင် ငါ(မိန္ဒိ)ကို
လည်း ခွာတတ်လျှင် ဝပသောနာ ရူမွားရှုံး ဖလဝ အားကြီး
သည့် ဝပသောနာဖြစ်တော့မည်ကို သဘောပေါက်ပါလေ။

ထိုသို့ မနေတတ်ပါလျှင် တရားရိပ်သာမှာ ဝပသောနာ
အားထုတ်စဉ်က အဟုတ်သားပါ၊ အိမ်ရောက်မှ (ငါ)နှင့်ရင်းနှုံး
မဟန်လို့ မိတ်ညွစ်ရလို့ တရားရိပ်သာဖြန်ပြီးရဲ၊ တရားရိပ်သာ
မှ အမိမ့်၊ အိမ်မှ တရားရိပ်သာ၊ ပြန်ချီပြီးချိန်၊ မိမိအားထုတ်
သော ဝပသောနာ အခြေအနေမှာ ခုံရင်း၊ ခုံရင်း၊ မဖြစ်ရ လေ
အောင် သတိပြုပါလေ။

အိမ်မှာနေလျှင် (ငါ) နှင့်မနေပါ (ဥာဏ်)နှင့်နေခြင်းမျိုး
ကမခက်ပါ၊ ဈေးထဲမှာ ဟင်းချက်စရာဝယ်ရင်း ဒီနေ့ဘာချက်
မယ်ဘာဖြင့် ဘယ်လောက်သားဝယ်မှ ပိုက်ဆံလောက်မယ်၊
ဘာကို ဘယ်လိုဝယ်ပြီး ဘာလေးနှင့်ရောလိုက်မယ် စသည်ဖြင့်
ဧည့်နေသည့်ဈေးထဲမှာပင် (မိတ်) အလုပ်ပေးတရားရနေကြပါ
လျှင်၊ အိမ်မှာ(ရူဥာဏ်) နှင့်နေရသည်မှာ ဈေးထဲမှာလိုမိတ်တွက်
လည်းမပါပါ၊ ဒီးနောက်လည်း မခြောက်ရပါ၊ မိတ်ကိုလည်း
အားမထည့်ပေးရပါ။

အိမ်မှာနေရင်းထိုင်ရင်း (ဥာဏ်)နှင့် နေခြင်းမျိုးမှာ သက်
သက်သာသာလေးဖြင့် (မိတ်) ပေါ်ရာကို ရူဥာဏ် ဖြင့် အသိ

လိုက်ပေးရမျှသာဖြစ်ပါသည်၊ ရှေးဦးဇာ လေဝင်တာသိ၊ ထွက်တာသိလုပ်ပါ၊ သတိမြဲလာအောင် လုပ်နိုင်သည့်အခါ(နိတ်)ပေါ်ရာ ကိုအသိလိုက်ပေးပါ။ (နိတ်)ကို ရူရသည့်ပုသေနာသည် တရားရုဏ်တော် ၆ ပါးနှင့်လည်း ညီညွတ်ပါပေသည်။

သံမြို့ကော နိတ်ပေါ်သည်ကို ကိုယ်တိုင်အမြဲ့ဖြစ်နေပါသည်၊ အကာလိုကော၊ အချိန်မရွေး ကိုယ့်နိတ် ကိုယ်သိ နေ၍ ရှုရှုနိုင်ပါသည်။ (နိတ်) ကလေးကလည်း အဟိုလာ လျည်၊ ပသာရှုပါဟုမော်နေသည်ကိုကိုယ်တိုင်ရှုဘို့သာလိုပါတော့သည်။

(နိတ်)ကို ရှုရင်းနဲ့ နိတ်ကလေးတွေပေါ်ပေါ်လာပြီးပျက်ပျက်သွားသည် (နိတ်)၏ ပကတီ (ဖြစ်ပျက်)ကိုတွေ့ပြီးဖြစ်ပျက်တွေ့ရာက မှန်းလာရော့နောက် ဖြစ်ပျက်ဆုံးသွားတော့ (နိဗ္ဗာန်) ရတာမှတ်ကြပါဟု မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားခဲ့ပါသည်၊ အကျယ်ကိုပြုစာအုပ်ပါ(ရှုမွားနည်း)၌ ကြည့်ပါလေ။

နိတ် ဖြစ်ပျက်မြင်၊ ဖြစ်ပျက်မှန်းပြီး၊ ဖြစ်ပျက်ဆုံးတာနဲ့ (နိဗ္ဗာန်) ဘယ်လိုရပါသလေဆိုပါလျှင် နိတ်ဓမ္မတွေဖြစ်ဖို့၊ (သီရိရ) တရားက ပြုပြင်ဖန်တီးပေးလျှက်ရှိပါတယ်၊ (နိတ်) ကလေးတွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နှင့် ဖြစ်ပျက်နေတာသံသရာလို့ ခေါ်ပါတယ်၏အသိသရာလည်အောင် လုပ်ပေးနေတာက (သီရိရ)ပါပဲ။

မောဟနိတ္ထု မသိလိုက်၊ မသိဘာသာ၊ မသိမှု (အပိဋ္ဌာ) နဲ့နေတ္ထုအဲ (အပိဋ္ဌာ ပစ္စယာ သီရိရာ၊ သီရိရ ပစ္စယာ ဒိညာ

ကဲ့), အပိဋ္ဌာကြောင့် သတိရဖြစ်၊ သတိရကြောင့် ဂိဉာဏ် (သီထိတ်) ဖြစ်တာပါပဲ။

(အပိဋ္ဌာ)ကြောင့်(သတိရ)တိုက ဖြစ်ခွင့်ကျောင်းမြှင့်ပို့ညာ၏ (သီထိတ်)တွင် မရပ်တော့ဘူး၊ နာမရှုပံ့၊ သမြာယတနာ၊ ဖသာ၊ ဝေဒနာ၊ တဏျာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ၊ ကံတရားတွေဖြစ်ပေါ်၊ ဒီကံတွေနဲ့သေသည်၏ အခြားမျှမှာလည်း ကမ္မဘဝပစ္စယာဇာတိ၊ ဧရာမရဏ(၃၁)ဘုံမှာဘဝတွေ ပြောင်းဖြစ်တဲ့(သတိရ)ကလုပ်တဲ့ သံသရာဟာ ဘယ်တော့မှ မဆုံးတော့ပါဘူး၊ (အသေးစိတ်သိလို ပါလျှင် စာရေးသူ၏ ပဋိစ္စ သမ္ပါဒ် အဖွင့်မှာ ကြည့်ပါလေ)။

ဒါကြောင့် (စိတ်)ကို ဖြစ်ပေါ်စေတာ (သတိရ) (စိတ်) သည်လည်း(သတိရ) ဖြစ်လို့၊ သတိရ (စိတ်) ကိုအရင် သိမြင် အောင်၊ သတိရ (စိတ်) ဖြစ်ပျက် သိမြင်အောင်၊ ဖြစ်ပျက် မူန်း အောင်၊ ဖြစ်ပျက်ဆုံးအောင်၊ (သတိရ)ခုက္ခသံသရာကုန်ပျောက် အောင်၊ (သတိရ) ဖြစ်ပျက်ခုက္ခ ဖြစ်ခွင့် ပေါ်ခွင့် မရအောင်၊ မသိ မှ အပိဋ္ဌာပြုတ်ပြီး (သိ)နေသော လောက် (မဂ်) သိလုံး ကလေး များ၊ အာကြီးမှုဖြင့် (သတိရ) ချုပ်ဆုံးအောင် (မဂ္ဂင်) အလုပ် လုပ်ခြင်းဖြင့် လောကုတ္တရာ (မဂ်ညာကြီး) ရလာပြီး (သတိရ) ချုပ်ငြိမ်းရာ၊ သတိရ ခုက္ခ မဖြစ်ရာ၊ မပျက်ရာ၊ ခုက္ခ ချုပ်ငြိမ်းရာ (အသိခေတ်)(နိုဗာန်) ပေါ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ ပဋိစ္စ သမ္ပါဒ် နားမလည်လျှင်မသိနိုင်ပါ၊ (၅) ဒိဋ္ဌာခံနေလျှင်လည်း မရနိုင်ပါ။

(၅) (ဒိဋ္ဌာ) (အပိဋ္ဌာ) ကားမနောဒ္ဓရမှ ဝင်လာကြပါ သည်။ ၅ (ဒိဋ္ဌာ) သည် စိတ်မှာသာ နိကပ်ကြပါသည်၊ (၅) ဆိုသော (သက္ကာယဒိဋ္ဌာ) သည် ဓန္တာငါးပါးဖြစ်သော ရှင်၊

ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သတ္တိရု၊ ဝိညာက်တိ၊ အနက် ဝိညာက် (စိတ်) မှာသာ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် (ဒီဋ္ဌဌ နှင့် ဝိစိကိစ္စာ) ပါယ်သည့် သောတာပတ္တိမင်ရတို့ရာ (၁) သောတာပန် ဖြစ် ဘို့ရာ (စိတ်) ပရမတ်နှင့်သာ အသက်ဆိုင်ဆုံးဖြစ်ပါသဖြင့် (စိတ်)ကိုရှုရသောဝိပသုနာသည်သာ (သောတာပန်)နှင့် အနီးဆုံး၊ (ပရမတ်) ရူးကြရာ၏ (စိတ်) ပရမတ်သည်သာတွေ့ရန် လွယ်ကူရီး နိဗ္ဗာန်နှင့် ဖြောင့်တန်းနေသည်ကို သဘောပေါက်ပါလေ။

“မိုးကုတ် ဝိပသုနာ”သည် ဘုရားဟော (ပေါ်ကောပ အသပါမြိုတော်)(သမ္မာ အွွှေကထာပါမြိုတော်) တို့၏သည့် အတိုင်း (စိတ်)ကို ဝိပသုနာရှုရသည့် ဝိတ္ထာနပသုနာတရားပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အပြင် “မိုးကုတ်ဝိပသုနာ”သည်(ပေါ်ကော ပအေသ ပါမြိုတော်ကြီး) တွင် ဘုရားရှင်ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် “ဒူဝေ ဟောတူ ဒူဝေ ပစ္စယာ သာဝကသာသမ္မာဒို့ယာ ဥပ္ပါဒါယ” ဟူသော သာဝကပါရမီ ဥပ္ပါဒါအကြောင်း ၂ ချက်ကိုပြုတိစ္စာဘုရားဟောကြားခဲ့သည့်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဝိပသုနာဖြစ်ပါသည်၊ ထိုအကြောင်းအချက် (၂) ချက်ကို လိုက်နာကျင့်သုံးရာမှာ....

(၁) (ပရတောစ ဟောသောသစ္စာနသန္တ) သစ္စာဆိုသော သစ္စာတရား နာကြားရမယ်၊ သိရမယ်၊ ဆိုသည့် အချက်ကို ပြည့်စုံအောင် မိုးကုတ်ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည်မြန်မာပြည်

(အ-၁)

နိဒါန်း

တရှစ်းတရားဟောကြားရှုံး ဒကာဒကာမ များအား ဝိပဿနာ
တရားအားမထုတ်နို (သစ္ဌ)သိတိအတွက် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရား၊
သစ္ဌလေးပါးတရားသစ္ဌ လေးပါးနှင့် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရား ကို
ခွန်တွေဟောပြသည် တရားတော်များဖြင့် (သစ္ဌ) သိအောင်
(ပရမတ္တတရား) သိအောင်၊ သိမှ ဝိပဿနာများတတ်အောင်
များတတ်မှ ပါယ်တတ်အောင် ဂရကာရှေ့ထားပြီး (သစ္ဌ)
အကျယ်ပြသည် တရားအမျိုးမျိုးကိုယခေတ်ပုထိဇုန်များ နား
လည်အောင် ဥာဏ်နှုန်းအောင် ဟောကြား ပြသပေးခဲ့ပါသည်၊
(သမ္မာ ဒိဋ္ဌ) ပညာမဂ္ဂင်ရအောင် ပေးခဲ့ပါသည်။

(၂) (အန္တာန္တယောနိသာ မနသိကဲရော)အန္တာန္တာ
(နိတ်) (ပရမတ်) မှာ နှလုံးသွင်းမှန်စွာ ဝိပဿနာတရားကို အား
ထုတ်တတ်အောင် ရှေ့ကဖြစ်ပျက်၊ နောက်ကမ်း၊ ဖြစ်ပျက်နှင့်
မင်ကိုက်အောင်၊ ဓန္တာဥာဏ် ရောက်ဖြစ်သည်အထိ၊ ဝိပဿနာ
အလုပ်မှန် ကျင့်စဉ်မှန်ကို လုပ်တတ်အောင်၊ (ဝိပဿနာအလုပ်
ပေးတရား) အလုပ်စဉ်များကိုနားမလည်မရှိအောင် အပေါ်ရုံက
အယောမျိုးမဟုတ်ပါ၊ နှစ်နှစ်ကာကာကြီး ဘာဝနာမယဥာဏ်နှင့်
ပဋိဝေဒ ဆိုက်အောင် နှလုံးသွင်းမှန်မှုရစေအောင်၊ နှလုံး
သွင်းမှန်တရားကို အမိကထားပြီးဟောကြား ပြသပေးခဲ့ပါသည်။

“နိုးကုတ်ဝိပဿနာ”သည်ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ရာ
၌ အစ အလယ် အဆုံး မြတ်စွာဘုရားဟောနှင့် ညီညွတ်ပါပေ
သည်၊ ဝိပဿနာအားမထုတ်နို (သမ္မာဒိဋ္ဌ) ဖြစ်အောင်(သစ္ဌ)
တရားအသိကို ရှေးဦးစွာ ရယူရသည့်အပြင် ဝိပဿနာတရား

အေးထုတ် ဘို့စြီး တရားထိုင်ရှာ့ခြုံလည်း ရှေးဦးစွာ သမ္မာန
ထူထောင်ရာမှာလည်း (ပည်တ်)အပေါ်မှာ သမာဓိ ထူထောင်
ခြင်း ဖိုး မဟုတ်ပ၊ (ပရမတ်) ဖြစ်သော (စိတ်) ကြောင့်ဖြစ်
သောလေဝင်မှန်းသိသည်(စိတ်)ထွက်မှန်းသိသည်(စိတ်)ပရမတ်
ကိုသာ(သတ်)ဖြင့် (သမ္မာသမာဓိ)ဖြစ်စေသည် (ပရမတ်သမာဓိ)
ထူထောင်ခြင်းမျိုး ဖြစ်၍ (သမာဓိ)နှင့် (ပညာ)တစ်တွဲတည်း၊
တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်ပါသည်။ (စိတ်) ပရမတ်ကို ရှုရသည့်
အတွက် (ပည်တ်၊ ပရမတ်) ရွှေရသည့် ပြဿနာနှင့် (ပည်တ်)
ဘက် လွှေချော်သွားသည့် ပြဿနာမရှိပါ။

ဝိပဿနာရှုံးရာမှာလည်း(စိတ်)၁၃ မျိုးကို(သတိထား၊
ဝိရိယနိက်၊ ပညာနှင့်ရှု) ရသော ဝိပဿနာအမှန်ဖြစ် လေသော
ကြောင့် “မိုးကုတ်ဝိပဿနာတရားကို ကောင်းစွာ သဘောပေါက်
နားလည် ကြပါစေရန်အတွက် ကွဲနှစ်သည် ဤစာအုပ်ကိုပြရာ
၌(မှတိကာ) ပါအတိုင်း မိုးကုတ်ဝိပဿနာတရား ကို အခြေခံ
ကျကျ၊ တရား အနှစ်သာရရှိရှိ၊ ရှုံးနည်းနာ နိသာရည်း
များပါ မကျချိ အကုန်အစုံ သိရှိနားလည်ကြပါစေရန် စေတနာ
မေတ္တာရှုံးထားပြီး တန်ဘိုး မဖြတ် နိုင်သော မိုးကုတ် ဝိပဿ
နာ၊ အခြေခံ တရား၊ အနှစ်သာရနှင့် ရှုံးနည်း ဤတရား
စာအုပ်ကို ရွေးထုတ်ပွဲ၏လိုက်ရပါတော့သည်။

၁၃၂

(ଅଭିନ୍ଦିନ୍ ପାତ୍ର)

୧୯୭୨ ଫେବୃରୀ ୦୫ (୦୧) ରାତ

ରତ୍ନଚକ୍ରପାତ୍ର

ကိုယ့်မိတ်ကို မသီခသားလျှင် ပဲထဲ၏

တဲ့ အသုတဝါ ပုထူးနော ယထာဘူတံနပ္ပါဏာတိ၊
တသွာ အသုတဝတောပုထူးနော စိတ္တဘာဝနာ
နဖိတ် ဝဒါမီ။

(အင်တ္ထရပါဒီတော် - ၉)

အရိယာတို့၏ အမှန်မြင် အသိတရား ဖြစ်သော (စိတ်)
ပရမတ်၏ ပကတီအမှန်သဘောကို သိအောင်မပွားများတတ်
သေးသမျှ (၈) စောင့် မကြည့်တတ်သေးသမျှ ကာလပါတ်လုံး
(ပုထဲ၏) သာ ဖြစ်နေပါတော့မည်။

(စိတ်) သည်ကြိုက်တာနှင့် တွေ့လျှင် (လောဘ) စိတ်
ဖြစ်၏၊ မကြိုက်တာနှင့်တွေ့လျှင် (ဒေါသ) စိတ်ဖြစ်၏၊ (စိတ်) ကို
မသီလျှင် (မောဟ)စိတ် (အပို့ဗာ) ဖြစ်နေတော့၏။ (လောဘ၊
ဒေါသ၊ မောဟ)သည် (အပို့ဗာ၊ တကျာ)ဖြစ်၍ (၃၁) ဘုံကျင်လည်
ရာဖြစ်သော်လည်း အပါယ်အရောက်များကြရ၏။

(စိတ်)ကို တကယ်သိသွားလျှင် (စိတ်)၏ လွမ်းမိုးမှာ ချယ်
လှယ်မှာ နှိမ်တက်မှုတို့မှုလွတ်၍ အရိယာတို့၏(စိတ်)အတိုင်း ပြိုးချမ်း
လေတော့၏၊ စိတ်ကိုသိရခြင်းသည် လောကီ၊ လောကုတ္ထရာ အကျိုး
ရှိ၍ (စိတ်)ကို ရှုရသော (ပိပသာနာ)သည် (နိဗ္ဗာန်) နှင့် အနီးဆုံးဖြစ်
လေတော့၏။

ဝိပဿနာဆိုသည်မှာ

“ခန္ဓာဒီသခံတစဗ္ဗာ၊ အနိစ္စာဒီဝိပိုပေါကာရေနပဿနာတိတိ
ဝိပဿနာ”

“နိစ္စာဒီဝိပိုပေါကာရတောာ၊ ဒဿန္တနိပဿနာ”

“ပညတ္တာ ၌ ပြေတွာ အနိစ္စာဒီကာရေန ဝိပိုဒီဝိပဿနာတိတိ
ဝိပဿနာ”

ခန္ဓာဝါးပါးတွင် အဖန်ဖန် ဖြစ်ပေါ်နေသော သခိုရတရား၊
 ဖြစ်ပေါ်ပြီးပျက်စီးသွားကြသည့်အနိစ္စတရားစသော ဖြစ်မှု ပျက်မှု
 အထူးထူးအပြားပြားတို့ကိုရှုကြည့်ခြင်းသည်ဝိပဿနာ မည်၏။
 (တစ်နည်းဆိုသော) ရှုပိကိုဖြစ်စေ၊ စိတ်ကိုဖြစ်စေ၊ ဝောနာ
 ကို ဖြစ်စေ၊ ဓမ္မကို ဖြစ်စေ တစ်ခုခုတို့၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှုတို့ကို
 အောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ရှုကြည့်ခြင်းသည် ဝိပဿနာမည်၏။

(တစ်နည်းဆိုသော) ပညတ်အမျိုးမျိုးတို့ကိုပယ်စွာပြီးအ
 နိစ္စ၊ ခုက္ခ၊ အနတ္တဖြစ်သော အချင်းအရာ အထူးထူး အပြားပြား
 ကို ဥာဏ်ဖြင့် မြင်အောင်ရှုကြည့်ခြင်းသည် ဝိပဿနာမည်၏။

(တစ်နည်းဆိုသော)ရှုပိနာမ်မဓာသို့ရတို့၏ဖြစ်ပျက်အင်္
 ကိုရှု ကြည့်ခြင်းသည်၊ ဝိပဿနာမည်၏။

၂

နိုဒ္ဓတိပညာအခြေခံ

သတိပဋိသည့်မှာ

သတိပဋိသည့်မှာ "သတိယဝံ ပဋိဘန် သတိပဋိဘန်"
ဆိုသည့်ပါဋီးပိုမူလာခြင်းဖြစ်သည် (သတိ+ပဋိ) = သတိပဋိဘန်

"သတိ" ဆိုသည့်မှာ အောင့်မေ့မှု၊ မမေ့မှု၊ အမှတ်ရမှုတိ၊ ကို
ဆိုလိုသည်၊ ရပ်နာမ်တိ၊ အာရုံး၏ စွဲမြို့ခာ တည်နေတတ်သော
သတိတရား (၁) ရပ်နာမ်တိ၊ ကို စောင့်ကြည့်တတ်သည် သတိ
တရားကို ဆိုလိုပါသည်။

"ပဋိဘန်" - ဆိုသည့်မှာ သတိ၏ အာရုံးဖြစ်သော (ကာယာ၊
နိတ္ထာ၊ ဝေဒနာ၊ စ မွာ) တိ၊ ကို ဆိုလိုပါသည်။

"သတိပဋိဘန်" - ဆိုသည့်မှာ သတိကို ရှေ့ဆောင်ရှိး
(ကာယာ၊ နိတ္ထာ၊ ဝေဒနာ၊ ဓမ္မာ) တိ၊ အပ်၍ သတိနှင့် တွဲလျက်
အားထုတ်ရသော တရားဖြစ်သည်။

မဟာနိုကာ၌ "သတိပုဇ္ဈိမာယ, ပညာယ, ဥပလက္ခတ္ထား၊
နပို, သတိရပိတောပညာအတိုး"လို့ ဖွင့်ပြပါသည်၊ (သတိရှေ့
ဆောင်သည့် ပညာဖြင့် ဝိပဿနာရှုရမည်၊ သတိကင်းလွတ်သော
ပညာဟု၍ ဝိပဿနာသဘာမှာ မရှိသင့်ဟု ဆိုလိုသည်)။

သတိပဋိဘန်တရား (၁) ပါး

- (၁) ကာယနပညာနာသတိပဋိဘန် သတိဖြင့် ရပ်၏ ဖြစ်မှုကို
သိရသည်တရား
- (၂) ဝေဒနာနပညာနာသတိပဋိဘန် သတိဖြင့် ဝေဒနာပေါ်တိုင်း
သိရသည်တရား

တရားအန်စံသာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း

၃

- (၃) နိတ္ထာနပသုနာသတိန္တာန် သတိဖြင့် နိတ်ပေါ်တိုင်း
ဖြစ်တိုင်း သီရသည့်တရား
(၄) ဓမ္မာနပသုနာသတိပ္နာန် သတိဖြင့် သညှန့်သခိုက်
ကို သီရသည့်တရား

သတိပ္နာန်နှင့် ဝိပသုနာ

သတိဖြင့် နိတ်ပေါ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သီနေရခြင်းသည်
“သတိပ္နာန်”၊ နိတ်ပေါ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သီပြီးနောက် နိတ်ပေါ်
မှု ဖြစ်မှုအပြင် ပျက်မှုကိုပါ ရှုကြည့်ရခြင်းသည် သတိပ္နာန်
ဘာဝနာ (၈၁) ဝိပသုနာ ဖြစ်လာပါသည်၊ နိတ်ကို ရှုရသော
ဝိပသုနာသည် နိတ္ထာနပသုနာ ဖြစ်ပါသည်။ နှာသီးဖျား၌
ဝင်လေ၊ ထွက်လေ (နိတ်) ပရမတ် (သီမှု) သတိပ္နာန်ကို ဦးစွာ
အားထုတ်ရပါမည်၊ (သတ်)မြဲလာပြီး (သတိသမာဓိ)ကောင်း
လာပြီး၊ (သမ္မာသတ်)၊ (သမ္မာသမာဓိ) ဖြစ်လာသည့်အခါမှ
(နိတ်) ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကို စောင့်ကြည့်ရသော (ဝိပသုနာ)ကို
အားထုတ်ရာ၏၊ (သမ္မာဒိဋ္ဌး) နှင့် (သမ္မာသက္ကာ) ပညာမဂ္ဂင်
ဂ-ပါးကို သီထားရန်အတွက် အခြေခံပိုင်အောင် သီရိထားပြီး
ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တရား၊ အန်စံသာရန်း ရွှေဗျားနည်းများ
ကို သီရိထားရာ၏။

လူပြစ်ကျိုးနှင်းလည်းတရား

ယောစ ဝသုသတ် ဒီဝေ၊ အပသု ဉာဏ်ပွဲယုံး။

ကောဟံ မိမိတ် သေယျာ၊ ဝသုတော့ ဉာဏ်ပွဲယုံး။

မိုးကုတ်ဝိပဿနာအခြေခံ၊

(ရပ်, နာမ် တရားတို့၏ ဖြစ်မူ, ပျက်မှုကို မဖြင်ပ၊ အနှစ်
တစ်ရာအသက်ရှည်သော်လည်း၊ လူဖြစ်ကျိုးမန်ပဲချေ။ ရပ်, နာမ်
တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက် မှုကို ဖြင်လျှင် တစ်ရက်မျှ အသက်ရှင်
ပါသော်လည်း လူဖြစ်ကျိုး နာလုပေသည်)

(ဓမ္မပဒေ-ပါဋ္ဌီတော်)

သတိပဋိနှင့်တရား၏ အကျိုး

“ကေယနာ အယ် ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂါ သတ္တာနံ
ဝိသုဒ္ဓယာသောကပရိအေဝါနံသ
မတိက္ခမာယ, ခုက္ခအော်မနသံ အတ္ထာဂ္ဂမာယ,
ဉာယသံအမိဂမာယ
နိုဗ္ဗာနသံစိုကရိယာသယအိမ် စတ္တာရောသတိပဋိနာ။”

- (၁) သတ္တာဝါတို့အား ကိုလေသာမှ စင်ကြယ်ကြစေရန်।
- (၂) နိုဗ္ဗာန ပူဇွေး နိုဗ္ဗာန်းခြင်းမှ ပယ်ဖျောက်နိုင် ကြစေရန်।
- (၃) ကိုယ်ဆင်းရဲ , စိတ်ဆင်းရဲမှ ဤများအေးကြစေရန်။
- (၄) အရိယာမဂ်ကိုရကြစေရန်
- (၅) နိုဗ္ဗာနကို ပျက်မောက်ပြနိုင်ကြစေရန်၊ တကြောင်းတည်း
ဖြစ်သော ခရီးသည်ကားကြုံမဟာသတိပဋိနှင့်တရားလေး
ပါးတို့ပေတည်း။

(မဟာသတိပဋိနှင့်ပါဋ္ဌီတော်)

ပရမတ္ထတရားဓလားပါး

- မိတ်၊ စေတသိက်၊ ရှင်၊ နိဗ္ဗာန် တို့ဖြစ်ပါသည်။
- ၁။ မိတ်+စေတသိက်+ရှင်သည်(သံတပရမတ်တရား) ၃ ပါး
- ၂။ နိဗ္ဗာန်သည် (အသံတပရမတ်တရား) ၁ ပါး
ပရမတ္ထတရား ပေါင်း ၄ ပါး

ဧဒာ (၅) ပါး

ဧဒာသည် မိမိတို့၏ ဧဒာကိုယ်ကြီး မဟုတ်ပါ။ ဧဒာ ဆိုသည်မှာ အပေါင်းအစု ဖြစ်၍ ဧဒာငါးပါးသည် အပေါင်းအစု ငါးပါးဖြစ်ပါသည်။ လူဆိုရီး ပညတ်သမတ်ထားသည့် လူတွင် အမှန် စင်စစ် ဧဒာ ငါးပါးသာ ရှိပါသည်။

- (၁) ရွှေပက္ခန္တာ = ရှင်အစု ဖောက်ပြန်မှု သဘောတရား
 (၂) ဝေဒနာက္ခန္တာ = ဝေဒနာအစု ခံစားမှု သဘောတရား
 (၃) သညာက္ခန္တာ = သညာအစု မှတ်သားမှု သဘောတရား
 (၄) သံ၏ရက္ခန္တာ = သံ၏ရအစု ပြုပြင်မှု သဘောတရား
 (၅) ဝိညာဏက္ခန္တာ = ဝိညာဏ်အစု သိမှု သဘောတရား

ဧဒာ (၅) ပါး၊ ရှင် နာစ် (၂) ပါးမှာ

- (၁) ရွှေပက္ခန္တာ - ရှင် ရှင်ပရမတ်

(၂)	သေဒနက္ခန္တာ	နာမ်	၈၀ တသိက် ပရမတ်
(၃)	သညာက္ခန္တာ		
(၄)	သခိုရက္ခန္တာ		
(၅)	စညာအကန္တာ		
(မှတ်ချက်)		-	စိတ် ပရမတ်

ଏହା ଦିଃପିଃକ୍ରି ଯଗ୍ନୀୟ ଭୂଲଭ୍ୟଃ ଓଁବଭ୍ୟଃ ॥

“ခန္ဓာဝါးပါးသွေ့သွေ့ယတရား”

କ୍ଷିଃଗୁର୍ବିହର୍ଵାଟେନ୍ ତ୍ରୀରାଃକ୍ରିଃଗ ପଦମଞ୍ଚଃ କ୍ଷପିତି (୧)
ତ୍ରୀଃଶ୍ରୀ ଶ୍ରଦ୍ଧଃମତନ୍ତ୍ରମ୍ଭାବ ଫତ୍ତପ୍ରକ୍ରି ଆର୍ଦ୍ରକ୍ଷଣି ଶ୍ରୀର ତ୍ରୀଗନ୍ଧିପେତୀଲା
ଏହା ଉତ୍ସାଦିଃପିଃ (୧)ରୂପନ୍ତର ତାରାଃକ୍ରି ଜ୍ଞାନପ୍ରାଃପ୍ରାଃ ଜୀବାଃ
ରମନ୍ତି ତିର୍ଯ୍ୟକରିଥାଏପେତ୍ରତ୍ତିଃ ଅଧିକିଃପିଃ (୧) ଉତ୍ସା ତିଃପିଃତର
ପେଇନ୍ଦଃତାନ୍ତି ଆତ୍ମତାଗ୍ନପ୍ରତିଷ୍ଠନ୍ତିଗ୍ରହି ଜୀବାଃରମନ୍ତି ॥

ଯାଏପ୍ରତିଷ୍ଠନ ପଦ୍ମପ୍ରକଳ୍ପମୁକ୍ତିରେ (୬) ପିଃ (୭) ମୁଖୀରେ (୧)
 ହାଃ (୮) କ୍ଷାରୋରିଙ୍ଗିଃ (୯) ଲ୍ଲାଙ୍ଗି (୧୦) କଂଚିତ୍ (୧୧) ଶିତ୍ତଫଳଦ୍ଵାରା
 ଆଶ୍ରମମୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତିରେ (୧୨) ଅଶର୍ଦ୍ଧିଃ (୧୩) ଅଶ୍ଵ (୧୪) ଅଶ୍ରୁ (୧୫)
 ଅଶ୍ରୁରେ (୧୬) ଯିତ୍ରେଷ୍ଟରୀ (୧୭) କ୍ରିତ୍ସମେରାଜାନ୍ତର୍ଯ୍ୟଃ ଭାବରେ
 ଆଶ୍ରମ (୧୮) ପିଃକୁଣ୍ଡ ପୋରିଥାଏନ୍ତିରେ (୧୯) (ପ୍ରମିଳି ଶିତ୍ତ)
 ଭାବରେକଣ୍ଠା ଏ ପିଃ (୨୦) (କ୍ରାଂକିଃ ଶିତ୍ତ) କ୍ରାଂକିଃଏକଣ୍ଠା ଏ ପିଃ (୨୧) (କ୍ରି ଶିତ୍ତ)
 ଅଶ୍ରୁରେ ଏ ପିଃ (୨୨) (କାଃ ଶିତ୍ତ) କାଃଏକଣ୍ଠା ଏପିଃ (୨୩) (ଯିତ୍ରେଷ୍ଟି ଶିତ୍ତ)
 ଯିତ୍ରେଷ୍ଟି ଏ ପିଃ (୨୪) (କ୍ରି ତ୍ୱରି ଶିତ୍ତ) ତ୍ୱରିଏକଣ୍ଠା ଏ ପିଃତ୍ୱି.
 ପ୍ରତିପୋରୀନ୍ତର୍ଯ୍ୟଃ ॥

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

?

ခန္ဓာ ငါးပါးသည် သက္ကာယ တရားများဖြစ်သည်၊ ထိုစိတ်
ပ ပါးတို့သည် အာရုံနှင့်ခွဲရ တိုက်မှ ပေါ်လာသော စိတ်များ
ဖြစ်သောကြောင့် စိတ်တစ်ခု ဖြစ်တိုင်း ခန္ဓာငါးပါး (ရုပ် + စိတ်
+ စေတသိက်) များ တစ်ပေါင်းတည်း အတူတကွ ပေါ်လာသည်၊
ပျက်တော့လည်း အတူတကွ တပေါင်းတည်း ပျက်ကြသည်။

ခန္ဓာငါးပါးမသိပနှင့် ဖြစ်ပျက်မမြင်နိုင်ပါကြောင်း ခန္ဓာငါး
ပါးသက္ကာယ တရားကို ပိုင်းခြားသိရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ (ခန္ဓာဖြစ်
စဉ်ဆိုသည်မှာ၊ အာရုံနှင့်ခွဲရတိုက်တိုင်းပေါ်လာသည့် ခန္ဓာများ
ဖြစ်သည်၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်အရ ပေါ်လာသည့် ခန္ဓာကိုဆိုလိုပါသည်၊
ခန္ဓာကိုယ်ကောင်းကြီးကိုမဆိုလိုပါ)

အာယတန် (၁၂) ပါး

အာ ယ တ န ဆိုသည်မှာ တည်ရာ၊ စရာ၊ သက်ရောက်
ရာကို ခေါ်သည်၊ ကိုယ် ခန္ဓာကြီးတွင် ဆိုင်ရာ၊ ဆိုင်ရာ၊ အာရုံ
တည်ရာ၊ အာရုံယဉ်သော တရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်သည်၊ သံသရာ
ချွဲတတ်သော တရားဟုလည်း ခေါ်ဆိုကြသည်၊ အတွင်းအာယတန်
ခြောက်ပါးနှင့်၊ အပြင် အာယတန် ခြောက်ပါး ဟူ၍ ပေါင်း (၁၂)
ပါးဖြစ်သည်။

အတွင်းအာယတန်(၆)ပါး အပြင်အာယတန်(၆) ပါး

(၁) မျက်စီ (၁၃၉) (၁) အဆင်း (၅၂၄)

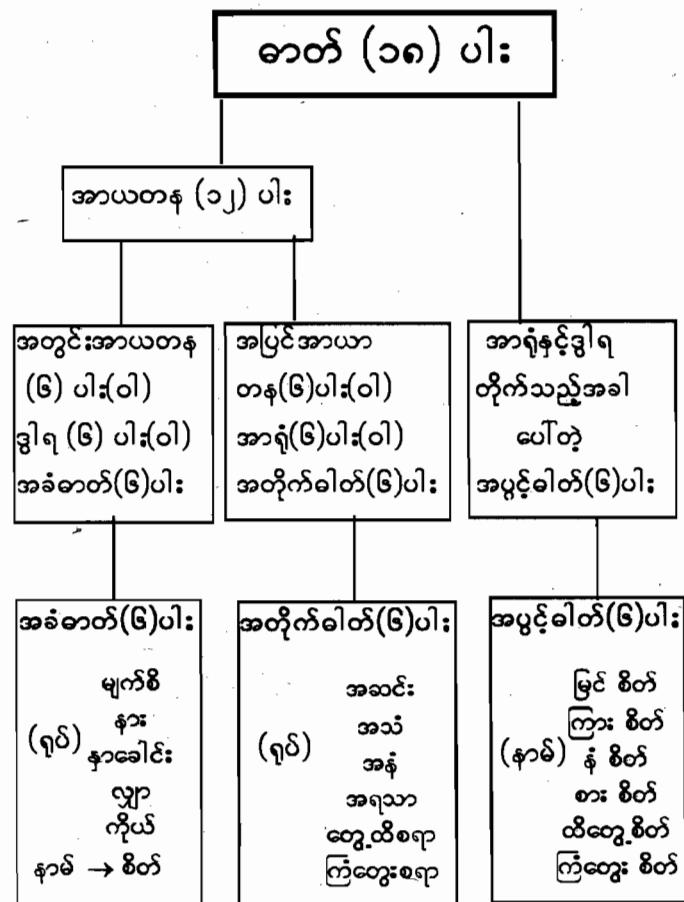
မိုးကုတ်ပိသုနာအခြော့၊

(၂) နား	(သောတ)	(၂) အသံ	(သခြာရုံ)
(၃) နှာခေါင်း	(ယာန်)	(၃) အနံ	(ဂန္ဓာရုံ)
(၄) လျှာ	(ရီးရာ)	(၄) အရသာ	(ရသာရုံ)
(၅) ကိုယ်	(ကာယ)	(၅)ထိတွေ့စရာ	(ဖော်ပွဲအာရုံ)
(၆) မိတ်	(မန်)	(၆) ကြွတွေ့စရာ	(ဓမ္မာရုံ)

ပါတ် (၁၀) ပါး

သတ္တဝါအလို၊ ပုဂ္ဂိုလ်အကြိုက် မလိုက်ပ သူ့သဘာဝ၊ သူ့ကိစ္စကို ဆောင်ကြသမှု၊ အကြောင်းပြု၍ ပါတ်ဟုသညာအစဉ် လာ၏၊ စာတ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း ရှိသော ပါတ်ကိုဖော်ပြရာ၌ ပါတ် (၁၈) ပါးရှိသည်။

- (၁) အခံပါတ် ၆ ပါး (မျက်စွေ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ မိတ်)
- (၂) အတိုက်ပါတ် ၆ ပါး (အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ၊ အရသာ၊ ထိတွေ့မှု၊ ကြွတွေ့မှု)
- (၃) အမွင်ပါတ် ၆ ပါး (မြင်မိတ်၊ ကြားမိတ်၊ နံမိတ်၊ စားမိတ်၊ ယားနာ ကောင်းမိတ်၊ ကြွတွေ့မိတ် တို့ဖြစ် သည်။

ပါဋ္ဌလိ

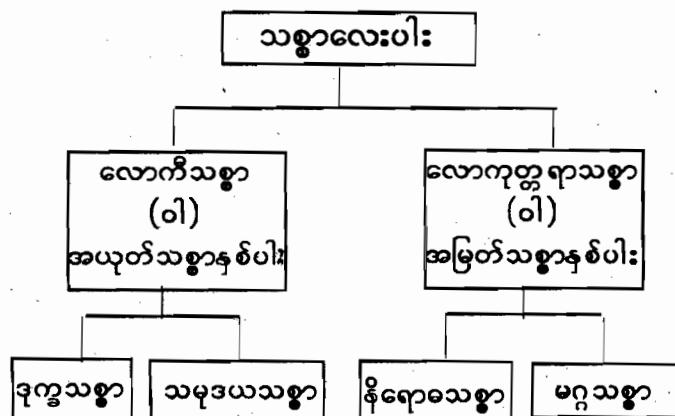
စက္ခတ ပဋ္ဌ္ဇာ ရူပေစ ဉာဏ်တိ → စက္ခတဝိညာက် = မြင်စိတ်
 သောက္ခာပဋ္ဌ္ဇာ သွေစ ဉာဏ်တိ → သောက္ခာဝိညာက် = ကြားစိတ်
 ယာနှုန့် ပဋ္ဌ္ဇာ ကန္တစ ဉာဏ်တိ → ယာနှုန့်ဝိညာက် = နံစိတ်
 ဒိရိယှဉ် ပဋ္ဌ္ဇာ ရသေစ ဉာဏ်တိ → ဒိရိယှဉ်ဝိညာက် = စားစိတ်
 ကာယဉ်ပဋ္ဌ္ဇာဖေါ်ဒွေစဉာဏ်တိ → ကာယဉ်ဝိညာက် = ထိတွေ့စိတ်
 မနှုန့် ပဋ္ဌ္ဇာ ဓမ္မစ ဉာဏ်တိ → ဓမ္မရောဝိညာက် = ကြံတွေ့စိတ်

သွားလေးပါး

သွားလေးပါး ဆိုသည်မှာ -

- (၁) ခုက္ခသွား = ခုက္ခကဆင်းခြခြင်းသွားကအမှန်၊
 ထို့ဖြစ်၍ ဆင်းခြခြင်း အမှန်တရား။
- (၂) သမုဒယသွား = ခုက္ခဖြစ်ကြောင်း အမှန်တရား။
- (၃) နိရောဓသွား = ခုက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်ပြီးရာ အမှန်တရား။
- (၄) မဂ္ဂသွား = ခုက္ခချုပ်ကြောင်းအကျင့်မှန်(၁)
 အလုပ်မှန်တရား။

သစ္ာလေးပါး တရားမသိလျှင် သံသရာချာချာလည်မည်၊
သစ္ာလေးပါးတရားကို စာသိမျိုးမဟုတ်ပဲ၊ ဝိပဿနာဏ်ဖြင့်
ယဉ်၍ မသိသမျှ ကာလပါတ်လုံးသံသရာစက်ရဟာတ်မှ ထွက်
ပေါက်မရှိ၊ သံသရာမဆုံးအောင်လည် နေကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း
မြတ်စွာဘုရားက “စတုကနိပါတ်အရှင်တို့၏တဏ္ဍာယောဂဝင်”၌
ဟောကြားခဲ့သည်မှာ “စတုနှုန်းဘိက္ခင်အရှယ်သစ္ာနဲ့ ယထာဘူ
တ... (ပ) ... သံသရိတ်တူမှာက္ခာ”၊ ထို့ကြောင့်သစ္ာလေးပါး
တရားကို ဝိပဿနာဏ်ဖြင့် ယဉ်၍ သိနိုင်ရန်၊ ပိုင်းပိုင်းခြား
ခြား၊ ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင် သိနိုင်ရန် ပိုးကုတ် သရာတော်ဘုရားကြီး
ဟောကြားခဲ့သော သစ္ာလေးပါး တရားများကို ပိုးကုတ် တရား
စဉ်အတိုင်း ဆက်လက် ဖတ်ရှုပါလေ၊ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်း သိရှိ
လာပါမည်။

ပရီညာသုံးပါး

မြတ်စွာဘုရား (၄၅) ဝါ အတွင်း ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့်
ဓမ္မပဒပါဋီဌားတော်၊ အင်္ဂါးတို့၏ပါဋီဌားတော်နှင့် သံယုတ်ပါဏီဌားတော်အစရိ
သည့် တရားများကို လေ့လာစီစစ်ရာ၌ အောက်ပါပရီညာ (၃)
ပါးသာလျှင်သာဝကအရာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိတော်မူ၍ မိုးကုတ်
ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် အားရနှစ်သက်စွာကျင့်ကြအားထုတ်
တော်မူခဲ့သည့် ဥာဏ်တွေ့တရားပရီညာသုံးပါးမှာ -

(၁) ဥာတပရီညာ(သီမှု) - ဓမ္မတို့၏ လက္ခဏာ၊ ရသစ
သည့်တို့ကို ဟုတ်တိုင်း မှန်
စွာ ဥာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍
သီမှု (၀၈) ရပ်နာမ်ကိုအသိ
ဥာဏ်ဖြင့်ပိုင်းခြားသီမှု၊ (၆၇)
ပိမိကိစ္စာကို အသိနှင့် ဖြုတ်
မှု)

(၂) တိရဏ်ပရီညာ(ဓမ္မားမှု) - ပိပသနာ အားထုတ်ခြင်း
အားဖြင့် (၀၈) ဓမ္မားမူဖြင့် ရပ်
နာမ် တို့၏ အနိစ္စ၊ ခုက္ခ၊
အနတ္ထ လက္ခဏာဖြင့် ပိုင်း
ခြား၍သီမှု။

(၃) ပဟာဏပရီညာ(ပယ်မူ) - သွား လေးပါးကိုပိုင်းခြား
၍ သိခြင်း(ပါယ်မူကိုဖြေး၏)

“ဉာဏ်ပရီညာဖြင့်သိရမည့်အသိ”

ညာ = ဉာဏ်ပရီညာ = ပိုင်းခြားသိမူ ဖြစ်၍ အသိဉာဏ်
ဖြင့်ပိုင်းခြားသိမူဖြစ်သည်။ (၀၈) ဝိပဿနာအား မထုတ်ဖို့သိထား
ရန်လိုအပ်သည့် အသိဉာဏ်ဖြစ်သည်။ (၀၉) ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်
ရအောင် ပိုင်းခြားသိ ထားရမည့် အသိတရားများမှာ -

(၁) ခန္ဓာ	(၅) ပါး
(၂) အာယတန်	(၆) ပါး
(၃) ပါတ်	(၇) ပါး
(၄) သွား	(၈) ပါး
(၅) ရှုညာ၏တရား	
(၆) ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် (၀၈) ခန္ဓာပဋိစ္စသမ္ပါဒ် တရားတို့	
- ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ တရား တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိရန် (၀၈) အသိ
ဉာဏ်ဖြင့် ရေးဦးစွာ သိရှိထားရန် (၀၉) ဝိပဿနာအား မထုတ်ဖို့
အထက်ပါ သိစရာတို့ကို ရေးဦးစွာ ကြိုတင် လေ့လာသိရှိ ထားမှ
သာသက္ကာယဒိန္ဒုပိုင်းခိုင်းကိုစွာ တို့ကို အသိဉာဏ်ဖြင့် ဖြုတ်မှ
ရရှိခြင်း၊ ရပ်နာမဲ့ကွဲပြားမှုရရှိခြင်း၊ ရပ်နာမဲ့ဖြစ်ကြောင်း သိသော

ဉာဏ်သည် (အပိဋ္ဌ၊ သနီရ) ကြောင့်ပဟု ရပ် နာမ် တို့၏
အကြောင်းအကျိုး သိမ်းဆည်း၍ သိသောအသိဉာဏ် တို့ကို
ရရှိခြင်း၊ သစ္ာ သိခြင်း၊ နလုံးသွင်း မှန်ခြင်း၊ စသော အသိမှန်မှု
တရားများရရှိ၍ “အသိမှန်မှ အကျင့်မှန်မှ” ရခါ ဗလဝ အား
ကြီးသည့် ဝိပဿနာကို ဖြစ်စေပြီး ပထမမဂ် ရကြောင်း နိဗ္ဗာန်ကို
မျက်မောက် ပြနိုင်သောအကြောင်း တရားတို့ကို ရရှိစေပါသည်။

**“သံသရာဓားဓိုးကြီးမှလွှတ်၍ နိဗ္ဗာန်ရဓအာင်
လိုအပ်စသောဉာဏ်”**

၁။ ကမ္မာသကတ	ဉာဏ်
၂။ နာမရူပပရီစွေးဒ	ဉာဏ်
၃။ ပစ္စယ ပရီဂုဟ	ဉာဏ်
၄။ ဝိပဿနာ	ဉာဏ်
၅။ မဂ်	ဉာဏ်

ဆိုသော ဉာဏ် ၅ ပါး လိုပါသည်။

ကမ္မာသကတဉာဏ် = ကောင်းတာလုပ်ရင် ကောင်း
ကျိုးပေမည်၊ မကောင်းတာ လုပ်ရင်မကောင်းကျိုးပေးမည်ဟု ဗုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်တိုင်း သိသောဉာဏ်ကိုဆိုလိုပါသည်။

နာမရူပပရီစွေးဒဉာဏ် = ရပ်နှင့်နာမ်တို့ကို ကွဲကွဲပြား
ပြား ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိသောဉာဏ်ဖြစ်ပါသည်။

ပစ္စယပရိဂုဟည်၏ = အကြောင်းအကျိုးသိမ်းဆည်း
သိသော်၏ (၀၂) ရပ်နာမည်ကဲ့သို့၊ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း အ
ကြောင်းနှင့် အကျိုးနှင့် သိမ်းဆည်းသိသော ဥာ၏ဖြစ်သည်
(ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်) ဖြစ်ပါသည်။

ဂိပသုနာဥာ၏ = အာရုန်းခွဲရ တိုက်ဆိုင်လို့၊ ရပ်
နာမြှင့်ပြစ်ပြီး ပျက်သွားတာကို လောက်မဂ္ဂိုင် (၅) ပါး ရူဥာ၏
တရားနှင့် စောင့်ကြည့်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်၊ စောင့်ကြည့်သည်
အခါနိတ်ကလေးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျက်သွားသည်ကို သိလိုက်
သောဥာ၏၊ ရှေတစ်ဆင့်တက်၍ ပေါ်လာသည့်စိတ်ကလေးမရှိ
မှန်းသိသောဥာ၏၊ စိတ်အသေကို အရှင်နှင့်ကြည့်သောဥာ၏ကို
ဂိပသုနာဥာ၏ဟု ခေါ်သည်။ ထိုမှတ်ဆင့် ဖြစ်ပျက်မြင်သော
ဥာ၏မှာလည်း ဂိပသုနာဥာ၏ပင် ဖြစ်ပါသည်။

မင်္ဂာ၏ (၀၃) ဓလာကုဋ္ဌရာမင်္ဂာ၏

ဂိပသုနာဥာ၏မှ အနီးကပ်ဆုံး ကျေးဇူးဖြူလိုက်သည်နှင့်
ခုက္ခခပ်သိမ်းဤီးဤီးသော နိဗ္ဗာန်ကို ဥာ၏အားဖြင့် မြင်စွမ်းနိုင်သော
ဓလာကုဏ္ဍရာမင်္ဂာ၏ဖြစ်သည်။

ရူဥာ၏တရား

ဂိပသုနာ ရူဥာ၏တရားဆိုသည်မှာ ဂိပသုနာရှုရာ၏ ရူ
ဥာ၏တရားငါးပါးနှင့် ရူရ၏၊ ရူဥာ၏တရားငါးပါးကို ကာယက

မဂ္ဂင်ငါးပါး၊ အလုပ်မဂ္ဂင်ငါးပါး၊ လောကီမဂ္ဂင်ငါးပါး၊ ရှေ့ပြီး
မဂ္ဂင်ငါးပါး၊ ပုံဗာဘက်မဂ္ဂင်ငါးပါး၊ ပုံဗာကမဂ္ဂင်ငါးပါး၊ ရူညာ၏
တရားငါးပါးဟု အသီးသီးခေါ်ခေါ်ကြ၏ မဂ္ဂင်ငါးပါးရူညာ၏
တရားတွင်

ပညာမဓာတ် (၂) ပါးသည်

- (၁) မှန်စွာ၊ ကောင်းစွာသိမြင်ခြင်းသည်(သမ္မာဒိဋ္ဌီ)မည်၏။
- (၂) မှန်စွာ၊ ကောင်းစွာကြောက်ခြင်းသည် (သမ္မာသက်ပွဲ)
မည်၏။

သမ္မာဝိမဓာတ် (၃) ပါးသည်

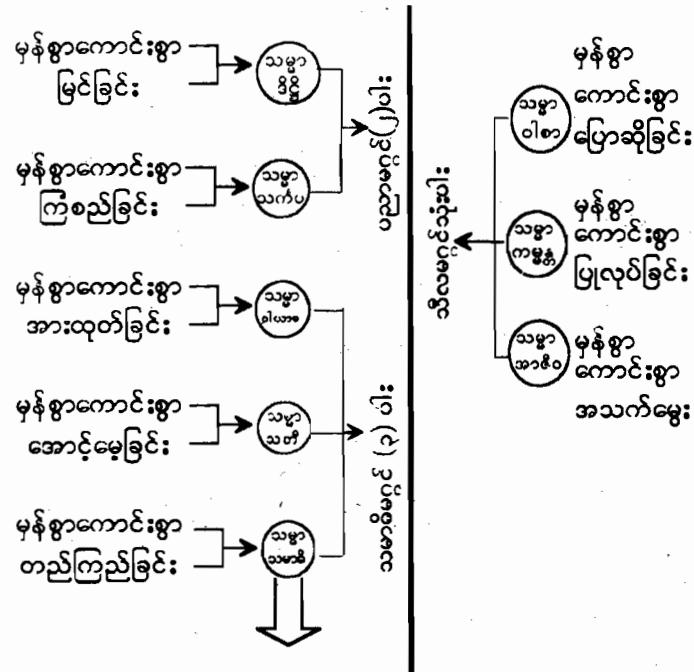
- (၁) မှန်စွာ၊ ကောင်းစွာအားထုတ်ခြင်းသည်(သမ္မာဝါယမ)
မည်၏။
- (၂) မှန်စွာ၊ ကောင်းစွာအောင့်မေ့ခြင်းသည် (သမ္မာသတိ)
မည်၏။
- (၃) မှန်စွာ၊ ကောင်းစွာတည်ကြည်ခြင်းသည် (သမ္မာသမာ
ဝါ) မည်၏။

ပညာမဂ္ဂင်နှစ်ပါး၊ သမာဝိမဂ္ဂင်သုံးပါး၊ ပေါင်းမဂ္ဂင်ငါး
ပါးသည် ဝိပဿနာမဟာ ကုသိုလ်ဥာဏသမ္မာယူတိစိတ်နှင့် ယျဉ်
ခြီး ကိုလေသာ သံယောဇ်များကို ပယ်သတ်ခြင်း (တစ်နည်း)၊
လောကီစိတ်နှင့်သာ ယုဉ်၍ ဝိပဿနာရှုရခြင်း တို့ကြောင့် လော
ကို မဂ္ဂင်ငါးပါးဟု ခေါ်ဆိုသည်။

မဂ္ဂင် (၈) ပါး

မဂ္ဂင် (၅) ပါးရူပွားနည်း

သီလမဂ္ဂင်(၃)ပါး

ရင်း မဂ္ဂင် (၅) ပါးသည် ရူပွားနည်း

ဖြစ်ပါသည်။

(မှတ်ချက်)။

ခုက္ခခံပေါ်သမီမီးဌီမီး၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်စွမ်းနိုင်

သော လောကုတ္ထရာမဂ်ဉာဏ် ကို ရသည့် အခါ မဂ္ဂင်(၅) ပါး
အပြင် သီလ မဂ္ဂင် (၃) ပါးနှင့် ပါ ပြည်စု၍ မဂ္ဂင်(၈) ပါး နှင့်
ပြည်စုသော အရိယာနှယ်ဝင်သူတော်စင်သူတော်ကောင်းသူတော်
မြတ် ဖြစ်လာပါသည်။

အရှုခံခေါ်ရာကုရွှေ ဗာက်နှင့်လိုက်ပါ

အာရုံနှင့်ချို့ရတိက်တိုင်း၊ တိုက်တိုင်းပေါ်လာတဲ့တရားသည်
အရှုခံတရားဖြစ်သည်၊ ထိုအရှုခံတရားကို ပိုမသိနဲ့၊ ရှာမရှုနဲ့၊
ကြိုမသိနဲ့၊ သူခွဲဆောင်တဲ့အတိုင်း ရူပေးပါ၊ အရှုခံခေါ်ရာကို ရူ
ဉာဏ်နဲ့လိုက်ပေးပါ။ ပေါ်ရာလိုက်ရင် သစ္ဓာလေးပါးပေါ်လာ
မည်ဟုဟောကြားပါသည်။

ဓမ္မာဝါဒီးပါးပြည့်မှုပြစ်မျက်မြင်မည်

မျက်စိနှင့် အဆင်း၊ နားနှင့်အသံတို့ တိုက်ဆိုင်၍ ပေါ်
လာသော မြင်စိတ်၊ ကြားစိတ်တို့မှာရပ်၊ ဝေဇာနာ၊ သညာ
သခါရု စိညာဏ်ဆိတ္တဲ့ ခန္ဓာ ငါးပါး (၁) ရုပ်နာမဲ့၊ နှစ်ပါး
တို့၏ “အဖြစ်သိတာသည်” (၁) သမ္မာ ဝါယာမ (၂) သမ္မာသတိ
(၃) သမ္မာသမာမီဟုခေါ်သော သမာမဲ့ မဂ္ဂင် ၃ ပါးနှင့် စောင့်၍
၌၌၌မှုခန္ဓာငါးပါးပါးပေါ်မှန်းသိရပါသည်၊ ခန္ဓာငါးပါး “ပျက်မှန်း”
သိတာသည်။ (၁) သမ္မာမီ၌၊ (၂) သမ္မာသက်ပွဲ ဆိုတဲ့ ပညာမဂ္ဂင်
နှစ်ပါးကြောင့် သိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးဇူးရင်

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မဂ္ဂင်ငါးပါးမစုပါ နှင့်ဖြစ်ပျက်မဖြင့်နိုင်ဟုဟောကြားပါသည်။

ဓရားအြော်မျက်စနာကိုကာမင်

စိတ်ဆိုသည်မှာနှစ်စိတ် တပြီးလျှင်တည်း မပေါ်ကောင်းပါ။
အရှုခံခန္ဓာပေါ်ချိန်မှာရွှေဗျာ်မပေါ်နိုင်ပါ။ ရွှေ့ခန္ဓာဖြစ်ပျက်ကိုနောက်မဂ္ဂင်ငါးပါးရွှေဗျာ်တရားနှင့်သိပေးရပါသည်။
ထို့ကြောင့် ကျေးဇူးရှင် မိုးကုတ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ရွှေ့ကဖြစ်ပျက်နောက်ကမင်ဟု ဝိပဿနာ ဥာဏ်ဖြစ်ပုံ ဟောခဲ့ပါသည်။

ရွှေ့ကဖြစ်ပျက်ဆိုသည်မှာ ခန္ဓာ ငါးပါးအရှုခံ တရား၊
နောက်ကမင်ဆိုသည်မှာဖြစ်ပျက်ကိုသိလိုက်သော မဂ္ဂင်ငါးပါး
ရွှေဗျာ်တရားဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ရွှေ့ကအရှုခံ
နောက်က ရွှေဗျာ်ဟုလည်း ဝိပဿနာအားထုတ် တတ်အောင်
ဟောပါသေးသည်။

အရှုခံနှင့်ရွှေဗျာ်

အရှုခံကခန္ဓာငါးပါး၊ ရွှေဗျာ်ကမဂ္ဂင်ငါးပါးဖြစ်ပါသည်၊
အရှုခံခန္ဓာပေါ်ရာကြေည့်လိုက်တော့ ခန္ဓာတွေ့သလား၊ မရှိတာ
တွေ့သလားဆိုတော့ မရှိတာတွေ့ပါသည်၊ ဒါကြောင့်မြှတ်စွာဘုရားတရားတော်အတိုင်း မိုးကုတ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက
လည်း “ဟုတွာ အဘာဝတ္ထာနအနီး” ဟုဟောပါသည်။ (ဟုတွာ

ဖြစ်ပြီး၍ အဘာ ဝတ္ထာန မရှိတော့သည့်သဘောကြောင့်၊ အနိစ္စ^၁
အနိစ္စမည်၏) ဤသို့ဖြစ်ပျက်မြင်မှသာလျှင် ခန္ဓာဝါးပါး အနိစ္စ^၂
တရား၊ ခန္ဓာဝါးပါးအကွဲတရား၊ ခန္ဓာဝါးပါးအနတ္ထတရားဟု
လက္ခဏာရေးသုံး ပါးကို ဉာဏ်နှင့်တွေ့နှင့်ပါသည်။ ပါးစပ်က
ရွတ်သော အနိစ္စ၊ ခုက္ခ၊ အနတ္ထသည် ဉာဏ်တွေ၊ မဟုတ်ပါ၊
စာရွတ်သည်သူလျှင်ဖြစ်သည်ဟု မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
က ဆုံးမ ဟောကြားပါသည်။

ကိုယ့်အသေကိုယ်ရှုရန်

ကိုယ့်အသေကိုယ်ရှုဆိုသည်မှာ အာရုံနှင့်ဒါရတိက်ဆိုင်၍
ဖြစ်ပေါ်လေသော ခန္ဓာ ၅ ပါး ရုပ်နှစ်တရားတို့သည် ဖြစ်ပေါ်
ပြီး ပျက်စီးသွားတာကိုယ့်အသေလို့ခေါပါသည်၊ ရူရန်ဆိုသည်
မှာ ဖြစ်ပေါ်လေသော ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုတို့ကို စောင့်
ကြည့်နေသော မဂ္ဂင် (၅) ပါး ရူဉာဏ်တရား (သမ္မာဒိန္ဒာ၊ သမ္မာ
သက်ပု) ပညာမဂ္ဂင် (၂) ပါး (သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတီ) သမ္မာ
သမာဓိ သမ္မာဓိမဂ္ဂင်(၃) ပါးနှင့် စောင့်ကြည့်နေခြင်းကို ရူရန် ဟု
ခေါပါသည်။

အရဏ်တက်ရင်နေထွက်ပုံ - (ဥပါဒါ)

နာမရူပပရီစွေ ဒကထာကျမ်း၌ လာသောအာရုံတက်ရင်
နေထွက်ပုံကို မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဟောကြားသည်
မှာ အာရုံတက်နေတာသည် နေထွက်ပို့ရေးပြုးဖြစ်သလို ဝိပ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း

၂၁

သုနာအားထုတ်နေခြင်းသည်၊ မဂ်ဉာဏ်၏ရှေ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊
ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင်မသန်ပန့်လည်း လောကုတ္တရာမဂ္ဂိုင်က
လာကိုမလာပါဘူး၊

ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာတရားများအား ထုတ်နေခြင်းသည်
အာရုဏ်တက်နေသည်နှင့်တူကြောင်း၊ မဂ်ဉာဏ်ပေါ်လာခြင်း
သည်၊ နေမင်းကြီး ထွက်လာခြင်းနှင့်တူကြောင်း၊ အာရုဏ်တက်တဲ့
ကိစ္စနှင့်တူသည့် ဝိပဿနာဉာဏ်ကို သာရင့်အောင် လုပ်ကြပါ
ဟု ဆရာတော်ဘုရားကြီးကဟောကြားခဲ့ပါသည်။

၁။ အဋ္ဌဂီးကမဂ် (၈) ပါး (၀၂) မဂ္ဂိုင် (၈)ပါးသည် လော
ကုတ္တရာမဂ္ဂိုင်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ပဋ္ဌဂီးကမဂ် (၅) ပါး (၀၂) ပွဲဘာကမဂ် (၀၂) ရှုံး
တရားပါးပါးသည် လောကီမဂ္ဂိုင်ဖြစ်ပါသည်။

ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ချုဖြစ်ပျက်မြင်ခြင်း၊ ဖြစ်ပျက်
ရန်းခြင်းသည် လောကီမဂ္ဂိုင်ဖြစ်၍ ဖြစ်ပျက်အဆုံးအမြင်သည်
လောကုတ္တရာမဂ္ဂိုင်ဖြစ်ပါသည်။

အကဲဖြတ်လက္ဌာ

ဖြစ်ပျက်မြင်ကာ၊ ဝမ်းသာနှစ်သက်၊ အရောင်ထွက်ချုံ၊

ကြိုက်သီးထွား၊ ကြိုးတွေ့လာ၊ မရှိမင်းမှတ်

ယတေား ယတေား သမ္မတီ၊ ခန္ဓာန်ဥဒ္ဓယဗ္ဗယ်။

လဘတိ ဝိတိပါမော့နှုံး၊ အမတနှုံး ဝိဇ္ဇနတ်။

(ဝမ်းပေါ်ပို့တော်)

ဓန္တာ ငါးပါး အခြင်းအရာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကို သုံး
သပ်၏၊ ထိုသို့သုံးသပ်ရာ၌ နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊
ဝတီကိုရ၏၊ ထိုသို့ရသောပညာရှိအား နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း
တည်း။

ဒီဇီဖြုတ်စော်

မိုးကုတ်ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ဝိပဿနာအားထုတ်
တော့မယ်လို့ဆုံးဖြတ်လျှင် ဒီဇီဖြုတ်မှုကို အသိ နှင့်သီးစွာဖြုတ်ဖို့
အရေးကြီးကြောင်း၊ သဂ္လာထာဝဂ္ဂသံယူဝ် ပါဉ္မာဏော်အတိုင်း
သက္ကာယဒီဇီး၊ သသာတဒီဇီး၊ ဥဇ္ဈာဒီဇီး၊ စသော ဒီဇီနှင့် စိစီ
ကိုစွဲဘကို ဦးစွာအသိဉာဏ်ဖြင့် ဖြုတ်ထားပြီးမှ ဝိပဿနာ
အားထုတ်သင့်ကြောင်း၊ ဒီဇီခံနေလျှင် ဖြစ်ပျက်မြင်ပေးနိဗ္ဗာန်
ကိုမရရှိနိုင်ကြောင်း သောတာပတ္တီမဂ်သည် ဒီဇီနှင့် ဝိစိကိုစွဲဘကို
ပါယ်သော မဂ်ဖြစ်၍ ဒီမဂ်ကို ရချင်ရင် ပိမိအားထုတ်မည်
ဝိပဿနာသည် ဗလဝအားကြီးသည် ဝိပဿနာ အဆင့်ရောက်
အောင် ဒီဇီ နှင့် ဝိစိကိုစွဲဘက် ကို ပထမဉာဏ်ပရီညာ (အသိ)နှင့်
ဦးစွာ ဖြုတ်ထားရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

O|| သက္ကာယဒီဇီး = ဓန္တာ(၅) ပါးကို ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ သူ၊
ငါ၊ ယောက်ဗျားမိန်းမဟုတ်ဘတ်မှား
သောအယူ။

J|| သသာတဒီဇီး = ဓန္တာ (၅)ပါးကိုခိုင်သည်၊ မြှုသည်ဟု
ထင်မှတ်မှားတတ်သောအယူ။

တရား၊ အန္တသာရ၊ ရွှေဗားနည်း

၂၃

- ၃။ ဥဇ္ဈာဒဒီနို = ဒီဘဝက သေြိုးရင် ပြတ်တယ်ဟု
ဝင်မှတ်မှားသောအယူ။
၄။ ဝိမိကိစ္စာ = သံသယရှိခြင်းတို့ပင်ဖြစ်သည်။

သုတေသနဒီနိုပါယ်ဓက္ခာင်း

မြင်စိတ် တစ်ခုပေါ်လာရာ၌ ထိမြင်စိတ်သည် ခန္ဓာဝါးပါး
ပါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူ၊ ယောကျား၊ မိန်းမ မဟုတ်ဟု
သေသေချာချာ ဥာဏ်ထဲမှာ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ရှင်းပါယျင် ထိမြင်
စိတ် အပေါ်မှာ သက္ကာယဒီနိုကို အသိနှင့်ပါယ်ပါသည်။

သုသေတနဒီနိုပါယ်ဓက္ခာင်း

ထိမြင်စိတ်သည် ဖြစ်ပေါ်ပြီးပျောက်ပျက်သွားသည့်အပျက်
ကိုမြှင်ယျင် နိုင်သည် မြှုသည်ဟု ယူဆထားသည် သသာတ
ဒီနိုကို အသိနှင့်ပါယ်ပါသည်။

ဥဇ္ဈာဒဒီနိုပါယ်ဓက္ခာင်း

ထိမြင်စိတ်ပေါ်လာရသည့်တရားသည်ပျက်သွားပြီးနောက်
တရား တစ်ခု အစားထိုးပြီးပေါ်လာတာကို ဥာဏ်ထဲမှာ သေ
သေချာချာ ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင် ရှင်းလျင် ဘဝပြတ်သည်ဟု ယူဆ
ထားသည့် ဥဇ္ဈာဒဒီနိုစင်ပါသည်။

ဝိစိကိစ္ဆာပါယ်ကြောင်း

မြင်စိတ်ဆိုသည့်တရားကလေးသည် အလိုလိုပေါ်လာခြင်း
မဟုတ်၊ မျက်စွဲနှင့်အဆင်း တိုက်ဆိုင်၍သာပေါ်လာသော မြင်
စိတ် တရားပဲဟု ဉာဏ်ထဲမှာ ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင် ရှင်းလျင် ဂီး
ကိစ္ဆာပါယ်ပါသည်။

ဒီဇိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ပထမဉီးစွာ ဘာကြောင့် ဖြုတ်ရပါ
သနည်း ဆိုလျင် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖို့ဉာဏ်ကို ပိတ်ပင်တားဆီးတတ်
သောကြောင့် ဦးစွာ ဖြုတ်ရပါသည်။

ပဋိဓာသဓမ္မိနားလည်ထားရမည်

ယသေတဒိဋ္ဌး နှင့် ဥဇ္ဈာဒ ဒီဇိ တို့ ဖြစ်ရ ခြင်းသည် ပဋိဓာ
သဓမ္မိနား (၀၁) ခန္ဓာဖြစ်စဉ်မသိ၍ နားမလည်၍ ဖြစ်ရပါ
သည်၊ ဒီဇိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကွာချင်လျင် ခန္ဓာဖြစ်စဉ်၊ ခန္ဓာ ပဋိဓာ
သဓမ္မိနားကို သိရို့လိုပါသည်။ နိဗ္ဗာန်လိုချင်လျင် ဝိပဿနာ
တရားအားထုတ်ရမည်။ ဝိပဿနာ တရားအားထုတ်ပါလျင် ဒီဇိ
နှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို အသိနှင့် ဖြုတ်ထားရမည်။ အကြောင်းမှာ
သောတာပန်၊ သောတာပတ္တိ မဂ်သည် ဒီဇိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို
ပါယ်သော မဂ်ဖြစ်၍ သောတာပန် ဖြစ်လိုလျင် ဒီဇိကို အသိနဲ့
ဖြုတ်၊ အဓားနှင့်ဖြုတ်နိုင်မှ ပါယ်ပြီးအပ်သော သောတာပန်၊
သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရရှင် ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ တို့ကြောင့်
ဒီဇိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို အသိနှင့် ဖြုတ်အောင် ပဋိဓာသဓမ္မိနားကို
နားလည် ထားရမည်ဖြစ်ကြောင်း မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘူရားကြီး
ကဟောကြားပါသည်။

ပဋိဓာ သမုပ္ပါဒ် နိဒါန်း

ပဋိဓာသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ပုဂ္ဂိုလ်
အမျိုးမျိုးအလိုက်နေရာအမျိုးမျိုးမှာဟောကြားဆုပါတယ်၊ ဘုရား
ဟောတွေမှာ ပဋိဓာသမုပ္ပါဒ်ပါတဲ့ကျမ်းတွေကများပါတယ်၊ ပဋိဓာ
သမုပ္ပါဒ်ကိုပဋိဓာတ်သုံးပုန်ကြည့်ရင်ပဋိဓာသမုပ္ပါဒ်က အတိဓမ္မာ
ဖြစ်ပေမဲ့ ဝိနည်းမှာလည်းပါတယ်၊ သူတွေန်မှာတော့ အများဆုံး
ပါပါတယ်၊ သူတွေန်တိုင်းလိုလိုမှာ ပဋိဓာသမုပ္ပါဒ်တရား များကို
တွေ့နိုင်ပါတယ်၊ သူတွေန်တရားတော်တွေထဲမှာ ပဋိဓာသမုပ္ပါဒ်
တရားဟာ အမြင်ဆုံးတရားတော်ဖြစ်ပါတယ်၊ နိကာယ် ငါးရပ်
မှာကြည့်ရင် ဒီယန်ကာယ်၊ မဏီမန်ကာယ်၊ သံယတ္ထ နိကာယ်၊
အရှုတ္ထရှုနိ ကာယ်၊ ခုခွဲက နိကာယ် ငါးရပ်ထဲမှာ ပဋိဓာသမုပ္ပါဒ်
တရားတွေ အများဆုံး တွေ့နိုင်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဝင် ထဲမှာလည်း မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည်
ောဓိပင်ရင်းမှာမာန်စ်သည်များကို အောင်မြင်တော်မူပါတယ်၊
ညီးယံမှာ ပုဖွဲ့နိုဝင်းသည်၏၊ သန်းခေါင်ယံမှာ ဒီဗြိုဟ္မာ
ည်၏ကို အောင်တော်မူပြီး ပဋိဓာသမုပ္ပါဒ်ကို အနလုံပဋိဓာလုံဆင်
ခြင်တော်မူပါတယ်၊ ဆင်ခြင်တဲ့ အခါမှာ ကာမာသဝ၊ ဘဝါ
သဝ၊ ဒီဇ္ဈာသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝတည်းဟူသော အာသဝါ တရား
လေးပါးတို့၏ကုန်ရာ “အာသဝက္ခာယည်တော်၊ အရဟတ္ထ
မင်ည်တော်၊ သဗ္ဗည်တော်တို့ကိုမိုးသောက်ယံ မှာ
ရရှိတော်မူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည်ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကိုအနုလုပိနိုလု အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်သည့်အခါမှာ ဘုရားအဖြစ် သို့ရောက်တော်မူကြောင်း ဖုဒ္ဓဝင်ထဲမှာ ဝါရိုမြို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိစေသော ဝိပဿနာသည် ပ ဋိစ္စသမ္ပါဒ်လို့လည်း အချို့ကျမ်းများမှာဖော်ပြကြပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်လို့ ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်ပုံကိုလည်း ဝိနည်းငါးကျမ်းထဲက ဝိနည်းမဟာဝါမှာလည်း ပော်ပြထားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဖောမိပင်ရင်း၌ ဘုရားဖြစ်ရှိုး ပထမ(၇) မှာ (အရဟာတ္ထိလ်), ဖလသမာပါတ်ကို ဝင်စားပြီးနိုဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားတော်မူပါတယ်၊ ခနှစ်ရက်ပြည့်ရှိုး အချိန်မှာ ထိုဖလသမာပတ်မှ ထတော်မူလျက်ခုတိယသတ္တာဟာ ခုတိယ(၇)ရက်မှာ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကို အနုလုဆင်ခြင်ရှိုးမှ ဉာဏ်းတစ်ဂါတာ၊ ခုတိယအကြိမ် ပဋိလောမပဋိလုလုဆင်ခြင်ရှိုးမှ ဉာဏ်းတစ်ဂါတာ၊ တတိယအကြိမ် အနုလု ပဋိလု ဆင်ခြင်တော်မူရှိုးမှ ဉာဏ်းတစ်ဂါတာကျူးရှင့်ပါတယ်၊ ပဋ္ဌမဖောမိဝင်၊ ခုတိယ ဖောမိဝင်၊ တတိယဘောမိဝင်လို့လည်းခေါ်ပါတယ်။

အထက္ထာ ဆရာများက မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ပဋ္ဌမရှိုးဆုံးစကားတော်သည် ထိုဉာဏ်းပါ၌တော်သုံးပုဒ်လာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားဟု ပင် ဆိုရိုးပြကြပါတယ်။

တရား၊ အန္တိသာရှ၊ ရွှေမားနည်း ၂၇

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ပဋိမည်းဆုံးနှင့်
တော်မှ သောမန်သေဟာရတ်မဟာကြိယာဉာဏ် သမ္မယ်တ် အော
စိတ္တပြုပါတ်အစွမ်းဖြင့် ခံစားမူမပါသော ဉာဏ်နှင့်ယုဉ်သော ဝမ်း
မြောက်ခြင်းဖြင့် ဉာဒါန်းကျူးရင့်တော်မူတဲ့ တရားတော်ဖြစ်လို့
ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများမှာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်နဲ့ ဉာဒါန်းဂါထာ
တော် ကို ဘုရားရှိခိုးစဉ်မှာ ထည့်ပြီးရှိခိုးကြတဲ့ အစဉ်အလျှော့ခဲ့
ပါတယ်၊ ဘုရားအနေကဗောဓာတ်ပူဇော်တဲ့အခါမှာလည်း သံယာ
တော်များက ဉာဒါန်းပါ့မြို့တော်ကို ရွတ်ဆိုကြပါတယ်။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကို ဘုရားရှင်ဟောကြားတော်မူခဲ့ပုံမှာ ဒီယာ
နိကာယ်သတ်၊ မဟာနိဒါနသတ်မှာ ရှင်အန္တာကို အကြောင်းပြု
ပြီး ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

မရှိမနိကာယ်သုံးကျမ်းထဲက ပထမမူလ ပလ္လာသကျမ်း၊
မဟာတာဏာသခံယသတ်မှာ သာတိရဟန်းကို အကြောင်းပြုပြီး
မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားတော်ကို ဟောကြားခဲ့
ပါတယ်။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ တရားတော်များထမာ
လည်းပါပါတယ်။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားတော်ကို ဘုရားရှင်သည် အဝိဇ္ဇာက
ဇရာမရဏထိအောင်အစအဆုံးဟောသည်လည်းရှိပါတယ်၊ ဇရာ
မရဏကနေ အဝိဇ္ဇာထိပြန်ဟောတာလည်းရှိပါတယ်၊ မြတ်စွာ
ဘုရား၏ တပည့်သားဖြစ်တဲ့ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက

လည်း ပဋိစ္စသမျှပါ၍အေသနရတော်ကို အစမ့် အဆုံး လယ်ပုံ၊
အဆုံးမှ ပြန်ပါတ်ပုံ၊ အလယ်မှဖောက်ပါတ်ပုံတို့ကို မြတ်စွာဘူရား
ဟော ကြားသည် အတိုင်းထပ်မံဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ပဋိစ္စသမျှပါ၍တရားတော်နဲ့ သစ္ဌာ(၄)ပါးတရားဟာ ဗုဒ္ဓ
ဘာသာမှာ အမြင့်ဆုံးတရားဖြစ်ပါတယ်။ နိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း
တရားလည်း ဖြစ်လို့ နိုင်တို့ကြီးက အမြင့်ဆုံး
တရားတော် ၂ ခုကို အများဆုံး ဟောပါတယ်၊ ဘူရားဟော
ပါ၌တော်ကြီးများဖြစ်တဲ့သံယုတ္တ၊ အင်္တာရုံ၊ မဏီမ နိကာယ်၊
ပဏ္ဍာသ၊ မွေးပဒကျမ်းများနဲ့ ဟပ်ပြီး ဝတ္ထု ထုတ်ခါ နားမလည်
မရှိရအောင်ဟောခဲ့ပါတယ်။ တရားခွေများ အဖြစ် ကက်ဆက်
အခွေတစ်ထောင်ခန့်၊ ပော့ခဲ့ပါတယ်၊ အလွန် ကြည်သို့၊ အံဖွယ်
ကောင်းလှတဲ့ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ကြီးပါပဲ။

ပဋိစ္စသမျှပါ၍တရားတော်ကို သဏ္ဌာပါက်ရင် သစ္ဌာ
လေးပါးတရားကိုလည်း သိသွားနိုင်အောင် နိုင်တို့ဆရာတော်
ဘူရားကြီးသည် သစ္ဌာလေးပါး တရားဟောတိုင်း၊ ဟောတိုင်း
မှာပဋိစ္စသမျှပါ၍တရားကိုလည်း စက်ဝိုင်းအေသနရနဲ့ ယျဉ်တွေပြီး
ဟောကြား ပြသခဲ့ပါတယ်၊ အလွန်ကောင်းမြတ်၊ မွန်မြတ်ပြီး
အလွန်ရခဲလှတဲ့ တရားတော်များ အဖြစ်သိရှိနိုင်ကြပါတယ်။

ပဋိစ္စသမျှပါ၍တရားတော်ကို သံယုတ္တပါ၌တော်လာကစွာ
ယန် ဂေါတ္တသုတေသနမှာ ရှင်အာနန္တာက ဆန္ဒမထောင်းကို အကြောင်း

ပြုပြီး ဟောတာလည်းရှိပါတယ်၊ ဟောရတာကလည်း ဘုရားနဲ့
ဘွားဘက်တော်ဖြစ်တဲ့ ဆန္ဒမထောင်ဟာ ဘုရားနဲ့ သိပ်ရင်းနှီးပြီး
သူဖြစ်လို့ဟာရားရချင်တဲ့ ဆန္ဒမရှိလို့ ဘုရားလက်ထက်တော်မှာ
တရားမရခဲ့ပါဘူး။

မြတ်စွာဘုရား ပရီနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးတဲ့နောက်မှာ ရှင်ဆန္ဒဟာ
တရားရချင်တော့ ရှင်အာနန္ဒာကို ကပ်ပြီး တရားရအောင်
တောင်းပန်ရှာတယ်၊ ရှင်အာနန္ဒာကလည်း ရှင်ဆန္ဒမှာ ဥဒေသဝ
ယဉာဏ်ခေါ်တဲ့ဖြစ် ပျက်မြင်တဲ့ ဉာဏ်ရပေမဲ့လည်း ဒိဋ္ဌခံနေတာ
ကိုသိတယ်၊ ဒိဋ္ဌဘူရှင်အာနန္ဒာကရှင်ဆန္ဒကို ဟောဘို့တရား
အနေနဲ့ ဒိဋ္ဌကိုအလွယ်ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ တရားကိုရှာတော့ မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်ကရှင်မဟာကန္ဒည်းကို ဟောခဲ့တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား
ကို တွေ့တော့ ဘုရားရှင်ဟောခဲ့တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား ကိုပဲ
ရှင်အာနန္ဒာက ရှင်ဆန္ဒကို ပြန်ဟောတော့မှ ရှင်ဆန္ဒဟာ တရား
ရုသွားပါတယ်။

ရှင်ဆန္ဒဒိဋ္ဌမကွာလို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားပြရကြောင်းကို မိုး
ကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း ဟောကြားခဲ့တဲ့ တရားတော်
တွေမှာ ထည့် သွင်းဟောခဲ့ပါစာယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်အနေနဲ့ ပဋိသွေ့အောင်
ပါဋ္ဌတော် ကြီးမှာလည်း ပါပါတယ်၊ အဘိဓမ္မာရနှစ်ကျမ်းမှာ
လည်း သီးခြား ဝိဘင်း အငွေကထာ အနေနဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဖွင့်
ပြထားပါတယ်။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားတော်ဟာ ဒီဋိကို ဖြေခြင်းနိုင်တဲ့ အသင့်
တော်ဆုံး တရားတော်ပါပ၊ သသာတဒို့၊ ဉာဏ်ဒီဋိဆိုတဲ့
ဒီဋိတွေနဲ့ သက္ကသမ္ပါဒ်ဆိုတဲ့ မွေးကထကသီလာတဲ့ ငါ၊ သူ၊
ယောကျော်းမိန်မ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ လို့အရှိုးခွဲအောင် သိနေတဲ့
ဒီဋိ၊ ဒီဒို့အယူအစွဲတွေဟာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကို နားမလည်
နိုင်လို့ ဖြစ်နေတော့၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားဟောတော့မှ ဒီဋိတွေကို
(ဉာတပရိညာ) အသိနဲ့ဖြေတ်ပါတယ်၊ ဒီဋိကို အသိနဲ့ဖြေတ်ပြီးမှ
ဝိပသာများမှာအဆင့်ကို တက်ရပါတယ်၊ သက္ကသမ္ပါဒ်ခံနေရင်
ဘယ်လိုပဲ၊ ဝိပသာများတရားဟောဟော၊ ဘယ်လိုပဲ ဝိပသာများ
တရားအားထုတ် အားထုတ်ဘယ်တော့မှ မက်ဖိုလ်နိုဗာန်ကို
မရရှိနိုင်ပါဘူး။

“ယောပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပတ္တိ၊ သောဓမ္မပသာတိ” ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
ကိုသိရင်တရားကို သိသည်မည်၏လို့ မူလပလ္လာသပါဋီဌာတော်ကြီး
မှာမြတ်စွာဘုရားရှင်ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့အတွက် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
တရားမသိသေးရင် တရားအသိမမှန်နိုင်သေးပါဘူး အသိမမှန်နိုင်
ရင် အကျင့်မမှန်နိုင်ပါဘူး “အသိမှန်မှ အကျင့်မှန်ပါ တယ်”
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကို နားလည် မ (ဝါ)ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ကို သိမှ
ခန္ဓာဒုက္ခဖြစ်စဉ်အရှိုကို အသိနဲ့ကိုက်ညီပါမယ်။

-ခန္ဓာအရှိုကို အသိနဲ့ကိုက်မှသာလျှင် ဟုတ်တိုင်းမှန်
ဇာသိမြင်မယ်။

- ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိမြင်မှ နှလုံးသွင်းမှန်မယ်၊ နှလုံးသွင်းမှန်ရင်မို့ကို အသိနဲ့ပြုတ်ပါတယ်၊ နှလုံးသွင်းမှားနေရင်မို့ခံနေပါတယ်။
- နှလုံးသွင်းမှန်မှသာလျှင် ဝိပဿနာအားထုတ်ရာမှာခုက္ခ
ကို ခုက္ခဟုပိုင်းပိုင်းခြားခြားသိမြင်နိုင်မယ်။
- ခုက္ခကို ခုက္ခဟုပိုင်းပိုင်းခြားခြားသိမှဓမ္မဓမ္မကြောမှာ ဘုရားရှင်ဟောကြားထားတော်မူခဲ့တဲ့ (တဲ့ခေါပနိုင် ခုက္ခအရိယ
သစ္စပရီလျော့နှိမ် မေဘီကွေဝ) နဲ့ကိုက်မယ်။
- ခုက္ခကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြားသိလို့ခုက္ခကို မလိုချင်မလိုချင်
တော်မှ ခုက္ခလွတ်ရာ ခုက္ခချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်မြှင်နိုင်
မှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်ပဋိစ္စသမျှပါဒ်တရားတော်ဟာ ဒီဇိုတွေ အကုန်
ဖြေခြင်းနိုင်တဲ့ တရားတော်နဲ့ မြတ်စွာဘုရားရှင်အနေနဲ့ဟောကြား
ခဲ့တဲ့ တရားတော်တွေထဲမှာ ပဋိစ္စသမျှပါဒ်တရားဟာ အမိက
အကျဉ်းဖြစ်လို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားမှာ ပဋိစ္စသမျှပါဒ်
မပါရင် မပြီးတဲ့တရားတော်ဖြစ်နေပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်ဆိုတာကလည်း ပဏီစ္စသမျှပါဒ် သဘောတရားနား
လည်လို့ရင်းသွားရင်နိဗ္ဗာန်ကို သဘောပေါက်ပါတယ်။ ပဏီစ္စသမျှ
ပါဒ်တရားနဲ့ သစ္စာလေးပါးတရားကို သိနားလည်ရင် နိဗ္ဗာန်ကို

လွယ်လွယ်သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်လိုချင်လိုပိပသာနာ
အားထုတ်တဲ့ ယောဂါများဟာ ပဋိစ္စသမျှပါ၏တရားကို ကြည်က်
အောင် သိထားဘူး။ အရေးကြီးပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသည်ပဋိစ္စသမျှပါ၏တရားဟောရခြင်းမှာ ဒိဋ္ဌဌ
ပြုတ်အောင်၊ နိဗ္ဗာန်ရအောင်ဟောရတာပါပဲ၊ ဒိဋ္ဌဌမရှိတဲ့ အရိယာ
စိတ်မျိုး၊ သက်ဝင်ထားမှ (၀၁)ဒိဋ္ဌဌကိုအသိနဲ့ခွဲထားနိုင်မှပိုပသာ
နာတရားကို အားထုတ်လို့ရပါမယ်၊ (သက္ကာယဒိဋ္ဌဌ)ကို အသိနဲ့
မခွဲထားပဲ မရပါဘူး၊ သူ (Key) နဲ့သူမှို့ (၀၁) သူ့နှင့်လုံးသွင်း
တရားနဲ့သူမှို့၊ အလွန်သဘာဝ ကျပါတယ်။ စဉ်းစားညာ၏ရှိရင်
သိပါတယ်။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် အားထားရတဲ့ တရားတော်ကို
အဓိကမထားပဲ ကျော်လုပ်ကြရင်လွှဲပါလိမ့်မယ်။

ငါခံနေတဲ့ဒိဋ္ဌဌ၊ ဘုရားဟောပဋိစ္စသမျှပါ၏ တရားတော်ကို
နားမလည် သေးတဲ့ဒိဋ္ဌဌဟာ ခန္ဓာသဘောတရားနားမလည်တော့
ဒိဋ္ဌဌဟာအသိများများ၊ အနူးည့်ဆုံးအနေနဲ့စိတ်မှာခိုးအောင်းနေတဲ့
အတွက် ဒိဋ္ဌဌကွာအောင် ပဋိစ္စသမျှပါ၏တရားကို မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်သည် ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုး၊ ဇော် အမျိုးမျိုးများ ဟောရ
သလို၊ မြတ်စွာဘုရားရှင် တပည့်သားဖြစ်တဲ့ မိုးကုတ်ဆရာတော်
ဘုရားကြီးကလည်း ပဋိစ္စသမျှပါ၏ တရားတော်နဲ့သစ္စာလုံးပါး
တရားတော်တို့ကို အပေါ်ယံရိကအဟောမျိုးမဟုတ်ပဲ နှစ်နှစ်
ကာကာကြီး ဘဝါနာမယ်ညာ၏နဲ့ ပဋိဝဝဒဆိုက်အောင်၊ အောင်

တော်မျြှိုး မှတရားတော်များကို အခြေအမြစ်နဲ့တက္က ဒီပါးပြုပြင်
ဟောကြား တော်မူနဲ့ပါတယ်။

မိုးကုတ်ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ပဋိစ္စသမျှို့ခြင်တရား
တော်ကို ယခုအတွက်လူအများနားလည်အောင် ဉာဏ်သက်ဝင်နှင့်
အောင် မြန်မာစကားပြင်သက်သက်နှင့်ပုစ်စက်ပိုင်းကားချပ်ကိုပါ
ကြော်လည်တော်မျြှိုးမှ ပဋိစ္စသမျှို့ခြင်လည်ပဲ၊ ပါတ်ပဲ၊ အနိုင်းခြား
ပြုပဲ၊ သသရာလည်ပဲတို့ကို နားလည်လွယ်အောင် ဟောကြား
တော်မူ နဲ့ပါတယ်။

ဤစာအပ်မှာ “ပဋိစ္စသမျှို့ခြင်တရားတော်”ကို နားမလည်
မရှိအောင် ပဋိစ္စသမျှို့ခြင် နိဒါန်းအပြင် ပဋိစ္စသမျှို့ခြင်တရား
အမို့ပါယ်၊ ပဋိစ္စသမျှို့ခြင် သဘောတရားစတဲ့ တရားအခြေခံကို
နားလည်သဘောပေါက်အောင် ကျမ်းများနဲ့ ဟပ်ပြီးဖော်ပြထား
ပါတယ်။

ပဋိစ္စသမျှို့ခြင်တရား ဗဟိုသာအခြေခံကို နားလည်ပြီးမှ
မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး သင်ကြား ပြသပေးခဲ့တဲ့ ပဋိစ္စ သ
မျှို့ခြင်စက်ပိုင်းအေသနာကိုနားလည်အောင် ဉာဏ်သက်ဝင်အောင်
ထပ်မံရှင်းပြထားပါတယ်။ စက်ပိုင်းအသနာနဲ့ ရှင်းလင်းအ
ပြီးမှာ ပဋိစ္စသမျှို့ခြင် ခဲရာခဲစစ်များကို ရှင်းသွားအောင်ကျမ်းများ
နှင့်ဟပ်ပြီး နားလည်လွယ်အောင် ပဋိစ္စသမျှို့ခြင်အဖွင့်ကိုလည်း
ရေးပြပုံဖော်ထားပါတယ်။

တရားအား ထုတ်မယ့် ယောဂါများသည် ဝိပဿနာတရားအား
မထုတ်နိုင်သိခင့်သိအပ်တဲ့ (ညာတပရီညာ) တရားစဉ်ကို ဤစာ
အပ်ပါ ဝိပဿနာ အခြေခံအပိုင်းနဲ့ သိရှိနားလည်ကြမှာ ဖြစ်ပါ
တယ်။

တရားအပိုင်းမှာ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟောကြား
တော်မူသော ပဋိန္တသမပွဲမြတ်တရားတော်နဲ့ တရားမြင်အောင် အစ
ပျိုးထားပါတယ်၊ နောက်ပိုင်းတရားတွေမှာ (သစ္ဌာ)သိအောင် မိုး
ကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားထားတဲ့ သစ္ဌာလေးပါး
တရားတော်များ ဒီန္မာပြုတ်ကြောင်းတရားတော်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်
ကြောင်းတရားတော်များကိုရွေးထုတ်ပူဇော်ထားပါတယ်။ အနှစ်
သာရပိုင်းမှာနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအတွက်အများဆုံးအထောက်
အကူရမယ့် တရားအနှစ်သာရများကို ပူဇော်ထားပါတယ်။

နောက်ခုံးပိုင်းမှာတော့ (ဒီတွောနပဿနာ) ရူများနည်းကို
လက်တွေ့ သဘောပေါက်အောင် နည်းနာနိုင်သယျများ အစုံ
အလင်သိရှိကြရအောင် ရွေးထုတ်ပူဇော်ထားပါတယ်။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒီတရားအဓိပါယ်

ပဋိစ္စ သမ္ပါဒီဆိုသည်မှာ ပါဋိစကားဖြစ်၍ စကားသုံးလုံး
ဆက်စပ်လျှက်ရှိပါတယ်။ ပဋိစ္စ = စွဲ၍၊ သုံး = ကောင်းစွာ၊
ညွှေ့အွေ့ = ဖြစ်၏၊ အကြောင်းကိစ္စ၍ ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ်ခြင်းဟု
မြန်မာလို့ အဓိပါယ်ထွက်ပါတယ်။ ဘယ်လိုသောအကြောင်းကို
စွဲ၍ ဘယ်ကဲ့သို့ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်သလဆိုလျှင် ပဋိစ္စသမ္ပါဒီ
မှာ ပါဋိ ဘာသာအားဖြင့် –

(“အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာသန်းရာ၊ သန်းရဲ ပစ္စယာဝိညာဏ်၊ ဝိညာ
ဏာပစ္စယာနာမရှုပံ့၊ နာမရှုပပစ္စယာသွေ့၊ ယတန်၊ သွေ့တယန
ပစ္စယာဖသော၊ ဖသောပစ္စယာဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာတဏ္ဍာ၊
တဏ္ဍာပစ္စယာညုပါဒါနဲ့၊ ညုပါဒါနပစ္စယာ၊ ဘဝါ၊ ဘဝ
ပစ္စယာဇာတိ၊ ဇာတိပစ္စယာဇာ၊ မရဏာ၊ သောကာ၊ ပရီအောင့် ခုက္ခာ
ဒေါမနသော ဥပါယာသော သမ္မတစိုး၊ စဝမေတသော ကေဝလသော
ခုက္ခာခန္ဓာသော သမ္မဒယောဟောတိ”။)

- (၁) (အဝိဇ္ဇာ)တည်းဟူသော မသီမှု အကြောင်းခံကြောင့်
ဖြေဖြင့်မှု (သန်းရဲ) တရား ဖြစ်ပေါ်၏။
- (၂) ဖြေဖြင့်မှု(သန်းရဲ)ဟူသောအကြောင်းခံကြောင့် (ဂီ
ညာဏ်) တည်းဟူသောသီမှုတရားဖြစ်ပေါ်၏။

- (၃) သိမှုရိညာ၏တည်းဟူသောအကြောင်းခံကြောင့်နာစ်
ရှုရ တည်းဟူသောတရားဖြစ်ပေါ်၏။
- (၄) နာမ်ရှုရတည်းဟူသော အကြောင်းခံကြောင့်တည်ရာ
သမြာယတန် ဟူသော အာယတနတရားခြောက်ပါး
ဖြစ်ပေါ်လာ ၏။ (သံသရာချုံ၊ တတ်သောကြောင့်
အာယတန် မည်၏။)
- (၅) တည်ရာ အာယတနခြောက်ပါးအကြောင်းခံကြောင့်
တွေ့ထိမှုဟူသော ဖသာရားဖြစ်ပေါ်လာ၏။
- (၆) တွေ့ထိမှုဖသုဟူသော အကြောင်းခံကြောင့် ခံစားမှု
တည်းဟူသော ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်လာ၏။
- (၇) ခံစားမှုတည်းဟူသော ဝေဒနာအကြောင်းခံကြောင့်
လိုချင်မှုတဏ္ဍာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။
- (၈) လိုချင်မှုတဏ္ဍာတည်းဟူသော အကြောင်းခံကြောင့်
စွဲလန်းမှုတည်းဟူသော ဥပါဒါနဖြစ်ပေါ်လာ၏။
- (၉) ဥပါဒါနတည်းဟူသောစွဲလန်းမှုအကြောင်းခံ ကြောင့်
ဘဝတည်း ဟူသော တရားဖြစ်ပေါ်လာ၏။
- (၁၀) ဘဝ ဟူသော အကြောင်းခံကြောင့် ဘတိဟူသော
ပဋိသန္ဓာန္ဓာဖြစ်ပေါ်လာ၏။
- (၁၁) ဘတိဟူသော ပဋိသန္ဓာန္ဓာ အကြောင်းခံကြောင့် ဧရာ
(အီမှု), မရကာ (သေမှု), သောက (နိုးရိမ်မှု), ပရိဒေဝ
(နိုးကြွေးမှု), ခုကွာ (ဆင်းရဲမှု), ဒေါမနသာ (နှလုံး

မသာယာမှု) ဥပါယာသ (ဖြင့်ဓာဟပင်ပန်းမှု) တို့ဖြစ်
ပေါ်လာ၏။ ဤသိအားဖြင့် အလုံးစွဲသာ ဆင်းရ
အနတိ၊ ဖြစ်ချား ပေါ်ပေါက်လာကြပါကုန်၏လို့
အမိပါယ်ဖြစ်ပါတယ်။

အထက်ပါအတိုင်း အကြောင်းအကျိုးတွေ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့
ပဋိစ္စသမ္ပုဒ်ဆိုတာတဲ့မှာရှိခြင်းမဟုတ်ပါ။ စာတဲ့မှာ အသနာ
အရရှိပြီး၊ တကယ်ရှိသည်မှာ မိမိတို့ ခွဲ့ကိုယ်တဲ့မှာ သာရှိခြင်း
ဖြစ်ပါတယ်၊ မိမိတို့ ခွဲ့ကြီးသည် ပဋိစ္စသမ္ပုဒ်ပြစ်ပါတယ်၊
မိမိတို့၏ ခွဲ့ဖြစ်စဉ်ကြီးသည် ပဋိစ္စသမ္ပုဒ်အစဉ်ကြီး၊ ဒုက္ခ
အစဉ်ကြီးတန်းနေသည်ကို ဖြသောတရားပြဖြစ်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ပဋိစ္စသမ္ပုဒ်ကို ခွဲ့ကြည့်ပြီးဟောခဲ့တဲ့
တရားဖြစ်လို့၊ ပဋိစ္စသမ္ပုဒ်သည် ခွဲ့ဖြစ်စဉ်တရားဖြစ်လို့
မိမိတို့ ခွဲ့ဖြစ်စဉ်ကို သိတားစို့၊ သိပ်အရေးကြီးပါတယ်။

ခွဲ့မှာ ဓမ္မသဘောတွေတစ်ခုပြီး၊ တစ်ခုဖြစ်ပေါ်နေပါ
တယ်၊ ပေါ်ပြီး ပျက်သွားပြန်ပါတယ်၊ ပျက်ပြီးနောက် ဓမ္မတစ်ခု
ထပ်ပြီး ဖြစ်ပေါ် ပြန်ပါတယ်၊ ခွဲ့ကြီးဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်၊
သေလိုက်ဖြစ်လိုက်ပြနေခြင်း၊ သံသရာလည်နေခြင်းသည်၊ ပဋိစ္စ
သမ္ပုဒ်တရားအမိပါယ်ဖြစ်ပါတယ်။

ဤကဲ့သို့ ဓမ္မတစ်ခုပေါ်လိုက် ပျက်လိုက်ဖြစ်နေခြင်းသည်
ပဋိစ္စသမ္ပုဒ်အစဉ်တန်းသည်၊ ပဋိစ္စသမ္ပုဒ်ဆက်သည် (၀)

သံသရာဆက်သည်၊ သံသရာလည်သည်ဟုခေါ်ပါတယ်၊ ပဋိစ္စသမျှပူဒီအစဉ်မပြတ်ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်ခြင်းသည်၊ ဓမ္မသဘာသာဖြစ်ပါတယ်။

ခန္ဓာကြီးသေလိုက်၊ ဖြစ်လိုက်နှင့် ဖြစ်ပျက်နေခြင်းမှာ ပဋိစ္စသမျှပူဒီ ဆက်သည်ဟုခေါ်ပါတယ်၊ ပဋိစ္စသမျှပူဒီ ပြတ်သည်ဆိုခြင်းမှာ နိဗ္ဗာန်ကိုခေါ်ပါတယ်၊ ငါ၊ သူ၊ တစ်ဦးယောကုံး၊ မိန်းမ၊ မပါ၊ ခန္ဓာကိုယ်တွင် အကြောင်းတရားကြောင့် အကျိုးတရားတွေ အစဉ်တန်းနေပုံပြသည် တရားအဓိပ္ပာယ် ဖြစ်ပါတယ်။

ပဋိဓာတ္ထသမုပ္ပါဒီသတေသနတရား

(၁) သံသရာအစ သမုပတ္တသန္တအလိုအားဖြင့် လူ၊ သတ္တဝါ
လို့သမတ်ကြတဲ့ အစသည် (အဝိဇ္ဇာနှင့်တဏျာ)လို့ပေါ်လွင်
ထင်ရှားစွာပြုတဲ့သဘောရှိပါတယ်။

(၂) ပရမတ္တသန္တ အလိုအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊
ယောက်ဥား၊ မိန်းမ၊ ငါး၊ သူတစ်ပါးဟူ၍ မရှိ။ ဤအကြောင်း
တရားဖြစ်ခဲ့သော် ...ဤအကျိုးတရားဖြစ်ပေါ်၏၊ ဤအကြောင်း
တရားချုပ်ခဲ့သော် ...ဤအကျိုးတရားချုပ်၏ စသည်ဖြင့်ပေါ်လွင်
ထင်ရှားစွာပြုတဲ့သဘောရှိ ပြသပါတယ်။

(၃) သနီရ နှင့် ဝိဉာဏ် အစပ်၊ ဝေဒရာ နှင့် တဏျာ
အစပ်၊ ကမ္မဘဝနှင့် ကတိအစပ်ကို အမျှင်မပြတ် တရာစပ်
ဆက်စပ်နေခြင်းဖြင့် သံသရာလည်နေပုံသဘောရှိပြပါတယ်။

(၄) ကတိဟန်အပ်တဲ့ ပဋိသန္တနေခြင်း၊ အီခြင်း၊ နာ
ခြင်း၊ သေခြင်း၊ တစ်ဖန် ပဋိသန္တနေခြင်း (၅) ပဋိသန္တ၊
နေလိုက်၊ အိလိုက်၊ သေလိုက် စတဲ့ မျိုးကနေအပင်၊ အပင်မှ
မျိုးဖြစ်ပေါ်နေသလို သံသရာဆက်ပုံသဘောရှိ ပြပါတယ်။

(၅) ခုက္ခအစတွေတစ်ခုးး တစ်ခုအစဉ်တန်းနေခြင်းသာ
ဖြစ်ကြောင်းသဘောရှိ ပြသပါတယ်။

(၆) သမုဒယသစွာနဲ့ ခုက္ခသစွာ၊ ဒီသစွာနှစ်ပါးသာ
လျည်နေခြင်းသဘောကို ပြပါတယ်။

(၇) ကိုလေသဝင့်၊ ကမွေဝင့်၊ ပိပါကဝင့်ဆိုတဲ့ ဝင့် သုံးပါး
မရပ်မနား ရဟတ်ချား ပမာလျဉ်းလည်နေခြင်းသဘောကိုလည်း
ပြပါတယ်။

(၈) လွန်လေပြီးသော အတိတ်ဘဝ၊ ဖြစ်ဆ ပစ္စာပြန်ဘဝ,
နောင်လာလွှားသောအနာဂတ်ဘဝဟူ၍ ဘဝ သုံးပါးလျည်လည်
နေခြင်းကို ပြသခြင်းတို့ဖြစ်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ကို ကြည့်ပြီးဟောတော်မူ
သောတရားဖြစ်လို့ ခန္ဓာကိုကြည့်ပြီး၊ (ပါ့မြို့)လို့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
အသနာတော်ဟု အမည်ပေးတော်မူခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်သား သာဝက ဖြစ်တော်မူသော
နိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်းပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားတော်
ကိုပိုမိုရှင်းလင်းအောင်စက်ရိုင်းအသနာနဲ့ပုံစံကားချပ်နဲ့ဟောပါ
တယ်၊ စက်ရိုင်းအသနာကိုလည်း ခန္ဓာကြည့်ပြီး ပုံစံကိုရေးသား
တော်မူခြင်းဖြစ်လို့ မိမိခန္ဓာ အရှိကို ဉာဏ်အသိနှင့် ကိုက်ရမယ်၊
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရား ဆိုတာ မိမိတို့ ခန္ဓာပါ၊ ခန္ဓာဆို တာလည်း
ခုက္ခပဲ၊ ခုက္ခဆိုတာလည်း ခုက္ခ သစ္စအမှန်ပဲ ဟူ၍ ခန္ဓာကို
ယထာဘူတာဉာဏ်နဲ့ တကယ် ပိုင်ပိုင်ကြီး သိနိုင်အောင်
ဟောပြတော်မူပါတယ်။

“မနိစ္စသမ္မာနီ ဓက်ပိုင်းဒေသနာ”

ဓက်ပိုင်းလက္ဌာ

(အစိန္တာနှင့် တဏောအရင်းခံ၊ ဥပါဒါန်ကံကြောင့် ရပ်နာမဲ ပေါ်၊ အပင်မှမျိုး၊ မျိုးမှ အပင် အမျှင် မပြတ်ဆက်စပ်သည့်ဟန်၊ ကံကြောင့် နာမ်ရပ်၊ နာမ်ရပ်ကြောင့်ကံ၊ အဖန်ဖန်ဖြစ်ပြန်နည်း အလျှော်၊ ဖြေဟနာ၊ သီကြား စသည့်များက ထင်ရှားပြုပြင်၊ စီရင် ဖန်ဆင်း၊ အကြောင်းရင်းကြောင့် လူနတ်များစွာ သတ္တဝါတို့ ဖြစ်လာရမှ မဟုတ်ဟု ဉာဏ်ဖြင့် ရှုချုပ်လျှော်)

လူနတ်ဖြေဟနာ၊ သတ္တဝါတို့များသည်မသိမှု(အစိန္တာ)အကြောင်း ခံကြောင့် ဖြုပြင်မှု (သိဒ္ဓရ)က လိုချင်မှု(တဏော) စွဲလန်းမှု (ဥပါဒါန်)၊ ပြုလုပ်၊ အားထုတ်မှု (ကံ) ဆိုတဲ့အကြောင်းတရား ငါးပါး တို့ကြောင့် ရပ်နာမ်နှစ်ပါး ဖြစ်ပေါ်ရရှိကြရပါတယ်။

(ဥပမာ) အပင်မှ မျိုးစွဲ ကျေရောက်ရာ၌ မျိုးစွဲမှ တစ်ဖန် အပင်ပေါက် ရောက်စေပြန်ရာ၊ အပင်မှမျိုး၊ မျိုးမှအပင် အမျှင် မပြတ် ဆက်ခါဆက်ခါပေါက်ရောက်နေကြသလို။

ထိအတူ ကံ ဆိုသော အားထုတ်ပြုလုပ်မှုတရားကြောင့် နာမ်ရပ် တွေဖြစ်ပေါ်ရာ နာမ်ရပ်က တစ်ဖန် ကံ ဆိုသော အကြောင်းတရားတွေ ပြန်ကြီးစားလိုက်ကြရာမှာ နာမ်ရပ်

ပြန်ပေါ်၊ ကံပြန်လည်၊ ကံ ကြောင့်နာမ်ရပ်၊ နာမ်ရပ်ကြောင့်
ကံတွေဟာ အမျှင်မပြတ် ဆက်ခါဆက်ခါဖြင့်(၃၁) ဘုံးဖြစ်များ
လျှက်ရောက်ပါတယ်။

ထိုကြောင့် လူ နတ် ပြဟ္မာ သတ္တဝါများဟာ သုံးဆယ့်
တစ်ဘုံမှာ ဖြစ်ကြရသည်မှာ သီကြား ပြဟ္မာ ထာဝရဘုရား
စသည်များက ဖန်ဆင်းလို ဖြစ်ရခြင်းမဟုတ်။ အကြောင်းကံကမ္မ
တရားတွေကြောင့် အကျိုး ဝိပါက တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာရ^၁
ခြင်းပဟု ဉာဏ်ဖြင့် သီရိကြ ရမည်ကိုဆိုလိုပါတယ်။

ရှစ်သွေပတ်ဓသာပဋိန္တသမ္မ္မြိုဒ် (လက်္ခာ)

(မူလနှစ်ဖြာ၊ သစ္စာနှစ်ခု၊ လေးခုအလွှာ၊ အကိုတစ်ဆယ့်
နှစ်ပါး၊ တရားကိုယ်များနှင့်၊ သုံးပါးအစပ်၊ နှစ်ရပ်မူလ၊ ဝဋ်သုံးဝ
နှင့်၊ ကာလသုံးဖြာ၊ ခြင်းရာနှစ်ဆယ်၊ ဤရှစ်သွေယ်ကို၊ အလွှာတ်
ကျက်မှတ်၊ သီစေအပ်သည် သံသရာမှုလွှတ်ကြောင်းတည်း။)

ဓက်နိုင်းတွင်ကြည့်ပါ

မူလနှစ်ဖြာ	= ဗဟိုကွင်းကိုကြည့်ပါ
သစ္စာနှစ်ခု	= အတွင်းကွင်းကိုကြည့်ပါ
လေးခုအလွှာ	= ခုတိယအတွင်းကွင်းကိုကြည့်ပါ
အကို ၁၂ပါး	= အလယ်ကွင်းတွင်ကြည့်ပါ
သုံးပါးအစပ်	= အလယ်ကွင်းတွင်ကြည့်ပါ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရှုမွားနည်း

၄၃

ဝန်သုံးဝ = အနားကွင်းတွင်ကြည့်ပါ
 ကာလသုံးဖြာ = တတိယအတွင်းကွင်းတွင်ကြည့်ပါ
 ခြင်းရာနှစ်ထယ် = အပြင်ကွင်းတွင်ကြည့်ပါ

အဓိဒ္ဓါယ်ဟောပြချက်

မူလနှစ်ပြာဆိုသည်မှာ

မူလနှစ်ပြာဆိုသည်မှာ စက်ပိုင်းအလယ် တည်တည်ရှိ ဖဟို
 ကွင်းတွင်ရှိသည် (အဝိဇ္ဇာနှင့်တကဗ္ဗာ)ပြစ်ပါတယ်။ အဝိဇ္ဇာသည်
 အတိတ်အကြောင်းမူလအစာဖြစ်၍တကဗ္ဗာသည် ပစ္စာပြန်အကြောင်း
 ၏မူလအစ ဖြစ်ပါတယ်။

အဝိဇ္ဇာ

အဝိဇ္ဇာဆိုသည်မှာ(မသိမူ)ကိုဆိုပါကယ်။ဘဝအဆက်ဆက်
 ကပါလာတဲ့ အဝိဇ္ဇာသည် ယခုဘဝပစ္စာပြန် ခန္ဓာကိုပြစ်ပေါ်စေပါ
 တယ်၊ ယူကာဝမှာလည်း မသိမူဘဝိဇ္ဇာကြောင့် ကောင်းကောင်း
 ဆိုးဆိုးပြုမဲ ပြုရာ၊ သိဒ္ဓရတ္ထပြုလုပ်သည့်အခါးပစ္စာပြန်ခန္ဓာဆက်
 ရပြန်တဲ့ အဝိဇ္ဇာသည်သိရမှာကိုလည်း မသိခြင်း၊ မသိရမှာကို
 သိတတ်ခြင်း၊ အမှန်အတိုင်းမသိခြင်းကိုအဝိဇ္ဇာလို့ခေါ်ပါတယ်။

“သိရမှာတို့မသိခြင်း”

ဆိုသည်မှာသိသင့်သိအပ်သော အစစ်အမှန်ရှိနေသော

ပရမတ္ထ(ရှုပ)တရား(နာမဲ)တရားဖြစ်သော(ခန္ဓာငါးပါး)ကိုလည်း
မသိ၊ ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ကြောင်း ပဋိန္တသမ္ပါဒ်သံသရာစက်ရဟတ်
တရားကိုလည်းမသိ၊ သိဒ္ဓရရပ်နာမဲတို့၏ မပြုခြင်း၊ ဆင်းချွင်း၊
အလိုမပါခြင်း၊ အနှစ်ကင်းမဲ့ခြင်းဖြစ်သော လက္ခဏာ တရားနှင့်
သစ္ဓာလေးပါး အမှန်တရား ဖြစ်သော (၁)ခုက္ခဆင်းချွင်း အမှန်
ဖြစ်သော (ခုက္ခသစ္ဓာ)ကို မသိခြင်း၊ (၂)ခုက္ခဖြစ်ကြောင်းအမှန်
(သမှုဒယသစ္ဓာ)ကို မသိခြင်း၊ (၃)ခုက္ခချုပ်ရာအမှန် (နိရာဓ
သစ္ဓာ)ကိုမသိခြင်း၊ (၄)ခုက္ခချုပ်ကြောင်း အကျင့်မှန် ဖြစ်သော
(မဂ္ဂသစ္ဓာ)ကို မသိခြင်းတို့ကို ဆိုလိုပါတယ်။

မသိရမှာကိုသိခြင်း

ဆိုသည်မှာ ပရမတ္ထနယ်တွင် အမှန်တကယ် မရှိသော ၅,
၇၂, ယောကျိုး၊ မိန်းမ, ပဟု အမှန်မရှိသည်ကို သိနေခြင်း၊
ထင်မှတ်နေခြင်းသည် မသိရမှာကို သိနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

တရား

ဆိုသည်မှာ ချုစ်ခင်မှ နှစ်သက်မှ လိုချင်မှ တပ်မက်မှ
စသည်တို့ကိုခေါ်ပါတယ်။ ပစ္စာပြန်အကြောင်းမူလဖြစ်ပါတယ်။
ယဉ်ပစ္စာပြန်သာဝမှာ တရားအကြောင်းတွေချည်း ဆက်နေပါလျှင်
အနာဂတ်ခန္ဓာကိုဖြစ်ပေါ်ပေါ်ပါတယ်။ ကောင်းသောအာရုံနှင့်ထိ
တွေ့သည့်အခါ သုခငေဒနာကြောင့် တရား ဖြစ်ပေါ်ပေါ်ပါတယ်။
မကောင်းသော အာရုံနှင့် တွေ့သည့်အခါ ခုက္ခဝေဒနာကြောင့်

ဒေါသဖြစ်ပြီး တန်ဖန်ကောင်းတာကိုသာတောင့်တတဲ့ တရားသာ
ဖြစ်ရပြန်ပါတယ်။

ငါးမြို့အာရုံ ကာမဂ္ဂ၏တွေအပေါ်မှာလိုချင် စုံမက်၊
တပ်မက် ခြင်းကို (ကာမတဏျာ) ဟုခေါ်ပြီး၊ မိမိရောက်ရာ ဘဝ၊
လူဘုံနတ်ဘုံ၊ ပြဟွာဘုံ စသော ဘုံဘဝ တောင်းတမူကို
(ဘဝတဏျာ)ဟု ခေါ်ပါတယ်။ သေလျှင် ပြတ်သည်
ဟုအယူရှိပြီး လက်ရှိ ဘဝကိုပါ သာယာ ခင်တွယ်နေမှုကို
(ဘဝတဏျာ)ဟု ခေါ်ပါတယ်။

တရား ခြောက်မျိုးရှိရာမှာ၊ အဆင်း မျိုးစုံ ရွှေပါရုံ
အပေါ်မှာ သာယာတာကို ရွှေပတဏျာ၊ အသုံးမျိုးစုံသွှေ့ရုံ
ပေါ်မှာ သာယာတာကို သွှေ့တရား၊ အနဲ့မျိုးစုံ ကန္တရုံပေါ်မှာ
သာယာ တာကို ကန္တတရား၊ အရသာမျိုးစုံ ရသာရုံအပေါ်မှာ
သာယာတာကိုရသာတရား၊ တွေထိစရာ အဖုံး ဖော်ဖွေရုံတွေ
ပေါ်မှာ သာယာတာကို ဖော်ဖွေတရား၊ ကြတွေးစရာ အဖုံး
ဓမ္မာရုံတွေရဲ့၊ အပေါ်မှာ သာယာတာကို ဓမ္မ တရားဟု ခေါ်
တယ်။ တရား အစ်တစ်ရွှေရှစ်ပါးထိရှိပါတယ်။ တရား
၏တရား ကိုယ်သော့မှာ (လောဘ) ဖြစ်ပါတယ်။

သွွားနှစ်ရုံ (အတွင်းကွင်း)

သွွားနှစ်ခုဆိုသည်မှာ (သမုဒသသွွာနှင့် ခုက္ခသွွာ)တို့
ဖြစ်ပါတယ်။ စက်ရိုင်း ရှိခိုတိယအတွင်း ကွင်းခြံသွွာလေးပါး
အနက်သွွာနှစ်ပါး သာပြထားခြင်းသည်မှာ သတ္တဝါ များ

သံသရာလည် ကြေသည့်အခါး၌ ဤ၎င် (ခုက္ခသစ္ာ) နှင့် ခုက္ခ^၁
ဖြစ်ကြောင်း (သမုဒယသစ္ာ) နှစ်ပါးနှင့်သာ လည်နေကြသည်
ကိုသီစေလိုသောကြောင့်သစ္ာနှစ်ပါးသာပြထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ခုက္ခ=ခုက္ခ၊ သစ္ာ=အမှန်၊ ခုက္ခသစ္ာ=ခုက္ခအမှန်
သမုဒယ=ခုက္ခဖြစ်ကြောင်း၊ သစ္ာ=အမှန်၊ သမုဒယသစ္ာ=ခုက္ခ^၁
ဖြစ်ကြောင်းအမှန်

ဓလေးရအလွှာ (ခုတိယ အတွင်း ကွင်း)

- (၁)အတိတ်အကြောင်းတစ်လွှာ = အပိဋက္ခနှင့်သို့ရ
(သမုဒယသစ္ာ)
- (၂)ပစ္စာနှစ်ပွဲနှင့်အကျိုးတစ်လွှာ = ဝိဉာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သူ့ယူယတန်၊
ဖသာ၊ ဝေဒနာ (ခုက္ခသစ္ာ)
- (၃)ပစ္စာပွဲနှင့်အကြောင်းတစ်လွှာ = တဏော့ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ
(သမုဒယသစ္ာ)
- (၄)အနာဂတ်အကျိုးတစ်လွှာ = ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ (ခုက္ခသစ္ာ)

အခိုက်ပါး

အပိဋက္ခ၊ သို့ရ၊ ဝိဉာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သူ့ယူယတန်၊ ဖသာ၊
ဝေဒနာ၊ တဏော့ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ၊ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏတို့ဖြစ်ပါ
တယ်။ (ဇာတိကအကိုးတစ်ပါး၊ ဇရာမရဏနှစ်ပါးတွေက အကိုး
တစ်ပါးဟု ယူပါ)

ଦର୍ଶା: ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପ୍ରକାଶକ ମୂଲ୍ୟ: ୬୭

“ଆଧୀ(୦ୟ)ବିଃପ୍ର ପଣ୍ଡିତାଥାରିକି ଉତ୍ସବପିଛିରେ”

(အစိမ္မပစ္စယာသန၏ရာ၊ သန၏ရပစ္စယာစိညာကု၊ စိညာကုပစ္စယာနာမရုပံ၊ နာမရုပံပစ္စယာသမြာယတ်နှင့်သမြာယတ်နပစ္စယာဖသော၊ ဖသောပစ္စယာဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာတကျာဘတ်ကျာပစ္စယာဉာပါဒီနှင့်ဉာပါဒီနပစ္စယာဘဝါဘဝပစ္စယာဇာတီ၊ ဇာတီပစ္စယာ ဇရာမရကု၊ သောကု ပရီဇေဝ၊ ဒုက္ခဇေဝါမနသုဉာပါယာသုသေမူဝိုင်း၊ ဇဝမေတသု၊ ကေဝလသု ဒုက္ခက္ခန္တသု သမုဒ္ဒယော ပောတီ။)

ଆମ୍ବଲ୍ଲାପଣ୍ଡିତ୍ୟା ସିରୀସା

ଆର୍ଦ୍ରାପତ୍ରିଯାବଳୀ ରୂପର୍କ୍ଷ ଆର୍ଦ୍ରାଗ୍ରହଣବଳୀ ରଫ୍ରେଶର୍ନ୍‌ରେଣ୍ଡିଂସ୍ ଏବଂ ଲ୍ୟୁପ୍ରାଇଟର୍ନ୍‌ରେଣ୍ଡିଂସ୍ ପରିବାର୍ଯ୍ୟ ॥

(အဝိဇ္ဇာ) သစ္ဓာလေးပါး မသိတဲ့ ပုထိဇ်များဟာ အမှန် တရားကို မသိတဲ့အတွက် လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ကာမဂ္ဂ၏ ချမ်းသာကိုဒုက္ခာအမှန်ဖြစ်ကြောင်း မသိကြလို့ သို့ရ သုံးချိုးကို ပြုလုပ်မြှုပ်ပါတယ်။

ପ୍ରିଯାର୍ଥତ୍ତବକୀର୍ତ୍ତୁଃକୁମିଳ ବୁଦ୍ଧା ହିତକୀର୍ତ୍ତା ଅବୁଦ୍ଧାତ୍ତ
ତାତ୍ତ୍ଵକୀର୍ତ୍ତା ଆଶେଷ୍ଟାତ୍ତ୍ଵକୀର୍ତ୍ତା ତ୍ରୈପ୍ରେତପିତାଯି ॥ ପ୍ରିଯାର୍ଥବୁଗ
(ଗାଯତରକୀର୍ତ୍ତା) କୃତ୍ୟପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରିଯାର୍ଥଓର୍ଦ୍ଦିଃ (ଠିତରକୀର୍ତ୍ତା) କୁର୍ତ୍ତପ୍ରତିଦିନ
ପ୍ରିଯାର୍ଥଓର୍ଦ୍ଦିଃ (ଠିତରକୀର୍ତ୍ତା) ତିତ୍ୟପ୍ରତିଦିନ କ୍ରୋଧପ୍ରତିଦିନ ତ୍ରୈ.

ပါတယ။ (အပိဋ္ဌာ ပစ္စယာ သနီရာသည်)မသိမှုကြောင့်ကောင်း
ကောင်းဆုံးဆုံး ပြုမိပြုရပြုလုပ်ခြင်း၊ မသိမှုနဲ့ပြုလုပ်တဲ့
အမိပိုယ်ပါပဲ၊

ပုဂ္ဂာသီသနီရသည် ပုဂ္ဂာ=ကုသိုလ်၊ အဘိ=လွန်ကဲစွာ၊
သနီရ = ပြုလုပ်ခြင်း
အပုဂ္ဂာသီသနီရသည်၊ အပုဂ္ဂာ = အကုသိုလ်၊
အဘိ = လွန်ကဲစွာ၊ သနီရ = ပြုလုပ်ခြင်း
အာနေ့ကုသီသနီရသည် အာနေ့ကုသီသနီရသည်၊
အဘိ = လွန်ကဲစွာ၊ သနီရ = ပြုလုပ်ခြင်း

ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုလွန်ကဲစွာ ပြုလုပ်ရာမှာ သစ္စာ မသိမှုကို
အကြောင်းခံရင်လူပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ရုပါဝစရပြုဟွာပြည်ရောက်
ကြောင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု များဟာ ပုဂ္ဂာသီသနီရ ပြစ်ပါ
တယ။ မကောင်းမှုအကုသိုလ်ခုစုရိုက်များကိုလွန်ကဲစွာပြုလုပ်
လျင်အပါယ်လေးပါးရောက်ကြောင်းအပုဂ္ဂာ ဘီသနီရ ပြစ်ပါ
တယ။ ရာန်၊ သမာဓိ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို လွန်ကဲစွာပြုလုပ်
ရာမှာ သစ္စာမသိမှုကို အကြောင်းခံရင် အရှုပြုဟွာ ပြည်ရောက်
ကြောင်း အာနေ့ကုသီသနီရရာန်သမာဓိအလုပ် ပြစ်ပါတယ။

အပိဋ္ဌာ ဦးစီးစီးမသိလို့ ပြုလုပ်မိကြတဲ့သနီရသည်
နိုးကုတ်ချမ်းသာသူခကို မပေးနိုင်ပါ၊ အပိဋ္ဌာကြောင့်သံသရာ
လည်မှု စာတိ စာရာ မရဏတာပန်ဘတိဖြစ်ကြရသော သုံးဆယ်

တစ်ဘုံ သံသရာထဲမှာသာ ကျင်လည်ကြရမည် ဖြစ်ပါတယ်။
သခိုရ သုံးမျိုးကို ပြုလုပ်ဖို့ကြပါရင် ဝိဉာဏ် အမျိုးမျိုးရ
ကြမည် ဖြစ်ပါတယ်။

သခိုရပုဂ္ဂိုလ်လာကံ

ဝိဉာဏ်=ပဋိသွေ့စွဲစိတ်|ပဋိ=ဘာဖန်|သန္တာ=စပ်၍ဖြစ်ခြင်း။

တဖန်စပ်၍ဖြစ်ခြင်း။

သခိုရပုဂ္ဂိုလ်လာကံ=သခိုရကြောင့်ဝိဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း။

သခိုရကြောင့် ဝိဉာဏ်ဖြစ်ရသည်ကို မြတ်စွာဘုရားက
သခိုရပုဂ္ဂိုလ်လာကံဟု ဟောတော်မူပါတယ်။ သခိုရ ပြုလုပ်
လျှင် ဝိဉာဏ်ဖြစ်ရမှု ဘဝအစ ပဋိသွေ့ ဝိဉာဏ်ကိုပူးရပါ
တယ်။

ပုညာဘီ သခိုရ ကုသိုလ် ကောင်းမှုကိုပြုလုပ်ခဲ့လျှင်လူ
ဝိဉာဏ်၊ နတ်ဝိဉာဏ်၊ ရွှေပြုဟနာဝိဉာဏ်ကိုရမှာဖြစ်ပါတယ်။
အပုညာဘီသခိုရ မကောင်းမှ အကုသိုလ်ပြုလုပ်လျှင်အပါယ်
လေးပါး ဝိဉာဏ်ကိုရမှာဖြစ်ပါတယ် အာနေဇူာဘီ သခိုရ
ရှာန်သမာပါတ်ကို ပြုလုပ်ခဲ့လျှင် အရွှေပြုဟနာဝိဉာဏ်ကို
ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

အပိန္ဒာက ခုက္ခ ဖြစ်စေသော ဝိဉာဏ် တစ် မျိုး မျိုး ကို
ရအောင် ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ တက္ကာက ဘုံဘဝ တွေမှာသွား၍
ဖြစ်အောင် ညွှန်ပေးပါတယ်။ သခိုရဖြစ်စေ ကံတရားက

(ဝိဉာဏ်တစ်မျိုး၊ မျိုးရအောင်)ဇနကသတ္တိ နှင့်ပစ်ချေပေးပါတယ်။ ဤအကြောင်း တရားသုံးပါးစုလျှင် ပဋိသင့် ဝိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်၊ ပြုလုပ် ဆည်းပူး အပ်ရှိးသော အကြောင်း ကံ တွေမရှိလျှင် အကျိုး ဝိမိတ် တွေ ဘယ်အခါမှ ဖြစ်ရှိးထုံးစဲ မရှိခြင်းကြောင့် သိန်ရ ပြုလုပ်သည့် အကြောင်း ကံတွေ ကြောင့်သာ ဝိဉာဏ် ဖြစ်ရပါတယ်။

ဝိဉာဏ်ပစ္စယာနာမရှုပဲ

ဝိဉာဏ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့် နာမ်နှင့် ရုပ်ဖြစ် လာပါတယ်။ (ဝိဉာဏ်) အရ စိတ်ဆိုသော အကြောင်းနာမ်ကို ယူရပါတယ်။ နာမရှုပဲ ကို “နာမ”အရ စောသီတ်နာမ်ကိုယူရပါတယ်။ “ရုပ်” အရ ကမ္မဏရှုပ်ကို ယူရပါတယ်။ စိတ်တရားသည် အကြောင်းနာမ်ဖြစ်ပါတယ်။ စောသီတ်တရားသည် အကျိုးနာမ် ဖြစ်ပါတယ်။

(ရုပ်)သည်ရုပ်ဖြစ်၍၊ စိတ်၊ စောသီတ်သည် (နာမ်)ဖြစ်ပါတယ်။ ရုပ်ခန္ဓာတစ်ပါး နာမ်ခန္ဓာလေးပါး ဖြစ်၍ ဝိဉာဏ်ထဲတွင် နာမ်နှင့်ရုပ် အတူတကွဖြစ်လာခြင်း၊ ဝိဉာဏ်ပေါ်လျှင် နာမ်ရုပ်ပါတွေ၍ပေါ်ခြင်းကို ဝိဉာဏ် ပစ္စယာ နာမရှုပဲ ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားပါတယ်။

နာမရှုပါတယ်

နာမရှုပါတယ်ပါးရလျှင်သွေ့ယတ္ထန ခြောက်ပါးဆက်လက်
ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်။ သွေ့ယတ္ထနဆိုသော ပါ့မြို့ အရသံသရာချွဲ
တတ်သော အာယတနခြောက်ပါးကို ယူရပါတယ်။ အာယတန
ခြောက်ပါးဆိုတာ ခန္ဓာကိုယ်မှာ အာရုံဖြစ်စေသော နေရာခြောက်
နေရာကိုခေါ်ပါတယ်။ ပါ့မြို့မြန်မာနှစ်မျိုးအားဖြင့်

၁။ စက္ခာယတန	- မျက်စီအကြည်
၂။ သောတယတန	- နားအကြည်
၃။ ယာနယတန	- နှာခေါင်းအကြည်
၄။ မိနာယတန	- လျှောအကြည်
၅။ ကာယာယတန	- ကိုယ်အကြည်
၆။ မနာယတန	- စိတ်အကြည်တို့ဖြစ်ကြပါတယ်

သွေ့ယတ္ထပါဝါယာ

ဖသေ=ထိတွေ့ခြင်း၊ သွေ့ယတနကြောင့်ဖသေဖြစ်ခြင်း။

ခန္ဓာကိုယ်ရှိ အာယတနခြောက်ပါးကို အပြင်အာရုံဖြစ်တဲ့
အာရုံခြောက်ပါးနှင့်တွေ့ထိပေးမှုကိုဖသာက ပြုပြင်ဖန်တီးပေးပါ
တယ်။ ထို့ကြောင့်သွေ့ယတနခြောက်ပါး(၁)အာယတနခြောက်
ပါးက ဖသေခြောက်ပါးကို ဖြစ်ဖော်ပါတယ်။ ဖသေ ခြောက်ပါးကို
ပါ့မြို့မြန်မာနှစ်မျိုးအားဖြင့် ဖော်ပြရလျှင်

စက္ခသမ္မသု မြင်တွေ့ဖသု
 သောတသမ္မသု ကြားတွေ့ဖသု
 ဟာနသမ္မသု နံတွေ့ဖသု
 မိရာသမ္မသု စားတွေ့ဖသု
 ကာယသမ္မသု ထိတွေ့ဖသု
 မနောသမ္မသု ကြတွေးဖသုတို့ဖြစ်ပါတယ်။

ဖသု၏ တရားကိုယ်မှာ လောက် ပိပါတ် (၃၂) ခုခြုံရှိသော
 ဖသုကိုဆိုလိုပါတယ်။ ဖသု၏ သဘောမှာဝမ်းသာဖွယ်အာရုံ၊
 ဝမ်းနည်းဖွယ်အာရုံများကိုမြင်ရကြားရသောအခါ ဝတ္ထုခြုံရမှုရှိ
 သောစိတ်ကိုလာထိသက္ကာသို့အချင်းအရာမျှသာဖြစ်ခြင်းကိုခေါ်ပါ
 တယ်။ ချဉ်သီးစားနေတဲ့ သူကိုမြင်ရရင် မိမိခံတွင်းထဲချဉ်သီး
 ရောက်လာသလိုခွားရည်ကျလာသောသဘောတုတ္ထတုန်သောရေး၊
 ခြစ်သံကိုကြားရရင်မိမိခွားကိုလာမထိသောသည်းလာထိသလို
 ခွားကျိန်းတွေသဘော၊ လူတစ်ယောက်ကအလွန်ဖြင့်သောတိုက်
 ခေါ်မိုးပေါ် တက်နေတာကို မြင်ရရင် မိမိကတိုက်ခေါ်မိုးပေါ်
 မရောက်သောသည်း ရောက်နေသလို ရင်ဟန်ချုးတုန်နေရတဲ့
 သဘောစသည့်တို့ဖြစ်ပါတယ်။

ဖသုပစ္စယာခေဒနာ

ခေဒနာ=ကောင်းမကောင်းခဲ့စားခြင်း၊ အာရုံ၏အရ
 သာကိုခံစားခြင်း။

ဖသဗြောက်ပါးကြောင့်(၁)ဖလူဆိုသော တွေ့တိုက်ပေးမှ
ကြောင့်ဝေဒနာဆိုသော ခံစားမှုတွေ ဆက်ပြီးဖြစ်ပြန်ပါတယ်။
မြင်ပြန်တော့၊ ကြားပြန်တော့၊ နဲ့ပြန်တော့၊ စားပြန်တော့၊ ကိုယ်နဲ့
ထိတွေ့ပြန်တော့၊ ကြတွေ့ပြန်တော့ ကောင်းမကောင်းဆိုတဲ့
အာရုံကို ခံစားတတ်သော ဝေဒနာများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို
ဖသဗြော၊ ဝေဒနာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဝေဒနာ၏သဘောများ အကျဉ်းအားဖြင့် ခံစားမှုသဘောကို
(ဝေဒနာ) ဟုခေါ်ပါတယ်။ အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားတတ်သော
ဝေဒနာက

အာရုံကောင်းလျှင်	- သုခဝေဒနာ
အာရုံမကောင်းလျှင်	- ဒုက္ခဝေဒနာ
အာရုံအလတ်စားဖြစ်လျှင်	- ဥပက္ခာဝေဒနာလို့ သုံးမျိုးဖြေပါတယ်။

အာရုံအပေါ်မှတ်ည်ပြီး သုခဝေဒနာဒုက္ခဝေဒနာသောမန်
သုဝေဒနာ၊ ဒေါမနသုဝေဒနာ၊ ဥပက္ခာဝေဒနာအားဖြင့် ငါးမျိုး
ဖြေပါတယ်။ ဒါ(၆)ပေါက်မှာရှိတဲ့ အာယတန(၆)ပါးဒါရ အစွမ်း
အားဖြင့်ဒါ(၆)ပါးကို ဖသဗြောတွေ့တိုက်ပေးမှုအရ ဝေဒနာ
ကြောက်ပါးဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဝေဒနာ (၆)ပါးကိုပါ့မြို့မြန်မာ
နှစ်မျိုးအားဖြင့်ဖော်ပြရလျှင်

စက္ခုသမ္မသယာဝေဒနာ မြင်ပေါ်ခံစား

သောတသမ္မသုဇာဝဒါ ကြားတွေ့ခံစား
 ယာနသမ္မသုဇာဝဒါ နံတွေ့ခံစား
 နိဂုံသမ္မသုဇာဝဒါ စားတွေ့ခံစား
 ကာယသမ္မသုဇာဝဒါ ထိတွေ့ခံစား
 မနောသမ္မသုဇာဝဒါ ကြော်တွေ့ခံစားဖြင့်
 ခြောက်ခွဲရအားဖြင့်လည်းခံစားမှုပေဒနာ(၆)မျိုးရပါတယ်။

၁၀၃နာပစ္စယာဏာဏျာ

တဏျာ = လိုချင်တပ်မက်ခြင်း၊ ဝေဒနာပစ္စယာဏျာ
 သည် ဝေဒနာကြောင့် တဏျာဖြစ်ခြင်း

ခံစားမှု ဝေဒနာ အကြောင်းခံပြီးလျှင် တဏျာ တရားတွေ
 ဆက်ပြီးဖြစ်သည်ကို မြတ်စွာဘုရားက ဝေဒနာပစ္စယာ တဏျာ
 ဟု ဟောပါတယ်။

ဝေဒနာ ခံစားမှုက အာရုံး ခြောက်ပါး ဖြစ်သည့် အပေါ်မှာ
 ကောင်းသည်ကို ခံစားမိလို့ ချစ်ခင်မှု၊ သာယာမှု၊ နှစ်သက်မှု၊လို့
 ချင်မှု၊ တွယ်တာမှုဖြစ်လာလျှင် တပ်မက်မှု (တဏျာ) ဖြစ်လာ
 ပါတယ်။

တဏျာဖြစ်လာသည့်အခါဘုံဘဝရရာရကြောင်း၊အကြောင်း
 သမုဒ္ဓယတွေဖြစ်လာပါတယ်။ ခန္ဓာအိမ် ကိုတည်ဆောက်မည်

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း ၁၁

တက္ကာရလျင် အနာဂတ် ခန္ဓာ (၃၁) ဘုံး ဘဝ သံသရာဆက်
ပါတော့တယ်။

တက္ကာ ကပဒ္ဒန်ပွန့် မှာဖြစ်ပေါ်လို့ အနာဂတ်ခန္ဓာရသို့。
အတောက တက္ကာက ခေါင်းဆောင်ရွှေး ဘုံဘဝရောက်ရာရောက်
ကြောင်းကို ညွတ်ပေးပါတယ်။

တက္ကာပစ္စယာဉ်ပါဒီန်

ဥပါဒီန်=စွဲလန်းခြင်း၊ တက္ကာပစ္စယာဉ်ပါဒီန်သည်တပ်မက်မှ
ကြောင့် စွဲလန်းမှုဖြစ်ခြင်း။

တက္ကာသည်ချစ်ခင်မှု၊ နှစ်သက်မှု၊ လိုချင်တပ်မက်မှုဖြစ်၍
များများလိုချင်လျင် (၀၂) လိုချင်စိတ်တွေများလာလျင်စွဲလန်းမှု
ဥပါဒီန် ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။ ဒါကြောင့်မြတ်စွာဘုရားက တက္ကာ
ပစ္စယာဉ်ပါဒီ ဟု ဟောကြားခဲ့ပါတယ်။

ဥပါဒီန်ရဲ့တရား ကိုယ်မှာ အားကြီးသော တက္ကာ နှင့်ဒိုင်း
ကိုကောက်ရ ပါတယ်။ ဥပါဒီန်လေးပါးရှိရာ ကာမုတ်ပါန်၊
ဒို့ပါဒီန်သီလွှာတွေပါဒီန်၊ အတူဝါရုပါဒီန်အားဖြင့်လေးပါး
ရှိပါတယ်။

တာမုတ်ပါန်

ဆိုသည်မှာ ငါးဖြာအာရုံး ကာမရှုက်များရဲ့ အပေါ်မှာ
ပြင်းထန်စွာ စွဲလန်းမှုကို ခေါ်ပါတယ်။

ဒီဇူးပါဒီနဲ့

ဆိုသည်မှာ လျှော့ခြားပေးကမ်းခြင်းသည် အကျိုးမရှိစသည်
ဖြင့် အယဉ်မှား၊ အမှတ်မှား အသိမှား တို့ကို စွဲလန်းစွာ ဖြစ်ပေါ်
သောဆယ်ပါးသော သသဝတ္ထုက ဒီဇိုတရားဖြစ်ပါတယ်။

သီးသမ္မတုပါဒီနဲ့

ဆိုသည်မှာ အကျင့်သီလမမန်ခြင်း၊ မှားသောအကျင့်တရား
တို့ကို မှန်သည်ထင်၍ ကျင့်ကြံအားထုတ်ခြင်း၊ မှန်သောတရား
ကိုမှားသည်ဟု ထင်ခြင်း၊

အဗ္ဗာပါဒါနဲ့

ဆိုသည်မှာ ရုပ်ဟာငါပါ၊ ရုပ်ရှိသောငါပါ၊ ငါ့မြှုပ်ရုပ်ပါ၊ ရုပ်ချိ
ငါပစသည်ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း စွဲလန်းတတ်သော နှစ်ဆယ်
သောသက္ကသာယ ဒီဇိုကို အတ္ထဝါဒပါဒီနဲ့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒီဇူးပါဒီနဲ့ အစွဲနှင့် အတ္ထဝါဒပါဒီနဲ့ အစွဲနှစ်ပါး ထူးခြား
ပုံမှာဒီဇူးပါဒီနဲ့အစွဲကလွှဲပြည်၊ နတ်ပြည်မရောက်အောင်တားပါ
တယ်၊ အတ္ထဝါဒပါဒီနဲ့အစွဲက မဂ်ဖိုလ်နိုဗာန်မရောက်အောင်
တားထားပါတယ်။ ဥပါဒီနဲ့အစွဲရှုံးသော သူများသည်ဘဝဖြစ်
အောင် ကြိုးစား အားထုတ်ကြပါတယ်၊ နိုဗာန်မရောက်နိုင်ပါ၊

ဥပါဒီနဲ့အဗ္ဗာပါ

စွဲလန်းမှုကြောင့်ပြုလုပ်မှု ကမ္မဘဝဖြစ်ခြင်း

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း

၁၇

ကမ္မဘဝ = ကိုယ်ဖြင့်ပြုလုပ်ခြင်း၊ (ကာယကံ)၊ နှုတ်ဖြင့်
ပြောဆိုခြင်း (ဝနီကံ)၊ စိတ်ဖြင့် ကြောည်ခြင်း
(မနောကံ)၊
= ကာယသံ၏၊ ဝနီသံ၏၊ မနောသံ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်ဥပါဒါနပစ္စယာ ကမ္မဘဝေါဟုဟော
ကြေးထားရာ ဥပါဒါန်၊ (စွဲလန်းမူ) ဖြစ်လာရင်စွဲလန်းတော့အား
ထုတ်မူ ပြုလုပ်လာမူတို့ကြောင့် ဥပါဒါနပစ္စယာ ကမ္မဘဝေါ
ဖြစ်လာပါတယ်။ စွဲလန်းမူဖြစ်လာရင် ကာယကံ၊ ဝနီကံ၊
မနောကံဖြင့် အားထုတ်ပြုလုပ်ရာမှ ရသည့် ကံတရားကိုကမ္မဘဝ
(ကမ္မဘဝေါ) လို့ခေါ်ပါတယ်။

ဘဝတွင် ကမ္မဘဝ၊ ဥပပတ္တီဘဝဟု နှစ်မျိုးကွွဲပြားပါတယ်၊
ကမ္မဘဝဆိုသည်မှာ ပုညာတိ သံ၏၊ သည် စေတနာ (၂၉) ခု
ဖြစ်ပြီး၊ ဥပပတ္တီဘဝသည် ဘဝကြီး(၉)ပါးကို ခေါ်ပါတယ်။

ကမ္မဘဝ သည် ပြုလုပ် အားထုတ်သည့် အကြောင်း ဘဝ
မည်ပါတယ်၊ ဥပပတ္တီဘဝသည် အကျိုးဘဝ မည်ပါတယ်၊
ကမ္မဘဝ နှင့် ဥပပတ္တီဘဝနှစ်ပါးထူးခြားပုံမှာ ဘဝသို့ ရောက်စေ၊
ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာသည်၊ သံ၏၊ ကံ၊ ကမ္မဘဝ
မည်ပါတယ်၊ စေတနာ သံ၏၊ ကံတွေကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာကြရ
သော ခွဲ့အမျိုး မျိုးသည် ဥပပတ္တီဘဝ မည်ပါတယ်၊

ကမ္မဘဝတွင် (ကာယကံမူ) ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း
(ဝနီကံမူ) နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုခြင်း (မနောကံမူ) စိတ်ဖြင့် ကြောည်

ခြင်း၊ ပြုလုပ်အားထုတ်ခြင်းကို ခေါ်ပါတယ်၊ ကမ္မဘဝသည်
သမုဒ္ဓသန္တာ ဖြစ်၍၊ ဥပပတ္တီ ဘဝသည် ခုက္ခသန္တာ ဖြစ်ပါ
တယ်။

လောကလူသားများသည် ကမ္မဘဝကို အဘယ်ကြောင့်
ပြုလုပ်မိကြပါသလ ဆိုရင် ဥပါဒါနအစွဲကြောင့် ပြုလုပ်မိကြပါ
တယ်။ ဥပါဒါနအစွဲဖြစ်ရခြင်းမှာ လိုချင်မှ တပ်မက်မှ တဏ္ဍာ
ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြရပါတယ်၊ ကမ္မဘဝမှ ဥပါဒါနမှ
တဏ္ဍာမှ အဝိဇ္ဇာအထိ ပြောင်းပြန် (ပဋိလုံ) တွက်၍ ရပါတယ်။

ကမ္မဘဝပစ္စယာဉာတ်

အတိ = ပဋိသန္တနောခြင်း၊ ကမ္မဘဝပစ္စယာဉာတ်
သည် ကမ္မဘဝကြောင့်ပဋိသန္တအတိဖြစ်ခြင်း ကမ္မဘဝကိုပြုလုပ်
မိသောသူများသည် အတိ မျိုးအဖို့ဖို့ကို ပြန်ရကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်၊
ထို့ကြောင့် ဖြတ်စွာဘုရားက ဘဝပစ္စယာဉာတိလို့ဟောပါတယ်၊
ကံကြောင့် အတိမျိုးစွဲ၊ မျိုးမ အပင်၊ အပင်မှ မျိုးဆိုသကဲ့သို့。
(၃၁) ဘုံမှာ သံသရာလယ်ပါတော့တယ်၊ လူဘဝ မှာ အဝိဇ္ဇာနဲ့
ကာယကဲ၊ ဝစီကဲ၊ မနောကဲတွေနဲ့လုပ်ခဲ့ သမျှတွေသည်
ကမ္မဘဝနဲ့မျိုးရ နေပါတယ်။ မျိုးရတော့ အပင် အတိကို ပြန်ရ
ပြန်ပါတယ်။ ပဋိသန္တ အဖန်ဖန် နေရခြင်းအတိပြန်ရပြန် ပါ
တယ်။

ကမ္မဘဝ၌ ကုသိလ်က အကုသိလ်ကံတွေဖြူလုပ်သမျှ
သည်၊ သမှုဒယသစွာ ချည်းသာဖြစ်ပါတယ်၊ မိုးကုတ်ဆရာတော်
ဘရားကြီးက ကံနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကံစီမံရာကို လိုက်ကြရင်သုံး
ဆယ့်တစ်ဘုံလည်ကြရမယ်၊ ဉာဏ်စီမံရာလိုက်ရင်တော့ နိဗ္ဗာန်
ရောက်ကြမယ်လို့ ဆုံးမခဲ့ပါတယ်။

ဘတိပစ္စယာဇရာမရှာမရှာ

ရောမရှာ = အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ ဘတိပစ္စယာ ရောမရ^၁
က သည် ဘတိပဋိသန္ဓာန္တမှုကြောင့် ရော မရှာအိုခြင်း၊
သေခြင်းဖြစ်ရခြင်း

ပဋိသန္ဓာ (ဘတိ)အဖြစ် နတ်၊ လူ၊ သတ္တဝါ ဖြစ်လာလျှင်
ရော၊ (အိုမှု) မရှာက (သေမှု)နှင့် အဖန်ဖန်ကြုံရပါတယ်။ ဘတိ
ဆိုသည်မှာ နိုပ္ပန္နရပ်၊ နာမက္ခနာနာလေးပါး၊ ရင့်ခြင်း၊ (ဋီ)
သဘော နှင့် ပျက်ခြင်း (ဘင်) သဘောကို ရောမရှာက လို့
ခေါ်ပါတယ်။

လောက်၌၊ လူသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အဘယ်ကြောင့်
အိုကြရ၊ သေကြရပါသနည်း ဆိုရင် ပဋိသန္ဓာန္တရခြင်းဖြစ်သော
ဘတိ ရလာကြသောကြောင့် အဖြစ်ရှိလျှင် အပျက်ရှိသလိုအိုကြ
ရ၊ သေကြရ ခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ ဘတိတရားရလာကြသူများသည်၊
ရောမရှာက အိုသေခုက္ခတရားနှစ်ပါးအပြင်မသေမြို့လည်းသောကာ၊

ပရီဒေဝ၊ ခုက္ခ၊ ဒေါမနသာ၊ ဥပါယာသာ ခုက္ခငါးပါးကိုလည်း
တွေ့ကြရပါတယ်။

(သောက) မိုးရိမိခြင်း၊ (ပရီဒေဝ) ဗိုးကြွေးခြင်း၊ (ခုက္ခ)
ဆင်းချုပ်ခြင်း၊ (ဒေါမနသာ) စိတ်၏ နာကျင်ခြင်း၊ (ဥပါယာသာ)
ပြင်းစွာ ရှိုက်င်းခြင်း၊ ပြင်းထန်သော ဒေါသစေတာသိက် ဖြစ်ပါ
တယ်။ သောက၊ ပရီဒေဝ၊ ခုက္ခ၊ ဒေါမနသာ၊ ဥပါယာသာ
စသော တရားငါးပါးကို အကို(၁၂) ပါးထဲတွင် ထည့်၍
ရေတွက်ခြင်း မဖြစ်ခြင်းမှာ အတိ၏ မူချွေအကျိုးရင်းမဟုတ်၊
အတိ၏ အကျိုး ဖျားမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် အကို (၁၂)ပါးထဲ
မှာထည့်ပြီး ရေတွက်ခြင်းမပြုပါ။

တရားကိုယ်များ

တရားကိုယ်များသို့သည်မှာ အခို့န္တအစ ရရှာမရဏအဆုံး
တရားများဖြစ်ပါသည်။

သုံးပါးအစပ်

စက်ဝိုင်း အကွက်ကြီး လေးကွက်ထဲမှာ ကြည်ပါက အစပ်
သုံးစပ်တွေ့ရပါမယ်၊ (၁)အကွက်နှင့် (၂)အကွက်ကြားရှိ(သို့မဟုတ်)
နှင့် (ပို့သာ၏)မှာ တစ်စပ်၊ (၂)နှင့် (၃) ကြားရှိ (ဝေဒနာ)နှင့်
(တရား)မှာ တစ်စပ်၊ (၃) နှင့် (၄) ကြားရှိ (ကမ္မဘဝ)နှင့်
(အတိမှာ) တစ်စပ် ပေါင်းသုံးစပ်ဖြစ်ပါတယ်။

- (၁) အကွက် သံ၏၏ (၁၄) ဝိဉာဏ် (၂) အကွက်
 (အပိဋ္ဌ၊ သံ၏၏၊ ပိဉာဏ်၊ နာမ်ရပ်၊
 တဏ္ဍာဥပါဒီန်၊ ဘဝ) သွေ့သတန၊ ဖသေဒနာ)
 (၂) အကွက် ထောင် (၁၄) တဏ္ဍာ (၃) အကွက်
 (ဝိဉာဏ်၊ နာမ်ရပ်၊ တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒီန်၊
 သွေ့သတန၊ ဖသေ၊ ကမ္မဘဝ)
 ထောင်
 (၃) အကွက် ကမ္မဘဝ (၁၄) အတိ (၄) အကွက်
 (တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒီန်၊ အတိ၊ ရော မရဏ)
 ကမ္မဘဝ)

“၀၅”ဆိုသည်မှာ (၁) အကွက်သံ၏ရှုနှင့် (၂) အကွက်
 ပဋိသဇ္ဈာဏ်တိ၊ ကို မြှားကလေးဖြင့် စပ်ထားသည်အဓိပ္ပာယ
 ဖြစ်ပါတယ်။ (၁) အကွက် အတိတိကာလ သံ၏ရှုဖြင့် စတိ
 အသေနှင့်ချုပ်ပြီး (၂) အကွက် ပဋိသဇ္ဈာဏ် (ဝိဉာဏ်) ခုက္ခသစ္ာ
 ပေါ်ပေါက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

(သံ၏၏)နှင့် (ဝိဉာဏ်) အစပ်ကို(၁)နှုပါတ်အစပ်လို့
 လည်းခေါ်ပါတယ်။ သော်ပဲသောအစပ်လို့ လည်းခေါ်ပါ
 တယ်၊ အကန်အစပ်လို့ လည်းခေါ်ပါတယ်။ အတိတိနှင့်ပစ္စာပြန်
 အစပ်လို့ လည်းခေါ်ပါတယ်၊ သမုဒသစ္ာနှင့်ခုက္ခသစ္ာအ
 စပ်လို့ လည်း ခေါ်ပါတယ်။

ဝေဒနာနှင့်တဏ္ဍာအစပ်ကို (၂) နံပါတ်အစပ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ ထွက်ရပ် လမ်းအစပ်လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ ခုက္ခ
သစ္ာ နှင့်သမုဒယသစ္ာ ဘစပ်လို့လည်းခေါ်ပါတယ်။ ပစ္စပွဲနှင့်
အကျိုးနှင့် ပစ္စပွဲနှင့် အကြောင်းဘစပ်လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။

ကမ္မဘဝနှင့် ကော်ဘစပ်ကို (၃) နံပါတ်အစပ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ ပစ္စပွဲနှင့် အကြောင်းနှင့် အနာဂတ်အကျိုးစပ်လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ သမုဒယသစ္ာနှင့် ခုက္ခသစ္ာ အစပ်လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။

(၁) နံပါတ်အစပ်ကို ဖြတ်လျှင် လွန်ခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်
ဖြတ်၍မရနိုင်ပါ။ (၂) နံပါတ်အစပ်ကို ဖြတ်ရင်လည်း မရောက်
သေးသောကြောင့်ဖြတ်လို့မရနိုင်ပါ။သံသရာနှစွားလမ်းရချင်
ရင် (၂) မှ (၃) မကူးအောင် ဖြတ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ယခု
ရောက်နေသည်မှာ (၂)ထဲ၌ ရောက်နေခြင်းဖြစ်၍ (၂) မှ (၃)
မကူးအောင် ယခု ဝိပသာ နာရုရမည် ဖြစ်ပါတယ်။

သောတာပန် စသည်တို့ ဖြစ်စေလို့လျှင်လည်း (၂) နှင့်
(၃) အစပ် ကိုဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပါတယ်။ (၂)ထဲမှ (၃)မကူး
အောင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဖြတ်ရပါမယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပြတ်
လျှင် နိုဗ္ဗာန်ရောက်ပါမယ်။

ဝေဒနာနှင့် တဏ္ဍာမကူးမိအောင် ထိန့်စုံကြားမှာ
ဝိပသာနာဉ်မက် သွင်းရပါမယ်။ ဝိပသာနာဉ်ရင့်လာ

ပါလျင် မဂ်ဉာဏ် (လောက္တာရာမင်) ရှုံး နိဗ္ဗာန်ကို
အသက်ရှင်လျက် မြင်နိုင်၊ ရောက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါတယ်။

နှစ်ရပ်မူလ

နှစ်ရပ်မူလဆိုသည်မှာ “အဝိဇ္ဇာနှင့်တဏ္ဍာ” ဖြစ်ပါတယ်။
(အဝိဇ္ဇာ)ကို ပုံ့ပြန်ဘဝ်စက်ဟု ခေါ်ပါတယ်။ (တဏ္ဍာ)ကို
အပရွှေ့ ဘဝ်စက်ဟု ခေါ်ပါတယ်။ ဘဝ်စက် (၂)ပါး ရပါတယ်။

အဝိဇ္ဇာသည် အကို (၇)ပါးဆောင်ပါတယ်၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်
သံ့ရဲ၊ သံ့ရကြောင့် ဝိညာဏ်၊ ဝိညာဏ်ကြောင့်နာမ်ရပ်၊
နာမ်ရပ်ကြောင့် သဋ္ဌာယတနာ၊ သဋ္ဌာယတနာကြောင့် ဖသာ၊
ဖသာကြောင့်ဝေအနာဖြစ်ပါတယ်။ ဝေအနာသည် အဝိဇ္ဇာကြောင့်
ရ သည်တရားဖြစ်၍၊ ဝေအနာကြောင့် တဏ္ဍာဖြစ်သောအခါ၊
တဏ္ဍာသည်အဝိဇ္ဇာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ တဏ္ဍာသည်ဝေအနာ
ကြောင့် ဖြစ်၍အဝိဇ္ဇာကိုလှည့်ဆောင်ပါတယ်။ တဏ္ဍာကြောင့်
ဥပါဒါန်၊ ဥပါဒါန် ကြောင့် ဘဝ၊ ဘဝ ကြောင့် ဘတီ၊ ဘတီ
ကြောင့် ရော မရော ထိ တဏ္ဍာသည်အကို (၅)ပါး ဆောင်
ပါတယ်။

အဝိဇ္ဇာ (ပုံ့ပြန်ဘဝ်မှာ အကို (၇)ပါးဖြစ်သော်လည်း
အဝိဇ္ဇာသည် အတူဖြစ်ဘက်ဖြစ်သည့် တဏ္ဍာ(အပရွှေ့ဘဝ်)
(၅)ပါး ပေါင်း၍ အကို (၁၂)ပါးလုံးပေါင်း၍ သံသရာလည်းခြင်း
ကြောင့် မူလ နှစ်ရပ်မူ (အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏ္ဍာ) ဖြစ်ပါတယ်။

သံသရာ တစ်လျှောက်လုံး မဂ်ဖိလိန္ဒဗာန် မရခဲ့ခြင်းသည်
ဤဘဝစက် နှစ်ပါးကို မဖြတ်နိုင်သောကြောင့် မဂ်ဖိလိန္ဒဗာန်
မရခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဤဘဝစက်နှစ်ပါးကို ဖြတ်ရမည့်တရား
မှာ မူလံပညာယဆိန္ဒထလို ဘရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော
ကြောင့် ပိပသာမဂ်ပညာတို့ဖြင့် ဖြတ်ရမည့် ဖြစ်ပါတယ်။

ဝဋ္ဌသုံးဝ

ဝဋ္ဌသုံးဝဓိသည်မှာ (စက်ဝိုင်းမှာ ကြည့်ပါ)

(၁) အဝိဇ္ဇာတက္ကာရှုပါဒန် = ကိုလေသာဝဋ္ဌ(၃)ပါး

(အကြောင်းတရား)

(၂) သ၏၏ရာ ကမ္မဘဝ = ကမ္မဝဏ္ဍာ(၂)ပါး

(အကျိုးတရား)

(၃) ဂိုလ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သွေးယတန်

ဖသာ၊ ဝေဒနာ၊ (ဥပပတ္တိဘဝ)= ဂိုပါကဝဏ္ဍာ (၈)ပါး

တရား၊ မရကာ(ယခုရှုံးထားသော ခန္ဓာဝါးပါးဖြစ်ပါတယ်)

ကိုလေသာဝဏ္ဍာအကြောင်းခံ၍ ကမ္မဝဏ္ဍာကို အားထုတ်ခြင်း
ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္မဝဏ္ဍာအားထုတ်ခဲ့၍ ဂိုပါကဝဏ္ဍာအကျိုးခုက္ခသွား
ကို ရရှိခြင်းကြောင့် အကြောင်းအကျိုးသာလျှင် ရှိပါတယ်။

ဤစက်ဝိုင်းဒေသနာကြီးမှာ အကိုအားဖြင့် ရေတွက်တဲ့
အခါ အကို (၁၂)ပါးမျှသာ ဖြစ်ပါလျှင် ဝဋ္ဌအားဖြင့် ရေတွက်
ကြသောအခါ အကို (၁၃)ပါး ရခြင်းမှာ အကိုအားဖြင့် ရေတွက်

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

၆၅

ကြသောအခါ၌ ကမ္မဘဝကို တစ်မျိုးတည်းထား၌ ရေတွက်ရ^၁
သောကြောင့် အကို (၁၂)ပါးသာ နှီသော်ပြားလည်း ဝဋ်အားဖြင့်
ရေတွက်ကြသောအခါ ဘဝက နှစ်မျိုးကွဲပြားသွားပါတယ်။ ကမ္မ^၂
ဘဝက ကမ္မဝင့်ထဲမှာပါ၌ ဥပပတ္တိဘဝက ဝိပါကဝင့်ထဲမှာ ပါ
သွားသောကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

ဝဋ်အားဖြင့် ရေတွက်စဉ်မှာ အကို (၁၃)ပါး ဖြစ်နေပါ
တယ်၊ ဘဝနှစ်ပါးကို ပြန်ပေါင်း၌ ရေတွက်ရင် (၁၂)ပါးပြန်
ဖြစ်ပါတယ်။

ဝဋ်သုံးပါးကို အကြောင်းဝဋ် အကျိုးဝဋ်ခြားရပါလျှင်
ကိုလေသာဝဋ်(၃)ပါးနှင့် ကမ္မဝဋ် (၂)ပါးသည် အကြောင်းဝဋ်
(၅)ပါး ဖြစ်ပါတယ်၊ ဝိပါကဝင့် (၈)ပါးသည် အကျိုးဝဏ် (၈)ပါး
ဖြစ်ပါတယ်။

ကာလသုံးပြာ

ကာလ သုံးပြာဆိုသည်မှာ အတိတ်၊ ပစ္စာပြန်၊ အနာဂတ်တို့
ဖြစ်ပါတယ်၊ (တစ်နည်းအားဖြင့်) လွန်လေပြီးသော အတိတ်
ကာလ၊ ယခုဖြစ်ဆဲ ပစ္စာပြန်ကာလ၊ နောင်ဖြစ်လတ္တံသော
အနာဂတ်အားဖြင့် ကာလသုံးပါး ဖြစ်ပါတယ်။

“ကာလသုံးပါးဖြင့် အကို (၁၂)ပါးကို နဲ့ဖြင့်”

(၁) အတိတ်ကာလ = အဝိဇ္ဇာ၊ သံဃာရ အကို (၂) ပါး
(သမုဒ္ဒသစွာ)

- (၂) ယခုပစ္စပွန်ကာလ = ဝိညာဏ်အနာမဲရပ်၊ သင့္ဂာယတန်
အသာဝေဒနာ (၅) ပါး(အကျိုး)
တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ
(၃)ပါး(အကြောင်း)
ပေါင်း (၈) ပါး
(ပစ္စပွန်အကျိုးခုက္ခသစ္ာ) (ပစ္စပွန်အကြောင်း သမှုဒယ
သစ္ာ)
(၃) အနာဂတ်ကာလ = ဘတိ၊ ဇရာမရကာ
အကို (၂)ပါး
(အနာဂတ်အကျိုးခုက္ခသစ္ာ)

အတိတ် (အပိဋ္ဌာ၊ သနီရ) အကို (၂) ပါးကို သမှုဒယ
သစ္ာလို့ ခေါပါတယ်။ ပစ္စပွန်အကျိုးအကို (၅)ပါးကို ခုက္ခ
သစ္ာလို့ ခေါပါတယ်။ ပစ္စပွန်အကြောင်းအကိုသုံးပါးကိုသမှုဒယ
သစ္ာလို့ ခေါပါတယ်။ အနာဂတ် အကျိုးအကို (၂)ပါးကို ခုက္ခ
သစ္ာလို့ ခေါပါတယ်။

“ခြင်းရာနှစ်ဆယ်”

ခြင်းရာနှစ်ဆယ်ဆိုသည်မှာအတိတ်အကြောင်းအခြင်း အ
ရာဝါးပါးပစ္စပွန်အကျိုးအခြင်းရာဝါးပါးပစ္စပွန်အကြောင်းခြင်း
ရာဝါးပါး၊ အနာဂတ်အကျိုးအခြင်းအရာဝါးဖြီးပေါင်း နှစ်ဆယ်
ဖြစ် ပါတယ်။

ပဋိစ္စသမဂ္ဂါဒီစေယားကွက်တွင်ကြည့်ပါ

- (၁) ကွက်တွင်=အဝိဇ္ဇာ၊ သ၏ရှုတက္ကာ(အတိတ်ကာလ၊ အတိတ်
ဥပါဒါန်ဘအကြောင်းတစ်လွှာ(အတိတ်အကြောင်းအခြင်း
အရာ(သမဂ္ဂသစွာ) ၅ ပါး)
- (၂) အကွက်တွင် = ဂညာဏ်၊ နာမ်ရပ်၊
(ပစ္စာပြန်ကာလ၊ ပစ္စာပြန် သင့္ကာယတနာဖသာ၊ ဝေဒနာ
အကျိုးတစ်လွှာခန္ဓာဝါးပါး (ပစ္စာပြန်အကျိုးအခြင်းအရာ
(ခုကွဲသစွာ) ၅ ပါး)
- (၃) အကွက်တွင် = တက္ကာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ၊
(ပစ္စာပြန်အကြောင်း အဝိဇ္ဇာ၊ သ၏ရှုတက္ကာ(ပစ္စာပြန်
တစ်လွှာ၊ သမဂ္ဂသစွာ)၊ အကြောင်းအခြင်းအရာပါး)
- (၄) အကွက်တွင် = ဂညာဏ်၊ နာမ်ရပ်၊ သင့္ကာယတနာ
(အနာဂတ်အကျိုး ဖသာ၊ ဝေဒနာ (အနာဂတ်
တစ်လွှာ၊ ခုကွဲသစွာ) အကျိုးအခြင်းအရာ ၅ပါး)

စက်ပိုင်းတွင် အကွက် ငွောက်ရှိပြီး အကွက်တစ်ကွက်လျှင်
အကြောင်း (သို့မဟုတ်) အကျိုးအခြင်းအရာ ၅ ပါးစီ ရှိပါ
သဖြင့် ၅x ၅ = ၂၅ (ခြင်းရာနှစ်ဆယ်) ဖြစ်ပါတယ်။

ပစ္စာပြန်အကျိုးအခြင်းအရာ ၂၀ ပါးပါးကို ခုကွဲသစွာပုံသံလျှင်
သက္ကာယနိုင်ပြုတ်ပါတယ်၊ ပစ္စာပြန်အကျိုးအခြင်းအရာဝါးပါးပါးကို

ခုက္ခသစ္ာဟု အမှန်မသိပါလျင် ပစ္စပွန်အကြောင်းအခြင်းအရာ
ငါးပါး (သမုဒယ) ဖြစ်ကြောင်းတော့၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝကို
ထပ်မြေးကြီးစားကြုံမည် ဖြစ် ပါတယ်၊ ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယကို
ထပ်မြေးလုပ်လျင် ဖြစ်ကျိုး အနာဂတ်(ခုက္ခသစ္ာ)ကို ထပ်ရရှိ
ကြမည် ဖြစ်လို့၊ သံသရာဆက်ပါမယ်၊ သံသရာလယ်ပါတော့
မယ်။

သံသရာဆက်ပုံမှာ အတိတ်အကြောင်းကြောင့် ပစ္စပွန်
အကျိုးဖြစ်၊ ပစ္စပွန်အကျိုးထဲကတော့၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ၊
ပစ္စပွန်အကြောင်း ထပ်ပေါက် ပွားလျင် အနာဂတ်အကျိုးတွေ
ထပ်ဖြစ်ပါမယ်၊ အနာဂတ်အကျိုး ထဲကမှ အတိတ်အကြောင်း
တွေထပ်ပေါက်ပွားရင် သံသရာကြီးသည် ကရွတ်ကင်း လျောက်
သလို အဆုံးကိုမရောက်နိုင်ပသံသရာ ထဲမှာပဲ တစ် လည်လည်
နှင့် ကျင်လည်ခဲ့ရပြီး ထပ်မြေး ကျင်လည်ကြရှုံးမည်ဖြစ် ပါ
တယ်။

ဤရှိသွေယ်

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်လက်ဘာရ ရှိသွေယ်တို့မှာ

၁။ မူလနှစ်ဖြာ ၅။ သုံးပါးအစပ်

၂။ သစ္ာနှစ်ခု ၆။ ဝါးသုံးဝနှင့်

၃။ လေးခုအလွှာ ၇။ ကာလျေားဖြာ

၄။ အကို (၁၂)ပါး ၈။ ခြင်းရှာနှစ်ဆယ်တို့ ဖြစ်ပါ

တယ်။

ပ ဋိဓာသမုပ္ပါဒ (အစွင်)

ခန္ဓာရှိသွေမှာ နေစဉ်နဲ့အမျှ စိတ်ဆင်းခြခြင်းခုက္ခာ၊
ကိုယ်ဆင်းခဲခြင်းခုက္ခာနှင့်နက်မိုးလင်းမှ ညအိပ်သည့်အထိ ခန္ဓာ
ကိုယ်ကြီးရဲ့အကြိုက်လိုက်ပြီးပြုစပေးနေရတဲ့ခုက္ခာ၊ အိန္တတဲ့ခုက္ခာ
နာနေရတဲ့ခုက္ခာ၊ ခန္ဓာကြီးဖောက်ပြန်ပြီး မူသေရမည့်ခုက္ခာတွေ က
လွတ်ကင်းပြီးမသေခင်မှာ “သည်ပါဒီသေသာနိဗ္ဗာန်” ဂိုရ နိုင်ပါ
လျှက်နှင့် နိဗ္ဗာန်နှင့်ဝေးအောင်ခုက္ခာသံသရာလည်အောင်ဖြစ်စေ
တဲ့ ပဋိဓာသမုပ္ပါဒ (အကြောင်းအကျိုးဆက်)နေပုန်း၊ အကြောင်း
အရင်းကို သိထားကြ မှ သံသရာက လွတ်လမ်းကို ရကြမယ်။

ရလန်မြာ (အဝိဇ္ဇာတကျာ)

သုသယယံတစ်ဖုန့်မှာ ကျင်လည်အောင် အကြောင်းအကျိုး
ဆက်ပြီးသံသရာရည်အောင်ဖြစ်စေတဲ့အကြောင်းအရင်း ကတော့
(အဝိဇ္ဇာနဲ့တကျာ) ပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်
ဖောမိပင်နဲ့ အျော်လျှင်မှာပဋိဓာသမုပ္ပါဒအကြောင်းအကျိုးဆက်တဲ့
တရားကို သိတော်မူလို့ ပဏီဓာသမုပ္ပါဒတို့ အနုလုံး ပဏီလုံး
ဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းတော်မူရာမှာ ပဋိဓာသမုပ္ပါဒ၏ မူလ
အကြောင်းရင်းသည် (အဝိဇ္ဇာတကျာ)။ ဖြစ်လို့ အဝိဇ္ဇာ နိုရော
ပါ၊ အာသဝါ နိုရောအော့၊ အဝိဇ္ဇာချုပ်လို့ တကျာချုပ် ပြီး
အာသဝါ တရားချုပ်ခြင်း (ဝါ)၊ အရဟတ္တာမဂ်ဥာဏ်တော်ကို

ရတန်မြို့ခြင်း(၁)အာသဝက္ခယဉာဏ်တော် ကိုရခြင်းသူမျှည်တာ
ဉာဏ်တော်ကို ရရှိ၍ ဘုရားအဖြစ်သိ၏ ရောက်ခြင်းသည် ပဋိဌ္ဇာ
သမုပ္ပါဒ်တရားကိုဆင်ခြင် ရာမှာ တွေ့ရလိုပါးမြောက်တော်
မူလို့၊ ဉာဒီန်းကျူးမှုရှင်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ကျူးရှင်
တဲ့ ဉာဒီန်းသည် အောမိသုတေသနမှာ လာပါတယ်။ အတိတ်
အစိစွာကြောင့်ပစ္စာပွဲန်စွာ့ဖြစ်၏ ပစ္စာပွဲန်တရာ့ကြောင့်အနာ
ဂတ် စွာ့ဖြစ်ကြောင့်းတွေ တွေ့ရလို ၏ "အစိစွာနဲ့တရာ့"
သည် သံသရာ လည်အောင်ဖြစ်စေတဲ့မူလအကြောင်းခံနှစ်ပါး
လို့ ဟောပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသည်လေး သချိန်၊ ကမ္မာတစ်သိန်း ဒါန၊
သီလ၊ ဘာဝနာတွေလုပ်ခဲ့ပါ သော်လည်း ကိုလေသာဝင်၊ ကမ္မာဝင်၊
ခိုပါကဝင် တွေဖူးပ သံသရာ လည်းကောင်ပါတယ်။ နောက်စုံ
ဘုရား ဖြစ်မည့်နေကျမ် ပဋိစ္စသမ္ပာ်ခိုက် ဆင်ခြင် တော့မှ
ကိုလေသာ ဝင့်ထိတဲ့ (အပို့နာတကျာ) နှင့် တွေ့တော် မူလို့
ပယ်ဖြတ်တော်မူ ပြီးဘုရားအဖြစ် သို့ရောက်တော်မူ တဲ့အတွက်
ဝစ်းမြှောက်တော်မူလို့ ဉာဏ်းကျူးရင့် တော်မူပါတယ်။ ပဋိစ္စ
သမ္ပာ်ခိုက်သံသရာလည်းမှု၏ အကြောင်းအရင်း မူလန့်ဖြာသည့်
(အပို့နာတကျာ) ရေသာက်ဖြစ် ဖြစ်ကြောင်း ကို သိနိုင်ကြပါ
တယ်။

အခိုင်္ခာ

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားခဲ့တဲ့သရွာလေးပါးတရားကိုမသိခဲ့တဲ့၊ အတိတိကစ်ခဲ့တဲ့ဘဝအဆက်ဆက်ကပါလာတဲ့ (အခိုင်္ခာ) ဆိုတဲ့ (မသိမှု) ဟာအမှန်တရားကိုမသိဘူး။ မမှန်တာကိုပသိတယ်။ အမှန်တရားလေးပါးဖြစ်တဲ့ သရွာလေးပါးမှာ အမြတ်(သရွာ) ပါး ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်(နိယောဓသရွာ)နဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဖြစ်တဲ့ (မရသရွာ) ကိုမသိတဲ့ အပြင်ယရာဝမှာ ခုက္ခရာက်နေတဲ့ အဖြစ်အမှန်၊ ခုက္ခအမှန် (ခုက္ခသရွာ) ကိုလည်းမသိ၊ ခုက္ခရောက်ကြောင်း အမှန် (သမှုဒသရွာ) ကိုလည်း မသိကြလို့ (အခိုင်္ခာ) ဖြစ်နေကြလို့ သံသရာလယ်နဲ့ကြရပါတယ်။

ယျေဘဝမှာလည်း ငါလိုထာင်မှတ်နေတဲ့ သက္ကာယဒီး၊ အတူသညာတွေနဲ့ မမှန် တာတွေကိုအမှန်ထာင်ပြီးသိနေတဲ့ အတွက် ငါသူ၊ ယောက်ဗျား၊ ပိန်းမဆိုတဲ့ အသိတွေနဲ့ လောဘ၊ အေါဘ၊ ဖောဟ၊ ဖြစ်တဲ့ (အခိုင်္ခာတရား) တွေ အရင်းခြားနေထိုင် လာခဲ့ကြပါတယ်၊ အတိတိဘဝ၊ ဖြစ်လေရာ ဘဝ အဆက်ဆက်ကလည်း (အခိုင်္ခာနဲ့ တရား) ဟာ အကြောင်းခံပါပဲ။

တရား

(လောဘ)က တရားပါပဲ၊ လူလို့သမှတ်ထားတဲ့ လူတွေဟာချမ်းသာတယ်လို့ ထင်နေကြတဲ့ လောကီလူဘဝချမ်းသာကို လုံးချမ်းချမ်းကြလွန်းလို့ အိမ်နဲ့ တရား၊ လုပ်ကိုင်ရှာဖွေ

နေခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီသဘောကိုကြည့်ရင် (တဏ္ဍာ)ဟာ
ယခုဘဝဏ္ဍပွန်မှာ ဦးစီး ခေါင်းဆောင်လို့ ခေါ်ရပါတယ်။

တဏ္ဍာ ကြောင့် ဟိုဟာ၊ ဒီဟာ၊ လိုချင်ရဲ၊ လိုချင်လို့
မရတဲ့အတွက် ခုက္ခရောက်ရဲ၊ တဏ္ဍာကြောင့် ချစ်သူရှိရဲ၊ ထို
ချစ်သူနဲ့ ကွဲကွဲလို့ခုက္ခရောက်ရဲ၊ တဏ္ဍာ အလိုမကျလို့
မချစ်မနှစ်သက်သောသူတို့နှင့် နေရလို့ ခုက္ခရောက်ရဲ၊ တဏ္ဍာ
ကြောင့် ခန္ဓားပါးကို ငါပဲ၊ သူပဲ၊ ယောက်ဥုံးပဲ၊ မိန်းမပဲ၊
သားသမီးပလို့ တွယ်တာလို့ ဒါတွေနဲ့ပဲ ခုက္ခရောက်ရဲ။
ခုက္ခအားလုံးရဲ့ အကြောင်းအရင်းက (တဏ္ဍာ) ကြောင့်ဖြစ်လို့
တဏ္ဍာကို (သမှုဒယသစွာ) လို့လခေါ်ပါတယ်၊ သမှုဒယ
(တဏ္ဍာ)ဟာ ခုက္ခဖြစ်လို့ အကြောင်းမှန် (သစွာ) ဖြစ်ပါတယ်။

(အေါသ)ကအစိန္းပါပဲ၊ (မောဟ)ကလည်း (အစိန္း)ပါပဲ၊
ဒါကြောင့် လူတွေမှာရှိတဲ့ လောဘ၊ အေါသ၊ မောဟဖြစ်တဲ့
(အစိန္းတဏ္ဍာ)ဟာ ဘယ်ဘဝ ရောက်ရောက် အကြောင်းခံနေ
တယ်ဆိုတာဖော်ပေါ်နေပါတယ်။

အစိန္း၊ တဏ္ဍာဟာ ပဋိစ္စသမျှပါဒ်အကြောင်းအကျိုး ဆက်
ပြီး (လူည်းပုံတောင်း၊ ဝင်းရှိး) လို့ သံသရာလည်မှုကို ဖြစ်
ပေါ်တယ်။

လူလို့သမှတ်တဲ့လူတွေမှာ (အစိန္းနဲ့တဏ္ဍာ)အကြောင်းခံ
ပြီး ချမ်း သာမှုကို ရှာကြသော လည်း စိတ်ဆင်းရုံခြင်းမျိုးစုံ၊

ကိုယ်ဆင်းရခြင်း မျိုးစုံ ခုက္ခတွန်.ပ လမ်းဆုံးနေခဲ့က ရပါ
တယ်။

(တရား) နဲ့နေခြင်းသည် ခုက္ခဖြစ်ကြောင်းအမှန်
(သမုဒ္ဓသာရွာ)နဲ့ နေရ ကြောင်းကိုလည်းမသိတဲ့(အဝိဇ္ဇာ) ဖြစ်
နေတော့ ခုက္ခတွေ ရရှိခဲ့တာ၊ ဒီခုက္ခတွေထက ခုက္ခဖြစ်ကြောင်း
တရား တွေထပ်ပွား လို့ခုက္ခပြန် ဖြစ်၊ တစ်ခါ ခုက္ခထကနေ
ခုက္ခဖြစ်ကြောင်း(တရား) တွေ ထပ်လုပ်နေတာ နဲ့ပ သံသရာ
မှာ (ခုက္ခသာရွာ)နဲ့ (သမုဒ္ဓသာရွာ)ဆိုတဲ့ အယုတ် သာရွာ
နှစ်ပါးနဲ့ပ သံသရာ လည်ခဲ့ကြပါတယ်။ ခုက္ခလွတ် ကြောင်း
(မဂ္ဂသာရွာ)နဲ့ (နိရောဓ သာရွာ) ဆိုတဲ့အမြတ် သာရွာ နှစ်ပါးက
မပါခဲ့ကြပါဘူး။

ဘုရား၊ ရဟန်ဘ၊ အရိယာတို့သိတဲ့(သာရွာလေးပါး)ဆိုတဲ့
အမှန်တရားလေးပါးကို မသိတဲ့ ပုထုဇ္ဇာတွေမှာ (အဝိဇ္ဇာ) ဆိုတဲ့
မသိ နားမလည်မှာက ခန္ဓာဝါးပါးရလို့ ခုက္ခရှုံး ဖြစ်ကြောင်း
လည်းမသိဘူး။ လိုချင်တပ်မကိုမှာ (တရား) က ဘုံဘရကို ဉာဏ်
ပေးနေတာလည်း မသိဘူး။ ဒါကြောင့် (အဝိဇ္ဇာတရား) ဆိုတဲ့
အကြောင်းအရင်း မူလျပါး က သံသရာလည့်မှ ကိုဖြစ်ပေါ်
ပေးနေတော့ သတ္တုဝါတွေဟာ သုံးဆယ့်ကဲ့ဘုံးမှာ ကရွတ်ကင်း
လျောက်သလိုသံသရာ လည်နေကြရပါတယ်။

အတိတ်အကြောင်းနဲ့ ပစ္စမြန်အကျိုးဆက်ပဲ

စက်ရိုင်း(၁)အကွက်၊ရှေးဘဝများစွာက အတိတ်အကြောင်းမှာ (အစိန္ဒာသနီရ) လို့ ပြထားတဲ့ အမိပါယ်က (အစိန္ဒာ) က မသိလို့(သနီရ)က ပြုလုပ်တာ၊ မသိလို့ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ အမိပါယ်ပါပဲ။ အကြောင်းအခြင်းရာ ငါးပါးအနေနဲ့ အတိတ်က (အစိန္ဒာသနီရ၊ တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါနဲ့ ဘဝ) တွေ ပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။

တဏ္ဍာဥပါဒါနဲ့ဘဝကိုတစ်ပေါင်းတည်းဆိုရင် (သနီရ) ပါပဲ၊(သနီရ)ဆိုတာ ပြုပြင်တဲ့တရား၊ (တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါနဲ့ ဘဝ) ကို (သနီရ) က ဆက်တိုက် ပြုပြင်သွားလို့ (သနီရ) လို့ တစ်ပေါင်းတည်းခေါ်ရ ပါတယ်၊ (သနီရ)ဆိုတာ ကိုယ့်မှာ၊ နှုတ်မှာ၊ စိတ်မှာ များနှင့် နောက်ဘဝးအတွက် အကျိုး စပါက်များကို ပြုပြင် စီမံ တတ်သော (ကဲ့) တရားလို့လည်းခေါ်ပါတယ်။

(သနီရ) ဆိုတာ (ရပ်) ဟူသမျှကိုလည်း ပြုပြင်တယ်၊ စိတ်ဖြစ်တိုင်းပါရသော စေတသိတ် (နာမ်) ကိုလည်း ပြုပြင်တဲ့ အတွက်(ရပ်သနီရ)၊ (နာမ်သနီရ)လို့လည်းခေါ်တယ်၊ (သတ္တာလောက)ဆိုတဲ့ ရပ်နာမ်ပေါင်းစပ်ထားတဲ့ လောက၊ (ဉာဏ်သလောက)ဆိုတဲ့ ဘုံးဌာနအမျိုးမျိုး၊ ရပ်အမျိုးမျိုး၊ သတ္တဝါတို့၏ ကဲကိုအရင်းခံ၍ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရပ်တရား တို့ကို (သနီရ လောက)က ဆိုင်ရာ အကြောင်းတရားတွေ ပြုပြင် တာကို (သနီရ) လို့ခေါ်ပါတယ်။

အတိတ်က (အဝိဇ္ဇာ) မသီမှန့်. ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ (သဒ္ဓါရ) ရဲ့
ပြုလုပ်မှုတွေထဲမှာ တပ်မက်မှု (တရား) လည်း ပါတယ်။
စွဲလန်းမှု (ဥပါဒါန်)လည်း ပါတယ်။ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု ကံ၊
(ကမ္မဘဝ)လည်း ပါတယ်။ စက်မိုင်းရဲ့ (၁) အကွက် အတိတ်
အကြောင်းမှာ အမိက စကားနှစ်လုံး ကတော့ “မသီလို. ပြုလုပ်
ခဲ့တဲ့” (အဝိဇ္ဇာ၊ သဒ္ဓါရ) ပါပဲ။

အတိတ်က (“သဒ္ဓါရ”)ကိုခါတ်သဘောနဲ့ကြည့်ရင်(အဝိဇ္ဇာ)
မသီမှုခြောင့် လည်းပါတယ်။ (တရား) တပ်မက်မှုလည်းပါ
တယ်။ (ဥပါဒါန်) စွဲလန်းမှုလည်း ပါတယ်။ ကနဲ့ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့
(ဘဝ) လည်းပါခဲ့ပါတယ်။

တစ်နည်းဆိုရင် အတိတ်အကြောင်း ကံ က ဖန်လာတဲ့
(သဒ္ဓါရ) မှာ (အဝိဇ္ဇာ၊ တရား၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ) တွေဟာ
(Ingredient) အနေနဲ့သွေ့ပါဝင်နေပါတယ်။

လိုချင် တပ်မက်မှု (တရား), စွဲလန်းမှု(ဥပါဒါန်)တို့နဲ့
ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ စေတနာ၊ ကံ၊ ကမ္မဘဝ ဟာ(သဒ္ဓါရ) ပါပဲ၊ ကာယ
ကံက (ကာယသဒ္ဓါရ)၊ ဝနီကံ က (ဝနီသဒ္ဓါရ)၊ မနောကံက
(စိတ္တသဒ္ဓါရ) ပြစ်တော့ ကံသုံးပါး ကလည်း (သဒ္ဓါရ) သုံးမျိုး
အတူတူပါပဲ။ ကံအမျိုးအစား အနေ နဲ့ကုသိုလ်ကံက (ပုညာ
ဘိသဒ္ဓါရ) အကုသိုလ်ကံက (အပုညာဘိသဒ္ဓါရ)စေတဲ့ ကံအမျိုး
မျိုး သည်သဒ္ဓါရအမျိုးမျိုးတွေ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ အတိတ်က (သဒ္ဓါရ)

မှာ ရုဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တိရိစ္ဆာန်ဘဝကပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လေဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တွေဖြစ်တဲ့ (အဝိဇ္ဇာနဲ့တကျ) အကြောင်းခံ ကြောင့် သာဖြစ်တယ်။ (အဝိဇ္ဇာ တကျ) ဖြစ်တဲ့ (လေဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ) တွေ~~မဲ့~~ခဲ့တဲ့ အတိတ်က (သိန္တရ) မှာ အဝိဇ္ဇာ နဲ့တကျ ဦးစီးတယ်။ အဝိဇ္ဇာနဲ့တကျ ခြုံရဲ့ပါတယ်။

(၁) အကွက် အတိတ်အကြောင်း (အဝိဇ္ဇာသိန္တရ) မှာ (အဝိဇ္ဇာ)က ခုက္ခ ဖြစ်စေတဲ့ ခန္ဓာဝါယီးတိ ရပေါ်တယ်။ (သိန္တရ)က ကံ အမျိုး မျိုးလုပ်ထားတဲ့ ကမ္မာသတ္တိအရှင်အပါ တွေပါတယ်။ အဝိဇ္ဇာကြောင့်ပြုလုပ်တဲ့ ကံ (သိန္တရ)က တကျ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံ တွေနဲ့ပြုလုပ်ထားတဲ့ မျိုးစွေ ဖြစ်တော့၊ သူ့မျိုး စွေနဲ့သူ၊ သူ့ဘုံးကိုဘုံးကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ် ဘုံး၊ တကျ၊ ဥပါဒါန်အရာ၊ ရောက်စေပေါ်တယ်။ ဘဝတစ်ခုချုပ်ပြီး ဘဝသစ်၌ (ဝိညာက်)ကို ဝေက်စေတော်ကလည်း (သိန္တရ)ပါပဲ။

အဝိဇ္ဇာနဲ့သရပုဂ္ဂတ္ထုနဲ့=အဝိဇ္ဇာနဲ့သရပြုင့် ခြုံရဲ့အပ်သော၊ တကျနဲ့သယမူလတေန= တကျနဲ့သယသာလျှင်အကြောင်းရင်း ရှိသော(သိန္တရနဲ့)=ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံသည် နောက်မာနဲ့= ပြစ်စေအပ်သည်ဟု သုတေသနမှာ လာပါတယ်။

(အဝိဇ္ဇာနဲ့တကျ)အရင်းခံပြီး ပြုလုပ်တဲ့ (သိန္တရ) ကံမျိုး စွေတွေဟာ စုတိ သေတော့ တူသောအကျိုးပေးမှနဲ့ (သိန္တရပစ္စ ယာဝိညာက်) ဖြစ်လာပါတယ်။ (၁)အကွက်မှ (၂)အကွက်ကို

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း

??

ဆက်စေတယ်။ အတိတ်အကြောင်းနဲ့ ပစ္စာပြန်အကျိုးဆက်ပုံပါပဲ၊
တူသော အကျိုးပေးမှုဆိုတာ ကုသိုလ်ကဲ (သခ္ပါရ) က လူ၊ နတ်
ပြဟွာဝိညာဏ်ကိုရတယ်။ အကုသိုလ်ကဲ (သခ္ပါရ) က အပြုံယ
ဝိညာဏ် ကိုရပေါ်တယ်။

စာနဲ့မြှောရရင် ရှေးကပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ကဲ (သခ္ပါရ) ထောမရှိရင်
အကျိုးဝိပါက်တွေ (ဝါ) ဝိပါက်စိတ်တွေ (ဝါ) ပဋိသန္ဓာစိတ်တွေ
ဖြစ်ရှိထဲ့စွာ နှိုးခြင်းကြောင့် (သခ္ပါရ) က ဝိညာဏ်တစ်မျိုး မျိုး
ရင်အောင် နေကာသတ္တိနဲ့ ပြစ်ချပေးပါတယ်။

ဒါကိုသခ္ပါရကြောင့် (ဝိညာဏ်) ပဋိသန္ဓာစိတ်ဖြစ်ရသည့်
အတွက် (သခ္ပါရ ပစ္စာယာ ဝိညာဏ်) လို့ခေါ်တယ်။ သခ္ပါရ^၁
ကြောင့် ဒီဘက် (၂) အကွက် ပစ္စာပြန်ဘဝမှာ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့
ပဋိသန္ဓာစိတ်ဝိညာဏ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။

သခ္ပါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံမှာသတ္တဝါတို့ရဲ့သန္တာန်
မှာ၊ ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ်၊ ဝိပါက်စိတ်၊ ကြိယာ
စိတ်ဟူ၍ လေးမျိုးရှိပါတယ်။ ကြိယာစိတ်အများစုသည်ရဟန္တာ
ဖြစ်ပြီး သူတို့၏သာဖြစ်ရပါတယ်။

(ဝိပါက်စိတ်)တွေက ရှေးကံကြောင့် ဖြစ်ရပါတယ်။
အမိဝမ်းဒြေး ပဋိသန္ဓာတ္တာ၏နေဂာပင် (ရှေးကံကြောင့် ပဋိသန္ဓာ
စိတ်) ဟူသော ဝိပါက်စိတ် ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ထိုဝိပါက်စိတ်
သည် ရှေးကံကြောင့် ဖြစ်ရလို့ ကောင်းတဲ့စိတ်၊ စေတနာနဲ့

ကောင်းကျိုးတရားတွေ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသော ကံကောင်းသူတို့သည်
ကောင်းသော ပဋိသန္ဓုရိပါက်စိတ်ဖြစ်ရ၏။ မကောင်းသော
စိတ်စေတနာနဲ့ မကောင်းမှုများ ကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြသော
ကံမကောင်းသူတို့သည် မကောင်းသော ငရဲ တိရစ္ဆာနဲ့ ပြီတ္ထာ၊
အသူရကာယ် ဘုံများဝယ် မကောင်းသော ပဋိသန္ဓုရိပါက် စိတ်
ဖြစ်ရပါတယ်။

ထိုကြောင့် လူအမျိုးမျိုး၊ သတ္တဝါအမျိုးမျိုးတို့၏ ပဋိသန္ဓု-
တည်နေစကပင်စိတ်ချင်းမတူခဲ့ကြသောကြောင့် တစ်ဘဝလုံးချွဲ
လည်း အများအားဖြင့် စိတ်ချင်း မတူကြချေ။ စိတ်အားလုံးကို
စိပါက်စိတ်ဟုခေါ်ပြီး၊ စိပါက်စိတ်အားလုံးသည် ရေးက
ပြုအပ်သော(သံ၏၍) တရားတို့ပင်တည်းပုံ ကျမ်းတွေမှာလာ
ပါတယ်။

(သံ၏၍)ကိုသော့ပေါက်ပို့ အုလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
(သံ၏၍)ကို အထူးမှတ်ထားဘို့ကတော့ ဖြစ်စရာ ထင်ရှား မရှိ
ပဲ၊ (သံ၏၍)တို့ ဖြစ်ပေါ်မလာကြပါ။ ဖြစ်စရာထင်ရှားရှိမဲ့
သာလျှင်(သံ၏၍)သည် ဖြစ်ပေါ်လာရပါတယ်။(ခုပမာ) စက္ခာပ
သာဒ ခေါ်သည့် မျက်လုံး နဲ့ မြင်စရာ ရွှေပါရုံ ရှိလျှင်(မြင်စိတ်)
ပေါ်ပါတယ်။ မြင်စရာမျက်ဇူးနဲ့ ရွှေပါရုံအကြောင်းနှစ်စုရှိလို့
(သံ၏၍) ဖြစ်ပေါ်ပြီး မြင်စိတ်စက္ခာပို့မှု ဖြစ်ရတယ်။ ဒါကို
(သံ၏ရပစ္စယာဂိဉာဏ်) ခေါ်ပါတယ်။ (ပဝတ္ထိ)အခါပစ္စပြန်မှာ
ဖြစ်တဲ့ (သံ၏ရပစ္စယာဂိဉာဏ်) ပါပဲ။ ဖြစ်စရာအကြောင်း ဝင်

ရှားရှိရပ်ဖြူဖြင့်တဲ့(သ၏၅) ပေါ်တာပါပဆိတာ (မိလိဒ္ဓပဋ္ဌာ)မှာ
လာပါတယ်။

သ၏ရှုပစ္စယာဝိဉာဏ်

ပဋ္ဌာသမပါဒ် နက်နတယ်ဆိတာ သ၏ရကြောင့် စိဉာဏ်
ဖြစ်ရတဲ့ (သ၏၅ ပစ္စယာ စိဉာဏ်) အပိုင်းဖြစ်တယ်။ (၁)
အကွက်က လွန်လေပြီးသော အတိတိဘဝ (အပိုဒ္ဓသ၏၅၊
တရား၊ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့တရားတွေက တရား၊ ဥပါဒ်၊ ကမ္မ ဘဝတွေ
ပြုလုပ်ထားတော့ တရားကလိုချင်တယ်၊ ဥပါဒ်က စွဲလန်း
တယ်၊ ကမ္မဘဝ ကပြုလုပ်တဲ့ အချင်းအရာတွေပါတဲ့ကဲမျိုးတော့
(သ၏၅) ကြောင့်ဒီဘက် (၂)အကွက်ဘဝမှာ ပဋ္ဌာသမျွှေးစွဲ စိဉာဏ်
လာဖြစ်တယ်(ပဋ္ဌာသမျွှေးစွဲ)လာဖြစ်ရတယ်၊ (သ၏၅) နဲ့
စုတိပြီး ပဋ္ဌာသမျွှေးစွဲပို့ဆောင်ပြစ်ပဲ (စုတော့-ပဋ္ဌာသမျွှေးစွဲ)ကို မရှင်းပါ
(သ၏၅) သဘောကို ကောင်းကောင်း သဘောပေါက် အောင်
ကျမ်းတွေထဲ က ထုတ်နတ်ပြီးဖော်ပြပါအေးမယ်။

(သ၏၅)ကို သဘောတရားနဲ့ (ဥပမာ) ပြရရင် လောကမှာ
(ပုံတင်)သဲ ဆိတာရှိပါတယ်။ တောင်တန်းကြီးတွေ၊ တိုက်
အသောက်အညီးကြီး တွေမှာ (ဟား)လိုအော်ရင် တောင်တန်း
ကြီးကလည်း (ဟား) လိုပြန်ပြီး အသံပြုပါတယ်။ ဒါကို ပုံတင်
သ(Echo) အသံပြန် လိုအော်ပါတယ်။

(ဟေး) ဆိတ္တဲ့ အသပြုမှုဟာ တောင်တန်းကြီးရဲ့ အသံမ
ဟုတ်ပါ လူရဲ့အသပြစ်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း တောင်တန်း
ကြီးက (ဟေး) လို့ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ခုတိယအသံဟာ လူရဲ့
အသမဟုတ်တော့ပါ။ တောင်တန်းကြီးရဲ့အသပြစ်သွားပါပြီ၊ လူ
က မအော်ပနေရင် တောင်တန်းကြီးက အသမထွက်ပါ။ တစ်
ဖက်ကလူပါမှ တောင်တန်းကြီးရဲ့အသ ထွက်ပါတယ်။ ကောင်း
တဲ့အသပြုရင်ကောင်းတဲ့ အသထွက်တယ်။ မကောင်းတဲ့အသ
ပြုရင် မကောင်းတဲ့ အသထွက်ပါတယ်။

တောင်တန်းကြီးရဲ့ အသံဟာ တစ်ခြား သီးသန့် ဖြစ်သော်
လည်း လူ အသနဲ့မကောင်းပါ။ လူ အသနဲ့ကောင်း၍ မဖြစ်ပါ။
မကောင်းနိုင်တာက (ကမ္မာသတ္တိ) သိဒ္ဓရကြောင့်ပါ။ လူအသရယ်၊
တောင်တန်းကြီးရယ် (ဖြစ်စရာ အကြောင်းနှစ်ခုက ထင်ရှားရှိ
တော့)(သိဒ္ဓရ)ကြောင့်ခုတိယအသကပေါ်လာရပါတယ်။

ဒီလိုဖြစ်တာ (သိဒ္ဓရ) ကမ္မာသတ္တိလို့ခေါ်တယ်။ (သိဒ္ဓရ)
က ပြုပြင်တာကို သဘောပေါက် ပါလိမ့်မယ်။ ဖြစ်စရာ
အကြောင်း မရှိရင် (သိဒ္ဓရ) က မပေါ်ပါ။

ခန္ဓာနဲ့ပြောရင် လုံယံခန္ဓာမှာ သံသရာချုံတတ်တဲ့မျက်စွဲ၊
နား၊ နာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စီတ်ဆိတဲ့အကြောင်းတရား၊ အခဲ
တတ်(ဒြေ)ပါးရှိတယ်။ အပြင်ကအဆင်း၊ အသံ၊ အနဲ့၊ စတဲ့ပြုပြင်ပ
အာရုံးတွေကလည်းအကြောင်းတရားဖြစ်တော့ အကြောင်းဘရား
နှစ်ခု၊ ထင်ရှားရှိလာရင် ပြုပြင်တဲ့ (သိဒ္ဓရ) ပေါ်လာဖြီး ပြုပြင်

တရား၊ အနှစ်သာရု၊ ရွှေမွားနည်း

၈၁

တွေ့တိုက် ပေးတဲ့ (သဒ္ဓါရ) ကြောင့်မြင်စိတ်၊ ကြားစိတ်၊ နိစိတ်
စတဲ့ (ဝိညာက်) တွေ ဖြစ်ရတယ်၊ (ဝိညာက်) ကစိတ်ပဲ။

ပြပြင်တဲ့ (သဒ္ဓါရ) ပေါ်လာရာမှာ (သဒ္ဓါရ)က (ဝိညာက်)
ဖြစ်ရုံနဲ့ မရပ်တော့ပါဘူး။ သဒ္ဓါရကြောင့် ဝိညာက် (စိတ်)
ဝိညာက်ကြောင့် နာမ်ရပ်၊ နာမ်ရပ်ကြောင့် သမြာယတနာ၊ သမြာ
ယတန်ကြောင့် ဖသာ၊ ဖသာ ကြောင့် ဝေဇာနာ၊ ဝေဇာနာ ကြောင့်
တဏျာ၊ တဏျာကြောင့် ဥပါဒ်နဲ့ ဥပါဒ်ကြောင့် ကျုံ ကျုံ
ကြောင့် ဟတိ၊ ရော၊ မရော၊ သောက၊ ပရီဒေဝ၊ ခုက္ခ၊
ဒေါမန်သု... (ပ) ... ထေမေတသု ကေဝလသ ခုက္ခခန္ဓာသ
သမှုဒယောပောတိ။

(အဝိဇ္ဇာ) မသိတဲ့ အကြောင်းခံရှိရင်၊ ဖြစ်စရာ ရပ်တရား၊
နာမ်တရား၊ အကြောင်းရှိရှိလို့၊ (သဒ္ဓါရ)တို့ကအကြောင်းအကျင့်
ဆက်ပြီး ဆက်တိုက် ဖန်တီးတာပါပဲ၊ ဒါကို ပဋိစ္စသမျှပါ၌
(ခန္ဓာဖြစ်စဉ်)လို့ ခေါပါတယ်။ မူလအကြောင်းပေါ်မှာ (သဒ္ဓါရ)
တွေကပြပြင်သွားတာပါပဲ။ ဒါကို အကြောင်းကြောင့် အကျိုး
ဖြစ်ခြင်း၊ (ပဋိစ္စသမျှပါ၌)လို့ ခေါပါတယ် (အဝိဇ္ဇာသဒ္ဓါရ)
ချုပ်ရင့် (သဒ္ဓါရ) မရှိတဲ့ (အသန်တ)ယော မြတ်သော (နိုဗ္ဗာန်)
ကို ရကြမှာပါပဲ။

ခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ စိတ်၊ စေတသိတ်၊ ရုပ်ဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာ
ငါးပါးဟာ သဒ္ဓါရကြောင့် ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်ရှိရောယ်။
တစ်ခါပြန်ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်က (သဒ္ဓါရ) ဝ

သ၏၏ မဆုံး သရွှေ့သံသရာလည်မှာပဲ။ (သ၏၏) တွေ
ပျောက်ရင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ပါတယ်။

(သ၏၏) ကို ထပ်ရင်းပါအုံးမယ်။ စိတ်စေတသီကိုတွေမှာ
ဗျာပါရကြပြီးလုံးဆောင်တဲ့စေတနာဆိုတာရှိပါတယ်။ အေဒီ
စေတနာကို(ကဲ)လို့ခေါ်တယ်။ကဲဆိုတာ(ကမ္မ)ကလာတာပဲ၊ကမ္မ
ဆိုတာအလုပ်၊ ကြောင့်ကြောပါရအလုပ်ပဲ၊ ကိုယ်မူ နှုတ်မူ
စိတ်မူတို့ရဲ့ကြောင့်ကြောပါရ အလုပ်ပဲ၊ တစ်နည်းအား ဖြင့်
(သ၏၏)တရားလို့ ခေါ်ပါတယ်။ စေတနာ ကဲ၊ သ၏၏ဟာ
အတူတူပါပဲလို့ အဘိဓမ္မာများလာပါတယ်။

ကောင်းတဲ့ကိုစွဲဖြစ်ဖြစ်၊မကောင်းတဲ့ကိုစွဲဖြစ်ဖြစ်သိသာ
သာနဲ့ စိတ်ပါလက်ပါဖြူလုပ်လိုက်တဲ့ကိုယ်မူ၊ နှုတ်မူ၊ စိတ်မူ တို့
ပေါ်သာမန်အမှတ်တာမဲ့ စိတ်များနဲ့ မတူပါဘူး။ အေဒီထူးခြားတဲ့
ကိုစွဲတွေမှာ(ဝါ) အေဒီ(သ၏၏) တွေမှာ ဗျာပါရကဲနေပါတယ်။

အေဒီစိတ်ရဲ့များပါရ ၏“စိတ်ရဲ့လုံးဆောင်မူ” ကိုပဲအဘိဓမ္မာသ
ဘောအားဖြင့်၏“စေတနာစေတသီကို”လို့ခေါ်ပါတယ်။ အေဒီ ဗျာ
ပါရကြပြီး အလုပ်လုပ်တတ်တဲ့ စေတနာကို(ကမ္မံ)၊ ကဲ အမှုသည်
လက်သည်လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ ဒါဟာ (သ၏၏) ပါပဲ။

(စေတနာ အဟံသိက္ခာစေကမ္မံဝါဒ)တဲ့ဘုရားရင်က စေတ
နာကိုကဲလို့အမည်ပေးသားပါတယ်။လက်ပျောက်တစ်ချက်တော်း
မှာ စိတ် စေတသီကိုတွေ ကုဋ္ဌတစ်သိန်းမကဲ ဖြစ်ပျက်ရှိတယ်

ဆိုတော့ ဘာပလုပ်လုပ် ဖြစ်ပျက်လို့ ဒြီးဒြီးပျောက်ပျောက် အကုန်ချုပ်ကုန်သလား ဆိုတော့မဟုတ်ပါဘူး။ ထူးခြားတဲ့သတ္တိ တွေကျွန်ရှစ်ပါတယ်။ ကမ္မသတ္တိတွေကျွန်ရှစ်ပါတယ်။ (Inmate Character) ကျွန်ပါတယ်။ ဒီစရိတ်သတ္တိမျိုးက အထုပါဘူးတယ်။

ကမ္မသတ္တိ တွေကျွန်ထားခဲ့ပြီးမှ စေတနာတွေ ချုပ်ပျောက် ကုန်တယ်။ သတ္တိဆိုတာအရာဝတ္ထုမဟုတ်၊ အခိုးအငွေးလည်းမ ဟုတ်ပါဘူး။ ခန္ဓာမှာလေးပြီး တစ်နေရာမှာ ကျွန်ရှစ်တာချိုး လည်းမဟုတ်ဘူး။ သတ္တိတွေဟန်ဖြစ်မယ့်ခန္ဓာများအတွက် တူသော အကျိုးပေးဘို့ အထုအဖြစ် မျိုးအဖြစ် စုဆောင်းနေပါတယ်။

အတိတ်ဘဝက စေတနာ၊ ကံ၊ ကမ္မ၊ အမူသည် လောက သည် တွေက အများကြီးဆိုတော့ သတ္တိ တွေကလည်းအများကြီးရှုပါတယ်။ သတ္တိ၊ ကမ္မသတ္တိ၊ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ကံ၊ သတ္တိတွေ ဟာ (သို့ရ) တွေပါပဲ။

အတိတ်ဘဝရယ်၊ ရှေးဘဝပေါင်းများစွာက ပြုလုပ်လာခဲ့တဲ့ ကမ္မသတ္တိတွေ၊ ဝါသနာအရ ပြုထားတဲ့ စိတ်တွေရဲ့ ဓာတ် သတ္တိတွေ ဟာ အစွမ်းပါပဲ၊ အရှိန်အဝါပါပဲ၊ ဒီသတ္တိတွေ ကမ္မသတ္တိတွေရှိ ပြီး ကျွန်ရှစ်ပါတယ်၊ လိုက်ပါပါတယ်၊ ပြုလာခဲ့တဲ့ ကမ္မသတ္တိဆို တော့ (သို့ရ) ပါပဲ။

ရှုပ်နာမဲ့တွေ ချုပ်ပျောက်တဲ့အခါ၊ ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်အတွက်
အရှိန်အဝါသတိတွေ ကျွန်ုရစ်ခဲ့ပါတယ်။

(ဥပမာ) ပြရင်ကလေး တစ်ယောက် ငယ်စဉ်က မူလတန်း၊
အလယ်တန်း၊ နံနှေးလာတော့ အထက်တန်းအထိ ပညာ
တွေသင်ခဲ့ပါတယ်၊ စာတွေကျက် ခဲ့ပါတယ်။

လူကြီးဖြစ်လာတော့ အဲဒီစာတွေ မေ့ပျောက်ကုန်ပါတယ်၊
မရတော့ပါဘူး၊ ခလေးဘဝကရှုပ်နာမဲ့တွေလည်း ချုပ်ပျောက်ပြီး
လူကြီးရှုပ်အသစ် ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သတ္တိတွေပါလာ
လို့အဲဒီစာနဲ့ဆိုင်တဲ့အသိဉာဏ် သတ္တိတွေရနေပါတယ်။ကလေး
ဘဝကရှုပ်နာမဲ့တွေဟာ ချုပ်ပျောက်ကုန်ခဲ့ပေမယ့်၊ လူကြီးဘဝ
အထိ သတ္တိတွေက လိုက်လာပါတယ်။

လူကြီးဘဝအထိ သတ္တိတွေလိုက်လာလို့ပဲ၊ အဲဒီတူန်းက
သင်ခဲ့တဲ့၊ ကျက်ခဲ့တဲ့စာတွေဟာ ချုပ်ပျောက်ကုန်ပေမယ့်လည်း
စာနဲ့ဆိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်တွေ ပါလာတဲ့အတွက် အသိဉာဏ်တွေ
စုစောင်းမိပြီး ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဉာဏ်တွေ ရင့်လာမှုရလာပါတယ်၊
တာချို့ပညာရှိဖြစ်လာကြတယ်။

ဒါဟာ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အရှိန်အဝါသတ္တိတွေလိုက်ပါ
နေတယ် လို့ လည်း သိနိုင်ပါတယ်၊ ဘဝပြောင်းလာပုံကို ကြည့်
ရင် လူကြီး ဘဝရောက်လာတဲ့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အသက် ၄၀,
၅၁,၆၀ ဖြစ်လာတော့ကလေးဘဝက ပါတ်ပုံးနဲ့ ယူဉ်ကြည့်တော့

အခုလျှိုးဘဝ ရုပ်ဟာကလေး ဘဝရုပ်လား။ မဟုတ်ဘူး၊
ကလေးဘဝက ရုပ်တွေ ဟာ အကုန် ချုပ် ဖျောက်ကုန်ခဲ့ပါ၌၊
သေခဲ့ပါ၌၊ လူဗြီးဘဝ၊ လူဗြီးရှင် အသစ် ဖြစ်နေပါ၌၊
ဒါပေမယ့်ကလေးဘဝကသူပြုခဲ့ သမျှ (သ၏ရ) ကမ္မဘဝ
သတ္တိတွေ အားလုံးဟာ လိုက်ပါနေပါ တယ်၊ ရနေပါတယ်။

ကလေးဘဝက ရုပ်နာမ်တွေဟာ သေလိုက်ဖြစ်လိုက်၊ သေ
လိုက်ဖြစ်လိုက်နဲ့ဘဝတွေချုပ်ဖျောက်အောင်၊ ဘဝသစ်ဖြစ်အောင်
ပြုလုပ်ခဲ့တာတွေကလည်း (သ၏ရ)ပ၊ ကလေးဘဝက ဖြည့်
ဆည်းထားခဲ့ တဲ့ အသိဉာဏ် သတ္တိတွေပါလာအောင်ပြုပြင်တာ
လည်း (သ၏ရ) ပါပ၊ (သ၏ရ)က ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နဲ့ သူပြု
ခဲ့သမျှ ဘဝတရားကသတ္တိတွေက ဘဝသစ်ဆက်အောင် (သ၏ရ)
နဲ့လိုက်နေပါတယ်။

ယခုပစ္စပျော်ဘဝမှာလည်း ရုပ်နာမ်တွေဟာဖြစ်လိုက် ပျက်
လိုက်နဲ့ ရှိပါတယ်။ ကလေးဘဝကနေလူလတ်ဘဝလူလတ်ဘဝ
ကနေ လူဗြီးဘဝ၊ ဘဝတွေပြောင်းအောင်(သ၏ရ)ကဆက်ပါ
တယ်၊ သေသည်၏ အခြားမှာလည်း (ကမ္မဘဝ ပစ္စယာ အ
တိပဋိသင့်)ပါပ၊ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ကမ္မဘဝကြောင့် တတိုင့်
သွေ့ရမှာပါ။

အကျိုးအကြောင်း ဆက်နေတာပါပ၊ ပဋိစ္စသမ္မပြုဒိန်ဆက်
တယ်၊ သံသရာလည်တာပါပ၊ (အဝိဇ္ဇာ၊ သ၏ရ) ကြောင့်

ဘမြှောင်းအကျိုးဆက်ပြီး သံသရာလည်တာ ပါပ၊ အတိတကနေ ပစ္စာပွဲနောက်တာကလည်း (သ၏၅၇) ပါပ၊ ပစ္စာပွဲက နေအနာဂတ်ခန္ဓာဖြစ်အောင်လည်း (သ၏၅၇)ကြောင့် ဖြစ်ရပါ။ မယ။

(သ၏ရပစ္စာဝိညာဏ်)မှာ သေတဲ့အခါကျမှ ဝိညာဏ် ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ယခုပစ္စာပွဲမှာလည်း တသေထဲသေနေပါတယ်၊ သေလိုက်ဝိညာဏ် ဖြစ်လိုက်နဲ့ သ၏ရမြှောင့် ဝိညာဏ် ဖြစ်တာပဲ၊ ဒီဝိညာဏ်ကို (ပဝတ္ထိ) ဝိညာဏ်၊ ပစ္စာပွဲဝိညာဏ် လို့ခေါ်ပါတယ်။ သေပြီးမှတစ်ဖန်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်ကို (ပဋိသဇ္ဈာ ဝိညာဏ်) လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒီသဘောပါပ၊ မှုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားဟာ ပါရမိတွေဖြည့်တယ် ဆိုတာ၊ လေးသ၏၅၇၊ ကမ္မာတစ်သိန်းဖြည့်မသာ ပြည့်တာ၊ အလွန်၊ အလွန်မြှောညာင်းတဲ့ အချိန်ကာလအတွင်းမှာ ဒါနပါရမီ၊ သီလပါရမီ၊ ခန္ဓိပါရမီ စတဲ့ ပါရမိတွေ ဖြည့်ခဲ့ပါတယ်၊ လျှော့ခိုးခဲ့တာတွေဟာ ပစ္စည်းအဖြစ်နဲ့တော့ ပျောက်ကုန်ခဲ့ပါရီ၊ ဒါပေမယ့် သတ္တိအရှိန်အဝါတွေဟာ ကျွန်ုရစ်ခဲ့ပြီး လိုက်ပါနေ ပါတယ်။

ပညာညာဏ်ကြီးနဲ့လည်း ပါရမိတွေဖြည့်ခဲ့တယ်၊ ဖြည့်ရင်း ဖြည့်ရင်းရင်းနဲ့ သတ္တိတွေ အရှိန်အဝါတွေ စုဆောင်းမိပြီး၊ နောက် ဆုံး ပညာညာဏ်၊ သတ္တိတွေ များလာလွန်းတော့ ဘုရားဖြစ်

တဲ့ဘဝမှာ အတုမရှိတဲ့ သမ္မတဉာဏ်တော်ကြီးဖြစ်ပေါ်လာပြီး
ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပါတယ်။

အဒီလိပ် (သိန်္ဂု) ကမွ ဘဝ သတ္တိတွေဟာ လိုက်ပါ
လုပါ တယ်။ ဒါကိုသိန်္ဂုကြောင့် ဝိညာဏ် ဖြစ်ခြင်း၊ (သိန်္ဂု
ပစ္စယာ ဝိညာဏ်)လို့ခေါ်တယ်။

ပဋိစ္စသမ္မပါဒ်တရားတော်ကို မြတ်စွာဘုရားက လူသတ္တပါ
အတွက်သာမဟုတ်ပါဘူး၊ (၃၁) ဘုံကိုခြုံပြီး (သိန်္ဂုပစ္စယာ
ဝိညာဏ်) လို့ (၁) အကွက်နဲ့ (၂) အကွက်စပ်ပုံကို ဟောခဲ့ပါ
တယ်။

(သိန်္ဂု)က အဘိဓမ္မာ မှာ စေတာနာ၊ စေတာနာလည်းကောင်၊
ကဲ လည်း (သိန်္ဂု)ပါပဲ၊ (အပိဋ္ဌာ၊ တရာ့) ဦးစီးတဲ့၊ (သိန်္ဂု)
တွေလုပ်ချေရှင်၊ ဝိညာဏ် တစ်ပျိုးမျိုး ရမှာပဲ၊ ကလေးဘဝက
လူကြီး ဘဝရောက်တာ ဘဝဆက်တာလည်း (သိန်္ဂုပစ္စယာ
ဝိညာဏ်)ပဲ။ အတိတ်ဘဝက ယဉ်ဘဝ ကိုဆက်တာကလည်း
အတိတ်ဘဝက (သိန်္ဂု)နဲ့ စုတိစိတ်ကျျှ၊ ဒီဘဝ စိပါက်စိတ်
(ပဋိသန္တစိတ်ဝိညာဏ်) ဖြစ်လာတာ (သိန်္ဂုပစ္စယာ)သိန်္ဂု
သတ္တိ ကြောင့်ပါပဲ၊ သိန်္ဂုနဲ့ (စုတိစိတ်) ကျော်းမီဘက်(၂)ကွက်
မှာ ပဋိသန္တစိတ် ပဋိသန္တ(ဝိညာဏ်) ဖြစ်လာတာပဲ။

မြတ်စွာ ဘုရားရှင်ရဲ့ ဂုဏ်တော် ဤ ပါးမှာ မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်သည် သတ္တိ လောကာ၊ သိန်္ဂုလောကာ၊ သိကာသ

လောကဟု ဆိုအပ်သော လောကသုံးပါးကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူလို့ (လောကဝိဒ္ဒ) ဂုဏ်တော်နဲ့ ပြည့်စုံတော်မူလို့ လောကသုံးပါးမှာ (သီရိရ) ဖြစ်မှု ပျက်မှု တစ်ဖန် ဖြစ်မှု ပျက် မူကို ဘုရားရဲ့သွေ့ညွှန်တော်ကို တော်ကြီးနဲ့ သိလို့ ပောတား ခဲ့တဲ့ (သီရိရပစ္စယာဝိညာက်) ပါပ။

အတိတ်(သီရိရ)ရှုပ္ပါန်(ဝိညာက်)စင်နှင့်

(၁)အကွက် အတိတ်ဘဝက (အဝိဇ္ဇာသီရိရ) နဲ့ (၂) အကွက် ပစ္စပြန် (ဝိညာက်) ကို စပ်လာတာပဲ ဖြစ်စေ၊ ပစ္စပြန်မှ သေလွှန်လို့ အနာဂတ်ဘဝနဲ့ စပ်တာပဲဖြစ်စေ သီရိရနဲ့ စတိဖြီး ပဋိသန္တာ (ဝိညာက်) ဖြစ်ပုံကို (ကျမ်း) တွေ့နဲ့ ဖော်ပြရရင်

သေခါနီးအချိန် ရောက်သွားပြီဆိုရင် ဘူးဘဝမှာ သူလုပ် ခဲ့တဲ့ (ကဲ တွေ့ အများကြီးရှိနေပါတယ်) (ကမ္မသတ္တိ) တွေ့လည်း အများကြီး ရှိနေပါတယ်၊ (ကမ္မသတ္တိ) (ဝါ) (သီရိရ) ကဲ တွေ့က အကျိုးပေး တော့မယ်၊ ဘာ(ဝိညာက်) ရမလဲမသိဘူး၊ ဘုရား ရဟန္တာလို့ (ဝိဇ္ဇာညာက်) နဲ့ (သီရိရ) ချုပ်ပျောက်တဲ့ နိုဗ္ဗာန်မရ သေးတော့ (အဝိဇ္ဇာတက္ာ) ဉီးစီးတဲ့ (သီရိရ) ခုက္ခာတွေ့ တန်း လန်းနဲ့ ၃၁ ဘုံမှာကျင် လယ်ရတော့မယ်။

ပုညာဘိသီရိရ (ကုသိုလ်ကဲ) အပုညာဘိသီရိရ (အကု သိုလ်ကဲ) နှစ်ခုအနက်ဘယ်ကိုဟာအကျိုးပေးမလဲ၊ လူလား၊ နတ် လား၊ တရို့စွှောန် လား၊ ဝရဲလား၊ သေခါးနီးမှာကုသိုလ်ကြီးမလား၊ အကုသိုလ်ကြီးမလား၊ သူဦး ကိုယ်ဦးအသင့်စောင့်နေကြတာပဲ။

သေခါနီးမှာ မရဏသန္တော် စေပါတယ် (အသန္တက်) ဆိုတာသေခါနီးမှာ လုပ်တဲ့ကုသိုလ်ကဲ၊ အကုသိုလ်ကံ(သနီရ)ပါ၊ (အနိန္တက်) ဆိုတာကတော့ တသက်လုံးအမြဲတန်းလုပ်နေတဲ့ ကဲ မျိုးပါ၊ စေတနာ၊ ကဲ၊ (သနီရ)အတူတူပါပဲ။

သေခါနီးမှာဆိုရင်၊ သေခါနီးလုပ်တဲ့ အသန္တက်(သနီရ)က အကျိုးပေးပါတယ်၊ သေခါနီးမှာ ဘယ်အသန္တက် (သနီရ)ရ သလဲကုသိုလ်လား? အကုသိုလ်လား? စုတိ(သေ)ရာမှာ စုတိ (စိတ်)ရှေ့နားမှာ ကပ်နေတဲ့၊ (သနီရ)ကြောင့် ထင်လာတဲ့ အာရုံအလိုက်စုတိ(စိတ်)ဖြစ်ပြီး ပဋိသန္တော်(စိတ်)တန်း ဖြစ်တာပဲ။

ဒီအချိန်ဟာ သိပ်အရေးကြီးပါတယ်၊ အာရုံကောင်းအောင် ပြင်ပေးဘို့လိုပါတယ်၊ စုတိစိတ်ရှေ့ရှေ့နားက ထင်လာတဲ့အာရုံ ဟာ ကောင်းတဲ့အာရုံရစေဘို့၊ အကျိုးဖြစ်စေဘို့၊ အကျော်ညီပါပဲ၊ (မြတ်စွာဘုရားသည် ဖဂ္ဂိုကာရဟန်း စုတိ စိတ်ကျခါနီးမှာ ၈၀၁ နာ ကျော်အောင်ဟောခဲ့တဲ့ တရားကြောင့်အနာဂတ်တည်ပြီး သုဂတ်ချမ်းသာရခဲ့ပဲ၊) မိုလက မူစိုးကြီးကို ရဟန္တာကြီးတစ်ပါး ကယ်လို့သုဂတ်ရောက်ပဲ၊ သေခါနီးမြတ်ဆွဲကောင်းရလို့၊ ရတနာ သုံးပါးအောက်မေ့မှု၊ ရတနာသုံးပါးရုက်ကျေးဇူးကို အောက်မေ့မှု မှုကြောင့် သုဂတ်ချရာက်တဲ့ ဝတ္ထုသက်သေအများကြီးရှုပါတယ်။

စုတိစိတ်ရှေ့နားက ထင်လာတဲ့ အာရုံကောင်းတဲ့အာရုံ ဆိုရင် ကောင်းကျိုးပေးမှာပဲ၊ မကောင်းတဲ့ အာရုံဆိုရင်မကောင်း

ကျိုးရမှာပ၊ အဲဒီလို စုတိစိတ်ရှေ့နားကပ်နေတဲ့၊ သေပေါက်၊
သေဝ မှာကပ်နေတဲ့အာရုံဟာ(သို့ရ)ပဲ။ သို့ရ(၁)အကွက်မှ
(၂) အကွက် (ဝိညာက်) ပဋိသန္တာစိတ် ဖြစ်ရတော့မယ်။

သေခါနီးမှာ ကမ္မဇရပ်တွေ တဖြည်းဖြည်း ချုပ်လာတော့၊
မျက်စွေကလည်းကောင်းကောင်း မမြင့်တော့ဘူး၊ လျှောကလည်း
စကားမပြောနိုင်၊ နားကလည်းမကြားတကြား၊ ဟဒယဝတ္ထုရှုပ်၊
ကာယပသုဒဘာဝ နဲ့ ဒီဂိုဏ်တို့ပကျိန်နေပော့၊ နောက်ဆုံးမ
ရတဲ့ သန္တော့ စောတဲ့အချိန်မှာ ကဲ့၊ ကမ္မနမိတ်၊ ဂတိနမိတ်
ဆိုတဲ့ လားရာရောက်ရမယ့်ဘုံဘဝကို (သို့ရ) ကပြုပြင်ပေးလို့
ဝိညာက်(စိတ်) ရဲ့အာရုံမှာ မြင်လာတယ်ထင်လာတယ်။

လူတစ်ယောက် စုတေခါနီးမှာ အချို့ အတော်ကြာအောင်
မေ့မြောနေတတ်ကြတယ်၊ ရောက့်မပြင်းထန်ပဲ သတိအလွန်
ကောင်းနေသူ တချို့သော်မှ စုတေတော့မည့်ဆဲ ခကာမှာ
မိနစ်ခန်းမျှပင် သတိလစ်သွားတတ်ကြပါသေးတယ်။

ဒီအခါမှာ ကဲ့ ဖြစ်စေ၊ ကမ္မနမိတ်ဖြစ်စေ၊ ဂတိနမိတ်
ဖြစ်စေ၊ သုံးမျိုးအနက် တစ်မျိုးမျိုးဟာ သတိလစ်နေတဲ့ သူရဲ့
မိတ်မှာ ထင်မြှင်လာမြှုဖြစ်တယ်၊ ထင်လာတဲ့ (စိတ်ဝိညာက်)
သည် အိမ်မက်မက် နေသကဲ့သို့၊ ရှေးတုန်းကဖြစ်စေ၊ အလွန်
ကွာဝေးသော ဘာဝတို့က ကောင်းသောက်(သို့ရ)၊ မကောင်း
သော ကဲ့ (သို့ရ)ကို ယခုပဲ ပြုနေရသလို ထင်လာပါတယ်၊
ထိုကဲ့ကို ပြန်ပြီး အမှတ်ရသောအားဖြင့်လည်း ထင်လာပါတယ်။

ထိကံကို ယခြားများနဲ့ အမှတ်ရသလို၊ အာရုံမှာ
ထင်လာပါတယ်၊ စတေ (သေ) တော့မည် အချိန်မှာတော့ သတိ
လစ်လျှက် ထင်မြှထင်နေပါတယ်။

အာရုံကို (ဝိဉာဏ်) ကတွယ်ရတယ်၊ အာရုံ စိတ်ရတော့
စတိ စိတ် ဖြစ်တယ်၊ ဘယ်အာရုံနဲ့ဘယ်စုတိစိတ်ဖြစ်ပြီး ပဋိ
သန္တ္တာစိတ် ဆိုတော့၊ နတ်ဝိဉာဏ်လား၊ လူဝိဉာဏ်လား၊
တိရှိဘန်လား၊ ပြေတွာလား၊ ငရဲလားဆိုတဲ့ လားရာဂတ် နမိက်
ထင်လာပြီးမှ ဝိဉာဏ် က တွယ်ရတယ်၊ တွယ်ပြီးမှ ရောက်ရ^၅
မဲ့ဘဝကို အာရုံပြုပြီးတာနဲ့ဟို ဘဝ က စုတိစိတ်နဲ့
သေခဲ့ရတယ်၊ သဒ္ဓရကြောင့် ပြန်ဖြစ်တဲ့စိတ်က ပဋိသန္တ္တာစိတ်
(ဝိဉာဏ်) ပါပဲ။

သေပြီး ဘဝ သစ်၌ စိတ်၊ စေတသိတ်၊ ရုပ် များဖြစ်သည်
ကို မြှင့်မှာလို (ပဋိသန္တ္တာ) တည်နေခြင်းလို့ခေါ်ပါတယ်။ ထိုပဋိ
သန္တ္တာသော ပါ့ခိုစကားကို အမိပို့ယ် ဖွင့်ရင် "ဘဝဟောင်း
အပြတ်တွင် ဆက်စပ်၍ ဖြစ်ခြင်း"ဟုခေါ်ဆိုကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် (၁)အကွက် အတိတ်ဘဝက သဒ္ဓရပစ္စယာ
(သဒ္ဓရကြောင့်)ဒီဘက် (၂)အကွက်မှာ ပဋိသန္တ္တာစိတ် (ဝိဉာဏ်)
လာဖြစ်တာပဲ၊ ပတင်သံလို့၊ ဆီမိုးကူးသလို့၊ ရှေးသဒ္ဓရ^၆
အကြောင်း ကြောင့် အကျိုးပိုပါက် ပဋိသန္တ္တာစိတ်ဖြစ်ရ^၇
ပါတယ်။ အတိတ် ဘဝက (သဒ္ဓရ) ဆိုတဲ့ ကုသိုက်ကဲ့၊
အကုသိုလ်ကဲ့အရှိန်သတ္တိကြောင့်ဒီဘဝ ပဋိသန္တ္တာစိတ်(ဝိဉာဏ်)
ရပါတယ်၊ ဒါကို (သဒ္ဓရပစ္စယာဝါ ညာဏ်)လို့ခေါ်တယ်။

ပဋိသန္ဓာအပိုင်း မှာကတော့ ရာ ဘုံမှာ သတ္တဝါတွေဖြစ်ရတဲ့ ပဋိသန္ဓာက အလွန်ဆန်းကြယ်ပါတယ်။ ပဋိသန္ဓာလေးမျိုးရှိကြောင်း ကျမ်းတွေမှာ တွေ့ရပါတယ်။

(၁) သံသေဒပဋိသန္ဓာ = ကပ်ညီတွယ်ရှာအရပ်မှာ ဖြစ်တဲ့ လောက်၊ သန်း၊ ပိုးစတဲ့ သတ္တဝါများ၊

(၂) ဉာဏ်ပါတီက ပဋိသန္ဓာ = ရေးဘဝမှ ခြေလက်၊ ကိုယ်ခွဲ့အပြည့်အစုံနဲ့ ခုန်ကျော်ရောက်သက္ကာသို့ ဖြစ်ရသော သတ္တဝါမျိုး နတ်၊ ဖြဟနာ၊ ကမ္မာဦးရုသတ္တဝါတို့၊ မိဘမရှိပ ကံသခါရကြောင့် အထင်အရှား ဖြစ်ကြရပါတယ်။

(၃) အကျော်ပဋိသန္ဓာ = ဥစ္စအတွင်းမြှု ဖြစ်ရသော ငုက် စသည့် သတ္တဝါများ၊

(၄) လော့မဲ ပဋိသန္ဓာ = လော့ = မိခင်၏ သားအိမ်မြှု ၅ = ဖြစ်ရသော နိုတိက်သတ္တဝါများ၊ လူ၊ မြင်း၊ စွား၊ ဇွေး၊ စတဲ့ သတ္တဝါများ။

အကျော် နှင့် လော့မဲ သန္ဓာ နှစ်မျိုးကိုပေါင်းပြီး ကဗ္ဗသေ ယျေက သတ္တဝါလို့ ခေါ်ပါတယ်။ (ကဗ္ဗ = အမိဝမ်းတွင်းမြှု၊ သေယျ=ကိန်းအောင်သော သတ္တဝါ၊

စတေတော့မည့်အချိန်မှာ ရေးကံသခါရကြောင့် သေခါနီး အာရုံမှာ (အဝိဇ္ဇာ၊ တဏာ၊ ဥပါဒါနက်) ကိုလိုက်၍ ဖော်ပြုပ ပဋိသန္ဓာလေးမျိုးမှာ သခါရကြောင့်အကျိုးဝိပါက်စိတ် (၅) ပဋိ

သဇ္ဇာမိတ် ဖြစ်ရပါတယ်။ သဒီရကြောင့် ဖြစ်ရတာဆိုတော့
(အဝိဇ္ဇာသဒီရ)ကို ချုပ်ပြုမြဲအောင်လုပ်ရင် ရဟန္တာဖြစ်မှာပါပဲ။

ကုသိုလ်ကဲ၊ အကုသိုလ်ကဲ (သဒီရ)က ဘာကြောင့်ဖြစ်ရသလဲ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်မသိလို့ ဖြစ်ရတယ် အဝိဇ္ဇာက (ကိုလေသဝါး) သဒီရက (ကမ္မဝါး) ဒီဘက်ဝိညာဏ်က (ဝိပါကဝါး)၊ ဝင့်သုံးပါးအကြောင်းအကျိုး ပဋိသမ္ပါဒ်လည် နေပါတယ်။

အတိတ်အကြောင်း (၂)ပါး (အဝိဇ္ဇာသဒီရ) ကြောင့် ဒီဘက်(၂)အကွက် (ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရပ်၊ သဋ္ဌာယတနာ၊ ဖသာ၊ ဝေဒနာ)ဆိုတဲ့ ပစ္စာပြန်အကျိုး ခန္ဓာဝါးပါး (ခုက္ခသွား၊ ခုက္ခအမျန် ဘွဲ့ဝင်ကို ရပါတော့တယ်။

အတိတ်ဘဝက (အဝိဇ္ဇာတရား) ဉီးစီးတဲ့ (သဒီရ) ကြောင့်ဒီဘဝ(ပဋိသဇ္ဇာဝိညာဏ်)ရလာတာကိုအကြောင်းအကျိုး ဆက်တဲ့ ဘုရားဟော ပဋိသမ္ပါဒ်ကြောင့် သိရတာ ဖြစ်ပါတယ်၊ ယခုခေတ်သိပ္ပါယောကျတွေယူဆကြတာကတော့ ပဋိသဇ္ဇာဝိညာဏ်ဟာ မိဘ ၂ ပါးကြောင့် ပဋိသဇ္ဇာဝိညာဏ်ဖြစ်လာတယ်လို့ ဒီလိုပဲပြောကြ ဆိုကြ သိနေ ကြပါတယ်။

မိုးကုတ်ဆရာတော် ဘုရားကြီးက အမိအဘသည် သား သနီးဖြစ်ကြောင်းလို့ ယူရင်အလုံးစုံ မမျန်နိုင်ဘူး၊ တစ်မီတ် တစ်ဒေသသာမျန်တယ်၊ အကုန်မမျန်ဘူးလို့မှတ်ကြ၊ အမိအဘ

လို.ယူတဲ့ အယူက မန့်စပ်ဘူး၊ ငါသည် ဘယ်လိုဟာလဲ၊ ငါဟာ ဘယ်လို ငါပါလိမ့် ဆိုတဲ့ (ဒီဋ္ဌန့်ဝိနိကိစ္စာ) ဝင်လာတယ်၊ ဘုရား မပွင့်တဲ့အခါ ဘယ်သူကမှ ဒီဒိဋ္ဌကို မဖျောက်နိုင်ဘူး ဆိုတာမှတ် လိုက်ကြ။

မိဘကြောင့်လို.ယူရင် ဒီနာမ်တွေ ရုပ်တွေဟာ ငါပါလား ဆိုရှိး (ဒီဋ္ဌဝိနိကိစ္စာ) ဝင်လာတယ်၊ ဒါဟာ ဘုရားဟောတဲ့ ပဋိစ္စသမ္ပုဒ်နားမလည်လို့ပဲ၊ ပဋိစ္စသမ္ပုဒ် နားမလည်ပ (ဒီဏ္ဍာဝိနိကိစ္စာ)နဲ့သေရင် အပါယ်သွားပဲ၊ ဒါကြောင့် အပါယ် သွားလမဲး ပိတ်မှုအတွက် ပဋိစ္စသမ္ပုဒ်ကို နားလည်အောင် ဟောရတာပလိုတာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြလို့ နိုးကုတ် ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ဓမ္မခဲ့ပါတယ်။

သားသမီးဖြစ်လာတဲ့ (ပဋိသန္ဓာဝါ)ဟာ မိဘ (၂)ပါး ကြောင့် ပဒါနဖြစ်တယ်ဆိုရင် အဖေ အမေ ဘူတော်ကောင်း ဖြစ်ရင် တကယ်ကောင်းတဲ့ သားသမီးတွေ ဓမ္မးမှာပါ၊ မိဘ တစ်ဦးထဲက ပေါက်ဖွားတဲ့ သားသမီးတွေဟာ ကောင်းတဲ့သူ၊ ဆိုးတဲ့သူ၊ တော်တဲ့သူ၊ ညုံတဲ့သူတွေ၊ အယုတ်၊ အလတ်၊ အမြတ်ရယ်လို့၊ မျိုးမတူကွဲပြား၊ ခြားနားနေပါတယ်၊ ဒါဆိုရင် မိဘက သားသမီး ဖြစ်ကြောင်းမှာ ပမါန မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ပေါ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်မြတ်စွာဘုရားက မျိုးမတူကွဲပြားတာကို ပဋိစ္စ သမ္ပုဒ်နည်းအားဖြင့် (သခိုရဲ)ဆိုတဲ့စေတနာ၊ ကဲ့၊ ကမ္မ သတ္တိ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေ့မွားနည်း

၉၅

အရ ကျွိုးကြတယလို့ ယောပါတယ၊ သုတ္တန်ပါဌိုတော်တွေ
မှာ “ကမ္မသတ္တိဘန္ဒတိ” အယုတ်၊ အလတ်၊ အမြတ်လို့
သတ္တဝါတွေ ကျွိုးတာဟာ ကံ ကနီမံဖန်တည်းတယလို့ ယော
ပါတယ၊ အတိတ်အချင်းအရာ ငါးပါးအားဖြင့် (အပိဋ္ဌာ
သံ၏ရု တဏော၊ ဥပါဒိန်၊ ကမ္မဘဝ) ပေါင်းစပ်ပါဝင်တဲ့
(အပိဋ္ဌာန့်တဏော)၌ဦးစီးတဲ့ (သံ၏ရု) ကံ၊ ကမ္မသတ္တိအရ ကျွိုး
လို့ ဝိယာ၏ မျိုးမတူရခြင်း ပါပ။

သားသမီးဟာ မိဘကြောင့်ပဒါနမဟုတ်ပ ကံကနီမံ
ဖန်တီး တယလိုတာသိရအောင် ထပ်ပြီးရှင်းရရင်၊ လူတွေမှာ
ချမ်းသာရ အောင် ချမ်းသာမူ ဖြစ်ချင်တဲ့ဆန္ဒန့်၊ ကောင်းတာကြံး၊
ကောင်းတာပြော၊ ကောင်းစေလိုတဲ့ ကံ၊ ဥာ၏ဝိရိရိယတိန့်၊ ကြီး
စားပြီး အလုပ်လုပ်ကြပါသော်လည်း၊ မကောင်းတာန့်လည်း
ကြံးတွေ၊ နေရ တော့၊ ဒါက အကြောင်းတစ်ခုခု ရှိလို့ပဆိတာ
ထင်ရှား နေပါတယ၊ အတိတ် ဘဝကပြုခဲ့တဲ့ကုသိုလ်ကံ၊
အကုသိုလ် ကံက ရှိရမယ်ဆိတာ ထင်ရှားနေပါတယ။

ဒါကိုကြည့်ရင် ပစ္စာပွန်မှာ ဖြစ်နေတဲ့ သားသမီးဟာမိဘက
ဖြစ်လို့ရတယ်ဆိုတဲ့၊ အကြောင်းတစ်ခု ထဲနဲ့တော့မဖြစ်နိုင်ဘူး
ဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ၊ အတိတ်က အကြောင်းကို ရှာရင်
(သံ၏ရု)ကြောင့်ပါပ။

ဒီဘဝမှာ ဘယ်လောက်ပ ကောင်းတာလုပ်လုပ် အတိတ်
ဘဝကဲ မကောင်းတဲ့ ကံ တွေရှိနေရင် မကောင်းနိုင်ပါဘူး။ မ

ගොංද: තාක්. ගොලුවූ ගෙරතායි ස්ථිතා යුතුවේ අදින් ලෙස නිවැරදි පිටිම් වේ. ගෙරතායි ස්ථිතා යුතුවේ අදින් ලෙස නිවැරදි පිටිම් වේ.

သဒ္ဓရ ပစ္စယာစိညာကံမှာ သဒ္ဓရက ကံလိုတော့
ကမ္မပစ္စည်းမှာ “ကုသလာကုသလံ ကမ္မစိပါကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့
ကဋ္ဌတ္ထာကာစ ရုပါနဲ့ ကမ္မပစ္စယောနဲ့ ပစ္စယော လို့ယော ပါ
တယ်။

ဒီနာမာက္ခတိက ကမ္မပစ္စည်းမှာ ကံကိုပြုလုပ်တဲ့ အချိန်က
တစ်ချိန်၊ အကျိုးဖြစ်လာတဲ့ အချိန်ကတစ်ချိန်၊ ကံကိုပြုလုပ်
တာကဘာဝ၊ ဘဝ ကပြုလုပ်ခဲ့တောပါ။ အကျိုးပေးတာက ယဉ်၍
ဘဝမှာလာပြီး တိုက်ဆိုင်တဲ့အခါမှာ အကျိုးကပေးပါတယ်။
အထက်ကရှင်းပြုခဲ့တဲ့ မြတ်စွာဘုရား ပါရမိတွေ ဖြည့်ခဲတာ
တွေဟာ နောက်ဆုံး ထေသွှေ့ရာမင်းလက်ထက်ထိပါပဲ၊ အကျိုး
ပေးတော့၊ ဘုရားဖြစ်တဲ့ဘဝ ဗာမိပင်ရင်းမှာ သွာ့ညုတော်ကဲ
တော်ကြီးရပြီး ဘုရားဖြစ်တာကိုကြည့်ရင် သိပါတယ်။

ପ୍ରିୟଦର୍ଶିତେ ଗୁହ୍ୟାଲ ଆଗୁହ୍ୟାଲ ଆଧୁନିକେବା ବାଂଚି
ଅବାଳିକେବାଳି କେବାଳିକେବାଳି କେବାଳି କେବାଳି କେବାଳି କେବାଳି

အပါယ်လေးဘုံမှာပဋိသဇ္ဈနေတဲ့ပို့ဉာဏ်က တစ်ခုထပါ။
ပဋိသဇ္ဈနိတ်က အဟိတ်အကုသလဝိပါတ်၊ ဥပက္ခာသဟရုဏ်
သစ္ဆေရကာနိတ် တစ်ခုထပါ။ ဖြစ်ကြရပါတယ်။

ကာမသုဂတိလူဘုန်း၊ နတ်ဘုံပေါင်း(၇)ဘုံမှာ၊ ဘုံကိုလိုက်ပြီး ဝိဉာဏ်စိတ်ကိုချွဲတဲ့အခါး၊ ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓ်စိတ်က (၉) ခုရိပါတယ်။ သြို့၍ ပြောတော့ ကာမာဝရ ကုသိုလ်ကဲ၊ ပဋိစ္စ သမ္ပါဒ်နဲ့၊ ပြောရရင် ကာမာဝရ ကုသိုလ် သိန့်ရကြောင့် ဝိဉာဏ် (၉)ခု ဖြစ်တာ လို့ဆိုပါတယ်။

လူဖြစ်လာတာအယုတ်အလတ်အမြတ်နဲ့လူဖြစ်ကြတယ်။ အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်တဲ့လူ၏မမှတဲ့ အညွှေးစားလူ ဖြစ်လာတဲ့ ကုသိုလ်ကတော့ ဒ္ဓဟန်ပြုမက္ခာဏ ဝိပ္ပါယုတ် အကုသိုလ်ကဲပြစ်တယ်။ အလွန်ညွှေးသော ကုသိုလ်ကဲကြောင့်သာ လူလာဖြစ်ရတယ်။ သူ့ကုသိုလ်က သူများကုသိုလ် လုပ်လို့သာ လိုက်လုပ်တယ်။ သူ့စိတ်မှာ ဘာမှထက်ထက်သန် မဟုတ် ဉာဏ်နဲ့ယုဉ်ပြီး လုပ်တာ မဟုတ်တော့ ဉာဏ်ပ္ပါယုတ်၊ ဒ္ဓဟန်ပြုမက အညွှေး ကုသိုလ် ဖြစ်လို့၊ ကုသိုလ်ကဲကြောင့် ဝိပါက် ဝိဉာဏ် ဖြစ်တာမျန်သော် လည်းသူလုပ်ခဲ့တဲ့၊ ကုသိုလ်ကဲက အညွှေး ကုသိုလ်က ဖြစ်လို့ လူစဉ်မမှန်သူ လာဖြစ်ရပါတယ်။

မဟာဝိပါတ်စိတ်(၈)ခုမှာ ဉာဏ်ပ္ပါယုတ်ဝိပါက် (၄) ခုက ဒ္ဓဟန် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီး၊ ဉာဏ်နဲ့ယုဉ်ပြီးထက်ထက်သန်သန် ပြုလုပ်တဲ့ကုသိုလ် ကောင်းမှန်၊ လူ ဖြစ်သူ ဉာဏ် သမ္ပါယုတ် ဝိပါက်(၄)ခု က တိဟန် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ပဋိသန္ဓ်ဝိဉာဏ် ရပါတယ်။

ဟိုဘက်ဘဝ (၁)အကွက်က(အပိဋ္ဌ တဏ္ဍာ)အကြောင်း
ရင်းခံရှိတဲ့ ကုသိုလ်ကဲ၊ အကုသိုလ်ကဲ၊ စေတနာပါတဲ့သို့၏
ကြောင့် ဒီဘဝ (၂) အကွက်မှာ (ပဋိသန္တာစိတ်) လာ ဖြစ်ရ
တယ်။ စတိ ပြီး ပဋိသန္တာစိတ်ဖြစ်တာ သိပ်မြေနဲ့ပါတယ်။ စတိပြီး
ပဋိသန္တာစိတဲ့ ဝိညာဉ်စိတ် ကဆက်တိုက်ဖြစ်တာပဲ။ ကြားမရှိ
ပါဘူး၊ အထက်က ဖော်ပြခဲ့တာများဟာ အတိတ်အကြောင်းနဲ့
ပစ္စပြန် အကျိုးဆက်ပုံပြတဲ့ (သို့ရပစ္စယာဝိညာဉ်)ပါပဲ။

ဟိုဘဝမှာ သေခါနီး မရဏသန္တာက ဒီဘဝရှုအာရုံကို
အာရုံ ပြုပြီးတာနဲ့ဟိုဘဝကရာတိရတယ်။ ဟိုဘဝကရွှေလျှော့
သွားတဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်ကို (စတိ)၊ ဒီဘဝမှာ ဆက်ပြီးဖြစ်တဲ့စိတ်
ဝိညာဉ်ကို (ပဋိသန္တာစိတ်ဝိညာဉ်)လို့ခေါ်တယ်။

အတိတ်ဘဝနဲ့ ပစ္စပြန်ဘဝနှစ်ခုကို ပေါင်းစပ်ပေးလို့ (ပဋိ
သန္တာစိတ်)လို့ခေါ်တာပါ။ ပစ္စပြန်ခန္ဓာမှာ သေလိုက်ဖြစ်
လိုက်၊ သေလိုက် ဖြစ်လိုက်ဖြစ်နေတဲ့ ဝိညာဉ်ကို (ပဝတ္ထာဉ်)
လို့ ခေါ်တယ်၊ (ဝိညာဉ်) က နှစ်မျိုးမှတ်ထားရမယ်။

ပစ္စပြန်အခါမှာ ကောင်းတာလုပ်ပေမယ့်လည်း မကောင်း
တာဖြစ်ရ၊ မကောင်းတာကြားရ၊ မကောင်းတဲ့ အွဦးရာယ်နဲ့
တွေ့ကြုရတာ ပဝတ္ထာ ကာလမှာ ဖြစ်တဲ့ (ဝိညာဉ်)လေ့ပဲ၊ ဒီ
(ပဝတ္ထာဝိညာဉ်) တွေဟာ ဘာကြောင့် မကောင်းတာ ဖြစ်ရ
သလဲ ဆိုရင် အတိတ်ဘဝကရှုပါတဲ့ အကုသိုလ်ကဲကြောင့်၊ ဒီ
ဘဝပဝတ္ထာအခါမှာ(အကုသလပိပါက်ဝိညာဉ်) တွေဖြစ်ရတယ်။

အတိတ်ဘဝကလုပ်ခဲ့တဲ့ကုသိလ်ကံကြောင့်ပထမအချယ်
မှာ ချမ်းသား၊ ကောင်းတာမြင်၊ ကောင်းတာစား၊ ကောင်း
တာကြားရပေမယ့်တဖန်အကုသိလ်ဝင်လာရင်၊ ခုတိယအချယ်မှာ
(သို့မဟုတ်) တတိယအချယ်မှာ ဆင်းရှုံးပြေား၊ မကောင်းတာ
မြင်၊ မကောင်းတာကြား၊ မကောင်းတာစားပြီး၊ မကောင်းတာ
လုပ်နေရတာ ကုသလဝိပါတ်နဲ့အကုသလဝိပါတ်စဉ်ဗာဏ်(၁၀)
ပါးဟာ ပဝတ္ထီအခါမှာဖြစ်နေတယ်။ (ကံသံ၏၍)၊ အရှိန်ကြောင့်
(စဉ်ဗာဏ်) ဖြစ်တာအလွန်နက်နဲ့ (သံ၏ရပွဲယာဝိဉာဏ်)
အ ပိုင်းရှင်းလောက်ပါပြီ။

ဒီဇီဂွာ့

(၂) အကွက်မှာ စဉ်ဗာဏ် ဖြစ်လာတော့ပဋိသန္ဓာဝါးစဉ်ဗာဏ်၊
ဒီဘဝမှာ(စဉ်ဗာဏ်)အသစ်ဖြစ်တာ မှန်သော်လည်း အတိတ်ဘဝ
က အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တယ်။ အကြောင်းမကင်းလို့ဆိုတာ
သိရလို့၊ သော်းရှင်ဗာမှာ ဖြစ်တော့ဘူး၊ ဘဝပြတ်တယ်ဆုံးတဲ့
(ဉာဏ်အဖို့) မဖြစ်တော့ပါ၊ အတိတ်ဘဝစဉ်ဗာဏ်က ဒီဘဝကို
ပြောင်းလာတာမဟုတ်ကြောင်းသိလို့လည်း(သသာတဖို့) မဖြစ်
တော့ပါ။ ပဋိစ္စသမျှပါ၌ သိတော့ ဒီ ဒိမ့် တွေအသိဉာဏ်နဲ့ ကွာ
တော့တာပဲ။ ဒိမ့်ကို အသိနဲ့ ဉာဏ်နဲ့ မကွာသေးရင် (၀၁)အမြင်
မှန်မရသောင် ဂို့ယု့ဉာဏ်လို့သေးလို့ပဲမှတ်ပါ။ ပဋိစ္စသမျှပါ၌
နားလည်အောင် ဉာဏ် မြို့အောင်ပြန်ဖတ်ပါ။

ဝရိသဓာဓိတ်(ဘဝင်)ဝိဉာဏ်

အတိတ်ဘဝကစုတိပြီးဒါဘဝမှာစဖြစ်တဲ့ပဋိသဇ္ဈာဓိတ်ဖြစ်
ပြီး နောက်ဘဝင်(၁၆)ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဘဝင်ကိုဝိဉာဏ်လို့
လည်းခေါ်တယ်။ အသက်လို့လည်းခေါ်တယ် (ဘဝရဲ့အကိုဘ
ဝင်)လို့ဆိုပါတယ်။ အဘိဓမ္မာမှာ ပထမဆုံးနိတ်က ပဋိသဇ္ဈာ
ဓိတ်သောတဲ့နိတ်က စုတိနိတ်။ ဒီကြားမှာအိပ်နောတဲ့အခါမေ့နောတဲ့
အခါအခြား နိတ်တွေ့မဖြစ်သေးတဲ့အခါမှာ "ဘဝင်"လို့ခေါ်ပါ
တယ်။ ဘဝမှာအသက်ရှင်နောဘို့အတွက် တည်ပြနောဘို့အတွက်
အရေးဘကြီးဆုံးဖြစ်လို့ ဘဝရဲ့အကို=ဘဝက်=ဘဝင် လို့ခေါ်ပါ
တယ်။

ဝရိသဓာဓိပုံးစွာဝါးဝါးရရှိ ဝိဉာဏ် ဝရိသာ နာမရပံ့

(J) အကွက်ပစ္စနှင့်ပွန်မှာဝိဉာဏ်လာဖြစ်တော့ဝိဉာဏ်
ရှိမှ နာမပုံးစွာဖြစ်လို့ ရပါတယ်။ ဝိဉာဏ်နိတ်ရှိရင် ရပ်ဖြစ်ရတာ
ပဲ၊ အဘိဓမ္မာမှာနိတ်နဲ့ စေတသိတ်တရားနှစ်ခုပေါင်းကို နာမလို့
ခေါ်ပါတယ်။

ဝိဉာဏ် ပစ္စသာ နာမရပံ့အတိုင်းပဲ၊ ပဋိသဇ္ဈာဓိ ဝိဉာဏ်က
လည်း နာမ၊ နာမကလည်းနာမ၊ ဘာနာမကြောင့် ဘာနာမဖြစ်ရ
သလဲဆိုရင် ဒီနာမထဲမှာ (နိတ်)ပါနေပေမယ့် ဝိဉာဏ်က နိတ်
ဖြစ်တော့၊ နာမက စေတသိတ်ပယူရတယ်၊ နိတ်ရှိရင် စေတသိက်
ပါတယ်။ နိတ်နဲ့ စေတသိက်က တစ်ပြိုင်တည်းဖြစ်ပါတယ်။

၁ နိုဝင်ဘာလတဲ့ ဝိဉာဏ်၊ နာမ်ရပ်

ပဋိသန္ဓေနေတဲ့ အခါမှာဝိဉာဏ်ကဝိဉာဏ်စိတ်ကလေးပဲ
ပဋိသန္ဓေစိတ်ကလေးပဲ၊ ဝိဉာဏ်ကျွန္တပဲ ဝိဉာဏ်ပစ္စယာ နာမ
ရူပဲအရ ဂိဉာဏ်စိတ်ကလေးဖြစ် လာရင်နာမ်ဆိုတဲ့ စေတ
သိတ်တွေပါရတယ်။ စေတသိတ်မှာ သီရိရက္ခန္တ၊ သဉာဏ်ရက္ခန္တ၊
ဝဒနာရက္ခန္တသုံးပါးရတယ်။

ပဋိသန္ဓေ ဂိဉာဏ် စိတ်ကလေး တည်လာတဲ့ အခါမှာ
(ဂိဉာဏ်) ဂိဉာဏ်ရက္ခန္တ၊ (နာမ်) သီရိရက္ခန္တ၊ သဉာဏ်ရက္ခန္တ၊ ဝဒ
နာရက္ခန္တ၊ ခွဲ့တနာမ် ခွဲ့ လေးပါး ရသွားတယ်။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၊
စေတသိကန်၊ အတူ ရပ်ကလေးပါရှိလာတယ်။ ပဋိသန္ဓေက
လလရည်ကြည်တည်တဲ့ ရပ်နဲ့ နာမ်ခွဲ့ လေးပါးရသွားတယ်။
ထိုကလလရည်ကြည်ဟာ ဆံပင်တစ်ချောင်းကို အလွန်ကြည်
သော ဆီခွက်ထဲမှာနှစ်ရင် ထိုဆံပင်ဖျေားမှာပါလာတဲ့ ဆီကြည်
ကလေးမျှလောက် “ပမာဏ” ရှိပါတယ်။ ထိုကလလရည်ကြည်
ဟာ ရေးကု၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်ရသော “ရပ်” ကလေးပါပဲ၊
မိဘတို့၏ သုတေသနးမဟုတ်သေးပါ၊ မိဘတို့၏ သုတေသနးမှာ
ထိုကလလရည်ကြည်နှင့် ပေါင်းစပ်ရှိပါတယ်။ အထောက်အပံ့ဖြစ်ရှိပါ
ကြေးထွားရပါတယ်။ ကလလရည်ကြည်ဟာ ရေးဘဝကဲ မျိုးစွဲ
သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပဋိသန္ဓေစိတ် (ဂိဉာဏ်) က ဝိဉာဏ်
ပစ္စယာနာမရူပဲ ခွဲ့ဖြစ်စဉ်အရ နာမ်နှင့်ရပ်မှာ ရပ်က ကလလ
ရည်ကြည် ကံရပ်နဲ့ မိဘကပေးတဲ့ ရပ်၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်က
ထူးခြားရင်ကဲ၊ ကမ္မသူးအရ ကလလရည်ကြည်ကပါလာတဲ့
ကံရပ်အတိုင်း မိဘနဲ့မတူတဲ့ ရပ်ကို ဖြစ်စေပါတယ်။

ပဋိသဓနဝနတဲ့ရှိ

ရူပံအရရပ်က(၂၈)ခုရှိတော့ပဋိသန္တအစမှာ ကမ္မရော် ကို
ယူရပါတယ်။ ကလလရည်ကြည် ပဋိသန္တ တည်ကာစမှာ
ကံကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ကမ္မရော်ထဲမှာ ကာယဒသကမှာ မဟာဘုတ်
င ပါး ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဉာဏ် ငပါး၊ ယောကျိုး၊ မိန်းမ ဖြစ်
စေတဲ့ ဘာဝဒသက ရပ် င ပါး၊ မီရိတ ရပ် င ပါး၊ ပေါင်း ရပ်
(၁၀) ခ ရတယ်။

ရှေးကံအစွမ်းကြောင့် အမိဝင်းမှာ ကလလရည်ကြည်
သန္တတည်တော့ မိဘသုတေသနးနဲ့ ပေါင်းစပ်ပြီး ကြီးထွားရမှာ
သလူဗုံန်ကတော့ မိဘဖြစ်တဲ့ လူသလူန်ပါပဲ၊ တိရိုက္ခာန်ဖြစ်ရင်
တိရိုက္ခာန်သလူဗုံန်ပဲ။ မိဘသလူန် ဆိုပေမယ့် ခြေ လက်အကို
တူတာလည်း ရှိတယ်။ မတူတာလည်း ရှိတယ်။ ရှေးကံကထူး
ခြားရင်ကလလရည်ကြည်ကိုလိုက်၍ (ရပ်) မတူတာဖြစ်လာပါ
တယ်၊ မိတ်ကတော့ မတူကြတာ များပါတယ်။ မိတ်ကတော့
အတိတ်ဘဝကစေတနာ၊ ကံ၊ ကမ္မဘဝသတ္တိနဲ့ (စုတေ) ပြီး
ပဋိသန္တဖြစ်တဲ့ (မိတ်)ကိုလိုက်လို့ ဖြစ်ကြရပါတယ်၊ ကမ္မူးစွေ
ခြားနားရင် ခြားနားသလို မတူကြပါဘူး။

ယနေ့၊ ယခုအချိန်ထိ ကမ္မာမှာ ဘုရားဘုက်မမှုလို့ ဘယ်
သိမြှောက်ရာကမှ စမ်းသပ်လို့မတွေ့နိုင် မသိနိုင်တဲ့ ကာလလရည်
ကြည် ဘဝ မှာ ခန္ဓာဝါးပါးရှိနေတာပါပဲ။ ပဋိသန္တတဲ့ရပ်
(ရူပံ)အရက ရုပက္ခန္တဖြစ်တော့နာမအရဲ ဝိဉာဏ်ကွန်ာသစ်းရ
ကွန်ာသညာကွန်ာ၊ ဝေဒနာကွန်ာဆိုတဲ့ ခန္ဓာဝါးပါးရတယ်။

လျှပြစ်လာတယ်ဆိတာက ဒီခန္ဓာ ငါးပါးရလာတာပါပဲ၊
အဝိဇ္ဇာ၊ သန်းရကြာင့် ဝိဉာဏ်နာမ်ရပ်ဖြစ်လာတာ သိရင် လူ၊
ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဆိတာရှာလို့၊ မတွေ့တော့ပါဘူး၊ အကြောင်းတ
ရားကြောင့် အကျိုးတရားဖြစ်တယ်၊ အကြောင်းမရှိရင် အကျိုးမရှိ
ဘူးဆိုတဲ့ ဘုရားဟော ပဋိန္တသမ္ပါဒ်သိရင် သက္ကာယဒိဋ္ဌ(၈)
ဟုတ်ပါမလား၊ ခန္ဓာငါးပါး ပြစ်ကြောင်းသိရင်၊ ငါးသူ့ယောကျား၊
မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဆိတာ မဟုတ် ငါ့ကိုယ်မဟုတ် ခန္ဓာငါးပါးပ
ဆိုတဲ့ အမှန်သိရင်သက္ကာယ ဒိဋ္ဌကွာပါတယ်။ “သက္ကာယ” ဆိုတာ
ခန္ဓာငါးပါး နို့အရှိတရား၊ “ဒိဋ္ဌ” ဆိုတာ နောက်မှလာတဲ့ အထင်
မှားမှာ၊ ခန္ဓာငါးပါးကို ငါးသူ့ ယောကျားမိန်းမလို့ ယူရင်သက္ကာယ
ဒိဋ္ဌ ဖြစ်တာပါပဲ။

ပဋိသန္တအစ(ဝိဉာဏ်)ကြောင့် နာမ်ရပ်ဖြစ်တဲ့ အခါမှာ ရှုပ်
ဖြစ်တဲ့ ကမ္မာရောပ်၊ စိတ္တရောပ်၊ ဥတ္တရောပ်၊ အာဟာရရောပ်တို့ကို
(ဝိဉာဏ်)ကအကုန်လုံးကျေးဇူးပြုလို့၊ ကြီးထွားလာကြပါတယ်။

နာမရှုပ် ပစ္စတာ သဗ္ဗာယတာနံ

နာမ်ရပ်ဖြစ်လာတော့ သဗ္ဗာယတာနံ ဆိုတာအာယတာနံ(၆)
ပါး မျက်စီ၊ နား၊ နာ၊ ခေါင်း၊ လျှော့၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဆိုတဲ့ ပူသာဒ
တွေ ဆိုလာတယ်။ ဒီပသာဒရှုပ်တွေ ဘာကြောင့်ပေါ် ခူလဲ ဆိုရင်
(နာမရှုပ်ပစ္စတာ သဗ္ဗာယတာနံ) နာမ်ရပ် ကြောင့် ပေါ်ရတာပါပဲ။

နာမ်ရပ်ဖြစ်ဖြီးတာနံ၊ ချက်ခြင်းဖြစ်တာမဟုတ်၊ ပဋိသန္တ(၂)

လကျော်လို(၃)လောက်မှာ အာယတနပသာဒရ်တွေ ပေါက်
ဖွားလာပါတယ်။

နာမရူပပစ္စယာ သုတေသန မှာ(ရှုပ)ဆိုတာကကမ္မရှုပ၊
ဥတုရှုပ၊ စိတ္တရှုပ သုံးချိုး အာဟာရရှုပ ဆိုတာကတော့
အမိဝင်းထဲမှာ၊ အမိ စားသောက်လိုက်တဲ့ အခါမှာ ပဋိသန္တာ ကို
အားပေးလို့ အာဟာရရ ရှုပ ဖြစ်တယ်။

ပဋိသန္တာ ပဋိသန္တာ၏နဲ့ (နာမရှုပ)မှာ ကမ္မရှုပ၊ ဥတုရှုပ၊
စိတ္တရှုပ၊ အာဟာရရှုပ ဆိုတဲ့(၄)မျိုးတို့ရဲ့ အချင်းချင်းထောက်
ပဲ မှုကိုရတဲ့အတွက် နာမရှုပဟာကြီးထွေးလာပြီး ပဋိသန္တာ(၂)
လကျော် (၃) လလောက်မှာ (အာယတန) ဆိုတဲ့ စက္ခပသာဒ၊
သောတပသာဒ၊ ယာနပသာဒ၊ မိဂ္ဂါ ပသာဒစတဲ့ မျက်စွေ၊ နား၊
နှာခေါင်း၊ လျှော့၊ ကိုယ်၊ စိတ် တို့ ပေါက်ဖွားလာတယ်။

သုတေသန ပစ္စယာ ပစ္စသာ

အာယတန ခြောက်ပါးကြောင့် ဖသာ(၆)ပါးဖြစ်တယ်။
စဉာဏ် နာမရှုပနဲ့ သုတေသန ရှိလာရင်အကောင်အထည်
ပေါ်လာတဲ့ အစိုင်အခဲအတုံးအခဲ ဖြပ်သွောန် ကြီးကို လူလို့
ထင်နေ ကြတယ်။ သတ္တဝါလို့ထင်နေကြတယ်၊ တကယ့်တော့
ပဋိစ္စသမျှို့ကို အရာအကြောင်းအကျိုးဆက်လာတဲ့ (နာမရှုပ) ဖြပ်
သွောန်ကြီးပါပဲ၊ ဒါကိုငါလို့ ထင်နေ ကြတယ်။ ဒါ အထင်ကြီး
ကြောင့်လည်း သံသရာလည်ကြရတယ်။ ဒါ အထင် ဒိဋ္ဌကြီး ကို

ဘုရားမွင့်မှ ဘုရားက ဖြူ ခွင်း ပေးတာပါပဲ။ ဘုရား မမွင့်လို့
ဖြစ်စေ၊ ဘုရားဟောတဲ့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် ဒီနိမ္မာမူကိုမသိရင် အပယ
ရောက်တာ များကြပါတယ်။ ဘုရားတောင်မှ ဘုရားလောင်း
ဘဝက ဒီနိမ္မာနိုင်သေးလို့ နဂါးမင်း၊ များက်မင်း၊ ဒေါင်းမင်း
စတဲ့ ဘဝတွေ လားနဲ့ရပါသေးတယ်။

ဘုရားက ဒီနိ ကို ဖြူ ခွင်းတဲ့ အခါ စိဉ်ဗောက်ကြောင့် နာမဲ
ရုပ်ဖြစ်လာတာ၊ နာမဲရုပ် ကြောင့် သဗ္ဗာယတနဲ့ ဖြစ်လာတာ၊
နာမဲရုပ်က လူလား၊ သတ္တဝါလား၊ ငါးလား၊ သူလား၊ သဗ္ဗာယ
တနဲ့ ကကောဇူးလား၊ သတ္တဝါလား၊ လူဆိုတာမရှိ၊ သတ္တဝါ
မရှိ၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အကြောင်းတရားကြောင့် အကျိုးတရားလွှာ
ဖြစ်နေ တာပဲ။ ဒီလိုသိရင် သက္ကာရဒိန္ဒာ ကိုအသိနဲ့ ကွာပါတယ်။
လူဆိုတာ (ခန္ဓာဂါးပါး)ပဲ။

အမိဝမ်းထဲမှာ အာယတနတွေ စုံပြီး မွေးမွား လာလို့
ကြည်တတ်၊ ရယ်တတ်၊ မြှေးတတ်တဲ့အခါ ဖသု(၆)ပါးက
အာရုံခြောက်ပါးကို ပို့ပြီး ခံစားတတ် လာတယ် ।ကြီးလာတဲ့
အထိပါပဲ၊ ဖသု (၆) ပါး က အာယတနဲ့ပါးဖြစ်တဲ့ မျက်စွဲ၊
နား၊ နာခေါင်း၊ လျှော့၊ ကိုယ်၊ စိတ်နဲ့ အပြင်အာရုံ ဖြစ်တဲ့
အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ၊ အရသာ၊ ထိတွေ့မှာ ကြံတွေးမှု စတဲ့
အာရုံ(၆)ပါး နဲ့ တိုက်တဲ့အခါ ဖသု (၆)ပါး ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်။
ဖသုအကြောင်းကို စာမျက်နှာ (၅၂) နှင့် ကြည်ပါလေ။

ပဿနာပစ္စယာဆောင်နာ

(သ၏၅) တရားက အတွင်းခါတ်(၆)ပါးနဲ့ အပြင်ခါတ်(၆)ပါးကိုတွေ့တိုက်ပေးတဲ့အတွက်သိမိတ်ဖြစ်လာတယ်ဒီသိမိတ်ကို ဖဿ(၆)ပါးက တဖန် တွေ့တိုက်ပေးလို့လည်း (ဝဒနက္ခနာ)ဆိုတဲ့ ကောင်းမကောင်း ခံစားတတ်တဲ့ ခံစားမှု ဝဒနာ(၆)မျိုးဖြစ်ပေါ်ပေါ်တယ်။ အတွင်းအပြင် တိုက်ပေးတဲ့ ဖဿရှိတဲ့ အတွက် သိမိတ်မှာခံစားမှု ဝဒနာက ရှိလာတယ်။ ဒါကို ဖဿပစ္စယာဆောင်နာ လို့ခေါ်တယ်။

လူလို့ခေါ်တော်မှတ်နေတဲ့၊ ပညတ်ထားတဲ့ လူ ဆိုတာပဋိစ္စသမျှပါ၏ နဲ့ပြောရရင် (ဝိဉာဏ်၊ နာမ်၊ ရုပ်၊ သဇ္ဈာယတနာ၊ ဖဿ၊ ဝဒနာ) ခန္ဓာဝါးပါးပါပါ၊ လူဖြစ်တယ်၊ လူဘဝ ရောက်နေတယ်(၂) အကွက်ထဲမှာ ရှိတယ်ဆိုတာအားလုံးနားလည်းရတဲ့ စကားကြောင့်ပါ၊ တကယ်တော့ လူဆိုတာမရှိ ငါ၊ သူ၊ ယောကျားမိန်းမလည်းမရှိပါ။

(၁)အကွက်ကအတိတ်အကြောင်းအရာ(၂)ပါး (အဝိဇ္ဇာ၊ သ၏၅) ဆိုတဲ့ ခုကွဲဖြစ်ကြောင်း (အကြောင်းတရား)သမှတယ တွေ ပြုလုပ်ခဲ့လို့ ယာခုပစ္စပွန်(၂)အကွက် (ဝိဉာဏ်၊ နာမ်၊ ရုပ်၊ သဇ္ဈာယတနာ၊ ဖဿ) ဆိုတဲ့ခန္ဓာဝါးပါးရတယ်။ ဒါပစ္စပွန် အကျိုး ရတာ၊ (ခုကွဲသစ္စာ) ရတာပါပါဒီလိုရပ်နာမ်အကြောင်းအကျိုးဖြစ်တာသိတဲ့ဉာဏ်က (ပစ္စယာရိုက္ဂဟ)ဉာဏ်ပါပါ။ ပဋိစ္စသမျှပါ၏ မသိရင် ဒီဉာဏ်မရပါဘူး။

ခုက္ခသန္တပြစ်ပုံ

လူရယ်လို့သမတ်ပေမယ့် ပရမတ္တသန္တာ အမှန်တရားက
တော့ ခန္ဓာဝါးပါးပါပါ၊ (၃၁)ဘုံမှာရှိတဲ့ သတ္တဝါအားလုံးဟာ
ပဋိစ္စသမဝါဒနည်းနဲ့တော့ (စိဉာဏ်၊ နာမ်ရပ်၊ သမြာယတနာ၊
ဖသာ၊ ဝေဒနာ) ခန္ဓာဝါးပါး (ခုက္ခသန္တာ) ရလာတာပါပါ။

မြတ်စွာဘုရားရင်သည် ဓမ္မစကြံးထဲမှာလည်း ဟောထား
ပါတယ်။ ခန္ဓာဝါးပါး ရလာတာ အတိခုက္ခ (အဖန်ဖန်ပဋိစ္စသန္တာ
နေရခြင်းခုက္ခ) ရရာခုက္ခ (ခိုရခြင်းခုက္ခ) မရကာခုက္ခ(သေရခြင်း
ခုက္ခ) မချမ်းမန်စ်သက်သောသူနှင့်ပေါင်းသင်းရခြင်းခုက္ခ၊ ချစ်
သောသူတို့နှင့် ကွေကွင်းရခြင်းခုက္ခ၊ လိုချင်တိုင်း မရခြင်း ခုက္ခ၊
အကျဉ်းအားဖြင့် “ပဋိပါဒါနက္ခန္တာခုက္ခ” ဥပါဒါနတရား တို့၏
စွဲလမ်းရာ ဖြစ်ကုန်သော ခန္ဓာဝါးပါးတို့သည် ခုက္ခ ဆင်းရဲကုန်
၏။ ခန္ဓာဝါးပါးရခြင်းသည် (ခုက္ခ)ဟု ဟောကြားတော် မူခဲ့ပါ
တယ်။

မြတ်စွာဘုရား သိစေလိုတာကတော့ အကျဉ်းအားဖြင့်၊
“ပဋိပါဒါနက္ခန္တာခုက္ခ” တဲ့ ခန္ဓာဝါးပါးဟာ ခုက္ခပါပါ၊ ဘာ
ကြောင့်လဲ၊ ခန္ဓာဝါးပါးကို တရား၊ ဥပါဒါန ကမ္မဘဝတို့ဖြစ်တဲ့
(အဝိဇ္ဇာ သံဪရ)နဲ့၊ စွဲလန်းရာဖြစ်ပြီး ခုက္ခဖြစ်ကြောင်းတွေ လုပ်
လို့ ခုက္ခတွေ ပြန်ရပြီး သံသရာလယ်ပြီးမှာဖြစ်လို့ ခန္ဓာပါးကို
(ခုက္ခ)လို့ ဟောပါတယ်။

“ပဉာဏ်ပါဒါနက္ခန္ဓာဇုက္ခာ”ဆိတ္တ၊ ပဉ္စ=ငါးပါး၊ ခန္ဓာ=အပေါင်းအစု၊ ခန္ဓာငါးပါး=အပေါင်းအစုငါးခု၊ ဥပါဒါန = စွဲလန်းမျှ၊ ထို့ကြောင့်ခန္ဓာငါးပါးကို စွဲလန်းမှဖြစ်လျှင် ဂုဏ်ဆင်း ရှုခြင်း ဖြစ်ရပါတယ်လို့ ဟောပါတယ်။

ခန္ဓာငါးပါးကို စွဲလန်းရာဖြစ်လို့ ဂုဏ်ဖြစ်ရတယ်ဆိတ္တ ပဋိစ္စသမျိုးဖြစ်နိုင်ပြရရင် ခန္ဓာကိုယ်မှာရှိတဲ့ အတွင်းအာယတန (၆)ပါးနဲ့ အပြင် အာရုံ(၆)ပါး တို့တွေ၊ ထိတိုင်း၊ မြင်စိတ်၊ ကြားစိတ်၊ နှစ်စိတ်၊ စားစိတ်၊ ထိတွေ့စိတ်၊ ကြံတွေးစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်။

စိတ်တစ်ခုဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းမှာ ခန္ဓာငါးပါး တစ်ပေါင်း တည်း တွေလျှက်ဖြစ်ပါတယ်၊ စိတ်တစ်ခုမှာ ခန္ဓာငါးပါး တွေလျှက် တစ်ပေါင်းတည်း ပါဝင်ပုံကို ပဋိစ္စသမျိုးဖြစ်နည်းနဲ့ ပြရရင် မြင် စိတ်ဖြစ်ပေါ်ရာမှာ ပါ၌လို့

စက္ခာ့စ ပဋိစ္စရူပေစ ဥပ္ပါနတိ၊ စက္ခာ့ဝိညာဏ်

တို့ကြဲ့ သက်တိဖော်သာ၊ ဖသာပစ္စယာရောဒနာ

(ပုပ္ပာ)မြင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်တဲ့အခါ၊ ကားတစ်စီးကို မြင် တယ်ဆိုကြပါစို့။ မျက်စီအကြည်ရပ်နဲ့ ကားအဆင်း ရှုပ်နှစ်ခုကို (ရုပက္ခန္ဓာ) (ရှုပအစု) လို့ခေါ်တယ်၊ သိမိတ်သဘောတရားက (ဝိညာဏ်က္ခန္ဓာ)သိမှုအစုလို့ ခေါ်တယ်၊ မျက်စီ + အဆင်း၊ ရှုပနှစ်ခု၊ သိမှု၊ သုံးပါး ပေါင်းဆုံးဘို့ ပြုလုပ်ဖန်တီးပေးတဲ့ ပြုပြင်တဲ့ တရားကို (သနီရက္ခန္ဓာ) (ပြုပြင်မှု သဘောတရား

အစု) ဒီခန္ဓာသုံးပါး ပေါင်းဆုံးမြင်သိမိတ် ဖြစ်တယ်။

ဒီကားက အဖြူရောင်၊ အမဲရောင်၊ ဆလွန်ကား၊ ဘာမော်
သယ်စတဲ့ မှတ်ထင်ထားတဲ့ သညာကို (သညာက္ခန္တာ)မှတ်သားမှ
သဘောတရားအစုလို့ ခေါ်တယ်၊ ဘယ်လို့ ကားမျိုးရပ်လို့
သိမှတ်တဲ့ အပေါ်မှာ၊ ဖသာက တိုက်ထိ ပေးလို့ကောင်း
မကောင်း ခံစားတတ်တဲ့ ဝေဒနာကို (ဝေဒနာက္ခန္တာ)၊ ခံစားမှု
သဘော တရား အစုဟု ခေါ်ပါတယ်။

မြင်စိတ်ကလေး တစ်ခုအပေါ်မှာ ဖြူဖြင်ပေးတဲ့(သံ၏ရ)
ကြောင့်(ရုပ်)မြင်တာလည်းပါတယ်၊ မှတ်သားတဲ့ (သညာ)
လည်းပါတယ်၊ ခံစားတဲ့ (ဝေဒနာ)လည်းပါတယ်၊ သိမှ(ရ
ဉာဏ်)လည်းပါတော့ ခန္ဓာဝါးပါးတစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်ရ^၅
တယ်။

ခန္ဓာဝါးပါး ဖြစ်ဘတဲ့အခါမှာ (ဝေဒနာ) ဆိုတဲ့ ခံစား
တတ်တဲ့ အစုက ကောင်း မကောင်း ခံစားတတ်တဲ့အတွက်၊
ကောင်းတာ၊ ချမ်းသာတာ ဆိုရင် လိုချင်တယ်၊ တပ်မက်တယ်၊
ခံစားတတ်တဲ့(ဝေဒနာ)က လိုချင်တယ် တပ်မက်တယ်၊ ကောင်း
တာ၊ ချမ်းသာတာခံစားချင်တယ်ဆိုရင် “တဏ္ဍာ” ကို ကူးစက်
ပါတယ်။ တဏ္ဍာကနေ စွဲလန်းမှု ဥပါဒါန်ကို ကူးစက် သည့်
အခါ ခန္ဓာ ဝါးပါးကိုတပ်မက်မှု၊ တဏ္ဍာ၊ စွဲလန်းမှု၊ ဥပါဒါန်
ဝင်လာပြီး ပွဲဥပါဒါနက္ခန္တာခုက္ခာ၊ ခုက္ခာဖြစ် အော့ဖါတယ်၊
ခန္ဓာဝါးပါးကို ခုက္ခာလို့ ဟောကြားရတာဖါပါ။

ကြားစိတ်၊ နံစိတ်၊ စားစိတ်၊ တွေ့ထိစိတ်၊ ကြံ့တွေးစိတ်
တွေ့မှာလည်း ဓန္တာငါးပါး တပေါင်းတည်းဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီဓန္တာ
ငါးပါးဟာ (အဝိဇ္ဇာသ၏ရ)ကြောင့် ဖြစ်ရပါတယ်၊ ဒါကို
(အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသ၏ရ၊ သ၏ရပစ္စယာစိညာဏံ၊ ဂိညာဏ
ပစ္စယာနှာမရှုပံ့၊ နာမရူပပစ္စယာဖသော၊ ဖသောပစ္စယာဝေဒနာ)
ဓန္တာငါးပါးဖြစ်ပုံ ပါပ၊ စိတ်(၆)ပါး တစ်စိတ်ပြီးတစ်စိတ် ဖြစ်
လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့အကြောင်းအကျိုးဆက်တဲ့ ပဋိစ္စသမျှပါဒ်စက်
ရဟာတ် သံသရာ လယ် နေတာ ခုက္ခပါပဲ။

ဒီဓန္တာငါးပါးဖြစ်စဉ်ဟာ ပဋိစ္စသမျှပါဒ်အရ စိတ်တွေ ရှုပ်
တွေခန္တာငါးပါး၊ အစုင်းပါး တစ်ပေါင်းတည်းအတူတကွ ဖြစ်
နေတာကို ငါ၊ သူ၊ ယောက်ဗျာ၊ ပိန်းမ၊ လူသတ္တဝါမဟုတ်လို့
မြင်ရင် ဒီအမြင်က ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အမြင်ဖြစ်ပါတယ်။

အတိတက(အဝိဇ္ဇာသ၏ရ)နဲ့စဲ့တဲ့ သံသရာလည်းမှုဟာ
ဒါ ဘဝ(၂)အကွက်ထဲ ရောက်ပြန်တော့လည်း (အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ
သ၏ရ၊ သ၏ရပစ္စယာစိညာဏံ၊ ဂိညာဏံပစ္စယာနှာမရှုပံ့၊ နာမ
ရူပပစ္စယာဖသော၊ ဖသော ပစ္စယာဝေဒနာ) သ၏ရစက်ကြီးက
ဒီဘဝပစ္စပြန်ကာလထိ၊ ပစ္စပြန် (ပဝတ္ထိ) ဂိညာဏံကလယ်
တုန်းပဲ၊ (အဝိဇ္ဇာ၊ သ၏ရ) ကြောင့် ဂိညာဏံစိတ် (ဓန္တာငါးပါး)
တွေဖြစ်နေတာ ပဋိစ္စသမျှပါဒ်စက်ရဟာတ် ခုက္ခ (ဝါ) သံသရာ
ခုက္ခလို့ခေါ်ပါတယ်။

(သ၏၅) တရားက မြင်စိတ် ခန္ဓာဝါးပါး ဖြစ်လိုက်၊
ကြားစိတ်ခန္ဓာဝါးပါးဖြစ်လိုက်၊နိမိတ်ခန္ဓာဝါးပါးဖြစ်လိုက်နဲ့၊
စိတ်ဖြစ်တော့ (မြင်တယ်၊ လိုချင်တယ်၊ စွဲလန်းတယ်)၊
(ကြား တယ်၊ လိုချင် တယ်၊ စွဲလန်းတယ်) စိတ်ဖြစ် စဉ်မှာ
အကြောင်း အကျိုးဆက်တဲ့ ပဋိစ္စ သမ္ပါဒ် အစဉ်ကြီးက
တန်းနေတယ်၊ (၀၂) ခုက္ခအစု ကြီးတန်း နေတာကို ခန္ဓာ
ဖြစ်စဉ် လိုခေါပါ တယ်၊ ဒီခန္ဓာဖြစ်စဉ်က ခုက္ခပါပါ။
ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက် ဖြစ်နေ တဲ့ အဖြစ်ခုက္ခကို သ၏၅ ခုက္ခ၊
အပျက်ခုက္ခကို ဝိပရိဏာမခုက္ခလိုခေါတယ်၊ ခန္ဓာဟာ
ခုက္ခခန္ဓာသု (ခုက္ခအစု)လိုဘုရားရှင် ဟောကြားပါတယ်။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားဟာမြတ်စွာဘုရားက ခန္ဓာကိုကြည့်ပြီး
ဟော တဲ့တရားဖြစ်လို့၊ မြတ်စွာဘုရားကခန္ဓာခုက္ခအစု
(ခုက္ခခန္ဓာသု) လို့ဟောထားတော့မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ကလည်း ဒီခန္ဓာကြီးဟာ ခုက္ခအစုကြီး၊ ခုက္ခအစဉ်အတန်းကြီး
ခုက္ခသစ္စာဖြစ်ကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့အတိုင်း ထင်မဲ့
ဟောကြားထားပါတယ်၊ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟော
ကြားတဲ့ သစ္စာလေးပါး တရားတော်တွေထဲမှာပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
တရားနှင့်ယူည်ပြီး ခုက္ခအစုကြီးလည်ပဲ့၊ ခုက္ခအစဉ်တန်းနေတဲ့
ခန္ဓာ ခုက္ခ အမျန် ခုက္ခသစ္စာ တရားတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်၊
ဆရာတော်ကြီး ဟောကြားထားတဲ့ ခုက္ခသစ္စာတရားတွေကို

အကျယ် သီလိုလျှင် စာရေးသူ ပူဇော် ထားတဲ့ “ခုက္ခ မြင့်
နိဗ္ဗာန်ရပုံတရား” စာအုပ်မှာကြည့်ပါလေ။

ပန္တဗွန်အကျိုး၊ ပန္တဗွန်အကြောင်း၊ အနာဂတ် အကျိုး၏ကိုင့်

ဆောနာမှ တဏောက္ခုံပုံဖြစ်ပါတယ်၊ (၂) အကွက်ထက
(၃) အကွက်ပေါက်ပွားရှိုး၊ (၄) ခုက္ခပြန်ရပုံဖြစ်ပါတယ်၊ (၅) ခုက္ခသစ္ာထက သမှာဒယသစ္ာဖြစ်ရှိုး ခုက္ခသစ္ာပြန်ရပုံဖြစ်ပါ
တယ်။

အခေါ်အဝေါ်အားဖြင့် (၂) အကွက်ရောက်လာတယ်၊ လူ
ဖြစ်လာတယ်၊ သတ္တဝါဖြစ်လာတယ်၊ လူသတ္တဝါလို့မသုံးပ
ပရမတ္တသစ္ာအားဖြင့်(စည်ဗုဏ်,နာမ်ရင်,သဗ္ဗာယတန်,ဖသာ,ဆ
ဒနာ) ရတာတော်သည် အွောင်းပါးပန္တဗွန်အကျိုးခုက္ခသစ္ာရလာ
ခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ အွောင်းပါးမှာ အာရုံနှုံးရှို့ရ တိုက်တိုင်းတိုက်
တိုင်း စိတ် တော်ဖြစ်ပေါ် လျက်ရှိပါတယ်၊ လူစိတ်မှာအာရုံကို
ခံစားတတ်တဲ့ ဆောနာက ကောင်းမကောင်း ခံစားတတ်ပါ
တယ်။

လူလို့သမှတ်ထားတဲ့ လူတော်မှာသူခေါဒနာ၊ခုက္ခဆောနာ၊
ဥပေက္ခာဆောနာနဲ့ လူလုပ်နောကြပါတယ်၊ လူဟာသူခေါဒနာ၊
သုခချမ်းသာမှုကိုပဲ ခံစားချင်ကြပါတယ်၊ ချမ်းသာတာကို ခံစား
ချင်တဲ့၊ လိုချင်တပ်မက်မှုက(တဏော)၊ ချမ်းသာတာကိုပဲ ရရှိ

ခံစားရှင်တဲ့ အန္တအလန်းကြီးက(ဥပါဒါန)၊ အနီချမ်းသာတွေကို
လိုချင်လို့ဘာပလုပ်လုပ်(က)တွေဖြစ်လာတာပဲ၊ (က)တွေဖြစ်
ရင် (ကမ္မဘဝ)ဖြစ်လာရတယ်၊ (တရား)ကူးတဲ့အကြောင်း
တရားတွေသည်၊ ပစ္စာဌ် (၂) အကွက်ထက် (၃)အကွက်
ပစ္စာဌ်အကြောင်းတရား၊ (၀၁)အနာဂတ်အကြောင်းတရားတွေ
ပေါက်ဖွားလာတယ်လို့၊ ခေါ်ပါတယ်၊ (၂)အကွက်ထက် (၃)
အကွက်ပေါက်ဖွား လာရင်(၄)အကွက် အနာဂတ် အကျိုးခွဲ့
ငါးပါး ခုက္ခသွားကိုပဲ ပြန်ရတော့မယ်။

(၂) အကွက်ထက် (၃) အကွက်ပေါက်ဖွားပုံကို (ဥပမာ)
ပြရရင် ဈေးထဲမှာအလွန်တရာ့လွှာပကောင်းမွန်ပြီး၊ အသုံးကျတဲ့
ပစ္စာဌ်းတစ်ခုကိုမြင်လိုက်တယ်ဆိုကြပါနို့၊ (မြင်စိတ်) အပေါ်မှာ
ကောင်း၊ မကောင်းခံစားတတ်တဲ့ (အေဒာ) ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်၊
ကောင်းလွန်းလို့ လိုချင်တယ်ဆိုရင် အေဒာကရော်ပြီး (တရား)
ကို ကူးပါတယ်၊ ဒီလိုတရားသို့၊ ကူးခြင်းဆက်ခြင်းသည်၊
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မြင်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လည်လမ်းဖြစ်ပါတယ်၊
(၂) ထက် (၃) ပေါက်ဖွားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

မြင်စိတ်တွင်မကပဲ၊ ကြားစိတ်၊ နှစ်စိတ်၊ စားစိတ်၊ တွေ့ထိ
စိတ်၊ ကြံတွေ့စိတ်များဝင်တိုင်းမှာလည်း၊ ကောင်းမကောင်း
ခံစားတတ်တဲ့ အေဒာကလိုချင်မှု၊ တပ်မက်မှုတရား ပေါး ဖြစ်
လာရင်(အေဒာ)က (တရား)ကူးလို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မြင်ပါတယ်၊
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လယ်လမ်း ဖြစ်ပါတယ်၊ (၂) အကွက်က (၃)

အကွက်ကို ကူးပါတယ်၊ ပစ္စပြန်အကျိုးနှင့် ပစ္စပြန်အကြောင်း
ဆက်ပါတယ် (၁) ခုက္ခထက သမုဒသတွေထပ်ပေါ်ပြန်ပါတယ်
(၂) အနာဂတ်ခန္ဓာရဖို့ အကြောင်းတရားဖြစ်စေပါတယ်။

လိုချင်တယ်ဆိုရင် (ဝေဒနာပစ္စယာတဏ္ဍာ)လာပြီ၊ လို
ချင်ရုံးတွင် မရပ်ပ သိပ်လိုချင်တာပ၊ မရမနေနိုင်အောင်ဖြစ်တယ်
ဆိုရင် စွဲလန်းမှု (ဥပါဒါန်) ဖြစ်လာတယ်၊ စွဲလန်းမှုဖြစ်ရင်
(တဏ္ဍာပစ္စယာ ဥပါဒါန်) စွဲလန်းခြင်းကလည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
ဆက်ခြင်းပါပဲ။

စွဲလန်းရုံးတွင် မရပ်ပ မရရအောင် အားထုတ်မယ်ဆိုပြီး၊
ဝန်ကံမှုနဲ့ နှုတ်ကပြောပြီး၊ ကာယကံမှုနဲ့ လက်ကလ်ပြောပြီဆိုရင်
ကံတွေဖြစ်လာပါတယ်၊ ကံတွေဖြစ်လာရင် (ကမ္မဘဝ) ဖြစ်လာ
တယ်၊ ကမ္မဘဝဖြစ်ရင် အတိရတော့မယ်၊ အနာဂတ်အကျိုးအခြောင်း
အရာငါးပါးရမယ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပါဉိုက် ရွတ်ကြည့်ပါ၊ စက်စိုင်း
က (၃) အကွက်နဲ့ (၄) အကွက် အစပ်ကိုကြည့်ပါ၊ အတိဆိုရင်
(၃) အကွက်က (၄) အကွက်ကို ဆက်ပါတယ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
လယ် ပါတော့တယ်၊ သံသရာလယ်ပြီပဲ၊ ကမ္မဘဝဖြစ်တာနဲ့၊
အတိ၊ ဧရာမရကာရပြီ (၄) အကွက်ဆက်ပြီ ခုက္ခခန္ဓာကြီးပြန်ရ
တော့မယ်၊ အတိရရင်ပဋိစ္စသန္တရပါတယ်။ ပဋိစ္စနေရင်
ပိညာက်၊ နာမ်ရပ်၊ သဗ္ဗာယ တနဲ့၊ ဖသာ၊ ဝေဒနာနဲ့
ခန္ဓာငါးပါးခုက္ခသန္ဓာပြန်ရတာပဲ၊ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် လယ်နေပြီ။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၁၁၅

(ကတိ) ရော,မရက ဆိတာက(ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရပ်၊ သမ္မာ
ယတနာ၊ ဖသာ၊ ဝေဒနာ) ခန္ဓာငါးပါး (နာမ်ရပ်) အကူတူပါပဲ၊
ဤတိက ပဋိသွေ့နေ့ခြင်းဆိတော့၊ ဤတိပဋိသွေ့နေတာက
လည်း နာမ် ရပ်၊ ရောဆိတာလည်း နာမ်ရပ်၊ မရက
သေတာလည်း နာမ်ရပ် ခန္ဓာ ငါးပါးဖြစ်တော့ ပစ္စုပွဲန် (၂)
အကွက်ထက် ဝေဒနာသည် တရားကူးရင် (၃)အကွက်ရော (၄)
အကွက်ရော ဆက်ပါတယ်၊ သံသရာ လယ်ပါတယ်။

(၂) ပစ္စုပွဲန်ခန္ဓာငါးပါးမှာ (၃) တရားကူးရင်တရားက
ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝရတာပါပဲ၊ ကမ္မဘဝရတော့ (၄) ဤတိရော
မရက ခန္ဓာငါးပါးပြန်ရတာပါပဲ။

ယူ၍ (၂) အကွက်ထမှာ ပစ္စုပွဲန်မှာ ရောက်နေပါတယ်၊
ခန္ဓာငါးပါး (ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရပ်၊ သမ္မာယတနာ၊ ဖသာ၊ ဝေဒနာ)
ဆိတ္တေ့ခန္ဓာငါးပါးရထားပါတယ်၊ ပရမတ္တသစ္စာအရ(ခန္ဓာငါးပါး)
ပါပဲ၊ သမုတ်ထားတာက လူ၊ ဒီ(လူ) ခန္ဓာငါးပါးက တရား
ကိုမကူးပါနဲ့ တရားကူးရင် သံသရာစက်လယ်ပါတော့မယ်။

သံသရာစက်လယ်ပဲက တရားရှိလာရင် ကာမုပါဒါန်၊
ကာမဂ္ဂက်တရားတွေလုပ်ဖြစ်ပြီ၊ ငါးဖြာအာရုံမှာ ကာမဂ္ဂက်တ
ရားတွေလုပ်ဖြစ်လာတော့၊ တရား၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝဆိတ္တေ့
ပစ္စုပွဲန်အကြောင်းတရားတွေဖြစ်လာတာပါပဲ၊ ကံ၊ ကမ္မဘဝတွေ
လုပ်တာက (သံခါရ)တွေပါပဲ အတိတ်အကြောင်းနဲ့ ခေါ်ရင်

(သနီရ)၊ ပစ္စာပြန်အကြောင်းနှုန်းရင် (ကမ္မဘဝ)လို့ခေါ်တယ်။
ကမ္မဘဝ သတ္တိတွေက (ကမ္မဘဝပစ္စယာဇာတီ) အတိရတော့ပဲ့
သန္တာ ဝိဉာဏ်ရတာပဲ၊ အထက် က ရှင်းပြခဲ့တဲ့ (သနီရပစ္စယာ
ဝိဉာဏ်)၊ (၁)ကနေ(၂) ကူး သလိုပါပဲ၊ (၂) (အေဒနာ) ကနေ
(တဏျာ)ကူးဆက်ရင် (၃)(တဏျာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ)ကူးပြန်
တယ်၊ (၃)ကူးရင်(၃)ကမ္မဘဝမှုဇာတီဆိုတဲ့ (၄)အကွက်ဆက်ကူး
ပါတယ် အတိ ပဋိသန္တာခန္ဓာငါးပါး၊ ခုက္ခာပြန်ရ တော့
သံသရာလယ်ခြင်းပါပဲ။

စက်ရိုင်းမှာကြည့်ပါ(၂) အကွက်ပစ္စပြန်အကျိုးတရား(ခုက္ခာ
သစ္ာ) ခန္ဓာငါးပါးကနေ (တဏျာ)ဝင်ရင်(သမုဒယသစ္ာ)ပစ္စပြန်
အကြောင်းတရား(၃) ကူးပါတယ်၊ (၃) ကူးရင်(တဏျာဥပါဒါန်
ကမ္မဘဝ)တွေလုပ်တာနှုန်းအနာဂတ်(ခုက္ခာဇာတီ) အကျိုးရတော့
မယ်၊ (၄) ဆက်သွားပြီး (ခုက္ခာ) သံသရာ လယ်ပါတော့တယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကစက်ရိုင်း
ပုံစံနှင့် ပိုင်းချွဲးပြထားတော့ သံသရာလယ်ပုံမှာ နားလည်လွယ်
သွားပါတယ်။ပုံစံကားချုပ်မှု၊ အကွက် င့် ကွက်တွေနှင့်ပါတယ်။

- (၁) အဝိဇ္ဇာသနီရ (သမုဒယသစ္ာ)
- (၂) ဝိဉာဏ်၊ နာမ်ရှပ်၊ သမ္မာယတနာ၊ ဖသာ၊ အေဒနာ
(ခုက္ခာသစ္ာ)
- (၃) တဏျာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ (သမုဒယသစ္ာ)
- (၄) ဇာတီ၊ ဇရာမရုဏ် (ခုက္ခာသစ္ာ)

ဝဋ်သုံးပါး

ကိုလေသဝင့်က = အဝိဇ္ဇာ၊ တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါန်

ကမ္မဝင့် = သခိုရဲ၊ ကမ္မဘဝ

ဝိပါကဝင့်က = ဝိဉာဏ် နာမ်ရပ်၊ သွေ့ဗြာယတနာ၊
သသ ဆောနာ ပါပဲ

ဝဋ်သုံးပါးကိုကြည့်ရင် (အဝိဇ္ဇာ) ကိုလေသာ ဝဋ်ကြောင့်
(သခိုရဲ) ကမ္မဝင့်ဖြစ်တယ်၊ ကမ္မဝင့်ကြောင့် (ဝိဉာဏ်) ဝိပါက
ဝဋ်ဖြစ်တယ်၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒါအိတ်တရား ကကိုလေသာကို ပါယ်စို့ပါပဲ၊
(အဝိဇ္ဇာ) ကိုလေသာမရှိရင် (သခိုရဲ) ကမ္မဝင့်မရှိနိုင်ပါ၊ ကိုလေသာ
ကိုပါယ်ဘို့မြတ်စွာဘူရားဟောထားတဲ့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒါအိတ်တရားဟာ
သံသရာလွှတ်မြောက်ကြောင်းတရားဆိုတာသိနိုင်ကြပါတယ်။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒါအို သိမှ တရားသိသူမည်၏ ဆိုတာ
ပညာမဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တဲ့ (သမ္မာဒို့) အမြင်မှန်ရလို့၊ ယောနိသော
မန်သီကာရ (နှလုံးသွင်းမှန်) ဖြစ်လို့၊ သစ္ာလေးပါး တရားကို
အကျယ်ပြနိုင်တဲ့ တရားဖြစ်လို့၊ သံသရာလည်ကြောင်း ပြနိုင်တဲ့
တရားဖြစ်လို့၊ သံသရာလွှတ်မြောက်ကြောင်း တရားလည်း
ဖြစ်လို့၊ ကိုလေသာ(အဝိဇ္ဇာတဏ္ဍာ)ကို ပယ်ဖြစ်ပြီး အာသဝေ
တရား တွေ့ကုန်စေလို့၊ နိုဗ္ဗာန်ကို မျက်မောက်ပြနိုင်တဲ့ တရား
လည်းဖြစ်လို့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒါအိတ်တရားကိုသိရင် တရားသိသူပါပဲလို့
မြတ်စွာဘူရား ဟောကြားရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဘရား ရဟန္တဘတ္တမှာ ဖြုသမျှက်တွေ၊ ကိုလေသာတွေ
မရှိတဲ့အတွက် အကျိုးမပေးပါ၊ ပဋိစ္စသမျှပါ၏ တရားမသိသေး
လို့ ကိုလေသာ တွေကိုနေသေးသူများ အဖို့တော့ ကံ က အကျိုး
ပေးညီးမှာပါပါ။

ပဋိစ္စသမျှပါ၏ကို မသိသမျှ ကာလပတ်လုံး သံသရာက
လွတ်မြောက်တဲ့ လမ်းကို မသိနိုင်ပါ။ ဘူးကြောင့်လဆိုရင်
မြတ်စွာဘရားရင် ကိုယ်တော်တိုင် လေးသအောင်၊ ကမ္မာတစ်သိန်း
ကာလပတ်လုံး သံသရာက လွတ်မြောက်ကြောင်းရာတာ ဘရား
ဖြစ်တော့မှပဲ သံသရာက လွတ်မြောက်ကြောင်း တရားဖြစ်တဲ့
ပဋိစ္စသမျှပါ၏တရားကို သိတော်မူပါတယ်။ သံသရာက လွတ်
ခဲ့ရပါတယ်။

ဘရားဖြစ်တော့ ရှေးညီးစွာ ပြောတဲ့ စကားဟာလည်း
ပဋိစ္စသမျှပါ၏ပါပါ၊ ပဋိစ္စသမျှပါ၏ကြောင့် သံသရာ လွတ်လမ်း
တွေ၊ ရလို့ ဝမ်းမြောက်စွာနဲ့ ပြောတဲ့ ဘူးတော်မူပါတယ်၊
ကိုလေသာဝန့်၊ ကမ္မာဝန့်၊ ဝိပါကဝန့် ဆိုတဲ့ ဝန့် သုံးပါး၊ အကို
(၁၂) ပါးလယ်နေတဲ့ အကြောင်းအကျိုးဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမျှပါ၏ကို
သိရင် နိဗ္ဗာန်ရဲ့ သဘောကို သိပါပြီ၊ ပဋိစ္စသမျှပါ၏တရားသိလို့
နှလုံးသွင်းမှန်ပြီးမှ သမ္မာဒိဋ္ဌး အမြင်မှန် ရပြီးမှ သစ္ာသိပြီးမှ
ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ရင် “ဟောတွေကြော” နိဗ္ဗာန်ကို
ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ် သွားပါပြီ၊ နေမင်းကြီး မထွက်လာမိ
အရှင်တက်လာတာမြင်ရ သလိုပါပါ။

မူလ ပဏ္ဍာသ ပါဋ္ဌတော်ကြီးမှာ “ယော ပဋိစ္စသမျို့
ပသာတိ၊ သောဓမ္မ္မပသာတိလို မြတ်စွာဘုရားဟောကြားထားတဲ့
အတွက် ပဋိစ္စသမျို့
သိတဲ့ သူသည် တရားသိတဲ့ သူပါပတဲ့
တရားသိ တယ်ဆိုတာက ပဋိစ္စသမျို့
သိတဲ့ သူကို ခေါ်တယ်
ဆိုတာဘာကြောင့်လဲ? ပဋိစ္စသမျို့
ပါရှိလိုပါပဲ၊ ဒါတွေပါနေရင် ဒိဋ္ဌတွေက မလွတ်လို.
တရားသိသူ မမည်ပါ၊ ငါကျသိလိုပါလို့၊ ငါနတ်ပြည်ရောက်
တယ်၊ ငါဘာလုပ်လို့၊ ဘာဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ငါတွေ၊ ဘုံဘဝတွေ
ပုဂ္ဂိုလ်တွေပါ နေရင် တရားသိသူ မဟုတ်သေးပါ။

ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘုံ၊ ဘဝတွေမြင်နေရင် တရားကို မမြင်နိုင်ပါ၊
ဝိပသာနာရွှေရင် ပဋိစ္စသမျို့
ကို အရင်သိရမယ်၊ နားလည်အောင်
လုပ်ပါလို့၊ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားခဲ့တာသည်
ပဋိစ္စသမျို့
တရားကို သုတမယညာ၏ (သတ = ကြားနား
ကြုံတွေအပ်သောစာပေစသည်ကြောင့် + မယ=ဖြစ်သောညာ၏)
အသိညာ၏နဲ့သိဖို့၊ ညာ၏သိကို ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါတယ်၊ သတ
မယ ညာ၏ထင်က်သာတဲ့ စိန္တာမယညာ၏ဖြစ်ရင် ပိုကောင်း
ပါတယ်။

သုတမယညာ၏ကို အခြေခံပြီး ဝိပသာနာ အားထုတ်
ခြင်းဖြင့်ရတဲ့ ဘာဝနာမယညာ၏ (မွားညာ၏) မှာ အလွန်
အထောက်အကြု ရပါတယ်။ ထို (မွားညာ၏) ဘဝနာမယ
ညာ၏ကို အခြေခံ၍ ထိုးထွင်းသိမြင်သော ညာ၏ (ပဋိဝေ
ညာ၏) (ဝါ) (မင်ညာ၏) ကိုရပါမည်၊ နိမ္မာန်ဖြစ်ပါမည်။

ဝိပသုနာရှုရင် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကို အရင်သိရမယ်ဆိုတာ
ထပ်ပြီးရှင်းပြုရရင် ဝိပသုနာရှုရင်ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားပေါ်မှာ
တည်ပြီးမြင်တဲ့ဥာဏ်(ဓမ္မ္မြို့တိဥာဏ်) ပါမှရမယ်၊ တရားပေါ်မှာ
တည်ပြီးမြင်တဲ့ဓမ္မ္မြို့တိ ဥာဏ်ကဒီဘဝရပ်နာမ်တွေ ဘာကြောင့်
ဖြစ်သလေအတိတ်က (အစိန္တသီရု)ကြောင့်၊ ဒီဘဝမှာ(တကျာ၊
ဥပါဒ်ကဗျာဘဝ) အကြောင်းတရား တွေ့လှပ်ရင်နောက်တစ်ခါ
ဘတိ၊ ရော၊ မရဏဆိုတဲ့ဆန္တာငါးပါးခုက္ခတရားတွေရမယ်ဆိုတဲ့
ဒီလိုတရားပေါ်မှာချည့်ပြုမြင်နေတဲ့ဥာဏ်မျိုးဟာ(ဓမ္မ္မြို့တိဥာဏ်)
ပါပါ။

ဒါကြောင့် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကိုသိရင် ဒီဇိုကို အသိ
ဥာဏ်နဲ့ဖြေတ်ထားနိုင်လို့ တရားကို သိတဲ့သူဖြစ်ပါတော့တယ်။
တရားသိတာကလည်း သွားတရားသိတာပါပဲ၊ တရားသိတော့
ယောနီသောမနသိကာရဖြစ်ပြီ၊ နှလုံးသွင်းမှန်တဲ့ တရားသိ
သိပြီ၊ နှလုံးသွင်းမှန်မှုရလို့(သမ္မ္မြို့ဒို့)ဖြစ်ပြီ၊ ပညာဖြစ်ပြီ၊ နှလုံး
သွင်းမှန်မှု၊ အမြင်မှန်မှု (သမ္မ္မြို့ဒို့)နဲ့ဝိပသုနာရှုရင် “ဟေတွေ
ဇွော” နိမ္မာန်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ်သွားပြီ ဖြစ်လို့ ဝိပသု
နာရှုရင် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကို အရင်သိရမယ်လို့ မိုးကုတ်ဆရာတော်
ဘုရားကြီးက တရားစဉ်၊ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါ
တယ်။

ပဋိစ္စ သမ္ပါဒ် တရား မသိပဲ ဝိပသုနာရှုရင် ဘယ်
လိုဖြစ်မလဲ?

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်(တရား)မသီလျှင် = အန္တာဖြစ်စဉ်မသိ
 အန္တာဖြစ်စဉ်မသီလျှင် = ခုက္ခဏ္ဏ
 ခုက္ခဏ္ဏသီလျှင် = ခုက္ခဏ္ဏချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်မမြင်
 နိုင်ပါသောကြောင့်ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကိုအရင်သိပို့၊ အရေးကြီး
 ကြောင်း၊ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အတန်တန်ဟော
 ကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အန္တာပဋိစ္စသမ္ပါဒ် (အန္တာဖြစ်စဉ်)

(ပစ္စာပြန်အခါ အန္တာဖြစ်စဉ်သံသရာလယ်ပုံသောာတရား
 ဖြစ်ပါတယ်)

ဝိညာက်၊ နာမ်ရှင်တို့၊ ဆက်ခါ၊ ဆက်ခါ ဖြစ်ခြင်းကို
 သံသရာ” ဟုခေါ်ပါတယ်၊ အန္တာဖြစ်စဉ်၊ အန္တာပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
 ဖြစ်ပါတယ်၊ ပစ္စာပြန်အန္တာကြီး၊ အကြောင်း၊ အကျိုးဆက်ခါ၊
 ဆက်ခါ ဖြစ်ပျက် ရောတဲ့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ဖြစ်ပါတယ်။

စက်ထိုင်း (၂)အဲကျက်တဲ့က ပစ္စာပြန်ဘဝမှာပါပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
 လယ်ပုံ၊ အန္တာဖြစ်စဉ်ကို ပြဆိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ကျေးဇူးရှင်
 မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် တရားကို၊ အန္တာ
 ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်(အန္တာဖြစ်စဉ်) ဟူ၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်၊
 အန္တာပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အန္တာဖြစ်စဉ် ကိုဖော်ပြရရင် ပါ၌လို

(၃) စက္ခိုးစပဋိစ္စ၊ ရူပေးစ ဥပ္ပန္တိ၊ စက္ခိုးပို့သာက်၊ တို့စွဲ
 သင်တိ ဖသော၊ ဖသာ ပစ္စာယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာ

ပစ္စယာတရှာ့၊ တရှာ့ပစ္စယာဉ်ပါဒါနံ၊ ဉာဏ်ဒါန
ပစ္စယာဘဝါ၊ ဘဝပစ္စယာ အတိ၊ အတိပစ္စယာ
ဇရာမရှာ့၊ သောကာ၊ ပရီဒေဝ၊ ခုက္ခ၊ ဒေါမနသာ၊
ဉာဏ်ပိုးသာ သမ္မဝတိ၊ အဝမေတသုကေဝလသာ၊
ခုက္ခက္ခနှစ်သာ၊ သမုဒယောဟောတိ။

- (၂) သောတဉာဏ်ပိုး၊ သဒ္ဓစဉ်ပွဲနောတိ၊ သောတဝိဉာဏ်... (ပ)... ဟောတိ။
- (၃) ယာနဉာဏ်ပိုး၊ ဂန္ဓုဓရ ဉာဏ်တိ၊ ယာနဝိဉာဏ်... (ပ)... ဟောတိ။
- (၄) ဒိရှိဉာဏ်ပိုး၊ ရသေစဉ်ပွဲနောတိ၊ ဒိရှိဝိဉာဏ်... (ပ)... ဟောတိ။
- (၅) ကာယဉ် ပဋိန္တာဖော်ဖွဲ့စဉ်ပွဲနောတိ၊ ကာယူဝိဉာဏ်... (ပ)... ဟောတိ။
- (၆) မနဉ် ပဋိန္တာမေ့စ ဉာဏ်ပွဲနောတိ၊ မနောဝိဉာဏ်... (ပ)... ဟောတိ။

စက္ခုစပ်နိုဒ်ဆိုသည်မှာမျက်စိအကြည် ရူပေစ ဆိုသည်မှာ
အဆင်းကိုဆိုပါတယ်။ အမို့ပါယ်အကျယ်မှာ မျက်စိအကြည်နှင့်
အဆင်းရူပါရုံနစ်ခု အကြောင်းပြုတိုက်ဆိုင်တဲ့အခါမှာ စက္ခု
ဝိဉာဏ်ဆိုတဲ့ မြင်စိတ်ပေါ်ပါတယ်။

မျက်စိအကြည်၊ အဆင်းရူပါရုံ၊ မြင်စိတ် သုံးခုတွေ့ခုံတဲ့
အခါ ဖသဆိုတဲ့တရား ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်၊ ထိုဖသဗာည်းဟူ
သော အကြောင်းခံကြောင့် ခံစားမှုဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း

၁၂၃

ဆောင်၊ အကြောင်းခံကြောင့် တပ်မက်မှတာဏာ ဖြစ်ပေါ်တယ်၊
တဏာ အကြောင်း ခံကြောင့် ဥပါဒ်နိုင်လော စွဲလန်းမှတာရား
ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်၊ စွဲလန်းမူ ဥပါဒ်နိုင်ကြောင့် ကာယကံမျှ၊
ဝနီကံမျှ၊ မနောကံမှတွေ့နဲ့၊ ကံ အလုပ် (ကမ္မဘဝ)ကို ပြုလုပ်
ပါတယ်၊ ဒါကို ဓနာပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အန္တာဖြစ်စဉ်လို့ ခေါ်ပါ တယ်။

ပစ္စာပြန် ကမ္မဘဝ အကြောင်းခံကြောင့် အနာဂတ်မှာ ပဋိ
သန္တာဟနိတဲ့ (အတိ) ဖြစ်ပေါ်ရမယ်။ အတိဆိုတာ အပါယ်
အတိကအဖြစ်ရှုံးပါတယ်။ ဘဝတစ်ရှုံးအစ အတိဖြစ်တိုင်း
(အတိ)တည်းဟန္တလော အကြောင်းခံကြောင့် (ရောမရကာ) အိမျှ၊
သေမျှ၊ (သောကာ)နိုးရိမ်မျှ၊ (ပရိဒေဝ)ငိုကြွေးမျှ၊ (ခုက္ခ)ဆင်းရမျှ၊
(ဒေါမနသာ)နိတ်နှလုံးမသာယာမှာ၊ (ဥပါယာသာ) ပြင်းစွာပုပန်
မှတိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပါတယ်၊ ဒါဓနာပဏိစ္စသမ္ပါဒ်၊ အန္တာဖြစ်စဉ်ပါပဲ၊

ပစ္စာပြန်မှာလည်း ပဋိသန္တာဟန်က နာမ်ရှုပ် ဖြစ်လာ၊
ဒီနာမ်ရှုပ်နှင့်လူဖြစ်လာတဲ့ အန္တာဝါးပါးက တဏာ၊ ဥပါဒ်နဲ့
(ကမ္မဘဝ)လုပ်ရင် အိမျှ၊ နာမျှ တွေ့ရမယ်၊ သောကာ၊ ပရိဒေဝ၊
ခုက္ခ၊ ဒေါမနသာ၊ ဥပါယာသာတွေ ခုက္ခအစုတွေရတဲ့ အန္တာ
ပဏိစ္စသမ္ပါဒ် (အန္တာဖြစ်စဉ်)တွေရပါတယ်။

ဒီလိုပ်(ကမ္မဘဝ) ဖြစ်လိုက်၊ အတိရလိုက်ဆိုရင် ခုက္ခ
ဆင်းရဲ့ အစုတိဖြစ်ပွားပေါ်ပါက် ကြပါတော့တယ်။ အတိရရင်
ခုက္ခ ဘဝရောက်မယ်၊ အိမယ်ခုက္ခ အစုတွေ တွေ့ရမယ်၊

သေမယ၊ အတိပြန်ရမယ၊ အန္တာပဋိစ္စသမျှပါ၏(အန္တာဖြစ်စဉ်)တွေ
တန်းသွားတာပါပဲ။

သေတွေ ပဋိစ္စ ဆိုတာ ကြားတဲ့ အခါလည်း အထက်ပါ
အတိုင်းသေတအကြည်သဒ္ဓါရုံ၊ သေတဝိညာဏ် ကြားစိတ်၊ ထို့
အတူ နံစိတ်၊ ဘားစိတ်၊ ထိတွေ့စိတ်၊ ကြံတွေးစိတ်တွေဖြစ် ပေါ်
ရာမှာ(ဝိညာဏ်)ဖြစ်တိုင်းပဋိစ္စသမျှပါ၌တော်ကို ရွတ်ကြည့်
ပါ။ခုက္ခဆင်းရအစုတို့လည်းထို့အတူဖြစ်မွားသည်ကို နားလည်
ကြပါ။(ဘယ်စိတ် ဘယ်ဝိညာဏ်)ပရရာ၊ ဝိညာဏ် ပစ္စယာ
နာမရှုပံ့၊ နာမရှုပံ့ ပစ္စယာသွေးယာတန်။ သွေးယာတန် ပစ္စယာ
ဖသော်ဖသော်ပစ္စယာဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာတက္ကာ၊ တက္ကာ ပစ္စ^{ယာ}
ဟာပါခါန်ရှုပါဒါနာ၊ ပစ္စယာကမွားဘေး၊ ဘာဝပစ္စယာမေတို့၊ အတိုင်း
ပစ္စယာရော်ရကာ... (ပ)... ခုက္ခက္ခနှင့် သုသမ္မဒယောပောတိ။

ဘယ်စိတ်၊ ဘယ်ဝိညာဏ်ပရရာ၊ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရှုပ်တို့
ဆက်ခါဆက်ခါဖြစ်ခြင်းကို အန္တာဖြစ်စဉ်၊ အန္တာပဋိစ္စသမျှပါ၏ သု
သရာလယ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အထက်က ဖော်ပြခဲ့တဲ့ တရားများဟာ အန္တာပဋိစ္စသမျှပါ၏
အန္တာဖြစ်စဉ်တန်းကြီး ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျော်စီးနေပုံ ဖြစ်ပါတယ်၊
မိုးကုတ် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားပြသ ဆုံးမတော်မူတဲ့
တရားတော်အတိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အန္တာဖြစ်စဉ်ကို ပိုမိုရှင်းလင်းအောင် ပြရရင် မြင်တယ်။
လိုချင်တယ်၊ စွဲလန်းတယ်၊ အားထုတ်တယ်၊ အဒါအန္တာ ဖြစ်စဉ်

ဖြစ်ပါတယ်(တန္ထာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ) ဆိုတော့ ကမ္မသတ္တိ
တွေ ဖြစ်လျက်၊ ဖြစ်လျက်၊ ခုက္ခတွေဖြစ်လျက်ဖြစ်လျက်၊ ခုက္ခ^၁
တွေ ထက ခုက္ခဖြစ်ကြောင်းတွေ လုပ်လျက်လုပ်လျက်ပါပဲ။

နိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကပိပသုနာအလုပ်ဆိုသည်
မှာ ပဋိမဆန္ဒဖြစ်စဉ်သိဘို့၊ နောက်ပိုင်းမှာ ဖြစ်ပျက်မြင်ဘို့နှင့်
ခုက္ခသွားမြင်ဘို့၊ အဓိကဖြစ်ကြောင်း၊ ဒီလိုသိမြင်ဘို့အရေးမှာ
ခန္ဓာပဋိစွဲသမုပ္ပါဒ်၊ ခန္ဓာဖြစ်စဉ် သိဘို့ဟာ အလွန်အရေးကြီး
ကြောင်း ဟောကြားခဲ့ပါတယ်။

ခန္ဓာပဋိစွဲသမုပ္ပါဒ်(ခန္ဓာဖြစ်စဉ်)ဆိုတာကလည်း မိမိဘို့
နံနက်မိုးလင်း အပိုပာထမ့် ညုမိုးချုပ် အီပိသည်အထိအာရုံနှစ်ခုရှိ
တိုက်တိုင်း၊ တိုက်တိုင်း ပေါ်ပေါက် လာသည့် ခန္ဓာပဏိစွဲသမုပ္ပါဒ်၊
ခန္ဓာအစဉ်ကြီးပါကလား၊ မြင်စိတ် ဖြစ်လိုက်၊ မြင်တယ်၊ လိုချင်
တယ်၊ စွဲလန်းတယ်၊ အားထုတ်မှု ကမ္မဘဝတွေ ဖြစ်တယ်၊ ကြား
စိတ်ဖြစ်လိုက်၊ ကြားတယ်၊ လိုချင်တယ်၊ စွဲလန်းတယ်၊ အား
ထုတ်တယ်ဆိုတော့ (အပိုပာသခါရာတက္ကာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္
ဘဝ) ခုက္ခဖြစ်ကြောင်း တွေဖြစ်ဖြစ်နေတဲ့ ခန္ဓာအစဉ်ကြီးပါပဲ။

ဒီလိုပစိတ်(၆)ပါးတွေဖြစ်တဲ့အပေါ်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ခန္ဓာ
ဖြစ်စဉ်ကြီးသည်သုတေသန ပါပာဖြစ်ပေါ်လိုက်၊ ပျက်သွားလိုက်၊
ဖြစ်ပေါ်လိုက်၊ ပျက်သွားလိုက်နဲ့ ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ကြီး ခုက္ခအစဉ်ကြီး
ဟာ တန်းနေပါတယ်၊ သုတေသနလည်းနေပါတယ်။

၁၂၆

မိုးကုတ်ပိပသာအခြေခံ၊

ဖြစ်ပေါ်ရီး ပျက်သွားတဲ့ တရားဟာ သူခ မဟုတ်၊ “ခုက္ခ”
သာ အမှန်ဖြစ်ကြောင်း ပြတဲ့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် တရားကြောင့်(ခုက္ခ
သွား)နဲ့(သမှုဒယသွား)ကို သိပါရီ။ ဖြစ်ပျက် စိတ်စိတ်မြင်လေ၊
ခုက္ခပေါ်လွင်လေလေဖြစ်နေတာသိကြားနဲ့ ပောကြားခဲ့ပါတယ်။

(ခုက္ခ) ဆိတ်ကလည်း ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ကိုက်ပေါ်နေတဲ့ ခုက္ခ
ကို သိဘို့ပါပ၊ ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ကို ဥာဏ်နဲ့ကြည့်တော့ ခန္ဓာ ဖြစ်
စဉ်တွေ မှာ သိဒ်ရခုက္ခနဲ့၊ ဝိပရိဏာမခုက္ခဆိုတဲ့ ဖြစ်ခုက္ခနဲ့。
ပျက်ခုက္ခမြင်တဲ့ ခန္ဓာဖြစ်စဉ် ခုက္ခကို ဥာဏ်နဲ့မြင်တဲ့အမြင် ခုက္ခ
မျိုးသာဖြစ်ပါတယ်။ နာကျင်ကိုက်ခဲတဲ့ ခုက္ခမျိုးမဟုတ်ပါဘူး။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ဆိတ် တခြားမဟုတ်ပါလား၊ မိမိတို့ခန္ဓာ
ဖြစ်စဉ် ကြီးပါလားလို့၊ မိမိတို့ခန္ဓာဖြစ်စဉ်မှာ ဥာဏ်လှည့်ကြပါ။
ဖြစ်စဉ် ကိုက်မကိုက် ဝိပသာရှုမှုနဲ့ စောင့်ကြည့်ကြပါ၊ သံသရာ
ဖြစ်စဉ်ကို ရပ်တန်းကသာ ရပ်အောင်လပ်ကြပါ။ မရပ်လျှင်
သံသရာဆက် မည်၊ ရပ်လျှင် သံသရာဖြတ်မည်၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
ပြတ်မယ်ဆို တာ သတိပြုကြပါ။ အဝိဇ္ဇာအဖြစ်မခံကြပါနဲ့၊
ဝိပသာရှုတဲ့ အခါမှာ စိတ်ကို ဖြစ်စေ၊ ဝေအနာကို ဖြစ်စေရှုပါ။
အဝိဇ္ဇာ ကြောင့် သိဒ်ရကြောင့် ဖြစ်တဲ့ (ဝိညာဏ်စိတ်)ကို
မိအောင်ရှု၊ မမိရင် (ဝေအနာ)ကို မိအောင်ရှုပါ။

ခန္ဓာကိုဥာဏ်လှည့်ကြပါ၊ ခန္ဓာဥာဏ်ရောက်ဆိုတာအဆင်း
နင့် မျက်စိအကြည် တိုက်ဆိုင်တိုင်း၊ မြင်စိတ်ပေါ်လာမယ်၊
ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ မြင်စိတ်ကလေးကို ရှိ၊ မရှိ အကောင်ကြည့်ပါ။
မြင်စိတ်ကလေးဟာ ဖြစ်ရီး ပျက်သွားတာပလို့ နောက်က

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၁၂၇

အကဲခတ်တဲ့စိတ်နှင့် ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာမရှိတော့ဘူး။ မရှိတော့ဘူးလို့ သိရင် ခန္ဓာဉာဏ်ရောက်ပါဖြီ။

ဒီလိုမြင်တိုင်း၊ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ လျှက်တိုင်း၊ လျှက်တိုင်း၊ စားတိုင်း၊ စားတိုင်း၊ ကိုယ်နှင့်တွေ့ထိတိုင်း၊ တွေ့ထိတိုင်း၊ စိတ်ကကြံစည် တွေးတော့တိုင်း၊ တွေးတော့တိုင်း၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျက်၊ ပျက်သွားတဲ့ တရားတွေပလို့ဉာဏ်မျက်စိန့်၊ မြင်အောင်ရှုကြပါ။ ဒီအမြင်သည် ခန္ဓာဉာဏ်ရောက် အမြင်ပါပဲ၊ ဒီဉာဏ်သည် ပဋိစ္စ သမ္ပါဒ် (ဝါ) သံသရာ ဖြတ်တဲ့ဉာဏ်၊ အမြင်မှန်ပါပဲ။ (အဝိဇ္ဇာ) မဝင်ဘူး၊ (အဝိဇ္ဇာ) ပြတ်ရင် (သခိုရ)လည်း မဖြစ် (တဏ္ဍာရပါဒါန်၊ ကမ္မာဝါ)လည်း မဖြစ်တော့ဒီအမြင်မှန်ဟာ (မဂ်သမ္မာဒို့ဒို့) နဲ့ မြင်တာပါ၊ ခန္ဓာပေါ်မှာ အမြင်မှန်ရရင် နိုဗာန်သွားမယ်၊ အမြင် မှားရင် အပါယ်သွားမယ်လို့၊ မိုးကုတ်ဆရာတော်ကြီး ဟောကြားခဲ့ပါတယ်။

(အဝိဇ္ဇာနဲ့တဏ္ဍာ) ပြတ်ရင် (သခိုရ)လည်းမဖြစ်၊ ကမ္မာဝါလည်းမဖြစ်တော့ပဲ၊ (စိဉာဏ်)အဆက်မရှိတော့ပဲ၊ သတ္တဝါတစ်ခုအတွက် သံသရာ အဆက် ပြတ်ပြီး အဝိဇ္ဇာချုပ်၊ သခိုရချုပ်တဲ့သခိုရမရှိတဲ့ (အသိတ) ငါတ်(နိုဗာန်သာတည်ရစ်ပါတော့တယ်။

ထို့ကြောင့် (အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသ ဝိရာကနိရောခါ၊ သခိုရ နိရောခါ= အဝိဇ္ဇာ၏ အရဟတ္တာမဂ်ပြောင့် အကြောင်းမဲ့ချုပ်ခြင်းကြောင့်သခိုရတို့၏ ချုပ်ခြင်းဖြစ်၏)(သခိုရနိရောခါစိဉာဏ်ကနိရောခါ)၊ သခိုရချုပ်ခြင်းကြောင့်စိဉာဏ်၏ ချုပ်ခြင်းဖြစ်

၏ ဤသို့ဘားဖြင့် အစိုးာ၊ သိနိုဂါရာ၊ ဝိညာဉ်စသော တရား
တို့၏ ချုပ်ပုံ (ချုပ်ကြောင်းနိုဗ္ဗာန်) သာတည်း။

ဒီလို မြင်စိတ်ကလေးကို ဖြစ်ပျက်မရှုလိုက်စိရင်၊ ပဋိဌာ
သမုပ္ပါဒ်(သသရာ)ကဒီဇာမာမရပါ မြင်တယ်၊ လိုချင်တယ်၊
စွဲလန်းတယ်၊ အားထုတ်တယ် ဖြစ်ရင် အန္တာအစဉ်တန်းပြီးသွား
တော့မယ်လို့သိကြပါ။ (အစိုးာတက္ာ)အရင်းခံတဲ့ (သိနိုဂါရာ)
ကံတွေလုပ်တော့မယ်၊ ကမ္မသတ္တိတွေရပြီး၊ လိုက်ပါပြီး၊ အတိ
ရတော့မယ်၊ အတိရရင်(၃၁)ဘုံမှာ သံသရာလည်း။

မြင်တယ်ဆိုတဲ့ မြင်(စိတ်)ကလေးကို ဖြစ်ပျက် မရှုမိရင်
“လိုချင်တယ်” ဆိုတာ အောက်ကလာပါတယ်။ လိုချင်တဲ့(စိတ်)
ကလေးကိုပြန်ပြီးဖြစ်ပျက်ရှုနိုင်ပါသေးတယ်။

အကယ်၍သာ လိုချင်တယ်ဆိုတဲ့ (စိတ်) ကလေးကိုဖြစ်
ပျက်မရှုမိဘူးဆိုရင် စွဲလန်းတယ် ဆိုတဲ့ ပဋိဌာသမုပ္ပါဒ်အစဉ်
တိုင်းလာပါလို့မယ်၊ စွဲလန်းတယ်ဆိုတာကိုပြစ်ပျက်ရှုနိုင်ပါ
သေးတယ်။

စွဲလန်းတယ်ဆိုတဲ့ဥပါဒ်ကိုမရှုမိရင် ကမ္မဘာပဆိုတာလာ
ပါလို့မယ်၊ ကမ္မဘာဝ ရောက်ရင်တော့ အတိ၊ ရော၊ မရဏ
ပဋိဌာသမုပ္ပါဒ် ဆက်သွားပြီ၊ သေသည်၏အခြားမဲ့မှာ ခုက္ခာကေတိ၊
ခုက္ခာအန္တာကြီး ပြန်ရတော့မယ်၊ သံသရာလည်းမယ်ဆိုတာ သိကြ
ပါ။

နိဒါနဝေဂံသယ်ပါ၌တော်မှာလည်း ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်အစဉ်
အတန်းသွားရင်မိစ္စာပဋိပဒါမကောင်းသော အကျင့်ကျင့်နေခြင်း
ဖြစ်တယ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်လုပ်နေသော သူသည် သမ္မာပဋိပဒါ
ကောင်းသော အကျင့်ကို ကျင့်နေခြင်းဖြစ်တယ်လို့ ဟောတော်
မူပါတယ်။

ဒုကြောင့် ဝိပဿနာအလုပ် (၁) မရှုပြုပွဲစရိယာအကျင့်
ကို ကျင့်နေသူသည် ခန္ဓာန့်ခန္ဓာဖြစ်ကြောင်း မဆက်မိအောင်
လုပ်နေသူဖြစ်ပါတယ်။ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်မဆက်အောင်ပြတ်အောင်
လုပ်သောမရှင် အလုပ်ပြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော်
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပုံစံကို ကြည့်ပါ။ (၂) အကွက်မှ (၃) အကွက်
မကူးအောင် (အစဝါ)ကို ဖြတ်သောအလုပ်၊ ပစ္စာဖွန်၊ အကျိုး
အချင်းအရာငါးပါးအကွက်မှ အနာဂတ်အကြောင်းခြင်းရာငါးပါး
သို့၊ မကူးအောင် လုပ်သောအလုပ် ဖြစ်ပါတယ်။

တနည်းအားဖြင့် ဝေအနာပစ္စယာတရှာမှ ဝေအနာ ပစ္စယာ
ပညာ ဖြစ်အောင်လုပ်သော အလုပ်(၁) ဝေအနာ နောက်က မဂ်
သွင်းသောအလုပ် ဖြစ်ပါတယ်၊ ဝေအနာနောက်က မဂ် မလိုက်
ပါက (၁) ဖြစ်ပျက်မရှုပါက ဝေအနာနောက်က တရှာလာပါ
လိမ့်မယ်၊ တရှာ လာရင် ဥပါဒီန်လည်း တန်းသွားပါမယ်။
ကံလည်း တန်းသွားပါတယ်။

ကံတန်းသွားရင် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်သဘောအတိုင်းဆက်သွား
ပြီ၊ (သမ္မာအယန်.ခုက္ခ) ချည်းသာပေါ်သော လမ်းကိုသာတွေ့ပါ

မယ၊ သမုဒယန့်ခုက္ခကိုသာအဖော်လုပ်ပါတော့မယ၊ သံသရာ
လယ်ပါတော့မယ။

ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း မဂ္ဂင်လမ်းကို လိုက်
မလား၊ သံသရာလည်းမှန်၊ အပါယ်အရောက်ခံမလားလို့ မိမိ
တို့ကိုယ်ကို မိမိတို့စစ်ဆေး၍ ဆုံးဖြတ်ဖို့အရေးကြီးပါတယ်၊
မဂ္ဂင်လမ်းလိုက်ရင် (၀၂) ဖြစ်ပျက် ဝိပဿနာကိုလုပ်ရင် မဂ္ဂင်
ငါးပါးနဲ့ ထော်မကူးအောင် ထော်မာ(ခံစားမှု) ကိုပဲ
ဖြစ်ပျက်ရှုရှု၊ ထော်မပေါ်နှုဖြစ်တဲ့ (ဝိညာဏ်) စိတ်ကိုပဲ ဖြစ်
ပျက်ရှုရှု၊ တစ်ခုမဲ့အောင် ရှုရပါမယ်။

ထော်ကို ဖြစ်ပျက်မြင်အောင် ရှုရမယ်ဆိုတာ ထော်ကို
တမင်တကာလိုက်ပြီး ရှာနေရမှာလားလို့ မေးရင် မဟုတ်ဘူး၊
အာရုံနှင့်ခွဲရတိုက်ဆိုင်တိုင်း ခံစားမှု(ထော်)အော် ပေါ်နေပါ
တယ်။ မိမိသန္တာန်မှာ သုခမဟုတ်လျှင် ခုက္ခ၊ ခုက္ခ မဟုတ်လျှင်
ဥပော်ဘာ၊ သောမနသာ၊ အေါ်မနသာစတဲ့ ဒ္ဓါရ မြောက်ပါးမှာ
ထော်ဘာတစ်ခုခဲ့ အမြှေပေါ်နေပါတယ်၊ တမင်လိုက် နေစရာမလို
ပါဘူး၊ မိမိတို့ညာဏ်မှာ၊ မိမိတို့ ညာဏ်ရှု့မှာ ထော်က ဖြစ်
ပျက်၊ ဖြစ်ပျက်ပြီးပြနေပါတယ်။ စိတ်ကလည်း တစ်ခုရှုပြီး တစ်ခု
ဖြစ်ပျက်နေတာကို ပြနေပါတယ်။ စိတ်ရှုရင်လည်း အတူတူပဲ၊
ထော်ရှုရင်လည်း အတူတူပဲပါ၊ တက္ခာမကူးဘို့ အရေး
ကြီးပါတယ်။

ဒီဖြစ်ပျက်မှာ အပျက်အနိစ္စမြင်အောင်ရှု၊ ဝေဒနာကိုကျော်
ပြီး အနိစ္စမြင်အောင်ရှု၊ ဝေဒနာချည်း တွေ့နေသေးရင် အနိစ္စ^၁
သဘော မပါသေးပါ။ အနိစ္စသဘောလက္ခဏာကို တွေ့မှုသာ
လမ်းမှန် ရောက်ပါမယ်။ “ဝေဒနာနိရောဓါ တဏာနိရောဓါ”
ဆိုတဲ့ အတွက် တဏာနိရောဓါဆိုတာက နိဗ္ဗာန်မြင်ပါတယ်။
မြတ်စွာဘုရားရှင်က “ဝေဒနာနံခယာ ဘိက္ခာဝနိပ္ပါတော့”ဟူ၍
ဝေဒနာကုန်လျင် နိဗ္ဗာန်မျက်မွှောက် ပြုပါတယ်လို့ ဟောသော်
မူပါတယ်။

ပဋိစ္စသမ္မပြီဒေဝါက ဓရှုလည်း

အဆင်း ရုပါရုန်၊ မျက်စီ နှစ်ပါး ပေါင်းဆုံးတိုက်ဆိုင်မိလို့
ပေါ်လာတဲ့မြင်စီတ်ကလေးကိုမသိလိုက်လို့ တွေ့ဝေနေလို့ပိုပသာ
နာမရှိမရင်၊ ထိနည်းအတူ ကြားစီတ်ကိုလည်းပါ၊ နီစီတ်ကိုလည်း
ပါ၊ စားစီတ်ကိုလည်းပါ၊ ဒေါသစီတ်ကိုလည်းပါ၊ လောဘစီတ်ကို
လည်းပါ၊ မောဟစီတ်ကိုလည်းပါ၊ လျှော့ချင်တဲ့စီတ်
ကလေးကိုလည်းပါ၊ မေတ္တာပို့ချင်တဲ့ - စီတ်ကလေးကိုလည်းပါ၊
လူသာမစွာ ရိုယာ စီတ်ကလေးကိုလည်းပါ၊ ဘယ်လို့စီတ်ပရော
လာ၊ စီတ်ပလို့ မသိလိုက်ပါ၊ အဝိဇ္ဇာဖြစ်နေလို့၊ နေရိုးနေစဉ်
အတိုင်းနေလို့၊ ဖြစ်ပျက် မရှိမရင် ပဋိစ္စသမ္မပြီဒေဝါက (အဝိဇ္ဇာ)
မသိမှ ကစ ၅၅ လည်ပါတယ်။

(အဝိဇ္ဇာ) နဲ့ဆိုရင် ပဋိစ္စသမ္မပြီဒေဝါ အစကစပြီး လည်ပါ
တယ်၊ (အဝိဇ္ဇာ) မသိမှုနဲ့နေတော့ ဖြေရှင်ရာပြုပါတယ်၊

(သိဒ္ဓ၏) ဆိုတဲ့ ဖြူလှပမူလုပ်တော့ “အပိဋက္ထပွဲယာသီရာ”
ဖြစ်ပါတယ်။

သီရာပွဲယာဝိဉာဏ်ဝိဉာဏ်ပစ္စယာနာမရှုပံ့”ဆိုသော
ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရပါတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးမှဝေဒနာခံစားမူသည်
ဝေဒနာပစ္စယာတကျာသို့၊ ကူးပါတယ်။ တကျာမှ ဥပါဒါနိသို့၊
ကူးပါတယ်။ ဥပါဒါနိမှ ဘဝဆို၊ ကူးပါတယ်။ ဘဝပစ္စယာကေတိ၊
ဇရာ၊ မရဏ၊ သောက၊ ပရီအဝ၊ ခုက္ခ၊ ဒေါမနသာ၊ ဥပါယာသ
အတိုင်းပအပိဋက္ထပ်ခြေးလည်ပါတယ်။ (အပိဋက္ထ)ကစြိုးလည်ခြင်း
သည် ပဋိစ္စသမျှပါ၏ အစကေခြေး လည်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်ဝိပသုနာအလုပ်မလုပ်တော့ပါဘူး၊ ဖြစ်ပျက်မရှု
မိတော့ပါဘူး၊ မအေးသေးလို့မလုပ်သေးဘူးဆိုရင်အပိဋက္ထပ်
တယ်၊ ပဋိစ္စသမျှပါ၏အစကလည်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါတယ်။ မိစ္စသပို့
ပဒါဖြစ်နေပါတယ်၊ ပဋိစ္စသမျှပါ၏ အကိုရှစ်ပါး ကိုအခါခံသိမ်း
အမြဲရနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ရှစ်ပါးဆိုတာ ဝိဉာဏ်၊ နာမ်ရှပ်၊ သဗ္ဗာယတနာ၊ ဖသာ၊
ဝေဒနာ၊ တကျာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မာဝ တည်းဟူသော ပဋိစ္စ^{F122}
သမျှပါ၏ အကိုရှစ်ပါးအမြဲရနေပါတယ်။ ပဋိစ္စသမျှပါ၏ အကို
ရှစ်ပါးကို သစ္စာဖွဲ့ ပြန်သော် (ခုက္ခသစ္စာနှင့်သမှတယသစ္စာ)
နှစ်ပါးသာရပါတယ်။ (သမှတယ)ကမီး၊ (ခန္ဓာ) ကလောင်စာ၊
လျှောင်စာ နှင့် ဒီးတွဲလျှက်ကြီး ဖြစ်ပါတော့တယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မသိလို့ (၁)မိမိတို့ ခန္ဓာအစဉ်တန်းနေပုံကို
မသိမှု(အဝိဇ္ဇာ)နဲ့နေလာခဲ့လို့ ဒီခန္ဓာအစဉ်ကို ဝိပဿနာ မရှုလို့
သံသရာတစ်လျှောက်လုံးမှာ ဒီလောင်စာနဲ့ မီးနှင့်သာ တွေ့ခဲ့ရပါ
တယ်၊ မီးဦးလိုက်၊ လောင်စာထည့်ပေး လိုက်ချည်းသာ
ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ လောင်စာသီမ်းဦးမီးဦးသည် အလုပ်၊ အား
ထုတ်ခဲ့ရသည့် အလုပ်ဘဝမှာ မပါခဲ့ပါ။ ယခုလိုရင်း ပြလို့
အသိဉာဏ်ထိုက်တန်းသလောက်ရသည့် ဘဝမှာ လောင်စာသီမ်း
ဦး မီးဦးတဲ့အလုပ်ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြတ်တဲ့အလုပ် ခန္ဓာသံသရာ
ဖြတ်တဲ့အလုပ်၊ ကိုလေသာ ဦးဦးတဲ့ အလုပ်ကိုဖြင့် လုပ်ပါတော့
မယ်လို့၊ ဆုံးဖြတ်ချက် အကြီးအကျယ်ချလိုက်ကြဘို့လိုပါတယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစုံးကာဇာပတ်ပုံ

မိမိရဲ့ရန်သူကိုပါဖြစ်စေ၊ မူန်းတီးသူတစ်ယောက်ကိုပါဖြစ်စေ၊
သို့မဟုတ် အနိဂုံးရုံးတစ်ခုကိုပါဖြစ်စေ၊ တွေ့လိုက်မြင်လိုက်တဲ့
အခါမှာ ငါသည် ဒီလူ့မျက်နှာကြည့်ကို မကြည့်ချင်ဘူး၊ မြင်ကို
မမြင်ချင်ဘူး၊ သူ့အသံလည်း မကြားချင်ဘူးဆိုတဲ့ “သောက၊
ဒေါသ၊ အေါမနသော ဖြစ်မျိုး ပေါ်ပေါက်နေတတ်ပါတယ်။”

ဒီဒေါသ၊ ဒေါမနသု ပေါ်ပေါက်ခြင်းကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
ပါမြို့ ကိုစွဲတဲ့ကြည့်ပါ။ “သောက၊ ပရီဒေဝ၊ ခုက္ခ အေါမနသု၊
ဥပါယာသုသမ္မတို့ အဝမေတသု ကေဝလသု ခုက္ခက္ခန္တသု
သမှုဒော ဟောတိ” ဆိုသောကြောင့် သောကပရီဒေဝ ထဲမှာ

အပိဋ္ဌဗုဏ်ပါဘူး လူးမေးလျှင် ပါလျှက်နေသောကြောင့် ဒေါသ
တရားသည်၊ ဒေါမနသု ဥပါယသုဖြစ်လို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဆုံး
ကနေ အပိဋ္ဌဗုဏ်အဆုံးကနေပြန်ပါတ်ပါတယ်။ ထို့ကြောင့်
လူဗျာ ရုက္ခိမြင်မြင်၊ အနိဇ္ဇာရုက္ခိပြင်မြင် ဝိပဿနာ မရှုခဲ့သော်၊
ဖြစ် ပျက်မရှုပါခဲ့သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစကရင်လည်းပါတ်မယ်၊
အဆုံးကရင်လည်း ပြန်ချုပ်ပါတ်မယ်၊ အလယ်ကလျှင်လည်း
ဖောက်၍ စမည်သာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လည်းနေပုံ
ကို နားမလည်ပဲ ဝိပဿနာရှုနေရင် အနွားဆက်နေမှန်းလည်း
မသိ၊ အခါ ခပ်သိမ်းဒီ၌ တန်းလန်းနဲ့ဖြစ်နေလို့ ဒီ၌ကို အသိနဲ့
မပါယ်ထားနိုင်တော့ ဗလဝအားကြီးတဲ့ ဝိပဿနာမဖြစ်တော့ပါ။

ဝိဝဿနာမရှုလျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အမြဲလုပ်ခန်ပုံ

အိပ်ပျော်ချိန်(ဘဝင်စိတ်)မှလွှဲလို့ လူဗျာရုက္ခိ တွေ့ရသည်
ဖြစ်စေ၊ အနိဇ္ဇာရုက္ခိ တွေ့ရသည်ပဲဖြစ်စေ၊ အနွားပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
သည် ဒေါသနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ လောဘနှင့်သော်လည်း
ကောင်း၊ မောဟနှင့်သော်လည်းကောင်း (အပိဋ္ဌဗုဏ်၊ တရား) နဲ့
အမြဲလုပ်လည်လျှက် သာရှိနေပါတယ်။

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟနှင့်လုညွှဲလည်သည်အခါ အကုသိုလ်
တရားတွေဖြစ်ပေါ်ပါတယ်။ အကုသိုလ်တရားတွေ ဖြစ်ပေါြှင်း
သည် (အပုညာဘိ သနီရ) တွေ ပြုလုပ်နေခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

မိသားစနဲ့၊ သာယာနေသည့်အခါ လောဘတဏ္ဍာတွေဖြစ်
ပေါ်နေလို့၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လုညွှန်ပါတယ်။ မိသားစနဲ့အဆင်
မပြုလို့၊ ဤသားသမီးတွေ အသုံးအစွဲကကြီး၊ ပညာကောင်း
ကောင်း မသင်ကြ၊ ဘယ်နေရာမှာဖြစ်ဖြစ် အားမကိုးကြရဘူး။
စီးပွားရေးကလည်း အဆင်မပြုဘူးဆိုပြီး ဒေါသဖြစ်ပေါ်နေရင်
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဆုံးကလည်းပါတယ်။

ဒီလိုအကုသိုလ် (အပုညာဘိသနီရ) ပြုလုပ်နေစုံအခါ
တိုင်းမှာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အမြဲလုညွှန်ပါတယ်။ မသိလို့ အမှုမဲ့
အမှတ်မဲ့ လုပ်မိတဲ့ အခါတိုင်းမှာလည်း မောဟ (အဝိဇ္ဇာ) ပေါ်
လို့၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အမြဲလုညွှန်ပါတယ်။ နေရင်း ထိုင်ရင်း ပဋိစ္စ
သမုပ္ပါဒ်က အမဲ လွည်းနေပါတယ် ဆိုတာသိထားကြဖို့ပါပဲ။

နောင်ဘဝဝါကောင်းစားအောင်ဆိုပြီး ပြုလုပ်တဲ့ ကုသိုလ်
ကောင်းမှာ တဏ္ဍာဒီဇိုး ဦးစီးနေရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လုညွှန်ပါ
တယ်။ (ဒီဇိုး)သည် အကုသိုလ်ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့်ကုသိုလ်နဲ့
တဏ္ဍာ မရောပါစေနဲ့၊ ကုသိုလ်နဲ့ ဒီဇိုး နှင့်မရောပါစေနဲ့၊
အဝိဇ္ဇာဦးမစီးပါစေနဲ့ (ဒါနဲ့)နောက်က (အသိ)မလိုက်ရင်၊ အကျိုး
ပေးမရွေးချယ် တတိတဲ့ဝွှေ့အနြစ်ပြီး သံသရာလည်မယ်၊ ပုညာ
ဘိသနီရသာ ဖြစ်ပါမယ်။

ဒါနကကုသိုလ်ဖြစ်ပါတယ်၊ တူသောအကျိုး ပေးပါတယ်။
ဒါနကသံသရာ ရည်တာမဟုတ်ပါ၊ ဒါနနောက်ကအသိမလိုက်

တော့ အပိဋကဓရပူရ၊ အပိဋကဓရပူရတော့ နိဗ္ဗာန်မရပဲ သံသရာ
ရှည်တာပါပလို့ ကျေးဇူးတော်ရင် မိုးကုတ်ဆရာတော် ဘုရား
ကြီး ဆုံးမတော်မူပါတယ်။

ပဋိစ္စသမဂ္ဂါဒ် အဓိင်းဓမ္မဗုံး

အန္တဘတွေ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အိမ္း၊ သေမှု ပါပါတယ်။
ပဋိစ္စသမဂ္ဂါဒ်တရားကိုသိလို့ အန္တကိုလုပ်သောလက်သည်တရား
ခံသည်(အပိဋကဓရတရား)ဖြစ်ကြောင်းသိရှိုးကြပါရှိုးအပိဋကဓရအန္တာ
ဖြစ်ကြောင်း မသိလိုက်ရင်၊ တရားနဲ့ အကြောင်းပြုနေရင်
လူည်းပအောင်ဝါးလို့ ဖြစ်တဲ့ (အပိဋကဓရတရား) က ပဋိစ္စ
သမဂ္ဂါဒ် အဓိင်းဓမ္မဗုံး ဓမ္မဗုံးပါတယ်။ တရားအန္တဖြစ်သောအကြောင်း
တရားကို သတ်ရှိုး တရားနေရာမှာ မဂ်သွင်းရှိုး (မဂ်နဲ့နိုးရောစ)
သစ္ာ နှစ်ပါးကို ပိမိတို့သဏ္ဌာန်မှာ အမြဲ ရရှိကြအောင်
မဂ်ဖြဟစ်ရိယာ အလုပ်(၅) မဂ်င် အလုပ်လုပ်၍ နိဗ္ဗာန်မြိုင်
အောင် စိပသာနာ တရားကို အားထုတ်ကြမှ သံသရာပြတ်မှာ
ဖြစ်ပါတယ်။

ပဋိစ္စသမဂ္ဂါဒ်တရားသိရှိုးအကျိုး

ပဋိစ္စသမဂ္ဂါဒ်တရားကို သိနားလည်ရင် ယွဲ ပစ္စာနှင့်ကာလ
မှာပတ္တးကဲသောအကျိုးတရားများ၊ အသိတရားများနဲ့ ပြည့်စုံမှုကို
ရရှိကြမယ်ဖြစ်ပါတယ်။ လောကမှာအသိတရားရှိဘို့ သိပ်အရေး
ကြီးသလိုပါပဲ၊ လောကုတ္တရာ နိဗ္ဗာန်ရောက် ကြောင်းမှာလည်း

အသိတရား၊ ဒီဇိုဇာတရား (ဉာဏ်ပရီ) ညာ၏သို့၊ အသိမှန်တရားရတို့၊ အမှန်သိဘို့၊ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ အညာ၏ကော်နားညား၊ အရှင်ကော်နားညားည် (သစ္ဌာ)အမှန် သိသွားသလိုပါပဲ။ ခန္ဓာဖြစ်စဉ် (၈၀) ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကို သိရင်ရရှိမယ့် အကျိုးတရား များကတော့

- (၁) ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားကို သိရှိပါက ဖြစ်ပျက်မြင်လွယ်ပါ၍ အဖြစ်ကိုလည်း မြင်ပါတယ်၊ အပျက်ကိုလည်း မြင်ပါတယ်၊ အဖြစ်မြင်တဲ့ အကွက် ဘဝပြတ်တယ်ဆိုတဲ့ ဥဇ္ဈာဒ ဒီဇိုကို အသိနှင့်စင် ကြယ်ပေါ်တယ်။ ဓမ္မသဘောတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခုအစဉ် အတိုင်းဖြစ်ပေါ်၍ ပျက်စီးသွားသည်၊ တစ်ဖန်ဖြစ်ပေါ်၍ ပျက်နေတာကိုသိတဲ့အတွက် နိုင်တယ်၊ မြတ်ယူလို့ လို့ယူခဲ့တဲ့သသေတိနှင့်ကိုအသိနှင့် စင်ကြယ်ပေါ်တယ်။ အသိမှန်တရားကိုရပေါ်တယ်။
- (၂) ဓမ္မသဘောတွေသည် အကြောင်းကြောင့် ပေါ်သောအကျိုးတရားများသာဖြစ်တယ်လို့သိမြင်၍ ဓမ္မသဘောတွေသာ ဖြစ်ပေါ်၍ ချုပ်ပျောက်နေခြင်း ဖြစ်တယ်၊ ထိုသို့သောအကြောင်းတရား၊ အကျိုးတရားတို့ပေါ်တဲ့ ဓမ္မအပေါ်မှာပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ သူယောက်သူးမိန်းမဟုတ်မဟုတ်ပါလားလို့၊ အသိနှင့်ရှင်းသွားလို့၊ သက္ကာယဒီဇိုကို အသိနှင့်စင် ကြယ်ပေါ်တယ်။ အသိမှန်မှာ တရားရပါတယ်၊ ဒီဇို သုံးပါးကို အသိနှုပ်ပြတ်လို့ နှလုံးသွင်းမှန်ပါ၍ အမြင်မှန်

ရပါဖြီ၊ သမ္မာဒ္ဓိဖြစ်စေသော သစ္ာသီစေသော အကျိုး
တရားများကိုကို ရရှိစေပါတယ်။

- (၃) မိတ်တစ်ခု ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရုပ်ပေါ်မှာ နာမ်ပေါ်တဲ့
သဘောကိုသိလို့၊ ရုပ်နာမ်ကို အထူးခွဲနေစရာမလိုပဲ ရုပ်
နာမ်ကို ကွဲပြားစွာသိလို့၊ နာမရုပ် ပရိစွဲတော်ကို ရပါ
တယ်။
- (၄) ရုပ်နာမ်တွေသည် အကြောင်းတရားကြောင့် အကျိုးတရား
ဖြစ်ပေါ်တယ်ဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်၏အကြောင်းအကျိုးဖြစ်တာသိ
တဲ့အတွက် (ပစ္စယပရိရှိဟော၏)လို့ခေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တို့。
၏အကြောင်းအကျိုးကို သိမ်းဆည်းသော်လည်းကောင်းကို ရရှိပါ
တယ်။
- (၅) အပိဋ္ဌာသနီရ တည်းဟူသော အကြောင်းခံကြောင့်နာမ်၊
ရုပ် (၁) အန္တာဝါးပါးဖြစ်စွား ပေါ်ပေါ်က်သည်ကို သိကြား၊
ပြဟာဖန်ဆင်းတာမူဟုတ်ဟု သိရတဲ့အတွက် တန်ခိုးလူ၏
ရှင် တစ်ဦးလို့က ဖန်ဆင်းတယ်လို့၊ ယူဆတဲ့လူသာရု နို့ပွာ
နိမ့်၏၊ အကျိုးတရားတစ်စုံတစ်ရာမရှိဟု ယူဆတဲ့အကိုရီယ
ဒိန့်၊ အကြောင်းတရားမရှိဟု ယူဆတဲ့ အပေါ်တူကဒိန့်
တို့ကို စင်ကြယ်စေပါတယ်။
- (၆) ပဋိစွဲသမ္မာဝါဒ တရားသဘောသည် အကြောင်းနှုံအကျိုး
တွေသာ ဆက်ပြီးဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်၊ မပြတ်မစ်
တသဲသဲ၊ တရာ်ပြုဖြစ်ပျက်နေသော သဘောကြောင့် ခုက္ခ

သစ္ာ၊ ခုက္ခတရား အစိပင်တည်း၊ ခုက္ခအစီးပါလို့。
(ခုက္ခသစ္ာ)ကို ဥပါဒ်နှုန်းမြင်လာပါတယ်။ ခုက္ခထဲက ခုက္ခ^၂
ဖြစ်ကြောင်း သမှုဒယတွေ လုပ်လိုက်၊ ခုက္ခ ဖြစ်လိုက်
(တရား၊ ဥပါဒ်နှုန်းဘဝ) ခုက္ခဖြစ်ကြောင်း သမှုဒယ လုပ်
တဲ့ (သမှုဒယသစ္ာ)ကိုလည်းမြင်လာပါတယ်။ ခုက္ခ၊ သမှု
ဒယတွေသိလို့ ခုက္ခြိမ်းလိုတဲ့ (နိရောဓသစ္ာ) နဲ့ (မဂ္ဂ^၃
သစ္ာ)၊ ဝိပဿနာ အလုပ်အမှန်ကိုလည်းသိလို့၊ သစ္ာ
(၄)ပါးနဲ့ အလုပ်မှန်တရားကို သိမြင်လာတဲ့သံသရာ
လွတ်ကြောင်း အကျိုးတရားကြီးကိုလည်း ရရှိပါတယ်။

အထက်ပါတို့ကို တအက်ပဟန်ဖြင့် သိသွားရင် တစ်ဘဝ
အပါယ်မလားတော့ပါ၊ အထူးသဖြင့် ဝိပဿနာယောဂါအလုပ်
သမားများအဖို့ဆိုရင် ပဋိန္တသမ္ပါဒ်နားလည်ပြီးမှ အသိဥပါ
တရားရပြီးမှ၊ နှင့်သွေးသွင်းမှန်ပြီးမှ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ပါ
လျှင် မိမိတို့သွေး၊ ပညာ၊ ဝိရိယ အလိုက်သောပန်၊ သက္ကဇိ
ဂါမဲ့၊ အနာဂတ်၊ ရဟန္တာ အထိ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်
လည်းဆိုရင် “ယောပဋိန္တသမ္ပါဒ်ပသာတိသောဓမ္မပသာတိ” ဟု
မူလဝဏ္ဏသပါ၌တော်မှာဖြတ်စွာဘုရားဟောကြားခဲ့တဲ့အတွက်
ပဋိန္တသမ္ပါဒ်ကိုသိရင် တရားကိုသိသည်မည်၏ ဖြစ်လို့ပဋိန္တ
သမ္ပါဒ်တရားတော်ကို မိမိတို့သောာထမာ မိမိရရသိနားလည်
သည့် အထိ နှလုံးသွင်းမှန်သည့်အထိ သမ္မာဒိန္ဒိဖြစ်အောင် ကြီး
စားကြပါလို့၊ တိုက်တွန်းရပါတယ်။

**မိုးကုတ်ဆရာဓတ်ဘဏ်
ကြီးဓဟာကြားဓတ်မ
ဓသာပီဋ္ဌ္ဇာသမ္ပါဒ်တရားဓတ်**

ဒကာ၊ ဒကာမတိ။ ဒီကနေ့ ပဋိစ္စ သမ္ပါဒ်တရားတော်ကို
ရှင်းလင်းပြောပြုမယ်၊ ရူးရူးစိုက်စိုက်သတိထားပြီး ကြီးဓားနာ
ယူကြ၊ ဒကာ၊ ဒကာမတိ။ ဘုရားဖြစ်တော်မူ တာဟာ ပဋိစ္စ
သမ္ပါဒ်ပြတ်သွားတာပဲ၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပြတ်ပြီး အလုံးစုံသော
ဝင်က ကျေတ်လွတ်သွားလို့၊ ဘုရားဖြစ်တာပဲ၊ ဘုရားဟာ ပဋိစ္စ
သမ္ပါဒ် ဝင့်အဆင့်ဆင့် ဖြတ်ပြီး သောတာပန် ကာစ ဖြစ်တော်မူ
ရတာပဲ၊ ဘုရားလည်း သောတာပန်ကဗျာပြီး ဆိုင်ရာ ပဋိစ္စ
သမ္ပါဒ် ဖြတ်တော်မူရပါတယ်။

ဒကာ၊ ဒကာမတွေလည်း သောတာပန်ဖြစ်ချင်ရင် ဆိုင်ရာ
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် ဖြတ်ကြရမယ်၊ ဖြတ်တော့ဘယ် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကို
ဖြတ်ရမလဲ၊ ဒကာတို့ လက်ရှိ အန္တာပဋိစ္စသမ္ပါဒ် ဖြတ်ရမှာပလို့
မှတ်ကြ၊ ဒီအန္တာက ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်အန္တာကြီး၊ ဘဝ အဆက်ဆက်
မပြတ် လည်နေတဲ့ အန္တာကြီးပဲ။

ဒီဘဝက စုတိပြီးဟိုဘဝ ပဋိသန္တာက်နေတယ်၊ အေဒါ
ဟာပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပဲ၊ ကံအကြောင်းနဲ့အကျိုးပေးဆက်တာလည်း
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပဲ၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုးပြတ်ရင် ပဋိစ္စ သမ္ပါဒ်
ပြတ်တာပဲ။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမွားနည်း

၁၄၁

ခန္ဓာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပြတ်ရင် နိဗ္ဗာန်ပဆိတာမှတ်ကြ၊ နိဗ္ဗာန်
လိုချင်ရင် ခန္ဓာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပြတ်အောင်လုပ်ရမှာ၊ ခန္ဓာပဋိစ္စ
သမုပ္ပါဒ်ပြတ်မှ အနပါဒီသေသနနိဗ္ဗာန်ရကြမယ်။

ဒီတော့ ခန္ဓာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပြတ်ဖို့၊ အရေးဟာ နိဗ္ဗာန်ရဖို့
အရေးပဆိတာ မှတ်ကြ။ ဒကာ, ဒကာမတွေ ခန္ဓာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
ပြတ်တဲ့နည်းကို မသိကြဘူး။ ခန္ဓာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပြတ်နည်းမသိ
တာက ဘာကြောင့်လည်း “အဝိဇ္ဇာ”ကြောင့်ပလို့၊ မှတ်လိုက်ကြ၊
ဒါ “အဝိဇ္ဇာ” လက်ချက်ဆိုးဝါးပဲ့ အစိပ္ပါယ်ကို ဆက်ပြီးပြောပြ
မယ်၊ ဒကာ, ဒကာမတွေ ဘာကြောင့်လူဖြစ်လာရတာလဲ။ အစိ
အဖသည် သားသမီးဖြစ်ကြောင်းလို့ယူရင် အလုံးစုံ မမှန်နိုင်ဘူး၊
တစ်စိတ်တစ်အေသာသာ မှန်တယ်၊ အကုန်မမှန်ဘူး လို့မှတ်ကြ။

အမိအဖကြောင့် ယူတဲ့အယူက မနဲ့စပ်ဘူး၊ ဟိန္ဒြာပြုဟွာ
စတဲ့ တစ်ခြားအယူတွေကလည်း မလုံးလောက်ဘူး၊ သံသယ ရှိစ
ရာတွေရတယ်၊ ရှေးက ဒီသံသယနဲ့ပဲ သေသွားခဲ့ကြရတယ်၊ ဒါ
သံသယနဲ့ပဲ သံသရာရှည်ခဲ့ကြရတယ်။

ဘုရားကလည်း မပွင့်သေးတော့ ဒီသံသယဖျောက်ပေးနိုင်
သူ မတွေ့ခဲ့ရဘူး၊ “ငါသည် ဘယ်လိုဟာလဲ”၊ “ငါဟာ
ဘယ်လို ငါပါလိမ့်” စတဲ့ ဒီနှီးဝင်လာတယ်၊ ဒီနှီးဝင်တော့ ဂိုး
ကိုစွဲလည်း ဝင်လာတော့တာပဲ၊ ဘုရားမပွင့်တဲ့ အခါ ဘယ်သူ
ကမှ ဒီနှီးဖျောက် မပေးနိုင်ဘူးဆိုတာ မှတ်လိုက်ကြ။

ဒီနာမ်တွေ ရပ်ထွေဟာ ငါပဆိုရှိး ဒီဋ္ဌဝိစိကိစ္စာ ဝင်တာ
ဟာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် နားမလည်လို့ပဲ၊ နားမလည်လို့ဝင်လာရင်
အပျိုယ်သွားကြပဲ၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် နားမလည်ပ ဒီဋ္ဌဝိစိကိစ္စာနဲ့
သေရင် အပျိုယ်သွားကြရမယ် ဆိုတာ မှတ်လိုက်ကြ။

သတ္တဝါတွေ အပျိုယ်သွားများတာဟာဒီခန္ဓာပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
နားမလည်လို့ ဒီဋ္ဌဝိစိကိစ္စာနဲ့သေရတာကိုး၊ ဒါကြောင့်
အပျိုယ်သွားလမ်းပိတ်မှုအတွက် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကိုနားလည်
အောင်ဟောရ ပြောရတာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြ။

ခင်ဗျားတို့၊ အခုလက်ရှိခန္ဓာကို ဘယ်သူက တည်ထောင်
တာတုန်း။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါက တည်ထောင်တာမဟုတ်ဘူး၊
စမ္းက တည်ထောင်တာပဲ၊ ဘယ်တုန်းကလဲ၊ အတိတ်တုန်းကပဲ၊
ဘယ်စမ္းတွေကလဲ “အဝိဇ္ဇာ သိနိရု တဏ္ဍာ ဥပါဒါန် ဘဝ”
ဆုံးတဲ့ ဒီစမ္းတွေ တည်ထောင်လိုက်တာပဲ။

ဒီအတိတ်အကြောင်းအချင်းအရာ ငါးပါးဟာ လူခန္ဓာ ဖြစ်
စေတဲ့ အကြောင်းတရားငါးပါးပဲ၊ ဒီငါးပါးက ဘယ်ဟာလဲ၊
“အဝိဇ္ဇာ သိနိရု တဏ္ဍာ ဥပါဒါန် ဘဝ” ဒီငါးပါးပဲ။ မှတ်စိ
အောင်မှတ်ကြ၊ ဒကာတို့တွေအတိတ်ကဘာတွေလုပ်ခဲ့သလဲ၊
အတိတ်အကြောင်းအချင်းအရာ ဒီငါးမျိုးတည်ထောင်ခဲ့လို့
ခန္ဓာရလာကြတယ်။

“အဝိဇ္ဇာ” ဆိုတာဘာလဲ၊ အဝိဇ္ဇာဆိုတာ မသိတာ၊ သစ္စာ
လေးပါးမသိတဲ့တရားဟာ အဝိဇ္ဇာပလို့ မှတ်ထားကြ၊ သူက

ခေါင်းဆောင်နေတယ်၊ နောက်ဘဝက သစ္ဓာမသိတဲ့ အလွန်ဖိုက်မဲတဲ့ အပိဋ္ဌာက ဝမ်းထဲမှာ ကိန်းနေတယ်၊ သူကရှိနေတာနဲ့ သိဒ်ရ က ပြုပြင်တယ်။ လူပြည်ရချင်လို့ သိဒ်ရကပြုပြင်လို့ ရလာခဲ့တယ်။

ဒီ “သိဒ်ရ” ဆိုတာ စေတနာပဲ၊ အကာဘတို့ တစ်တွေ၊ သက်နဲ့ ဆွမ်း၊ ကွမ်း စတဲ့ ဒါနဝတ္ထုတွေ လျှော့နဲ့ ပြီး နောက် လူ့ဘဝ ချမ်းသာဖြစ်ရပါလို၏၊ ရှုံးရပါလို၏ နဲ့ ဆိုပြီး ဆုတောင်းခဲ့ကြတယ်၊ လျှော့နဲ့ တာက စေတနာ၊ ကုသိုလ်ပြုတာက သိဒ်ရ၊ တဏ္ဍာနဲ့ ဆုတောင်းယူခဲ့ကြတယ်။

အပိဋ္ဌာက မသိတာ၊ သိဒ်ရက ပြုလုပ်တာ၊ ကုသိုလ်ပြုတာ၊ တဏ္ဍာနဲ့ ဆုတောင်း မရမနေနိုင်ဘူး ဆိုတော့ ဥပါဒါန်က လည်း တစ်ပါတည်း စွဲလန်းလိုက်တော့တာပဲ၊ နောက်ပြီး ကာယက် နဲ့ ရှိခိုး၊ ဝမ်းကံနဲ့ ဆုတောင်းကြဆိုတော့ ကံနဲ့ ပြုပြင်လိုက်တာ ကိုး၊ အဲဒီတော့ ဘဝဆိုတဲ့ ကမ္မဘဝရတာပလို့ မှတ်ကြ၊ ကုသိုလ်တရားဟာ နိုဗာန်ကို လည်း ပေးနိုင်တယ်၊ လူနတ်ချမ်းသာကို လည်း ပေးနိုင်တယ်။

အပိဋ္ဌာက လူ၊ နတ်ခန္ဓာဟာ ခုက္ခာသစ္ဓာပလို့ မသိဘူး၊ ဒီသစ္ဓာမသိတဲ့ အပိဋ္ဌာရဲ့ အခုပ်အချုပ်ခံနေရလို့ပဲ မှတ်လိုက်ကြ၊ ဒီတော့ “အပိဋ္ဌာ ပစ္စယာ သိဒ်ရာ” ပြုစ်လာတော့တာပဲ၊ အပိဋ္ဌာကမသိတာ၊ သိဒ်ရက အပ်ချုပ်ခံရတာ၊ တဏ္ဍာက မပြည့် ပြည့်အောင် တောင်းယူတာ၊ ဥပါဒါန်က စွဲလန်းတာ၊ ကာယက်၊

ဝနီကံမူတွေပြုလုပ်ပြောဆိုပြီးဆုတောင်းအဲအတိတ်အကြောင်း
အချင်းအရာငါးပါးပါ။

ဒကာ၊ ဒကာမတွေ စက်ထိုင်းပြန်ကြည့်၊ စက်ထိုင်းရှု
လက်ယာဘက်ထိပ် (၁) နံပါတ်အကွက်က အတိတ်အကြောင်း
အချင်းအရာငါးပါး၊ ဒီငါးပါးက လွန်ခဲ့တဲ့ အတိတ်ဘဝက ဖြစ်ခဲ့
တဲ့ အပိုဇ္ဈာ၊ သံဃာရာ၊ တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝဖြစ်တယ်။

အနီ (၁)နံပါတ်အကွက် အောက်ဆုံးမှာကြည့်ကြ၊ ဘာတဲ့
လဲ၊ သမုဒ္ဓယသစ္ာတဲ့၊ ဒီအကွက်ထက် “အတိတ် အကြောင်း
အချင်းအရာငါးခါက သမုဒ္ဓယသစ္ာပလို့ မှတ်လိုက်ကြ”။

“သမုဒ္ဓယဆိုတာက အကြောင်း၊ သစ္ာကမှန်တာ၊
ပေါင်းလိုက်တော့ အကြောင်းမှန်ကို လုပ်ထားခဲ့လို့တဲ့”
ဘယ်တိုန်းကလေဆိုတော့ လွန်လေပြီးသော အတိတ်ကာလကပါ၊
အတိတ်က အကြောင်းမှန် လုပ်ထားခဲ့လို့ပတဲ့။

ဒါကြောင့် ဒီ (၁)နံပါတ်အကွက်ထက် ဒီငါးခုကိုအတိတ်
အကြောင်းတစ်လွှာလို့မှတ်လိုက်ကြ၊ ဒါကပထမအလွှာ၊ အတိတ်
အကြောင်းတစ်လွှာသမုဒ္ဓယသစ္ာလို့ခေါ်တယ်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ပို့
ရပို့ရာ မသိလို့၊ မသိတာနဲ့ သမုဒ္ဓယသစ္ာသွားဖြစ် ရတာပါ။

နောက်က သစ္ာလေးပါးမသိတဲ့ အပိုဇ္ဈာကြောင့် ကုသိုလ်
သံဃာရပြုလုပ်ကြပြီး၊ တဏ္ဍာနဲ့ဆုတောင်း ဥပါဒါန်နဲ့စွဲလန်း
ကာယက ဝနီကံနှုပြုလုပ်ဆုတောင်း အားထုတ်လို့ခေါ်တော့ ယခု
လက်ရှိ ခန္ဓာဒက္ခသစ္ာကြီး ရထားကြပြီး

သမုဒယတ္ထလုပ်နေရင် နောင်အခါအကျိုးပေးက ဒုက္ခပ
ရှုကြမယ် “သမုဒယသစွာက အကြောင်းအကွဲသစွာကအကျိုး”
သို့ရှု တရား၊ ဥပါဒါန်၊ ကံ ဒီလေးခုကိုအပိုမ်းဖြောကုပ်ချုပ်
ထားတာမို့ ဒါတွေဟာ ကံကောင်းမဟုတ်ဘူး၊ ကံဆိုးတွေပဲ။

အပိုမ်းဖြောကုပ်တွေ နောက်ဆက်ပြီး သို့ရှု တရား၊ ဥပါဒါန်၊
ဘဝဆိုတဲ့ ဒီငါးခုက သမုဒယသစွာတွေပဲ၊ ထပ်တလဲလဲ ကြိုး
စားနေကြတယ်၊ မြင်ကြရဲ့လား၊ (၁) ငါးခုလုပ်ရင် (၂) ငါးခု ကို
ရမယ်၊ သဘောက (၃) ငါးခုလုပ်ရင် (၂) ငါးခုနဲ့ဘူးဆက်ရ^{၁၁}
မယ်၊ (၁) ငါးခုနဲ့ ဆက်နေတာကဘာတွေလဲ၊ ပြန်ကြည့်၊
ဝိညာက်၊ နာမ်ရပ်၊ သွေ့ယတနဲ့ ဖသာ၊ ဝေဒနာ ဆိုတဲ့ ဒုက္ခ
သစွာ ဓနာငါးပါးပဲ။

ဒီငါးခုက ဘယ်က လာတာလဲ၊ ဘာကြောင့် ရသလဲ၊
အတိတ်အကြောင်းငါးခု လုပ်မိတဲ့အတွက်ရတာပဲ၊ ဒကာတို့တစ်
တွေအခုံသယ်မှာရောက်နေသလဲဆိုရင် (၂)နံပါတ်အကွက်ထမာ
ပါ၊ (၂)အကွက်ထက် ဝိညာက်၊ နာမ်ရပ်၊ သွေ့ယတနဲ့
ဖသာ၊ ဝေဒနာ အဲဒီထမာရောက်နေကြတယ်။

(၁)နံပါတ်ထဲက ငါးခုက သမုဒယသစွာ၊ အတိတ်က
ဖြစ်ခဲ့တာ၊ အခုံကာတို့ရနေတဲ့ (၂)နံပါတ်ထဲကငါးခုကရုက္ခသစွာ
အခုံပွဲပြန်မှာ အဲဒါအလွှာတစ်ခုပဲ၊ စက်ပိုင်းအတွင်းဘက်မှာ
ပြန်ကြည့် ရင်းကြရဲ့လား၊ အခုံ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ ဒုက္ခသစွာ

ကိုယ်ပိုင်ရထားကြံးဘာကြောင့်လဲ၊ အတွင်းကမြားကြံးလေးပြ
တာ လိုက်ကြည့်၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တန္ထာ၊ ဥပါဒါန်ဆိုတဲ့ “ကိုလေသ
ဝင့် သုံးခု” နဲ့ “သံရကမ္မဘဝ” ဆိုတဲ့ ကမ္မဝင့်ကနှစ်ခုလုပ်
ထားမိလို့ပဲ။

အတိတ်က သမှုဒယသစွာဆိုတဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ သံရက တန္ထာ၊
ဥပါဒါန်၊ ကဲ ဆိုတဲ့ အကြောင်းငါးခု လုပ်မိတဲ့ အတွက် အခု
ပစ္စာပြန်မှာ ဝိညာက်၊ နာမဲ့၊ ရုပ်၊ သွောယတနာ၊ ဖသာ၊ ဝောနာ
ဒိုင်းခုရလာတာ၊ ဒိုင်းခုခန္ဓာဖွဲ့ရင် ခန္ဓာဝါးပါးပရတယ်၊ သစွာ
ဖွဲ့တော့ ခုက္ခသစွာပဲ၊ အခုရထားတဲ့ လူ့ခန္ဓာကြံးဟာ အတိတ်က
သမှုဒယလုပ်ခဲ့တဲ့ အကြောင်းမှားမှာကြောင့် အကျိုးမှားခုက္ခသစွာ
ရတာပလို့၊ မှတ်လိုက်ကြ။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ အသက်ကြံးလေ ခုက္ခများလေ၊ ပူစရာ
အွေးစရာတွေ များလေပဲ၊ လူ့ဘဝ လူ့ခန္ဓာ ခုက္ခသစွာဆိုတာ
သဘောပေါက်ကြံးလား၊ “လက်ရှိခန္ဓာကိုဘယ်သူမှုဖန်ဆင်း
တာမဟုတ်ဘူး၊ အတိတ်က အကြောင်းကြောင့် ယခု ပစ္စာပြန်
အကျိုးတရား ပေါ်လာတာပလို့၊ မှတ်လိုက်ကြ”။

ဒီပဋိစ္စသမျှပါ၏ဖြစ်စဉ်ကို သဘောပေါက်မှုကိုယ့်ခန္ဓာအရှိ
သိနိုင်ကြမယ်၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေဟာ သံသရာက ဒီအတိုင်းမသိ
မှနဲ့လည်နေခဲ့ကြတာ၊ ခုက္ခကြောင့် သမှုဒဖြစ်လိုက်ဒီသမှုယာ
ကြောင့် ခုက္ခပြန်ဖြစ်လိုက်၊ ဒါ နှစ်ခုပဲ လျည်နေကြတာ “မဂ္ဂ”
ပပါနိုင်ခဲ့ပါဘူး။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၁၄၇

ကိုယ့်အကြောင်းကိုယ်သီမှ (၂)နံပါတ်ထက် ကိုယ့်ပဋိနှစ်
သမ္မပူးက ကိုယ်မသိတော့ (၃)နံပါတ်သမ္မဒယသစွာတွေ ထပ်
သူး၊ မွားမိတော့ စတုတွဲ (၄)နံပါတ် ခုက္ခသစွာရှိုးမယ်။

(၁)နံပါတ်အတိတ်ဝိဇ္ဇာကြောင့်ယခုလက်နှီး(၂)နံပါတ်
ပစ္စာပြန်ခန္ဓာရတယ်၊ ယခု ပစ္စာပြန်ကရောင်း အကြောင်းတရား
ဖြစ်စေတဲ့ (၃)နံပါတ်လုပ်မိတဲ့ တရားကြောင့်လည်း နောက်
ဘဝအနာဂတ် ခန္ဓာ(၄)ခုပြစ်ဦးမယ်။

အတိတ်အဝိဇ္ဇာကြောင့်ပစ္စာပြန်ခန္ဓာဖြစ်ပစ္စာပြန်တရား
ကြောင့်အနာဂတ်ခန္ဓာဖြစ်၊ ဒီတော့ "ပစ္စာပြန်ခန္ဓာဖြစ်ခြင်းအ
ကြောင်းမှာအဝိဇ္ဇာဦးစီးတယ်၊ အနာဂတ်ခန္ဓာဖြစ်ခြင်းအ
ကြောင်းမှာ တရား ဦးစီးတယ်" ရှင်းကြရဲ့လား၊ ဒါကြောင့်-
ဒီနှစ်ခု (အဝိဇ္ဇာနဲ့တရား)ကို မူလန်ခုလို့ပြရတာပဲ၊ စက်စိုင်း
အလည်မှာ ကြည့်ကြ။

စက်စိုင်းပြန်ကြည့်၊ (၃)နံပါတ်အကွက်ကြည့်၊ ကြည့်တော့
တရားကြောင့် (၄) နံပါတ် ခန္ဓာခုက္ခသစွာပေါ်တယ်၊ မြင်ကြရဲ့
လား၊ ဒါကြောင့် အဝိဇ္ဇာ၊ တရားအလည်မှာ ပြထားတယ်၊
သူတို့နှစ်ခု က ရေသောက်မြစ်ပလို့မှတ်ကြ။

ဒီတော့ (အဝိဇ္ဇာတရား) မချုပ်သရွှေ့၊ ပစ္စာပြန်ခုက္ခသစွာ
အနာဂတ် ခုက္ခသစွာပေါ်ဦးမှာပလိုတာ ဆုံးဖြစ်ချက်ချကြော်၊
ဒါဌ်မီးချင်ရင်ခုက္ခသစွာပျော်ချင်ရင် အကြောင်းကို သတ်ရမယ်အကိုးး

ကိုမသတ်ရဘူး၊ အကျိုးသတ်လို့မရဘူးဆိုတာမှတ်ကြ၊ “အခုဘဝ
ခုက္ခခန္ဓာလွတ်ချင်ရင် တဏ္ဍာချုပ်အောင် ဒီနှစ်ခု (အပို့ဗာ)နဲ့
(တဏ္ဍာ) ရေသောက်ဖြစ်ဖြတ်အောင်(ပိပသုနာ)လုပ်မသာရ^၁
မယ်လို့ မှတ်လိုက်ကြ။”

သံခါတ္ထနပဋ္ဌပါဒါနက္ခန္ဓာဒုက္ခန္ဓာလို့ ဘုရားဟောတော်
မူတယ်၊ ခန္ဓာဝါးပါးဟာ ခုက္ခသစ္ာပဲ၊ အတိတ်ဘဝ(၁)နံပါတ်က
မသိတဲ့ အပို့ဗာက အုပ်ချုပ်၊ သနီရက ပြုလုပ်၊ တဏ္ဍာက
တောင်းယူခဲ့လို့ ယခု(၂)နံပါတ် ခုက္ခသစ္ာခန္ဓာဝါးပါး ပေါ် လာ
တာပဲ၊ ယခုလက်ရှိ ရထားတာမှန်သမျှအားလုံး ခုက္ခသစ္ာ
ချည်းပဲ။

အပို့ဗာ၊ အတိတ်ခေါင်းဆောင်ကြီးမြို့မြို့ မြင်ကြပြီဖော်၊
ဒီအံဝို့ဗာ မချုပ်သမျှခန္ဓာမချုပ်ဘူး၊ ခန္ဓာမချုပ်သမျှ ခုက္ခ
နဲ့တဲ့ လျှက်အဖြေပဲ၊ အပို့ဗာ သမိဒယသစ္ာကြောင့်ဝိညာက်စတဲ့
ခန္ဓာဝါးပါး ခုက္ခသစ္ာတွေ ပေါ်လာတယ်။

“အပို့ဗာပစ္စယာသနီရာ” ဆိုတဲ့ နေရာမှာ သနီရက
နှစ်မျိုးရှိတယ်၊ ကုသိုလ်သနီရက တစ်မျိုး၊ အကုသိုလ်သနီရက
တစ်မျိုးလို့နှစ်မျိုးပဲ မှတ်ထား၊ သနီရသုံးမျိုးဆိုပေမယ့်နားလည်
လွယ်အောင် ဒကာတို့အတွက် နှစ်မျိုးကို အရင်မှတ်ထားကြပါး။

“ကုသိုလ် သနီရက လူ၊ နတ်၊ ပြဟ္မာ ခန္ဓာရမယ်၊
အကုသိုလ် သနီရက အပါယ်ခန္ဓာရမယ်” နှစ်ခုစလုံး ခုက္ခသစ္ာ
ချည်းပဲ၊ ဘုံဘဝကို လိုချင်လို့လုပ်တာ၊ အပို့ဗာပစ္စယာသနီရပဲ။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

၁၄၉

ဒါက နှစ်မိုးရတယ်၊ (ကုသိလ်) နဲ့ (အကုသိလ်) အပါယ်သွား
အောင် တစ်မိုး၊ လူနှစ်ရအောင်တစ်မိုး ဒီနှစ်မိုးလုံး ဘာရရှိ
ခုက္ခသစ္စပါ။

ယခုအခါမှာ ဒကာ၊ ဒကာမ တို့မှာ အတိုက္ခက္ခက ရအဲပြီးပြီ၊
ရော ခုက္ခက ရဆရတုန်းပဲ၊ နောက် မရဏခုက္ခက ကျန် သေး
တယ်။

ဒကာဒကာမတို့မှာ လက်ရှိခုက္ခအပြင် နောက်လာမယ့်
ခုက္ခတွေ ဖျာစီ ခုက္ခ၊ မရဏခုက္ခ၊ သောက၊ ပရိအဝခုက္ခ၊ အော်
နသာ၊ ဥပါသာယဆိတ္တဲ့ ခုက္ခတွေ အများကြီး ကျန်နေသေး
တယ်၊ ဒီခုက္ခ မျိုးစုံတွေကြံ့ကြံ့ရမှာကလည်း ဒကာ၊ ဒကာမတို့
မှာ မသိတဲ့ အစိမ္ဒကြောင့် ကြံ့ကြံ့ရမှာလို့မှတ်ကြ၊ ဒီအစိမ္ဒ
မရှိရင် ကံတို့ သိနဲ့ရတို့ ဆိတာတွေလည်း မရှိတော့ဘူး။

သစ္စမသိတော့ သိနဲ့ရတွေ ပြန်အားထုတ်၊ အဖိုတော့
သေသည်၏ အခြားမဲ့မှာ ဒီဘက် (၄)နံပါတ်အကွက် ဖြစ်တဲ့
အနာဂတ်ခုက္ခသစ္စကြီးပြန်ရတော့မယ်၊ ရမှာသေချာတယ်၊ အခုံ
ဟောနေတာဟာ (၂)ထဲမှာ ဟောနေတာ၊ ဒီထဲမှာ (၃)တရား
ပပါကြစေနဲ့၊ (၃)နံပါတ်အကြောင်းတရား (သမုဒယသစ္စ)
တွေများမီကြစေနဲ့၊ (၂)က – (၃)မပပါက်များကြစေနဲ့။

(၂) နဲ့ (၃)ကြားမှာ မြှားကလေးကို ကြည့်ကြ၊ စပ်မှာက
(၃)ထဲက အနာဂတ်အကျိုးအခြောင်းအရာငါးပါးနဲ့စပ်မှာကို ဆိုလို
တာ၊ အနာဂတ်အကျိုးတွေနဲ့စပ်သွားရင် ခုက္ခသစ္စပြန်ရကြမယ်။

အတိတ်အကြောင်း (၁)ကြောင့် ပစ္စာပွန်အကျိုး (၂)ရှာ ပစ္စာပွန်
အကြောင်း (၃)ကြောင့် အနာဂတ်အကျိုး (၄)ရတော့မယ်၊
ဒီတော့ တစ်ပတ်ပြန်ရတာပဲ၊ ၁,၂,၃,၄၊ ၁,၂,၃,၄၊ ချဉ်း
သံသရာလည်နေကြရတယ်၊ သစ္စာဖွံ့ရင် သမှုဒယသစ္စာနဲ့ ခုက္ခ
သစ္စာနှစ်ပါးထဲမှာပဲ လည်နေကြရတယ်၊ (၁)သမှုဒယကြောင့်
(၂)ခုက္ခဖြစ် (၂)ခုက္ခထဲမှာ (၃)သမှုဒယပြန်ဖြစ်၊ (၃)သမှုဒယက
နေ (၄)ခုက္ခ ပြန်ဖြစ်ရနဲ့ ဒီလိုပဲ လည်နေကြရတာ၊ ဒီစက်ရိုင်း
မှာပါတဲ့အတိုင်းပဲ ဖြတ်လမ်းပါသေးရဲ့လား၊ ဖြတ်လမ်းကို မပါ
တော့ဘူး။

ဘယ်လိုများကြံကြမတဲ့နဲ့ ဖြတ်လမ်းရှာကြရမယ်ကိုယ့်
အဖြစ်မှန်သိရရင် လွှတ်လမ်းထွက်လမ်းရှာရမယ်၊ ဖြတ်ဖို့နည်းက
ဖြတ်လမ်းပြန်ကြည့်လိုက်ပစ္စာပွန်အကျိုးတစ်လွှာဆိုတဲ့ (၂)နံပါတ်
နဲ့ ပစ္စာပွန်အကြောင်း တစ်လွှာဆိုတဲ့ (၃)အကွက်ဟာတစ်ခုနဲ့。
တစ်ခုစပ်နေတယ်၊ မြားလေးပြထားတာ ကြည့်လိုက် ဒီအစပ်က
နေဖြီး နောက်က “တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါနဲ့ ကမ္မဘဝ” ဆိုတဲ့ ဒီ (၃)
မလာအောင် ဖြတ်ရမယ်။

(၃)နံပါတ်အကွက်ကို အလုပ်နဲ့ဖြုံရမယ်။ အခါမှာ ဘုရား
ပွင့်မယ်ဆိုတာ မှတ်ကြ၊ (၂)နဲ့ (၃)အကူး ကြားထဲမှာ ဘုရားပွင့်
မယ် (၂)နဲ့ (၃)အကူးမှာ သောတာပန်တည်ချင်ရင်အရေးတကြီး
မှတ်ယူကြ၊ (၂) ကနေဖြီး ခုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကူးချင်ရင်ရတယ်။

(၂) ထဲ က (၃) မပေါက်ပွား အောင် ဖြတ်ကြရမယ်၊ (၂)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း ၁၅၁

ထက (၃) မပေါက်ပွားရင် ထွက်လမ်းပဆိတာ မှတ်ကြတော့၊
ထွက်လမ်းရအောင် ဒီ(၂)ထကနေပြီး “ဉာဏ်” နှုန်းဖြတ်ရမယ်၊
ဖြတ်လို့ပြတ်ရင် (၃)ပစ္စပြန်အကြောင်းသမှုဒယတွေ ချုပ်သွား
မယ်၊ (၃)အကြောင်းသမှုဒယချုပ်ရင် (၄) ထက အကျိုးခုက္ခတွေ
အကုန်သိမ်းတာပဲ၊ သိမ်းတာနဲ့ နိရောဓပေါတာနဲ့ တစ်ချက်ထဲ
ပါ၊ ရင်းကြပြီးလား။

ဒါကြောင့် (၃)အကွက်က တရား၊ ဥပါဒါနဲ့ ကမ္မဘဝ
မလာအောင် “ဉာဏ်”နဲ့ ဖြတ်ရာမှာ ဝေအနာကနေ တရား၊ မ
ကူးအောင် လုပ်ရမယ်၊ ဝေအနာ နိရောဓာ တရားနိရောဓော
ဆိုရင် ပြတ်ပြီးမဆက်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဝေအနာနိရောဓော တရား
နိရောဓာ ဖြစ်အောင်လုပ်ကြရမယ်။

ဒါကြောင့် ဝေအနာကို ဖြစ်ပျက် ရူရမယ်၊ ဝေအနာဖြစ်ပျက်
မြင်ရင် တရားမလာဘူး၊ တရားချုပ်တယ်၊ ဝေအနာကို ရူတော့
ဝေအနာဖြစ်ပျက်၊ နောက်က မဂ်ဝင်လာတယ်၊ တရားချုပ်
ကရော၊ တရားချုပ်အောင်ရူတော့ ဥပါဒါနဲ့ချုပ်၊ ဘဝချုပ်၊
ဒါတွေချုပ်တော့ သမှုဒယချုပ်သွားတော့တာပဲ။

ဒါကြောင့် ယခုပစ္စပြန်မှာ ဝေအနာကို စိပသာနာရှုကြရ
မယ်၊ ရူတော့ ဓနာမှာ ဝေအနာပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း ဖြစ်ပျက်ရှု
ပေးကြ၊ သူခဝေအနာပေါ်လည်း ဖြစ်ပျက်ရှု၊ ခုက္ခဝေအနာပေါ်
လည်းရှုကြ၊ ဥပေက္ခာ ဝေအနာလာလည်းရှုပြစ်၊ သောမနသာ
ဝေအနာ၊ ဒေါမနသာဝေအနာ ဘာပေါ်ပေါ်၊ ပေါ်တိုင်း ပေါ်

တိုင်းဒကာတို့က ဖြစ်ပျက်ရှုပေးကြ၊ ရွတော့ ဝေဒနာဖြစ်ပျက်
လို့ ဥာဏ်နဲ့မြင်အောင် ရှုပေး။

ဒီလို ဝေဒနာပေါ်တိုင်း ဖြစ်ပျက်ရွတော့ ဒီအဆက်
ကလေးပြတ်သွားတယ် (အဆက်)ကလေးရှိတဲ့ (မြား)လေး
ပေါ်ကို (ပဂံ)က သွားကျေတယ်၊ ပဂံက ဒီအဆက်ကလေးပေါ်
ကျလိုက်တော့ ဝေဒနာနဲ့ရောတော်မရှိ၏ "ဆိတာ ဖြစ်လို့
ဒီနေရာမှာ မဂ်ဝင်လာတယ်။

ဝေဒနာနောက်က မဂ်ဝင်လာတော့ တရာ့၊ မဆက်နိုင်
တော့ဘူး၊ မဂ်က ဖြတ်ချလိုက်တယ်၊ တရာ့မဆက်တော့ နို့
အဓိကအပြတ်ဖြစ်သွားတာပေါ့၊ အပြတ်ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတာ
အနာဂတ်သံသရာတွေ အကုန်ပြတ်သွားတာကို ဆိုတာ။

ပိပသုနာရွတ်တာဟာ (၂)နဲ့ (၃) အလွှာ(မဆက်မိအောင်)
ကိုယ်ဖြစ်မည်(ခုက္ခမဖြစ်ရအောင်)လို့ပဲဆိုတာ မှတ်လိုက်ကြ။

ရွတ်ရင် ဒီနေရာက ရွတော့ ခုက္ခနဲ့သမှုဒယဖြတ်ချ
လိုက်တာပဲ၊ ဥာဏ်က ဒီလိုဖြတ်နိုင်တော့ (၂) နဲ့ (၃)မဆက်
တော့ဘူး၊ စက်ဝိုင်းပြန်ကြည်ကြ၊ အဲဒီမှာ (၂)နဲ့ (၃) မဆက်
တော့ပဲ ခုက္ခချုပ်သွားတော့ "ခုက္ခနဲ့ရောတော့ နိုဗ္ဗာန်နဲ့"
ဆိုပြီးနိုဗ္ဗာနဲ့ ပေါ်လာတယ်၊ နိုဗ္ဗာနဲ့ပေါ်လာတော့ဒီ(၄)နံပါတ်
အကျိုးပေးတွေ့လည်းမဆက်နိုင်တော့ဘူး၊ တစ်ခါတ္ထချုပ်သွား
တော့တယ်၊ သဘောပေါက်ကြပြီးလား။

“၁၉၆၆ပြောတော့ ပဋိသမဂ္ဂါဒ်လို့ မှတ်ကြ၊ မြန်မာ
လိုပြောတော့ ခန္ဓာလမ်းစဉ်” ခန္ဓာကဒီလမ်းစဉ်အတိုင်း ဒီ
အတိုင်း သွားနေတယ်လိုတာ မှတ်လိုက်ကြ။

လက်ရှိခန္ဓာက (၂)ထဲမှာ ရောက်နေကြတယ်၊ အဝိဇ္ဇာက
စြီးရောက်လာကြတာ၊ ပဋိသန္တ ကစတယ်လို့ မှတ်ကြ၊
ဂိညာ၏ ဆိတာ ပဋိသန္တကိုဆိတာပါ၊ ဒီဂိညာ၏ကစခုတယ်၊
ဒါရိုးတော့ နာမ်ရပ်၊ သွားယတန်၊ ဖသာ၊ ဝေအနာ ဒါတွေ
အခုလက်ရှိ ရနေ ရောက်နေကြတယ်၊ အတိက “ခုက္ခသစာပံ့”
ဂိညာ၏က အတိပိ ခုက္ခသစာ။

ခန္ဓာမှန်သမျှ ခုက္ခသစာချည်းပါ၊ ဒီတော့ သူ့ကို ဥာ၏နဲ့
ကြည့်၊ ခုက္ခအပြင် ပြစ်ရာမရှိဘူး၊ သူပြော၊ လူပြော မဟုနဲ့၊
ကိုယ် ပိုင်ဥာ၏နဲ့မှသာ ယုံကြဖို့ဆိတာ မြှုပြုမှတ်ထားကြ။

ဒကာ၊ ဒကာမတွေ မသိမူ သိမူဟာအမိကကျတဲ့တရား
ပဆိတာ မှတ်ကြ၊ မသိမူက သမာဒယသစာ၊ ရတာက
ခုက္ခသစာ၊ သိတာက မရှိသစာ၊ ရတာက နိရောဓသစာ၊ သဘော
ပေါက်ကြ ရဲလား၊ ဒါနဲ့၊ သိလက သံသရာရည်တာမဟုတ်ဘူး၊
သိမူ၊ မသိမူကြောင့်သာ ကွာခြားတာ၊ မသိမူကြောင့် သံသရာ
ရုည်နေတာလို့၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြ၊ နိပါကြပြီလား၊ ဒါနဲ့
သိလကသံသရာမရည်၊ မသိမူသာ သံသရာရည်တယ်။

အဝိဇ္ဇာ သ၏ရစတဲ့ အကြောင်းတရားကြောင့် ပေါ်လာ
တဲ့ ခန္ဓာဝါးပါးပါ၊ ဘယ်သူမ ဖန်ဆင်းလို့ပေါ်လာတာမဟုတ်ဘူး

လို့သိတဲ့အတွက်ဒီနှီးပြုတယ်၊ ဒို့ဟာအပို့စွဲသံ၏ရကဗောဓာပ
သိရတော့ဘယ်ကလာပါလိမ့်ပတုး။ ဆိုတဲ့ဝိစိကိစ္စာပြုတယ်။

“သံ၏ရကဗောဓာပြုပြင်တော့ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တာဝါ မပေါ်ဘူး၊ ဝိညာဉ်
နာမ်ရုပ်စသည်ပေါ်တာ ပဲ၊ ပြုလုပ်တာလည်း ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တာဝါ
မဟုတ်၊ ပေါ်လာတာလည်း ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တာဝါမဟုတ်၊ ဓမ္မတွေပဲ
လို့သိရတယ်၊ အကြောင်း အကျိုးဆက်နေတဲ့ ဓမ္မတွေပဲလို့
သိတော့ ဒီနှီးပြုတယ်၊ ရှင်းကြပြီလား။

ပြုလုပ်သူမရှိ၊ ပြုလို့ပေါ်သူမရှိ၊ အကြောင်းအကျိုးမျှသာ
ရှိတယ်လို့သိတဲ့အတွက်ဝိစိကိစ္စာသံတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တာဝါမပါ
လို့လည်းဒီနှီးသံတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တာဝါ ဆိတ်သုန်းသွားတဲ့
အတွက် ဒီနှီးပြုတာပဲ၊ ရှင်းကြပြီလား၊ ဒီနှီးပြုတော့ စူး
သောတာပန် ဖြစ်သွားတာပါပဲ၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ သဘော
ပေါက်ရှုလား (စူးသောတာပန်) ဆိုတာ သစ္စာသိသူပဲ၊ သစ္စာ
သိတဲ့ သူကို စူးသော တာပန်လို့ မှတ်ကြ၊ ဒီအသိက မရှင်
ငါးပါးပဲ ရှိသေး တယ်၊ ရှင်းပြီလား။ (ရှင်းပါ့ပြီဘုရား)အေး
ဒီတွင်တော်ကြ ဦးနို့၊ (မန်ပါဘုရား)

တရား၊ အန်စိသာရု၊ ရွှေဗျားနည်း ၁၅၅

**နိဗ္ဗာန်နှင့်နိဗ္ဗာန်ဓရဘတ်ကြောင်း
ပဋိန္တသမ္မားခါ်တရားဓတ်**

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် တောင်း
ပန်လို့ယောတဲ့ တရားတော်တွေ့လည်း ရှိတယ်၊ မတောင်းပန်ပဲ
နဲ့ အကြောင်းတိုက်လိုင်လို့ မဟာ ဂရာဏာတော်ကြီးနဲ့ နိဗ္ဗာန်နဲ့
နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရားကိုလည်း ယောခဲ့ပါတယ်၊

ကတမူးဘိက္ခဆ နိဗ္ဗာန်၊ ယောခေါ်ဘိက္ချိ
ရှာက္ခယောဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယော။

နိဗ္ဗာန်ဆိုတာတွေး မမှတ်ပါနဲ့တဲ့ ဆွာထဲမှာရှိတဲ့
“ရှာက္ခဒေါသမောဟ” ကုန်လို့ရှိရင် နိဗ္ဗာန်ပါပ (မှန်လှပါဘုရား)

(ရာက) ဆိုတာ တပ်မက်နှစ်သက်မှ (တဏော) (ဒေါသ)
ဆိုတာ ပြစ်မှားမှာ၊ (မောဟ) ဆိုတာမသိမှ (အဝိဇ္ဇာ) မှန်လှပါ
ဘုရား။

အာရုံတွေ့ကို တပ်မက်နှစ်သက်ရင် ရှာကလို့ ခေါ်တယ်။
(မှန်ပါ!) အာရုံနဲ့ တွေ့တဲ့အခါမှာ မခံသာတဲ့ ပြစ်မှားမှုစိတ်တွေ
ခေါ်ပေါ်လာသည်ကို (ဒေါသ) လို့ခေါ်တယ်၊ (မှန်ပါ!)။

အာရုံတွေ့တွေ့တိုင်း တွေ့တိုင်း အနိစ္စလည်းမသိ၊ ခုက္ခ
လည်းမသိ၊ အနတ္တလဲမသိ၊ ခုက္ခသွားလည်းမသိ၊ အာရုံတွေ့ဟု
သျော်ကလည်း နိဗ္ဗာန်မှုတော်ပါး ကျေန်တာတွေဟာ ခုက္ခသွား
တွေ့ချည်းပဲ၊ အဒေါတွေ မသိမှုဟာလည်း မောဟ (အဝိဇ္ဇာ)လို့

မှတ်ပါ... (မှန်လှပါဘူရား) . (အစိုး) မသီမှုကုန်အောင်
လုပ်နိုင်လို့ ရှိရင် နိုဗ္ဗာန်ပလို့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေမှတ်ထားရ
မယ်နော် .. (မှန်လှပါဘူရား)။

“နိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း” ကတော့ ဘာသူချို့ဆိုရင် “က
တမောစ ဘိက္ခာဝေနိုဗ္ဗာန်ဂါမို့မရှု” လို့ဆိုတော့ (သမ္မာအိန္ဒ)
(မှန်ပါ)၊ သမ္မာက မှန်ကန်တာ၊ ဒီနိုက်မြင်တာပေါ့ယူ၊ အမှန်
အကန်မြင်လို့ ရှိရင်ဖြင့် နိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းပတဲ့ (မှန်ပါ
ဘူရား)။

အနိစ္စကို အမှန်အကန်မြင်၊ ခုက္ခကို အမှန်အကန်မြင်၊
အနတ္တကို အမှန်အကန် မြင်တဲ့ ခုက္ခသွားအမှန်အကန်မြင်လို့ရှိ
ရင်ဖြင့် အဲဒါနိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းပါပတဲ့၊ (မှန်ပါ) အမှန်
အကန်မြင်မှုဟာ နိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းပါ (မှန်လှပါဘူရား)
သံယုတ်ပါမြို့တော်ကြီးမှာလာတယ်နော် (မှန်ပါ)။

ဒါဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမတို့ နိုဗ္ဗာန်လည်းသီပြီ၊ နိုဗ္ဗာန်ရောက်
ကြောင်း လည်းသီပြီ (မှန်ပါ) နိုဗ္ဗာန်နဲ့ နိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကို
ဘုန်းကြီးနေ့တိုင်း ပောနေတဲ့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်အေသနာန်ပြုရ
မယ်၊ ပြတဲ့အခါ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အေသနာကို နှစ်မျိုးနဲ့ သိရ
မယ်လို့မှတ်ထားပါနော်.. (မှန်ပါ)။

(၁) ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်အကြောင်းတွေနဲ့ အကျိုးတွေ ဆက်
ဆက်နေလို့ ရှိရင်ဖြင့်ဒါဟာ “ဖြစ်ကြောင်း ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်” ခန္ဓာ
ဖြစ်ကြောင်း ခုက္ခရောက်ကြောင်းပေါ့ (မှန်ပါ)။

(၂) ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုးပြတ်သွားလိုရှင်
ချုပ် ကြောင်း နိဗ္ဗာန်၊ ချုပ်တဲ့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် (မှန်ပါ)

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပြတ်အောင်လုပ်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များကျတော့၊
နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်တယ်၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကို မသိနား
မလည်ခဲ့သော်...နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းလည်းသိကြမယ်မဟုတ်
ဘူး၊ ခုက္ခရောက်ကြောင်းလည်းသိကြမယ်မဟုတ်ပါဘူး (မှန်ပါ
ဘူး)။

တရားမွေဟောကြားညွှန်ပြဆုံးမတဲ့ ဆရာသမားတွေ
ဟာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရား လက်ကိုင်မထားကြဘူးဆိုရင်
ဒကာ၊ ဒကာမတို့သည် ခုက္ခရောက်ကြောင်းနဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်
ကြောင်း သိကြမယ် မဟုတ်ပါဘူး (မသိပါဘူး)။

ဒကာ၊ ဒကာမ တို့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်စက်ပိုင်းကို ကြည့်ကြ
ပါ၊ (၁)နံပါတ်တည်းဟူသော သမ္မဝယသစ္ာကြောင့် (၂)နံပါတ်
ခုက္ခသစ္ာဖြစ်ရတယ်၊ (၃) နံပါတ်က (အဝိဇ္ဇာ၊ သ၏၍၊ တဏာ၊
ဥပါဒီန်၊ ဘဝ)က အတိတ်အကြောင်း ငါးပါး၊ ဘာသစ္ာတုံး
(သမ္မဝယသစ္ာပါဘူး)၊ ဘာကြောင့်လည်းဒီအတ္ထမာ(အဝိဇ္ဇာ)
ဆိုတာမသိတာ (မောဟာ)၊ (သ၏၍)ဆိုတာပြုလုပ်တာ(တဏာ)
ဆိုတာသည် တပ်မက်နှစ်သက်တဲ့ တဏာပဲ၊ (ဥပါဒီန်)က စွဲ
လန်းတာ၊ (ဘဝ)က (ကမ္မဘဝ)တွေက အားထုတ်ကူး ဒီတော့
ဒါတွေနဲ့နေခဲ့တာသည် (သမ္မဝယသစ္ာပါ ဘူး)။

၁၅၈

မိုးကုတ်ပိပသနာအခြောင်း၊

ဒါကြောင့် ဒီသမှုဒယသစွာ (အဝိဇ္ဇာ, သနီရ, တဏ္ဍာ,
ဥပါဒါန်, ဘဝ) တွေသည် (အတိတ်အကြောင်းငါးပါး) လွန်ခဲ့
သော ဘဝက ဒကာ, ဒကာမတွေရဲ့ မှားပြစ်တွေ ငါးခု...
(မှန်လှပါ)။

ဘယ်လိုများမှာခဲ့ကြပါလိမ့်မတုံးလို့ မေးတဲ့အခါကျတော့
မှ (သမှုဒယသစွာ) တွေလှပဲခဲ့ကြတယ် ... အင်း .. ဒကာ,
ဒကာမတို့ ကျပ်တို့ မှားပုံသည်ကားလို့ဆိုရင် ခုက္ခဖြစ်ကြောင်း
ကို လုပ်ခဲ့မိကြတယ် (မှန်လှပါ)။

ကျပ်တို့မှားတာဟာနည်းနည်းမှားတာလား၊ များများမှား
တာလား ဆိုတာ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဘုရားက သေသေချာချာ
ဟောထားတော့နည်းနည်းမှားတာမဟုတ်ပါလား၊ ဒို့သည် ကား
ခုက္ခဖြစ်ကြောင်းတွေ လုပ်ခဲ့ပါကလား (မှန်လှပါ)၊ ဒါကြောင့်
အတိတ်အကြောင်းကမှားခဲ့တဲ့ အကြောင်းတရား ငါးပါးဆိုတာ
တွေပြီးလား (တွေ့ပါ၌ဘုရား)။

ကျပ်တို့ အတိတ်ဘဝတူန်းက အတိတ်အကြောင်းငါးပါး
တည်းဟူသော သမှုဒယသစွာတွေ ကျပ်တို့ အားထုတ်ခဲ့ကြ
တယ်။ (အဝိဇ္ဇာ) သစွာလေးပါး မသိတာလည်းပါတယ်...
(မှန်လှပါ)။

ပြုခြင်သလိုပြုတဲ့၊ (သနီရ)လည်းပြုတယ်၊ (မှန်လှပါ
ဘုရား) ပုညာဘီသနီရ ကုသိုလ်လည်း ပြုတယ်၊ (မှန်ပါ)

တရား၊ အန်စံသာရှု ရူမွားနည်း

၁၅၉

သားရေးသမီးရေးစီးပွားရေးနဲ့ မတော်လောဘနဲ့ လုပ်ခဲ့တာတွေ
သတ်မှု၊ ဖြတ်မှု၊ ခိုးမှု စတဲ့ အကုသိုလ်တွေလည်းလုပ်မိပြန်တော့
အပုညာဘိသ္ထီရ လုပ်ခဲ့ကြတယ် (မှန်လှပါ)။

ဒါကြောင့် မသိသလိုလုပ်ခဲ့ကြတယ်.. (မှန်ပါ)၊ မသိတာ
က (အဝိဇ္ဇာ) လုပ်ခဲ့ကြတာက (သံဪရဲ)၊ လုပ်ပြီးလုပ်ရှုနဲ့
မပြီးသေးဘူးဟဲ့၊ ခင်ဗျားတို့ လုပ်တာကိုပဲ၊ ကိုယ်အလုပ်ကိုယ်
သာယာတဲ့ တဏ္ဍာကလည်းပါသေးတယ်၊ (ပါ..ပါတယ်ဘူရား)
ကိုယ့်ဟာကိုယ် စွဲလန်းတဲ့ ဥပါဒါန်ကလည်း (ပါ.. ပါတယ်
ဘူရား) ကာယာကဲ့ဝစီကဲတွေနဲ့လည်းလုပ်ကြသေးတယ်.. (လုပ်
ပါတယ်ဘူရား) အတိတ်ကလုပ်ခဲ့တာ (အဝိဇ္ဇာသံဪရဲတဏ္ဍာ၊
ဥပါဒါန်၊ ဘဝ)ဆိုတဲ့ အတိတ် အကြောင်းအခြင်းအရာ ငါးပါး
သမုဒ္ဓယ သစ္ဓာတွေလုပ်ခဲ့ကြတယ်။

ဒါကြောင့် စက်ရိုင်းမှာ အတိတ်ကလုပ်ခဲ့တဲ့ ငါးပါးဟာ
(သမုဒ္ဓယသစ္ဓာ) တွေပဲ၊ (မှန်လှပါဘူရား)၊ သမုဒ္ဓယသစ္ဓာ၊
ဒကာ၊ ဒကာမ တွေက ကြိုးစားခဲ့ကြတော့ စုတောမနော၊ သေလွန်
လို့ (၂) နံပါတ်၊ ခုတိယာဝ ရောက်တော့ ဘာတွေပေါ်လာ
သတုံး .. ဆိုတော့ (၂) နံပါတ်က (ဒီညာ၏၊ နာမ်ရပ်၊ သမြာ
ယတန်၊ ဖသာ၊ စောနာ) ဆိုတဲ့ (ခန္ဓာငါးပါး) ပေါ်လာတယ် ..
(မှန်ပါ)၊ ဘာသစ္ဓာတုံး (ခုက္ခာသစ္ဓာပါဘူရား)။

မိုက်ထားတာက သမုဒ္ဓယသစ္ဓာ၊ မိုက်ပြစ်သင့်တာက
ခုက္ခာသစ္ဓာ (မှန်လှပါ) (၂) နံပါတ်က (ဒီဒီညာ၏၊ နာမ်ရပ်,

၁၆၀

မိုးကုတ်ဝိပဿနာအခြေခံ။

သဋ္ဌာယတန်, ဖသေ ၈၀၃နာ)၊ ပစ္စာပြန်ခုက္ခသစ္စာပါ၊ မိုက်ပြစ်
သင့်ထားတော့၊ ဒီစက်ရိုင်းမှာကြည့် (ပစ္စာပြန်အကျိုးတစ်လွှာ)
ရပါတယ် (မှန်ပါ)။

ယခုပစ္စာပြန်ဘဝ ဒကာ, ဒကာမ တွေဘာနဲ့ နေရသတုံး ..
မေးတော့ မိုက်ပြစ်သင့်တဲ့ (ခုက္ခသစ္စာ)နဲ့ နေရပါတယ်၊ (မှန်လဲ
ပါ) ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါပြီ့ဘုရား) ခုက္ခသစ္စာနဲ့ နေရပါတယ်
ဆိုတဲ့ ဥဇာသိသွားပြီး .. (သိသွားပါပြီ့ဘုရား)။

ခုက္ခသစ္စာဆိုတာက ဒကာ, ဒကာမ တွေမှတ်ပါ (ပဋိန္တ
သန္တိညာက်) ဆိုတာလည်း ခုက္ခသစ္စာပါ (မှန်ပါ) ဘတိဝိ
ခုက္ခသစ္စာကိုး (မှန်ပါ)။

ခန္ဓာဝါးပါးရထားလို.ရိုရင် ပဋိသန္တနေမှု၊ အိမ္မာ၊ နာမူ၊
သေမူဟာဒီအထဲမှာ ပါပြီးသာမနေဘူးလား (နေပါတယ်ဘုရား)
ပါပြီး သားနေတော့ ခန္ဓာဝါးပါးသည် ဘာသစ္စာလ (ခုက္ခသစ္စာ
ပါ ဘုရား)။

ကိုင်း... ဒကာ, ဒကာမတို့ ယခုရောက်နေတဲ့ (၂)
နံပါတ် ပစ္စာပြန်မှာ ဘာနဲ့ နေကြရသတုံးလို.မေးရင် (ခုက္ခသစ္စာ
ခန္ဓာဝါးပါးနဲ့ နေရပါတယ်ဘုရား)။

ယခုရောက်နေတဲ့ ပစ္စာပြန်ဘဝကို .. ခုက္ခသစ္စာပါကလား
ဆိုတာမသိသေးလိုရှိရင်ဖြင့်၊ ဒကာ, ဒကာမတို့ သိတဲ့အတိုင်း
“အစိမ္မာ” ပြန်ပေါ်ဦးမှာပါ၊ ယခုရောက်ရာဘဝမှာ ကိုယ်သားနဲ့။

ကိုယ်မယားနဲ့၊ ကိုယ်မသေခင်ကလေး ခပ်ပျော်ပျော်ကလေး
(တဏ္ဍာ)နဲ့နေလိုက်ချင်သေးတယ်၊ ရောက်ရာဘဝမာပျော်တယ်
ဆိုရင် (တဏ္ဍာ) မလာဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား)။

ဒုက္ခသစ္ာထဲမှာလည်းရောက်နေ၊ ကိုယ့်ဒုက္ခသစ္ာကိုယ်
မသိတာက (အဝိဇ္ဇာ) (မှန်ပါ)၊ ကိုယ်ဒုက္ခသစ္ာကြီးကို ဒုက္ခသစ္ာ
လို့၊ မသိတော့အရတော်လေ့... ဆိုရှိး သကာလပျော်နေ
တာက (တဏ္ဍာ) မှန်ပါဘုရား၊ ဒီသား၊ ဒီမယားတွေနဲ့ ဒီခန္ဓာ
ကြီးနဲ့မခဲ့ချင်အောင်စွဲလန်းနေတာက (ဥပါဒါန်) မှန်ပါဘုရား
သဘောကျိုးလား... (ကျပါခြို့)...

နောက်ပြီးဒကာ၊ ဒကာမတို့က ကာယကံ၊ ဝစ်ကံတွေနဲ့
ပြုတဲ့စေတနာတွေ (သခိုရ)တွေ ကောမလာဘူးလား (လာပါ
တယ်ဘုရား) ကာယကံ၊ ဝစ်ကံပြုတဲ့ (ကမ္မ) ဘာတွေကော
မလာဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား)။

ဒီ (၂) နံပါတ်ဒုက္ခသစ္ာထဲမှာလည်း ရောက်နေ၊ ဒကာ၊
ဒကာမတို့ကမသိမှု (အဝိဇ္ဇာ)ထပ်မွားပြီး ခင်မင်မှု (တဏ္ဍာ)တွေ
ထပ်ပြီး တိုးမွားအောင်လုပ်နေတာမထင်ရှားဘူးလား (ထင်ရှား
ပါတယ် ဘုရား) ဒုက္ခသစ္ာလို့ မသိတာက အဝိဇ္ဇာ(မှန်ပါ)ခင်မှု
တွေမွားတာက တဏ္ဍာ (တဏ္ဍာပါဘုရား)။

ဒီဒုက္ခသစ္ာမျိုးရအောင် အားထွေတ်ချင်တာက (သခိုရ)
(မှန်လှပါဘုရား)၊ ဒီခန္ဓာကြီးကို စွဲလန်းနေတာက (ဥပါဒါန်)
(မှန်ပါ) ဒီခန္ဓာကြီးကို ကာယကံဝစ်ကံတွေနဲ့ ပြုပြင်နေတာက

၁၆၂

မိုးကုတ်ဝိပသုနာအခြေခံ။

(ကမ္မဘဝ) (ကမ္မဘဝဘရား)။

ဒီတော့ ဒကာ၊ ဒကာမ စက်ထိုင်းပုံကြည်ပါ။ အခုစက်ထိုင်း
(၂) နံပါတ်ထဲမှာပ ဒကာ၊ ဒကာမတို့သည်ကား (သမ္မဒယ
သစ္ာ) ထပ်ပေါက်ပွားလာပြန်တယ်... (ပေါက်ပွားလာပါတယ်
ဘုရား)။

အဲဒီတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ကိုယ့်ခုက္ခသစ္ာကြီးကို
မသိတာက (အဝိဇ္ဇာ) ဒီထက ပေါက်ပွားလာတာ ဒီခန္ဓာကြီးကို
ငင်တဲ့ (သမ္မဒယသစ္ာ) ကလည်း... ဒီထက ပေါက်ပွားတာ
(မှန်ပါဘုရား)။

ဒီ (၂) နံပါတ်ပစ္စပွဲန်ကာလထက ပေါက်ပွားတာငါးခု
ပေါက်ပွားတယ် .. (မှန်လှပါဘုရား)။

ဒါကြောင့် ဒီ(၃) နံပါတ်မှာ အောက်နားဖတ်လိုက်တော့
ပစ္စပွဲန် အကြောင်းခြင်းရာ ငါးပါးလို့ပါတယ်၊ တဏ္ဍာ၊ ဉာဏ်
ဒါန်၊ ဘဝ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ သန်းရု (မှန်လှပါဘုရား)။

(၂) ပစ္စပွဲန်ကာလထမှာပ (အဝိဇ္ဇာ) သန်းရု၊ တဏ္ဍာ၊
ဉာဏ်ဒါန် ဘဝ)တွေက ဒီ (၂) ထကနေ့ ထပ်ပြီးပေါ်လာတော့၊
ဒကာ၊ ဒကာမတို့သည် (၂) ထက (၃) ပေါက်ပွားလာပါတယ်၊
ပစ္စပွဲန် ကာလထမှာပ ဒကာမ၊ ဒကာမ တို့သည် ကား
(သမ္မဒယသစ္ာ) တွေ ပေါက်ပွားလာပြန်တယ်... (မှန်ပါဘုရား)
ခန္ဓာကို ခုက္ခသစ္ာလို့ မသိလို့ရှိရင်ဖြင့် ယခုလက်ရှိခန္ဓာ ထက

အဝိဇ္ဇာပေါ်တာပ (မှန်ပါဘုရား) မဟုတ်ဘူးလား (ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား) ကိုယ့်ဘဝကလေးကို ကိုယ်ခင်နေလို့ ရီရင်ဖြင့် ယခုပစ္စပြန်ခန္ဓာကြီးကို ယခုခင်တာနဲ့ အတူတူပဲ (မှန်ပါ) င်တော့ တဏာပေါ်လာတယ်... (ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား)။

ကောင်းပြီ... ဒီလိုဖြစ်တော့(၃)နံပါတ်(ပစ္စပြန်အကြောင်းခြင်းရာဝါးပါး) ထာဝြို့ ပေါ်လာတယ်(ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား)၊ ဒီလိုပေါ်လာတာ ဘာသစ္စာ (သမုဒ္ဓယသစ္စာပါဘုရား) အဒါကြောင့် သမုဒ္ဓယသစ္စာ (၃) နံပါတ်ကို တစ်ခါပြန်ပြတယ် (မှန်လှပါဘုရား)။

သူ့ကို မရှင်းမှာစိုးတဲ့အတွက် (ပစ္စပြန်အကြောင်းခြင်းရာဝါးပါး) ပြန်ပေါက်ပွားတယ်လို့ ရေးလိုက်တယ်၊ (မှန်လှပါဘုရား) စက်စိုင်းမှာတွေကြတယ်မဟုတ်လား .. (တွေ့ပါတယ်ဘုရား)အင်း... ပစ္စပြန်ခန္ဓာတဲက ပစ္စပြန်မကောမိတဲ့ သမုဒ္ဓယ (၃) နံပါတ်ထပ်ပြီးပေါက်ပွားတယ် (မှန်ပါဘုရား)။

အဒီတော့ အိမ်မှာနေတဲ့အခါကျတော့ စဉ်းစားကြတာပေါ့(မှန်ပါ) ငါသည်ကားလို့ဆိုရင် ခန္ဓာကြီး ခုက္ခသံစွာရုပ်လို့ ငါရှုနေသလား ... မရှုဘူးလား (မှန်လှပါဘုရား)။

ခုက္ခသံစွာမသိတဲ့ အချိန်မှာသားတွေ၊ သမီးတွေ၊ ဈေးတွေ၊ မျိုးတွေနဲ့ အချိန်ကုန်ပြီးသွားလ နေကြတဲ့အခါမှာဖြင့် ငါသည် ယခုရတားတဲ့ ပစ္စပြန်ခန္ဓာတဲက (အဝိဇ္ဇာ) ဆိုတဲ့

တရားဖြင့် ပေါက်ပွားပါပေါ့လားလို့ သိရမယ် (မှန်လှပါဘုရား)။

ယခု ခန္ဓာကြီးကို (အပို့၏) နဲ့ ခုက္ခသစ္စာမှန်း မသိလို့ (တဏျာ)နဲ့ခင်ပြီး နေပြန်လို့ရှိရင်လည်း၊ ဒီခင်လုံးသည် ပစ္စာပြန်ဘဝထဲက ပေါက်ပွားလာတဲ့ (သမုဒ္ဓယ) ပါ၊ ပြုလုပ်တဲ့ (သိန္ဓိရ) တွေဟူသျော် လည်းထိအတူပါ၊ ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါပြီ ဘုရား)။

ဒါဖြင့်ဘုန်းကြီးတို့၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေမှာသူတော်ကောင်း၊ အလုပ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ခုပေါ်အေးအေးနဲ့ ဖြေးဖြေးမှ လုပ်တော့မယ် ဆိုလို့ရှိရင် (သမုဒ္ဓယ) တွေထပ် ပြီးပေါက်ပွားချင်သလောက် ပေါက်ပွားပါစေလို့၊ ပြစ်ထားတာနဲ့တူတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့မှာ အပို့၏၊ သိန္ဓိရ၊ တဏျာ၊ ဥပါဒါန်ကမ္မဘဝတွေဆိုတဲ့ (ပစ္စာပြန်အကြောင်းခြင်းရာငါးပါး) မလာပေဘူးလား (လာပျိုးတယ်ဘုရား) အင်း ဘယ်ခန္ဓာထဲက ပေါက်ပွားလာတာလဲ (ယခုပစ္စာပြန်ခန္ဓာထဲကပါဘုရား)။

အနီတော့ ပစ္စာပြန်ခန္ဓာထဲက ပေါက်ပွားပြီးသကာလာတဲ့အတွက် ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ဒါဟာ စက်ရိုင်းမှာကြည့် (ပစ္စာပြန်အကြောင်းခြင်းရာငါးပါး) နောက်ထပ်ပေါ်လာတယ်... (မှန်ပါ) ဘာသစ္စာပေါ်လာသလဲ (သမုဒ္ဓယသစ္စာ ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား)။

နိုင်ရိုင် အနာမှာ မပျောက်သေးဘူး ... နောက်အနာပေါက်ကြောင်းတွေ ထပ်ပြီး ပေါ်လာတယ် (မှန်ပါ) နိုင်ရိုင် ခုက္ခ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗုံးနည်း ၁၆၅

သစ္ာအနာကြီး ပျောက်ပြီလား(မပျောက်သေးပါဘူရား)။

အဖော်ချို့အနာကြီး အနာကြီးမပျောက်ခင်က ဒီအနာထဲကမှ ဒကာ၊ ဒကာမတို့မှာ အနာဆိပ်တွေပြန်တက်ပြီးသကာလ အင်း ကျောက်ပေါက်ပြီးမှ ကျောက်တက်ပြန်ပေါက်သလို ဖြစ်နေတယ် (မှန်လှပါဘူရား) ယခု ပစ္စာပြန်ခန္ဓာတ်က သမုဒယသစ္ာငါးပါး ပေါ်လာတယ်...ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါပြီဘူရား)။

ဒါဖြင့်ဒီအကြောင်းငါးပါးကို နာမည်ပေးမယ် ထိုလိုဂိုရင် ပစ္စာပြန်အကြောင်းခြင်းရာ ငါးပါးလို့ ပေးနိုင်ပါတယ်... (မှန်ပါ ဘူရား) အနာဂတ်အကြောင်းငါးပါးလို့ ပေးလိုက်ရင်လည်း မလွှာပါဘူး (မလွှာပါဘူရား) ပစ္စာပြန်ကာလမှာ ပေါ်တာအမှန်ပါ (မှန်ပါ) သို့သော်... သူပစ္စာပြန်ကာလမှ အကျိုးမပေးဘူး....

အနာဂတ်ကာလမှာ သွားပြီး အကျိုးမပေးမယ်ဆိုသော ကြောင့် အနာဂတ်အကြောင်းငါးပါးလို့ မှတ်လည်း မလွှာဘူးနော် (မှန်ပါဘူရား) ပေါ်တာထောက်ရင် ပစ္စာပြန်ခန္ဓာကပေါ်တယ်၊ သူအကျိုးပေးမဲ့ ကိုစွဲကြည့်လိုက်လို့ရှိရင်ဖြင့် အနာဂတ်မှာ သွားဖြစ်တယ်ဆိုတာမှတ်ထားပါ(မှန်ပါဘူရား) အဲဒီတော့ အနာဂတ် အကျိုးပေါ်မလာပေဘူးလား... သေချာည်၏ အခြားမူးဖွဲ့ ပေါ်လာပါတယ်ဘူရား)။

ဒါကြောင့် ဒီ (၃) နံပါတ် မြှားကာလေးက ဒကာတို့ ပစ္စာပြန်အကြောင်းခြင်းရာတွေ လုပ်လို့ရှိရင်ဖြင့် အနာဂတ်ခုက္ခ

တွေ့နဲ့ဘက်တော့မှာပဲဆိုတဲ့ဥစ္ာမပြုဘူးလား (ပြပါတယ်ဘုရား) မြားကလေးက ဘာပြပါလိမ့် (ပစ္စပြန်အကြောင်းနဲ့ အနာဂတ် ခုက္ခ ဆက်မယ်ဆိုတာပြပါ တယ်ဘုရား)။

အနာဂတ်ခုက္ခသစ္ာနဲ့ ဆက်တော့မှာပဲ ဆိုတဲ့ ဥစ္ာပစ္စပြန်အကြောင်း အခြင်းအရာငါးပါးကို ဒကာ၊ ဒကာမတွေက ချုပ်အောင်၊ သိမ်းအောင်၊ ဌ်မ်းအောင် မလုပ်နိုင်လို့ရှိရင်နောက် ထပ်ခန္ဓာကခုက္ခသစ္ာပေါ်မယ်(ပေါ်ပါမယ်ဘုရား)။

နောက်ထပ်ခန္ဓာခုက္ခသစ္ာပေါ်လို့ရှိရင် ဒီခုက္ခသစ္ာထဲက လည်း အရင်လိုပဲ မွားလို့မှာပဲ (မွားပါမယ်ဘုရား) မွားလို့ရှိရင် ဖြင့်သံသရာဆက်ပြီးလည်လို့ကိုပြီးနိုင်ကြပါမလား... (မပြီးနိုင်ပါဘုရား) ဒါဖြင့်တောက်လျှောက် လည်တော့မှာပဲ(မှန်ပါဘုရား)။

အဲဒီအော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ လည်ချင်သေးသလားလို့ မေးလို့ ရှိရင်ဖြင့် ဘယ်သူမှ မလည်ချင်ဘူး ဆိုတဲ့ ဥစ္ာ တပြိုင်နက် အသွောက်မယ် (မှန်လှပါဘုရား) မလည်ချင်လို့ရှိရင်ဖြင့် တဲ့ဘယ်နဲ့လုပ်ရမှာတဲ့လို့မေးတဲ့အခါကျလို့ရှိရင်ဒကာ၊ ဒကာမတို့ (၂) နဲ့ (၃) မကူးစေနဲ့ (မှန်လှပါဘုရား)။

ဘာတဲ့တဲ့း (၂) နဲ့ ၃ မကူးပါစေနဲ့ဘုရား) (၂) နဲ့ မကူးစေနဲ့တဲ့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ (မှန်ပါ) တို့တို့ရှင်းရှင်း ဘွင်းဘွင်း ပြောရလို့ရှိရင်ဖြင့် (၂) ထဲက (၃) မပေါ်ကိုမွားပါစေနဲ့ (မှန်လှပါဘုရား) ဒါအတော်အရေးကြီးတယ်၊ (မှန်ပါဘုရား)။

အဲဒီတော့ (၃)နံပါတ် ဖြစ်မည့် တရား ပေါက်မွား
လိုက်ရင် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ဖြစ်ကြောင်း လို့ခေါ်တယ်(၃)
နံပါတ်ဖြစ်ရမည့်တရားတွေမပေါက်မွားလို့ရင်ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
ချုပ်ကြောင်း ပြတ်ကြောင်းဖြစ်တယ် (မှန်လှပါဘူရား)။

ဒါကလေးနှစ်လုံးကို သေသေချာချာမှတ်ပါ။ (မှန်လှပါ)
ဖြစ်မည့်တရားတွေ မပေါက်မွားရင် (ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ချုပ်ကြောင်း
ပါဘူရား (၀၀) ခန္ဓာချုပ်ကြောင်း (မှန်ပါဘူရား) ရှင်းပြီးလား
(ရှင်းပါခြိဘူရား)။

(၃) ဖြစ်မည့်တရားတွေ (၂) ထက ပေါက်မွားလာပြန်
လို့ ရိုရင်ဖြင့်(၄)နံပါတ် ခုက္ခသစ္စာဖြစ်ကြောင်း(မှန်လှပါဘူရား)
သေချာကြပြီးလား (သေချာပါခြိဘူရား) ရှင်းပြီနော် (ရှင်းပါခြိ
ဘူရား)။

ကိုင်း... ဒါဖြင့် ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ, ဒကာမတွေ ခုနက
စကားနဲ့ ပြန်ပြီး ညီကြပါစို့... နိုဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဘာပါလိမ့်မလဲလို့
မေးရင် ဘယ်နဲ့ဖြေကြမလဲ (ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ ချုပ်တာပါ
ဘူရား)။

သို့...ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ ကုန်တာဆိုတာ ပဋိစ္စ
သမ္ပါဒ်နဲ့ပြတော့ (၃) နံပါတ်မပေါ်တာကိုပြောတာ၊ မှန်လှပါ
ဘူရား) ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါခြိ) (၂) ထက (၃) မပေါက်မွားတာ
ပေါ့... (မှန်လှပါဘူရား) (၃)မပေါက်မွားရင် ဒီဘက်က သမ

ဒါဖြင့်...အကာ,အကာမတိနိဗ္ဗာန်ဆိတာဘာတုံးလို့မေး
လို့ရှိရင်ဖြင့် ပဋိစ္စသမျိုးခိုင်တရားအရ (၂) ထက (၃) မပေါက်
ဗျားရင်နိဗ္ဗာန်ပါပ (မှန်လှပါဘုရား)၊ နိဗ္ဗာန်လို့ထင်ရှားသွားပြီ
(မှန်ပါထင်ရှားပါပြီး ဘုရား၊ (၂) တွင် ရပ်ပြီး လမ်းခုံးသွား
မယ်၊ (မှန်လှပါဘုရား))။

အခါကြောင့် ပဋိစ္စသမျှပါ၍အသနာ စက်ရိုင်းကြီးကို
ခင်ဗျားတို့နားလည်အောင်လည်းနေတိုင်းပြရီးတော့ သံဝေဂရ
ချင်ရင်လည်း စက်ရိုင်းကို ကြည့်ဘို့ပဲ (မှန်ပါ) သံသရာ
ဖြတ်ချင်ရင်လည်း စက်ရိုင်းကိုပဲကြည့်ဖို့ပဲ (မှန်ပါဘုရား)။

ဒီလိုချိတော့ အင်မတန် ရှင်းနေတဲ့ အမိပြုယ်ပေါ်လာ
တယ... (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား) အကာ၊ အကာမတို့ ဘာအရေးကြီး
ပါလိမ့် (၃) နံပါတ်မပေါ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ် (၂) ထဲက (၃)
မပေါ်ရင် (နိုဗ္ဗာန်ပါဘုရား) သဘောပါသလား (ပါ .ဝါကြိ
ဘုရား)။

ဒါကြောင့် ဘုရားသခ်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက နိုဗ္ဗာန်
နည်းကြောင်းသောမိန့်ပို့ဆောင်ရွက်ပို့ဆောင်ရွက်
ရာက္ခာယော ဒေါသက္ခာယော မောဟက္ခာယော၊ လူး နွဲတိ
ဘိက္ခာဝေ နိုဗ္ဗာန်” လို့ဟောတဲ့ ဥစ္စာကျေနပ်ပြီးလား(ကျေနပ်ပြီး
ဘုရား)။

ဒါဖြင့် နိုဗ္ဗာန်ရောက်ချင်လို့ရှင် နိုဗ္ဗာန်ဆိတာဘာတဲး
လို့ မသိပေနာစိုးလို့ ဘုရားက ရာက္ခာယော... (ပ)... နိုဗ္ဗာန်
ဆိတဲ့ ဥစ္စာ ကျေပ်တို့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကြည့်လိုက်တော့မှ နိုဗ္ဗာန်ရ
မည့် ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ မရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိတာ ကိုယ့်ဟာကိုယ်သိတယ်
(မှန်ပါဘုရား) (၂) ထဲက (၃) မပေါက်ပွားရအောင် နေနိုင်တဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ နိုဗ္ဗာန်ရမှာပဲ (မှန်လှပါဘုရား)။

ဒီတော့ (၂) ထဲကနေပြီး ဥာဏ်နဲ့ ဖြတ်ရမယ်၊ ပြတ်လို့
ဖြတ်လို့ (၃) ထဲက အကြောင်း သမုဒ္ဓတွေချုပ်ဆွားမယ်၊ (၄)
အကြောင်း သမုဒ္ဓတွေချုပ်ရင် (၅) ထဲက အကျိုးခုက္ခာတွေအကုန်
သိမ်းတာပဲ။

တပည့်တော်အတွက် စဉ်းစားပေးစမ်းပါဘုရား၊ ဒီဘဝ
နိုဗ္ဗာန်ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်လားလို့ မမေးကြနဲ့ (မှန်လှပါဘုရား) မေး
ရင် လွှာပါလိမ့်မယ် (မှန်လှပါဘုရား) ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပဋိစ္စ
သမ္ပါဒ်နဲ့ မေးရင်ပေါ်ပါလိမ့်... (မှန်ပါဘုရား) သူတစ်ပါးမေး
ရင် (လွှာပါလိမ့်မယ်ဘုရား)။

ဒကာ,ဒကာမတိ။ ဒါဟာ(ဒိဋ္ဌဓမ္မ)။ ပ... (မှန်ပါ) ကိုယ်တိုင်မြင်တဲ့တရား... (မှန်ပါ) ရင်းပြီလား (ရှင်းပါ၍) အဒီ
တော့ သိနိုင်ကောဆိတာဒါပ (မှန်ပါ)။

“သိနိုင်ကော သာမံပသိတဗ္ဗာ” တဲ့သာမံ= ကိုယ်တိုင်၊
ပသိတဗ္ဗာ=သိပါတယ်တဲ့၊ နိုဗ္ဗာန်သွားမယ်_မသွားဘူးဆိတာ
ကိုယ်တိုင်သိပါတယ်တဲ့ (မှန်ပါဘူရား)။

ကိုယ့်အကြောင်းကိုယ်သိပြီးလား (သိပါ၍ဘူရား) တပည့်
တော် ခုက္ခာချုပ်တဲ့ နိုဗ္ဗာန်ရောက်မှာလားလို့ ဘယ်သူ့ကို
သွားမေးမလဲ (ကိုယ့်ဟာကိုယ် မေးရပါမယ်ဘူရား)။

အ...ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ ချုပ်တော့ နိုဗ္ဗာန်ပဆိတာသိ
သွားတော့ ..။ ။။... ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ထဲကကြည့်လိုက်တော့ (၂)
ထဲက (၃) မလေတာဆိတာပါလားဟော... (မှန်လှပါဘူရား)
ဘယ် နဲ့တဲ့ ... (၂) ထဲက (၃) မလေတာကိုဆိတာပါဘူရား
(၃) နံပါတ်ဆိုတဲ့တရားတွေမပေါ်လာတာပါပဲ၊ (မှန်ပါဘူရား)။

ယခုဘုန်းကြီးဒကာ, ဒကာမတွေကို ကျေးဇူးများစေချင်
လို့ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချုပြီး သိကြပါစေဆိုပြီး ပဋိစ္စ
သမ္ပါဒ်စက်ရိုင်းနဲ့ ပြရပါတယ် (မှန်ပါဘူရား)။

နိုဗ္ဗာန်မရသေးလို့ရှိရင်လည်း ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်က မရသေး
ဘူး ပြောတာပ (မှန်လှပါဘူရား) ရမယ်ဆိုရင်လည်း ပဋိစ္စ
သမ္ပါဒ်က (ရမယ်ပြောပါတယ်ဘူရား)။

တရား၊ အနဲ့သာရာ၊ ရူမားနည်း ၁၇၁

က...ဒါဖြင့် (၂) ထက (၃) မပေါက်ပွားအောင်၊ မင်န.
ဖြတ်ကြစိုး၊ မင်ပေါ်အောင် လုပ်ကြပါစိုး၊ ဒကာ၊ ဒကာမတိုး
နော်... (မှန်လှပါဘုရား) မင်ပေါ်အောင်လုပ်မယ်ဆိုတော့ (၂)
ထက ဓန္တာတွေကို ဒကာ၊ ဒကာမတိုးဝိပသုနာရှုရမယ် (မှန်လှ
ပါဘုရား) (၂) ထက ဓန္တာတွေဟာ ဘာသစ္စာတွေတိုး (ခုက္ခသစ္စာ
တွေပါဘုရား)။

အဲဒီခုက္ခသစ္စာကို ခုက္ခသစ္စာလို့မြင်အောင်ကြည့်... (မှန်
လှပါဘုရား) ခုက္ခသစ္စာကို (ခုက္ခသစ္စာလို့မြင်အောင်ကြည့်ရပါ
မယ်ဘုရား) ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက်ဘာသစ္စာ... (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား)
သိတာကဘာ (မရှုသစ္စာပါဘုရား)။

အေး... ဒီနေရာမှာသူဖြတ်တယ်... (မှန်လှပါဘုရား)
ဒီအနီအဆက်ကလေးကိုဖြတ်ပြစ်တယ် (မှန်လှပါဘုရား) မရှုသစ္စာ
ဒီနေရာမှာပေါ်တယ်၊ မပေါ်ဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား) ပေါ်
တော့ (၃) နံပါတ်လာသေးရှုံးလား (မလာပါဘုရား) (၃)သမုဒယ
မလာတော့ (၄) ခုက္ခ ြိမ်းတယ် (ြိမ်းပါတယ်ဘုရား)။

ဒါဖြင့်ဒကာ၊ ဒကာမတိုး ရှုတာက (ဖြစ်ပျက်) ရှုညာ၏က
(မင်) ဆိုတာ ဒီမင်ဟာသံသရာဖြတ်တယ်ဆိုတာ (၂) နဲ့ (၃)
မကူးပါဘူးပြောတာ (မှန်လှပါဘုရား)။

ဖြစ်ပျက်ရှုတဲ့မင်က ဒီနေရာပေါ်ပါတယ်၊ (ပေါ်ပါ တယ်
ဘုရား)၊ ပေါ်တော့ ဒကာ၊ ဒကာမတိုး (၃)နဲ့ ဆက်သေး ရှုံး

လား (မဆက်ပါဘုရား) မဆက်တော့ ဘယ်သူမှ မမေးနဲ့
(မှန်ပါ) ဒီ မဂ်အလုပ်-လုပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်
ကြောင်း သူမှာ ကိုပ်ပိုင်ရှိပြီ... (မှန်လှပါဘုရား) နိဗ္ဗာန်ရောက်
ကြောင်းသမ္မာဒီဇို ရှိပြီ (မှန်ပါ)။

သမ္မာက=အမှန်အကာန်၊ ဒီဇိုကမြင်တာဆိုတော့ အမှန်
အကာန် ဒုက္ခသစ္ာသူမြင်တယ်၊ ဒါဒုက္ခသစ္ာပလို့ဆိုတာမသိဘူး
လား... (သိပါတယ်ဘုရား)။

အဒေါသမ္မာဒီဇိုကဘယ်ကနေမြင်သတုးဆိုတော့ မြားဖြတ်
ပြီးသကာလမြင်တယ်... (မှန်ပါ) သဘောကျပြီးလား (ကျပါပြီ)
မြားဖြတ်ပြီးမြင်လိုက်တော့ကို မရော့ဆိုတာဘာတုးကိုလေသေ
ဆိုဇွဲဇွဲ့... (မှန်လှပါဘုရား) ဆိုတော့၊ (၃) မဆက်အောင်
ဖြတ်နိုင်တာမဂ်ပဲ (မှန်ပါဘုရား)။

သိပ်အဖိုးမတန်ဘူးလား (တန်ပါတယ်ဘုရား)သူများပြော
လား၊ ခင်ဗျားတို့ကိုယ်တွေ့လား (ကိုယ်တွေ့ပါဘုရား)။

အဒေါခင်ဗျားတို့ကိုယ်ထဲမှာ ဒီလိုရှိလို့ ဒါခင်ဗျားတို့
ကိုယ်ထဲ မဂ်ပေါ်တာလည်းဒီ နေရာမှာပေါ်တယ်လို့ သိတယ်
(မှန်ပါ) ဒါခင်ဗျားတို့ကိုယ်တိုင် သိတယ်... (သိပါတယ်)
ဘုရား) ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါပြီ) (၂) နံပါတ်တစ်ခုလုံးဟာ
ခင်ဗျားတို့ ခန္ဓာကိုယ်လို့သိပါ... (သိပါတယ်ဘုရား) အား
ထုတ်တာသည်ကားလို့ဆိုရင် ခင်ဗျားတို့ ကိုယ်ထဲမှာ ခင်ဗျား

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း ၁၇၃

တိ. "ဉာဏ်နဲ့" ခင်ဗျားတိ.၏ နောက်ခန္ဓာ ဖြတ်နေတာပ (မှန်ပါဘုရား)။

နောက် ခန္ဓာဖြစ်ကြောင်းဖြတ်လိုက်သဖြင့် ခန္ဓာဖြစ်ကျိုး ကောလာသေးရဲ့လား (မလာပါဘုရား) အဲဒီတော့ ခင်ဗျားတိ. ဟာ ခင်ဗျားတိ. ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြော ဆရာဘုန်းကြီးက ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် အဝိုင်းကြီးတော့ဖြတ်ပုံ၊ ဖြတ်နည်းနားလည်အောင် ပြောပေးတယ်၊ (မှန်လှပါဘုရား) ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါပြီ)။

(၂) ထဲက ခန္ဓာကို ဖြစ်ပျက်ရှုနိုင်လို့ ရှိရင်ဖြင့် (၃) နဲ့ မဆက်မိတော့ဘူး (မှန်ပါဘုရား) မဆက်မိရင်စိတ်ချတော့ ခင်ဗျားဆက်မှ မဆက်ပါ၊ ခင်ဗျားမှာ သမုဒ္ဓယသစ္ာချုပ်ပြီ (မှန်လှပါ) ခုက္ခသစ္ာဆိုတာ မလာတော့ဘူး၊ ခင်ဗျားတို့ဖြစ် ပျက်ပုံး ဖြစ်ပျက်ဆုံးအောင်ဆက်ရှုလို့ရှိရင် ခုက္ခပြီမီး၊ သမုဒ္ဓယ သိမ်းတဲ့ နိုဗ္ဗာန်ပေါ်ပြီ (မှန်လှပါဘုရား)။

နိုဗ္ဗာန်နဲ့ ဂါမိနီမရှေ့ ကောပေါ်ပြီလား (ပေါ်ပါပြီဘုရား) ရှင်းပြီနော် (ရှင်းပါပြီဘုရား) က... ကြိုးစားလိုက်တော့ (မှန်ပါဘုရား)။

နိုး (၆) ၈၁ (၅၀၄)

**သံယူတ်ပါ၌မြှုပ်တော်လာ
အနိစ္စဝတာသခြဲရ တရားဓော်**

သန်းရသီလို့ ဟောရှိုးမယ်၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသန်းရာဆိုတော့ မသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပြုလုပ်တာသည် သန်းရဖြစ်ပါတယ်၊ ဒီသန်းရဆိုတာ ဘာပါလိမ့်မတုးလို့မေးတဲ့အခါကျတော့ ပြုပြင်တတ်တဲ့ တရားကို သန်းရလို့ခေါ်ပါတယ် (မှန်ပါ)။

သူကပြုပြင်လိုက်တော့ ဒီဘက်မှာ ပစ္စပွန်ဘဝ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ပဋိသေ့ဇ္ဈိစိတ်တွေပေါ်ပါတယ်၊ ပေါ်တော့ ဒီဝိညာဏ်ကလည်း သူက နာမ်ရှုပ်ကို ပြုပြင်မှာဖြစ်သောကြောင့် သူ့ကိုသန်းရဆိုရင် ကောလွှာပါမလား (မလွှာပါဘုရား) ဒါဖြင့် သန်းရပစ္စယာ ဝိညာဏ်၊ ဝိညာဏာ ပစ္စယာနာမရှုပ်ဆိုတော့ ဝိညာဏ်ကတစ်ခါ ပြုပြင်တာနဲ့ နာမ်ရှုပ်ကပြုပြင်တော့ သူ့က ယတနာ၊ (ဖြစ်ပါတယ် ဘုရား)။

ဒါကြောင့် သူ့က ယတနာယတနာ ဆိုတဲ့တရားသည် ပြုပြင်လို့ပေါ်တဲ့တရား၊ ဒါကြောင့်သူ့ကိုလည်း သန်းရတရားလို့မှတ်လိုက်စမ်းပါ၊ “သမ္မာသန်းရဆိုတာဟာပြုပြင်လို့ပေါ်လာတဲ့တရားပလို့မှတ်ရမယ်” အနိစ္စဝတာသန်းရဆိုတာဒီတရားဟာသန်းရတရား၊ စိတ်တရားဟာ သန်းရတရားလို့မှတ်ထားလိုက်စမ်းပါ၊ စိတ်တွေဟူသ၍ (သန်းရပါ)။

အနိစ္စဝတာ သန်းရဆိုတော့ သန်းရ = သန်းရတရားတို့၊ သည် ဝတာ = စင်စစ်၊ အနိစ္စ = မမြဲမရှိကုန် ပြုပြင်လို့ပေါ်လာ

တဲ့တရားသည် ပေါ်ပြီးသည့် အခြားမူးမြှုပ်မရှိဆိုတော့
ဖြစ်ပြီး ပျက်တယ်ဆိုတဲ့ အမိပ္ပါယ်ရပါတယ်။

ဒကာ,ဒကာမတို့ စိတ်ကလေးတွေ ဘယ်စိတ်ပေါ်ပေါ်
ခင်ဗျားတို့ သန္တာန်းမြှုပ်ပါ၊ ဒကာ, ဒကာမတို့
ရထားတဲ့ ဂါထာက မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ ပါဋ္ဌာတော်က
အနိစ္စာဝတသိရာ၊ ဝတေ=စင်စစ်၊ သိရာ= ဒီအကြောင်း
တရားက ပြုပြင်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သိရာရတရားတို့သည်၊
အနိစ္စာ = အမြှုမရှိကုန်။

သိရာရဟာ အနိစ္စာလမ်းဆုံးတယ်၊ ပြုပြင်လို့ပေါ်လာတဲ့
တရားဟာ ဘယ်လမ်းဆုံးသလ (အနိစ္စာလမ်းဆုံးပါတယ်ဘုရား)
ဒီကနာမ်ရုပ်က ပြုပြင်လို့သူပေါ်လာတာကိုး (မှန်ပါ) သွေးယ
တနဆိုတဲ့ စိတ်မပေါ်ဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်) အဲ ပေါ်လာတဲ့
တရားဟာ ဘယ်မှာလမ်းဆုံးသတဲ့း (အနိစ္စာမှာဆုံးပါတယ်)။

အော်လာတာသည် (သိရာရ) ပျက်တာသည် (အနိစ္စာ) ခင်
ဗျားတို့သန္တာန်မှာ ဘယ်စိတ်ပေါ်ပေါ် သိရာရပျက်သွားရင် အနိစ္စာ
ဘယ်စိတ်ပေါ်လာလာ (သိရာရပါ) ပျက်သွားရင် (အနိစ္စာပါ)။
ဒကာ,ဒကာမတွေ သန္တာန်မှာ စားချင်စိတ်ကလေးပျက်သွားရင်
(အနိစ္စာပါဘုရား)ခင်ဗျားတို့သန္တာန်မှာ ဘယ်စိတ်ပေါ်ပေါ် အနိစ္စာ
နဲ့ သိရာရသာ ရှိရမယ်။

ဘယ်ပါဋ္ဌာတော်ကလာသတဲ့းဆိုတော့ သံယဉ်ပါဏ္ဍာတော်
ပရိနိဗ္ဗာနှင့်တွေမှာလည်း ဘုရားဟောခဲ့ပါတယ်၊ အနိစွာဝတာ

သ၏ရာဆိုတာ စတဆိုတာက စင်စစ်ပါပ သ၏ရာ = ပြုပြင်လို့
ပေါ်လာတဲ့ တရားသည်အနီး=ပျက်၏စိတ်ဆိုတာ ပြုပြင်လို့
ပေါ်လာတာ၊ ပြုပြင်လို့ပေါ်လာတဲ့ တရားကို ဘာခေါ်ကြမတဲ့
(သ၏ရပါဘူရား) ပျက်သွားတော့ (အနီးပါ)။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့သန္တာနှင့် အာရုံးခြားရကပြုပြင်လို့ ပေါ်
လာတဲ့စိတ်၊ အေဒီစိတ်ပေါ်နေတုန်းကို သ၏ရလို့ မှတ်လိုက်စမ်း
ပါ၊ (မှန်ပါ) ပျက်သွားရင် ဘယ်နဲ့ခေါ်မယ် (အနီးပါ)။ ဒါ
ကြောင့် ခင်များတို့ သန္တာန်မှာဖြစ်တဲ့စိတ်သည် ဘယ်စိတ်မဆို
အာရုံးခြားရက ဖြစ်စေသောကြောင့်ပေါ်လာတဲ့ သ၏ရလို့ မှတ်
လိုက်စမ်းပါ၊ ပေါ်ဆသ၏ရပျက်သွားရင် (အနီးပါဘူရား)။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့သန္တာနှင့် ဘယ်တရားသာရှိပါလိမ့်မတဲ့
ဆိုတော့ သ၏ရနဲ့ အနီးဖုန်းတယ်၊ ပေါ်လာတာ သ၏ရ၊ ပျက်
တာ အနီးဆိုတော့ ကြားစိတ်ကလေး ပေါ်လာရင်လည်း ဧည့်
သ၏ရကလေးပေါ်လာတယ်၊ ပျက်သွားရင်လည်း အနီးရောက်
သွားပြီ၊ စားစိတ်ကလေး လျောအလယ်မှာ ပေါ်လို့ရှိရင်လည်း
ဧည့်...ပေါ်သ၏ရဟာ အနီးလမ်းဆုံးပါကလားဆိုကာ မပေါ်
လာဘူးလား (ပေါ်လာပါတယ်ဘူရား)။

“အနီးဘဝတသ၏ရာ” = ဆိုတာ သဘောကျရောပေါ့၊
(ကျပါပြီဘူရား) ပျက်လေသမျှ (အနီးပါ) ပေါ်လေသမျှ ...
(သ၏ရပါ)။ ဒါဖြင့် ဒီတရားနာလာကြတာတွေဟာ မည်သူ-

မည်ဝါတွေလည်းလို့၊ မေးလို့ရှိရင်ဖြင့် သနီရတရားတွေ၊ အနိစ္စတရားတွေပဲဆိုရင် လွှဲပါမလား (မလွှဲပါဘုရား)။ ဒီအထံမှာ ယောကျိုးတွေ မိန်းမတွေပါသေးသလား၊ သနီရအနိစ္စချည်းပဲလား (သနီရ အနိစ္စချည်းပါဘုရား)။ တစ်ကိုယ်လုံး ရှုပ်ရော နာမ်ရောဟာ ပေါ်လာတာ သနီရ ပျက်တာအနိစ္စမှတ်ထား လိုက်တာပေါ့ (မှန်ပါ)။

အနိစ္စဘဝတ သနီရာကို ဘုရားက မသိမှာစိုးတဲ့အတွက် ပေါ်လာတာ သနီရ၊ ပျက်တာအနိစ္စ၊ မသိမှာစိုးတဲ့အတွက် ဥပ္ပါဒနဲ့ ဝယပါပဲ (မှန်ပါ) မပြောဘူးလား (ပြောပါတယ်)။

ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မနော... လို့ မလာဘူးလား (လာပါတယ်) ဓမ္မနော၊ ဒီတရားသဘောကိုပြောရမှာဖြင့် ဥပ္ပါဒဝယော၊ ဖြစ်မှု ပျက်မှုသာရှိတယ်၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေရဲ့သန္တာန်မှာဘာရှိပါလိမ့် (ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုသာရှိပါတယ်ဘုရား)၊ စိတ်ကလေးပေါ်လဲ၊ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုပဲ၊ ဝေဒနာလေး ပေါ်ရင်ကော (ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုပါဘုရား) အင်... ဖသာ ကလေးပေါ်ရင်ကော (ဖြစ်မှုပျက်မှုပါဘုရား) ဖြစ်မှု ပျက်မှုချည်းရှိတယ်ဆိုတော့ ဘုန်းကြီးက စိတ္တာနုပသာနာ အဓိကထားပောနေတာ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ သန္တာန်ဘယ်စိတ် ပေါ်ပေါ် ဘာရှိတုံး၊ (ဖြစ်မှုပျက်မှုပျော်ရှိပါတယ်)။

ဒါကြောင့် ဖြစ်ပျက်သာရှိတယ်ဆိုတာ ဒီပါဋ္ဌာတော်က လာတာ (မှန်ပါ) သဘောပါကြလား၊ ခင်ဗျားတို့တစ်ကိုယ်လုံး

မှာဘာရှိတဲ့ (ဖြစ်ပျက်ပရှိပါတယ်), ရှင်ကြည့်လိုက်ရင် (ဖြစ်ပျက်ပါဘုရား) နာမကြည့်လိုက်လည်း (ဖြစ်ပျက်ပါဘုရား) နာမထဲက အသေးစိတ်ပြီး စိတ်ကြည့်လိုက်ပြန်တော့ (ဖြစ်ပျက်ပါဘုရား) ဖြစ်ပျက်သာရှိတယ်ဆိုတာ မရင်းသေးဘူးဟား (ရင်းပါရို)။

အနိစ္စာဝတာသို့ရကို မလုံလောက်တာနဲ့ နားရှုပ်နေမှာ စိုးတာနဲ့ ဘုရားက ဥပ္ပါဒဝယ်ဓမ္မာနာ = ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သဘောသာရှိတယ်၊ စိတ်ကလေးသည် (ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သဘောပရှိပါတယ်), စိတ်ကလေးတစ်ခုပေါ်လာတိုင်း ပေါ်လာတိုင်း ဘာရှိပါလိမ့် (ဖြစ်ခြင်းသဘောပရှိပါတယ်)။

ဒကာ,ဒကာမတွေ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အနိစ္စာဝတာသို့ရာနဲ့ ဥပ္ပါဒဝယ်ဓမ္မာနာ ထပ်ပြီး ထင်ရှုံးအောင် ဟောမြတ်မှုတဲ့ ဒကာ,ဒကာမတွေက မှတ်လိုက်တာပေါ့။

နောက်တစ်ခါလာပြန်တော့ ခင်ဗျားတို့ ရထားတာက “ဥပ္ပါဒ္ဓတ္ထရှုန္တာ” မလာဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား) ဥပ္ပါဒ္ဓတ္ထ = ဒီစိတ်ကလေး ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍ နိရှုန္တာ = ချုပ်ကုန်၏ ဆိုတဲ့ ဥပ္ပါဒ္ဓတ္ထလည်း ဒကာ,ဒကာမတို့ ဖြစ်ပျက်ပါ ထပ်ဟောတာ၊ (မှန်ပါ) သဘောပါကြပြီလား (ပါ-ပါတယ်ဘုရား) ဥပ္ပါဒ္ဓတ္ထ နိရှုန္တာဆိုတာ ဘာပါလိမ့် (ဖြစ်ပျက်ကို ထပ်ဟောတဲ့ ပါဘုရား) အနိစ္စာဝတာသို့ရာကလည်း ဖြစ်ပျက်ပါ၊ ဥပ္ပါဒဝယ်ဓမ္မာနာက

ကော (ဖြစ်ပျက်ပါပုဂ္ဂရား) ဥပုဒ္ဓတွာ = နိရုံးနှစ်ကကော (ဖြစ်ပျက်ပါပုဂ္ဂရား)။

ဖြစ်ပျက်အရေးကြီးတယ်လို့ သုံးခါထပ်ပြောတယ်၊ ဘယ်
န. ကြောင့် ဘရားဟောထားပါလိမ့်မလဲလို့၊ မေးတဲ့အခါကျတော့
အလုပ်လုပ်ပို့၊ ဟောထားတယ်၊ ဖြစ်ပျက်ပရှိတယ် ဆိုတော့
ဒကာ၊ ဒကာမတွေက ဒီဖြစ်ပျက်ကို ဘန်းကြီးပေးထားတဲ့ သမ္မာ
နိုင် သမ္မာသက်ပွဲ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာစိ ဆိုတဲ့
မရှင် ၅. ပါးန. ဖြစ်ပျက်န. - မင်န. ကိုက်အောင်လုပ်ပါ၊ စိတ်က
= ဖြစ်ပျက်၊ မရှင်ငါးပါးက = မင်။

ဒီလိုချည်း ဒကာ၊ ဒကာမတွေကမိအောင်ရှုနေလို့ ရှိရင်...
တဲ့ ဒီဘက်က (၃) နံပါတ်ဆိုတဲ့ တဏာ၊ ဥပါဒါန် ကံတွေဟာ
မပြတ်ဘူးလား၊ ပြတ်သလား (ပြတ်ပါကျယ်ဘရား)။ ဒါဖြင့်
ပပ္ပါယျုပ်တယ်၊ သဘောပါကြော်လား... (ပါပါ၍) ပပ္ပါနံရော
ခေါ်နို့ဗုံးနှင့် ပပ္ပါယျုပ်တာလည်း နို့ဗုံးနှင့်ပကွဲ၊ ချု့မည့်တရားမှ
မရှိတော့ပဲ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ချု့တဲ့ တရားခန္ဓာပေါ်းမလား
(မပေါ်ဘူး) မပေါ်ရင် ဘာခေါ်ကြမလ (နို့ဗုံးပါဘရား)။

ပပ္ပါနံတာ ပပ္ပါတစ်ခုလုံးကို ဖွဲ့လိုက်ရင် သမုဒယုသမ္မာ
ပါပဲ၊ ပပ္ပါနံရောစောနို့ဗုံးနှင့်တာမှတ်လိုက်စမ်းပါ။ အခုပ်ဘက်
ဒီဘက်က ချုပ်တာပြောတာနော်၊ ဒီကမင်န. လာတဲ့အခါကျတော့
(၂)နင့်(၃) အစပ်မှာ မင်လာတဲ့အတွက် (၃)နံပါတ်ချုပ်တယ်လို့.

ပြောတယ်၊ ဒါကဒကာ၊ ဒကာမတွေ မှတ်ပါတဲ့ အနာဂတ်မှ
ရမည်နိဗ္ဗာန်၊ အခုချက်ခြင်း ရချင်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကရှိသေးတယ်၊
(မှန်ပါ) ဒကာ၊ ဒကာမတို့ အခုချက်ခြင်း ဉာဏ်အောက်များ
ရောက်လာတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကအရေးကြီးတယ်၊ (မှန်ပါ) နောက်မှရ
မည့် နိဗ္ဗာန်က ဓနာဆုံးမှုရမည် နိဗ္ဗာန်ကို အသာထားလိုက်။
(မှန်ပါ)။

ယနေ့ဟောမှာက ယနေ့၊ ပစ္စပ္ပန်ဘဝတွင် ယနေ့ရမည်
နိဗ္ဗာန်ကို ဟောပါလိမ့်မယ် “သူပါဒီသသနိဗ္ဗာန်” ကိုဟော
မယ်၊ အနုပါဒီသသနိဗ္ဗာန်မဟောသေးဘူး၊ ဒီပါမြို့တော်က ဘာ
ဟောတုံးဆိုတော့ သူပါဒီသသနိဗ္ဗာန်ကို ဟောထား တယ်၊
ဒကာ၊ ဒကာမတို့ စိတ်ကလေးပေါ်တိုင်းပေါ်တိုင်းဘယ်လိုရှာ
ကြမယ်၊ (ဖြစ်ပျက်ရှုရပါမယ်)၊ ဖြစ်ပြီး ပျက်တယ်လို့ ဒီမင်နဲ့
မရှုနိုင်ဘူးလား ... (ရှုနိုင်ပါတယ်ဘူးရား)။

ဇ်နဲ့ရှုနိုင်တဲ့ အခါကျတော့ကိုတဲ့ ခုနကပါမြို့ပြန်ကြည့်
ပါ၊ အနိစ္စာဝတသနဲ့ရ ဖြစ်ပျက်၊ ဥပ္ပါဒဝယ်စွဲနောဆိုတာကော
(ဖြစ်ပျက်ပါဖဲ့)၊ ဥပ္ပါဒဘာ နိရှု့နှုန်းဆိုတာကကော (ဖြစ်ပျက်ပါပဲ)
ကြော် ဓနာကိုယ်ထဲမှာဖြင့် ဒါပရှိတယ်ဆိုတာ သေချာပြီ၊ (မှန်ပါ
ဘူးရား)၊ ယောကျားတွေ မိန်းမတွေရှိသေးသလား၊ ဖြစ်ပျက်ပရှိ
သလား... (ဖြစ်ပျက်ပရှိပါတယ်ဘူးရား)။

ဘုရားသင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ဖြစ်ပျက်ဟောအင်မ
တန် အရေးကြီးကြောင်းကို ဘယ်နှစ်ခါ ထပ်ပြောပါလိမ့်
(သုံးခါထပ်ပြောပါတယ်)၊ သုံးခါထပ်ပြောတယ်ဆိုတော့ သော
ချာပြီလား (သေချာပါတယ်ဘုရား) ကိုင်း ဒါဖြန့်(၄)နံပါတ်
ပြောတော့မယ်၊ တေသံရှုပသမောသူခေါ်ရွှေတ်ကြေစမ်းပါ (တေ
သံ ရှုပသမောသူခေါ်ပါဘုရား)။

တေသံဆိုတာ ဘာတုံး (ဖြစ်ပျက်တို့၏) တေသံ = ထို
ဖြစ်ပျက်တို့၏၊ ရှုပသမော = ချုပ်ခြင်းသည်၊ သုရော = နိဗ္ဗာန်ပ
ဆိုတော့ ဒီဘက်မှာ နိဗ္ဗာန်နေတယ်၊ (မှန်ပါ) သုရော = ချမ်း
သာ၏ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာဘာလဲ၊ ဖြစ်မှုပျက်မှုသိမ်းတော် နိဗ္ဗာန်
ခေါ်တယ် (မှန်ပါ)။

ခင်ဗျားတို့ဖြစ်မှုပျက်မှုလာတိုင်း လာတိုင်း ဝိပဿနာ
မဂ်နဲ့ ရူပေးပါ၊ သဘောကျပြီလား၊ ဝိပဿနာမဂ်ဆိုတာ မရှင်
(ငါးပါးပါဘုရား) ငါးပါးနော်...ငါးပါးကိုဟောပြီးပါပြီ၊ ဒါဖြန့်
ဖြစ်ပျက် မဂ်၊ ဖြစ်ပျက် - မဂ်ကိုက်အောင်လှပ်လေ (မှန်ပါ)
ခင်ဗျား တို့သို့မှာ ဝမ်းထမှာ ပေါ်တဲ့စိတ်ကဖြစ်ပျက်။

မျက်လုံးမှာပေါ်တဲ့စိတ်က (ဖြစ်ပျက်ပါဘုရား) ဟဒယ
ဝတ္ထုပေါ်ကနေပြီး ဘာနဲ့မဂ်နဲ့ရှုပါ၊ သဘောပါပြီလား၊ ဒီက
ဖြစ်ပျက်၊ ဒီကမဂ်ဖြစ်တော့ ကြားထမှာ လောဘ-ဒေါသ-
မောဟပါသေးသလား၊ (မပါ-ပါဘူး) ဒီအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နဲ့ မဂ်

ကိုက်အောင်ရှု၊ လောဘ-အော့သ-မောဟာကြား မနိဘနဲ့၏ ရှုကြ
မယ်ဆိုရင် ညနေအားထုတ်ရင် နံနက်ကိုသောတာပန်တည်မယ်၊
သဘောကျူးမြှုပါ၌။ (ကျူးမြှုပါ၌)

ဖြစ်ပျက်နဲ့ မဂ်နဲ့ကိုက်အောင်လုပ်၊ ဖြစ်ပျက်နဲ့မဂ်နဲ့
ကြားထဲမှာ တစ်ပါးသော ကိုလေသာမခြားစေနဲ့ (မှန်ပါ။) ရှင်း
ပြီးလား (ရှင်းပါပြီ) လောဘ-အော့သ-မောဟာ ဘာလုပ်ရမတဲ့
ကြားမခြားစေနဲ့နော် ... (မှန်ပါ။) ဖြစ်ပျက်နဲ့ မဂ်နဲ့ကြားထဲမှာ
လောဘ-အော့သ-မောဟာ ကြားမခိုးစေနဲ့။ လောဘ-အော့သ
မောဟာ လူသာမစွဲရှိယ မာနဆိုတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေ ကြား
မနိပါစေနဲ့။

ထိုကဲ့သို့ ကြားမခိုးသည် ရှိသော် နံနက်အားထုတ်ရင်
ညနေသောတာပန်တည်မယ်၊ ညနေအားထုတ်ရင် နံနက်ရမယ်
လို့ ဘုရားက(ပဲဗ္ဗာသ)မှာလည်း သေသေချာချာဘောပါတယ်၊
သတိပဲဗ္ဗာနဲ့ ပါ့မြို့တော်ကြီးမှာလည်း သေသေချာချာဟောပါ
တယ်၊ ခင်ဗျားတို့အတွက် စိုးရိမ်လို့ ရှုနည်းကို ဘုန်းကြီး
အစုအလင်ပေးပါတယ်၊ ဖြစ်ပျက် မဂ်ကိုက်အောင်လုပ် သဘော
ကျူးမြှုပါ၌... ဒါဝိပဿနာလို့မှတ်ပါ။ ဖြစ်ပျက်နောက်က
ဘာလိုက်ရမလဲ...ရှုတဲ့မဂ်လိုက်ရမယ် (မှန်ပါ။)။

ဒီလိုလိုကိတ္တဲ့ ဒီကြားထဲ ကိုလေသာပါသေးသလား...
(မပါ-ပါ) မပါဘူး၊ ဒီဖဿနာလည်း စိတ်နဲ့တွဲလျှက်ပါ၊ ဝေအနာ

ကလည်း စိတ်နဲ့ တွဲလျက်ပဆိုတော့ ဒီသုံးခုပေါင်းလိုက်တော့
ဒီကြားထဲမှာ လောဘ—အေါသ—မောဟမလာ၊ လူသာမစ္စာ ရိုပုံ
မလာလို့ရှိရင်ဖြင့် ဉာဏ်အားထဲတ် နံနက်မဂ်ရပါတယ်ဆိုတော့
နိဗ္ဗာန်သည် ဒကာ၊ ဒကာမတို့၊ အနီးကလေးဆိုတာ ပေါ်ပြီလား
(ပေါ်ပြီဘုရား)တေသံ = ထိဖြစ်ပျက်နှစ်ပါးတို့၏ ရုပသမေး
= မရှိသောနိဗ္ဗာန်သည် ဆိုတော့ ဒီဖြစ်ပျက်ချုပ်တဲ့ နေရာနိဗ္ဗာန်
ပေါ်တာပဲ (မှန်ပါ)။

ပထမတော့ သိန်းရတရားတွေဖြစ်ပြီး ပျက်နေတယ်၊
နောက်ကျတော့ သိန်းရတရားတွေဟာ ဖြစ်မှု ပျက်မှုတွေပဲ၊ ရှု
ဖန်များလာတဲ့ အခါကျတော့ လိုချင်တဲ့ စိတ်လာသေးလား(မလေး
ပါဘူး) လိုချင်တဲ့ စိတ်လည်း မလာတော့ဘူးဆိုတော့ ဖြစ်ပျက်
တွေဟာ ချုပ်သွားတယ်။

တေသံ = ထိဖြစ်ပျက်တို့၏ ရုပသမေး=ချုပ်တာနိဗ္ဗာန်
ပ သူခေါ် = ချမ်းသာ၏ မဆိုဘူးလား (ဆိုပါတယ်ဘုရား)
နိဗ္ဗာန်ဟာ ဒီနားမှာရှိတယ်၊ ဖြစ်ပျက်မပေါ်ရင် = (နိဗ္ဗာန်ပါ)
သဘောကျဖြေလား (ကျပါဖြို့) ဒါဖြင့် ဒီကော်၏၊ ဒီကဘာ
ခေါ်မယ် (နိဗ္ဗာန်) ဖြစ်ပျက်ချုပ်သွားရင် ဒီနေရာက ဘာပါလိမ့်
(နိဗ္ဗာန်ပါ)၊ ဒီကဘာပါလိမ့် (ဥာက်ပါဘုရား) ဒီကမဂ်ဥာက်—
နိုလ်ဥာက် ပစ္စဝေ့ကျော်၏၊ ဒီနေရာမှာပဲပေါ်ရမယ်၊ သဘော
ကျဖြေလား (ကျပါဖြို့)။

ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက်ဆုံးတာ ဘာခေါ်မယ်၊ (နိဗ္ဗာန်ပါဘုရား) သိနေတဲ့ဉာဏ်ဘာခေါ်မယ်၊ (မဂ်ဉာဏ်ပါဘုရား) အ...မဂ် ဉာဏ်- ဖိုလ်ဉာဏ် ပစ္စဝေဂွဲကဲဉာဏ်လို့ မှတ်လိုက်စေးပါဆို တော့ နိဗ္ဗာန်သည် ဖြစ်ပျက်အဆုံးမှာရှိတယ်၊ ခန္ဓာရှိတုန်းပါ၊ ရူတဲ့ဉာဏ်ရှိတုန်းပါ တွေ့ရခြင်းကြောင့်တဲ့ ခန္ဓာရှိတုန်း တွေ့ရတဲ့ နိဗ္ဗာန်သဘောပါပြီလား (ပါ ပါပြီ) ခန္ဓာရှိတုန်းဟွေးရတဲ့ နိဗ္ဗာန် (မှန်ပါ)။

အဒါဖြင့် နိဗ္ဗာန်နဲ့ ဉာဏ်နဲ့ဘွားတွေ့တော့ကိုတဲ့ ဒီဉာဏ် ရှိ တဲ့ဘုရားဖြစ်စေ၊ သောတာပန်ဖြစ်စေ ပရီနိဗ္ဗာန်စံပြီလား (မစ် သေးပါဘုရား) မစ်ခင်တွေ့ရသောကြောင့် ခန္ဓာရှိတုန်းရနဲ့နိဗ္ဗာန် ပေါ်ပြီလား (ပေါ်ပါပြီ) ဘာတဲ့တုံး (ခန္ဓာရှိတုန်းရတဲ့နိဗ္ဗာန်) ခန္ဓာရှိတုန်းရတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ခင်ဗျားတို့ဘဲမှာသာတွေ့ဘူးတယ်၊ လက်တွေ့နဲ့ဆိုလိုရှိရင်ဖြင့် ဖြစ်ပျက်ဆုံးအောင်သာလိုက်၊ လိုက်ကြပါအကာ၊ ဒကာမတို့၊ (မှန်ပါ)။

ခန္ဓာရှိတုန်းတွေ့တဲ့နိဗ္ဗာန်ဟာ သူပါဒီသေသနိဗ္ဗာန်ပေါ့။ ခန္ဓာမရှိတော့မှ အနပါဒီသေသနိဗ္ဗာန်ဆိုတာ စာမှာလာပါတယ်၊ ဉာဏ်နံပါန်းတို့၊ ဉူတိပုတ်ပုတ်တို့မှာ လာပါတယ်၊ လာပင်လာဌားသော်လည်း စာကဆိုနေတာ ခင်ဗျားတို့၊ ဉာဏ်ထဲမှာရှင်းကိုမရှင်းဘူး၊ အခုရင်းပြီးလား၊ (ရှင်းပါပြီးဘုရား) ကိုင်း ဒါဖြင့် ခင်ဗျားတို့က စိတ်လာတိုင်း လာတိုင်း ဖြစ်ပျက်ရှာ၊ ဟုတ်လား (မှန်ပါ)။

ဖြစ်ပျက်နဲ့ မင်နဲ့ ကိုက်အောင်ရွှေနေပါ၊ ကြာတော့ဖြစ်ပျက်
တွေ့ဘိမြင်တာရင်းမလာပေဘူးလား (ရင်းလာပါတယ်) ရင်းလာ
ရင် (ယထာဘူတာဗုဏ်) ရင်းတွဲပြင်မှာ တပည့်တော်ကိုယ့်အ
ဖြစ်အပျက် ကိုယ့်အသေကြီးကိုယ်မြင်ရတဲ့အတွက် ဥာဏ်တက်
လာရင် မမှန်းဘူးလား မှန်းမလား (မှန်းပါတယ်)။

ယထာဘူတာဗုဏ်မဟုတ်တော့ဘူး၊ မှန်းတဲ့ (နိုးဗုဏ်)
လာပြီဖြစ်တယ်၊ နောက်ကျတော့ ဒီဖြစ်ပျက်တွေကဲ့ ဒကာ, ဒကာ
တွေက ရှုရတာကလည်းများ မှန်းကလည်းမှန်းတော့လိုချင်
သေးရဲလား (မလိုချင်ပါဘူးဘုရား) ကိုယ့်အသေတွေကိုယ်မြင်ရ^၁
တော့ လိုချင်သေးရဲလား (မလိုချင်ပါဘုရား) မလိုချင်တော့ သူ
ဆုံးသွားတယ် (မှန်ပါ)။

မလိုချင်တဲ့အခါကျတော့ ဖြစ်ပျက်တွေ ပေါ်သေးရဲလား
(မပေါ်ပါဘုရား)၊ ဒါဖြင့်ဖြစ်ပျက်ဆုံးတာကဘာခေါ်မယ် (နိုးနှင့်
ပါဘုရား) အဆုံးကိုမြင်တာက (မင်ဥာဏ်ပါဘုရား) ဖြစ်ပျက်
ဆုံးသွားတာက (နိုးနှင့်ပါဘုရား) ခင်ဗျားတို့ မသေခင်မြင်ရ^၂
အောင်ကြီးစားလိုက်စမ်းပါ။ (မှန်ပါဘုရား) နိုးနှင့်ဟာမသေခင်
ကတွေ့ထားမှ သေတော့ဖိတ်ချုရတာ (မှန်ပါဘုရား) သဘောပါ
ခြီးလား (ပါ ပါခြီး)နိုးနှင့်မြင်ခြီးသေလို့ရှိရင်တော့ ဒကာ, ဒကာမ
တို့ အပါယ်လေးပါးသွားသေးရဲ့လား (မသွားပါဘူးဘုရား)။

သောတာပတ္တိမင်က နိုးနှင့်မြင်တယ်လို့ မတ်လိုက်စမ်း
ပါ (မှန်ပါ) ဖြစ်ပျက် အဆုံး ကိုမြင်လို့ပေါ်ကြခြီးနောက် (ပေါ်ပါခြီး)

ဘုရား) လူဒွ္းသံယော ဆိုတော့ အဖိုကျမှ အရိယာသံယာဖြစ်တယ်၊ ပထမသံယာဖြစ်တယ်၊ မှန်ပါ ဒီအရင်တုန်းကသမှတ်သံယာသာ ဖြစ်တယ်။

လူဒွ္းသံယော ရတန်ပဏီတံ့ဇတေနသစ္ေနသုဝတ္ထိဟောတုလို့၊ ဘုရားသခ် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး သူတ္ထန်နိပါတ်ပါဋ္ဌာတော်ရတန်သုတ်မှာ ဟောခဲ့တာသည် ဖြစ်ပျက်အဆုံးနိဗ္ဗာန်ကိုမြင်အောင်ကြည့်ပါလို့၊ ဟောခဲ့ပါတယ် (မှန်ပါ) သဘောကျိုးလား (ကျပါ၌) ဖြစ်ပျက်အဆုံး (နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်အောင်ကြည့်ပါ) အဖော်တော့နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ်နဲ့မြင်အောင်လုပ်ပါ။

ဒီနေရာမှာ ဝိပဿနာနဲ့၊ မဂ်ဉာဏ်ကူးပုံကလေးဟောပြောဘို့ရာ အချိန်ရောက်လာပြီ၊ ဒကာ၊ ဒကာမတို့၊ ပထမရှုတဲ့အခါကျလို့၊ ရှိရင် မြင်စိတ်ကလေးလာလည်း ဖြစ်ပျက် ရှုတာမဂ်သဘောကျိုးလား (ကျပါ၌) ကြားစိတ်ကလေးလာလည်း (ဖြစ်ပျက်) ရှုတာက (မဂ်ပါဘုရား) ဒါဖြင့်မဂ်သည် ဝိပဿနာမဂ်သည် ဘယ်သူ့ကို အာရုံပြုနေသတဲ့ဆိုတဲ့ မေးခွန်းထွက်လာတယ် (မှန်ပါ)။

ဖြစ်ပျက်ကို အာရုံပြုနေတယ်၊ သဘောပါ၌လား (ပါ ပါ၌) မဂ်သည်ဘယ်ကို အာရုံပြုသတဲ့း (ဖြစ်ပျက်ကိုအာရုံပြုပါတယ်) အာရုံပြုတယ်ဆိုတော့ စာသံပါနေတယ်၊ ဖြစ်ပျက်ကိုဘယ်သူ မြင်သတဲ့းမေးရင် ဘယ်နဲ့ပြောကြမယ် (မဂ်ကမြင်ပါ

တယ) အ မင်ကမြင်တာကို အာရုံပြုတယ်ဆိုတာပဲ၊ သဘောပါ
ခြေလား (ပါ ပါ၌ဘုရား)။

ဒါဖြင့်ဒီမင်သည် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်သလား... ဖြစ်ပျက်ကို
မြင်သလား၊ (ဖြစ်ပျက်ကိုမြင်ပါတယ်ဘုရား) အ... ဖြစ်ပျက်
မြင်ရင် ဝိပဿနာမင်၊ ရှင်းကြော်လား (ရှင်းပါ၌) ဒီနေ့နောက်
ဆုံးပိတ် ဘုန်းကြီးကလည်း ပြန်မှာမို့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေကို
သနားသဖြင့် သော် ဒီအလုပ် လုပ်ရစ်ပါစေတော့ ခုက္ခသိမ်းတဲ့
နိဗ္ဗာန်ကြီးရောက်ပါစေတော့ဆို၌း ဟောနောက်မြင်းဖြစ်ပါတယ်
(မှန်ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက် မင်ဆိုလို့ရှိရင်ဖြင့်ဘာ မင်လို့ခေါ်ကြ
မလ (ဝိပဿနာမင်ပါဘုရား) ဝိပဿနာမင်ဆိုတာ အကြိမ်ကြိမ်
ရူရတာ ဝိပဿနာမင် (မှန်ပါ) တစ်ကြိမ်တည်း ရူရတာ
လောကုတ္တရာမင် (မှန်ပါ) ရှင်းပြီးလား... (ရှင်းပါ၌) ဝိပဿ
နာမင်ကတော့ အကြိမ်ကြိမ် (သံဃံရ) တရားကို ရူရပါတယ်၊
အနိစ္စဝတသံဃံရကိုးယူ၊ ဒီအကြိမ်ကြိမ်သံဃံရတွေ မြင်တာဘာ
ခေါ်မယ် (ဝိပဿနာမင်ပါဘုရား)။

တေသံ = ထိုအကြိမ်ကြိမ် ရူရတဲ့ဖြစ်ပျက်တို့၏ (ပါ)
(သံဃံရ) တရားတို့၏ ဂုပသမေး=ချုပ်သွားခြင်းသည်၊ (ပါ)=
ြိမ်း သွားခြင်းသည်၊ (ပါ) ြိမ်းသောနိဗ္ဗာန်သည်၊ သူခေါ်=
ချမ်းသာ၏၊ မဆိုနိုင်ဘူးလား (ဆိုနိုင်ပါတယ်ဘုရား) ဒါ

ဘန်းကြီး မန္တလေးက ယူလာတဲ့ပါ၌တော်လား၊ ခင်ဗျားတို့၊ ရပြီးသားလား (ရပြီးသားပါဘုရား) ရပြီးသားဖြစ်နေတော့ အဒီ ဟာနိဗ္ဗာန်ဟော နေတာ (မှန်ပါ)။

ပထမရေးဦးစွာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဟောပါတယ်၊ သဘော ကျော်လား (ကျေပါပြီ) ဒုတိယနိဗ္ဗာန်ကိုဟောပါတယ်၊ ဒါဖြင့်ဒါ အဆုံးကိုမြင်လို့ရှိရင် ဝိပဿနာမဂ်လား... လောကုတ္တာရာမဂ် လား (လောကုတ္တာရာမဂ်ပါဘုရား) အဆုံးမြင်လို့ရှိရင် (လောကု တ္တာရာမဂ်ပါဘုရား) ဖြစ်ပျက်တွေ့မရှိတာမြင်ရင် (လောကုတ္တာရာ မဂ်ပါဘုရား) ဘာသွားတုံး (နိုးရောဓာတုံးပါဘုရား) မြင်တာကို မဂ်ဉာဏ်၊ ဖို့လ်ဉာဏ်၊ ပစ္စဝက္ခဏာဉာဏ်လို့ မဆိုတိုက်ဘုံး လား (ဆိုနိုင်ပါတယ်ဘုရား)။

ဒါဖြင့်ဝိပဿနာမဂ်သည် ဘယ်တရားကို ရှုတုံးဆိုတော့ (သခိုရ) တရားကိုရှုသည်၊ ဆုံးသွားတော့ခင်ဗျားတို့ဆာသူ့ကို (အသခိုရ)လို့ မဆိုနိုင်ဘုံးလား (ဆိုနိုင်ပါတယ်) ဒါဖြင့်အသခို တဆိုတော့ကို ရှုပ်လား=နာမ်လား၊ နိဗ္ဗာန်လား(နိဗ္ဗာန်ပါ ဘုရား)။

အန္တရှိတုန်းတွေ့ရတဲ့နိဗ္ဗာန်ဆိုတော့ကိုယ်စီဝ်ချတဲ့နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်မျက်မောက်ပြုပြီ၊ မျက်မောက်ဆိုတာ ဟောဒီဉာဏ်နဲ့ ဒါကိုမြင်တာ၊ သဘောပါကြော်လား(ပါ. ပါတယ်ဘုရား)။

ဒါကြောင့်ခင်ဗျားတို့ ဆုပေးတော့နားထောင်စီကြပါလိမ့် မယ ဖို့မိတု့အားထုတ်ဆုံးဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်လျှင်

မြန်မာမင်္ဂလာက်သို့၊ ကျေးဇူးပြု၍” ပပါဘူးလား (ပါ ပါတယ်ဘူး) အဲ ဝိပဿနာမင်္ဂလာကမှ မင်္ဂလာက်ကျေးဇူးပြုတယ်၊ ဝိပဿနာမင်္ဂလာက်မပါပနဲ့ နိဗ္ဗာန်ရတယ်လို့ထုံးခံရှိရဲ့လား (မရှိပါဘူး)။

လျှင်မြန်မာ မင်္ဂလာက်သို့ ကျေးဇူးပြု၍ဆိုတော့ ဝိပဿနာမင်္ဂလာက်ဖြစ်ပြီး သကာလ ဟော ဒီ(သနိရု) ချုပ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြနိုင်ပါသောတည်းဆိုပြီး ဆုပေးတာ၊ အလုပ်စဉ်နဲ့ ဆေးတဲ့ဆူပဲ (မှန်ပါ)။

(J) နံပါတ်ထဲမှာ ပထမဝိပဿနာရှုနောက့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟာသ နှဲတော်မြို့မြင်နေတာပဲ(မှန်ပါ) နောက်ရွှေဖန်များတော့ သခိုတော့ ကွဲကွယ်သွားတယ်၊ ဒီနေရာဘာလာပါလိမ့် (အသံတော်ပါတယ်ဘူး) ဖြစ်ပျက်ဆုံးတာ နိဗ္ဗာန်၊ အဆုံးမြင်တာက (မင်္ဂလာက်) မင်္ဂလာက်ဖြစ်ပျက်ဆုံးသွားတာက (နိဗ္ဗာန်) ရွှေဖန်များလို့ ဆုံးသွားတာနိဗ္ဗာန်၊ မြင်တာက (မင်္ဂလာက်) မင်္ဂလာက်ဆိုတော့ ယခုပစ္စပွဲန်ဘဝမှာရပါတယ်၊ ခင်ဗျားတို့မင်္ဂလာက်ကလည်းပစ္စပွဲန်ကာလ၊ နိဗ္ဗာန်ကလည်း ခင်ဗျားတို့ရွှေနေဆုံးမှာပရပါတယ်၊ (မှန်ပါ) နို့ပစ္စပွဲန်ကာလထဲမှာ နိဗ္ဗာန်ရသလားလို့ မေးတော့ ရွှေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဟုတ်ပါတယ်၊ မရှုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဘယ်ကမှနိဗ္ဗာန် မရှိဘူး (မှန်ပါ) သဘောပါပြီလား... (ပါ ပါ၌)။

ဖြစ်ပျက်သမျှ သနိရကို (ခုက္ခသစ္စာမှတ်ရမယ်) ဖြစ်ပျက် မှပင်၊ ငါကောင်ထင်၊ ခင်မင်သမှုဒယမှတ်၊ ဒီဖြစ်ပျက်နေတာကို

ဒါယောကုံးပဲ မိန်းမပဲ ငါပဲ သူပဲ ထင်နေရင် ဒါသမှုဒယ သစ္ာ
ပေါ်တာပဖြစ်ပျက်ကို ငါကောင် သူကောင်ထင်ရင်ဘာ သစ္ာ
ပေါ်သတုံး (သမှုဒယသစ္ာပေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

ဒါတွေယောကုံး မိန်းမငါကောင်သူကောင်ထင်လိုက်တဲ့
အတွက် သမှုဒယသစ္ာဘက်ကူးသွားတယ် မကူးဘူးလား (ကူး
ပါတယ်ဘုရား) ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါတယ်ဘုရား)။

ရုပ်နာမ်အားလုံး၊ ဖြစ်ပျက်သည်း၊
ချုပ်ဆုံးနိဗ္ဗာန်မှတ်။

ဟောဒီ ဥစ္ာရပ်တွေ နာမ်တွေ၊ ဒီတကွက်လုံးဟာ ရုပ်နာမ်ပရီ
တယ်။ တခုရှုလိုက်တော့အကုန်ပဆုံးသွားတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မလာဘူး
လား (လာပါတယ်ဘုရား)။

ဒီဖြစ်ပျက်ကလေးတွေက ကိုယ့်အသေကိုယ် မြင်ရလာ
တော့မမှန်းဘူးလား (မှန်းပါတယ်) မှန်းလာတော့ကြောတော့လို
ချင်သေးရှုံးလား (မလိုချင်တော့ဘူး) မလိုချင်တော့ဒီဖြစ်ပျက်
တွေဟာမဆုံးဘူးလား (ဆုံးပါတယ်) ဒါဖြင့်စိတ်ကိုရှုပြားသော်
လည်း စိတ်ဟာဆုံးသလား၊ သူနဲ့တွောက်ရှပ်တွေပါဆုံးသလား
(ရှပ်ပါဆုံးပါတယ်ဘုရား) စေတသိက်တွေကော် (ဆုံးပါတယ်
ဘုရား)။

ဒါဖြင့် ရုပ်နာမ်အားလုံးဖြစ်ပျက်သည်း၊ ဖြစ်ပျက် မရှိရဘူး
(မှန်ပါ) ချုပ်ဆုံးနိဗ္ဗာန်မှတ်တဲ့ ဒီအကွက်ဟာ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပါ
တယ်၊ သူပါဒီသေသနိဗ္ဗာန်ပါဝါ (မှန်ပါ) ပေါ်ကြပြီလား (ပေါ်

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း

၁၉၁

ပါမြို့)။

ချုပ်ဆုံးမူတွင်၊ ဉာဏ်သက်ဝင်
သီမြင်မဂ်ဟုမှတ်။

ချုပ်ဆုံးမူတဲ့ကိုသာ ဒီဉာဏ်ကရောက်သွားလို့ အာရုံပြု
နိုင်လို့ရှင် မဂ်ပ၊ ဒီဉာဏ်ဟာမဂ်ဉာဏ်ပ၊ သဘာကျြို့လား
(ကျေပါမြို့)။

ပထမအကာ၊ ဒကာမတို့ ဖြစ်ပျက်သမျှသံဃာနီရ ခုက္ခသစ္စာ
မှတ်၊ ပေါ်ကြို့လား (ပေါ်ပါမြို့) ဖြစ်ပျက်မှုပင် ငါကောင်ထင်၊
ခင်မင်သမှုဒယမှတ်၊ မကိုက်ဘူးလား (ကိုက်ပါတယ်) ပဋိစ္စသမု
ပွဲအေသနာတော်နဲ့ ကိုက်ရဲ့လား (ကိုက်ပါတယ်)။

ရပ်နာမ်အားလုံး ဖြစ်ပျက်သုတော်း ချုပ်ဆုံးနို့ဗုံးနို့ဗုံးမှတ်ဆို
တော့ သူသည်နို့ဗုံးနို့ဗုံးမဖြစ်သေးဘူးလား (ဖြစ်ပါတယ်) ဒီနို့ဗုံးနို့ဗုံး
ဟာဖြင့် ခန္ဓာရှိတုန်းတွေ့ရတာလား၊ ခန္ဓာမရှိမှတွေ့ရတာလား
(ခန္ဓာရှိတုန်းတွေ့ရတာပါဘုရား) ဒါဖြင့် ပစ္စာပြန်ပေါ့ပျော်၊ အား
ထုတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပစ္စာပြန်မှာလာတွေ့တယ်၊ မတွေ့ဘူးလား (တွေ့
ပါတယ်) ဉာဏ်ကလည်းဘယ်ကာလပါလိမ့် (ပစ္စာပြန်ကာလ
ပါ) ပေါ်မြို့လား (ပေါ်ပါမြို့)။

ဒါဖြင့်ချုပ်ဆုံးမူတွင်၊ ဉာဏ်သက်ဝင်၊ သီမြင်မဂ်ဟုမှတ်
ဆိုတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ချုပ်ဆုံးမှာဘဲကို ဒီဉာဏ်ကလေးက
မြင်မြင်နေလို့ ရှိရင်ဖြင့် ဒါဝိပသနာမဂ်မဟုတ်တော့ဘူး၊ လော

၁၉၂

မိုးကုတ်ဝိပယ်နာအခြေခံ၊

ကုတ္တရာ မဂ်အစစ်ဖြစ်ပါ၌ ဆိတ်သေသေချာချာမှတ်ပါ။ သဘော
ပါ၌ လူး (ပါ ပါ၌)။ က ကြီးစားကြတော့။

မိုး (၂) ခါ (၆၀၉)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း ၁၉၃

သခံတ နိက္ခုမှ အထောင် နီးမြာန်ပေါ်လာပုံ တရားဓော်

ဒကာ,ဒကာမတိ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္တတရားနဲ့ သခံတတရားဟာ အတူတူပဲဆိတာကို ယနေ့ရှင်းပြမယ်။ ဒကာ,ဒကာမတွေရဲ့ ဓန္တာကိုယ်ကြီးဟာ ဓနာင်းပါးပေါင်း၌မှ ဖြစ်တယ်လို့။ အားလုံးမှတ်ထားကြနော်၊ ဒကာ,ဒကာမတွေသိတဲ့အတိုင်းပဲ ကဲ့ စိတ်ဉာဏ်၊ အာဟာရကြောင့် (ရှုပါ) တရားလာတယ်၊ အာရုံချို့ကြောင့် (နာမ်) တရားတွေပေါ်လာတယ်၊ (မှန်ပါဘုရား)။

ကောင်း၌... ဓနာင်းပါးသည် အကြောင်းက်း၌ပေါ်သလား၊ အကြောင်းတွေက (ပြုပြင်)လို့ပေါ်သလားဆိတာ စဉ်းစားပါ၊ ဓနာင်းပါးသည် (အကြောင်းတွေကပြုပြင်လို့ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား) အကြောင်းတွေက ပြုပြင်လို့ပေါ်လာကော့ ပြုပြင်ပါတာသည် (သခံတ)တရားလို့ မှတ်ကြစမ်းပါ။ ပြုပြင်လို့ပေါ်လာတဲ့ တရားဟာ ပြုပြင်တဲ့ သတ္တိကုန်ရင် ဘာဖြစ်မလဲ (ပျက်သွားပါတယ်ဘုရား)။

ပြုပြင်တဲ့သလိုကုန်ရင်ပျက်စီးသွားမယ်ဆိုတော့ ဧည့်... ဒို့ ဓနာင်းပါးကြီးဟာ ကဲကပြုပြင်လိုက်၊ စိတ်က ပြုပြင်လိုက်၊ ဉာဏ်ပြုပြင်လိုက်၊ အာဟာရကပြုပြင်လိုက်၊ အာရုံချို့ရက ပြုပြင်လိုက်တော့ ပြုပြင်လို့ ဓနာင်းပါး... ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးပေါ်တယ်၊ ပြုပြင်တဲ့ (သခံတ) တရားဟာ အရှိန်အစောင်အနောက် သလိုကုန်ရင် ဘာဖြစ်မလဲ ... (မရှိတော့ပါဘုရား) ပျက်စီးသွားမယ်။

ဒါဖြင့် ကျူပ်တို့ခန္ဓာကုတ်ယ်ကြီးဟာ ပြပြင်လိုက်၊ ပြပြင်လို့ပေါ်လာလိုက်၊ အရှင်အစောကုန်လို့ ပျက်စီးလိုက်နဲ့ ဖြစ်နေတော့ ခန္ဓာဝါးပါးဝေဒနာလည်း အတူတူပဲ၊ ကျုန်တဲ့ခန္ဓာတွေလည်း အတူတူပဲ၊ ပြပြင်လိုက် ပြပြင်လို့ပေါ်လာလိုက်၊ အကြောင်းတရားကုန်ရင်၊ ပျက်စီးလိုက်ဆိုတော့ ခန္ဓာဝါးပါးသည် ဘယ်အခါကာလမှ မြှုလိမ့်မယ်၊ နိုင်လိမ့်မယ်၊ တည်တဲ့လိမ့်မယ်လို့၊ ပြောစရာအချက်အလက် အကွက်ပါပါရဲ့လား (မပါ_ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် ခန္ဓာဝါးပါးကို ဘာတရားလို့ ခေါ်ကြမယ် (သို့တော့ တရားပါဘုရား) သံ့တတရားလို့ ခေါ်ဖြစ်အောင် ခေါ်ကြပါ၊ (မှန်ပါ) သွေ့...သံ့တတရားဆိုတာ ပြပြင်မှ ပေါ်တဲ့တရား၊ ဒီတရားဟာ ရေးတုန်းက ပြပြင်လို့ပေါ်ပြီး ပြပြင်တဲ့တရားက အကြောင်းတွေ သိမ်းလိုက်တဲ့အခါကျတော့ သံ့တတခန္ဓာကြီးဟာ ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ရောက်ခဲ့တယ်၊ ဒီလိုရောက်လာတာ ဘယ်လောက်ကြော်လလို့၊ မေးလို့ရှိရင် ဘယ်နဲ့ဖြေကြမလ (မရေတွက်နိုင်ပါဘုရား)၊ မရေတွက်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အဖြေတွေအများကြီးထွက်မယ် (မှန်ပါ)။

အော်...ဒါဖြင့် ကျူပ်တို့သည် (သံ့တတ) နယ်ထမှာ နေရတယ်ဆိုတာ သဘောကျပြေား (ကျပါပြီ) သံ့တတ ထေနေလို့ရှိရင် ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်နဲ့ဆိုတာ သေချာပြေား (သေချာပါပြီဘုရား)။

သခံတထဲနေရင် ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်နဲ့ နေရတော့မယ် ဆိုလိုရှိရင် ဒကာ,ဒကာမတွေက သော်... ဒီခန္ဓာကြီးရထား တာ ကောင်းကောင်းမနေရာ ခဏ ခဏ ပျက်နေတဲ့ခန္ဓာကြီးပါ ကလားဆိုလိုရှိရင် လွှာသေးသလား (မလွှာပါဘူရား) ဘယ်နဲ့ ကြောင့် ခဏ, ခဏဖြစ်, ခဏ,ခဏ ပျက်ပါလိမ့်မတုံးလို့ အူးကို မေးကြည့်ပြန်တော့ သူက (သခံက) တရားလို့ ပြောပါလိမ့်မယ်။

ဒကာ,ဒကာမတို့ သခံတထဲတရား သခံတဓမ္မဆိုတာ ပြုပြင်နိုင်မှ ဖြစ်ပေါ်တဲ့တရားဆိုတော့ သခံတဓမ္မက္ခာနဲ့ သနီရှုက္ခာ အတူတူပါပတဲ့၊ ဒီခန္ဓာကြီး ရထားတာက အစားနဲ့ ပြုပြင်ရတာ ကတစ်မျိုး၊ အဝတ်နဲ့ပြုပြင်ရတာကတစ်မျိုး၊ ကံနဲ့ပြုပြင်ရတာ နဲ့၊ အာဟာရနဲ့ပြုပြင်ရတာနဲ့၊ အာရုံတွေနဲ့ ပြုပြင်ပေးနေရတာ နဲ့၊ တစ်နေ့မှ မပြုပြင်ရတဲ့ အချိန်မရှိ၊ တစ်မီနှစ်မှ မနားမနေပြုပြင်နေရတဲ့ အချိန်ချည်းပြုဖြစ်နေတယ် (မှန်ပါ)။

အဲဒီတော့ ဒီသခံတထဲတရားကိုပဲ ပဋိစ္စသမုပန္ဒတရားလို့ လည်းဆိုပါ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ဂါဒတရားလို့လည်း ဆိုလိုက်စမ်းပါ (မှန်ပါ) ဘာပြုလိုတုံး၊ ဟေတု...အကြောင်းတွေစာ ပြုပြင်တော့ ဒါဟာအကျိုးတရားမဖြစ်ဘူးလား ဖြစ်ပါတယ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ဂါဒအကြောင်းကြောင့် ပေါ်လာတဲ့အကျိုးခန္ဓာကြီးဆိုရင် လွှာပါမလား (မလွှာပါဘူရား)။

၁၉၆

မိုးကုတ်ဝိပဿနာအခြေခံ။

ဒါဖြင့် သူ့ကို သိတတရားလို့လည်း ဆိုနိုင်တယ်၊ ပို့စွှေ
သမုပ္ပန္နလို့လည်း မဆိုနိုင်ဘူးလား (ဆိုနိုင်ပါတယ်ဘူးရား)၊
သဘောကျော်းလား (ကျပါြီ) ဒကာ၊ ဒကာမတွေ သန္တာန်မှာ
ပေါ်လာတဲ့တရား (ဥပမာ) ဒီထဲမှာ ဝေအနာပါတယ်၊ ဝေအနာက
မကုန်သေးလို့ ဝေအနာ ပစ္စယာတဏ္ဍာဆိုပြန်တော့ ဝေအနာက
မပြုပြင်ဘဲနဲ့ တဏ္ဍာပေါ်မလား (မပေါ်ပါဘူးရား)။

ဒါဖြင့် ဒီတဏ္ဍာကိုလည်း ဘာတရားခေါ်မလဲ၊ (သိတ
တရားပါ) သိတဲ့တရားပဲခေါ်ရလိမ့်မယ်၊ သဘောကျော်းလား
(ကျပါြီဘူးရား) တဏ္ဍာပြီး ဥပါဒါန်ဆိုတော့ကော တဏ္ဍာက
ပြုပြင်လို့ ဥပါဒါန်ဖြစ်လာသောကြောင့် ဥပါဒါန်ကိုလည်း ဘာ
ခေါ်ကြမလဲ... (သိတတရား) (ပို့စွှေသမုပ္ပန္နတရား) (မှန်ပါ)
ဥပါဒါန်ပစ္စယာ ကမ္မဘဝေါဆိုတာကော... (သိတ) တရားပါ
ဘူးရား)။

အင်း သိတတရားသည် ပဋိစွှေသမုပ္ပန္နတရားဆိုတာ
ရှင်းပါြီဘူးရား (ရှင်းပါြီဘူးရား) ဒါဖြင့် ဒီတရားတွေဟာ ပြုပြင်
လိုက်၊ ပျက်လိုက်၊ ပြုပြင်လိုက် ပျက်လိုက်၊ ပြုပြင်တဲ့တရား
ကလည်း ပြုပြင်လိုက် ပျက်စီးသွားလိုက်၊ ပြုပြင်လိုက် ပျက်စီး
သွားလိုက်ဆိုတဲ့ အမိပါယ်ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါြီဘူးရား)။

ဒါကြောင့် ဒီခန္ဓာကြီးမှာ ပုံသေသဘော ဘာရှိပါလိမ့်
မတဲ့လို့ ဖော်ကြတဲ့အခါ ပြုပြင်တုန်းပေါ်တာပဲ၊ ပြုပြင်တဲ့အချိန်

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း

၁၉၇

ပေါ်ပေါ်တဲ့ အချိန်ပျက်စီးတာပဆိုတော့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ ဖြစ်မှန်.ပျက်မှုပရှိတယ်၊ (မှန်ပါ) ဘယ်လိုမှတ်ကြမလ... (ဖြစ်မှန်.ပျက်မှုပရှိပါတယ်ဘုရား)။

ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီး၏ စွမ်းရည်သတ္တိ ပြောစမ်းပါဆိုရင် ဒကာ,ဒကာမတွေ ဘယ်လိုပြောကြမလ (ဖြစ်မှန်. ပျက်မှုပရှိပါတယ်ဘုရား) ဖြစ်မှန်. ပျက်မှုပရှိတယ်ဆိုတာ သဘောကျပြိုလား (ကျပါပြိုဘုရား)။

ထဲ့...ဒါဖြင့်ဒကာ,ဒကာမတိ.ရဲ့သံသရာတစ်လျှောက် လုံးမှာ ကျပ်တိ.သည် ဖြစ်ပျက်နဲ့ပဲ ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက် အင်းမွေးလိုက် သေလိုက်ဆိုကြပါစို့၊ မွေးလိုက်သေလိုက်နဲ့ အချိန်ကုန်လာကြတယ်ဆိုတာဟာ မရှင်းကြသေးဘူးလား (ရှင်းပါပြီဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဒီဇေတ်ကို ခင်ဗျားတို့ ဘာဖြစ်လို့ မသိမ်းချင်ပါလိမ့်မလ... မွေးလိုက်၊ သေလိုက်၊ မွေးလိုက်သေလိုက်၊ မွေးလို့ရှိရင်လည်း မသေပနဲ့ နိုင်မြှေနေလို့ရှိရင်အည်း တော်သေးရဲ့၊ အခုတော့ မွေးလိုက်၊ သေလိုက်၊ ပျက်လိုက်၊ မွေးလိုက်သေလိုက် ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်ဆိုတဲ့ဥစ္ာ ဘယ်အခါမှ ဝိပသာနာဏ်နဲ့ မကြည့်ဘူးတော့ ဘာတွေ.သတုံး (မွေးလိုက်,သေလိုက်) မွေးလိုက်,သေလိုက် တွေ.ကြရဲ့လား (မတွေ့ပါဘုရား)။

အော် ... မွေးလိုက် သေလိုက် မတွေ့တာသည်သို့တ

ခုက္ခ (၁) သနိရရှုက္ခမသီဘူးလိုပါ (မှန်ပါဘူး) ဒါဘာ
ဆိုကြမယ် (သနိရရှုက္ခ မသီလိုပါဘူး)။

အ...သနိရရှုက္ခကို ဒကာ,ဒကာမတွေက မတွေဘူး
တော့၊ သနိရရှုက္ခကို တွေဘူးမှသာလျင် အသန်တ (နိဗ္ဗာန်)
ကိုကြိုက်မယ် (မှန်ပါ)ရှင်းပြီးလား (မှန်ပါ) ဒါကြောင့်ယနေ့
တရားစကထဲက သန်တကာစဉ် ပြောရတယ်။

သန်တက စပြောလာတာ ခင်ဗျားတို့၊ သန်တအကြောင်း
ကောင်းကောင်းမသိတဲ့အခါကျတော့ အော် ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကြီး
ဟာ ခကာ ခကာ ဖြစ်ပေါ်လိုက် ခကာ ခကာ ပျက်စီးလိုက်၊ ခကာ
ခကာဖြစ်ပေါ်လိုက်_ခကာ ခကာ ပျက်စီးလိုက်ကို မသိအောင်
အဝိဇ္ဇာက ဖုံးထားတဲ့အခါကျတော့ သိသေးရဲ့လား၊ (မသိပါ
ဘူး)။

မသိတော့ ဒီခန္ဓာကြီးဟာ တစ်နေ့ကြည့်လိုက်လည်း
အကောင်း၊ တစ်နေ့ကြည့်လိုက်လည်း အကောင်းပလို့ ဒီလို
ထင်နေမှုစီးတဲ့အတွက်တဲ့ သန်တကို ယနေ့ရှင်းပြရတယ်...
(မှန်လှပါဘူး) ကျူးပါတို့၊ သန္ဓာန်မှုရှိတဲ့ တရားဟူသ၍ သန်
တတရား ဖြစ်ပျက်ချည်းပလို့ မှတ်လိုက်စစ်းပါ။

ဖြစ်မှု ပျက်မှုမှာ လမ်းခုံးတယ်လို့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း
မှတ်လိုက်စစ်းပါ (မှန်ပါ) အီမီကျတဲ့အခါကျတော့ဥာဏ်ကလေး
နဲ့ ကြည့်ကြစ်စ်းပါနော်... (မှန်ပါဘူး) ဥာဏ်ကလေးနဲ့

ତର୍ପା: ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ରୂପାଃଫଳ୍ୟଃ ୧୯୯

**ကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျဝော့ ဆွဲကိုယ်ထဲက ဟိုနေရာကလဲ ရမဲ
ရမဲဒီနေရာကလည်း စွဲ-ရမဲ၊ ဟိုနေရာက ယားသလို ဒီနေရာ
က ယံသလို၊ မလာပေဘူးလား... (လာပါတယ်ဘူး)။**

အဒါကလေးတွေက ဘာကလေးတွေလို့ ခင်ဗျားတို့
ထင်ကြမလဲ... (ဖြစ်မှု ပျက်မှုပါဘုရား) အင်... သံတ္တတရား
မို့ သူတို့သည် ပေါ်လိုက် ပျက်လိုက်- ပေါ်လိုက် ပျက်လိုက်
ဒီလို့ မနေပေဘူးလား၊ (နေပါတယ်ဘုရား) အဒါ အန္တရတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်မှာဖြင့် ပေါ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ သံတ္တတရားနဲ့ ပဲ အချိန်
ကုန်ရမယ်ဆိုတာ သဘောကျြော်လား (ကျေပါပြီဘုရား)။

ဒါဖြင့် ခင်ဗျားတို့ ဒီအထဲမှာပဲ ပျော်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အော်...၊ ခုက္ခသစ္စာနဲ့ ပျော်နေတယ်လို့ ဆိုကြပါစို့.... (မှန်ပါ) ခင်ဗျားတို့သည် သော်တတရားထဲမှာ ပျော်နေတယ် (၀၂) ခုက္ခ သစ္စာကြီးနဲ့ ပျော်နေတယ်လို့ ဆိုကြပါစို့ (မှန်လှပါဘူး)။

ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်ဆိုတော့ ဖြစ်တာကလည်း ပျက်မလို.ဆိုတော့ ဖြစ်တာသည်ခုက္ခာပေါ့ (မန်ပါဘရား) ဒါဖြင့် သဗ္ဗာသ၏ရာခုက္ခာဆိုတော့ သူဟာ ခုက္ခာသစ္ာမဖြစ်ဘူးလား (ဖြစ်ပါတယ်) ခုက္ခာသစ္ာဖြစ်သွားတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ ပျော်နေတာဘယ်နဲ့ကြောင့် ပျော်နေပါလိမ့်မတုံးလို.ဆိုတော့ သို့တလို.လည်း မသိ၊ သုခံတာဟာ ခုက္ခာသစ္ာပလို.လည်း မသိလို. (မန်ပါ)။

ဥာဏ်မဝင်တာ ဒကာ၊ ဒကာမ တို့ မသိပျော် – ပျော်နေ
တယ်လို့ ဆိုကြပါရို့ (မှန်လှပါဘုရား) ဘာမသိတာပါလိမ့်
(ခုက္ခလို့မသိတာပါဘုရား) သံတတာရားလို့လည်း မသိဘူး၊
ဒီသံတတာရားသည် ခုက္ခသစ္ာပါပလို့ကော (မသိပါဘုရား)။

အော်...ဒါဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမတို့လည်း သေရင်း ပျော်
နေတာပလို့ဆိုရင်ကောလွှာမလား (မလွှာပါဘုရား) မွေးရင်းပျော်
နေတာပဆိုရင်ကော (မလွှာပါဘုရား) မွေးလိုက်၊ သေလိုက်
အပေါ်မှာ ပျော်နေတာပဆိုရင်ကော (မလွှာပါဘုရား)။

ဒါကြောင့် အိမ်ပြန်တဲ့အခါမှာ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ခန္ဓာ
ကိုယ်ကိုဇော်ပြီးသကာလဲ ကြည့်စမ်းပါ၊ ဆရာဘုန်းကြီးက
ဟောလိုက်တယ်၊ ဘုရားဟောကို ပြလိုက်တယ်၊ သံတစွာလို့
ဟောလိုက်တယ်။

အဲဒီ သံတတာရား ဟုတ်မဟုတ်၊ ပေါ်လိုက် ပျက်လိုက်
မှ ပုံတ်ပါရှုလားလို့ အိမ်ကျရင်ပြန်ကြည့်ကြပါနော်... (မှန်ပါ)
ပြန်ကြည့်တဲ့အခါကျတော့ ခန္ဓာက သံတသဘောဖြစ်နေသော
ကြောင့် သံတလက္ခဏာပြောမယ် (မှန်ပါဘုရား)။

သံတနယ်ထဲမှာ ဖြစ်ပြီးပျက်တာမှတစ်ပါး ဘာမှမရှိပါ
လား၊ သံတနယ်ထဲနေသ၍ ကာလပတ်လုံးဖြင့် ခိုင်ပါစေ၊ မြဲ
ပါစေတော့၊ တည်တဲ့ပါတော့ဆိုတဲ့ သဘောတွေမရပါလား၊ (မရ^{ပါဘုရား)} (ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်ပါ)နေရမယ်၊ ထိုင်နေရင်လည်း

(ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်)ပါ၊ သွားနေရင်လည်း (ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်) ပါ ရပ်နေ့ရင်လည်း (ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်ပါပုံရား)။

အေး...ဒါကြောင့် ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်ချည်းပါ အချိန်
တွေကကုန် ကုန်ပြီးသကာလ ဖြစ်ပျက်နဲ့ပါ အချိန်ကုန်နေရ¹
တယ်...ကိုင်း...ဒါဖြင့် တရားနာဇာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာဘာ အွဲ
တွေပါလိမ့် (သံတခန္ဓာတွေပါဘုရား) သံတခန္ဓာ...သဘော
ကျ ပြီနော်... (မှန်ပါ) သံတခန္ဓာဆိုတာ ဘာပါလိမ့် (ဖြစ်ပျက်
ပါ ဘုရား) ဖြစ်ပြီးပျက်တဲ့တရားမှတစ်ပါး ဘာရှိသေးသလဲ...
(ဘာမှမရှိပါဘုရား) အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ဖြစ်ပျက်နေတယ်ဆို
တာကော မူသေချာဘူးလား... (သေချာပါတယ်ဘုရား) သံတ
ခုက္ခာပေါ့ (မှန်ပါဘုရား)။

အဒါဖြင့် သေချာတော့မှပေါ်...ဒို့သည် ကားလို့ဆိုလို့
ရှိရင် သံတသိမှ ဘုန်းကြီးက ဒကာ၊ ဒကာမတို့ကို အသံတ
(နိဗ္ဗာန်) ဆိုတာ ကူးကြပါလို့ပြောရတယ်၊ (မှန်လှပါဘုရား)
သံတမှ လည်လည်ပတ်ပတ် မသိနားမလည်ကြသေးဘူးဆိုရင်
(အသံတနိဗ္ဗာန်) ကို ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ဘယ်သွားချင်ပါမလဲ
(မှန်ပါ)၊ သံတခုက္ခာကိုမှ နားမလည်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များသည်
(အသံတဓာတ်နိဗ္ဗာန်မြတ်ကို ရောက်ချင်စိတ်ဟာ ဘယ်လိုကူး
နိုင်ပါမလဲ (မှန်လှပါဘုရား)။

သခ်တရှုက္ခသီမှ အသခ်တသူခနီးဗုံးနှင့် ဤကြိုက်မယ် (မှန်ပါ) အသခ်တဆိုတာ နိဗ္ဗာန်၊ သူခက ချမ်းသာကိုခေါ်တာ (မှန်ပါ) သဘောကျပြောလား (ကျပါပြီဘုရား)။

ဒါဖြင့် နိဗ္ဗာန်သွားချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ခုက္ခခံပါသီမ်းကင်းဇိုး သော နိဗ္ဗာန်သွားချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသျောည် သခ်တကိုနားလည် ပြီးမှ သွားရမယ်ဆိုတာ ယနေ့တရားမြဲမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြောခဲ့တယ် (မှန်လှပါဘုရား)။

သခ်တရှုက္ခမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဘယ်တော့မှ အသခ်တဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဘက်ကို (မရောက်ပါဘူး) ရောက်နိုင်ပါမလား (မရောက်နိုင်ပါဘုရား)။

ခုက္ခကိုမသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသျောည် နိဗ္ဗာန်ကိုမရောက်၊ အများကြီး ကျေန်ရစ်လိမ့်မယ်ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုချေပါ။ (မှန်လှပါဘုရား) ရှင်းပြီနော်... (ရှင်းပါပြီ) ဒါဖြင့် သခ်တရှုက္ခကို မြင်အောင်ကြည့်ပါ (မှန်ပါ) သခ်တရှုက္ခကို မြင်အောင် (ဝိပဿနာဘဏ္ဍာဏ်) နဲ့ ကြည့်ရမယ် (မှန်ပါဘုရား)။

သခ်တမြှင့်ရင် ခုက္ခကပါလာတာပဲ (မှန်ပါ) ဖြစ်တာ ပျက်တာသခ်တမဟုတ်လား (မှန်လှပါ) အခါဖြစ်ပျက်ဟာ ခုက္ခသစ္ာပဲ၊ သဘောပါကြလား (ပါ.ပါပြီဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက်ဟာ ဘာတရားပါလိမ့် (သခ်တတရားပါဘုရား) သခ်တတရားပဲ၊ သစ္ာဖွဲ့လိုက်တော့ (ခုက္ခသစ္ာပါ)

ဘုရား) ခုက္ခသစ္စပဆိတာကော သေချာ၌လား (သေချာပါ
တယ်ဘုရား)။

သခံတက ဘယ်သူပါလိမ့်မတုး ဆိတော့ ခင်ဗျားတို့
ခန္ဓာကိုယ်... (မှန်ပါဘုရား) သဘောကျ၌လား (ကျပါ၌)
အဲဒါဂို့ ဥာဏ်နဲ့ကြည့်ရမယ်... (မှန်ပါ) ဥာဏ်နဲ့ ကြည့်
တော့မှ ဒီသခ်းရခုက္ခသစ္စဆိတဲ့ ခုက္ခသစ္စ (ခုက္ခအမှန်) ကို ခန္ဓာ
ကိုယ်ထံမှာ ကိုယ့်ဥာဏ်က မတွေ့ပော်းလား (တွေ့ပါတယ်
ဘုရား)။

တွေ့လာတဲ့အခါကျတော့မှ အော်... မိမိဖြစ်နေတဲ့ ခန္ဓာ
ကြီးဟာ အဖြစ်ဆိုးကြီးပါလားဆိတာ ပေါ်၌လား (ပေါ်ပါ၌
ဘုရား) ဒါဖြင့် ဒီအဖြစ်ဆိုးကြီး မြင်တော့မှ ဒီဝံမျှကျေတ်မှ
ကောင်းမှာပဆိတာလာလိမ့်မနော် (မှန်လှပါဘုရား) ဒီဝံ
မျှကျေတ်ရင် ကောင်းနိုင်ပါမလား (မကောင်းနိုင်ပါဘုရား)။

အဲဒါတွေကို ဒကာ, ဒကာမတွေက ဒီအကြောင်း ဆရာ
ပြောရုံနဲ့ တရားနာရုံနဲ့လဲ မသိသေးဘူးလို့ မှတ်လိုက်စစ်ပါ
(မှန်ပါ) ခန္ဓာမြင်အောင်နိုက်၌းကြည့်မှုမြင်ကြမယ်... (မှန်ပါ
ဘုရား)။

ခန္ဓာမြင်အောင်နိုက်၌းကြည့်တဲ့အခါကျတော့မှ အော်...
သခ်းရခုက္ခတွေပါကလား၊ ဖြစ်ပျက်နေတာမှတစ်ပါး ဘာမှ မရှိ
တော့ပါကလားဆိတော့မှ ကိုယ့်ခန္ဓာကြီးဟာ အရဆိုးလေစွဲလို့
မလေဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား)။

ကောင်းပြီ ဒါဖြင့် အရရှိုးလေစွဲဆိုတဲ့ စိတ်ကလေး ဥာဏ်
ကလေးပေါ်လာမှ အသံဌာနာက်ကျမှ ကောင်းတာပဲဆို တာ
ဖြစ်အောင်ပြောင်းယူ (မှန်လှပါ) နှဲမိန္ဒိရင် ပြောင်းနိုင်ပါ မလား
(မပြောင်းပါဘုရား) ပြောင်းချင်ရင် ပိပသုနာရှု (မှန်ပါ
ဘုရား)။

ခန္ဓာကိုယ်ကို နိုက်သာကြည့်လိုက်၊ ပြီးတော့ ကြည့်ရင်
ခန္ဓာကိုယ်က နာသလိုလို ယားသလိုလို စိတ်တွေ အမျိုးမျိုး ပေါ်
ပြီးဖျောက်ပျက်သွားတာတွေ ဖြစ်ပျက်တွေ မပြောပေဘူးလား
(ပြောပါတယ်ဘုရား) အဲဒီဖြစ်ပျက်တွေက ဘာခုက္ခတွေလို့
သူက ပြောသလဲ (သို့ရခုက္ခတွေပါဘုရား) သို့ရခုက္ခတွေ
လို့ ဘယ်သူက ပြောပါလိမ့်... (ခန္ဓာက ပြောပါတယ်ဘုရား)။

ပိပသုနာရှုတော့ ဖြစ်ပျက်မြင်တဲ့ (သို့ရခုက္ခ) အဲ
သို့ရ ခုက္ခမြင်အောင် အရင်ရှု၊ စိတ်ပေါ်လည်း (ဖြစ်ပျက်ရှု)
ဝေအား ပေါ်လည်း (ဖြစ်ပျက်ရှု)နေ၊ ဒီဖြစ်ပျက်တွေ မြင်ရာက
ဒီဥာဏ်သည် ဖြစ်ပျက်မရှိတဲ့ဘက် လုညွှန်သွားလိမ့်မယ်၊ အဲဒီ
သို့ရခုက္ခ မြင်ဖန်များလာရင် ဥာဏ်က (အသံဌာ) ဘက်ပြီး
လိမ့်မယ်၊ (မှန်ပါ) ဒီတရားဟာ

ဇန်တာ နှုတ္တာရဲ့ မဂ္ဂါ
မာသေဝန် ဝိသေသတော့။
ကဋ္ဌသံယဉ်နာ ဇာတာ။

အစိုး ရူမ္မာဝ ဘာသုရဲ။

ဆိတ္တဲ ပါငြိဂါထာတရားဟာ နာမရူပပရီစွေ့ဒကျမ်းမှာ
လာတယ်လို့မှတ်လိုက်စမ်းပါ (မှန်ပါဘုရား)။

အခိတော့ နိဗ္ဗာန်ကူးဘို့ နိဗ္ဗာန်ဘက်ကို ရောက်သွားတဲ့
ဥာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်ဘက်ကို ကူးသွားတဲ့ဥာဏ်ဟာ ဘယ်လို့မြင်လို့
ဘယ်လို့များ ကူးသွားပါလိမ့်မတုးလို့ မေးတဲ့အခါကျတော့မှ
ဒကာ, ဒကာမတို့ သိတဲ့အတိုင်းတဲ့ သံ၏ရခုက္ခာမြင်တဲ့ ဥာဏ်ရင့်
လာလို့ရှိရင် ဒီဥာဏ်သည် သံ၏ရခုက္ခာဘက်မှ အသံးတဘက်
ကို ကူးသွားတယ်၊ ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါမြှုဘုရား)။

ဒကာမတွေကို ဝိပသာနာရူခိုင်းလို့ သံ၏ရခုက္ခာကို မြင်ကြ
ပါမြှု၊ ဒီလို့မြင်မြင်နေရုံ မတ္တာနဲ့ဖြတ်ဆို ဒကာ, ဒကာမတို့ သံ၏ရ
ခုက္ခာတွေကို မတွေ့တော့ဘူး (မှန်လုပါဘုရား) သံ၏ရခုက္ခာတွေ
ကို မတွေ့တော့ အရင်က သံ၏ရခုက္ခာတွေမြင်တဲ့ဥာဏ် ဖြတ်ခန့်
မနေဘူးလား (နေပါတယ်ဘုရား) ပထမဥာဏ်သည် ဘယ်ဘက်
မှာနေသတုး... (သံ၏ရဘက်မှာ နေပါတယ်ဘုရား)။

ဖြစ်ပျက်-ဖြစ်ပျက် (ဖြစ်ပျက်) ဖြစ်ပျက်သံ၏ရခုက္ခာသွား
ထဲမှာ သူနေတယ်၊ နောက်တော့ ဒီဥာဏ် ဘယ်ဘက်ကူးသွား
သလ (အသံးတဘက်ကူးသွားပါတယ်ဘုရား)။

အသံးတသုခဘက် ကူးသွားတယ်ဆိုလို့ရှိရင်ဖြင့် ဖြစ်
ပျက်မှန်း၊ ဖြစ်ပျက်ဆုံးသွားပြီးသကာလ ဖြစ်ပျက်တွေ အကုန်

လွတ်သွားတယ် (မှန်လှပါဘုရား) ရူရင် မတ္ထနဲ့ ဒီညာ၏သည်
ဖြစ်ပျက်တွေနဲ့ လွတ်သွားပါတယ်) လွတ်သွားခြီးသကာလ
အော်... ခိုင်မြို့တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဘက်ကို သူ့ဟာသူ ကူးသွားတယ်...
(မှန်ပါဘုရား)။

ဒကာ,ဒကာမတို့ ဒီဖြစ်ပျက်တွေ မြင်ရာကနေခြီးသကာ
လမှ ဒီညာ၏သည် ဖြစ်ပျက်မရှိတဲ့ဘက် လှည့်သွားတယ်...
(မှန်ပါ) ဒီဘက်လှည့်တယ်၊ ရူရင်းမတ္ထနဲ့ကော... ဒကာ,ဒကာ
မတို့ ဘယ်လို လှည့်သွားသတုံး၊ (ရူရင်း မတ္ထလှည့်သွားပါမယ်
ဘုရား)။

ရူရင်းမတ္ထနဲ့ လှည့်သွားတော့ကို ဒီခန္ဓာကြီးက မရှိလို့
လှည့်သွားတာလား ဉာဏ်တက်လို့ လှည့်သွားတာလား... မေး
ဘို့လိုလာတယ်... (မှန်ပါ) အဲဒါ ဝိပဿနာ ယောကီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ
တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာမရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်မှ မရောက်သေးတဲ့ ခန္ဓာ
ကတော့ ရှိနေတာပ (မှန်ပါဘုရား)။

ဒါကို သေသေချာချာမှတ်ပါ ဒကာ,ဒကာမတို့ (မှန်ပါ
ဘုရား) ဒီခန္ဓာကြီးကတော့ ဘယ်နဲ့တုံး (ရှိပါတယ်ဘုရား)
ရှိရင်း မတ္ထနဲ့ ဘယ်လှည့်သွားသတုံး၊ (အသခ်တာဘက် လှည့်ပါ
တယ်) ခန္ဓာမရှိတဲ့ အသခ်တာဘက် လှည့်မသွားဘူးလား (သွား
ပါတယ်ဘုရား)။

ဒါဖြင့် ခန္ဓာကြီး ရှိလျက်နဲ့ ကူးသွားတာလား၊ ခန္ဓာတွေ
ပျောက်ပြီးတော့ ကူးသွားတာလားလို့မေးတော့ ... ခန္ဓာကတော့
ဘေးကနေကြည့်ရင်ရှိတာပဲ ... (မှန်ပါဘုရား) သဘောကျပြီ
လား (ကျပါစီ)။

ကိုယ့်ခန္ဓာ ကတော့ ဘေးကနေ ကြည့်ရင် ရှိနေတာပဲ၊
ရှိပင်ရှိပြားသော်လည်း ဥာဏ်ကကူးသွားတာလို့ မှတ်လိုက်
စမ်းပါ (မှန်ပါဘုရား) ဘယ်လိုမှတ်ကြမယ် (ဥာဏ်က ကူး
သွားတာပါဘုရား) ခင်များတို့ အသက်ရှင်တုံး၊ မသေခင်
နိုဗ္ဗာန်တွေ့တာပါပဲ (မှန်ပါဘုရား)။

ကောင်းပြီ ဒါဖြင့် နိုဗ္ဗာန်ဆိုတာရှိနှင့်နေတာလား၊ သူက
ရှိပြီးသကာလ ဒီဘက်က အသခံတာက စောင့်နေတာလား၊
သူလည်းပဲ အတိတ်သဘောနဲ့ရှိနှင့်နေတာလား ဘယ်လိုတုံး...
ပစ္စာပြန်သဘောနဲ့ ယခုရှိနေတာလားမေးဘုံးမလိုဘူးလား (လိုပါ
တယ်ဘုရား) အတိတ်သဘောနဲ့ ရှိနှင့်တာလား ပစ္စာပြန်သဘော
နဲ့ ယခုရှိနေတာလား... ဟာ ... နောက်ကျမှ အနာဂတ်ကျမှ
ပေါ်မှာလား သုံးချက်မေးရမယ်... ခင်များတို့မေးရမယ် (မှန်ပါ
ဘုရား)။

နိုဗ္ဗာန်သည် အတိတ်ကရှိသလား မေးရင် အတိတ်မှာ မရှိ
ဘူး (မှန်ပါ) ပစ္စာပြန် အခုရှိနေသလားမေးရင်လည်း (မရှိပါ
ဘုရား) မရှိတူး၊ အနာဂတ်မှာရှိနေသလားလို့ မေးရင်ကော်

(မရှိပါဘုရား) မရှိဘူးတဲ့ နိဗ္ဗာန်သည် ဒီလိုရိတဲ့ တရားမဟုတ်ပါဘူး၊ ဒကာ, ဒကာမတို့၊ မှတ်ထားပါ (မှန်လှပါဘုရား)။

အားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်မှာသာရှိတယ်၊ ဒါဖြင့် ဘယ်လိုရိတဲ့ တရားလည်းဆိုလို့မေးရင် မိလိန္တမင်းကြီးက မေးဘူးတယ်၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ အတိတ်ကရှိပြီးသားလားဘုရား၊ ယခု ပစ္စာ့ပြန်ရှိဆဲလားဘုရား၊ နောက်မှပရှိလတ္ထံသော တရားမျိုးလား ဘုရားဆိုတော့ ရှင်နာဂါသန်က ဒကာကြီး ဒီလို မဟုတ်ဘူးလို့ ဖြေတာပဲ (မှန်လှပါဘုရား)။

ဒကာ, ဒကာမတို့၊ ဝါးစိမ်းနှစ်လုံးကို တစ်ခေါင်လောက်စီ ဖြတ်ယူပြီး ဒီဝါးစိမ်းနှစ်လုံးကို ပွတ်ပါ၊ ဘယ်ဝါးလုံးမှ နိုင်တုန်းက မမွတ်ခင်တုန်းက ပူတတ်တဲ့ ဒီးစမပါဘူး၊ သူတို့မှာ ဘာမှမရှိဘူး (မှန်ပဲ့)။

သို့သော် ခင်ဗျားတို့က မလျှော့တမ်း ပွတ်ပေးစန်းပါ၊ ဒီး ထွက်မလာဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား၊ ဒီမီးဟာ ဝါးထမှာ ပါတာလား၊ အခုမှ အလုပ်လုပ်လို့ ပေါ်လာတာလား (အခုမှ လုပ်လို့ ပေါ်လာတာပါ))။

ဒါဖြင့် ဝါးထမှာ ဒီးမပါ၊ ပွတ်ပါများလို့ပူဇာန်များလို့ ဒီးဖြစ်၊ ဒီအတိုင်း မနေဘူးလား၊ (နေပါတယ်ဘုရား) ဒီမှာလည်း ခင်ဗျားတို့၊ သံ့တာတရားကို ဒီဥာဏ်ကလေးနဲ့ အမြဲတမ်းယာရှု၊ ရွှေတာနဲ့ ပူလာတာနဲ့ အတူတူပဲ၊ ဒီးထွက်တော့မလို့ဆိုတာ မဆို

ထိုက်ဘူးလား (ဆိုထိုက်ပါတယ်ဘူရား)။

က...ဒါဖြင့် ရူနိုင်သ၍ ရူလိုက်ပြီဆိုမှဖြင့် ဘုန်းကြီးတိ၊
ဒကာ၊ ဒကာမတွေမှာ ဟောဒီ တရားဟာ စိပသုနာမဂ်ကလော
ကုဋ္ဌရာမဂ်ဖြစ်ပြီးသကာလ တစ်ခါထဲ မီးထတောက်တာနဲ့
အတူတူဖြစ်တယ် (မှန်လှပါ) ရိပ်မြို့လား (ရိပ်မြို့ပါပြီ)။

မီးတောက် လာတယ်ဆိုတာ ကလည်း မိလိန္ဒမင်းကြီးက
မေးလို့ ရှင်နာဂာသန်က ဖြေတာဆိုတာသေသေချာချာမှတ်ကြပါ၊
ဒါဟာ ပါဋ္ဌာအကိုးအကားရွတ်ပြီး ပြောနေတယ်လို့ ဒီလိုမယူကြ
ပါနဲ့ (မှန်ပါ) ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါပြီဘူရား)။

တပည့်တော်တို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ချင်ပါတယ်ဘူရား၊ ဘူရား
တပည့်တော်တို့ အိုရ၊ နာရ၊ သေရ， မွေးရဆိုတဲ့ ဒုက္ခတွေကို
တပည့်တော်တို့ကိုယ်တိုင် ဖြင်နေရပြီ၊ တပည့်တော်တို့ နိဗ္ဗာန်
ရောက်ချင်ပါတယ်ဘူရား ဆိုလို့ရှိရင်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟာ ဒကာ၊
ဒကာမတို့ ဘယ်နည်းနှင့်မှ တိုက်ရိုက်မရောက်နိုင်ဘူး (မှန်ပါ
ဘူရား)။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ချင်ရင် ရေးသီးစာ ဘယ်လှည့်ရှုရမလေ၊
(သံ့တာဘက်လှည့်ရှုရပါမယ်) သံ့တာဘက်ကို လှည့်ရှုရင် ရင့်
သန်တော့မှ ဘယ်လှည့်မလဲ (အသံ့တာဘက်ကို လှည့်ပါမယ်
ဘူရား) နိဗ္ဗာန်ရောက်မယ် (မှန်ပါ)။

ဒီတရားဟာလည်း မှာမရူပပရိစွဲ ဒကျမ်းမှာလာပါတယ်
 ပရိပက္ခာ ကာမေနေဝံး၊
 ပရိဘာဝိတ ဘာဝနာ။
 ပရိစက္ခာ၌ သံဃာရေး၊
 ပက္ခာနှင့် အသံဃာတေး။ (ဂါထာအမှတ်-၁၇၇၇)

ပရိပက္ခာကမနော် = အခုနအတိုင်း ရင့်ကျက်အောင်
လုပ်စမ်းပါတဲ့၊ ပရိဘာဝိတာဘာဝနာ = ပွားတာဟာ သိမ်းပြီတဲ့
သံတတရားဖြစ်ပျက်ကို ရှုနေတဲ့ ဒကာ,ဒကာမတို့ ပွားသာ
နေပါတဲ့ ဖြစ်ပျက်တွေ ပွားနေပါတဲ့၊ ပရိက္ခာကမနော် = သူ
ဟာ ရင့်ကျက်လာပါလိမ့်မယ်... (မန်လုပါဘုရား)။

ပရိဘာဝတာဝနာ = နောက်ကျတော့ ဘာဖြစ်မတဲ့
ဘုရားတဲ့ ဒါတွေ ရှင့်ကျက်လာတယ် (မှန်ပါ) ပရိစွဲအိသံ၏ရေ
ဟောအိသံ၏ရရှုက္ခာတွေကို ဟောအိဉာဏ်က စွန့်လိမ့်မယ်တဲ့၊
မခင်တွယ်တော့ဘူး (မှန်လှပါ) ဒီသံ၏ရရှုက္ခာတွေကို (စွန့်မယ်)
စွန့်သွားမယ် (မှန်ပါ) စွန့်သွားတော့ ပက္ခန္တတိအသံ၏တော့ = ဒီ
ဘက် ကူးလာလိမ့်မယ်တဲ့ ... (မှန်လှပါ) ရိပ်ပြီးလား (ရိပ်ပါ
ပြီဘုရား)။

သနိရခုက္ခအလုပ်ကိုပ ရှေးဦးစွာ အဂ္ဂင်ငါးပါးနဲ့ လျည်း
နေဖို့လိတယ (မှန်ပါဘူရာ) ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါပြီ) နောက်
ကျတော့ မဂ်က ကျော်တို့ နှိမ်ဘန်ပို့ပေးပါလို့ ဆိုရမှာလား ဘူ.

ဟာ သူနိဗ္ဗာန်ဆီလှည့်သွားတောလား (သူ.ဟာသူ နိဗ္ဗာန်ဆီလှည့်
သွားတောပါဘုရား) ငင်ဗျားတို့ ဉာဏ်က နိဗ္ဗာန်ဘက်လှည့်သွား
တောပ (မုန်လှပါဘုရား) ရှင်းပြီလားဒါဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ချင်လို့
ရှိရင်ဖြင့် ဉာဏ်ကို ရှေးပြီးစွာဘယ်ဘက်လှည့်ရမယ် (သံတ
ဘက်လှည့်ရပါမယ်ဘုရား) ရှင်းပြီနော် (ရှင်းပါပြီဘုရား)။

ဒက္ခ၊ ဒက္ခာမတို့ သံတတရား၏ ပြစ်စဉ်နဲ့ အသံတ
တရား၏ ပြစ်စဉ်နဲ့တာ အင့်တိုင်မှားလည်း သေသေချာချာ လာ
သောကြောင့် ဒက္ခ၊ ဒက္ခာမတို့၏ တာဝန်သည် ရှေးပြီးစွာ
(သံတွေဘက်လှည့်ပါ သံတတရားနဲ့တာ ငင်ဗျားတို့ ဓမ္မာ
ကိုယ်ထဲမှာ ပြစ်ပျက်တွေနော်... (မုန်ပါ!) မိတ်ပြစ်ပျက်၊
ထောက်ပြစ်ပျက်၊ အနိစ္စကလေးတွေဘက်ကို လှည့်ရမယ်...
(မုန်ပါဘုရား)။

လှည့်တဲ့ ဉာဏ်ရင့်လာတော့ ကိုတဲ့ ဒီဉာဏ်တွေဘယ်ဘက်
လှည့်သွားသလ ... (အသံတဘက် လှည့်သွားပါတယ်) ငင်
ဗျားတို့က လှည့်ချင်လို့ လှည့်တောလား၊ ဉာဏ်အမြင်ကိုက
လှည့်တောလား (ဉာဏ်အမြင်ကိုက လှည့်တောပါဘုရား)။

ငင်ဗျားတို့ လှည့်ထားတောက သံတဘက် လှည့်ထား
တယ်၊ ရင့်တော့ သူ.ဟာသူ အသံတဘက် နိဗ္ဗာန်ဘက်လှည့်
သွားတယ်နဲ့တော့ အော် ... ဉာဏ်သည်ကူးလို့ မို့ရင် ဘယ်
သူမှ စီးပိုင်မှု ဖုန်ပါကလား၊ သူ.သယောနဲ့ သူလှည့်တောပါ

ကလားဆိုတာ မယ်လာဘူးလား (ပေါ်လာပါတယ်) ဒါဖြင့်
ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊ ဒီနေ့ဖြင့် သံဃာတက အသံဃာတကူးဖို့ နား
လည်ပြီလား (နားလည်ပါပြီ)။

ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက်ရှုတဲ့ဘက်မှ ဉာဏ်နဲ့ကြိုးစားခဲ့လို့ရှိရင်
ဖြစ်ပျက်မရှိတဲ့ဘက် ကူးထိမယ်၊ ဒါဖြင့် ခန်က ဝါးနှစ်လုံးထဲ
မှာ ဒကာ၊ ဒကာတို့သိတဲ့အတိုင်း ဘယ်ဝါးလုံးထဲမှ မီးမပါဘူး၊
ပွတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၏ လုံးလကြောင့် ဝါးနှစ်လုံးပါ၊ မီးမထွက်ခင်
ပူတဲ့ အပူသည် သံဃာတဲ့ဘက် လွန်တဲ့ဉာဏ်နဲ့တူပါတယ်၊ (မှန်
ပါဘူရား) မီးထွက်အောင် ပူလာတဲ့ အပူသည်ကားလို့ဆိုရင်
နိဗ္ဗာန်ဘက်လွန်တဲ့ဉာဏ်နဲ့ တူပါတယ်၊ (မှန်ပါ) သဘောပါ
ပြီလား (ပါ.ပါပြီဘူရား)။

ဒါဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမတို့ အလုပ်၊ လုပ်တတ်ပြီလား၊
ဖြစ်ပျက်မြင်လည်း ဥဒုယွှယ်ဉာဏ်က သံဃာတဲ့ဘက်လွန်တာပဲ၊
ဘက်မြင်လည်း သံဃာတဲ့ဘက်လွန်တာပဲ၊ ဘယ်မြင်ရင်ကော...
(သံဃာတဲ့ဘက်လွန်တာပဲ)။

အာဒီနဝမြှင်ရင်ကော... (သံဃာတဲ့ဘက်လွန်တာပဲ) အင်း
နာမူရှုပပရီဇ္ဈေးအကျမ်းကတော့ ရေးဦးစွာ သံဃာတဲ့ဘက်လွန်ပါ၊
တော်တော်ကြော အသံဃာတဲ့ဘက် ဒီဉာဏ်ကူးသွားမှာပါပဲဆိုတာ
အင်မတန်ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြဿာကြောင့်အံဂံတ္ထိရှုန်ကလည်း

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း ၂၀၃

ရင်းရင်းလင်းလင်းပြုသာကြော့ ခင်ဗျားတို့ ဉာဏ်စဉ်တွေကို
မလိုက်ချင်လည်း နေပါတော့ သံတသာနိုက်ရှုပါ... (မန်လှပါ
ဘုရား) သဘောကျပါလား (ကျေ.ဂါရိ)။

သံတက အသံတကူးအောင် လုပ်နိုင်လို့ရှိရင် ဒီဘဝ
နိုဗ္ဗာန်ရတာပဆိုတာ ဒါပါပ (မန်ပါ) ရင်းကြပြုလား (ရင်းပါရိ)
က ကြိုးစားကြတော့။

နိုး (၃) ၈ (၂၀၃ မှ ၃၂၆)

၁ ၂ ၃ ၄ ၅

ဒီးစိုးမြင်မှန့်ကွာန်ဖြင့်တရားဓာတ်

ဒီးကွာကြီးဟာ ဘာဆန္ဒတုးလို့ မေးကြလို့ ရှင်ဖြင့်အခါး၊
တရားမာရေးကြော်တဲ့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ ခန္ဓာကြီးဟာ ပဋိစ္စသမု
ပျို့ဆန္ဒလို့ ဖြေကြရလို့မယ်.. (မှန်ပါ)။

ဘယ့်နဲ့ကြောင့် ပဋိစ္စသမုပုံးဖောကလို့ ဖြေကြရသလို့
မေးလို့ ရှင်ဖြင့် အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်နေတဲ့ အကျိုးတရားတွေ
ပါပတဲ့ .. (မှန်ပါဘုရား)။

အကျိုးတရားတစ်ခု ချုပ်သွားလို့ ရှင်ဖြင့် နောက်အကျိုး
တရား တစ်ခုပေါ်ပြန်တာပလို့ မှတ်ရမယ်.. ဇန် .. (မှန်လှပါ)။

အဒါအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးတရားတွေ တစ်ခု
သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်လိုက်၊ အကျိုးတရားတစ်ခုဆန္ဒထဲ
ပေါ်လာလိုက်၊ အဒီပေါ်လာတဲ့ အကျိုးက တစ်ခါအကြောင်းပြန်
ပြစ်ပြီးနောက်၊ အကျိုးတစ်ခု ဆက်ထားခဲ့တယ်။

အဒီအကျိုးတစ်ခုချုပ်သွားပြန်လည်း အဒီအကျိုးတစ်ခုက
အကြောင်းတစ်ခုကို ဆက်ထားခဲ့တယ်ဆိုတော့ ပြတ်သေးရှုံးလား
.. (မပြတ်ပါဘုရား)။

အဒါကြောင့် ဒီးကွာကြီးဟာ .. ဘာဆန္ဒတုးလို့ မေးလို့ ရှင်
ရှင်ဖြင့် အကြောင်းအကျိုးဆက်နေတဲ့ ခန္ဓာကြီး.. (မှန်လှပါဘု
ရား) စကားရှည်နေမှုံးလို့ ပဋိစ္စသမုပုံးဖောကလို့ ပြော

လိုက်ပါတယ်၊.. စင်စစ်တော့ အကြောင်းအကျိုးဆက် နေတဲ့
ခန္ဓာကြီးလို့မှတ်.. (မှန်ပါ)။

အကြောင်းအကျိုးဆက်နေတဲ့ ဓမ္မာကြီးကို စင်များတို့
မသိကြတော့.. မနေ့ကလည်းငါပ ယနေ့လည်းငါပ ဆိုပြီး
သကာလ တစ်နေ့လာလည်း အရပ်လာတာငါ့ဖြူပြန်၊ ရူပ်
သွားပြီး နောက်တစ်ခါပ်လာတာလည်း ငါ့ဖြူပြန်၊ ငါက
ပေါ်ရာကိုခြေနေတော့ ဒီလိုမယူပါနဲ့ မူလဖြစ်ထားတဲ့ဟာမပျောက်
သေးဘူးဆိုပြီး ငါ့ဖြူတဲ့ဟာဆိုတော့ ပဋိစ္စသမ္ပါဝ်နှာမလည်လို့
ဒီ(ငါ)လာတာလို့မှတ်ရမယ်.. (မှန်လှပါ)။

တိုးတားကြည့်ပါတဲ့ အားလုံး ဒကာ၊ ဒကာမထွေ (ဥပမာ)
မြင်စိတ်ဖြစ်ပြီးတော့ ရူပ်ပျောက်သွားတယ်၊ ပဋိစ္စသမ္ပါဝ်
တရားရူပ်သွားတယ်၊ ကြားစိတ်တစ်နေ့ပ်လာပြန်တယ်၊ ရူပ်
သွားပြန်ပြီး၊ နိမ့်တိတစ်နေ့ပ်လာပြန်လည်း ရူပ်သွားပြန်ပြီး၊ စား
စိတ်တစ်နေ့ပ်လာပြန်လည်း ရူပ်သွားပြန်ပြီး၊ ကောင်းစိတ်တစ်
ခုကိုယ်ဝေါမှာ ပေါ်လာတယ် ရူပ်သွားပြန်ပြီး၊ ဒီလိုပေါ်လိုက်
ရူပ်လိုက်၊ ပေါ်လိုက်ရူပ်လိုက်နဲ့ ယဉ်ထားလိုက်တယ်.. (မှန်ပါ) ငါ့ရည်း
ပလို့ယဉ်ထားလိုက်တော့ ပဋိစ္စသမ္ပါဝ် နားပလည်းအတွက်
သသာတာဖြစ်နေပါတယ်.. (မှန်ပါ) ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါ့ပြီ)။

သသာတ ခွာနေတာပါကလား “ဝေဒနာပစ္စယာတက္ကာ” ဆိုတော့ ဝေဒနာချုပ်သွားပြီး တက္ကာလာတာပဲ၊ အဲဒီမှာဆရာ ကောင်းသမားကောင်း နိုဝင်ဘူရိလိုကတော့ ဝေဒနာပစ္စယာ (ပညာ)လာတာပဲဝေဒနာချုပ်ပြီးပညာပေါ်လိုက်တယ်.. (မှန်ပါ) ဖြစ်ပျက်ရှုတဲ့ ပညာပေါ်လာတယ်၊ မပေါ်ဘူးလား (ပေါ်ပါတယ် ဘုရား)။

အဲဒီတော့ကို ဝေဒနာမချုပ်ပနဲ့ပညာလည်းမပေါ်နိုင်ဘူး၊ တက္ကာလည်းမပေါ်နိုင်ဘူး၊ တစ်ခါတလေဝေဒနာနဲ့အသက်ရှင် နေတယ်၊ တစ်ခါတလေပညာနဲ့ အသက်ရှင်နေတယ်၊ (ဝေဒနာ ကို ဖြစ်ပျက်ရှုလိုက်ပြန်တော့ ဖြစ်ပျက်ရှုတဲ့ဟာတ်နဲ့အသက်ရှင် နေတယ်) (မှန်ပါ) ပညာနဲ့ အသက်ရှင်နေတယ်..။

တက္ကာချုပ်သွားပြန်တော့ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဘာနဲ့ အသက်ရှင်နေ သတုး... (ဥပါဒါန်နဲ့ အသက်ရှင်နေပါတယ် ဘုရား) စိတ် တစ်ခုခုနဲ့ အသက်ရှင်ရမှာကိုး (မှန်ပါ) “ ကေစိတ္တသမာယုက္ကာ ကိုး ” တက္ကာနဲ့ အသက်ရှင်လိုက်၊ ဥပါဒါန်နဲ့ အသက်ရှင်လိုက်၊ ကံနဲ့အသက်ရှင်လိုက်၊ ဝေဒနာနဲ့ အသက်ရှင်လိုက် (မှန်ပါ)။

ဒီလိုချည့်လည်းနေတော့ပြန်လှည့်လိုက်၊ ပြန်လှည့်တဲ့အခါ ကျလို့ရိုရင်ဖြင့် စိတ်နဲ့ အသက်ရှင်လိုက် ဖသာနဲ့ အသက်ရှင် လိုက်တော့သော် ... ဒါကြောင့် ပဋိစ္စ သမုပါဒ်ခန္ဓာကိုယ်ဆို တာ စိတ်ကနေလည်းလိုက်လည်းကံရောက်၊ ကံက မသေသေး

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေ့နည်း

၂၁၇

လို. ပြန်လျည်ပြန် စိတ်ပြန်ရောက် .. မရောက်ဘူးလား (ရောက်ပါတယ်ဘုရား)။

ရောက်တော့ရို ဒါဖြင့်ခင်ဗျားတို့ ခန္ဓာကိုယ်ဟာ၊ ဘာ ခန္ဓာကိုယ်တုံးလို့မေးတော့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ခန္ဓာကိုယ်.. (မှန်ပါ) ဒါတွေလျည်ဖြစ်နေတာ.. (မှန်ပါ) ပေါ်ကြခြေလား။ (ပေါ်ပါခြေဘုရား)။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ခန္ဓာကိုယ်လို့ သိတော့ ပထမစိတ်နဲ့ အသက်ရှင်တယ်ဆိုတော့၊ စိတ်ချုပ်သွားပြန်တော့ အသနဲ့ အသက်ရှင်တယ်ဘုရား.. (မှန်ပါ) အသချုပ်သွားပြန်တော့ ဝေဒနာက္ခာနဲ့ အသက်ရှင်တယ်။

အကြောင်းချုပ်သွားရင် အကျိုးပေါ်တာပါ၊ အကျိုးပေါ်တာသိလိုက်သဖြင့် ကိုယ်အသက်ရှင်နေတာ အကျိုးနဲ့ အသက်ရှင်နေတာ သိလိုက်သဖြင့်တရာ့ချုပ်မှ တရာ့ပေါ်နိုင်တာကိုးပါ.. (မှန်ပါ)။

တရာ့ချုပ်မှ တရာ့ပေါ်နိုင်တာကိုသိတော့မှ မမြဲပါကလား.. (မှန်ပါ) အဲဒီပေါ်လာတာကလည်း ချုပ်ပိုးမှာပါ၊ ချုပ်ပြီးနောက် အသစ်တရာ့မပေါ်ပေဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

အဲဒီလိုသိလိုက်တော့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် အကြောင်းချုပ်လို့ အကျိုးဖြစ်တာသိလိုက်သဖြင့် သသာတဒိဋ္ဌာန်သွားတယ်.. (မှန်ပါ)။

တရာရျှုပြီးမှ တရာပေါ်လာတာ၊ ဒီလိုသိလိုက်ထော်ဘာဒီ
န္တိစင်သွားသတုံး (သသတဒိန္တိစင်သွားပါတယ်ဘုရား) ချုပ်သွား
တာလည်းသိတာပဲ.. (မှန်ပါ) ပေါ်လာတာလည်း (သိပါတယ်
ဘုရား) အဒီတော့နိုင်တယ် မြတယ်လို့ယူလို့ရသေးရှုံးလား..
(မရပါဘုရား)။

တရာတည်းနိုင်တယ် ယူတွေ့ဥစ္စာ သသာတကိုး၊ နိုင်တာမရို
ဘုးဆိုတာသိသဖြင့် ခင်ဗျားတို့ဝိုစ္စသမ္ပါဒ်ကြီးဟာ ဒကာ၊
ဒကာမထွေမှာ သသာတဒိန္တိစင်သွားတယ်.. (မှန်ပါ) ပေါ်ပြီလား
(ပေါ်ပါပြီ) သသာတဒိန္တိစင်ပုံသသောကျော်လား(ကျော်ပြီဘုရား)။
ဒီနေ့နိုင်ခွဲတယ်သော တာပန်တည်အောင်လို့ .. (မှန်ပါ)။

ပုံးစွဲသမ္ပါဒ်စက်နိုင်းအသနာဟာ ကိုယ့်ခန္ဓာဖြစ်စဉ် ဖြစ်
လို့ဒီအတိုင်းပလို့သိသဖြင့် သင်တွေဆရာကလက်ညီးညွှန်ပြီးပြုသ
သင်သောအားဖြင့် သသာတဒိန္တိဟာအမြိုက် စင်သွားတာပဲ။

က..တစ်ခါဥဇ္ဈာဒ္ဒေါ်အဒိန္တိစင်အောင်လုပ်ပေးညီးမပေါ်၊ ဝေဒနာ
ချုပ်သွားပြီးတော့ကို နိယာမအားဖြင့် ဘာပေါ်လေ့ရှိသတုံး
(တဏ္ဍာပေါ်လေ့ရှိပါတယ်ဘုရား)။

၆၅.. ဒါဖြင့် ဝေဒနာကွန်ာချုပ်သွားပြီး ဘာမှမပေါ်ဘူး
ဆိုမှ ဥဇ္ဈာဒ္ဒေါ်အကိုး.. (မှန်ပါ) တဏ္ဍာပေါ်လာတဲ့ အကြောင်း
ထောက်လိုက်ရင် ဝေဒနာအကြောင်းကင်းရှုံးလား.. (မကင်းပါ
ဘုရား) ဝေဒနာမချုပ်ပနေရင် တဏ္ဍာပေါ်ပါမလား.. (မပေါ်ပါ
ဘုရား)။

တရား၊ အန်စာရာ၊ ဂျွားနည်း ၂၁၉

မပေါ်ဘူးဆိတ္တု ဝေဒနာချုပ်လို့သာ.. တရားပေါ်တာ
ထောက်လိုက်သဖြင့်.. တဲ့ ဝေဒနာကအကြောင်းဆက်ခဲ့သော
ကြောင့်တရားတည်းဟူသော အကျိုးတရားပေါ်တယ်လို့သိသ
ဖြင့် ဝေဒနာချုပ်ပြီး ဘာမှမပေါ်ဘူး၊ ပြတ်သွားတာပါ၊ ဝေဒနာ
ချုပ်ပြီးပြတ်သွားတာပဲဆိတု ဥဇ္ဈိုင်းအယုဟာမရှိတော့ဘူး
(မှန်ပါ)နှစ်သားရဲ့လား (မရှိပါဘုရား)။

တရားချုပ်သွားပြန်ပြီးတဲ့ ဘာပေါ်မတဲ့.. (အဲဒါနဲ့ပေါ်
လာပါတယ်ဘုရား) အလိုလိုပေါ်တာအောင်တဲ့.. စဉ်းစားကြည့်
ပါတဲ့ ..တရားချုပ်လို့ပေါ်ရတာလား.. (တရားချုပ်လို့ပေါ်ရ^၆
တာပါ) တရားကကျွေးဇူးပြုခဲ့တယ်.. (မှန်ပါ) တရားကကျွေးဇူး
မပြုခဲ့လို့ရှင် ဥပါဒါနဲ့ပါ.. (မလော်ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့်သာယ်ခိုင်းစွဲသွားသတဲ့.. (ဥဇ္ဈိုင်းစွဲသွားပါ
တယ်) ဥဇ္ဈိုင်းစွဲသွားတယ်နော်.. (မှန်ပါ) ဒါဖြင့်အရာခိုင်း
ဘယ်နှစ်ရှိုးစင်ပြီးလဲ.. (နှစ်ရှိုးစင်ပါပြီဘုရား) နှစ်ရှိုးစင်သွား
ပြီ။

ဒိဋ္ဌနှစ်ရှိုး စင်သွားပြီးနောက် နှစ်ရှိုးစင်အောင်လုပ်ရည်း
မယ်.. ဒါမစင်ပန်ဖြစ်ပါက်ဖြစ်ပါက်ဆိုပြီး ဥာဏ်ထဲများမြင်နော်း၊
ဝင်းထဲများ ဒီဒိဋ္ဌကမရှင်းလို့ရှင်း ဘယ်လို့ မှန်ဖွာန်မရဘူး..
(မှန်ပါ)။

ဒါတွေကရှင်းနေမှ ... ကိုယ့်ဝမ်းထဲများ အသိဉာဏ်ထဲများ
ရှင်းနေမှရတာ ... နို့မဟုတ်လို့ရှင်းဘယ်တော့မှ ရက္ခသီမ်းတဲ့

နိုးမြှာန်မရဘူး... (မှန်ပါ)

ဒါကြောင့်ဒီဋ္ဌကို အသိနဲ့စင်ပြီးအားထုတ်ရမယ်၊ နောက်
ပိုင်းကာအားထုတ်ပါဆိုတာ ဒကာတို့ မှတ်ထားတယ်နော်..
(မှန်ပါ)။

ရမ်းပြီး ခင်ဗျားတို့က ယောဂါရိပဲသာသွားပြီး ဆရာကာဒါ
အားထုတ်ဆိုလို့ အားထုတ်နေတာပဆိုတော့ဆရာကာဒါတွေရင်း
လင်းပြီး မထားပနဲ့ အားထုတ်လို့ရှင်းပဲ ခင်ဗျားတို့ ညောင်းရုံပဲ
ရှိတယ် .. (မှန်ပါ) နိုးမြှာန်တော့မရဘူး.. (မှန်လှပါဘူရား)။

ဘာပြုလို့တုံး.. အမြင်စစင်ကြယ်လို့ (မှန်ပါ) ဘယ်နဲ့
ကြောင့်အမြင် စစင်ကြယ်သတုံးဆိုတော့ ဒီဋ္ဌကာက်တယ်..
(မှန်ပါ) ဒီဋ္ဌကာက်တော့ ဝိစိကိစ္စာဝင်တယ်၊ ဘယ်နဲ့ကြောင့်
ဒါတစ်ခုပြီး တစ်ခုပေါ်ပါလိမ့်မတုံးလို့ဆိုတဲ့ ဝိစိကိစ္စာ ကလည်း
ပေါ်လာ တယ်.. (မှန်ပါ)။

ဒီဋ္ဌဝိစိကိစ္စာတို့ ဝင်လာတော့အမြင်စစင်ကြယ်ပနဲ့ ဖြစ်
ပျက်ကို အေးထုတ်နေလို့ရှင်းပဲဖြင့် ဘယ်လိုပဲ အားထုတ်
အားထုတ်မရပါဘူး .. (မှန်ပါ)။

အမြင်စစင်ကြယ်မှ ရှေ့ထားရပါတယ်၊ ဒါကြောင့်ဘူရား
က (ဉာဏ်ပရီညာ)ရှေ့ထားတဲ့၊ ပြီးတော့မှ(တိရက္ကပရီညာ)
ဓမ္မားများမှာနောက်မှလုပ်ပါ .. တဲ့ .. (မှန်ပါ) မမှာဘူးလား (မှာ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၂၂၁

ပါ တယ်ဘရား) ပရီညာသုံးပါး အင့်တို့၏ ပါ၌တော်မှာ လာပါ
တယ် ..(မှန်ပါ။)။

က တတိယဒီ၌ဖြုတ်ပါ၌းမယ်၊ တတိယဒီ၌ကတ်ခု
သော တရားချုပ်ပြီးသကာလအချို့ဖြစ်တယ်၊ အချို့မဖြစ်ဘူးလို့
ယူတဲ့အယူတစ်ပိုင်းကြောင့် သသေတဒီ၌ရှိသေးတယ်..(မှန်ပါ။)

အဒါက ကောဇ္ဈသသေတဒီ၌တဲ့ သေသေချာချာမှတ်ပါ..
(မှန်ပါ။) တခုသောတရားချုပ်သွားပြီးသည်နောက်၊ တခုသော
တရားဟာဖြစ်တဲ့အခါလည်း ဖြစ်တယ်၊ မဖြစ်တဲ့အခါလည်း
မဖြစ်ဘူး ဒီလိုယူတဲ့အယူဟာ.. တဲ့.. ကောဇ္ဈသသေတဒီ၌တဲ့ပါ၌
လို့၊ မြန်မာလို့တော့တစ်ပိုင်းကြောင့် သသေတဒီ၌.. (မှန်ပါ။
ဘရား)။

တချို့ဖြစ်တယ်၊ တချို့မဖြစ်ဘူး.. (မှန်ပါ။) တစ်ပိုင်း
ကြောင့်သသေတဒီ၌ (မှန်ပါ။) စတုတ္ထအမရာဝိကျေပဒီ၌လိုတာက
တော့မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ သူကဒီ
လိုယူတယ်.. (မှန်ပါ။ဘရား)။

မဖြစ်ဘူးလို့လည်း သူမဆိုလိုဘူး၊ ဖြစ်တယ်လို့လည်းသူ
မဆိုလိုဘူး၊ အဒါ .. အမရာဝိကျေပဒီ၌ပနော်..(မှန်လှပါဘရား)

ဒီလိုဒီ၌ကဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်မှာရှိတာတုံးဆိုတော့ ဆရာ
လုပ်ပြီးနားမလည်တာနဲ့၊ မှသားဖြစ်မှာကြောက်လို့ သုံးတာ

JJJ

နိုင်ငံပတ်ဝန်ဆောင်ခြင်း၊

(မှန်ပါ ဘုရား)။ “ဒီနိုင်ရောဓန္မာန်” (ဒီနိုင်ချောမှုရေးထားရမှာပါ ဘုရား)။

ဒီလိုပိဋ္ဌီခဲ့တာ ဘာဖြစ်လို့တဲ့... (ပဋိစ္စသမ္ပါဒါနား မလည်လို့ပါဘုရား)အခုက္ကာ ခင်များတို့ ဒီနိုင် သေးရဲ့လား... (မခံစားများတဲ့) မခံစောဘူးတဲ့၊ တစ်ခုသောအကြောင်း တရား မျှော် ဓမ္မားတယ်၊ တစ်ခုသော အကျိုးတရားဖြစ်ရတာပါ၊ (မှန်ပါ)။

ချုပ်တာဖြင်သဖြင့် သသောနိုင်ရှိသေးရဲ့လား... (မရှိတော့ ပါ) ဇောက်ဖြစ်တာဖြင်သဖြင့် ဥစွဲ ဒီနိုင်ရှိသေးရဲ့လား... (မရှိပါဘုရား) အစိတ်ငြောင်းကြောင်းကောရှိသေးရဲ့လား (မရှိတော့ပါ ဘုရား) ဖြေဖြတ်မဟုတ်ဖြစ်တယ်လို့လည်း မရိုလို... ဆိုတာမျိုးလည်းရှိသေးရဲ့လား ... (မရှိပါဘုရား)။

အဒါခင်များတို့ယန်၊ နာရုတ္တေအတွက် ဒီနိုင်ပြုတ်သွား သဖြင့် ဒီနှုပါဒါန်ပါပြုတ်သွားတယ်... (မှန်ပါ) ဒီနိုင်မှ ဒီနှု ပါဒါန်ပြုတယ်၊ တဏောရှိမှ တဏောပါဒါန်ပြုတယ်.. (မှန်ပါ)

ဒီနိုင်မှ ဒီနှုပါဒါန်ပြုတယ်၊ တဏောရှိမှ တဏောပါဒါန် ပြုတယ်၊ (တဏောနဲ့ ဒီနှု) ဟာတွဲအျောက်ပါလို့ ရှင်းရှင်း လင်းလင်း မှတ်ထားပါ။ (မှန်ပါ)

ဒီ၌ မရှိရင် တက္ကာ ဥပါဒါန်မရှိဘူး၊ တရား ဥပါဒါန်မရှိ
တော့မှ ဒါတွေချုပ်မှ စင်ဗျားတို့လောင်စာသီမိုး၍ မီးြိမိုးတဲ့
နိုဗာန်ကိုရမယ်... (မှန်ပါ)၊ ဥပါဒါန်မချုပ်သွေ့ကာလပတ်လုံး
(မရှိရင်ပါဘူရား) မရှိရင်ဘူး ဆိတာ သေချာ၍လား (သေချာ
ပါ၍)

ဒါဖြင့် စင်ဗျားတို့ ဖြစ်ပျက်မဟု၊ ဖြစ်ပျက်မဟုကိုက်အောင်
လုပ်၊ ဒီဘက်က ဥပါဒါန်တွေချုပ်နေတာပ... (မှန်ပါ) မချုပ်
ပါနဲ့ဆိတ်လို့ရသေးရဲ့လား... (မရပါဘူရား) ဝွှေကဒီနိုဗာန်၊
ဥပါဒါန်ချုပ်အောင်လုပ်တဲ့ အတွက် ဓနာမရှိဘူး၊ ဓနာခုက္ခသွား
လည်းမရှိဘူး၊ ဥပါဒါန်သမုဒ္ဓသွားလည်း မရှိဘူး ဆိတော့
လောင်စာနဲ့ မီးသီမိုးတာဟာ နိုဗာန်ပလို့မှတ်ကြ... (မှန်ပါ) ॥

နီး (၁၄) ၈၁ (၁၉၀)

* * * * *

သစ္ဌာ ဆိုတာ ဓန္တမှာရှိပုံ တရားတော်

ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကဟောတဲ့ယ်၊ ဒကာ၊
ဒကာမတို့၊ သစ္ဌာသီအောင် လုပ်ပါဆိုတာအထူးတလည်မှာတယ်
နော် (မှန်ပါ)။

သစ္ဌာသီအောင်လုပ်ပါလို့ ဆိုတော့ သစ္ဌာသည် ဘယ်မှာ
ရှိသတုံးဆိုတာ မေးဖို့ လိုတယ်၊ သစ္ဌာဟာဘယ်မှာမရှာခြီး
မနေပါနဲ့၊ ဒီခန္တဟာ သစ္ဌာပလို့ မှတ်လိုက်ပါ... (မှန်ပါ)
ဒီခန္တကြီးဟာ ခုက္ခသစ္ဌာပလို့သာ မှတ်လိုက်(မှန်ပါ)

ဒီခန္တကြီးဟာ ခုက္ခသစ္ဌာ၊ အဲဒီတော့ ဒီအတိုင်း ကြည့်
တော့ အတုံးအခဲကြီး ဖြစ်ပြီး သကာလနေတော့ မသိသေးဘူး
ပေါ့ပျာ...ဘုန်းကြီးကညာ၏မျက်လုံး တပ်ပြီး သကာလ သမာဓိ
ကလေးတည်ထောင်ပြီး သကာလညာ၏မျက်လုံးတပ်ပြီး ကြည့်
ပါဆိုတော့မှ ဓန္တကိုယ်က ရွှေနဲ့ အသစ်၊ အဟောင်းပြောင်းနေ
တာတွေ ဖြင်လာတယ်... (မှန်ပါ)။

အသစ်၊ အဟောင်းပြောင်းတာတွေ ဖြင်လာတဲ့အခဲကျ
တော့မှ အဲဒါမှ ခုက္ခ သစ္ဌာ (မှန်ပါ) ဘာဖြစ်လို့ အသစ်၊
အဟောင်းပြောင်းတာမြင်မှ ခုက္ခသစ္ဌာဆိုတာ ထင်ရှားသလလို့
မေးတော့၊ ကိုယ်ကြည့်နေတာက ညာ၏နဲ့ကြည့်နေတာ၊ ဝိဇ္ဇာ
မျက်လုံးတပ်ပြီးကြည့်နေတယ်၊ သမာဓိကောင်းတာနဲ့ ဝိဇ္ဇာ
မျက်လုံးတပ်ကြည့်တယ်... (မှန်ပါ)။

သမာဓိကလေးထူးထောင်ပြီး၊ ဉာဏ်နဲ့ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ
ကျတော့မှ သူ့ပင်ကိုယ်သဘောတွေပေါ်လာတယ်၊ သူ့ပင်ကိုယ်
သဘောတွေနော်(မှန်ပါ)၊ အခါသူ့ပင်ကိုယ်သဘောတွေပေါ် လာ
တော့မှ ခွဲ့ကိုယ်ကနေ ဟိုနေရာကလှပဲ၊ ဒီနေရာကယား၊
ဒီနေရာကနာ၊ ဒီနေရာကစိတ်တွေအမျိုးမျိုးပေါ်၊ ဝေဒနာတွေ
အမျိုးမျိုးပေါ်၊ ပူလိုက်၊ အေးလိုက်တွေက လာလိုက်၊ ညောင်း
လိုက်၊ ဉာဏ်လိုက်တွေက လာလိုက်ဆိုတော့အင်း ...ဒီဥစ္စဘာ
ပါလမ့်မတုံးလို့၊ မေးတဲ့အခါကျမှ ပင်ကိုယ်သဘောပေါ်တာလို့
မှတ်လိုက်စမ်းပါ၊ (မှန်ပါ) နိုင်ရိုးပေါ်လာတာ၊ ရှင်းကြပြီးလား
... (ရှင်းပါပြီ)၊ ဘာပေါ်လာသတုံး (နိုင်ရိုးပေါ်လာတာပါ
ဘုရား)

နိုင်ရိုးပေါ်လာတာကြည့်လိုက်တော့ မြော်...နိုင်က
လည်းရှိနေသားပါ၊ အရင်တုန်းကနို့မမြင်ပါဘူး၊ တစ်ကိုယ်လုံး
ဟာ အခု ဟိုနေရာ ဒီနေရာမှာ ကောင်းတဲ့နေရာကိုရှာမတွေဘူး၊
ယားတာရယ်၊ နာတာရယ်၊ အောင့်တာရယ်၊ ကျင်တာရယ်၊
ကိုက်တာရယ်၊ ခတာရယ်၊ ပူတာရယ်၊ အေးတာရယ်၊ ဒါတွေက
သာများနေတယ် (မှန်ပါ)။

ဒါတွေက နိုင်ထိုင်စကား ဒီလိုမနေဘူး၊ ထိုင်လိုက်တော့
ဒါတွေဟာကထိုင်စ၊ ကသဘောစွန်းတာတွေပါလား... (မှန်ပါ)
ဒါဖြင့် အဟောင်း သဘောပျောက်လို့၊ အသစ်သဘောပြော

၂၂၆

နိုးကုတ်ပိပသုနာအမြစ်။

တာ... (မှန်ပါ) ဒီလို့၏ကလေးနဲ့တည်ပြီး ဒီအတိုင်း
နိုက်ပြီးသက္ကလ သမာဓိကောင်းကောင်းလေးနဲ့ခွဲ့ကိုကြည့်
နေတဲ့အခါကျတော့ ကျူပ်ဟာ ခုက္ခသရွာပလို့ ဆိုတာ ခွဲ့က
ပြောပါတယ် (မှန်ပါ)။

ခွဲ့ကပြောတယ်နော်...၊ ဒေဝါခွဲ့ကပြောတဲ့အခါကျ
တော့မှ အော် ... ဒီခွဲ့ကြီးဟာ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်
ကြီး ကထော့ဟောရှာသာဖဲ့ “သံမိတ္ထာနပြုပါဒါနက္ခာရုက္ခာ”
ခွဲ့ဝါးပါးကြီးဟာ ခုက္ခသရွာပါဆိုတဲ့ ဥရွာပြောလျှောက်သားနဲ့
ကျူပ်တို့က သမာဓိကလေးမတည်ထောင်၊ ပညာကလေးနဲ့
မကြည့်လိုက် မကြည့်လို့ မမြင်ဘူး (မှန်ပါ)

သမာဓိကလေးထူးထောင်ပြီး ဉာဏ်မျက်လုံးကဆလေးနဲ့
စောင့်ကြည့်လိုက်တော့ ကျူပ်ဟာ ခဏခဏသေတဲ့ ခုက္ခ၊
ခဏခဏမွေးတဲ့ ခုက္ခ၊ ကျူပ်မှာ ဒီခုက္ခနှစ်ခုနဲ့ ရှိပါတယ်လို့
ဆိုတာဘယ်သူကပြောသတုံး (ခွဲ့က ပြောပါတယ်ဘုရား)။

ခွဲ့ထဲကသူ့ပင်ကိုယ်သဘောတွေပြောလာကော့အင်း...
ဒီဥရွာဘာပါလိမ့်မတုံးမေးတဲ့အခါကျတော့ “စက္ခာရွာဝါဝါဒီ”
“စက္ခာ—ဉာဏ်မျက်စိသည်၍ဉာဏ်ပါဒီ=ပေါ်လာ၏ ဒီအမဲကျတော့
ဘာမျက်စိပေါ်လာသတုံး...” (ဉာဏ်မျက်စိပေါ်လာပါတယ်
ဘုရား)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမွားနည်း

၂၂၇

၆၅။—ပင်ကိုယ်သဘော စွန့်တာတွေဟာ တစ်ကိုယ်လုံး
ပါလားဆိုတာပေါ်မလာဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်ဘူးရား) ပင်ကိုယ်
သဘောက သေကုန်ဖြီ... အခုပေါ်လာတာတွေက (သေမလို့
ပေါ်လာတာပါဘူးရား)။

ပေါ်လာတာလည်းပျောက်ပြီးမှာကိုးဖျာ၊ (မှန်ပါ) ပျောက်
တာရယ်၊ ပေါ်တာရယ်၊ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ဒီပြင်ဘာရှိသေး
သတုံး... (မရှိပါဘူးရား)။ ဘာမှမရှိတော့သူများ ပြောတဲ့ ဒုက္ခ
သစ္ာလား၊ ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတာလား (ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတာ
ပါဘူးရား)။

၆၆။... ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတယ်၊ အဲဒီကျ တော့မှ “စက္ခို
ဉာဏ်ပါမိ” စက္ခို= ဉာဏ်မျက်လုံးသည်၊ ဉာဏ်ပါမိ=ဒကာ၊
ဒကာမတို့ သွှေ့သွှေ့နှင့်ပေါ်လာ၏၊ ဘယ်သူ့သွှေ့သွှေ့နှင့်ပေါ်ပါလိမ့်
(အားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သွှေ့သွှေ့နှင့်ပေါ်ပါတယ်ဘူးရား)

အဲဒီလို...အားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သွှေ့သွှေ့နှင့်ပေါ်လာတော့၊
အင်း... သူပါတီမျက်လုံးမှာပေါ်လာတာလားဉာဏ်မျက်လုံး
မှာပေါ်လာတာလား (ဉာဏ်မျက်လုံးမှာပေါ်လာတာပါဘူးရား)။
ဒါဖြင့်ဉာဏ်ဉာဏ်ပါမိလာပြီ ခင်များတို့သိတဲ့ဓမ္မစကြာလေ...
(မှန်ပါ)။ ဘာတဲ့တုံး... (ဉာဏ်ဉာဏ်ပါမိပါဘူးရား)။ ဉာဏ်=ဉာဏ်
သည်/ဉာဏ်ပါမိ=မြင်တဲ့ဉာဏ်ပေါ်လာ၏။ ဒုက္ခသစ္ာမြင်တဲ့ဉာဏ်
ပေါ်လာတယ်... (မှန်ပါ)။

ဘယ်ဉာဏ်ပေါ်လာသတုံး (ခုက္ခာသစ္ာမြင်တဲ့ ဉာဏ်ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား) ဉာဏ်နဲ့အန္တာနဲ့ တည့်ထားလိုက်တဲ့အခါကျတော့ အန္တာကပြောတာတွေ ဉာဏ်ထဲမှာ ပေါ်လာတယ်... (မှန်ပါ) အန္တာက အပြောသမား၊ ဉာဏ်ကအကြည့်သမား။

ဉာဏ်မျက်လုံးနဲ့ကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ဉာဏ်မျက်စီလည်းပေါ်စက္ခာဉာဏ်ပါပါဒိတာဉာဏ်မျက်စီကိုဆိုတယ်လို့မှတ်လိုက်ပါ။ မသိမှာစိုးတာနဲ့ဘုရားကဉာဏ်ဉာဏ်ပါပါသဘောကျပြီလား (ကျပါပြီ) ဉာဏ်=ကိုယ်အန္တာမြှုပ်ခုက္ခာသစ္ာကိုမြင်တဲ့ဉာဏ်သည်ဉာဏ်ပါပါ=ပေါ်လာ၏...တဲ့ခင်ဗျားတို့သန္တာန်မှာခုက္ခာသစ္ာကိုမြင်တဲ့ဉာဏ်ပေါ်ပြီတဲ့... (မှန်ပါ)

တစ်ခါ... ဘယ်လိုပြောပြန်သတုံးဆိုတော့ “အာလောကောဉာဏ်ပါပါ”အရင်တိန်းကတော့ မမြင်ခဲ့ဘူး။ အ...အခုတော့ ဖြင့်အာလောကော်= အလင်းရောင်သည်ဉာဏ်ပါပါ=သန္တာန်ပေါ်လာပြီတဲ့...ရှေ့ကအမှာင်မရှိတော့ဘူးတဲ့ (မှန်ပါ)အရင်တိန်းကအဝိဇ္ဇာမှာင်ရှိနေသေးတယ်(မှန်ပါ)အခုမြင်လာတော့ အဝိဇ္ဇာမှာင်ပျောက်ပြီတဲ့... (မှန်ပါဘုရား)

F.18.B

ဒါသီအောင်လို့ ဘုရားက “အာလောကောဉာဏ်ပါပါ”တဲ့ အာလောကော်= အန္တာကြီးမြင်ဘူးအလင်းသည်ကားလို့ဆိုလို့နှင့်ဉာဏ်ပါပါ=ပေါ်လာ၏ အန္တာမြင်ဘူးအလင်းထပ်ပေါ်လာတယ်.. (မှန်ပါ) အဲဒီ အာလောကော်ဆိုတာ ဘာတုံးလို့မေးတဲ့ အခါကျ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း ၂၂၉

တော့မှ ဝိဇ္ဇာ ဟော ဆိုတော့အောင်...၏တို့သည် ဒီလိုမြင်နေရင်
အဝိဇ္ဇာ ချုပ်နေတာပါလား၊ (မှန်ပါ) သဘောကျဖြေလား...
(ကျပါဖြေ)။

ဒီလိုမြင်တော့ဘာတဲ့... (အဝိဇ္ဇာချုပ်ပါတယ်ဘုရား) ဒါ
ဖြင့်ပဋိန္တသမ္ပါဒ်စလိုက်စမ်းဘယ်ကနေစ၊ ပါလိမ့်... (အဝိဇ္ဇာက
ပါဘုရား)အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ... (သခိုရာပါဘုရား)အောင်... ဘူက
စတယ်ဆိုတာပဋိန္တသမ္ပါဒ်ကြီးမှာ ပေါ်လာတာဒီကကိုယ်ခွဲ့
က ကိုယ့်သမာဓိကောင်းကောင်းနဲ့ စောင့်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျ
တော့ဖြစ်ပျက်ခုက္ခသစ္စာကလေးတွေ ဖြင်လာတယ်။(မှန်ပါ)

ဖြစ်ပျက်ခုက္ခသစ္စာကလေးမြင်လာတော့အဝိဇ္ဇာလား၊ ဝိဇ္ဇာ
လားလို့ဆိုတော့ အဝိဇ္ဇာရှိတုန်းက ကျူပ်တို့မဖြင့်ခဲ့ပါဘူး... (မှန်
ပါ)အခါတော့ဖြင့် စောင့်ကြည့်တဲ့ ပညာကလေးနဲ့ကြည့်လိုက်တဲ့
အခါကျတော့ အင်း ပင်ကိုယ်သဘောတွေစွန်းစွန်း...စွန်းစွဲး
အဟောင်းပျက်ပြီးအသစ်အစားထိုးတာတွေမြင်ရမယ်... (မြင်ပါ
တယ်ဘုရား)။

မြင်တဲ့အခါကျတော့ ... ဒါအလင်းရလို့လည်းမြင်တာပဲ၊
ဝိဇ္ဇာ၊ ဥအပါဒ် ဆိုတဲ့အတိုင်း အဝိဇ္ဇာချုပ်လို့လည်း မြင်တာ
(မှန်ပါ) ကြပ်ကြပ် မှတ်ကြစမ်းပါ ဒီဥစ္စာ၊ ဘုရားကရေးဉီးစွာ
ကျွတ်တန်း ဝင်အောင်ဟောတဲ့တရား၊ ဘုရားကလည်း ...
ဒီဝိဇ္ဇာခါပါဒ် ကြောင့်ဘုရားဖြစ်လာတာ (မှန်ပါ) ဂိုဏ်ခြားပါဒ်

ဖြစ်အောင် ဟောနိုင်လို့ရှုရင်သောတာပန်ကစ္စီး တည်တာပ...
ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါဖြို့ဘုရား)။

ကဲ...ဒါဖြင့်ဝိဇ္ဇာဆိုတာကအဝိဇ္ဇာ၏ ဆန်းကျင်ဘက်(မှန်ပါ)
အဝိဇ္ဇာ၏ ဆန်းကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး သကာလနေသောကြောင့်
ပြော်... ငါတို့သွေ့သန်မြှု ဒီအချိန်မှာအဝိဇ္ဇာချုပ်နေပါကလားမ
ဆိုနိုင်ဘူးလား... (ဆိုနိုင်ပါတယ်ဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဓန္တာထဲမှာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တန်းနိုင်သေးရှိလား...
(မတန်းနိုင်ပါဘုရား)မတန်းနိုင်တာထောက်လိုက်တဲ့အခါကျလို့
ရှိရင် နို့သည်သံသရာအစကပြတ်ပြီဟာ(မှန်ပါ)။

ပြော်...သံသရာဆိုတာဘာပါ လိမ့်မတုံးလို့မေးတဲ့အခါ
ကျတဲ့ အဝိဇ္ဇာပြီးရင် သဒ္ဓါရလာတာသံသရှာ... (မှန်ပါ)
သဒ္ဓါရပြီးရင် ဝိညာဏ်လာတာ... (သံသရာပါဘုရား) ဝိညာဏ်
ပြီးရင်နာမ်ရှုပ်လာတာ (သံသရာပါ)နာမ်ရှုပြီးရင် သဋ္ဌာယတန်
ဆိုတာတွေလာရင် (သံသရာပါ)နောက်ဆုံးပိတ်သွားလိုက်တော့
ဘတို့၊ ဧရာ၊ မရကလာတာကော... (သံသရာပါဘုရား) ဘူး
နောက်က သောကပရီဒေဝ လိုက်လာရင် ... (သံသရာပါ
ဘုရား)။

အ...သောကပရီဒေဝတွေကလည်းမသိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာဖြစ်
သောကြောင့် အဝိဇ္ဇာပါနေတော့အာသဝပါနေတယ် “အာသဝ
သမုဒ္ဓယော အဝိဇ္ဇာသမုဒ္ဓယော” ဆိုတော့ ခင်ဗျား တို့စတု့ဆီ

ပြန်ပတ်တယ်... (ပတ်ပါတယ်ဘုရား) အခါဘာခေါ်ကြမလဲ (သံ
သရာပါ ဘုရား)။ စက်ဝိုင်းနှုပြထားကုံအတိုင်း အိုင်းပြီးတယ်
(မှန်ပါ)

အကာ၊ အကာမတွေသံသရာအစစ်သီးလား... (သီပါ့ခြို)
အန္တာကိုယ်ထဲမှာ အဝိဇ္ဇာက စုံး သံရှိ ပေါ်တာ၊ သံရပေါ်ဗြိုး
ပိဉာဏ်ပေါ်တာ နာမ်ရှုပ်တွေပေါ်တာ သဇ္ဇာယတာနတွေပေါ်တာ
ဟုတ်လား (မှန်ပါ) ပုံအာရုံဒီအာရုံတွေတဲ့ ဖသေတွေပေါ်တာ
ဆောင် ဆောင်နာ၊ နောက်ကနေတာကုံလိုက်လာတာ... (သံသရာ
ပါဘုရား)

က... ခုနကလိုပဲသံသရာစက်ဝိုင်းမသွားဘူးလား (သွားပါ
တယ်ဘုရား) ဒါဖြင့်... သံသရာဖြတ်သံသရာဖြတ်ဆိုတာဘာပါ
လိမ့်မတုံးအောင့်မေ့နေတာက အဝိဇ္ဇာကိုဝိဇ္ဇာဖြစ်အောင်လုပ်နိုင်
တာ (မှန်ပါ ဘုရား) အဝိဇ္ဇာနိရောဓာတ္ထာ (ဝိဇ္ဇာဖြစ်တာကိုဆိုပါ
တယ်ဘုရား)။

မသီတာက... (အဝိဇ္ဇာပါဘုရား) ခုကွဲသစ္စာလေးတွေဖြင့်
ပါလျှက်နဲ့ ခုကွဲသစ္စာမှန်းမသီတာက (အဝိဇ္ဇာ) မြင်လိုက်သည်နဲ့
တစ်ပြိုင်နက်တည်း ခုကွဲသစ္စာလို့ မသီတော့ သားပါ၊ မယားပဲ
တွင်ထော့ သားဖြင့်လည်း နှင်ဘယ်သွားမလို့တုံးနှင်ဘာလုပ်နေ
သတုံးပြောလိုက်တော့၊ ဝန်ကီမလာဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား)။

ဒါဖြင့် အပိဋ္ဌာပစ္စယာ... (သနီရာပါဘရား) က... ဝစ်
သနီရမလာဘူးလား... (လာပါတယ်ဘရား) ထောင်ယောကလေး
ဖြင့်လည်းမွှေ့လိုက်ချိလိုက်၊ ချော့လိုက်၊ မော့လိုက်မလာဘူးလား
.. (လာပါတယ်ဘရား) ဒါလဲဘာဆိုကြမယ်... (ကာယသနီရပါ
ဘရား)။

ကာယသနီဆိုတာဘယ်ကစလိုပါလိမ့်... (အပိဋ္ဌာလဲပါ
တယ်ဘရား) ဒါဖြင့် “အပိဋ္ဌာပစ္စယာ ကာယသနီရာ” .. (မှန်ပါ)
အပိဋ္ဌာပစ္စယာ ဝစ်သနီရာ မလာပေဘူးလား... (လာပါတယ်
ဘရား)၊ အဒါကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမတို့ အဲဒီကျတော့ “စက္ခာ
ဥပါဒီ၊ ဥာဏံဥပါဒီ ဝိဇ္ဇာဥပါဒီ၊ အာလောကာ ဥပါဒီ၊
ဖြစ်သေးခဲ့လား (မဖြစ်ပါဘရား)

မဖြစ်ခြင်းသည် သစ္ာမမြင်လို့မဖြစ်ဘူး။ (မှန်ပါ) သစ္ာ
မမြင်တော့ သံသရရှည်တယ် ဆိုတော့ “အပိဋ္ဌာပစ္စယာသနီရာ၊
သနီရပစ္စယာဝိဉာဏ်” ခုနကသံသရာတန်းကြီးဟာ (ဆက်ပါတ
ယ်ဘရား)။

ဒါဖြင့်ဟိုဘဝဒီဘဝဆိုတာလား... ဒီစိတ်စဉ်တန်းပြီးရည်
တာဆိုတာလား၊ (စိတ်စဉ်တန်းပြီး ရည်တာဆိုတာပါဘရား)
သော့ကျပြီး... (ကျပါပြီဘရား) ပြော်... ခင်ဗျားတို့၊ ကသိယား
တဲ့ သံသရာနဲ့ အခုဘုန်းကြီး သေသေချာချာရှင်းလင်းပြုတဲ့
သံသရာနဲ့တယ်ခြားနားပါလား (ခြားနားပါတယ်ဘရား)။

ဒို့သံသရာဆိုတာတွေးလားအောင့်မူးနေတယ်၊ ဒို့အိမ်
မှာနေကဲ့အခါကျတော့ အဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်၊ (အဝိဇ္ဇာ)ဖြစ်တော့ပြော
လိုက်ဆုံးလိုက်မိတာက(သို့ ၅) ဒီသန်းရကန္တာကိုအကျိုးပေးကဲ့
အခါကျတော့စတိမနေသေးလွန်တော့ပဋိသန္တာတို့လာမယ်၊ မ
လာပော်လား... (လာပါတယ်ဘုရား)ဂိဉာဏ်လာရင် နာမ်
ရှုပ် ကကော (လာပါတယ်ဘုရား)။

ဒါကအတိတ်နဲ့ပတ်သက်ပြီးသကာလလည်းဆိုနိုင်တယ်၊
ပုံစွန်နဲ့ပတ်သက်လည်းဆိုနိုင်တယ်(မှန်ပါ)ရှင်းပြီးလား(ရှင်းပါ
ပြီးဘုရား) သဘောပါဉီလား... (ပါပါဉီဘုရား)။ဒါဖြင့်ကျူးမှုတို့
မှာသံသရာပြတ်ချင်ပါတယ်ဘုရား၊ သံသရာဆိုတာ (ခုက္ခာစွာသော
ပါ ဘုရား) ခုက္ခာအစုံကြီးပါ... (မှန်ပါ)။ ဒီသံသရာအစမှာ
ကျူးမှုတို့က မဖြတ်နိုင်တော့ပါဘူး ဆိုလိုရှိရင် ခုက္ခာအစဟာ
ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း ဖြစ်မယ် (မှန်ပါ)

နွားဖြစ်စဉ်ဆိုတာနဲ့ သံသရာဖြစ်စဉ်ဆိုတာ ထူးသေး
သလား၊ (မထူးပါဘုရား)အေး...ဒါကြောင့်ဒီနောရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
ဖြင့် ဧည့်...သံသရာဆိုတာဟာ အရှည်ကြီး ရှိသေးတယ်လို့
ဆိုမလားတဲ့ကိုယ့်သွားနဲ့မှာ သံသရာတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခု ဖြစ်
တာကိုဆိုကြမလား... (တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဖြစ်တာကို ဆိုပါတယ်
ဘုရား)။

ဒကာ၊ ဒကာမတွေ၊ အလုပ်ကလေးထိုင်ကြည့်တော့မှ
(ဝိဇ္ဇာ) ကလေးပေါ်ပေါ်လာတယ်... (မှန်ပါ) အဲဒီကျမှသံသရာ
အစက ပြတ်ပြတ်သွားတယ်(မှန်ပါ)ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါဖြူ
ဘုရား)။ ဒါဖြင့်သံသရာပြတ်ချင်ရင်သမာဓိကောင်းကောင်း နဲ့
ထိုင်ကြည့် ခန္ဓာကို... (မှန်ပါ) ထိုင်ကြည့်တော့ ခန္ဓာကာဘာ
သွားတွေ ပြောသလဲ (ခုက္ခသွားတွေပြောပါတယ်ဘုရား)။

ခုက္ခသွားတွေပြောတော့ သော်... ခုက္ခသွားတွေပလို သိ
တာက ဝိဇ္ဇာလား၊ အဝိဇ္ဇာလား၊ (အဝိဇ္ဇာပါဘုရား)၊ ဒါဖြင့်
အဝိဇ္ဇာချုပ်လို့ဝိဇ္ဇာပေါ်တာ (မှန်ပါ) ဝိဇ္ဇာချုပ်ရင် သံ၏ရကာ
ငါမချုပ်ချင်ဘူးဆိုလို့ (မရပါဘုရား) အဝိဇ္ဇာချုပ်ရင် သံ၏ရချုပ်
တယ်၊ အဝိဇ္ဇာနိရောစာ သံ၏ရနိရောစော ကိုး(မှန်ပါ)သံ၏ရ
နိရောစာ၊ ဝိညာဏ်နိရောစာ၊ နာမရူပနိရောစာ သွားကြပေ
တော့၊ ရှင်းကြပြီးလား (ရှင်းပါဖြူးဘုရား)။

ဒီနေ့တရားအထူးတူးနားလည်းရတော့သံသရာသည်ဘယ်
ဟာပါလိမ့်မတူး ...လို့ မေးတဲ့အခါကျတော့ အကြည့်မှားကစ
သည်၊ အကြားမှားကစသည်။ (မှန်ပါ) သဘောကျပြီလား...
(ကျပါတယ်ဘုရား) သားကလေးရယ်လို့ အကြည့်မှား လိုက်လို့
ရှိရင်အဝိဇ္ဇာကစပြီး... (စပါပြီဘုရား) ကြားပြန်တော့လည်း ဒါ...
ငဲ့သားကလေးအသံပါ လားဆိုရင်(နားကစပါတယ်ဘုရား)အင်း..
.. နားပေါက်ကနေသံသရာစပြီး။

အနဲ့ကလေးဆိုလို့ရှိရင်ဒီဉာဏ်ဟေး...ဟင်းပလို့ ဆိုလိုရှိရင်ဖြင့် အနဲ့ရပ်လည်းမသိဘူး၊ အနဲ့ခုက္ခာလည်းမသိတော့ နှာခေါင်းကအပို့အမြဲ့အမြဲ့ ဒါဖြင့် ဒွာရမြောက်ပေါက်မှာ ဒကာ၊ ဒကာမတွေမှာ အဝို့အမြောက်မျိုးဟာပေါ်ရာကစ၊ နေတာပဲ... တွေ့ရာကစ၊ နေတာပဲ... (မှန်ပါ)။

ဒါဖြင့် ခင်ဗျားတို့ဟာ ဘယ်သံသရာစခန်းသတ်တုံးဗျာ။ (မသတ်နိုင်တော့ပါဘူး) အဝို့အမြဲ့အမြဲ့ စနေတယ်ဆိုတာ၊ ဒွါရဲ မြောက်ပေါက်ကဖြင့်သိပြီဟေး ယနေ့... အဝို့အမြဲ့ကို ဝို့ဖြစ် အောင် အလုပ်ကာလေး ထိုင်လိုက်ပိုးမယ်/ဆိုတာပြောင်းပေးဘို့ အချိန်ရောက်ပြီလား၊ မရောက်သေးဘူးလား (ရောက်ပါပြီဘူး)။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ရောက်ပြီနော် ... (မှန်ပါ) အဖိုကိုယ့် ဘတို့၊ ရော့၊ မရဏရော့၊ မှာတစ်ပုံကြီး နှုတာကို ဒီက(ဝို့အော့ပါဒါ) နဲ့ ဖြတ်လိုက်လို့ရှိရင် ငယ်ငယ်တုန်းကမှားထားတာတွေရော့၊ ဘဝများစွာ သံသရာက အဝို့အမြဲ့အမြဲ့ အသုံးချုလိုက်မယ်ဆိုရင် ပြတ် ထွက်သွားမယ်... (မှန်ပါ)။

အဟောင်း ကြွေး လည်း ကြွေး... (ကြောပါတယ်ဘူး) အသစ် ကြွေးလည်းကြောပါတယ်... (မှန်ပါ) ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါပြီ)။ ကိုင်းဒါဖြင့်သံသရာရင်းကြောပြီးလား (ရှင်းပါပြီ) မျက်လုံး ပေါက်ကလည်းသံသရာတန်း (တန်းပါတယ်ဘူး) နားပေါက်က (တန်းပါတယ်ဘူး) နှာခေါင်းပေါက်က (တန်းပါ တယ်

၂၃၆

မိုးကုတ်ဝိပဿနာအမြဲခံ।

ဘရား) လျှောပေါက်က (တန်းပါတယ်ဘရား) ကိုယ်ပေါက် က
(တန်းပါတယ် ဘရား) မနောပေါက်က (တန်းပါတယ် ဘရား)။

ဒါဖြင့် သံသရာသည် ဘယ်နှစ်ပေါက်ကတန်းပါလိမ့်...
(ခြောက်ပေါက်ကတန်းပါတယ်ဘရား)ဒါကလေးတော့ဖြင့် ဖြတ်
မှာပ (မှန်ပါ) ဖြတ်မှာပဆိုတော့ တစ်ယောက်တည်းသမာဓိ
တည်ပြီး တစ်ယောက်တည်း ကိုယ်ခန္ဓာစိုက်မှ ပြတ်မှာနော်...
(မှန်ပါ) အများထဲသာ နေလို.ရှိရင်ဖြင့် အများစိတ်နဲ့ပဲ ပြုးလိုက်
ခွင့်လိုက်နဲ့ပဲ ဘယ်လိုခန္ဓာကပြောပြောမသိတာနဲ့အရို့အစွဲနဲ့သွား
နေတာပ (မှန်ပါ)။ ဝိဇ္ဇာဥပုဒ်ဆိုကတည်းက ကိုယ့်သံသရာ
ကိုယ်ဖြတ် ပြစ်လိုက်ပြီ... (မှန်ပါ)။

ဒါသစ္စသံယုတ်မှာလာတာပြောရတဲ့အတွက် ... တဲ့အခါ
တော့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ အခါ အစိုးကနေစဖြတ်တယ်နော်...
(မှန်ပါ)။ သောတာပန်တည်းခြင်း၏ အကြောင်းဒီနေရာမှာတော့
နှစ်ချက်ပေါ့ (မှန်ပါ) သစ္စတရားလည်းနာရမှ (မှန်ပါ) နာတဲ့
တရားကလည်း ကိုယ်ကန္တလုံး သွင်းမှန်လိုက်လို.ရှိရင် ခန္ဓာနဲ့
တည့်လိုက်လို.နှစ်လုံးသွင်းမှန်သွား လို.ဟိုက(ခုက္ခသစ္စ)လို.ဟော
ထားတယ်... (မှန်ပါ) ကိုယ်က နှစ်လုံးသွင်းလိုက်တဲ့အခါ
အောင်... ခုက္ခသစ္စလို. နှစ်ချက်တိုက်မိရင်ပြီးတာပ... (မှန်ပါ)
ရှင်းကြပြုလား... (ရှင်းပါပြီ)။

များများသွားရင် သောတာပန်တည်းမယ်ဆိုတာအကာ၊
ဒကာမတွေပြင်းနေတို.လိုသေးသလား (မလိုပါဘရား)ဒါသော

တရား၊ အန်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း

၂၃၇

ချေချာ (ပေါ်ကောပဒေသ)မှုလာတယ်။ ပဏ္ဍာသပါဉိုင်တော်မှာ
လည်း ကိုယ်တော်တိုင်ဟောထားတဲ့အတွက်သစ္ာတရားနာလို့
သစ္ာလို့၊ ကိုယ်တော်တိုင်ဟောထားတဲ့အတွက်သစ္ာတရားနာလို့
သစ္ာလို့၊ ကိုယ်ကမ္မားလိုက်လို့၊ အဟုတ်သစ္ာပဲလို့၊ ဆုံးဖြတ်
ချက်ချတဲ့နေ့ (သောတာပန်) တည်တယ် (မန်ပါ)ရင်းရှိုးလား၊
(ရင်းပါဉိုင်ဘုရား)။

နိုး(၁၁)၊ ၈၁ (၄၉)

ဉာဏ်စဉ်သုံးပါးတရားတော်
သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတညာဏ်

ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊ သစ္စာသီဖိ၊ သိပ်အရေး၊ ကြီးတယ်၊ ခန္ဓာတဲ့
 မှာပေါ်လာတဲ့ မမှု၏ သစ္စာသီဟို၊ သိပ်အရေး၊ ကြီးပါတယ်။

ကိုယ်ခန္ဓာကခုက္ခသစ္စာကိုကိုယ်နှင့် သွားတွေ。
 တော့မှသစ္စာဉာဏ်သွားဖြစ်တယ်၊ ခန္ဓာကခုက္ခသစ္စာ၊ ဉာဏ်က
 ဉာဏ်ပေါ့ဖျော့သစ္စာသီနှင့် ဉာဏ်နှင့် ပေါင်းလိုက်တော့ (သစ္စဉာဏ်)
 သစ္စဉာဏ်သွားဖြစ်တယ်၊ “သစ္စဉာဏ်” ကိုမူတည်ပြီးတော့မှ
 ဘန်းကြီးက “ကိစ္စဉာဏ်” ကိုဟောရမယ်၊ “ကိစ္စဉာဏ်”ဟောပြီး
 တော့မှ ကိစ္စာပြီးတဲ့ ကတညာဏ် ကိုဟောမယ် (မှန်ပါဘူရား)။

သစ္စာမသိတာဘယ်သူတဲ့ လို့မေးလို့ရှိရင်ဖြင့် “ခုက္ခ
 အဉာဏ်” ဆိုတော့ ပါဋ္ဌာတော်ကို ကိုးရပါတယ် ... (မှန်ပါ)
 ခုက္ခ=ခုက္ခသစ္စာ၌ အဉာဏ်=မသိခြင်းသည်၊ အဝိဇ္ဇာ=အဝိဇ္ဇာ
 မည်၏ သစ္စာမသိပန့်သေသွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာအဝိဇ္ဇာနှင့် သေသွား
 တာ (မှန်ပါဘူရား)။

စက္ခိုစ ပဋိစ္စရူပေစ ဉာပ္ပါတီစက္ခိုပိဉာဏ် မျက်လုံး
 အကြည့်နဲ့အဆင်းကလေးတိုက်တဲ့ အခါမြှင့်စိတ်ကလေး တစ်ခု
 ပေါ်မယ်၊ အဒီမြှင့်စိတ်ကလေးဟာဒကာ၊ ဒကာမတွေမှတ်တော်
 လိုက်စမ်း၊ သူဟာ မြင်ရုံပင် မြင်တတ်တယ်၊ ဒီမြှင့်ဘာမှ မလုပ်

တတ်ဘူးနော်။

မြင်စိတ်ဟာ ဘာမှမလုပ်တတ်တဲ့ စိတ်ပဲ ဖြစ်တော့သူ။
နောက်က လုပ်တတ်တဲ့မွေတွေကဖြင့်နောက်ပေါ်တဲ့တရားတွေ
လို့ဆုံးဖြတ်ချက်ချပါ။ မြင်လို့လို့ချင်တာနောက်ပေါ်တဲ့တရား
ပဲ၊ မြင်လို့အော်ဖြစ်တာ (နောက်ပေါ်တဲ့တရားပါဘုရား)။

ဒီမြင်စိတ်ကလေးဟာအာရုံနဲ့ချို့ရတိုက်တဲ့အခါပေါ်လည်း
ပေါ်တယ်၊ ပျောက်လည်း ပျောက်တယ်၊ ဒါဖြင့်ပေါ်လည်းပေါ်၊
ပျောက်လည်းပျောက်သောကြောင့်ပေါ်တာကသေမလို့ပေါ်သော
ကြောင့်(ခုက္ခသွား) ပျက်သွားတာကသေ့ဖွင့်လို့ (ခုက္ခသွား)။

ခင်ဗျားတို့ သိန္တာန်မှာ ဘာစိတ်ပေါ်ပေါ်၊ ဘာစောနာပေါ်
ပေါ်၊ ဘာပေါ်ပေါ်ခုက္ခသွားသွားဟပ်ရမယ်။ ပေါ်တာလည်းပျက်
တို့၊ သေဘို့ကိုး(မှန်ပါ)ဒါကြောင့်မြတ်စွာဘုရားကသံမိတ္တာနပဲ့
ပါဒါနက္ခန္တာပိခုက္ခလို့၊ ခန္ဓာဝါးပါးကို (ခုက္ခသွား)လို့ဟော
ပေးတာပဲ့။

ခန္ဓာကဖြစ်ဆင်းရဲ ပျက်ဆင်းရဲခုက္ခပေါ်ဒါကသံယုတ်ပါ့၌
တော်မှာလာပါတယ်ခုက္ခမေဝါဒ္ဓာ မာန်ခုပ္ပါနီ ခုက္ခန္တာနဲ့မာ
န်နံရှုံးတို့၊ ခင်ဗျားတို့သိန္တာန်မှာ (ဖြစ်ဆင်းရဲ) ပျက်ဆင်းရဲမှ
တစ်ပါး ချမ်းသာရှိပါသေးရဲ့လား (မရှိပါဘုရား)။

ဒါဖြင့်ဖြစ်ဆင်းရဲ ပျက်ဆင်းရဲက ခုက္ခသွား၊ ဖြစ်ဆင်းရဲ
ပျက်ဆင်းရဲပေါ်တိုင်းပေါ်တိုင်းနောက်ကျောက်ကလေးလိုက်ပေး

စမ်းပါ။ ဉာဏ်လိုက်လို.ရှိရင်ဖြင့် ဒီဉာဏ်သည်ဆင်းရကိုမြင်တဲ့
ဉာဏ်၊ ဆင်းရဲတာက (ခုက္ခသွာ) မြင်တာက (မဂ္ဂသွာ)
လောက်မဂ္ဂသွာပဲ ရှိပါသေးတယ် (မှန်ပါ။)။

ဒကာ၊ ဒကာမတွေ၊ ဒီတစ်လုံး မြင်တာဟာကိုယ့်အရှိကို
ကိုယ်သိတာ ရှင်းပြီးနော်... (မှန်ပါ)နိုင်ရုတ်နှုန်းကဒကာ၊ ဒကာမ
တွေမှာ ကိုယ့်အရှိခုက္ခသွာကို ကိုယ့်အသိမလိုက်နိုင်တုန်းက
ကန်းနောက်သွာမသိတဲ့အကန်းဆိုတော့ခုက္ခကျွေအညာကဲ့ခုကွဲ
ခုက္ခသွာဖြုံ အညာကဲ့၊ မသိတာပဲ မသိတာ ဘယ်သူတုံးဆိုတော့
“(အဝိဇ္ဇာ)”။

ဒါဖြင့်ခန္ဓာထပေါ်တဲ့ဖြစ်မှ ပျက်မှုတွေမသိပဲ၏ သေသွား
တဲ့ဒကာ၊ ဒကာမတွေဟာ မွေးတုန်းကလည်း အကုန်း၊ သေတော့
ကော (အကုန်းသေပါဘူရား)။

ပျက်စိန္တစ်ကွင်းအလင်းမရဘူး၊ သိပ်ကြောက်စရာကောင်း
ပါတယ်၊ အင်မတန်ကြောက်စရာကောင်းတယ်၊ အဲဒီတော့ဒကာ၊
ဒကာမတွေ ပျက်လုံးထမှာ မြင်တဲ့စိတ်ကလေးဟာ ဖြစ်ပြီးပျက်
သောကြောင့် (ခုက္ခသွာ)ရှင်းပြီနော်၊ ဒါကလေးကိုနဲ့လုံးသွင်း
လိုက်တဲ့အခါကျတော့ မရှိဘူး၊ မြင်စိတ်ကလေးဟာမရှိတော့ဘူး
အခုအခါလိုချင်တဲ့ စိတ်သာရှိတော့တယ်၊ မြင်တဲ့စိတ်မရှိဘူးလို့。
ကြားဖြတ်ကလေး သိလိုက်လို.ရှိရင်ဖြင့်အဲဒါ (မဂ္ဂ) သမ္မာခေါ်
တယ်။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမွားနည်း ၂၄၁

ဖြစ်ပျက်က ... ခုက္ခသစ္စ၊ သီလုံးကလေးကကော (မဂ္ဂသစ္စ) အဒီတော့ခုနကမြင်လို့ လိုချင်တယ်ဆိုတဲ့ (တရား) လောဘကိုမဂ်ကဝင်တားပါတယ်။ မြင်လို့ဒေါသဖြစ်တယ်ဆို တာကိုလည်း မဂ်ကတားပါတယ်၊ မြင်တာကခုက္ခသစ္စလို့သီတဲ့ အတွက်၊ အဝိဇ္ဇာမလာနိုင်တော့ဘူး၊ (မှန်ပါဘုရား)၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သုံးချက်စလုံးပြတ်တယ် (မှန်ပါ)သုံးချက်ပြတ်တယ်ဆိုတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတိ... ခုက္ခက္ခနှင့်သုဆိုတဲ့ ခုက္ခအစဉ်းသုံးချက် စလုံးပြတ်တယ်။

ဖြစ်ပျက်က (ခုက္ခသစ္စ) သီလုံးကလေးက (မဂ္ဂသစ္စ)၊ ဒါမဂ်အစစ်လားဘုရားလို့မေးတဲ့အခါကျတော့ ဒါလောကီမဂ်ပုံသေးတယ်၊ ပုံစံဘာကမဂ်လို့တော့ ဟောရမယ်၊ ရှေ့ပြီးမဂ်လို့ ဟောရတော့မယ်၊ ကိုလေသာတာဒ်တော့သတ်ပြီကိုး။

ဒီမဂ်ကကိုလေသာတာဒ်သတ်တယ် (မှန်ပါဘုရား)တာဒ်မှမသတ်လို့နှိမ်ဖြင့် ခုနကသမုတ္ထာအမြစ်ပြတ် အောင်သတ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်မလာနိုင်ဘူး (မှန်ပါ) ဟိုအမြစ်ပါဖြတ်ဖို့သတ်ဖို့ရာအလုပ်ကတော့ ဓမ္မားများတဲ့ အပေါ်မှာမြှုတယ်(မှန်ပါ)။

မြင်စိတ်ကလေးက ဖော်.. (လာခဲပါ) ပထာ (ရွှေလော့)၊ ငါကိုရှုပါ၊ အဒါခင်များတို့က မရှုမိဘူး၊ ရှောင်လွှာနေတော့အစိန္တဝင်တယ် (မှန်ပါ)ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါပြီ)။

မြင်စိတ်ကပေါ်ပြီး ၇၀နေတာခင်များတို့က ဘယ်နဲ့ ကြောင့်မသွားတာတုံးလို့ဆိုတော့ .. တပည့်တော်မသွားတာတ်

လို့ပဲ့(မှန်ပါဘုရား)အဆိုထိုက်ဘူးလား၊ (ဆိုထိုက်ပါတယ်)သူ
ခေါ်ရာကို မသွားတတ်တာ၊ ခေါ်မှန်းမသိတာက (အဝိဇ္ဇာ) ဒါဆို
ဒကာ၊ ဒကာမတို့ တခါတည်းသွားပြီ၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသို့ရာ
လူညွှန်သွားပြီ၊ မြင်စိတ်နောက်ကလိုက်သွားပြီး (မှန်ပါ)။

(ဖဟိပသိကော) ပေါ်ရာကိုလာပြီး ရူလူညွှန်ပါ (မှန်ပါ)
မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်မရတာဘာဖြစ်ပါ လိမ့်မတုံးလို့ မေးတဲ့အခါ
ကျတော့ ဖဟိပသိကော=ခေါ်ရာမလိုက်လို့သဘောကျိုးပြီလား
(ကျပါပြီဘုရား) ကြားစိတ်ကလေးကကော (ခေါ်တာပါ) ကျန်
တဲ့ရှုစိတ်ကကော (ခေါ်ပါတယ်ဘုရား) အကုန်ခေါ်တာပါ၊
ခင်ဗျားတို့ကခေါ်ရာမသွားလို့ ခုက္ခရာက်နေတယ်.. (မှန်ပါ)
ရိပ်မိုးပြီလား.. (ရိပ်မိပါပြီ)။

သန္တိန္တိကောသာမံပသိတ္ထား။ သာမံ၊ ကိုယ်တိုင်၊
ပသိတ္ထား၊ မြင်အောင်ကြညွှန်ပါ မြင်အောင်ရှုပါ (မှန်ပါဘုရား)
ခေါ်တာကိုခေါ်တဲ့ဆီမြင်အောင်ကြညွှန်ပါတဲ့။

ဖဟိ=လာခဲ့ပါ၊ ပသာ ရူပါ၊ လာ=ရူစမ်းပါ (မှန်ပါ)
သဘောကျိုးပြီလား (ကျပါတယ်ဘုရား)၊ အဲဒီတော့ခင်ဗျားတို့က
လာရှုပါဆိုတဲ့ညစ္စာကိုဘာနဲ့သွားရှုရမှာတုံးဘုရားလို့ဆိုရင်သာမံ
ပသိတ္ထားသာမံ၊ ကိုယ်တိုင်၊ ပသိတ္ထား၊ မြင်အောင်ရှု
လိုက်စမ်းပါ (မှန်ပါဘုရား)။

ဖဟိပသိကော(အဖြစ်အပျက်)ကခေါ်ရာကို၊ သန္တိန္တိကော

(လိုက်ရှပါ) သာမံပသိတဗ္ဗာနှင့်ကိုယ်တိုင်ဆိုတာ ဉာဏ်
ကိုဆိုပါတယ်၊ (မှန်လှပါဘူရား) ဉာဏ်နှင့်သာရူပေးစမ်းပါတဲ့။

ဉာဏ်နှင့်ရှလိုရှင်ပြင် အကာလိကောအခါမလင့်အကျိုး
ပေးမယ်၊ (မှန်ပါဘူရား) ပေး..မပေးဘန်းကြီးရှင်းပြမယ်၊ ဘယ်
လိုရှင်းပြရမတုံးလို့ မေးတဲ့အခါကျတော့ ကဲ.. ထုံးစံအတိုင်း
ကတော့ မြင်တဲ့အခါမြင်တယ်လိုချင်တယ် (တဏ္ဍာ)ခွဲလန်း
တယ် (ဥပါဒါန်)အားထုတ်တယ်ကဲ (မှန်ပါ။)။

ဒီသုံးခမလိုက်ဘူးလား (လိုက်ပါတယ်ဘူရား) အဲဒီတော့
သုံးခုလိုက်ရင်တော့ ကဲမြောက်ပြီ (မြောက်ပါပြီ) ကဲမြောက်
တော့ပဋိန္တသမပုံး သံသရာဆက်ပြီ (မှန်ပါ။)။

က ဒါကြောင့်မြင်ကဲစိတ်ကလေးကိုဖြစ်ချက္ဌ၊ ပျက်ခုက္ခ
အကာတို့ကဖြတ်ပြီး ဉာဏ်နှင့်လိုက် လိုက်ပါ(မှန်ပါဘူရား) အဲ
ဒီတော့ကို စဟိပသိကောခေါ်ရာကို ဉာဏ်နှင့်လိုက်၊ လိုက်တဲ့
အတွက်သို့ခြိုက်မဖြစ်ဘူးလား (ဖြစ်ပါတယ်) အကာလိကော
ဆိုတော့ တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကဲချက်ခြင်းသေလို့ကဲဆက်မဲ့တရား
မလေတော့လို့ ဉာဏ်ဝင်သွားလို့အခါမလင့်အကျိုးပေးပါတယ်
တဲ့ (မှန်ပါဘူရား)။

တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကဲသေတာဘယ်နဲ့ကြောင့်ဒီအသေ
သေရပါလိမ့်မတုံးဆိုတော့..အို.. ဂိပသုနာမ်းက ပယ်ချလိုက်
တာ (မှန်လှပါ)ဂိပသုနာမ်းကနည်းတဲ့သတ္တုမဟုတ်ဘူး (မှန်ပါ။

ဘုရား။

အခါတော့ အဟိပသိကောဓောကို ဘာနဲ့လိုက်ရမယ်၊
(သန္တိန္တကောနဲ့) သန္တိန္တကောနဲ့လိုက်ရင် ဘယ်လိုအကျိုးပေးမလဲ
(အကာလိကော) အခါမလင့် အကျိုးပေးတယ် (မှန်ပါဘုရား။)

အဟိပသိကော ဓောကိုဉာဏ်နဲ့လိုက်နိုဗ္ဗာန်ရောက်ပါတယ်၊ နိုဗ္ဗာန်ရောက်တရားသည် သစ္ာမသီလို.ရှိရင်ဖြင့် သစ္ာသီတဲ့ဉာဏ် (၈) သစ္ာဉာဏ်မပါရင် ဘယ်နည်းနင့်မှုမရောက်ဘူးဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပါ။ မြတ်စွာဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ဒီပဋိဝဏီးဦးကို တရားဦးပောတဲ့အခါကျတော့ ပထာမရှေးဦးစွာ ဘာမှမဟောပဲနဲ့ သစ္ာသီအောင်ဟောလိုက်ပါတယ်။ အခါ(သစ္ာဉာဏ်)လို.မှတ်ပါ။ နောက်ကျတော့ ဒီသစ္ာမှာဘာကိစ္စရှိသစ်ဆိုသော်၊ ကိစ္စကိုထည့်ဟောပါလိမ့်မယ်၊ ဒီဉာဏ်က (ကိစ္စဉာဏ်) လို.မှတ်လိုက်စစ်းပါ (မှန်ပါ။)

အခါကိစ္စဉာဏ်ဆုံးတဲ့အခါကျတော့ ကိုပူးဟာကိုယ်ဆုံးဖြတ်ကြီးလို. သီတဲ့ဉာဏ်သည် (ကတ္တဉာဏ်)လို. အကျော်းချုပ်ကလေးမှတ်ထားစစ်းပါ။ ခုက္ခခံပိမ်း ကင်းပြိုးတဲ့ နိုဗ္ဗာန်ကြီးရောက်ချင်လို.ရှိရင်ဖြင့် ဒီသုံးဉာဏ်အရေးအကြီးဆုံးလို.မှတ်ပါ။

မှန်တာကိုသီမြင်ခြင်းသည် (သစ္ာဉာဏ်)ပါပဲ။ သစ္ာဉာဏ်ဟောမယ်ဆိုရင် ပဋိစ္စသမဗ္ဗာမျိုးကိုပြရတာပဲ။ ဒကာ,ဒကာမတို့ပဋိစ္စသမဗ္ဗာမျိုးကိုပြရတာပဲ။ (၂) က (၃) မကူးစေနဲ့

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမွားနည်း ၂၄၅

(မှန်ပါ) နံပါတ် (၂) က (၃) မကူးအောင် ဘယ်နဲ့လုပ်မတုံး၊
ဟောဒီစိတ်ကလေးပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်းဒီကနေရြီး ဝိပသုနာနဲ့
မဂ်ပေါ်အောင်လုပ်ပါ။ မဂ်ဆိတ္တတ္ထခြားမဟုတ်ပါဘူး၊ ဖြစ်ပျက်
ကိုသိတော် ဖြစ်ပျက်က ခုက္ခသစ္ာ (မှန်ပါ) အေဒါသီလိုက်တာက
ဘာဆိုကြမလဲ (မဂ်သစ္ာပါဘူရား) ဒါဖြင့် မဂ်သစ္ာ ဆိုတော့
ခုက္ခသစ္ာကို မဂ်သစ္ာနဲ့ မြင်အောင်ကြည့်လို့ရှိရင် သမှတယ်
သစ္ာဆုံးတယ် (မှန်ပါ)၊ ဒါသစ္ာဉာဏ်ရအောင်ပြနေတာရင်
ကြိုးလား (ရင်းပါပြုဘူရား)။

ဒီခုက္ခသစ္ာကို ရုဒ်ကနေရြီး မဂ်သစ္ာနဲ့မြင်အောင်ကြည့်
လို့ရှိရင် စက္းဌာဒပါဒီဖြစ်တယ်၊ စက္းဌာ=ပညာမျက်စီသည်၊ ဥဒ
ပါဒီ၊ ခုက္ခသစ္ာကိုသိမြင်ခြင်းဖြစ်၏ (၁၀)ခုက္ခသစ္ာကိုပေါ်လာ
အောင်မြင်ခြင်းဖြစ်၏။ (မှန်လှပါ) ဒီလိုဆိုတော့ ဒကာ၊ ဒကာမ
တွေ ခုက္ခသစ္ာဆိုတာ ခါးကိုက်၊ နားကိုက်၊ ရင်ကျပ်မှမဟုတ်
ပါဘူး၊ ဒကာတို့သန္တာန်ပေါ်တဲ့စိတ်ဟူသျော် ခုက္ခသစ္ာ၊ ခုက္ခ
အမှန် (မှန်ပါ)၊ ပေါ်တဲ့ဝေဒနာဟူ၍ (ခုက္ခသစ္ာပါ) ခုက္ခအ^{မှန်ဒါဖြင့်} သစ္ာသိသွားပြီ၊ အမှန်သိသွားပြီ၊ အမှန်သိတဲ့ဉာဏ်
ရှိပြီ (မှန်ပါ)။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ တရားနာနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာဝါးပါး၊
ဒကာတို့လှပ်လည်းခုက္ခသစ္ာပါ၊ ပြီးလည်းခုက္ခသစ္ာပါ (မှန်ပါ)
ပူလည်း (ခုက္ခသစ္ာပါ) စားချင်လည်းခုက္ခသစ္ာပါပါ၊ အိပ်ချင်

လည်း (ခုက္ခသစ္ာပါပ) ပြော အဲဒါကလေးတွေသိတော့၊ ဒါကလေးတွေ ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်၊ ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်ကိုမြင်အောင် ကြည့်လိုက်တော့၊ ဖြစ်ပျက်ကာဘာသစ္ာ (ခုက္ခသစ္ာပါဘရား) သိတာက (မရှုသစ္ာပါဘရား) မရှုသစ္ာဟာ အပို့ဗာလား ဒါ ဝိဇ္ဇာလား? .. (ဝိဇ္ဇာပါဘရား) ဒါဖြင့် ဝိဇ္ဇာအပါဒီဟာ၊ ဒီဖြစ် ပျက်မြင်မှ ဝိဇ္ဇာအပါဒီဖြစ်မှာ (မှန်လှပါဘရား)။

ဝိဇ္ဇာပါဒီလည်း ဖြစ်ပါရော ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ဒီဘက်က သမုဒယသစ္ာ နောက်ထပ်လာသေးသလား၊ (မလာပါဘူး) ဒီဘက်က ခုက္ခသစ္ာ၊ (မလာပါဘူး) နောက်ထပ်မလာတော့ဘူး (မှန်ပါ) မလာတော့ “တဏ္ဍာသိမ်းနို့ဗာန်”၊ “ခုက္ခသိမ်းနို့ဗာန်” ဆိုတာသူများပြောလား? । ဒကာတို့အမြင်လား? । အကဲခတ်စမ်းပါ (ကိုယ်တိုင်အမြင်ပါဘရား) ဒါဖြင့် နို့ဗာန်သည် သစ္ာသိသော ပုဂ္ဂိုလ်အလုပ် (မှန်ပါဘရား)။

ခင်ဗျားတို့သန္တာန်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ဟူသမျှ ထောနာ ဟူသမျှ ခုက္ခသစ္ာပေါ်တဲ့ ဖြစ်ပျက်ကလည်း ခုက္ခသစ္ာ၊ သိတာက မရှုသစ္ာ မဟုတ်လား (မှန်ပါ)။

မရှုသစ္ာဟာ ဉာဏ်ပမဟုတ်လား (ဉာဏ်ပါဘရား) ဒါဖြင့် သစ္ာဉာဏ် (မှန်ပါ) သစ္ာဉာဏ်ပေါ်လာခြုံ မပေါ်သေးဘူးလား။ (ပေါ်ပါခြုံ) (သစ္ာဉာဏ်)ပေါ်လာခြုံ (ပေါ်ပါခြုံဘရား) ဒကာတို့ဘာပေါ်ပေါ် မြင်စိတ်ပေါ်ပေါ်၊ ကြားစိတ်

ပေါ်ပေါ်၊ ဘာသစ္စာပေါ်သတုံး (ခုက္ခသစ္စာပေါ်ပါတယ) ပေါ်
တိုင်းပေါ်တိုင်း ခင်ဗျားတို့က ခုက္ခသစ္စာလို့ သိပေးတာကြောက်
(ဥာက်ပါ) ဒါဖြင့် သစ္စာက (ဥာက်) သစ္စာနှင့် ဥာက်နှင့် ပေါင်း
တော့ (သစ္စာက်ပါဘုရား) ဒါဆို သစ္စာက်သိသွားပြီ (မှန်ပါ
ဘုရား)။

ခန္ဓာကိုယ်ထဲက ဘာတွေများ ထွက်လာမယ်ထင်သလ
(ခုက္ခချည်းထွက်တာပါ) ခုက္ခချည်းထွက်တော့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲက
ပေါ်သ၍ စီတိဖြင့် စီတိရှု၊ ဝေအနာဖြင့် ဝေအနာရှု၊ ပေါ်ချင်တာ
ပေါ် ဘာသစ္စာနဲ့ ရူရမလဲ (မဂ္ဂသစ္စာနဲ့ရူရမယ်) ဒါဖြင့် သူက
ဖြစ်ပြီး ပျက်သောကြောင့် (ခုက္ခသစ္စာပါ) ဖြစ်ပျက်အမှုကို သိ
သောကြောင့် သူ့ကို ဘာခေါ်ကြမလဲ (မဂ္ဂသစ္စာပါဘုရား)။ ပေါ်
တာက (မဂ္ဂသစ္စာ)၊ နောက်ကအမြဲတန်း လိုက်ပေးနေတာက
(ဥာက်)ပေါင်းလိုက်တော့ (သစ္စာက်)ရပြီ။

(သစ္စာက်)ဆိုတော့ ဧည့်.. နိုင်ကစွဲစကြောခက်လိုက်
တာလို့ အကာတို့က ညျဉ်းကြတယ် (သစ္စာက်၊ ကိစ္စာက်၊
ကတ္တာက်) အတော်ခက်ပါလားဟော ဒါ့ ဒီပြောသိတို့ မလိုဘူး
လို့ ထင်ခဲ့ကြတယ်၊ အခု သရာဘုန်းကြီးက ခုက္ခသစ္စာလို့ ရှင်း
ပြတယ်၊ ပဋိစ္စသမျှပါဒ်နဲ့လည်း ရှင်းပြတယ်၊ ပဋိစ္စသမျှပါဒ်
တစ်ခုလုံးက (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား)၊ ပဋိစ္စသမျှပါဒ်ဖြစ်ပေါ်တာ
သိတာက (မဂ္ဂသစ္စာပါဘုရား) က... သစ္စာက်သိသွားပြီ (သိ
ပါပြီဘုရား)

အဒါပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း သိတဲ့ဉာဏ်သည် ဒီသစ္စာသိတဲ့ ဉာဏ် (သစ္စာဉာဏ်) လို့ရှင်းတော့ သစ္စာဉာဏ်ရှင်းကြပြီလား (ရှင်းပါပြီဘုရား) (ကိစ္စာဉာဏ်)ကလေးနည်းနည်း ပြောမယ်။

နိတ်ကလေး မင်းမှာဘာကိစ္စရှိသလလို့ ဒကာတို့က အေးပါ၊ (လောဘ)နိတ်ကလေး မင်းမှာဘာကိစ္စရှိသတုံးကျူပ် သည် ပေါ်ပြီး ပျောက်တဲ့ကိစ္စတယ် (မှန်ပါ) (အောသ)နိတ်က လေးမင်းမှာဘာကိစ္စရှိသတုံးအေးလို့ရှင်း(ပေါ်ပြီးပျောက်တဲ့ ကိစ္စ ရှိ ပါတယ်)ဘာဖြစ်လို့တုံးကျူပ်ကအနိစ္စမျိုးဖြစ်လို့ပေါ့ မျှတဲ့ (မှန်ပါ)ဘုရား)ပေါ်ပြီး ပျောက်ရမှာချည်းပါတဲ့ကျူပ်ကိစ္စ က ဒါပတဲ့ (မှန်ပါ) နိမိမြို့လား၊ သူ့ကိစ္စကဘာပါလိမ့်(ပေါ်ပြီး ပျောက်ရမှာပါပါ)

ဒါဖြင့် ဖြစ်ပြီး ပျက်တဲ့ကိစ္စဟာ သူ့ကိစ္စ (မှန်ပါဘုရား) အဖောက် ဒီကဖြစ်ပျက်၊ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတဲ့ကိစ္စကိုး အော်... ဒါရှင်နာမ်တို့၏ ကိစ္စလို့ ဒကာတို့မှတ်လိုက်၊ သဘောကျူပြီ လား (ကျပ်တယ်ဘုရား) (ရှုပ်နာမ်တို့၏ကိစ္စပါဘုရား) ရှုပ် နာမ်တို့၏ ကိစ္စဟာပေါ်ပြီး ပျောက်တာချည်းပါ၊ (မှန်ပါ) အဖောက် ကိစ္စကို ဒီကနေပြီး သူကိစ္စပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း ဒီကသိပေးပါ၊ (မှန်ပါဘုရား) သဘောကျူပြီလား (ကျပါပြီ) ဒါဖြင့် သူ့ကိစ္စကို သိတဲ့ ဉာဏ် (မှန်ပါ) ဘယ်နဲ့ဆိုကြမလဲ (သူ့ကိစ္စကိုသိတဲ့ ဉာဏ်) ဟာ (ကိစ္စာဉာဏ်)၊ ရှင်းပါပြီဘုရား)။

ဒီတရား ဘယ်ကလာသတုံး မေးတဲ့အခါကျတော့မှ
ဓမ္မစကြာက လာတယ်လို့မှတ်ပါ၊ (မှန်ပါ) အဲဒီတော့ ဓမ္မစကြာ
ဟာ ရွတ်ဘို့လား?။ မြင်အောင်ကြည့်ဘို့လားဆိုတဲ့ ဥစ္စာကို
စက္ခုံဉာဏ်ပါဒီက ထောက်ခံချက်ပေးလိမ့်မယ် (မှန်ပါ) စက္ခုံဉာဏ်
မျက်စီသည် ဥအပါဒီ = ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဆိုတော့ ရွတ်ဘို့ ဖတ်
ဖို့လား၊ သစ္စာကိုမြင်အောင်ကြည့်ဘို့လား (သစ္စာမြင်အောင်
ကြည့်ပါလို့ ပြောတာပါဘုရား)။

ခင်ဗျားတို့က အန္တရာယ်ကင်းသုံးနေတယ်၊ ဓမ္မစကြာ
ရွတ်ပေါ် အန္တရာယ်ကင်းတယ်ဆိုတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေက
လိမ့်းဆေးလုပ်ခဲ့ကြတယ်၊ ဆေးကသောက်ဆေးပါ၊ လိမ့်းဆေး
လုပ်ခဲ့ကြတယ်၊ ခင်ဗျားတို့က လမ်းလျှောက်ရွတ်၊ ဘုရားရှေ့
သွားရွတ်၊ ရွတ်တော့၊ ခင်ဗျားတို့၊ အန္တကိုယ်ထဲမှာ သစ္စာမြင်ပါ
ရု့လား (မမြင်ပါဘုရား)။

မမြင်တော့ ကုသိလ်ရရုပ်ဖြစ်နိုင်တယ်၊ နိုးဗြာန်မရဘူး
(မှန်ပါ) သဘောပါလား? (ပါ-ပါတယ်ဘုရား)။ ပြောခဲ့တဲ့ကိုစ္စာ
ကိုသိတဲ့ ကိစ္စဉာဏ်ဆိုတော့ သောတာပန်တည်လုခါနီး ဉာဏ်
လို့မှတ်လိုက်စမ်းပါ။ (မှန်ပါ)။

ကိစ္စဉာဏ်ပြီးရင် သောတာပန်တည်လိမ့်မယ်၊ (မှန်ပါ)
ကိစ္စဉာဏ်သိရင် အီမိမှာမွားရင်လည်း တည်နိုင်တယ်၊ ဒီမှာတွင်
ပ ကိုလေသာစင်ပြီး ပွားလိုက်လို့နှိုးရင် ဒီမှာလည်းတည်နိုင်

တယ် (မှန်ပါ) သဘောကျြှုံးလား (ကျပါတယ်), ဒါက ခင်ဗျား
တို့ ဥအယ္ဗ္ဗယာရှိသာယတွေနဲ့ တက်နေတဲ့ဥာဏ် မဟုတ်ဘူး
တဲ့၊ အရှင်ကောဏ္ဍာည်တက်တဲ့ဥာဏ်၊ ပေါ်ကြုံုံးလား (ပေါ်ပါပြီ
ဘူား)။

အရှင်ကောဏ္ဍာည် ဘယ်နှစ်ဥာဏ်နဲ့ တက်သွားတုံးမေးရင်
(သွွှေဥာဏ်) တစ်ချက်၊ (ကိုစွှေဥာဏ်) တစ်ချက်၊ (ကတ္တဥာဏ်)
တစ်ချက်၊ ဒီသုံးချက်နဲ့ သောတာပန်တည်သွားတာပဲ၊ ရိပ်မိကြ
ဖြုံးလား (ရိပ်မိပါပြီ)။ ခင်ဗျားတို့ဥာဏ်အရှည်ကြီး လိုက်နေလို့
ခက်နေတာ၊ သဘောကျြှုံးလား (ကျပါပြီ) အရှင်ကောဏ္ဍာည်
ဘယ်နှစ်ဥာဏ် နဲ့ သောတာပန်တည်ပါလိမ့် (သုံးဥာဏ်နဲ့တည်
ပါတယ်ဘူား)။

(သွွှေဥာဏ်)တော့ သိကြပြီ (ကိုစွှေဥာဏ်) ကို ထပ်ပြော
မယ်၊ အလွန်အရေးကြီးပါတယ် (မှန်ပါ)။

ကိုစွှေ့ဆိုတာသည် ဒကာ, ဒကာမတို့၏ သန္တာန်မှာ ပေါ့
ဘယ်သွားမလို့လ မေးလိုက်တယ်၊ ကိုစွှေ့ကလေးရှိလို့၊ မပြော
ကြဘူးလား (ပြောပါတယ်ဘူား)။

အရှင်ကပေါ်လာတာလား၊ ခုမှပေါ်လာတာလား၊ (ခုမှ
ပေါ်လာတာပါဘူား) ခုမှပေါ်တဲ့ကိုစွှေ့ရှိလို့၊ သူသွားတယ်
မဟုတ်လား (မှန်ပါ) ခုမှပေါ်တဲ့ကိုစွှေ့ကိုသိရမယ် (မှန်ပါ)၊ ဘယ်
ကိုစွှေ့ကိုသိရမလဲ (ခုမှပေါ်လာတဲ့ကိုစွှေ့ကို သိရပါမယ်) အ...
.

တရား၊ အန်စံသာရာ၊ ရွှေဗားနည်း

၁၅၁

ခန္ဓာမှာလည်း ခုမှပေါ်တဲ့ ကိစ္စကို သိရမယ် သေသေချာချာ မှတ်ပါ၊ ဒီစကားမသေးဘူး၊ (မှန်ပါဘူရား)။

ဒါဖြင့် ဒီခန္ဓာထဲမှာ ခုမှပေါ်တဲ့ ကိစ္စကို သိရင် ကိစ္စည်းကဲ (မှန်ပါ) သဘောကျြှုံးလား (ကျေပါ၍ ဘူရား) ဒီခန္ဓာထဲမှာ ခုမ ဝေအနာကလေးပေါ်၍ သကာလ လာတယ်၊ ငှါးဝေအနာကလေးဟာ ပျောက်သွားတယ်။ အောင်... ခုမပေါ်၍ ခုစုပျောက်တာ သူ့ကိစ္စ သူမသိမ်းသွားတာ၊ သူ့ကိစ္စသူမလုပ်ဘူးလား (လုပ်ပါတယ်ဘူရား) ခံလည်း ခံစားတယ် (မှန်ပါ)။

ဝေအနာသည် ခံစားခြင်းကိစ္စမရှိဘူးလား (ရှိပါတယ်ဘူရား) ခံစားခြင်းကိစ္စကို နောက်ဆုံးပိတ်ကျတော့ သူမသိမ်းရဘူးလား (သိမ်းရပါတယ်ဘူရား) ဒါဖြင့် ခံစားခြင်းကိစ္စကို သိမ်းတဲ့ ခံစားတဲ့ ကိစ္စကို အလုပ်အတောင် ကြည့်ပေးပါ (မှန်ပါ) ခံစားတဲ့ အလုပ်သိမ်းတဲ့ ကိစ္စကျအောင် ကြည့်ပါ။ သဘောကျြှုံးလား (ကျေပါတယ်ဘူရား) ဒါဖြင့် ဝေအနာကိစ္စကို အကာ, အကာမတို့က ညာက်ထံသိတဲ့ အခါကျတော့ စိတ်မှာကော ဘာကိစ္စရှိသတုံး၊ မေးသို့မလိုဘူးလား (လိုပါတယ်ဘူရား)။

အကာ, အကာမတို့ ဝေအနာမှာ ဖြစ်စေ၊ စိတ်မှာ ဖြစ်စေ၊ ရုပ်မှာ ဖြစ်စေ၊ တစ်ခုသောတရားပေါ်လာတယ် ဆိုလိုရှိရင်ဖြင့်.. တဲ့၊ ဆိုမှ သေမှုပေါ်တာချည်းပါမှတ်၊ ဝေအနာပေါ်လာလည်း သူ့

မှာဘာပါလာတုံး၊ ရော၊ မရဏ (အိမ္မာ၊ သေမူ ပါလာပါတယ်)
စိတ်ပေါ်လာရင်ကော (အိမ္မာ သေမူ ပါလာပါတယ်ဘုရား)။ ရုပ်
ပေါ်လာရင်ကော (အိမ္မာ သေမူ ပေါ်လာပါတယ်)။

ဒါဖြင့် ထောနာဟာ အလိုလို ပျက်သွားတာလား၊ စိတ်
ဟာ အလိုလိုပျက်သွားတာလား၊ သူယူလာတဲ့ (အိမ္မာ နာမူ နှိပ်
စက်တဲ့ ကိစ္စကြောင့် ပျက်ရတာပါ) တော်တော်ကလေး မိလာ
ပြီ၊ တော်တော်မိလာတဲ့စကား၊ ဒကာကြီးတွေ သဘောပါရဲ့
လား၊ (ပါပါတယ်ဘုရား)။ အလိုလိုပျက်သွားတာလား၊ သူယူ
လာတဲ့ ရောမရဏ နှိပ်စက်လို့ ပျက်သွားတာလား (ရော မရဏ
နှိပ်စက်လို့ ပျက်သွားတာပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဟော... ထောနာ...မင်းမှာ ဘာကိစ္စရှိသတုံး၊
ကျူပ်မှာ နှိပ်စက်ခံရခြင်း ကိစ္စရှိတယ်၊ မပြောပေဘူးလား၊
(ပြောပါတယ်) အခါကိစ္စကို ဒီကနောက်နဲ့ မြင်အောင်ကြည့်
(မှန်ပါ) သဘောကျိုးလား (ကျေပါပြီ)။

ဒါဖြင့် စိတ်၏ ကိစ္စကို ဥာဏ်နဲ့ မြင်အောင်ကြည့်၊ စိတ်မှာ
ဘာကိစ္စရှိသတုံး၊ ပျက်စီးခြင်းကိစ္စရှိတယ်၊ ရောမရဏတို့၏ နှိပ်
စက်ခြင်းကိစ္စ၊ မရှိဘူးလား (ရှိပါတယ်ဘုရား) အော်... သူ့
နှိပ်စက်ခြင်းကိစ္စကြောင့် သူပျောက်ပျက်သွားတာပဲလို့ ခင်ဗျား
တို့က ဒီကနောက်ကလေးနဲ့ သိပေးပါ။

ဒါဖြင့် သူ့မှာကကိစ္စနဲ့ပါ၊ သူ့ကိစ္စကို သိတာကဥာဏ်၊
သူ့မှာက ဘာပါလိမ့် (ကိစ္စပါဘုရား) သူ့သိတာက (ဥာဏ်ပါ)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗုံးနည်း ၂၅၃

ကိစ္စနဲ့ဉာဏ်နဲ့ပေါင်းပါ (ကိစ္စဉာဏ်ပါဘုရား) ကိစ္စဉာဏ်ဆိုတာ ဒကာ, ဒကာမတို့ သူယူလာတဲ့ ရောမရဏကြောင့် သူပျက်စီးရတဲ့ ကိစ္စပဲ ဓားဖြတ်ချက်ချု (မှန်ပါ) သဘောကျြဴလား (ကျပါ၍)။

သူယူလာတဲ့ ရောမရဏကြောင့် (သူပျက်စီးရတယ်) သူပျက်စီးတဲ့ ကိစ္စမကြံ့ရှားလား (ကြံ့ရပါတယ်ဘုရား) အဒီလို သိလို့ရှင်ပြင် အဲဒီလိုသိတဲ့ ဉာဏ် ဘာဉာဏ်ခေါ်ကြောင် (ကိစ္စဉာဏ်ခေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

ဒကာ, ဒကာမတို့ ကျပါတို့ အားလုံးဟာ တစ်နာရီထက် တစ်နာရီ သုသေနှင့် မနီးဘူးလား (နီးပါတယ်ဘုရား) ဒါဖြင့် ခင်ဗျားတို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာ ရောမရဏတွေ ရောဗျာမီတွေ က အမြိုက်နှက်ထုတ်နေလို့ သုသေနှင့် နီးတာ (မှန်ပါ) မနီးဘူးလား၊ (နီးပါတယ်ဘုရား) ဒါဖြင့် အနိုင်စက်ခံရသော ကြောင့် ဘာသစ္စာတုံး (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား) ပေါ်ပြီလား၊ (ပေါ်ပြီဘုရား) တော်တော်ပေါ်လာ၍ (မှန်ပါ)။

ဒါဖြင့် ခုက္ခသစ္စနတ္ထာ=ဆိုတာပေါ်လာတယ် ခုက္ခသာ= ခုက္ခသစ္စာ၏၊ ဝိဋ္ဌနတ္ထာ=သတ္တဝါကို ပျောတာမဖက် အမြိုနိုင်စက်သော သဘောရှိသည်ဆိုတာ မပေါ်သေးဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်)။

ဘုန်းကြီးလက်တွေပြုမယ်၊ ခင်ဗျားတို့ ခန္ဓာကိုစမ်းကြည့်၊ ပူသေးတယ်၊ (ပူပါတယ်) အဒီနီးလောင်နေတာ (မှန်ပါ)

ဘုရား) ဧရာဝါးကလောင်ပြီး ပြောင်အောင်လုပ်နေတာ၊ သူနှစ်ပါး
စက်နေတာ၊ မယ့် လက်နဲ့စမ်းပါ၊ (မှန်ပါ) ဒကာ,ဒကာမတွေ
ကိုယ့်ကိုယ့်ပရင်ဘတ်စမ်းကြည့်စမ်း၊ နွေးကြရဲ့လား(နွေးပါ
တယ်)။

နွေးတယ်ဆိုတာသည် ကြောတော့ကို ဒကာ,ဒကာမတို့
ပြင်းထန်မလာဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား) ပြင်းထန်လာတော့
ဒီနွေးတဲ့ တော်မော်တဲ့မီးသည် ဘယ်သူ့လောင်သတ္တုးမေးရင်
ဘယ်နဲ့ပြောမလဲ၊ (ခွဲ့ကိုယ်လောင်ပါတယ်ဘုရား) ဘယ်
အချိန်ရပ်သတ္တုး(မရပ်ပါဘူးဘုရား) ဒါကြောင့် ဧရာ,ဧရာမတွေက
အမြန်ပါစက်ခံရသောကြောင့် ရ ထားတဲ့ ပစ္စာပွဲနဲ့ခွဲ့ကို ဘာ
သစ္စာဖွဲ့မလဲ (ခုက္ခသစ္စာဖွဲ့ပါမယ်)

ဒါဖြင့် ခုက္ခသစ္စာပြောတွေ့ဆိုတဲ့ အမိပါယ်က ဒါကို
သိမှဖြစ်မှာကိုးပျော်မှု (မှန်ပါ) သဘောကျော်လား (ကျပါပြီ) ကောင်း
ပြီ၊ ဒါဖြင့် ဒကာ,ဒကာမတို့ ခုက္ခသစ္စာအနက်လေးချက်ကို ကိစ္စ^၁
ဉာဏ်နဲ့ ပြောလိုက်မယ်၊ ဒါကိစ္စဉာဏ်နော် (မှန်ပါ) (၁)
ပိဋက္ခတွေ့ အနှစ်ပါစက်ခံရတာသို့ရင် အနှစ်ပါစက်ခံရတာက
ခွဲ့၊ သိတာကဉာဏ် (မှန်ပါ) အနှစ်ပါစက်ခံရခြင်းကိစ္စကို သိ
လို့ရှိရင် ဉာဏ်မဖြစ်ဘူးလား၊ (ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား)ဒါဖြင့်
ခွဲ့က အနှစ်ပါစက်ခံရတဲ့ကိစ္စ၊ သူ့မှာရှိတယ် (မှန်ပါ) နှစ်
စက်ခံရမှု ကို သိတာကဉာဏ် (မှန်ပါ) ဒါဖြင့် ကိစ္စနဲ့
ဉာဏ်နဲ့ ပေါင်းပါ (ကိစ္စဉာဏ်ပါဘုရား)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း

၂၁၅

အနိပ်စက်ခံရသည့်ကိစ္စသည် ဒီခွဲဗေးပါးမှာ ရှိ-မရှိ
(ရှိပါတယ်ဘုရား) ဒါဖြင့် ခွဲဗေးပါး၏ ကိစ္စဟာ၊ ဘာကိစ္စတုံး
မေးရင် ဘယ်နဲ့ ဖြေကြေမလဲ (အနိပ်စက်ခံရတဲ့ကိစ္စပါ) အနိပ်
စက်ခံရခြင်းကိစ္စကို ဒီက ဥာဏ်ကသိပေးပါ။

ကိစ္စဥာဏ်ဆိတာသည် ကျွတ်တမ်းဝင်မည် ပုဂ္ဂိုလ်မှသိ
တာ၊ ကျွတ်တမ်းမဝင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဒီအမိပါယ်မသိဘူး၊ (မှန်ပါ)
သစ္စဥာဏ် (င) ချက်နဲ့ပြောမယ်၊ (မှန်ပါ) ဘုရား။

(၂)သံတတ္တာနဲ့ ပြောပါဉီးမယ်၊ သံတတ္တာတဲ့၊
ဒကာ,ဒကာမတို့ တဏ္ဍာယောကျိုး လက်သမားသည် ဆိုး
ဝါး ယုတ်မာပြုပြုင်ရာကို ရခါမသွေ့ အမြဲခံနေရတဲ့ အနက်
သဘောရှိတယ်၊ ခင်ဗျားတို့ခွဲဗြီးကို တဏ္ဍာကနိုင်းသလို
ပြုပြုင်သလို ခံနေရတယ်၊ (မှန်ပါ) တဏ္ဍာကရုံးသွားလိုက်နိုင်း
တယ်၊ မင်းဒါမှ ငွေရမယ်ဆိုတော့ ခွဲဗြီးကပြီးတယ်၊ မပြီး
ရဘူးလား၊ (ပြီးရပါတယ်ဘုရား)။ တဏ္ဍာက အနိုင်းသမား၊
ခွဲဗေးကအခိုင်းခဲ့၊ ခိုင်းဘတ် (မှန်ပါ)။

ဒါဖြင့် တဏ္ဍာပြုပြုင်ရာ ခံနေရသေ့ကြောင့်လည်း ဒီ
ခွဲဗြီး ဘာသစ္စာတုံး (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား)။ သဘောကျြဴး
လား၊ (ကျပါ့၍) တဏ္ဍာက ငါကို အဝတ်ဆင်ပေးညီးဆိုတော့
ဆင်ပေးရတယ်။

တဏ္ဍာက ထမင်းဆာတယ်ဆိုတော့ ကဗျာကယာ ချက်
ကျွေးတန်ကျွေး၊ ဝယ်ကျွေးတန်ကျွေးတာက ဒကာ, ဒကာမတွေ
တဏ္ဍာ ပြုပြင်တိုင်း နှိပ်စက်တဲ့အတိုင်း ခင်ဗျားတို့က မလိုက်
နာရဘူးလား (လိုက်နာရပါတယ်ဘူရား) ဒါဖြင့် ဘာသစ္စာတုံး၊
(ခုက္ခသစ္စာပါ) ဒါဖြင့် တဏ္ဍာပြုပြင်ရာ ခံရသောကြောင့်လည်း
ဒီခွဲ့ကြိုး ဘာသစ္စာတုံး (ခုက္ခသစ္စာပါဘူရား)။

(၃)သန္တာပတ္တာတဲ့၊ သန္တပတ္တာ = ခွဲ့ကိုယ်ကြိုးရဲ့
ရုပ်နာမ်တွေဟာ ကိုလေသာမီးတွေ အမြဲလောင်နေတဲ့အနက်
သဘောရှိတယ် (မှန်ပါ)။ သန္တာပတ္တာဆိုတော့ ဒီထဲမှာ စိတ်
ကလေးပေါ်လာလည်း ရော့, မရကာမီးကလည်း လောင်တော့
မပြောင်းဘူးလား (ပြောင်ပါတယ်ဘူရား) စေအနာကလေး စိတ်
ကလေးပေါ်လာတော့ (ပြောင်ပါတယ်ဘူရား) ရုပ်ကလေး
ပေါ်လာကော့ (ပြောင်ပါတယ်ဘူရား) ဒါဖြင့် ဒီးလောင်လို့
ပြောင်တယ် (မှန်ပါ)။

ဒါဖြင့် ဒီးလောင်တဲ့ကိစ္စသည် ရုပ်နာမ်မှာ ရှိမရှိ (ရှိပါ
တယ်ဘူရား) အဖြစ်ရုပ်နာမ် ဒီးလောင်လို့ပြောင်မှန်း သိတဲ့
ဉာဏ်သည် ဘာဉာဏ်ဆိုကြမလဲ၊ (ကိစ္စဉာဏ်ပါ)။

(၄) စိပရိဏာမတ္တာ၊ စေအနာကလေးပေါ်တယ်၊ တော်
တော်ကြာ ဒီချမ်းသာသလိုလိုနဲ့ချမ်းသာတာကလေးရှိသေးရဲ့
လား (မရှိပါဘူးဘူရား)၊ အလတ်စားလို့လိုနဲ့ အလတ်စား

ကလေးကကော ရှာတွေ့သေးရှုံးလား (မတွေ့ပါဘုရား) ဒါ
ဖြင့် ဖောက်ပြန်ပျက်စီးသွားတဲ့သဘောမရှိဘူးလား၊ (ရှိပါ
တယ်ဘုရား) ဒါဖြင့် ဝိပရိဏာမ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးတာက
ဘာ သစ္စာတုံး (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား)။

အခါဖောက်ပြန်ပျက်စီးတဲ့ကိစ္စကို သိတဲ့ဉာဏ်က ဘာ
ဉာဏ်ခေါ်မတုံး (ကိစ္စဉာဏ်ပါဘုရား)၊ အ ကိစ္စဉာဏ်ဟာ
ဝိပသုနာထဲ အကုန်ပါသွားတယ်၊ (မှန်ပါ) ရိပ်စီကြပြီလား၊
(ရိပ်စီပါပြီ) ခင်ဗျားတို့အနိစ္စလည်း ဒီထမ္မာ ပါသွားတယ်၊
(ခုက္ခ)လဲပါတယ်၊ (အနတ္တ)ကော (ပါ_ပါတယ်ဘုရား) အသာ
ကော (ပါ_ပါတယ်ဘုရား)။

သစ္စာ၏ကစတက်၊ သစ္စာ၏ပြီး ဘယ်ဉာဏ်တက်
မယ်၊ (ကိစ္စဉာဏ်တက်ရပါမယ်) ကတ္တာ၏ကျတော့ နိဗ္ဗာန်
ရောက်ပါပြီ)

ရှေးဦးစွာ ဒါတွေ ခုက္ခသစ္စာလို့ သိတာက သစ္စာ၏
(မှန်ပါ) ဒါတွေမှာ နိဗ္ဗာစက်တဲ့ကိစ္စ၊ ပြုပြင်ရတဲ့ကိစ္စ၊ ပူပင်
ရတဲ့ကိစ္စ ဖောက်ပြန်ရတဲ့ကိစ္စ ရှိ_မရှိ (ရှိပါတယ်ဘုရား) ဒီကိစ္စ
တွေကို ပျောက်ပျောက်သွားတာမြင်တိုင်း အောင် သူ_ကိစ္စနိဗ္ဗာန်စက်
တာကိုး ဆိုတာမသိဘူးလား (သိပါတယ်ဘုရား)။

ဒါဖြင့် နိဗ္ဗာစက်ပြီး ပျောက်ပျောက်တဲ့ကိစ္စ သူ_မှာ ရှိ_မရှိ
(ရှိပါတယ်ဘုရား) အခါကိစ္စသိတဲ့ဉာဏ် ဘာဉာဏ်ခေါ်မယ်

(ကိစ္စညာ၏ခေါ်ပါတယ) ဒါဖြင့် ဒီကိစ္စကိုသိတဲ့ညာ၏သည်
ဒကာ, ဒကာမတို့ (တဏ္ဍာ ဥပါဒါန ကံ) တွေကို မဖြတ်ဘူး
လား (ဖြတ်ပါတယ်ဘူး)။

ကံဖြတ်လိုက်တော့ ဒကာ, ဒကာမတို့ ဗာတိလာသေးရဲ့
လား (မလာပါဘူးဘူး) ဒါဖြင့် ကံကိုဖြတ်ချင်လို့ရှိရင် ကံက
ရေးပိုင်းရောက်နေတော့ သူ့အရင်တဏ္ဍာဖြတ်လိုက်ရင် ဥပါဒါန
လာသေးရဲ့လား (မလာပါဘူး) မလာရင် နောက်ကံကော့
(မလာပါဘူး)။

ဒါဖြင့် တဏ္ဍာသိမ်းနိုဗ္ဗာန်ဆိုတာ ပေါ်ပြီလား (ပေါ်ပါပြီ
ဘူး) ဒီဘက်က ဓန္တာသိမ်းနိုဗ္ဗာန်ဆိုတော့ကော့ (ပေါ်ပါပြီ)
ဒီတဏ္ဍာသိမ်းလိုက်ရင် ဒီဓန္တာကော့ (မလာပါ) သိမ်းပြီးသားပဲ
ဆိုတာ ပေါ်ကြပြီလား (ပေါ်ပါပြီ) ဓန္တာကြီးဟာ ဒီအတိုင်းပဲ ဒီ
ဓန္တာကြီး၏ကိစ္စကိုသိရင် ကိစ္စညာ၏ရရင်ပြီးတာပဲ (မှန်ပါ)
သဘောကျပြီလား (ကျပါပြီ)။

ကိစ္စညာ၏သည် ဒကာ, ဒကာမတို့ သိရမည့်ညာ၏လား၊
ဗွားများရမည့်ညာ၏လား (ဗွားများရမည့်ညာ၏ပါဘူး) ဗွား
များရမည့်ညာ၏ဆိုတာ သေသေချာချာမှတ်ပါ (မှန်ပါ)။ ဒီက
ကိစ္စပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း ဒီကသိ-သိပေးရမယ် (မှန်ပါ) ကိစ္စ
ပေါ်တိုင်း (သိ-သိပေးရပါမယ်) ဒါဖြင့် အသိပေါင်း ဘယ်
လောက်ပါလိမ့်ဆိုတော့ အများကြီး (မှန်ပါ)။

မွားများလို့ ကိစ္စကိုသိတဲ့ အသိပေါင်းအများကြီး ဖြစ်လို့
ရှိရင် ကတည်ကြရောက်တော့မယ် (မှန်ပါ) ဘာဖြစ်လို့တဲ့
သူက မွားမှရတဲ့ ဘာဝတ္ထုကိစ္စက ဒီနေရာမှာကိုးဗျာ (မှန်ပါ)
သဘောပါဠိလား (ပါ_ပါဠိဘုရား) ဒါဖြင့် “ကိစ္စညာ၏သည်
(ဝိပဿနာ၏) (မှန်ပါ) “ကတည်၏သည် မဂ်ညာ၏ဖိုင်
ညာ၏ (မှန်ပါ) ဒီလို့ ခွဲယူပါ သဘောကျိုးလား (ကျပါတယ်)
ကိစ္စညာ၏သည် (ဝိပဿနာ၏ပါ) ကတည်၏သည် (မဂ်
ညာ၏ဖိုင်ညာ၏ပါ)။

ပဋိဝဏ္ဏားဦးကိုဟောတုန်းက ဒီပြင်ညာ၏များ ပါသေး
သလား (မပါ_ပါဘူးဘုရား)(သစ္စညာ၏)ကို ဘုရားက ရေးဦးစွာ
ဟောလိုက်တယ်၊ ပြီးတော့ ဘာဟောတဲ့ (ကိစ္စညာ၏ဟောပါ
တယ်) နောက် ဘာညာ၏ဟောသတုံး (ကတည်ပါဘုရား)
အဲဒီတော့ ကော်များညီသွားပြီ အညာသိကော်များညော ကော်များ
ညီသိ သွားပြီဘုရားက မခြောဘူးလား (ရြောပါတယ်ဘုရား)
တရား သက်သေ သာဓကကလည်း(တရားဦးပါဘုရား)
ဓမ္မစကြာ တရားမှာ (မှန်ပါဘုရား)။

ခင်များတို့က တရားဦးကို မူလိုက်ကြဘူး၊ တရားအဲသံဃာ
လိုက်နေကြလို့ ဓာကျနေကြတာ ရိပ်မိပါဠိ
မြတ်စွာဘုရားရေးဦးစွာဟောတဲ့ တရားဦးကမှ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တုဝါ
မင့်တာ (မှန်ပါ) အလယ်ပိုင်းတရားတွေကျတော့ အုရားက

ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တ ဝါဋ္ဌဟောရတာ ပါလာတယ်၊ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့
ဒီတရားဟောမှ ဟိုပုဂ္ဂိုလ်_ဟိုတရားဟောမှဆိုတဲ့ အလည်
တရားအတွက် ပုဂ္ဂိုလ် အလိုက်ဟောရတာ၊ ရှေးဦးစွာဟောတဲ့
တရား က ပုဂ္ဂိုလ်လိုက်သေးရဲ့လား (မလိုက်ပါဘူရား)။

ဘာဟောတုံး (သစ္ဓောက်ဟောပါတယ်) သစ္ဓောက်၌ြီး
တော့ ဘာဟောတုံး (ကိစ္ဓောက်ဟောပါတယ်) ၌ြီးတော့ ဘာ
ဟောတုံး (ကတ္ထာက်ဟောပါတယ်) အဲဒီတော့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ
ငဲ့သေးရဲ့လား (မင့်ပါဘူရား) ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မင့်တဲ့တရားမှ
ဓမ္မဓိဇ္ဈာန်လို့မှတ် (မှန်ပါ) ရိပ်မိ၌ြီးလား (ရိပ်ပါ၌ြီ) ပုဂ္ဂိုလ်
သတ္တဝါငဲ့ ဟောတဲ့တရားဟာ ငါကို ဟောတာမဟုတ်ဘူးလို့
မှတ်ပါ၊ သူ့အတွက်သာသက်သက် ဟောတာ (မှန်ပါ) ရိပ်
၌ြီလား (ရိပ်မိပါ၌ြီ)။

ဒါဖြင့် ခင်ဗျားတို့က ဘယ်ဟာတွေ လိုက်နေကြပါ
လိမ့်မတုံးလို့ ဒကာ,ဒကာမတွေကို ဘုန်းကြီးက မေးစစ်လိုက်တဲ့
အခါကျတော့၊ ဘယ်သူဟာ ဘာနဲ့ ကျွေတ်သွားတယ်၊ ဒါဟာ
သူကိုဘုရားကဟောလို့ သူကျွေတ်တာ၊ မင်းနဲ့မဆိုင်ဘူး (မှန်ပါ)
ရိပ်မိ၌ြီလား (ရိပ်ပါ၌ြီ) ဥပမာ ဒီဇွဲ ဒီဇွဲ မတ္တာ့လို့ ဒါရှစ်ရိုယ်ကို
ဟောတယ်၊ ဒါရှစ်ရိုယ်ကိုဟောတာ ခင်ဗျားတို့က သွားမလုပ်
နဲ့၊ ဒါရှစ်ရိုယ် တစ်ယောက်တည်းရတာ (မှန်ပါ) ရိပ်မိ၌ြီလား
(ရိပ်ပါ၌ြီ) ဒီပြုပြုလူရမယ်ထင်သလား (မရပါဘူး) မရဘူး

သူကမိပါဘိညာ မိ.ရတာ (မှန်ပါဘုရား) သဘောပါမြို့လား
(ပါ_ဝါမြို့)။

ဒါရိခိုဗုဟောတဲ့ တရားကို အရှင်ရွှေဗာပန် သွားဟောရင်
ရပါမလား (မရပါဘူးဘုရား) ပေါ်မြို့လား (ပေါ်ဝါမြို့) ဒါဖြင့်
အများနဲ့ ဆက်ဆံတဲ့ တရားကိုသာလိုက်ပါ၊ (မှန်ပါ) (သစ္စ
ဥာဏ်၊ ကိစ္စဥာဏ်၊ ကတဥာဏ်) ဒကာ, ဒကာမတို့ ပုဂ္ဂိုလ်လိုက်
သေးရဲ့လား (မလိုက်ပါဘူးဘုရား) ပွဲဝါရိဝါးလုံးကိုဟောတဲ့
တရားဦး (မှန်ပါ) ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မဆို သစ္စာဟောရမှာကိုးဗျာ (မှန်
ပါ) သစ္စာမဟောပနဲ့ နိဗ္ဗာန်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရှိရဲ့လား (မရှိပါ
ဘုရား)။

အရှင်သာရီပုတ္တာဟောတဲ့ တရား ခင်ဗျားတို့လိုက်နိုင်ပါ
မလား (မလိုက်နိုင်ပါဘုရား) ဒါထွေ့က ပုဂ္ဂိုလ်သယေဉ်
ပုဂ္ဂိုလ်လိုက်ဟောတာ (မှန်ပါ) သဘောကျေမြို့လား (ကျပါမြို့)
ပုဂ္ဂိုလ်မလိုက်ပနဲ့ ဟောခဲ့တဲ့ တရားက ဒီဥာဏ်သုံးချက်လို့
မှတ်လိုက် (မှန်ပါဘုရား) ပေါ်ကြမြို့လား (ပေါ်ပါမြို့ဘုရား)။

(သစ္စာဥာဏ်)ရှေးဦးစွာအားထားပါ (မှန်ပါ) နောက်ဘယ်
ဥာဏ်လိုက်ရမလဲ (ကိစ္စဥာဏ်ပါဘုရား) နောက်(ကတဥာဏ်)
ကျ တော့ကို ဒကာ, ဒကာမတွေ နိဗ္ဗာန်ဖြင့်တဲ့ ဥာဏ်လိုတော့
မပြီး သေးဘူးလား (ပြီးပါတယ်) လျှော့စီးသုံးထစ်နဲ့ နိဗ္ဗာန် ကို
ရောက်တယ် (မှန်ပါ) ခင်ဗျားတို့က စေယှဉ်ခြောက်ထစ်မှ တပည့်

တော် တို့က အညာင်းပြုချင်တယ်ဘုရား၊ ဆယ့်ခြာက်ထစ်
တက် ချင်တယ်ဆိုရင်တော့ ရောက်မှာမဟုတ်ဘူး (မှန်ပါ)
လမ်းတွင် အမောဆိုက်မယ် (မှန်ပါ) ရိပ်မြိုလား (ရိပ်မိပါပြီ)။

မိတ်ကလေးတစ်ခုဟာ ဖြစ်ပြီး ပျက်တာပ (မှန်ပါ)
သဘောကျိုးလို့လိုတော့ (ကျပါပြီ)၊ ဘယ်မိတ်မဆိုဘာတဲ့း (ဖြစ်ပြီး
ပျက်ပါတယ်) ဖြစ်ပြီး ပျက်တာပဆိုတော့ ခင်ဗျားတို့ မိတ်ကိုရှု၊
(မှန်ပါ) ဒကာ,ဒကာမတွေ ဘုန်းကြီးဘာသင်ပါလိမ့် (မိတ်ကို
အရှုခိုင်းတာပါဘုရား)။

အခုပောနေတာ သစ္စာဥာဏ်ဆိုတော့ (ဓမ္မာနပသုနာ)
ကိုပောနေတာပါစိတ္တာနုပသုနာအရှုခိုင်းမြားသော်လည်း ဓမ္မ
နုပသုနာ ပြန်ရောက်ပါတယ်။

မိတ်ကို ရှုတာ သဘောကြိုးလို့လိုတော့ (ကျပါပြီ) မိတ်ကို
(သစ္စာဥာဏ်) နဲ့ရှုပါ၊ (မှန်ပါ) မိတ်ကို (ကိစ္စာဥာဏ်) နဲ့ရှုပါ
(မှန်ပါ) သဘောပါပြီလို့လိုတော့ (ပါပါပြီဘုရား) ဒါမှ နိဗ္ဗာန်ကို
(ကတ) ဥာဏ်နဲ့ မြင်မယ်၊ (ကတ) ဥာဏ်ဆိုတာ နိဗ္ဗာန်ကို
မြင်တဲ့ဥာဏ်ကိုဆိုတယ်၊ ပြီးပြီလို့သိတဲ့ဥာဏ်ပ (မှန်ပါဘုရား)။

မိတ်ကိုရှုတော့ ရှု့မိတ်ချုပ်ပြီး နောက် မိတ်မပေါ်ဘူး
လား (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား) နောက်မိတ်နဲ့ အသက်မရှင်ဘူး
လား (ရှင်ပါတယ်ဘုရား)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေးနည်း

၂၆၃

ဒါကြောင့် ရှုံးစိတ်ချုပ်တဲ့ အသေကို ရှင်တဲ့စိတ်နဲ့
ကြည်ပါ (မှန်ပါ) အသေကို (အရှင်နဲ့ကြည်ပါ)။ ဂိပသာရာ
မဖြစ်ဘူးလား (ဖြစ်ပါတယ်ဘူရား)။ ကောင်းပြီ ဒါဖြင့် ကို
ဉာဏ်မရဘူးလား (ရပါတယ်ဘူရား)။

ကြောတော့ ကိုယ့်အသေတွေ ကိုယ်မြင်ကော့ ခက္ခ ခက္ခ
သေတာ မမြင်ဘူးလား (မြင်ပါတယ်ဘူရား)။

စိတ်ကလေးတစ်ခု ပေါ်ပြန်ပြီ၊ ကိုယ်တစ်ယောက်သေပြန်
ပြီ၊ နောက်စိတ်ကလေး တစ်ခုပေါ်ပြန်၊ ကိုယ်တစ်ယောက်
သေပြန် (မှန်ပါ) ကိုယ့်အသေတွေကိုယ်မြင်တာကြောတော့ မမှန်း
ဘူးလား၊ (မှန်းပါတယ်ဘူရား)။ ဒီလိုပြစ်လာရင် နို့ဒ္ဓဉာဏ်
တက်တာပဲ (မှန်ပါ)။

ဒီအသေချည်းမျိုး မလိုချင်တော့ပါဘူးဆိုတဲ့ ဉာဏ်မလာ
ဘူး လား (လာပါတယ်ဘူရား)။

လာလို့ရှိရင် အသေပျောက်ပြီးသကာလ၊ မဂ်ပေါ်လာ
တယ် (မှန်ပါ) အသေမလိုချင်တော့ပါဘူးဆိုတာ ခုက္ခအစ်မို့
မလိုချင်ပါဘူးလို့ လာလိုက်သည်နဲ့တစ်ပြိုင်ထဲ ခန္ဓာဝါးပါး
အကုန်ပျောက်တယ် (မှန်ပါ) ဘာသွား ပျောက်သွားတာတုန်း
(ခုက္ခသွားပျောက်သွားတာပါဘူရား)။

၂၆၄

မိုးကုတ်ဝိပဿနာအခြေခံ၊

ခုက္ခမရှိတဲ့ ခုက္ခပျောက်တဲ့နေရာကို သီပြန်လို့ရှိရင်
(ကတညာ၏) ပ (မှန်ပါ) ဒါ နိဗ္ဗာန်မြင်တဲ့ညာ၏ပ၊ ပေါ်ကြပြီ
လား၊ (ပေါ်ပါပြီဘရား) ကဲ ကြိုးစားကြ။

နိုး (၂) ၈၁ (၁၆)

* * * * *

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေ့ချေးနည်း

၂၆၅

**အရှင်ကောဏ္ဏည်သွာသီပြီး
သောတာပန်တည်ဖို့တရားတော်**

အားလုံးအကာ, အကာမတွေ ကြားဘူးကြပါလိမ့်မယ်နော်။
 အညာသီကောဏ္ဏညာဆိုတဲ့ ပါ့နိုဟာ ဓမ္မစကြာကို ချတ်ရင်း
 ဖတ်ရင်းနဲ့ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ပါလိမ့်မယ်။ သူများရွတ်သံကြား
 ဘူးတဲ့ သူလည်း ပါလိမ့်မယ်၊ ကောဏ္ဏညာ = ကောဏ္ဏည်သည်
 အညာသီ = သီသွားပြီ၊ ကောဏ္ဏည်သည် သီသွားပြီဆိုတဲ့ ဥစ္စာ
 အကာ, အကာမတွေ ဘာသီသွားတာတုံးလို့ မေးဘို့ မလိုဘူးလား
 (လိုပါတယ်ဘူား)။

ကောဏ္ဏညာ = ကောဏ္ဏည်သည် အညာသီ = သီသွား
 ပြီဆိုတဲ့ ဥစ္စာဟာ လူပြည်မှာလည်း ကျော်ကြားတယ်၊ နတ်ပြည်
 လည်း ကျော်ကြားတယ်၊ ပြဟ္မာပြည်လည်း ကျော်ကြားတယ်
 အကုန်ပဲ “ကောဏ္ဏည်သီသွားပြီ”， ကောဏ္ဏည်သီသွားပြီ”ဆိုတဲ့
 ဥစ္စာအားလုံးပဲ ကျော်ကြားတယ် (မှန်ပါဘူား) သီသွားတယ်ဆို
 တာသည် ဘာသီပါလိမ့်မလည်လို့ မေးတော့မ အကာ, အကာမ
 တို့ သွာသီသွားတယ်၊ အကာ, အကာမတွေ ဘာသီသွားသလဲ
 (သွာသီသွားပါတယ်ဘူား)။

သွာသီသွားတော့ကို ဘာဖြစ်ပါလိမ့်မလေလို့ အမေး
 ထုတ်ဖို့လိုလာတယ်၊ သောတာပန်ဖြစ်သွားပြီလို့ ပြောတာ၊
 သောတာပန်ဖြစ်သွားပြီလို့ ပြောတာ၊ သောတာပန်တည်တာဆို
 တဲ့ ဥစ္စာက သွာလေးပါးလုံး သီသွားတယ်။

သစ္ဓာသီသွား၌ဆိုတာ ပဋိမ ခုက္ခသစ္ဓာသီသွားတော့ ခုက္ခသစ္ဓာက ခုက္ခသစ္ဓာ။ သီတာက မရှိသစ္ဓာ၊ သေတာက သမှုဒယ သစ္ဓာ နောက်ခန္ဓာမလာတာက နိရောဓသစ္ဓာဆိုတာ တပြိုင် နက်တည်း သီသွားတာသည် သစ္ဓာလေးပါး တပြိုင်နက်သီသွား ခြင်းဖြစ်တယ်၊ ရိပ်မိကြပြီလား (မှန်ပါ) ကောဏ္ဏည်သီသွားတယ် ဆိုတာ သစ္ဓာလေးပါး တပြိုင်နက်သီသွားတာလို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချပါ (မှန်ပါ)။

ကိုယ့်ခန္ဓာထမှာ သစ္ဓာလေးပါးဟာ တပြိုင်နက်ဖြစ်တာ သီရင် ကိုစြိုးမယ်လို့ မှတ်ကြပါ၊ သစ္ဓာမသီပနဲ့ နိဗ္ဗာန်ဝင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိရှိလား (မရှိပါဘုရား) မရှိတော့ ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေမှာ သီမှုဟာ အရေးကြီးပါတယ် (မှန်ပါ) သီရိုးတော့ သီရုံနဲ့ ပြီးရောလားလို့မေးတဲ့အခါကျတော့ ဗွားသီ သီရ မယ လို့ မှတ်လိုက်ပါရိုး (မှန်ပါဘုရား)။ ဗွားသီ သီရလိမ့်မယ် ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပါ၊ ဗွားသီ သီသွားလို့ရှိရင်ဖြင့် အကုသိုလ် ကံတွေ ယခုဘာဝ မသိမလိမ့်မာလို့ မိုက်တားတဲ့ အပါယ်သွား မည့် ကံတွေဟာ အဖီဗွားပြီးသီတဲ့ တစ်လုံးက အကုန်ပယ်ချ လိုက်ပါတယ်၊ သိပ်အဘိုးတန်ပါတယ် (မှန်ပါ)။

ဧည့်... မင်ဆိုတာသီလုံးကိုဆိုတာလို့သာ မှတ်လိုက် စမ်းပါ (မှန်ပါ) သီလုံးကိုဆိုသဖြင့် သီရမှာက ခုက္ခသစ္ဓာ။ ခင်ဗျားတို့ ယခုရနေတဲ့ ပစ္စပြန်ဘဝဟာ (၂) နံပါတ်ထမှာ

နေပါတယ်၊ (မုန်ပါ) (၂) နံပါတ်ထက် ပေါ်ချင်တာပေါ်
ဘာသစ္စာပေါ်မလ (ခုက္ခသစ္စာပေါ်ပါတယ်) (၂) နံပါတ်ထက်
ရုပ်ပေါ်ပေါ်၊ နာမ်ပေါ်ပေါ် စိတ်ပေါ်ပေါ်၊ ဖသာပေါ်ပေါ် ဝေဒနာ
ပေါ်ပေါ် ဘာဆိုကြမလ (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် ခုက္ခသစ္စာဆိုတာက ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊ ခွေးကိုက်
လို့နာတာ၊ ကျောက်ပေါက်လို့ ဝေဒနာရတာ၊ ခုနာဖြစ်တာကို
ဆိုတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ခုက္ခသစ္စာဆိုတာ ဆနာထဲမှာ ခန္ဓာဝါး
ပါး တစ်ပါးပါး ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်တာကို ဆိုပါတယ်
ရှင်းကြပြီလား (ရှင်းပါပြီ)။

ခုက္ခသစ္စာဆိုတာ ဆန္ဓာဝါးပါးပေါ်တာ၊ တစ်ပါးပါး ပေါ်
တာကို ဘာဆိုကြမလ (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား) ခုက္ခသစ္စာလို့၊ သေ
သေချာချာမှတ်ပါ၊ (မုန်ပါ) ဆနာထဲမှာ သီလုးလေနဲ့ နေလိုက်
လိုရှိရင်ဖြင့် ဒါက ခုက္ခသစ္စာ ဒီက သုဒ္ဓါ ပညာနဲ့ သီပေး
လိုက်တယ် ဆိုလိုရှိရင်ဖြင့်...တဲ့...အညာသီကောဏ္ဏညာ
လိုဖြစ်မယ် (မုန်ပါ)။

ကောဏ္ဏညာ = ကောဏ္ဏညာည်။ အညာသီ = ခုက္ခ
သစ္စာကို မဂ်နဲ့ သီပြီဆိုတော့ (၃) နံပါတ် သွားသေးသလား
(မသွားပါဘူးဘုရား) ဒါဖြင့် ဒီသီလုး တစ်ခုဟာ ဘယ်လောက်
အရေးကြီးနေသလဲ (အရေးကြီးပါတယ်ဘုရား) ဘယ်လောက်
အရေးကြီးတပ်ဆိုတာ ပေါ်ကြပြီလား (ပေါ်ပါပြီဘုရား)

အခါကြောင့် ခင်ဗျားတိ.ကို ကယ်တင်ဘိ.ရာ ဒီအသိ
တစ်လုံးပရှိတယ်၊ ယခုဘဝ ဓန္တပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်း သိပေး
ပါ၊ ဝေဒနာပေါ်လသိ၊ စိတ်ပေါ်လသိ၊ သိတဲ့အခါကျလို.ရှိရင်
ဖြင့်အသိခန္တဘာသစ္ာတုံး မေးမှာစိုးတဲ့အတွက်ဒီမှာထောက်
ကြည့် ဘာသစ္ာတုံး (ခုက္ခသစ္ာပါ)။

ခုက္ခသစ္ာသိတယ်၊ သိလုံးက မဖြတ်ဘူးလား (ဖြတ်ပါ
တယ်ဘူးရား) သိလုံးသည် ကားဆိုရင်ဖြင့် သိပါရြှိဆိုလို့ ရှိရင်
ဖြင့် ဝိပသုနာမင်ကသိတယ်လို့မှတ်လိုက်စမ်းပါ။ သဘောကျြှုံး
လား (ကျပါရြှိ) သူသိတာနဲ့ပဲ ဒီကတော်ဌာအဖော် လုပ်သေး
ရဲ့လား၊ (မလုပ်ပါဘူးဘူးရား) ခင်ဗျားတိ.သူများ ပြောလား၊
မျက်မြင် လား (မျက်မြင်ပါဘူးရား)။

အခုပြောတာကခင်ဗျားတိ. မျက်မြှင်ကို ပြောပါတယ်၊
မြင်တယ်ဆိုလို.ရှိရင် ဒကာ,ဒကာမတိ.နဲ့အလျှော်ဆုံးကကိုယ့်
စိတ်ကိုယ်ရှုတာက အလျှော်ဆုံး ဖြစ်နေတယ် (မှန်ပါ) သဘော
ကျရဲ့လား (ကျ ပါတယ်ဘူးရား) သူများစိတ်ရှုရမှာလား ကိုယ့်
စိတ်ရှုရမှာလား (ကိုယ့်စိတ်ရှုရမှာပါ)။

ကိုယ့်စိတ်ကိုယ်ရှုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သည်တဲ့ အမှန်ကို သိသော
ကြောင့် ကိုယ့်စိတ်က ကိုယ်ပြန်သိလိုက်တဲ့အချိန်ကျတော့
ဒကာ,ဒကာမတိ. စိတ်ဆိုတာ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတဲ့စိတ်ကတစ်
မျိုး သိတဲ့စိတ်ကတစ်မျိုး သဘောကျြှုံးလား (ကျပါတယ်ဘူး)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း

၂၆

ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက်ကိုသိတယ် သဟောကျြှုံးလား (ကျပါတယ် ဘုရား) ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက်က အသေ (မှန်ပါ) မဂ်ကအရှင် သူက နောက်မှပေါ်ရတာကိုး (မှန်ပါ)။

အသေကိုအရှင်နဲ့သိပေးတယ်၊ ဒါဝိပသာခေါ်တယ်၊
အသေကို အရှင်နဲ့သိတာ (ဝိပသာ ခေါ်ပါတယ်ဘုရား)
အသေကိုအရှင်နဲ့သိရင်ခါဝိပသာခေါ်တာပဲတဲ့သုံးနေလို့
ခင်များတို့က နားယောင်နေတာ၊ ကိုယ့်အသေကိုကိုယ့်အရှင်
မိတ်နဲ့သိရင် ပြီးတာပဲ (မှန်ပါ)။

ကြည့်ပါ၊ ဒီထဲမှာ မိတ်ကလေးတစ်ခုပေါ်လာတယ်၊ မိတ်
က ၁ နဲ့ ၂ ပုံရှိတယ်၊ ၁ ဆိုရင် ဖြစ်တယ်၊ ၂ ဆိုရင် ပျက်
တယ် (မှန်ပါ) အဲဒါကလေးကို နောက်သိလုံးလေးနဲ့ နောက်
မိတ်နဲ့သိပေးလိုက်တာပေါ့၊ နောက်မိတ်နဲ့ အသက်ရှင်နေတာ
မိမိတ်က သေသွားပြီ၊ လူတစ်ယောက်သေသွားပြီ မောင်ဘအေး
ဖြင့် မောင်ဘအေးတစ်ယောက်သေသွားပြီ၊ ကိုယ့်အသေကို ဒီက
နေကြည့်ပေး (မှန်ပါ)။

အသေဟာ ဘာသစ္စာခေါ်ကြမလ (ခုက္ခသစ္စာပါ) အသိ
ကမဂ္ဂသစ္စာ (မှန်ပါ)၊ ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ကိုယ့်အသေကိုယ်သိတာ
ဝိပသာခေါ်တယ် ပေါ်ကြုံးလား (ပေါ်ပါပြီဘုရား) ဒီလို့ဆို
တော့ ဝိပသာ ခက်သေးရဲ့လား (မခက်ပါဘုရား)။

သေတာကစိတ်တရာနဲ့ သေသွားပြီ အသက်ရှင်နေတဲ့
ဉာဏ်နဲ့ ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါကျတော့ သူများအသေမြင်တာလား၊
ကိုယ့်အသေကိုယ်မြင်တာလား၊ (ကိုယ့်အသေကိုယ်မြင်တာပါ
ဘုရား) ဒါဖြင့်ကိုယ်သေတယ်ဆိုတော့ သေတာသည်ခုက္ခာမဟုတ်
ရဲလား (ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား)။

သေတာကခုက္ခာသစ္စာ၊ ကိုယ့်အသေကိုယ်သိတာက မင်
ဉာဏ်မျို့သိတာ မဂ္ဂသစ္စာ (မှန်ပါ) လောကီမဂ္ဂသစ္စာဆိုတာ
ကျေနှစ်ပါလား (ကျေနှစ်ပါပြီ) ကိုယ့်အသေကိုယ်သိတာဝိပဿ
နာ ခုက္ခာသစ္စာအဖော်ဖန်သိနေတာက (မဂ္ဂသစ္စာပါဘုရား)။

ကိုယ်သေတာကိုဘယ်သူမှ မသိဘူး၊ သေမှာထင်ပါရဲ့ဆို
တာတော့ လူတိုင်းပြောကြပါတယ်၊ သေတဲ့အချိန်သိသေးရဲ့
လား (မသိပါဘူးဘုရား) အဲဒါတွေခေါ်ဗျားတို့ ခုနကပြောခဲ့တဲ့
သစ္စာဉာဏ်မရလို့ ခဲတော့ စောစေးစီးရထားတော့အိုး.. သေ
တာအထူးမဟုတ်ပါဘူး အစကာတည်းက သေနောတာ(မှန်ပါ) မ
လာပေးဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား) ဒါကြောင့် ဘုရားရဟန္တာ
များကျတော့ အစောကြီးကအသေတွေသိနေတာ အထူးအဆန်း
လား ဆရာဝန်လက်လွှတ်ရတဲ့ ဝေဒနာအထူးအဆန်းလားလို့
မေးတဲ့အခါကျတော့ အထူးအဆန်းမဟုတ်ပါဘူး အရင်သေဘူး
နေပါပြီဆိုပြီး သကာလဒကာ, ဒကာမတို့ဒီအသေခန္ဓာကြီးကို
မတွေ့ရမည့်နေရာ မြင်နေတော့ ဘုရားရဟန္တာကျတော့ ပြီးများ
နေလိုက်သေးတယ် (မှန်လှပါ)။

ကိုင်း.. ဒါဖြင့်ဝိပသုနာဆိုတာ အသေကိုအရှင်နဲ့ကြည့်
တာလို့မှတ်၊ ဝိပသုနာ ဆိုတာ မွားတာ၊ တောကျောင်း၊ တောင်
ကျောင်းသွားခြီး ရှုရတယ်လို့များမှတ်နေတာ ဟုတ်ကြရဲ့လား
(မဟုတ်ပါဘူးဘုရား)။

ကိုယ့်အသေကာယ်မှာရှိတုံး (ကိုယ့်ခန္ဓာထမှာပါဘုရား)
ကိုယ့်အသိကောာ (ခန္ဓာထမှာပါဘုရား) ဒါကမွှေ့ဌာန်းကျောင်း
ပဲဗျာ၊ (မှန်ပါဘုရား) ရိပ်မိုးဤလား (ရိပ်မိပါ၍) ခင်ဗျားတို့ကို
တောမထွက်ချင်အောင်ဘုန်းကြီးက ဟောနေပြန်ခြိုလို့မဆိုကြ
နှင့်အေး၊ ခင်ဗျားတို့ကတော့ ထွက်မှာလည်းမဟုတ်ပါဘူး၊ အား
ထုတ်ဘို့လိုရင်းကတော့ ကိုယ့်အသေကိုယ်သိရင်းတာပါ (မန်
ပါ)။

တောထဲသွားနေပေမဲ့လည်း မြို့စိတ်ပေါက်နေမယ်ဆိုရင်
ကိုယ့်အသေကိုယ်သိနိုင်ပါမလား (မသိနိုင်ပါဘုရား) တော
ကျောင်းတောင်ကျောင်းဆိုတာရင်းရင်းပြောပါမယ်၊ ဝိပသုနာ
ကလော့ခါးခုံကတစ်ပေတွက်ရင်တောကျောင်း တောင်ကျောင်းပါ
ပ၊ ဒါကအဘိဓမ္မာနည်း၊ တောကျောင်း၊ တောင်ကျောင်းဆိုတာ
ကသမထအတွက် ဟောတာ (မှန်ပါ)ဒါက သုတ္တုန်နည်း အတိုင်
မွာနည်းနဲ့၊ သုတ္တုန်နည်းဟာ တစ်ခြားနဲ့ (မှန်ပါဘုရား)ပေါ်၍
လား (ပေါ်ပါ၍ဘုရား) ဝိပသုနာအတွက်ကတော့ လော့ခုံက
ဆင်းရင်းတောကျောင်း၊ တောင်ကျောင်းဖြစ်တယ် (မှန်ပါ)။

ဒါဖြင့်ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ,ဒကာတွေ ဘုန်းကြီးကအခါ
ပြောနေတာက စက်ဝိုင်းကြီးပြောနေတယ်လို့ ခင်ဗျားတို့ကမယူ
ကြပါနဲ့ (မှန်ပါ) ခန္ဓာတ်မှာ ဟောဒီမျက်လုံးကမြင်တယ်ဆို
တော့ ခန္ဓာတ်မှာပေါ်တဲ့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် (မှန်ပါ)။

ဒီမြင်စိတ်ကလေးသည် ကားလို့ဆိုလိုရှင်ဖြင့် ကိုယ့်
ခန္ဓာ ပိဉာဏ်ကွဲနဲ့ ဆိုတဲ့စိတ်ကလေး သေသွားပြီဆိုပြီး ဒီက
နေ သိပေးလိုက်တော့ တဏ္ဍာဆက်သေးရဲ့လား (မဆက်ပါဘူး
ဘုရား) “ခုက္ခသစ္စာ”သိတဲ့ “မဂ္ဂသစ္စာ” ဆိုတော့ခင်ဗျားတို့
သည် အညာသိ (ဥပမာ)။.. ဒကာ,ဒကာမတွေ အညာသိဒကာ,
ဒကာမတွေဆိုရင်လည်း လွှမလား (မလွှပါဘူးဘုရား) ဒကာ,
ဒကာမတွေသည် အညာသိ ဒီသစ္စာ ကိုသိသွားပြီ (မှန်ပါ)
သဘောကျေပြီလား (မှန်ပါ)။

ဒကာ,ဒကာမတွေသည် ဖြစ်ဗျက်ခုက္ခသစ္စာကိုသိသွားပြီ
သဘောပါလား (ပါ,ပါပြီ) ဒါဖြင့်အသိခံရတာက ဘာသစ္စာတုံး
(ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား) သိတာကလေးကဘာပါလိမ့် (မဂ္ဂသစ္စာပါ
ဘုရား) ဒါဖြင့် ခင်ဗျားတို့မဂ္ဂရသို့အလုပ်ဟာ ရုတောင်းအလုပ်
လားအသိအလုပ်လား (အသိအလုပ်ပါဘုရား)။

ကိုယ့်ညာက်နှင့်ကိုယ်သိပြီးသကာလ နိုဗ္ဗာန်သွားရမယ်
(မှန်ပါ) သိအောင်လုပ်တာက ကိုယ့်ညာက်နဲ့ကိုယ်လုပ်ရမယ်
(မှန်ပါ)ဘုရားကိုတော့ ကျေးဇူးတော်ရှင်အဖြစ်နဲ့ ကိုးကွယ်ရ

မယ်၊ နိဗ္ဗာန်သွားချင်တာက ကျေးဇူးတော်ရှင်ဘုရားပြောတဲ့
စကားအတိုင်အသိအလုပ်လုပ်ပါတော့မယ်ဆိုမှန်ဗာန်ရောက်
မယ်။

ကိုင်း..ဒကာ,ဒကာမတိ..ခင်ဗျာတိ..ကိုယ့်စိတ်ကိုကိုယ်
ရှုပါစိတ်စိတ်ရှင်းရှုရမဲ့အလုပ်ဟာ အတော်အရေးကြီး ပါ
တယ်၊ ဒါကိုယ့်စိတ်လို့ဆိုသဖြင့် ကိုယ်သိပါဆိုတော့ သိတဲ့
အချိန်မှာဒီ စိတ်ရှိသေးရှုံးလား (မရှိပါဘူးဘုရား) နစ်စိတ်နဲ့
အသက်မရှင်ကောင်းဘဲကိုး (မှန်ပါ) တစ်စိတ်နဲ့သာအသက်
ရှင်ရမယ်..

အဲဒီတော့ ကိုယ့်စိတ်ကိုကိုယ်သိပါ ဆိုပြားသော်လည်း
စိတ်ကိုသိရတာမဟုတ် “အပျက်”ကို သိရတာပေါ်ကြံ့လား
(ပေါ်ပါကြံ)ကိုယ့်စိတ်ကိုယ်သိပြားသော်လည်း(အပျက်ကိုသိရ
တာပါဘုရား) ဒါဖြင့်ဒီက အပျက်၊ ဒီကမဂ်ဆိုတာသွားကိုက်
တယ်။ ဒါကလေးတွေက အချက်ကလေးတွေလို့မှတ်ပါ။
တော်တော် အရေးကြီးတဲ့စကား(မှန်ပါ)ခင်ဗျားတို့က စီတွာ
နုပသာနာ ရှုဆိုတော့စိတ်ကိုအရှုနိုင်း တယ်လို့ ထင်လိမ့်မယ်
(မှန်ပါ)။

စိတ်ကိုအရှုနိုင်းတာမဟုတ်ဘူးစိတ်၏ “ပျက်မှု”ကိုရှုပါ
ပြောတာ(မှန်ပါ) ဘာပြုလို့တဲ့.. ရှုတဲ့အချိန်မှာဒီစိတ်ရှိသေး
ရှုံးလား (မရှိပါဘူးဘုရား) ဒါဖြင့် စိတ်ရှုရမှာလား၊ အပျက်ရှုရ
မှာလား (အပျက်ရှုရမှာပါ)။

စိတ်၏မရှိမှုကို ရှုခိုင်းတာ၊ ရှိတာရှုနေလို့ရှိရင်ဖြင့်
ဒကာ,ဒကာမတို့ ခိုင်တာမြှုတာရှုသောကြောင့် သသာတဒီဇို
ဖြစ်တယ် (မှန်ပါ)မရှိတာ ရှုမှသာလျှင်.. တဲ့ သသာတဒီဇို က
လွတ်တယ်၊ အသေကိုအရှင်နဲ့ရှုပါဆိုတာ အမှန်ခုံးပါ (မှန်ပါ)
သဘောပါကြလား (ပါ.ပါတယ်ဘုရား)။

အသေကိုအရှင်နဲ့ရှုပါဆိုတာ ဝိပသုနာ၊ စိတ်လာတိုင်း
ရှုနေတာပဆိုရင် ဒါဝိပသုနာမဟုတ်ဘူး၊ ဝိပသုနာအပါးမဝေ
သေးဘူး၊ ဆရာရင်လည်းလိုမယ်၊ ကိုယ်ရင်လည်းလိုမယ် (မှန်
ပါ)။

စိတ်ဟာနှစ်ခုပြိုင်ပေါ်ကောင်းရှုံးလား(မပေါ်ကောင်းပါ
ဘူးဘုရား) ဒါဖြင့် ပထမစိတ်ပျက်ပြီးတော့မှ ခုတိယစိတ်ဖြစ်
တယ်(မှန်ပါ) ခုတိယရှုတဲ့စိတ်ဖြစ်တယ်၊ ဒါဖြင့်ပထမစိတ်က
အသေပါ၊ ခုတိယစိတ်ကရှင်ဆပါ၊ အသေကို.. (ရှင်တဲ့စိတ်
နဲ့ရှု) အဒါမှဝိပသုနာအစစ် (မှန်ပါ)။

ဒကာ,ဒကာမတွေ အသေကိုဘာနဲ့ကြည့်ရမယ်၊ (ဉာဏ်
နဲ့ကြည့်ရမှာပါ) အသေကိုအရှင်နဲ့ကြည့်ရမယ်၊ အရှင်နဲ့မကြည့်
ရင်မဖြင့်ဘူး၊ အသေကိုမတွေ့သေးလို့ရှိရင် အနိစ္စမတွေ့သေး
ဘူး၊ ဒါဖြင့်ဝိပသုနာဆိုတာ ဘာပါလိမ့်မလဲ (အသေကိုအရှင်နဲ့
ကြည့်တာပါ) ဒါမှတ်ထားပါ၊ စိတ္တာနှပသုနာလားအသေကို
အရှင်နဲ့ကြည့်တာလား၊ (အသေကိုအရှင်နဲ့ကြည့်တာပါ)။ ၃၀၃

နာနပသုနာလား၊ အသကိုအရှင်နဲ့ကြည့်တာလား အသကို
အရှင်နဲ့ကြည့်တာပါဘုရား)။

ဒါမှုလမ်းကျတယ်၊ ဘုရားကလည်း “သမုဒယဓမ္မာနပသီ
ဝါဝယဓမ္မာနပသီဝါ စိတ္တသွေးဝိဟရတီ” သမုဒယဓနှင့်ဝယ၊ ဝယ
ဆိတ္တအသပါ (မုန်ပါ)အဲဒီအသကြည့်ပါပြောတာ၊ ဝိပသုနာ
ဆိတ္တဘာပါလိမ့် (အသကိုအရှင်နဲ့ကြည့်တာပါ ဘုရား)

အရှင်အရှင်ချင်း ကြည့်လို့ဖြစ် မဖြစ် (မဖြစ်ပါဘုရား)
ဘယ်နည်းနှင့်မှ မဖြစ်ဘူးဆိုတော့ ဝိပသုနာဖြစ်သေးရဲ့လား
(မဖြစ်ပါဘုရား)။

ဝိပသုနာဆိုတာဘာပါလိမ့် (အသကိုအရှင်နဲ့ကြည့်တာ
ပါဘုရား) အသကိုအရှင်နဲ့ကြည့်တာဆိုတော့အင်း...အခုသော
တာအခုကြည့်ခိုင်းတာ၊ ဒါကြောင့် ပစ္စာပြန်တည့်ရှုဆိုတာဒါ
ပြောနေတာ (မုန်လုပါ) အသကိုအရှင်နဲ့ရတော့ပစ္စာပြန်ကော်
မတည့်ဘူးလား (တည့်ပါတယ်ဘုရား) ရှေးကသေတာလား၊ အခု
သေတာကြည့်ရတာလား (အခုသေတာကြည့်ရတာပါ)။

ဘာသစ္စာကြည့်တာတုံးမေးတော့ (ခုက္ခသစ္စာ)ကိုကြည့်တာ
ပါ။ ဒါခင်ဗျားတို့က ခုက္ခသစ္စာဆိုတာ တခြားမအောက်မော်နဲ့
ဒီအသောနေတာ (မုန်ပါ)။ ကိုယ့်စိတ်ကလေးသေတာကို
ဟောနေတယ်လို့ဆုံးဖြတ်ချက်ချပါ(မုန်ပါ) ဒါဖြင့်အသောခုက္ခ
သစ္စာ၊ သိတာတာ (မဂ္ဂသစ္စာပါဘုရား)သေတာကို အဖော်မလုပ်

ဖြစ်တာက (သမှုဒယသစွာ) (မှန်ပါဘုရား) နောက် ဆန္တာ မလာ
တာက နိဗ္ဗာ့နိဗ္ဗာ့တဲ့ (နိရောသသစွာ) (မှန်ပါ) မရင်းကြသေး
ဘူလား (ရင်းပါပြီ ဘုရား)။

ထပ်ပြောပါတယ်၊ မဟို...ကလာပါ၊ ပသေး...ကရှပါ၊ မဟို
ပသိကော ကျျှော်ဖောရာသေးနေတယ်၊ ငင်ဗျား ဒီဖောရာကနေရှု
ပေးပါလို့ ပြောနေတာ၊ သဘောကျြှေးလား၊ ဘာနဲ့ရှုရမှာတုံးဆို
တော့ အရှင်နဲ့ရှုပေးပါ။ သိအောင်ဉာဏ်နဲ့သွားလိုက်လို့ရှိရင်
ဖြင့် ခေါ်တာက မဟိုပသိကော၊ သဘောကျြှေးလား (မှန်ပါ)
ကိုယ်က ဉာဏ်နဲ့ သွားလိုက်တော့ကိုတဲ့ ကိုယ့်အသေကိုယ်
မြင်ပါတယ်)။

ယားတွေဖောရာကလေးက ဝေအနာမဟုတ်လား (မှန်ပါ)
ခုက္ခစိတ်မဟုတ်လား (မှန်ပါ) အဲဒီခုက္ခစိတ်ကလေးဆီကိုဉာဏ်နဲ့
သွားလိုက်တဲ့ အခါကျတော့ ထွေး...ဘယ်သူသေတာမြင်ရ ပါ
လိမ့် (ကိုယ်သေတာမြင်ရပါတယ်ဘုရား)။

အဲဒီလိုဉာဏ်နဲ့သွားလိုက်လို့ရှိရင်ဖြင့်အသေကခုက္ခသစွာ
အသိက မဂ္ဂသစွာ၊ (မှန်ပါ) လက်နဲ့သွားတာကတော့ အယားပြု
ချင်လို့၊ တာကျာနဲ့သွားတာ (မှန်ပါ)။ ဒီတရားကဖြစ်ပြီး ပျက်
တဲ့ တရားကမဟိုပသိကော၊ လာပါရှုပါလို့ ခေါ်တာ (မှန်ပါ)
သဘောကျြှေးလား (ကျပါပြီ)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမွားနည်း

၂၇၇

တရားကခေါ်လို့၊ ရီရင် ခင်ဗျားတို့က တရား နဲ့လိုက
မလား၊ ဉာဏ်နဲ့လိုက်မလား (ဉာဏ်နဲ့လိုက်ပါမယ်)။ ဘုရား
ကသန္တို့ကောလို့ဟောပြန်တယ် (မှန်ပါ)သန္တို့ကောသာမံပသိ
တ္ထာသာမံ=ကိုယ်တိုင်၊ ပသိတ္ထာ = မြင်အောင်လိုက်စစ်း
ပါ၊ မဟောဘူးလား (ဟောပါတယ်ဘုရား) ကိုယ်တိုင် မြင်
အောင်လိုက်ပါ။ ခေါ်ရာကိုသွားပါမြင်အောင်ဟာဘာတဲ့တဲ့
(လိုက်ပါ) လိုက်ပါသွားပါအသေရှိတွဲဆိုကို (မှန်ပါ) သမား
ကျြဴးလား။ (ကျေပါပြီ)။

ဘုရားကဟောခဲ့တာက အားထုတ်ရတဲ့သောကိုဆေး (မှန်
ပါ) ခင်ဗျားတို့က ဖော်ပသိကောလို့ ရီခိုးတဲ့လိမ့်းဆေးလုပ်နေ
တယ်။ (မှန်ပါ)ကိုလေသာရောဂါပျောက်ပါမလား (မပျောက်ပါ
ဘူး)။ ကောင်းပြီဒကာ, ဒကာမတို့...ခေါ်တာကဘာတဲ့ (ဒဟိ
ပသိကော) ဖော်ပသိကော၊ လိုက်ရမှာက... (သန္တို့ကော)၊ ကိုယ်
တိုင်မြင်အောင်လုပ်ပါ (မှန်ပါ) ဖော်ပသိကောကခေါ်ရာကို
သန္တို့ကောက (မြင်အောင်လိုက်ရမယ်)။

အော်ပသိကောခေါ်ရာကို သန္တို့ကော-နှင့်လိုက်လို့၏ ၂၄
အဲဒါဝိပသုနာဆေး (မှန်ပါ) အော်ပသိကောကခေါ်သည်၊ သန္တို့
ဦးကောကလိုက်သည် ဆိုတော့အသေကိုအရှင်နဲ့သွားတွေ့တယ်
(မှန်ပါ)အော်ပသိကောက အသေကို (မှန်ပါ)သန္တို့ကောလိုက်-
လိုက်တဲ့အခါကျတော့သွားတော့အသေနှင့်နေလို့ ဒကာ, ဒကာမတို့

အထည်တွေသေးရဲလား (မတွေပါဘူး) မတွေတော့ ကိုယ်ခန္ဓာ
အနိစ္စပါလား ဆိတ်သူများပြောလား ကိုယ်လိုက်လိုတွေတာ
လား (ကိုယ်လိုက်လိုတွေတာပါဘူရား)။

အဟိပသီကော ခေါ်ရာကိုသိနှိမ်ကောနဲ့လိုက်လိုနှင့်
ဒါဂိပသုနာအစ်၊ ပေါ်ကြံ့ပြီလား (ပေါ်ပါ့ပြီ) ဒကာ၊ ဒကာမ
တွေမှာ...တဲ့ဆက်ခွတ်ပါအကာလိုကော၊ အကာလိုကောဆို
တာကအခုချက်ခြင်းအကျိုးပေးမယ်ကွောကဲ...ပေး...မပေး...
ကျေပို့ ပဋိန္တသမ္ပါဒ်ထောက်ပြမယ်၍ ကြည့်ကြ။

အဟိပသီကော ခေါ်ရာကိုသိနှိမ်ကောဆိုတဲ့သာမံပသီ
တော့လိုတော့ ကိုယ်တိုင်မြင်အောင် ကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျ
တော့ (ဒီတဏ္ဍာဥပါဒိန်ကဲ) လာသေးရဲ့လား (မလာပါဘူရား)
မလာ တာသည် အခါမလင့် တဏ္ဍာ ဥပါဒိန် သေသွားသော
ကြောင့်တဲ့ အကာလိုကောဖြစ်ပါတယ် (မုန်ပါ) အခါမလင့်
အကျိုးပေးပြစ်လိုက်တယ်။ ပေါ်ကြံ့ပြီလား (ပေါ်ပါ့ပြီ) အခါများ
လင့်သေးလား (မလင့်ပါဘူး) ခေါ်ရာကိုလိုက်လိုက်တာနဲ့
ဒီ(တဏ္ဍာဥပါဒိန်) တရားတွေလာသေးရဲ့လား (မလာပါ
ဘူရား)၊ ရန်သူတွေ အကုန်မသေဘူးလား (သေပါတယ်
ဘူရား)

(အဟိပသီကော) ခေါ်ရာကို (သိနှိမ်ကော) နဲ့ (လိုက်ပေးရ
ပါမယ်) သိနှိမ်ကောနဲ့လိုက်ရင် နိမ္မာန်ကား ဒကာ၊ ဒကာမတို့

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

၂၇၉

ဆုဝေဘင်းအလုပ်လားတဲ့၊ ခေါ်ရာလိုက်ရတဲ့ အလုပ်လား (ခေါ်ရာလိုက်ရတဲ့ အလုပ်ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့်ဒီနေ့တရားမှာကိုယ်တိုင်သိဆိုတာလည်းပေါ်ပသိ
ကော ခေါ်ရာကို သန္တိန္တကောန့်လိုက်မှ (ခုက္ခသစ္စာ)ကို သိတယ
(မှန်ပါ)သဘောကျော်လား(ကျပါတယ်)ခုက္ခသစ္စာသိတဲ့အချိန်မှာ
(သမုဒယသစ္စာ) သော-မသေ(သေပါတယ်ဘုရား)၊ သမုဒယသစ္စာ
သလို့ရှိရင်(နိရောဓ ခုက္ခနိရောဓ) လာ-မလာ (လာပါတယ်)
သဘောပါကြလား (ပါ-ပါတယ်)...ကဲ...ကြိုးစားကြတော့။

နီး(j) ၈ (၄၄၂)

ခွဲရခြားက်ပေါက်ရှိတယ်လို့ ဒကာ,ဒကာမတွေမှတ်ထား
ရမယ်နော်.. (မှန်ပါ)။ မျက်စီပေါက်ကပင့်စွဲသမ္ပါဒ်လည်းတစ်
မျိုး၊ နားပေါက်ကပင့်စွဲသမ္ပါဒ်ကော.. (တစ်မျိုးပါဘုရား) နာ
ခေါင်းပေါက်ကပင့်စွဲသမ္ပါဒ်.. (တစ်မျိုးပါဘုရား) လျှောပေါက်
ကပင့်စွဲသမ္ပါဒ်(တစ်မျိုးပါဘုရား) ကိုယ်ပေါက်ကပင့်စွဲသမ္ပါဒ်
.. (တစ်မျိုးပါဘုရား)။ အ.. ငါးမျိုးတော့ဖြင့် ဒကာ,ဒကာမ
တွေရှုတတ်ပါ၌တဲ့ (မှန်ပါ)။

မျက်လုံးပေါက်က ပေါ်လာတဲ့မျက်လုံးစိတ်ကိုဖြစ်ပျက်ရှု
လိုက်ရင်ခန္ဓာဖြစ်စဉ် မတန်းတော့ပဲ၊ ဖြစ်ရှိးပျက်သွားတဲ့အတွက်
ပင့်စွဲသမ္ပါဒ်ပြတ်တာပဲ.. (မှန်ပါ)။

နားပေါက်က ကြားစိတ်ကလေးပေါ်လာရင် ကြားစိတ်
ကလေးဖြစ်ပျက်ရှုလိုက်ရင်ကော.. (ပြတ်ပါတယ်ဘုရား)။ နာ
ခေါင်းပေါက်က နဲ့တဲ့ စိတ်ကလေးပေါ်လာလို့ရှိရင် သူ့ကိုဖြစ်
ပျက်ရှုလိုက်ရင်ကော .. (ပြတ်တာပါပါဘုရား)။

ပင့်စွဲသမ္ပါဒ်ပြတ်တာပဲဆိုတော့၊ ဧည့်.. ပင့်စွဲသမ္ပါဒ်
သည် ပြတ်တတ်လို့ရှိရင်လည်း အလွယ်သားပါပဆိုတာပေါ်
လာတယ်နော်.. (မှန်လုပါ)။

ဖြစ်ပျက်ရှုလိုက် တဲ့ ပင့်စွဲသမ္ပါဒ်ဘယ့်နဲ့နေကြသလဲ
.. (ပြတ်ပါတယ်ဘုရား) ပြတ်ထွက်သွားတာပဲတဲ့.. တခါစဉ်း

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

၂၈၁

စားပါဉိုး.. တဲ့ ဒကာ, ဒကာမတို့ ကိုယ်ပေါ်မှာယားတဲ့ စိတ်, ယံ
တဲ့ စိတ်, ကောင်းတဲ့ စိတ် တွေလည်း ရှိသေးတယ်။

အဒါတွေပေါ်လာတော့ ဘယ့်နဲ့ လုပ်ကြမယ်.. (ဖြစ်ပျက်
ရူရပါမယ်ဘုရား) ဖြစ်ပျက်ရှုလိုက်တော့ ဘာဖြစ်သွားသလဲ..
(ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပြတ်သွားပါတယ်ဘုရား) ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပြတ်ရင်
နိဗ္ဗာန်ရောက်တာပဲ.. (မှန်ပါ) ဘယ်လိုမှတ်ကြမယ်.. (ပဋိစ္စသ
မ္ပါဒ်ပြတ်ရင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ပါတယ်ဘုရား)။

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကလည်း ဒကာ, ဒကာမတို့ ဘယ်နှစ်ခုရှိ
ပါလိမ့်မတဲ့ မေးတော့ ဘယ့်နဲ့ ဖြေကြမလဲ.. (ခြောက်ခုပါ
ဘုရား)။ ခြောက်ခု၊ ဒီနေ့နောက်ဆုံးပိတ်ပြမှာပဲ.. (မှန်လှပါ
ဘုရား)။

နိဗ္ဗာန်လိုချင်ရင်ဘာလုပ်ရမလဲ.. (ကိုယ်ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
ကိုယ်ဖြတ်ရပါမယ်ဘုရား) ကိုယ်ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် ကိုယ်ဖြတ်ရမယ်
ဆိုတော့ ကိုယ်ခုက္ခာကိုယ်ရှုပြုး ကိုယ်ခုက္ခာကိုယ်ရောင်တာပလို့
မှတ်လိုက်စမ်းပါ.. (မှန်ပါဘုရား) ကိုယ်ခုက္ခာကိုယ်ရှုပြုး.. (ကိုယ်
ခုက္ခာ ကိုယ်ရောင်တာပါဘုရား)။

အ.. ကိုယ်ခုက္ခာကိုယ်မြင်၌ ရောက်ခုက္ခာတွေအ
တွဲလိုက် အပြုလိုက် ပြတ်တော့တယ်ဆိုတာ မှတ်လိုက်စမ်းပါ
(မှန်လှပါဘုရား)။

ဝမ်းထမ္မာ မနောအကြည်မှန်ဆိတဲ့ ဟဒယဝတ္ထုအကြည်
မှန်ဆိတာရှိတယ်နော်.. (မှန်ပါ) အဲဒီအကြည်မှန်သည် ဒကာ,
ဒကာမတို့ ရန်ကုန်မှာသားကလေးရှိ၊ သားကလေးဘက်ကို
ထည့်ပေးလိုက်၊ သားကလေးခင်တဲ့ စိတ်ပေါ်လာတာပဲ.. (မှန်
ပါ)။

ဝမ်းထကအကြည်မှန်ဟာသမီးဆီလှည့်လိုက်ရင် သမီးကို
ခင်တဲ့စိတ်၊ သမီးစိုးရိမ်တဲ့စိတ်ပေါ်လာတာပဲ.. (မှန်ပါဘုရား)
ပစ္စည်းဘယ်လှည့်လိုက်ရင် ပစ္စည်းကြောင့်ကြတဲ့စိတ်၊ ပစ္စည်း
ခင်တဲ့စိတ်မပေါ်ဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

ဒီမနောအကြည်မှန်ဟာ ဒကာ, ဒကာမတို့ သန္တာန်မှာဖြင့်
အလုပ်အများဆုံးလို့ မှတ်လိုက်စမ်းပါ.. (မှန်လှပါဘုရား)
မနောအလုပ်က ဒကာ, ဒကာမတို့ မအိပ်မခြင်းပဲ နှုံးပေါ်လက်
တင်ပြီးသားဘက်လှည့်လိုက်၊ သမီးဘက်လှည့်လိုက်, အရောင်း
ဘက်လှည့်လိုက်, လို့ အမြှတ်အစွမ်းပေါ်လို့ ချမ်းသာတဲ့စိတ်
ကလေးလည်း အကြည်မှန်ပေါ် ပေါ်လာတာပဲ.. (မှန်ပါ)။

အရောင်းအဝယ်ဘက်လှည့်လိုက်လို့ရှိရင်လည်း အဝယ်
တည့်သွားလို့ရှိရင်ဖြင့် အမြှတ်အစွမ်းရမှာမို့ဝမ်းသာတဲ့စိတ်
ကလေးအကြည်မှန်ပေါ် မပေါ်ဘူးလား.. (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

အဲဒီတွေးလုံးနဲ့လှည့်တာဟူသူ့ကိုဖြင့် မနောစိတ်လို့
မှတ်လိုက်စမ်းပါ.. (မှန်လှပါဘုရား)။ မန္တာ=ခင်များတို့သန္တာန်

ဤဘဝင်အကြည်မှန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မစ= ဆင်ဗျားတို့တွေး
နေရတဲ့ ဓမ္မာရုံကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စ=စွဲ၍၊ မနောဝိညာက်=
မနောဝိညာက်စိတ်သည်။ (၀၁)ဆင်စိတ်၊ မင်စိတ်၊ ကြင်နာစိတ်၊
စိုးရိမ်စိတ်၊ ကြောင့်ကြိမ်စိတ်သည်၊ ဥပ္ပါတီ=တဖြံကြီးပေါက်၏။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့၊ သန္တာန်မှာမျက်လုံး၊ နား၊ နာခေါင်း၊
လျှာ၊ ကိုယ့်၊ စိတ်၊ မနောတို့တွင် ဘယ်သူအဆိုးဆိုးပါလိမ့်..
(မနောအဆိုးဆိုးပါဘုရား)။

အိပ်ပျော်နေတာများ အိပ်မပျော်အောင်လုပ်တာဘယ်သူ
ပါလိမ့်.. (မနောပါဘုရား)။ မနောကနော်းသကာလအထေးမှာ
ရှိတဲ့ သား၊ သမီးတွေဘက်လုညွှေ့လိုက်ပြီဆိုမှုဖြင့် စိတ်မချုလက်မ
ချမိတ်ကလေးက ဒီကြားထပ်ပေါ်ပေါ်လာတယ်၊ ဒါကအထေး
မှာရှိတဲ့ သား၊ သမီးမြင်ရတာမဟုတ်ဘူးနော်.. (မှန်ပါဘုရား)။

ဒီတော့မှန်အကြည်နဲ့၊ သူ့ဘက်ကိုလုညွှေ့လိုက်ပြီဆိုမှုဖြင့်
သူ့အတွက်လို့ရိမ်လိုက်တာကြောင့်ကြလိုက်တာဆိုတဲ့ စိတ်က
လေးကဒီမှန်ပေါ်မှာ အရိပ်သဖွယ်ပေါ်လာတယ်လို့မှတ်လိုက်
စမ်းပါ.. (မှန်လုပါဘုရား)။ ဒါကြောင့်.. “မန္တာပဋိစ္စဓမ္မစွဲ”
နွဲတိမနောဝိညာက်” ဆိုတာမြင်ကြပြီလား (မှန်ပါဘုရား)။

သားဘက်လုညွှေ့လိုက်လို့ရှင်သားကဖြုန်းတိုးထားလို့ရှိ
ရင် သူ့ကိုမကျသေးဘူးဆိုတဲ့ စိတ်ကော်.. (ပေါ်ပါတယ်
ဘုရား)။

သမီးဘက်လှည့်လိုက်ပြန်လိုရှိရင် သမီးကလေးကတော့
လိမ်မာရေးဌားရှိပါ၏ဆိုပြီး ပိုခင်တဲ့စိတ်ကလေးကောမပေါ်လာ
ဘူးလား... (ပေါ်လာပါတယ်ဘုရား)။

ခင်ဗျားတို့ဟာက ခင်တဲ့စိတ်ပေါ်လာတော့ တရာ့၊
ဥပါဒ်နိုင်မလာပေဘူးလား... (လာပါတယ်ဘုရား) သားဘက်
လှည့်လိုက်ရင် စိတ်မချုလက်မချုဖြစ်တော့ ဒေါသ, သောက, ပရီ
ဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနသုညပါယာသမလာပေးဘူးလား... (လာပါ
တယ်ဘုရား)။

ဒီမှာမှန်ကြည့်လွှာတာနဲ့ မှန်အထောင်လွှာတာနဲ့ ပဋိန္တသမ
ပွဲပိတွေ ထွက်ထွက်လာတယ်.. (မှန်ပါဘုရား)။ အဲဒါတော့
ဒေါသ, သောက, ပရီဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနသု, ညပါယာသ၊ သူနဲ့ တွဲ
တဲ့ အဝိဇ္ဇာ, သ၏၍ ထွေနောက်ကမဆက်ပေးဘူးလား.. ဆက်မ
လား (ဆက်ပါတယ်ဘုရား)။

တယ်နဲ့ ကြောင့် ဒီပဋိန္တသမပွဲပါတယ်ပါလိမ့်မတုံးလို့
လက်သည်ရှာကြပါနို့။ မှန်အထောင်လွှာလို့.. (မှန်ပါဘုရား)
ဧည့်.. ဒါပြင့်ခင်ဗျားတို့မှာ မှန်ကခဲ ဗျားတို့ကိုချမ်းသာလေး
တဲ့ ဘက်ကိုလှည့်ပြီး မထောင်ပနဲ့ ဆင်းရေးမည့် ဘက်ကိုလှည့်
ပြီး တောင်မီသည်အတွက် ခင်ဗျားတို့ပြင့်သံသရာခရီးသည်ဖြစ်
အောင် ပဋိန္တသမပွဲပါတန်းလာတော့တယ်ဆိုတာ ရိုပ်မိပြီလား..
(မှန်ပါဘုရား)။

သားသမီးတွေကလည်း တစ်ယောက်မှ လိမ္မာရေးခြားက
လည်းမပါ၊ လိမ္မာတဲ့ကောင်ကလည်းအသုံးမကျ၊ မလိမ္မာတဲ့
ကောင်တွေကအဖြုန်းသမား အံမလေး.. တွေ့ပြီးထော့များမှန်
ထဲထောင်ပြီးသကာလ ဒကာ,ဒကာမတွေ ခုနှစ်စဉ်တန်းများနေ
လိုက်သေးတယ်ဆိုတာ ရိပ်မိပြုလား .. (ရိပ်မိပါပြုဘုရား)။

ခုနှစ်စဉ်တန်းလို့ဆိုတဲ့ ဥစ္စာ ဒီပဋိန္တသမ္ပါဒ်တန်းတာကို
ဆိုတာ (မှန်ပါဘုရား) ပဋိန္တသမ္ပါဒ်တန်းတာကိုဆိုတော့..
အိပ်မပျော်,စားမဝင်ရောဂါရသည်းခြေပျက်အောင် တန်းနေတာ
ကိုးများ(မှန်ပါ) ဘယ်လောက်များဆိုးသွားသတူး..(ဆိုးသွားပါ
တယ် ဘုရား)။

ဟို.. သားသေလင်ဆုံးဒကာ,ဒကာမတွေ ကျပြန်တော့
သေတဲ့သူဘက်ကိုချဉ်းမှန်ကထောင်နေတာကိုး(မှန်ပါဘုရား)။

သေတဲ့လူဘက်ကိုချဉ်း မှန်ကထောင်နေတော့ သူ.ခြေရာ
လက်ရာကလေးတွေ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း တဓာတဲ့ မျက်ရည်
ကလေးတွေ သုတေကာ.. သုတေကာနဲ့ သောက ပရီဒေဝ ခုက္ခ
ဒေါမန သာတွေမလာဘူးလား.. (လာပါတယ်ဘုရား)။

အခါဘယ့်နဲ့ကြောင့်လာတာတူး.. (မှန်အထောင်လွှဲလို့
ပါဘုရား) မှန်အထောင်လွှဲရင်အိပ်မပျော်ဘူးနော်.. (မှန်လှပါ)
စားလို့ကော.. (မရပါဘုရား)။

စားလို့လည်းမရဘူး၊ အီပိလို့လည်းမပျော်ပါဘူး၊ သွားရင်လည်းခလုတ်တိုက်တယ်.. (မှန်ပါဘုရား) သားဘက်လျဉ်းနေတော့ ဒီခလေးတွေကလည်း ထောင်ယောယ်ဖြစ်နေတော့ အပေါင်းအသင်းလွှာမှာ နိုးရိမိလိုက်တာဆိုတဲ့ သောကမလာဘူး လား.. (လာပါတယ်ဘုရား၊ သောကလာရင်ပရီအောကတော့ ကော.. (လာပါတယ်ဘုရား))

မျက်ရည်ကလေးက တခါထဲဘယ်သူမှုမရိုက်ရပနဲ့ထွက်လာတယ်.. (မှန်ပါ)ခုက္ခကလည်း အင်း.. ဒကာ, ဒကာမတွေ ကိုယ်၏ခုက္ခကလည်းရောက်လာတာပဲ၊ စိတ်၏ခုက္ခကကော.. (ရောက်လာတာပါပဲ) စိတ်ပူပန်တာတွေကကော.. (ရောက်လာပါတယ်ဘုရား))

စိတ်ပူပန်တဲ့ ဥပါယာသတွေကလည်း လိုက်လာတယ်၊ လိုက်လာတော့ဒီခုစွာမသိလို့ ဖြစ်သောကြောင့်အပို့မပဲဘူး လား။ (ပါ၊ ပါတယ်ဘုရား)။ ဒါဖြင့် “အပို့ပစ္စယာသို့ရ” ဘက်ကိုခင်ဗျားတို့ မှန်ထောင်လိုက်တာနဲ့ပဲ၊ တစ်ဘဝထက်နှစ်ဘဝဆက်ပြီး ခုက္ခရောက်တယ်.. (မှန်ပါဘုရား))

ဒီဘဝမှာ မှန်ထောင်လွှာလို့ ခုက္ခရောက်တာကတစ်မျိုး၊ နောက်ဘဝပဋိစွာသမ္ပါဒ်ဆက်လိုက်လို့ ခုက္ခရောက်တာက (တမျိုးပါဘုရား) ဘယ်နှစ်မျိုးပါလိမ့် .. (နှစ်မျိုးပါဘုရား))

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း ၂၈၇

ထြေး.. ခင်ဗျားတို့ပထောင်တတ်ပါပေါ်ဗျာ.. ကိုယ့်ဟာ
ကိုယ်ခုက္ခရောက်အောင်.. (မှန်ပါဘုရား) မှန်ရှားရသေးသလား
ကိုယ့်မှန်နဲ့ ကိုယ်ထောင်လိုက်တာပလား (ကိုယ်မှန်နဲ့ကိုယ်
ထောင်လိုက်တာပါဘုရား) ရွှေနှုန်းလား (မှန်ပါဘုရား)
မရောခွဲရန်.. အကာ, အကာမတို့၊ မရောခွဲရ မရောခွဲရဟာ
သိပ်ဆိုးတယ်။

ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြှတ်ဖြေးကာတော့.. ဒံနက်မီးလင်း
လို့ရှိရင် ဥာဏ်တော်ကွန်ရက်ထဲထင်လာတယ်ဆိုတာ ဘုရားမှန်
ထောင်လိုက်တာပဲ.. (မှန်ပါ) ထောင်လိုက်တော့ ကျွေတ်ထိုက်
တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဒီထဲမှာ အရိပ်လာပေါ်လာတယ်.. (မှန်ပါဘုရား)။

ဘုရားရှင်ရဲ့ အကြည်မှန်ကြီးဟာ ဘယ်လောက်ထိအောင်
ဒီအထဲမှာ အရိပ်ထင်နိုင်တယ်၊ မကဖြဟွာရိပ် ထင်နိုင်တယ်ဆို
တာပေါ်ကြပြီလား.. (ပေါ်ပါဖြောရား)။

အဒီတော့ ဘုရားကလည်း ဘုရားစွမ်းသလောက်ထောင်
တာပေါ်ဗျာ၊ ခင်ဗျားတို့ကလည်း ခင်ဗျားတို့စွမ်းသလောက်
ထောင်ကြတာပေါ့.. (မှန်ပါ) ဘုရားမှာတော့ကယ်တင်ဘို့၊ ရာ
ဥာဏ်ပေါ်ပေါ်လာတယ် (မှန်ပါ) ဒီမှာကမျက်ရည်ကျစရာပေါ်
ပေါ်လာတယ်.. ခုက္ခပေါ့ (မှန်ပါဘုရား) မကွားမူးဘူးလား
(ကွားမူးပါတယ်ဘုရား)။

ဒီဦးရှေ့ ခင်ဗျားတို့က အရူး မှန်ရသလိုဖြစ်နေတယ်..

(မှန်ပါ) အရွေးဟာ ပြဒါးသတ်တဲ့မှန်ကလေးတာချပ်ရခြားဆိုမဖြင့်
လမ်းကသွားတဲ့လူတွေထောင်ထောင်ကြည့်ပြီး ဒီတွင်ပြီးတာကို
ပူ။

သို့သော်လည်း သူက မှန်ကလေးကို ဟိုပြထောင်၊ ဒီပြ
ထောင် ဒီထကြည့်ပြီး သူကပြီးလိုက် မူလိုက် ဒီလို ပြစ်မနော့ဗျာ့
လား (မှန်ပါဘုရား) ဘာဖြစ်လို့တုံးဆိုတော့ အရွေး မှန် ရနေ
လို့... (မှန်ပါဘုရား) ရိုပိမိပြီးလား ..(ရိုပိပါပြီဘုရား)။

ခင်ဗျားတို့ကလည်း ဟိုဘက်လှည့်ထောင် ဒီဘက်လှည့်
ထောင် မျက်ရည်ကျတဲ့ဘက်လှည့်ထောင်လိုက် သေတ္တာထဲမှာရှိ
တဲ့ ရွှေကလေး စိန်ကလေး ကြည့်ပြီးမြှုံးလိုက် .. (မှန်ပါ) မှန်
ထောင်ကြည့်တာကိုးပူ (မှန်ပါ)ရိုပိမိပြီးလား..(ရိုပိပါပြီဘုရား)။

အေဒါခင်ဗျားတို့ဟာက ဘာရာထားတာတုံး (အရွေးမှန်ရ^၁
ထားတာပါဘုရား) ဒါကြောင့်ပုထုဇ္ဇနာဥမ္မတ္ထကော=ပုထုဇ္ဇ
ဟာအရွေးချည်းပဲဆိုတာ မပေါ်သေးဘူးလား(ပေါ်ပါတယ်ဘုရား)
ထောင်မိထောင်ရာထောင်တာပူ (မှန်ပါဘုရား)။

မှန်အတည်ထောင်တာလား၊ ဟိုစောင်းထောင်လိုက်ဒီ
စောင်းထောင်လိုက်လား (ဟိုစောင်းထောင်လိုက်၊ ဒီစောင်း
ထောင်လိုက်ပါဘုရား) ဟိုလူကိုမကျေသေးဘူး..၊ အရင်တုန်းက
လုပ်ထားတာတွေဆိုပြီ အံမာ.. စောင်းများထောင်လိုက်သေး
တယ်သူကမလာဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမွားနည်း ၂၀၉

အဒီလောက်ကျအောင် ခင်ဗျားတို့မှန်တွေအရှုံးမှန်ရသလို
ဖြစ်နေသောကြောင့် အဒီမှန်တာချပ်ကနော်း၊ စိတ်ပေါ်လိုက်တယ်
“မန္တု ပဋိစ္စ ဓမ္မစာဉ်ပွဲတိ မနောဝိညာဏ်” ဆိတဲ့ မှန်ထဲမှာအ
ရိပ်စိတ်တွေမပေါ်ဘူးလား.. (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

အဒီအရိပ်စိတ်တွေက ပဋိစ္စသမျှပါ၍ဘယ်နှစ်မျိုးတွက်
နိုင်သတုံး.. (သုံးမျိုးတွက်ပါတယ်ဘုရား) အော်စိတ်လာရင်
လည်း ပဋိစ္စသမျှပါ၍တစ်မျိုးမလာဘူးလား.. (လာပါတယ်
ဘုရား) အော်လာလို့ရှိရင် အော်၊ သောကပရိအဝါကွဲအော်မန်
သုံး၊ အဝိဇ္ဇာ (မှန်ပါဘုရား) ကိုယ့်သန္တာနှင့်မှာပေါ်နေတဲ့စိတ်မှာ
ဘာစိတ်ပေါ်မှန်းမသိဘူးဆိုရှိး ကျေပြွင့် ဘယ်စိတ်ကယ်လို့
မပြောတတ်ပါဘူး စိတ်တွေတွေနေ ဆနေတာပရိတဲ့အခါကော
မရှိဘူးလား (ရှိပါတယ်ဘုရား)။

အ. စိတ်တွေ ဆနေ တွေနေတဲ့အခါကျတော့ အဝိဇ္ဇာပေါ်
တယ်.. (မှန်ပါဘုရား) အဝိဇ္ဇာပေါ်တော့ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ (သာ်း
ရာပါဘုရား) ဟော.. တခါတဲ့ပဋိစ္စသမျှပါ၍အစကကော မစ,
ဘူးလား (စပါတယ်ဘုရား) ဒီနေရာက ပဋိစ္စသမျှပါ၍ ဘယ်နှစ်
မျိုးဖြစ်၍ ဘယ်နှစ်မျိုးဆက်နိုင်သတုံး (သုံးမျိုးဖြစ်၍သုံးမျိုးဆက်
နိုင်ပါတယ်ဘုရား)။

လူမြေတိတ်လို့ နှုံးပေါ် လက်တင်အိပ်ရာပေါ် စဉ်းစား
သား နဲ့ခင်ပွန်းကလည်း အဝေးသွားနေတဲ့အချိန်ကျမှ ဖို့..တစ်

ယောက်တည်းထောင်နေလိုက်တဲ့ မှန်ကမပြောပါနဲ့တော့.. ရိပ်
မိဂ္ဂီလား (ရိပ်မိပါမြို့)

မှန်ထောင်လွှာတာ၊ မနောအကြည်မှန်ထောင်လွှာတာ (မှန်
ပါဘရား) မှန်ထောင်ပြန်လို့ရှိရင် ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာဘာ
သစ္ဓာပါလိမ့်မတဲ့ ထောင်လိုက်စမ်းပါလား.. (မှန်ပါ။) ဟော
ခုက္ခသစ္ဓာသိတဲ့စိတ်ကလေးအလယ်မှာ ပေါ်စွေမယ်။ မနောဝိ
ညာကိုစိတ်ကလေး ညာကိုစိတ်ကလေးပေါ်လိမ့်မယ်နော်.. (မှန်
ပါဘရား)။

ဘရားသင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကမှာ ရှာတော်မူတယ်၊
သစ္ဓာသိယုတ်မှာအကြမ်းဖျင်းစီးဖျော်းလို့ရှိရင်ဖြင့် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီး
ဘက်လှည့်ထောင်ပါတဲ့ မနောအကြည်ကိုဘာသစ္ဓာတဲ့လို့ တွေး
လုံးနဲ့ထောင်လိုက်စမ်းပါ.. (မှန်ပါဘရား)။

ထောင်လိုက်တော့ ဘာသစ္ဓာလို့ပြောလိမ့်မယ်ထင်သ
တဲ့.. (ခုက္ခသစ္ဓာပါဘရား) ခုက္ခသစ္ဓာလို့ပြောတော့ ကျူပ်တို့
ကခုက္ခသစ္ဓာလို့သိလိုက်သည်နဲ့ တပြုပ်နက်ထဲလာမည့် ပဋိစ္စ
သမ္ပါဒ်သုံးခုစလုံးအကုန်ပြတ်.. (မှန်ပါ။) မပြတ်ဘူးလား..
(ပြတ်ပါတယ်ဘရား)။

ခုက္ခသစ္ဓာသိတဲ့စိတ်ကလေးဟာ တခါတဖူတ်ဆိုမဂ္ဂင်
တွေပေါ်လာတာပဲ.. (မှန်ပါဘရား) ခန္ဓာဘက်လှည့်ထောင်

လိုက်တဲ့အခါကျတော့ မဂ္ဂင်ငါးပါးမပေါ်ဘူးလား (ပေါ်ပါတယ် ဘုရား)။

အ.. ကြံချင်ရင် ဒါကိုကြံကြပါတဲ့ ကာမိတက်, ဗျာပါဒေ၊ စိတက်, ပိတ္ထသိတ္ထဘက်တွေတော့ဖြင့် အနီရိတက်ဖြစ်လောက်တဲ့ ဘက်ကိုတော့လည့်မထောင်လိုက်ပါနဲ့.. (မှန်ပါဘုရား) ပေါ်ကြ ပြီလား (ပေါ်ပါရှိဘုရား)။

ကြံလိုက်တော့ ခင်ဗျားတို့က တရားကလည်းနာဖြီသား ဖြစ်နေတယ်ဖြစ်ပျက်တွေကလည်းတွေ့ပြီးသားဖြစ်နေတော့ ဘာ သစ္ာပေါ်လာမယ်ထင်သတုံး.. (ခုက္ခသစ္ာလို့ပေါ်လာပါမယ်)။

အကြံကောင်းတော့မဂ္ဂင်ပေါ်တယ် .. (မှန်လှပါဘုရား) အကြံဆိုးတော့ပဋိဓာဌာနပါဒ်ပေါ်တယ် (မှန်ပါဘုရား) ရှင်းပြီ လား (ရှင်းပါရြီ)။ ဒါဖြင့်အကြံကောင်းတစ်ချက်ဆိုတာဒါမှတ် ပေတော့ မဂ္ဂင်သာမှတ်ပေတော့။ နိဗ္ဗာန်ရောက်မှာပဲ.. (မှန်ပါ ဘုရား)။

အကြံဆိုးလို့ရှိရင်ဖြင့် ခင်ဗျားတို့သည်ကားလို့ဆိုလို့ရှိ ရင်တယ်သရာလုံး ခုက္ခစက်ကြီးလည့်ကြုံပေတော့.. (မှန်ပါ ဘုရား)။ “မနဲ့ ပဋိဓာ မမွေ့စ ဉာဏ်တိမရောဝိညာက်” ဆိုတာ မရောဝိညာက်ဆိုတာ အင်မတန်ကျယ်တယ်။ မူရောဝိညာက ပါတ်ဆိုတာက အင်မတန်မှုများတဲ့တရားတွေ (မှန်ပါ)။

၂၉

မိုးကုတ်ဝိပဿာအခြေခံ

စိတ်ကလေးတစ်ခုပေါ်လာလို့ရှိရင် ခုနကပေါ်လာတဲ့
 စိတ်ကလေးဟာ ဘာကလေးပါလိမ့်မတဲ့လို့ထောင်ကြည့်လိုက်
 .. (မှန်ပါဘုရား)။ ဟာ.. အနိစ္စကလေးပါကလားဆိုတဲ့စိတ်
 ကလေးမပေါ်လာဘူးလား။ မဂ္ဂိုလ်မပေါ်ဘူးလား.. (ပေါ်ပါတယ်
 ဘုရား)။

ခုကွဲကလေးပါကလားလို့ဆိုတဲ့သိတဲ့ မဂ္ဂိုလ်ကော.. (ပေါ်
 ပါတယ်ဘုရား) အဒါဒီလိပ်အောင် ထောင်နိုင်ပြန်လို့ရှိရင်
 တော့မဂ္ဂိုလ်ချည်းပေါ်နေတယ်.. (မှန်ပါဘုရား)။

ဒီဇုန်မနော်အကြည်ကို ပဋိစ္စသမ္ပါဒီဆက်ပြရသဖြင့်
 အကျယ်ဆုံးပဋိစ္စသမ္ပါဒီပဲဆိုတာ ပေါ်ကြပြီလား.. (ပေါ်ပါပြီ
 ဘုရား)။

(မဂ္ဂိုလ်)တွေချည်းပေါ်နေတာယ်ဆိုတာ ကျေနပ်ပြီလား
 (ကျေနပ်ပါပြီ) ဒါဖြင့် ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက သစ္စ
 သံယုတ်မှာဟောတဲ့အတိုင်း .. ကြံးကြည်တွေးတော့ချင်လို့ရှိရင်
 ခန္ဓာပေါမှာ ကြံးကြည်တွေးတော့ပါ။ အခုပေါ်လာတာကလေး
 တွေဟာဘာပါလိမ့်မတဲ့.. ခုကွဲသစ္စာပဲလား.. သမုဒ္ဓယသစ္စာပဲ
 လား၊ သမုဒ္ဓယသစ္စာကို သမုဒ္ဓယသစ္စာမှန်းသိပြန်လို့ရှိရင်လည်း
 မဂ္ဂသစ္စာပေါ်တာပဲ.. (မှန်လှပါဘုရား)။

နိရောဓသစ္စာကို နိရောဓသစ္စာလို့သိပြန်ရှင်ကော.. (မဂ္ဂ^{၁၇၃}
 သစ္စာပေါ်ပါတယ်) ရှင်းကြပြီလား (ရှင်းပါပြီ) ခုကွဲသစ္စာကလေး

ကိုခုက္ခသစ္စာကလေးပါလားလို့၊ သီပြန်ရင်ကော .. (မဂ္ဂသစ္စာ
ပေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

အခါတော့ မှန်တည့်ချင်လို့ရှင် ဘယ်ဘက်လျည့်ကြည့်
မယ်(ခန္ဓာဘက်လျည့်ရပါမယ်) ခန္ဓာဝါးပါးဘက်ကိုလျည့်လိုက်
ပါ .. (မန်ပါ) ရှင်းကြုံးလား .. (ရှင်းပါခြုံ)

ခန္ဓာဘက်လျည့်လိုက်လို့ရှင်ဖြင့် ခုက္ခက္ခန္တသုန္တရောမော
ဟောတိ.. (မန်ပါဘုရား) သေသေချာချာမှတ်ပါ ဒီနှစ်လုံးဟာ
အောင်မတန်အရေးကြီးတယ်၊ အမှန်လျည့်တတ်ဘို့အပ်မှာနိုင်နေ
တယ်.. (မန်လှပါဘုရား)။

နိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဟာ .. အမှန်လျည့်တတ်ဘို့အရေး
ကြီးတယ်၊ သားနဲ့၊ သမီးနဲ့၊ ပစ္စည်းနဲ့၊ အွေနဲ့၊ မျိုးနဲ့ဘက်ကို
လျည့်ရင် ဒကာ,ဒကာမတို့ .. ပါဋ္ဌာန်တော်မဲ့ ပါဋ္ဌာန်တော်မဲ့ .. (ခုက္ခက္ခန္တသု
သမှာဒေသဟောတိပါဘုရား)။

မယုံလို့ရှင်လျည့်ကြည့် (မန်ပါ) ခုက္ခက္ခန္တသု=ခုက္ခအစု
၏သမှာဒေသ=ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏။ ခုက္ခအစုဖြစ်
ခြင်းပါ.. (မန်ပါ) သဘောကျိုံးလား .. (ကျိုံပါခြုံဘုရား)။

ဟော.. ခန္ဓာဘက်လျည့်လိုက်ရင် မင်ပေါ်တယ်သဘော
ကျိုံးလား (မန်လှပါ) သားရေး,သမီးရေး စီးပွားရေးဘက်လျည့်
လိုက်ရင် .. (ပဋိန္တသမ္ပါဒ်ပေါ်ပါတယ်ဘုရား) ပဋိန္တသမ္ပါဒ်

၂၀၄ မိုးကုတ်ပိုပသုနာအခြေခံ။

ပေါ်သောကြောင့် ခုက္ခက္ခန္တသုသမ္မဒယောဉ်တိ ရင်းကြီ
လား.. (ရင်းပါ၍ဘုရား)။

မနောအကြည်မှန်ထောင်လွှဲလိုက်လို့၊ ကြည့်လို့ရှင်ဖြင့်
မျက်ရည်ကျတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သော်ငှင့်၊ ဟုတ်လား.. (မှန်ပါ
ဘုရား) အရူးပြီးပြီးတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစသော်ငှင့်၊ မိုင်တွေချ
တဲ့အပိုဒ္ဓာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစသော်ငှင့် ပေါ်ရမယ်.. မှန်ပါ ပေါ်
ရပါမယ်ဘုရား။

ဒုက္ခအစုကြီး ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်တာသဘောကျပြောလား.. (ကျပါပြီ) ဒကာ,ဒကာမတို့ ဒုက္ခအစုကြီးကိုယ်ပိုင်ဖြစ်တဲ့ လက်သည်အရှင်းကျကျရှာလိုက်စမ်း၊ ဘယ်သူ့ကြောင့်တုံး.. (မှန်ထောင်လိုပါဘုရား) ခင်ဗျားတို့ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုရင်ထုတော့သူများ နာတာတော့ဟုတ်မထင်ပါဘူး၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုရင်ထုတာသူများနာတာလား.. (မနာပါဘုရား) ဘယ်သူနာတာတုံး.. (ကိုယ်နာတာပါဘုရား)။

ဒကာ,ဒကာမတွေ ဒါဖြင့် မှန်ဘယ်ဘက်လျဉ်းထောင်
မယ် (ခန္ဓာဘက်လျဉ်းထောင်ပါမယ်ဘုရား) အ.. မှန်ဆိုဟော
ခင်ဗျားတို့က မသိပဲနေမှာစိုးတယ်၊ ခင်ဗျားတို့ကြံလုံးဟာ ခန္ဓာ
ဘက်လျဉ်းကြံ (မှန်ပါဘုရား) ရှင်းခြီးလား (ရှင်းပါခြီးဘုရား)
ခင်ဗျားတို့ကြံလုံးဟာ.. (ခန္ဓာဘက်လျဉ်းကြံရမယ်)။

အ.. ခန္ဓာဘက်လျဉ်းကြံစည်၊ ဟဒယဝတ္ထုအကြည်မှန်
ဟာခန္ဓာဘက်လျဉ်း၊ ခန္ဓာဘက်လျဉ်းလိုက်လို့ရှင်း မဂ္ဂင်စိတ်
ပေါ်မယ်.. (မှန်ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဒကာ,ဒကာမတို့မဂ္ဂင်ပေါ်ဘုရာဟာ မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့
“ကိုလေသေမာရေဇ္ဈာ ဂုဏ်တိတိမရှိ” ဆိုတဲ့ အတိုင်းမဂ္ဂင်
ပေါ်ဘုရာ အလုပ်သည်ကားလို့ဆိုရင်ဖြင့် မှန်ထောင်တည့် မတည့်
ခိုအပေါ်မှာ နိတယ်လို့ယနေ့တရားပွဲမှာဆုံးဖြတ်ချက်ချေစမ်း
(မှန်လှပါဘုရား) အင်မတန်အဖိုးတန်တယ်နော်..(မှန်ပါဘုရား)
ဒကာ,ဒကာမတွေ ခိုတယ့်နဲ့ကိုစွဲခြီးနိုင်တယ် (မှန်ပါဘုရား)။

ဒကာ,ဒကာမတွေ ခင်ဗျားတို့ဒီအတိုင်းသာနှင့်လုံးသွင်းနေ
မယ်ဆိုလို့ရှင်းဖြင့် ဒါ.. ယောနိသောမနသိကာရဖြစ်တာကတ
မျိုး၊ မှန်ထောင်တည့်သွားလို့မဂ်ပေါ်တာဆိုတာလည်း ယောနိ
သောမနသိကာရပါပ (မှန်ပါ) ရှင်းကြံခြီးလား ... (ရှင်းပါခြီး)
မှန်ထောင်တည့်သွားတော့ သစ္စာအားဖြင့်ဘာသစ္စာပေါ်သတုံး
(မဂ္ဂသစ္စာပေါ်တယ်) နှလုံးသွင်းအားဖြင့် ယောနိသောမနသိ

၂၉၆

နိုးကုတ်ဝိပသာအမြစ်။

ကာရ ... (မှန်ပါဘုရား)ပေါ်တော့ ဘာသစ္စာပေါ်သတုံး ...
(မရွှေသစ္စာပါဘုရား)။

အဲဒီမရွှေသစ္စာကိုယောနိသောမနသိကာရ စေတသိက်ထွေ
ကောမပါဘုံးလား....(ပါ ပါတယ်ဘုရား)၊ ကျေနပ်ပြီလား....
(ကျေနပ်ပြီ) ဒါဘယ်နဲ့ကြောင့် ဒီမဂ်နဲ့ ယောနိသော မနသိ
ကာရကပါရပါလိမ့်မတုံး (မှန်ထောင်တည့်လို့ပါဘုရား) မှန်
က ဘယ်ဘက်လှည့်လိုက်လို့လဲ. . (ခွဲဘက်လှည့်လိုက်လို့
ပါ ဘုရား)။

ကိုင်း ... ဒကာဒကာမတို့ခွဲဘက်ထောင်ရင် သစ္စာ
ဉာဏ်ပေါ်မယ် ... (မှန်ပါဘုရား)တက်လာပြီတစ်လုံး၊ တက်
လာပြီ ဒကာဒကာမတို့ခွဲဘက်ထောင်လိုက်ရင်.. (သစ္စာ
ဉာဏ်ပေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

ဟော ... ဉာဏ်ဆိုတဲ့ မရှင်တွေပေါ်ပြီ (မှန်ပါ) သစ္စာ
ဉာဏ်ဆိုတဲ့ မရှင်ပေါ်လာတယ် .. (မှန်ပါ)သဘောကျပြီလား
(မှန်ပါဘုရား)။

ခွဲဘက်မထောင်ဘူး၊သားဘက် သမီးဘက်၊ ပစ္စည်း
ဘက်လှည့်မယ်ဆိုလို့ရှိရင်ဖြင့် ... တဲ့ဒကာ၊ ဒကာမတို့ သစ္စာ
ဉာဏ် မပေါ်ဘူးတဲ့၊သဘောကျပြီလား ... (မှန်ပါဘုရား)။

ခင်ဗျားတို့က ဓမ္မာ စကြေတွေ စွဲတ်ပြီး သစ္စာဉာဏ်ရချင်

တရား အနှစ်သာရာ၊ ရွှေ့ချိုးနည်း

၂၉၇

လိုက်တာဆွန်လို့၊ မွေ့စကြောတဲ့မှာ သစ္စညာ၏၊ ကိစ္စညာ၏ ကာဇ်
ညာ၏လို့မလာဘူးလား ... (လာပါတယ်ဘုရား) လာတော့
င်ဗျားတို့၊ မှန်ထောင်တည်ရင် သစ္စညာ၏ပေါ်တယ် ...
(မှန်ပါဘုရား)။

ဘယ်သူဖြင့်သောတာဖန်တည်သွားသတဲ့ ... (မှန်ထောင်
တည်လို့ပါဘုရား) ဒွာဘက်လှည့်လို့ (မှန်ပါဘုရား) ရှင်းပြီ
လား ... (ရှင်းပါပြီ) ဒွာမှာ သစ္စညာ၏၊ ကိစ္စညာ၏၊ ကာတုညာ၏
ရွှေ့ချိုးလို့အကြာ့ ဒကာမတို့ သောတာဖန်တည်တာ မဟုတ်လား
(မှန်ပါဘုရား)။

ဘယ်သူသက္ကရာဇ်ကိစ္စတည်သွားတယ် (ဒွာဘက်လှည့်ပါ
တယ်) ဘယ်သူအနာဂတ်တည်သွားတယ် အင်း ... ဘယ်ဘက်
လှည့်သတဲ့ (ဒွာဘက်လှည့်ပါတယ်ဘုရား)

ခုက္ခသု ပိဋကတ္တာ - အို .. ဒီဒွာကြီးဟာနှစ်စက်နေ့
တာပါကာလားဆိုတဲ့ ကိစ္စညာ၏တွေ့ကောမလာဘူးလား ...
(လာပါတယ်ဘုရား) ကာတုညာ၏ဆိုတဲ့ ... သစ္စာဖြင့်သိပြီ၊ ပေါ်
ပြန့်တွေ့ကောမလာပေါ်ဘူးလား ... (လာပါတယ်
ဘုရား) ဒကာဒကာမတို့၊ မှန်ထောင်တည်လို့၍ ရှင်းသောတာပန်
သက္ကရာဇ်၊ အနာဂတ်၊ ရဟန်ာဖြစ်တယ် (မှန်ပါ)။

ကိုယ့်အကွဲ ကိုယ်ရှာခြင်းသည် ကိုယ့်မှန်မထောင်တတ်လို့
(မှန်ပါ) သဘောကျေပြီလား (ကျေပါပြီ)၊ ကိုယ့်မှန်မထောင်စောင်

တော့ ပဋိစာရှိရွေးရတာ ဒကာဒကာမတို့ ပဋိစာရှိရွေးဘုံးကံပါ
လာလို့ရွေးတာလား၊ မှန်ထောင်လွှဲလို့ရွေးတာလား (မှန်ထောင်လွှဲ
လို့ ရွေးတာပါဘုရား)။

သားသေတဲ့ဘက် လှည့်ထောင်လိုက် (မှန်ပါ) ရွေးလိုက်
တယ်၊ ခင်ပွန်းသေတဲ့ဘက်လှည့်ထောင်ရွေးလိုက်တယ် (ရွေးပါ
တယ် ဘုရား)။

မြော် ပဋိစာရှိဟာ ကံမကောင်းအကြောင်းမသင့်ရှာလို့
အရွေးဖြစ်ရတာလား။ မှန်ထောင်လွှဲတာလား (မှန်ထောင်လွှဲတာ
ပါ ဘုရား)။

အဲဒေါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေမှာ ဘုရား
သစ်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် ဘုရားဘာကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်
မတုံးလိုတော့ သစ္စာဏ်၊ ကိစ္စာဏ်၊ ကတ္တာဏ်ရလို့ ဘုရား
ဖြစ်ရတယ်။ (မှန်ပါဘုရား) ရိပ်မိကြပြီလား... (ရိပ်မိပြီ)။

သောတာပန် ဘာကြောင့် သောတာပန်ဖြစ်ရသလဲ..
(သစ္စာဏ်၊ ကိစ္စာဏ်၊ ကတ္တာဏ်ရလိုပါ ဘုရား) ဘယ်နဲ့
ကြောင့် ဒီဉာဏ်တွေ ပေါ်လာပါလိမ့်မတုံး ဆိုတော့ မှန်ထောင်
က ခွဲ့ဘာ ဘက်လှည့်လို့ (မှန်ပါဘုရား)။

ခွဲ့ဘာက်လှည့်ထောင်တော့ ဘယ်ခွဲ့ဘာပေါ်လာလာ ခုက္ခ
သစ္စာသာမှတ်ရမယ်... (မှန်ပါ) ဖြစ်ပျက်ချဉ်းပမဟုတ်လား
(မှန်ပါဘုရား)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း

၂၉၉

အခါတော့ ဓမ္မဘဏ်သာ ဖနောအကြည်ကနေ့တိုင်း
လှည့်ပေး၊ ခင်ဗျားတို့မှာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပြတ်တဲ့ မဂ္ဂိုလ်ပါး
တခြားပေါ်ဝရာ ရှိသေးရှုံးလား.... (မရှိပါဘူရာ)။

ဒါဖြင့်အကားအကာမတို့၊ ရုန်က ပစ္စာစာရီ ဖုန်ထောင်လွှာ
တုန်းသာအရွေး (မှန်ပါ)သဘောကျပြီးလား (ကျပါပြီ)

ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ဖုန်ထောင် တည့်
ပေးလိုက်တဲ့ အဓိကကျတော့ သောတာပန်(မှန်ပါ) သကဒါဂါစ်၊
အနာဂါမ်၊ ရဟန်းမဖြစ်ဘူးလား (ဖြစ်ပါတယ်ဘူရာ)။

ဒါဖြင့်အရွေးပျောက်ရှင်ဘာလုပ်ကြရမယ် ... (ဖုန်ထောင်
တည့်ရပါမယ်ဘူရာ) ဖနောအကြည်ကဓမ္မဘဏ်ကို တည့်ရ^၁
မယ်၊ ဖနောပေါက်နှိပ်ပသုရာရှုရမယ် (မှန်ပါ) သဘောပါပြီ
လား (ပါ-ပါပြီဘူရာ)။

က ... ကြီးတားကြ။

နိုး (၄) ၈ (၂၆၀)

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

သမ္မာဒီဇို နှစ်မျိုးတရားတော်

ဒကာ၊ ဒကာမတွေနားလည်အောင် ရှင်းပြုမယ်နော်...
သမ္မာ ဒီဇိုဘယ်နဲ့ ပြောင့်ရင်းရပါလိမ့် မလလို့ဒကာ၊ ဒကာမ
တွေ ကမေးကြလို့ရှိရင် သမ္မာက=မှန်ကန်တာ၊ ဖြောင့်မတ်တာ၊
ဒီဇိုက=မြင်တာဆိုတော့ အောင် = မျက်စိန်စွဲငွေး အလင်းရတဲ့
တရား ပါလားအော့ မှန်မြင်နှစ်မျိုးလို့မှတ်ရမယ် ... (မှန်ပါ)၊

သမ္မာဒီဇိုမှာ ဖြစ်ပျက် သံခါးရမြင်ဟာတဲ့မျိုး၊ နိုဗ္ဗာန်
မြင်တာကဟာစ်မျိုး၊ နှစ်မျိုးရှိတယ်လို့မှတ်လိုက် ကြစ်ပါ
ဖြစ်ပျက်မြင်တဲ့ ဉာဏ်ကုန်မှုမြင်ဘူး... (မှန်ပါ) နိုဗ္ဗာန်မြင်တဲ့
ဉာဏ်က ဖြစ်ပျက်ကို မမြင်ထော့ဘူး... (မှန်ပါ)။

ခွဲ့ကိုဉာဏ်စိုက်လိုက်တဲ့အခါကျလို့ရှိရင်ဖြင့်တဲ့ ခွဲ့
က ထော်ကွွန်းကပပြောပြော ဝိယာကုန်စွာဆိုတဲ့ စိတ်ကပ
ပြောပြော၊ ပြောချင်တာပြော ဒကာ၊ ဒကာမတွေ အမြင်တော့ ဖြင့်
ဖြစ်ပျက်အနိစ္စမြင်မှာပါပဲ... (မှန်ပါ)။

ဖြစ်ပျက်ပတွေ့တယ်ဆိုတော့ အောင် ... ဒါသည်ကား
... လို့ဆိုလိုရင်ဖြင့်တဲ့ သံခါးရုပ္ပက္ခာမြင်တာကိုး... (မှန်ပါ) ဒါ
ရော ဖြစ်ဒေရာပျောက်သွားတာကလေးမြင်လိုက်လို့ရှိရင်
ဖြင့်ဉာဏ်မြင်နေ (မှန်ပါ) မနောဒ္ဓါရနဲ့ မြင်တာလို့မှတ်ထား
စမ်းဆို... (မှန်ပါ)။

မနောဒါရန့်၊ မြင်တာ၊ အဲဒီတော့ ဒီနေရာ ယားတယ်၊
ဒီနေရာကလေးပဲ ပျောက်သွားတယ်၊ ဒီနေရာ နာတယ် ...
ဒီနေရာလေးပဲ ပျောက်သွားတယ်၊ အင်း ... ငါသည်ကားလို့
ဆိုရင်သို့ရခဲ့က္ခ မြင် တာ လို့မှတ်လိုက်စမ်းပါ ... (မှန်ပါ)။

သို့ရွှေ့တာက သူများပြုပြင်လို့ အကြောင်းတရား က
ပြုပြင်လိုက်လို့ယားတယ်ဆိုလို့ရှင် ပိုးကောင်ကျလေးတက်လို့
လည်းယားတတ်တယ်၊ ခြွေးဆိုတာ ထွက်ချင်လို့လည်း ယား
တတ်တယ်၊ မိတ်ကလေးပေါက်လို့လည်း ယားတတ်တယ်၊
တစ်ခုခုကပြုပြင်လို့ ပေါ်လာသောကြောင့်သွေး ယားတဲ့သဘော
ကလေးဟာ သို့ရလို့မှတ်ပါ... (မှန်ပါ)။

သူဟာဘာတုံး ဆိုတော့ ခန္ဓာထမှာပေါ်တဲ့ ဝေဒနာက္ခန္တာ
ဖြစ်နေသောကြောင့် ခန္ဓာက ခုက္ခသွား သူ့ကိုက ခုက္ခသွား
(မှန်ပါ)ဒီခန္ဓာထကဘယ်ခန္ဓာပေါ်ပေါ်ဘာသွားတုံး (ခုက္ခသွား
ပါဘုရား)။

ဘုန်းကြီးက အိမ်တွေဆွမ်းစားရောက်တိုင်း သို့ရ ခုက္ခ
အကြည့်ခိုင်းတာ (မှန်ပါ) ဘာအကြည့်ခိုင်းတာတုံး... (သို့ရ
ခုက္ခအကြည့်ခိုင်းတာပါဘုရား)။

သို့ရကသူများပြုပြင်လို့ပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာအိတ်ဆိုရင်
လည်း သူများ ပြုပြင်လာလို့ ပေါ်လာတဲ့စိတ်... (မှန်ပါ)ရင်းပြီး
နော်... (ရင်းပါပြီးဘုရား)။

အဲဒီတော့ သူများပြုပြင်လိုပေါ်လာသောကြောင့် သူကို
သို့ရလိုပေါ်လိုက်၊ ပေါ်တဲ့တရားကလေးကိုး(မှန်ပါ)ခန္ဓာ
ဖြစ်နေသောကြောင့် သူကို ဘာသွာဖွဲ့မလဲ.. (ခုက္ခသွာပါ
ဘုရား)။

သို့ရ ခုက္ခမြင်တာဟာမဂ်၏ ရှေ့ပြုးမြင်တာလို့
မှတ်လိုက်စမ်းပါ(မှန်ပါ)၊ လောကုတ္ထာမဂ်၏ရှေ့၏ ပြုးမြင်
တာတာလိုသုံးတော့ပုရောစာရိကသမ္မာဒီဇိုး(မဟာဝတ္ထာလိုသ
သတ်) မှာ လာပါတယ်။

စားချင်တဲ့စိတ်ကလေးဟာ ခန္ဓာပံမဟုတ်လား ...
(မှန်ပါ)စိတ်ဆိုတာပို့ညာကျွောပံမဟုတ်လား၊ သူကစားစရာ
အရှင်ကြောင့်ပေါ်လာသောကြောင့် သူကို သို့ရလို့ကောမဆို
နိုင်ဘူးလား (ဆိုနိုင်ပါတယ်ဘုရား)။

ခန္ဓာဆိုလို့ရှင်ဖြင့် ဘာသွာဖွဲ့ကြမယ်... (ခုက္ခ သွာ
ပါဘုရား) ဒါဖြင့်စားချင်တဲ့စိတ်ကလေးကို နှစ်ခုပေါင်းလိုက်
တော့ (သို့ရခုက္ခသွာပါဘုရား) သို့ရခုက္ခသွာလို့ခေါ်ချင်
ခေါ်၊ သို့ရခုက္ခလို့တိတိသုံးချင်သုံး ... (မှန်ပါ)။

ခန္ဓာထဲဘာပေါ်ပေါ် ... (သို့ရခုက္ခပါဘုရား)သို့ရ
ခုက္ခချည်းလို့ မှတ်လိုက်ကြစမ်းပါ... (မှန်ပါ)သို့ရခုက္ခကို
ကျော်တို့နှင့်က မသိခဲ့ဘူး၊ အခုတော့သို့ရခုက္ခပေါ်လာရင်ပ
နောက်က အသိညာဏ်ကလေးဟာ မလိုက်ဘူးလား... (လိုက်

ပါတပ်ဘုရား)။

အဲဒီအမြင်ဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌီ၊ အဲဒီသမ္မာဒိဋ္ဌီသည်လောကုတ္တရာမဂ် ပေါ်မလို့၊ ရွှေဗြို့အမြင်လို့မှတ်လိုက်စစ်းပါ...
(မှန်ပါ)လောကုတ္တရာမဂ်ပေါ်မလို့(ရွှေဗြို့အမြင်ပါဘုရား)။

ညှို့...ရွှေဗြို့အမြင်းပါ...အင်မတန်အရေးကြီး
ပါကလား၊ လောကုတ္တရာ သောတာပတ္တိမဂ် ပေါ်တော့မလို့
သောတာပန်ဖြစ်တော့မလို့ရွှေဗြို့အမြင်လို့မှတ်လိုက်စစ်းပါ
...
(မှန်ပါဘုရား)။

ဒီအမြင်ရလို့ရှိရင်ဘုန်းကြီးများက ချိုးပြောက်ပြောဝှယ်
လို့ မယူနဲ့၊ ဘုရားဟောတာအမှန်ကိုပြောနေတဲ့အတွက်ဒီအမြင်
နဲ့သေရင်လ အပါယ်မသွားဘူး...
(မှန်ပါ)။ တယ် ကောင်းတဲ့
အမြင်မှန်ပါကလား
(မှန်ပါ)။

အဲဒီတော့ ခန္ဓာကိုယ်ကို တောင့်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ကျ
တော့၊ ယားလာလို့ရှိရင်လည်း သာ၏ရှုက္ခပေါ်ပြီးဟလို့သာ
နှလုံးသွင်းလိုက်ဟုတ်လား...
(မှန်ပါ)နာလာရင်ကော...
(သာ၏ရ
ခုက္ခပေါ်တာပါ)၊ စားချင်တဲ့စိတ်ကလေးပေါ်လာရင် (သာ၏ရ
ခုက္ခပေါ်တာပါဘုရား) အိပ်ချင်တဲ့စိတ်ကလေး ပေါ်လာရင်
(သာ၏ရခုက္ခပေါ်တာပါ)။

ပေါ်သ၍ ဘယ်နဲ့ဆိုကြမလဲ...
(သာ၏ရခုက္ခပေါ်တာ ပါ
ဘုရား)။ အင်း...ခန္ဓာထဲက တောင့်တင်းလာလည်းသာ၏ရခုက္ခ

မူးဝေလာတယ်ဆိတာကော... (သခ္၏ရခုက္ခပါဘုရား)။

သခ္၏ရခုက္ခလို့ ဖြောတာက မြင်တဲ့လာ၏ ... (မှန်ပါ)
ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါပြီ)အောင်ဆိလိုရှင်းပြီး သစ္ာနလောမိ
ကုတ်လည်းဖြစ်ပါပြီ၊ မဟု၏ ရှေ့ပြီးဘုတ်လည်း (ဖြစ်ပါ
တယ်ဘုရား)။

ဒီအမြင်ဟာဘယ်လောက်ကြီးကျယ်တဲ့ အမြင်မှန်လာ၏
လဲလို့မေးလို့ရှင်းပြီး သံသရာဖြတ်တဲ့ အမြင်(မှန်ပါ)မတ်မိ
ကြော်လား... (မှတ်မိ ပါပြီ)...

ကြော် ... ဒီအမြင်သည် ဝိပသုနာအမြင်ဆိလည်းဟုတ်
ပါ၏။ ရှေ့ပြီးသမ္မာဒိဋ္ဌးအမြင်ဆိလည်းဟုတ်ပါ၏။ သစ္ာန
လောမိကုတ်ဆိလည်း ဟုတ်ပါ၏ လို့ရ သုံးချက်ဆုံးဖြတ်
ချက်ချာ... (မှန်ပါ)ဒါ...နာမည်သာတပ်ထားကာပြောင်းနေတာ
အတူတူပါ... (မှန်ပါ)

ကောင်းပြီ၊ ပဋိစ္စသမျှပါခိုပြတ်တဲ့အမြင် ဆိရင်ကော
(ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား) ဘုရားသခ်ကိုယ်တော်မြတ် ကြီးသည်
ဒီအမြင်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာလျှင် လိုက်ချွှတ်တာပျော်... (မှန်ပါ)
ဒီအမြင်မပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို.. (မချွှတ်ပါဘုရား)။

ဒီအမြင်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမချွှတ်မနေနိုင်ဘူး (မှန်ပါ)
သဘောပါပြီးလား (ပါ.ပါပြီ) ကိုယ့်ဟာကိုယ်လည်း ကျွှတ်တမ်း

ဝင်မည့်အမြင်ဆိုရင်ကော.. (မလွှဲပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဒီနေ့ ဒီအမြင်ကလေးဟာ အလွန်အရေးကြီးတဲ့ အမြင်ပြင်နိုင်မရ၊ မသောင်လုပ်ထားမယ်ဆိုတာ တရားတစ်ပွဲလုံး ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြပါ ... (မွန်ပါ) !!

ଓପ୍ରିନ୍ଟିଲ୍ସଲାର୍ଟିକ୍ସିମଙ୍ଗ... ଯତିରୁକୁ ଫିରିଅହାଏ କ୍ଳେଣ୍ଡ
ରମ୍ୟ... (ମନ୍ଦପି) ଯବୋଗୁପ୍ରିଲାଃ (ଗୁପ୍ରି) ହି... ଶ୍ଵାତ୍ମିଯ
ତାତ୍ତ୍ଵିକ୍ୟାର୍ଥୀଙ୍କ ପୋଛିଲବିଷ୍ଣୁ ଶ୍ରୀଲବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ବାବୁଙ୍କଙ୍କରେ
ରି (ଯତିରୁକୁ ଦେଖିବାରେ):

သဲ၏ရှုက္ခ ကနေဖြီဆက်အားထုတ်တော့ သဲ၏ရှုက္ခ မြင်တဲ့ မဂ်ပြီးတော့၊ နိုဗ္ဗာန်မြင်တဲ့ မဂ်လာတော်... (မှန်ပါ) သဲ၏ရှုက္ခမြင်တဲ့သမ္မာဒိဋ္ဌပြီးတော့နိုဗ္ဗာန်မြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌလာဝါတယ်)သမ္မာဒိဋ္ဌနဲ့မဂ်ဟာအတူတူပဲ (မှန်ပါ)။

ଶ୍ରୀପ୍ରିଣ୍ଟିଙ୍ଗାର୍, ପକ୍ଷାପତ୍ରୀ, ଲେଖକୀୟରେ ଏହାର ନାମ ହିଁଲେନ୍ ଫେର୍ଦ୍ରିକ୍ ଏବଂ ଏହାର ଲେଖନ ପରିମାଣ ହିଁଲେନ୍ ଫେର୍ଦ୍ରିକ୍ ଏବଂ ଏହାର ଲେଖନ ପରିମାଣ

တန်ကျောက်, ဆောင်းတန်ကျောက်မရချင်နေပါစေခဲ့ကာ, ဒကာ
မတို့ ဘာအရေးကြီးရမလဲ... (သနို့ရ ခုက္ခမြင်ဘို့အရေးကြီးပါ
တယ် ဘုရား)။

သနို့ရ ခုက္ခမြင်တဲ့ ဥပုံသည် သံသရွှေ့ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်
နောက်လာမည့် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်လည်း သူဖြတ်တယ်... (မှန်ပါ)။

သနို့ရခုက္ခ သည်ကားလို့ဆိုရင် သနို့ရခုက္ခ မြင်တဲ့
သမ္မာဒိုဒ်သည်ကားလို့ဆိုရင်ဖြင့်အရေးတကြီးပါ အိမ်ရောက်ကျ
ရင် လုပ်ဖြစ်အောင်လုပ်ပါ... (မှန်ပါ)။

တစ်ချုက်မြင်မြင်, နှစ်ချုက်မြင်မြင်, များများမြင်မြင်,
မြင် လေကော်းလေပါ... (မှန်ပါ) များများမြင်ရင်တော့ဖြင့်
တကယ် လောကုတ္ထရာမဂ် လာတော့မလို့သာမှတ်ပေတော့...
(မှန်ပါ)။

သနို့ရခုက္ခ မြင်တဲ့ သမ္မာဒိုဒ် သည် မောင်၏ရွှေ့ပြီး
သမ္မာဒိုဒ်၊ လောကုတ္ထရာမဂ် ၏ရွှေ့ပြီးသမ္မာဒိုဒ်... (မှန်ပါ)
သနို့ရခုက္ခတွေက ဟိုနေရာမှာဖြစ်လိုက်, ပျက်လိုက်, ဒီငော
ရာ မှာ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက် ဝေအနာကလေးတွေရှုလည်း
(ဖြစ်ပျက်တွေပါဘုရား) မိတ် တွေရှုလည်း ဖြစ်ပျက်တွေ.
ပါတယ်။

အဒါသနို့ရ ခုက္ခတွေဖြင့် တပည့်တော်တို့တွေပါဖြ

လို..ဆိုလို.ရှိရင်ဒါဟာ သိဒ္ဓရရှုက္ခ တွေ.ပါမြိုလို. ကိုယ့်ဉာဏ် နဲ့ကိုယ် ဖြောလာကြလို.ရှိရင်ဖြင့်...တဲ့၊ ဒကာ၊ ဒကာမတို့၊ သိဒ္ဓရ ရရှုပြီး လို.ရှိ ရင်အသိတသုခက္ခာတော့မယ်... (မှန်ပါ)။

သိဒ္ဓရရှုက္ခ ဆုံးလို.ရှိရင်ဖြင့်ရွှေ.မဂ်.ရှေ့.ပြီး သမ္မာဒီဒ္ဒေ ကိုစွဲ ကုန်ပေါ့၊ သူလည်း ကုန်ရောတဲ့ဒကာ၊ ဒကာမတွေ မဂ်သမ္မာ.ဒီနိုလာတာပဲ... (မှန်ပါ)။

သိဒ္ဓရရှုက္ခလည်း ဆုံးပါရော မဂ်သမ္မာဒီနိုဝင်လာ တယ်။ မဂ်သမ္မာဒီနိုကဘာနဲ့သွားတွေ.သတုံးဆိုတော့(အသိတသုခ) နဲ့သွား တွေ.တယ် (မှန်ပါ) အသိတဆိုတာက နိဗ္ဗာန်.ဘယ်သူမှမပြုပြင်ဘူး။သူခဆိုတာကချမ်းသာတာ... (မှန်ပါ) ဘုရား။

ဒါဖြင့်သိဒ္ဓရရှုဆုံးလို.ရှိရင် အသိတသုမနဲ့တွေ.ပါ ထိန့်မယ် ... (မှန်ပါ) မှတ်မီကြပြီလား (မှတ်မီပါပြီ ဘုရား)။ ဧည့်..နိဗ္ဗာန်ဟာ သိဒ္ဓရရှုတွေ.ရင်အနီးကလေး ပါကလေး... (မှန်ပါ) မဂ်ဉာဏ် ရဘုံးရာကော်... (နီးပါ တယ် ဘုရား)။

နီးပါတယ်ဆိုတဲ့ဉာဏ်အခါ မဟာဓထားလီသသူတ်က သေ သေချာချာပြတယ်... (မှန်ပါ) ဉာဏ်ပါပြီတော် ပါနိုတော် ကသေသေချာချာပြသောကြောင့်တဲ့

...ဒကာ,ဒကာမတိ. ဒီဉာဏ်လေးလေးစားနဲ့ သိနဲ့ရခဲ့က္ခာဖြစ်အောင်ရှာမှ သာလျှင်သနဲ့ရခဲ့က္ခာမြင်တဲ့ဝိပဿနာ မင်လာပြီးမှသာလျှင် အသာဆုံးမြင်တဲ့လောကုထဲရာ မင်လာပါလိမ့်မယ်လို့မှတ်.. (မှန်ပါ)။

သနဲ့ရခဲ့က္ခာများများတွေရင်..(လက်ခမောင်းခတ်ပါ)
လက်ခမောင်း ခတ်တော့တဲ့ငါဒီဘဝတော့ဖြင့်အပါယ်လေးပါ:
တဲ့ခါးပိတ်တဲ့သောတာပန်တော့ဖြင့်တည်တော့မှာပါ..(မှန်
ပါ)။

ဘာကြောင့်တဲ့ဆိုတော့ ပုရေစာရိက ဝိပဿနာ သမ္မာ
ဒိဋ္ဌး၊ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌးတဲ့၊ သမ္မာဒိဋ္ဌးနှစ်မျိုးပြုတယ် .. (မှန်ပါ)။
ပုရေ စာရိက သမ္မာဒိဋ္ဌးဆိုတာ ရှေးဦးစွာ ကျင့်ရမည့်သမ္မာဒိဋ္ဌး ..
(မှန်ပါ) မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌးဆိုတာက ပုရေစာရိကသမ္မာဒိဋ္ဌးရှေးဦး
ကျင့် ပြီးမှ ပေါ်လာမည့် သမ္မာဒိဋ္ဌးရှင်းပြီလား(ရှင်းပါပြီဘူး)။

သနဲ့ရခဲ့က္ခာမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌး ပြီးရင် မင်သမ္မာဒိဋ္ဌး လာ
တယ်လို့. ဆုံးဖြတ်ချက်ချ (မှန်ပါ) ရှင်းပြီလား... (ရှင်းပါပြီ
ဘူး)။

ရှေ့ပြီးသမ္မာဒိဋ္ဌး၊ နောက်လိုက်သမ္မာဒိဋ္ဌးကွဲပြေလား...
(ကွဲပါပြီဘူး)။ ရှေ့ပြီးသမ္မာ ဒိဋ္ဌးကဘာကိုမြင်သတဲ့ ...
(သနဲ့ရခဲ့က္ခာမြင်ပါတယ်) အ... ဖြစ်ပျက်ဆိုတဲ့ သနဲ့ရ
ခဲ့က္ခာမြင်တယ် (မှန်ပါ) နောက်ဖြစ်ပျက်မမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌးက

တော့ ဘာမြင်သတုံး... (မဂ်စခန်းမြင်ပါတယ) အ...နိဗ္ဗာန်မြင်တယ်ဆိုလိုက်ပါတော့... (မှန်ပါ) ဥာဏ်ကတော့ မဂ်ဥာဏ်ပါလေ... (မှန်ပါ) မြင်တော့ဘာမြင်သတုံး... (နိဗ္ဗာန်မြင်ပါတယ်ဘုရား)။

နိဗ္ဗာန်မြင်တယ်ဆိုတော့ ကိုယ်မြင်တာကို ကိုယ်အကဲခတ်ချင်တော့ ဘဝင်အေးတာကို ဖြစ်ပျက်လည်းမမြင်ဘူး၊ ဘဝင်ထဲမှာလည်းမိတ်ထဲမှာ ဝန်ကျသွားတဲ့အမြင် ရောက်လိုက်ရင်ဖြင့်ဒါသည် ဒကာ,ဒကာမတို့ သောတာပန်တည်တာပလို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချု... (မှန်ပါ)။

ဖြစ်ပျက်ကိုမြင်ပြီဆိုရင် ရှေ့ပြီးသမွာဒိဋ္ဌဗြိုင် အနှစ်ပစ္စည်းရှုံး၊ ဒီပစ္စည်းများများရလိုက်ရင်ဖြင့် “အနှစ်ရပစ္စပုံပွုန်” ဆိုတဲ့ မဂ်သမွာဒိဋ္ဌဗြိုင်လာမှာလား... (လာမှာပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် အနှစ်ရပစ္စည်းဟာအခြားမရှိဘူးဆိုသဖြင့်သူ့ကို များများရှေ့ပိုင်းမှာလုပ်လိုက်လိုက်ရင် နောက်မဂ်ဥာဏ်ဟာလာရ မှာပ ... (မှန်ပါ)။

အဒီတော့ ဝေဒနာကြိုက်လိုက်ရင် ဝေဒနာကိုသော်ရ ခုက္ခာမြင်အောင်ကြည့်... (မှန်ပါ) မိတ်ကြိုက်လိုက်ရင်မိတ်၏ သော်ရခုက္ခာကို ... (မြင်အောင်ကြည့်ရပါမယ်ဘုရား)။

အဒီမြင်တဲ့ ခုက္ခာအဆုံးမှာ ဒီမြင်တဲ့ခုက္ခာတွေ ဆုံးသွားလို့

၃၁၀

မိုးကုတ်ဝိပဿနာအခြေခံ၊

ရှိရင် နိဗ္ဗာန်တွေ့မှာပဲ ... (မှန်ပါ) မတွေ့ပေဘူးလား ... (တွေ့
ပါတယ်) ရှင်းကြံ့လား ... (ရှင်းပါ၌ဘုရား)။

ကဲ ကြီးစားကြတော့

မိုး (၁၂)ခါ (၄၅)

တရား၊ အန်စသာရ၊ ရွှေမွားနည်း ၃၀၁

“နိမ္မာန်ကို ဓန္တာဗုံးပုံတရားတော်”

ဒကာ, ဒကာမတို့ ပဋိစ္စသမျို့၏ အသနာတော်ကြီး ကို
ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအစ၊ အဆုံးမြင်လိုက်တော့မှ
ဘုရားဖြစ်လာတယ် (မှန်ပါ)။

ပဋိစ္စသမျို့၏ အစမြင်တာက (သမုဒ္ဓသွား)မြင်တာ
(မှန်လုပါဘုရား) ပဋိစ္စသမျို့၏အဆုံးမြင်တာက (နိရော
သွား) မြင်တာ(မှန်ပါ)အဲဒီအစမြင်တဲ့ ဉာဏ်က(မဂ္ဂသွား)
ဖြစ်ပါတယ်(မှန်ပါ)အဲဒီမြင်တဲ့ ဉာဏ်က သမုဒ္ဓသွားသတ်
သောကြောင့်လဲ (နိရောသွား)ကိုအဆုံးမြင်ပါတယ် ...
(မှန်ပါ)

ဒါကြောင့်သွားလေးချက်တပြီးနက် မြင်တဲ့ ဘုရားရှင်
ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ခုက္ခလွတ်ပြီကိုး “ဒိရိပ ယံတိဋ္ဌ တိမာရ^၁
သေနံသူရိယောဝါဘာသယမဏ္ဏလိက္ခု”ဆိုတဲ့ပါ၌တော် ကြီးနဲ့
ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကြောင့် ဥဒါန်းကျူးပါတယ်
... (မှန်ပါ)။

ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ကိုယ်တိုင် ဝမ်းမြောက်
နိုင်တဲ့ အခြေအနေရောက်လို့ကိစ္စပြီးတယ်လို့ မှတ်ကြပါ ...
(မှန်ပါ) သူများပြောသံကြား၊ ဆရာဘုန်းကြီးက ဟ ... မင်းကိစ္စ^၂
ပြီးပြီ ဆိုရင်မယုံနဲ့ ... (မှန်ပါ)။

မင်းဘယ်မဂ်ရ၌ဆိုရင် မူယုပါနဲ့ဦး ... (မှန်ပါ) ကိုယ့်
ကိုကိုယ်, ကိုယ်တိုင်နိုဗာန်ဖြင့်ပြီး သကာလကိုယ်ကိုတိုင် သော်
ဟုတ်သားပါ၊ အပါယ်လေးပါး တဲ့ခါးပိတ်တယ်ဆိုတဲ့ ဉာဏ်
ကိုယ့်သွားနိုင်စိတ္ထာနလုံးချင်းလို့မှ မရတော့ပါ၊ ချုပ်သွား
ပေါ့လို့ကိုယ့်ဟာကိုယ်သိပြီးနေမှ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ဝမ်း ဓမ္မာက်မှ
သာလျှင် ကိစ္စပြီးဓမ္မာက်ကြောင်း ကိုယ်တိုင်သိပါလေ ...
(မှန်ပါ)။

ဒါကြောင့် ဆရာပါးစပ်မှာ လမ်းမဆုံးပါနဲ့၊ ကိုယ့် ဉာဏ်
နဲ့ ကိုယ်လမ်းဆုံးကြပါ ... (မှန်ပါ) ဒကာကြွယ်သယ်မှာလမ်း
ဆုံးရမယ် ... (ကိုယ့်ဉာဏ်ကိုယ်လမ်းဆုံးရပါမယ်ဘူရား)။

ဆရာကတော့တွေးပြောတာ... (မှန်ပါ) ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့
ကိုယ်သိတားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ဖြင့် ဒီဇာတော်လို့ ဘုရားက
ဟောသောကြောင့်ကိုယ်တိုင်ဒီဇာတော်လို့ရာ အရေးကြီးပါတယ် ...
(မှန်လှပါဘူရား)။

ပတ္တေသာ်လို့ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ဓမ္မ^၁
ကြောမှာ ဟောသောကြောင့် ကိုယ်တိုင် နိုဗာန်ရောက်နေတဲ့
အမြင်ကို ကိုယ် ကိုယ်တိုင်ရောက်ပြီလို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချိန်မှ
အမှန် ရောက်ပါတယ် (မှန်ပါ)။

ဒီဒီတာဓမ္မာတဲ့သူများဆုံးဖြတ်ချက်တာမယူနဲ့တဲ့ ကိုယ်-
ကိုယ်တိုင် ဒီဒီတဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပါ၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ်

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း ၃၁၃

ဆုံးဖြတ်ချက်ချိနိုင်တဲ့ ဉာဏ်ရအောင်လုပ်ပါ... (မှန်ပါ) ပေါ်ကြ
ပြီလား... (ပေါ်ပြီဘုရား)။

“ပရိယောဂါဇ္ဈဓ္မာ” ... တဲ့နော်.. (မှန်ပါ) “တိန္ဒြတိဓိ
ကိုစွဲ့ ဝိဂတကထံကတော့” ဆိုတဲ့အတိုင်း သံသယ ဝိစိကိုစွဲ့
တွေ အကုန်ကင်းပြီ၊ ယောဒါ နိုဗ္ဗာန် အစစ်ပဆိုပြီးသကာလ
ဒကာ၊ ဒကာမတွေ ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်နဲ့ လက်ညိုးဆွဲနိုင်ပြီးသူများ
ပြောသံကြား မဟုတ်တော့ဘူး။ သံသယရှင်းရှင်းနဲ့ ဖြောင်တဲ့အမြင်
မှန်ရမှုသာလျှင် ဒကာတို့ရေး အေးအေးနေတော့ဆိုတဲ့ ဒကား
ဟာအမှန် ရောက်ပါတယ် ... (မှန်ပါ)။

ကိုင်း..ဒါဖြင့် ဒကာတို့ကို သူများက ပြောတိုင်းမင်း
မင်းရ ပြိုလ်ရပြီဆိုရင် ယုံကြမလား။ ကိုယ်..ကိုယ်တိုင် ဆုံး
ဖြတ်ချက်ချိနိုင်မှယုံကြမှာလား... (ကိုယ်..ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်
ချက်ချိနိုင်မှ ယုံကြမှာပါဘုရား)။

=အဒေါကြောင့် ဒီနေ့တရားမှာ ကိုယ်..ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်
ချက်ချိနိုင်တဲ့ ကျော်နည်းကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ကျော်သုံးလို့ ကိုယ်..
ကိုယ်တိုင်က ဟုတ်ပြီ..ဆိုတဲ့ဆုံးဖြတ်ချက် ကိုယ်ကိုယ်တိုင်
ချိနိုင်အောင်လည်း ဆရာဘုန်းကြီးက နည်းပေးမယ်နော်... (မှန်
ပါ)။

ကိုင်း...ဒါဖြင့်ဒကာ၊ ဒကာမတွေနိုဗ္ဗာန်ဘယ်မှာရှိသတုံး
လို့မေးရှိရင်ဖြင့် ခန္ဓာဆုံးတဲ့ ဆီမှာရှိတယ်... (မှန်ပါ) နိုဗ္ဗာန်

၃၁၄

မိုးကုတ်ဝိပသာနာအခြေခံ၊

ဘယ်မှာရှိပါလိမ့်(ခန္ဓာဆုံးတဲ့သီမှာရှိပါတယ်) ခန္ဓာဆုံးရင်နိဗ္ဗာန် ဆိုတာမှတ်ထားလိုက်စမ်းပါ... (မှန်ပါ!)။

“ဒုက္ခသုအန္တာကရိသုတီ”တဲ့ အရာဏဝတီသုတ်ပါ၌တော် မှာ ဒုက္ခသု=ဒုက္ခ၏။ အန္တာ= အဆုံးကို။ ကရိသုတီ = သို့ကရိသုတီ = မျက်ဖွောက်ပြုနိုင်လိမ့်လတ္တာ =လို့ဆိုသဖြင့် သူ့အထူ့ အမို့ပါယ်ပါ၌ီးသား (မှန်ပါ!)။

နိဗ္ဗာန်သည်ကားလို့ဆိုလို့ရှင် ဒီအနားမှာပရှိတယ်.. (မှန်ပါ!) ဘယ်သူကွယ်နေသတုးမေးတော့မှ ကိုယ်, ရထားတဲ့ ခန္ဓာကွယ်နေတယ်.. (မှန်ပါ!)

ဘယ်နဲ့ကြောင့် မမြင်ပါလိမ့်မူလို့မေးတော့ ဘယ်နဲ့ ဖြေကြမလဲ..(ခန္ဓာကွယ်နေလို့ပါ) ခန္ဓာကွယ်နေတယ်..(မှန်ပါ!)

ဒါဖြင့် ခန္ဓာဖောက်တွင်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်ပေးလို့ရှင်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်မြင်ရမှာပ (မြင်ရမှာပါဘုရား)။ ခန္ဓာဖောက်တွင်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်ပေးလို့ရှင်ဖြင့်ခန္ဓာအကွယ်ကြီးကိုဖောက်တွင်း၌ီးသကာ လဲ နိဗ္ဗာန်ကို ဒကာတို့တွေ့မယ် (မှန်ပါ!)။

ရှေးကြေားဘူးထားတာ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာအဝေးကြီးတဲ့ (မှန်ပါ!) အခုတော့ ဒီလိုမယူပါနဲ့ ဒကာ, ဒကာမတို့ နိဗ္ဗာန်သည် ဘယ်နားမှာ ရှိသတုး ... (ခန္ဓာအဆုံးမှာရှိပါတယ်ဘုရား)။

ခန္ဓာကွယ်နေလို့ နိဗ္ဗာန်အဆုံးကို မမြင်ရဘူး ... (မှန်ပါ!)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၃၀၅

အန္တာတွေက စက်ရဟတ်လိုလည်ပြီး သကာလနေတာရယ်၊ သူက
လည်ပြီးဖုံးနေတာ၊ အန္တာတွေသည်ကား လို.ဆိုရင်ရွှေပက္ခနာ
ဆောင်ရွှေက္ခနာနဲ့လျည်ပတ်ပြီး သကာလ ဖသာ ဆောင်ရွှေ သညာ
တရား ဥပါဒါနဲ့ ကံနဲ့ ရှိနှိုင်လိုက်၊ ဒီလို ချည့်အန္တာကြီးက
လျည်ပတ်ပြီးပေါ်နေတာနဲ့ မဆုံးဘူး... (မှန်ပါ) မဆုံးတော့
နိဗ္ဗာန်မတွေ့တာ .. (မှန်ပါ)။

ဒကာ၊ ဒကာမဝို. နိဗ္ဗာန်မတွေ့ရတာ အန္တာစက်ရဟတ်ကြီး
ကလည်ပြီး ဖုံးနေလို့မတွေ့တာကိုး (မှန်လှပါဘုရား)။ ကျူးပို့
ဥယျာဉ် မထိုးထွင်နိုင်အောင် အန္တာက နိဗ္ဗာန်ကိုကျယ်ထားတယ်။
ဖုံးထားသေးတယ် (မှန်ပါ)။

အန္တာစက်ရဟတ်ကြီးဟာလည်ပြီး ပုံးနေတာနဲ့ နိဗ္ဗာန်
မဖြင့်ရတာ၊ (မှန်ပါ) .. အန္တာစက်ရဟတ်ကြီးကို ဒီလိုရပ်အောင်
လုပ်ကြပေတော့ ဆိုတဲ့ နည်းပေးနကာင်းနဲ့ ပေးလို့ ကျူးလို့ ရပ်သွား
ပယ်ဆိုလို့ ရှိရင်ပြင်းအန္တာကြီးဟာရပ်သွားတယ်ဆိုကထဲက ပြတ်
ထွက်သွားတယ်... (မှန်ပါ)။

ပြတ်ထွက်သွားရင် အန္တာကျယ်နေတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဟာဒီနေရာ
တွင်ပေါ်ရမယ်.. (မှန်ပါ) ရှင်းပြီလား (ရှင်းပါပြီ)၊ လောက်ဥပမာ
နဲ့ နည်းနည်းကလေးရှင်းပြီပါစို့၊ ရှုပ်ရှင်သိုင်းကုတ်ကြည့်တဲ့
အပဲကျော်ဘူး အရပ်တွေဖုံးနေတော့ ပြုကား ချုပ်ကြီးကမတော်
ဘူး... (မတော်ပါဘုရား)။

အရပ်တွေ ဖုဒ်တဲ့အတွက် ... (ပိုစ်ဖူးမပေါ်ပါဘူရား) ဖျပ်, ဆိုအရပ်တွေပြုပြစ်ကို ရပ်ပြစ်လိုက်စမ်းပါတဲ့၊ မန်တီ လူးနဲ့ လည်းနေတာ ရပ်ပြစ်လိုက်တော့ဘာပေါ်လာသတဲ့; (ပိုစ်ဖူးကားကြီးပေါ်လာပါတယ်ဘူရား)။

အ...ဒီအတိုင်းပဲ ခန္ဓာတွေပာ့ ဖြစ်လိုက်, ပျက်လိုက်, ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်တွေနဲ့ လည်းပတ်ပြီးသကာလစက်ရဟတ်ကြီးလို ရှင်ရှင်ပြစ်ကြပြုသလိုလည်းနေတယ်... (မှန်ပါ)။

ဒါကြောင်

“ခန္ဓာန္တ ပဋိပါနီ
ဓာတုအာယာတနာနစ်။
အလွှာစိန့် ဝတ္ထာဓာ။
သသာရောတိ ပဝါဒတိ” ။ မပြတ်လည်းနေတယ်တဲ့
... (မှန်ပါ)။

အဒီခန္ဓာသံသရာကြီး ပဏီစွဲသမျှပါ၍ စက်ရဟတ်ကြီး ဖူး နေလို့ နိုဗ္ဗာန်မမြင်တာ... (မှန်ပါ) ရင်းကြိုးလား (ရင်းပါ၍)။ နိုဗ္ဗာန်ဘယ်သူကွယ်နေပါလိမ့်.. (ခန္ဓာသံသရာကွယ်နေပါတယ်ဘူရား)။

အကာတိ... ဒါကာသွားကြည့်ရင် မတွေ့ဘူး... (မှန်ပါ) မတွေ့ပါဘူးတဲ့ ... ခန္ဓာသံသရာကွယ်နေတယ်ဆိုတော် ဘူးအလုပ်

သမားတွေကျတော့ ဖျပ်, ခနဲ ခန္ဓာလည်းချုပ်သွားရော့ နိဗ္ဗာန်
ချက်ခြင်းပေါ်တယ်... (မှန်ပါ)

ဘာမှအလုပ်မလုပ်တဲ့ ဗုဒ္ဓိလ်ကျတော့ ခန္ဓာကအမဲ တစ်း
စက်ရဟာတ်ကြီးရို့လည်းပွဲယ်နေတော့ ခန္ဓာမြှင်သေးရဲ့လား
... (မမြှင်ပါဘုရား) နိဗ္ဗာန်မြှင်သေးရဲ့လား... (မမြှင်ပါဘုရား)။

အဒါက “ခုက္ခသုအနှစ်ကရီသုတ်” ဆိုတဲ့ အရာဏဝတီ
သုတ် ပါမြို့တော်ကလာတာ၊ ပါမြို့ရှိုးသားနော်... (မှန်ပါ)ဘုရား
ဟောပါမြို့ရှိုးသား...။

ကိုင်း...ဒါဖြင့် တရားနှင့်းသွင်းကြ၊ တရားနှင့်းသွင်း
ကြ၊ နိဗ္ဗာန်သည်ခန္ဓာအဓိုးမှာရှိတယ်၊ ဘယ်နဲ့ကြောင့်မမြှင်ပါ
လိမ့်မတုံးမေးတဲ့အခါကျတော့ ခန္ဓာကွယ်နေတယ်... (မှန်လှပါ
ဘုရား)။

နိဗ္ဗာန်ကိုခန္ဓာကွယ်တယ်၊ ခန္ဓာမမြှင်အောင် တစ်ခါ
ဘယ်သူဖုံးနေပါလိမ့်မတုံးမေးတဲ့အခါကျတော့ဒကာ, ဒကာမ
တို့၊ အဝိဇ္ဇာက ခန္ဓာကိုဖုံးပြန်တယ်... (မှန်ပါ)။

ခန္ဓာကိုဘယ်သူဖုံးပြန်ပါလိမ့်... (အဝိဇ္ဇာကဖုံးပါတယ်
ဘုရား)ဒါခန္ဓာကြီးရှိလျှက်နဲ့ ဒါသူယောကျိုးတွေဖိန်းမတွေ
ဖြစ်ပြီးသကာလ ယောကျိုး, မိန်းမ တကယ်ထင်အောင်လုပ်
ထားတဲ့ (အဝိဇ္ဇာ)က ခန္ဓာကို ဖုံးနေပြန်တယ်... (မှန်ပါ)
ရှင်းပြုလား... (ရှင်းပါပြီ)။

ကိုင်း...အကာ , အကာမတိ . နိုးကုတ်ပိပါလို့...
(အန္တာဖိုးပါတယ်ဘုရား) အန္တာမမြင်အောင် တစ်ခါတယ်သူက
ပုံးပါလို့ (အဝိဇ္ဇာကဖုံးပါတယ်ဘုရား)။

ဒီလိုဖြစ်နေတော့ အန္တာကို အဝိဇ္ဇာဖုံးနေတော့ကို ပဋိဌာ
သမ္ပါဒ်စက်ရဟတ်ကြီးကလယ်နေတာမမြင်ရပြန်ဘူး (မှန်
ပါ). ပဋိဌာသမ္ပါဒ်စက်ရဟတ်ကြီးကနိုင်ရကလည်နေတာကြီး
ကိုအဆိုဇ္ဇာကဖုံးလိုက်ပြန်တော့လည်း၊ အန္တာစက်ရဟတ်ကြီး
တစ်ခုပြီး တစ်ခုချုပ်နေတာ မမြင်ပြန်ဘူး... (မှန်ပါ)မြင်သေး
ရဲ့ လား (မမြင်ပါဘုရား)။

အေဒီကုသို့မမြင်ဘဲ ဖြစ်နေပြန်တာကြောင့် အကာ, အကာမ^{တိ}. အန္တာအဝိဇ္ဇာဖုံးနေတယ်လိုတာ ပေါ်ကြပြီးလား (ပေါ်ပါပြီ),
ဒီအဝိဇ္ဇာကို ဘုန်းကြီးက ဝိဇ္ဇာဆိုတာနဲ့ဖွင့်ပေးရလို့ရင် အန္တာ
တွေ့တော့မယ်... (မှန်ပါ)။

ဒိဇ္ဇာက ဝိပသုနာဉာဏ်ပါ၊ ဝိပသုနာဉာဏ်နဲ့အန္တာကို
တွေ့အောင် အားထုတ်ရင် အဝိဇ္ဇာကို ဝိဇ္ဇာနဲ့ဖွင့်ပေးလိုက်သလို၊
အန္တာ စက်ရဟတ်ကြီးကို တွေ့ပါလို့မယ်... (မှန်ပါ)။

အေဒီအန္တာစက်ရဟတ်ကြီးကို တစ်ခါခိုက်.. ထက်တဲ့
ဝိဇ္ဇာဉာဏ်နဲ့၊ ထိုးမောက်လိုက်တဲ့ အခါကျတော့ အကာ, အကာမ^{တိ}
တွေ့ အန္တာစက်ရဟတ်ကြီးဖြစ်ပျက်. ဖြစ်ပျက်ဆိုတာ တစ်ခုဖြစ်၍

တရား၊ အနှစ်သာရါ၊ ရွှေမွားနည်း ၃၁၉

တစ်ခုပျက်တယ်။ တစ်ခုဖြစ်၍ တစ်ခုပျက်တယ်ဆိုတာကြိုးဟာ
ပေါ်လာလိမ့်မယ်... (မှန်ပါ)။

ပေါ်လာတဲ့အခါကျတော့တစ်ခါ ဒီထင်..ထက်တဲ့
ဝိဇ္ဇာကိစွဲညာ၏နဲ့ကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ခုက္ခသရွာ
ပလို့ဆိုတဲ့ အခါကျတော့ခနားကိုရဟတ်ကြီးပြတ်ထွက်
သွားပါလိမ့်မယ်... (မှန်ပါ)။

ပြတ်ထွက်သွားသည်နဲ့ တြိုင်နက်စွာအင့်းနှုံးနိုံးကြိုး
ဟာ ဘွားကနဲပေါ်လာလိမ့်... (မှန်ပါ) ကိုင်း..ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကို
ကြည့်အတိတ်ဘဝက ဒကာ,ဒကာမတို့ သရွာလေးပါးမသိတဲ့
အဝိဇ္ဇာနဲ့နေခဲ့ကတယ်... (မှန်ပါ)။

လွန်လေပြီးသော အတိတ်ကာလကတဲ့၊ အတိတ်အ^၁
ကြောင်းတွေလုပ်ခဲ့ပါတယ်တဲ့၊ သူသည်ကားတဲ့ သရွာမသိတဲ့
အတွက် အဝိဇ္ဇာနဲ့သမှုဒယသရွာလုပ်ခဲ့တယ်။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ... (သခါရာပါ)အခါအတိတ်ဘဝမှာတုံးက
သရွာမမြင်ပကိုး၊ ဒကာ,ဒကာမတို့ဟာ စုလုံးကန်းလစ်းသွားနဲ့
ချည့်ပဲ တစ်သက်လုံးအချိန်ကုန်ခဲ့တယ်.. (မှန်ပါ) သောာပါပြီ
လား..(ပါ..ပါပြီဘုရား)

ဒါကြောင့်ရတောမရေ သေလွန်တဲ့အခါကျတော့ ဟောဒီ
(၂)နဲ့ပါတ်အကွက်နဲ့သွားဆက်တယ်... (မှန်ပါ) ဒီနေရာသေခဲ့

တယ်၊ သေတော့ ဒီဘဝမယ်ဒီသ၏ရန် ဒိရိညာကိန် သွားမစပ်ဘူး
လား။ (စပ်ပါတယ်ဘူး။)။

ဒီနေရာသေးပြီးတော့ စပ်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ဒီဘဝကျိုး
တော့ ဒိရိညာကိန်လိုတဲ့စိတ်ပေါ်လာတယ်... (မှန်ပါ) နာမ်ရှပ်လိုတဲ့
နာမ်နှင့်ရှပ်ပေါ်လာတယ်.. (မှန်ပါ) သဗ္ဗာယတန်လိုတဲ့ မျက်စီ,
နားနှာခေါင်းး၊ လျှောကာ(ပေါ်ပါတယ်ဘူး)။ ဖသုဆိုတဲ့
တွေ့ထိတတ်တဲ့သဘော.. (ပေါ်ပါတယ်) စေဒနာဆိုတဲ့အကောင်း
အဆိုးရွေးတတ်တဲ့သဘောတွေ.. (ပေါ်ပါတယ်ဘူး)။

ဒီလိုကြောင့် ဒိရိညာက်၊ နာမ်ရှပ်၊ သဗ္ဗာယတန်၊ ဖသု၊
စေဒနာ၊ ဆိုတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ယူခုပ္ပါဒ်ဘဝမှာ
ခန္ဓာရလာပြီ (မှန်ပါ) ရှင်းပြီလား.. (ရှင်းပါပြီဘူး)

အခုရတဲ့ ခန္ဓာဝါးပါးဆိုကြဖို့ (မှန်ပါ) ဒိရိညာက်၊ နာမ်
ရှပ်၊ သဗ္ဗာယတန်၊ ဖသု၊ စေဒနာပေါင်းလိုက်ရင် ဘာပါလိမ့်..
(ခန္ဓာဝါးပါးပါ) ခန္ဓာဝါးပါးရတယ်... (မှန်ပါ) သူ့ကိုဘာသစ္ာ
စွဲတဲ့း.. (ခုက္ခသစ္ာပါ) ဒါကြောင့် ယူခုပ္ပါဒ်မှာ ခုက္ခရောက်
တာ၊ ခုက္ခဝါးချက်... (မှန်ပါ) သဘောပါကြပြီလား... (ပါ-ပါ
ပြီဘူး)။ အတိတ်ဘဝက အဝိဇ္ဇာန် စုလုံးကန်းလမ်းသွားလိုက်
တာ ပုံးပွဲနှင့်ဘဝမှာ ခုက္ခရောက်ရတယ် (မှန်ပါ) မရောက်
သေးဘူးလား... (ရောက်ပါတယ်) ဘာသစ္ာတဲ့း... (ခုက္ခသစ္ာ
ပါဘူး)။

ဒါကြောင့်ခုက္ခသစ္စာရတော့ ဒကာတို့ရေ ယခုရထားတဲ့
ခန္ဓာကြီးဟာသာသစ္စာတုံး..(ခုက္ခသစ္စာပါသေမှ မသေသေးပါကိုး
ဗျာ ပစ္စာပြန်ဘဝပရီသေးတယ်..မှန်ပါ ဝိညာဉ်ရှိတယ်။ နာမ်ရှုပ်
တွေမရှိဘူးလား... (ရှိပါတယ်) သင့္ဂာယတနဆိတဲ့ မျက်စိ၊ နား၊
နာခေါင်း၊ လျှားရိုယ်၊ စိတ် ... (ရှိပါတယ်) ဖသာ.. (ရှိပါ
တယ်) ထောဇာ ... (ရှိပါတယ်) ပေါင်းကြတော့ ဒါခန္ဓာငါးပါး
(မှန်ပါဘုရား)။

ခုက္ခရောက်နေတာ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ထိုင်လို့ကော
တာရှည်ထိုင်လို့ရရှု့လား ... (မရပါဘုရား) အိပ်လို့ကော...
(မရပါဘုရား) စားလို့ကော.. များများစားလို့ (မရပါဘုရား)
နည်းနည်းစားလို့ကော (မရပါဘုရား)။

နည်းနည်း စားရင်ဆာတယ်၊ များများစားရင် ရင်ပြည့်
ရင်ကတ်တယ်... (မှန်ပါ) တာရှည်ထိုင်ရင်လျောင်းတယ်..
(မှန်လုပါ) အိပ်ပါများလို့ရှင်ဖြင့် တက်တယ်၊ လျောင်းတယ်
မလာဘူးလား... (လာပါတယ်ဘုရား) ဘယ်အချိန် ရောဂါကင်း
သတုံး... (မကုန်းပါဘုရား) ဒါဖြင့်ဒီ... ခန္ဓာငါးပါးတိုးဟာ
ဘာသစ္စာတုံး (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား)။

ရွှေပက္ခခန္ဓာကလည်း ဖြစ်ပြီးယျက်တာပဲ... (မှန်ပါ)
ဒါဖြင့်ဖြင့်ခုက္ခပျက်ခုက္ခပဲ့... (မှန်ပါ) မောဒနာကကော...
(ဖြစ်ပြီးယျက်တာပါပါဘုရား) သူလည်းဘာသစ္စာတုံး (ခုက္ခသစ္စာ

ပါဘူရား) သညှမှတ်လုံးကလေးလည်း ဆွဲကိုယ်ထမာပေါ်
တယ်၊ ဒါကလေးကလည်းဖြစ်ခုက္ခနိတော့ ဘာသစ္ာတုံး (ခုက္ခ
သစ္ာပါဘူရား)။

နိတ်ကလေးကလည်းဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်၊ ဖြစ်တာလည်း
သေမလို့ဖြစ်တာ၊ ပျက်တာလည်းသေဖွင့်တာ (မှန်ပါ) ဘာ
သစ္ာတုံး (ခုက္ခသစ္ာပါဘူရား)။

ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့ဒကာ,ဒကာမထွေ ဒီအကျက်
တစ်ကွက်လုံးဟာ ဘာသစ္ာတွေတုံး (ခုက္ခသစ္ာတွေပါဘူရား)
ကောင်းပါဖြီ၊ ဒါဖြင့် ... ဒီခုက္ခအဓိုးမှာ နိဗ္ဗာန်ရှိမယ်...
(မှန်ပါဘူရား)။

ခန်ကဓနဲ့ ဟပ်ကြပါစို့၊ ဒီဘက်ကအဓိုးမှာ ...
(နိဗ္ဗာန်ရှိပါတယ်ဘူရား) ကြော်ဒါဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဟာ ခုတိယအကျက်
မှာရှိမယ်....(မှန်ပါ)၊ (၂)နံပါတ် အကျက်မှာ ဓိုးအောင်လိုက်
ရင် ထွေ့မယ်.... (မှန်ပါဘူရား)။

အခု ဆရာဘုန်းကြီးက ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ယေားမှာ လက်
ထောက်ပြတာနဲ့ဖြင့်ထဲ့.... ခုက္ခအဓိုးမှာ ဓမ္မာအဓိုးမှာ
နိဗ္ဗာန်ရှိတယ်ဆိုတော့ ဒါ.... ဆွဲဝါးပါးပြစ်သွားပြီး (မှန်ပါ)
ဒါကိုဓိုးအောင် ရှုနိုင်လို့ရင် ဒီနေရာ နိဗ္ဗာန်ပေါ်လာတယ်....
(ပေါ်ပါတယ်ဘူရား)

အန္တပေါ်ရင် ဘာသစ္စာတုန်း.... (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား)
ယခုရထားတဲ့ အန္တကြီးထဲမှာ ဘာပေါ်ပေါ် ဒီပြင်ဘာ သစ္စာမှ ၆
ပေါ်သေးဘူး၊ ခုက္ခသစ္စာပါ.... (မှန်ပါ) ရပ်နာမ်တွေပေါ်သ၍
ဘာသစ္စာတုံး....(ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား)။

ဒီတော့.... ဒကာ၊ ဒကာမတို့ နိုဗ္ဗာန် ဓမ္မာဖုံးတယ်၊
အန္တအဝိဇ္ဇာဖုံးတယ်ဆိတာ အခု အဝိဇ္ဇာဖွင့်လိုက်တော့ကိုခန္တာ
ခုက္ခသစ္စာလာတွေ့တယ်.... (တွေ့ပါတယ်ဘုရား)။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ (၂) အကွက်ထဲမှာ တရားနာနောကြ
တော့ ဂိညာဏ်၊ နာမ်ရှပ်၊ သွေးယတနာ၊ ဖသာ စောဒာ
ခန္တငါးပါးတွေ သီသဖြင့်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဆိတဲ့ သဘော
တွေလည်းပါသေးရှုံးလား (မပါပါဘုရား)။

နိုဂုလ်က အဝိဇ္ဇာန်၊ ခန္တငါးပါးကို ခန္တငါးပါးမှန်း မသိ
ပ ယောကျော်းတွေ မိန့်မတွေ ဖုံးလေသမျှတော့ သူကွယ်ပြီး (မှန်
ပါ) အခုတော့ဖြင့် ဂိညာဏ်၊ နာမ်ရှပ်၊ သွေးယတနာ၊ ဖသာ
စောဒာ၊ (တနေည်း) ခန္တငါးပါးလို့ သီလိုက်သဖြင့်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ
ကကွယ်နိုင်သေးရှုံးလား....(မပေါ်နိုင်ပါ)ဟ....ဘာသစ္စာတုံး
မေးတော့ (ခုက္ခသစ္စာပါဘုရား)။

ဒီအကွက်က ဘာဖြစ်ဖြစ် ခုက္ခသစ္စာမြှင့်ရင် အဝိဇ္ဇာက
လွှင့်ခွားလိမ့်မယ်.... (မှန်ပါ) အဝိဇ္ဇာလွှင့်ကတည်းကိုက
အဝိဇ္ဇာကို ဘယ်သူက လွှင့်ထုတ်ပါလိမ့်မတုံး မေးတော့မှ ဂိန္တာ

ဉာဏ်က ထုတ်လိုက်တယ်.... (မှန်ပါ)။

ဒကာ၊ ဒကာမတိမြင်စိတ်ကလေးပေါ်လာတဲ့အခါကျလို့
ရှိရင် မြင်စိတ်ကို ဒကာ၊ ဒကာမတွေက ဒီနားကနေပြီး သကာ
လ.... “သမ္မာဒီဇို့ သမ္မာသက်ပွဲ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊
သမ္မာသမာဓိ” ဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ငါးပါးနဲ့ ဒီအနိကလေးဖြတ်ရ
မယ်.... (မှန်ပါ)။

စိတ်ကဖြစ်ပျက်၊ ရူတာက.... (မရိပါဘုရား) မရိဆို
တော့ မရိကလေးက ဒီစက်ရိုင်းက အဆက်ကိုဖြတ်တယ်....
(မှန်ပါ)။

မရိသည့် ဝေအာနဲ့ တဏ္ဍာဆက်တာကို .... (ဖြတ်ပါ
တယ်) စိတ်နဲ့ တဏ္ဍာဆက်တာကို .... (ဖြတ်ပါတယ်) ဖသာ
နဲ့ တဏ္ဍာဆက်တာကို .... (ဖြတ်ပါတယ်ဘုရား)။

ဒါဖြစ် မရိဟာ ကိုလေသာဖြတ်တယ်ဆိုတော့ ဒီဘက်က
တဏ္ဍာ၊ ဥပါဒါန်လာသေးရဲ့လား.... (မလာပါဘုရား) ခင်ဗျား
တိမြင်စိတ်ကလေးကို ဘယ်လိုလုပ်ကြမယ်.... ဖြစ်ပျက်ရှုရ
ပါမယ်ဘုရား)။

သော်... ဖြစ်ပြီး ပျက်တဲ့တရားလို့ ဒီနားက မရိကလေး
နဲ့ရှု (မှန်ပါ) ဖြစ်ပျက် မရိ၊ ဒီဘက်က တဏ္ဍာလာသေးရဲ့လား
(မလာပါ ဘုရား) ဥပါဒါန်ကော.... (မလာပါ) ကံကော (မ
လာပါဘုရား).....။

မလာတော့ဘူးဆိုတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ကံမ မလာတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဇတိ၊ ဇရာ၊ မရဏ....(မလာပါ) မလာဘူးဆိုတာ
သေချာတယ်.... (သေချာပါတယ်ဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဒီနေ့ရှာဖြစ်ပျက် ဒကာ၊ ဒကာမတွေ မဂ်ဝင်လိုက်
တဲ့အတွက် (၃) နံပါတ် တဏ္ဍာ၊ ပုပါဒါန်ကံလည်း ချုပ်တယ်
(ချုပ်ပါတယ် ဘုရား) (၄) နံပါတ် ဇတိ ဇရာ မရဏကော်
(ချုပ်ပါတယ်ဘုရား)။

ချုပ်တယ်ဆိုသဖြင့်တဲ့.... သမှုဒယချုပ်တယ်၊ ခုက္ခသိမ်း
တယ်(မှန်ပါ) ဒါကဒုက္ခမရှိတဲ့နိဗ္ဗာန်ကိုပြတာဒါဖြင့် ခန္ဓာမရှိမ
ရမည့် နိဗ္ဗာန်.... (မှန်ပါ)။

ဒီနေရာ နိဗ္ဗာန်ပေါ်ရင် ခန္ဓာရှိတဲ့နိဗ္ဗာန်....
(မှန်ပါ) ဒီဟက်က ခန္ဓာချုပ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်.... (မှန်လှပါဘုရား)
သဘောပါ့၌လာ .... (ပါပါ၌)။

လက်ငင်းရတဲ့ (သည်ပါဒီသေသနိဗ္ဗာန်) နဲ့နောက်မှရတဲ့
(အနာပါဒီသေသနိဗ္ဗာန်) ဆိုတာရှိတယ်ဒကာတို့.... ပေါ်ကြော်
လား(ပေါ်ကြော်) ဒကာ၊ ဒကာမတွေ အကြွေးနိဗ္ဗာန်ကို မယူ
ပါနဲ့.... (မှန်ပါ) လက်ငင်း(သည်ပါဒီသေသနိဗ္ဗာန်)ရမှု အကြွေး
နိဗ္ဗာန်သေချာပါတယ်။

အ.... စာရွက်ကလေးထဲမှာ ပါပါတယ်။ အပြင်အညှီ
သည်ငါးပါးလေလည်းရှုပါ (မှန်ပါ) အတွင်းအညှီသည်ငါးပါး
လည်း ရှုပါတိမ့်မယ်။ ....(မှန်ပါ) လောဘစိတ်ကလေးပေါ်
လာရင် (ဖြစ်ပျက်ရှုရမှာပါ)

ဒေါသစိတ်ကလေးပေါ်ရင်ကော.... (ဖြစ်ပျက်ရှုရပါ
မယ်) မောဘစိတ်ကလေးပေါ်ရင် (ဖြစ်ပျက်ရှုရပါမယ်) အလော
ဘဆိတ္တလူချင်တေန်းချင်ပေးချင်၊ ကမ်းချင်တဲ့ စိတ်ကလေးလာ
ရင်ကော.... (ဖြစ်ပျက်ရှုရပါမယ်ဘုရား)။

. ကုသိလ်စိတ်ကလေးလာလည်း ဘာလုပ်မလည်း (ဖြစ်
ပျက်ရှုရပါမယ်) မေတ္တာစိတ်ကလေးလာရင် ဖြစ်ပျက်ရှုရမယ်)
ဖြစ်ပျက်ရှုပါ.... (မှန်ပါ) ရှင်းပါ့မြို့မြို့ဘုရား)

အိမ်သည်နှစ်ခုလို့ရေးထားတယ်.... (မှန်ပါ) လေကို
ထုတ်သော စိတ်၊ လေကိုသွင်းသောစိတ် (မှန်ပါ) မန္တိကြေား
လား(ရှိပါတယ်ဘုရား)။

အ....သွင်းတဲ့စိတ်ကလေးလာလည်း ဘာလုပ်မလဲ
(ဖြစ်ပျက်ရှုရမယ်)ထုတ်တဲ့စိတ်ကလေးလာလည်း (ဖြစ်ပျက်ရှုရ
ပါမယ်) ....အ....သူလည်းဖြစ်ပျက်နဲ့ မက်နဲ့ ကိုက်သွားတာပဲ
(မှန်ပါ)

အိမ်တော့အတွင်းအညှီသည် အပြင်အညှီသည် မရှိရင်အိမ်
သည် ချည့်ဆက်ရှု (မှန်ပါ) အတွင်း အညှီသည်လာရင် အတွင်း

နည်သည်လိုက်ရှုပြီးမှ အိမ်သည်ပြန်ရှု (မှန်ပါ)။

အပြင်မည်သည်လာရင်... (အပြင်မည်သည်ရှုရပါမယ်)
ပြီးတော့ ဘယ်ပြန်မလဲ ... (အိမ်သည်ပြန်ရပါမယ်ဘူရား)။

အိမ်သည်ကိုအမြဲထားပါတဲ့။မည်သည်လာရင် မည်သည်
ရှု၊ မည်သည်မရှိရင် အိမ်သည်ရှုလိုတော့ သူ၊ အတဲ့မှာ အနားရှိ
သေးရှုလား.... (မရှိပါဘူရား)။

အ.... အနားမရှိတိုင်း သမုဒ္ဓသွာချုပ်၍ ခုက္ခသွာ
ပြတ်တယ်.... (မှန်ပါ) သဘောပါကြပြီလား (ပါဝါပြီ) ဒါဖြင့်
ဒါတွေဖြစ်ပျက်ရှုလိုက်တဲ့အခါကျတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ (ယ
ထာဘူတူးက်)ရပြီ ....မှန်ပါ။

အ....ဖြစ်ပျက်ဟာခုက္ခသွာလို့သိကတည်းက “ယထာ
သဘာဝဇာနညာကံ” ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာသိတဲ့ညာက်ရ ကတည်း
က အဝိဇ္ဇာလွင့်သွားပြီ.... (မှန်ပါ)။

ခန္ဓာ(အဝိဇ္ဇာ)ဖုံးသေးရှုလား.... (မဖုံးပါ) မဖုံးတော့ဘူး
ဆိတာသေချာပြီလား (သေချာပါပြီ) ဒကာ၊ ဒကာမတို့ဖြစ်ပျက်
တွေ အဆုံးက လှည့်ရှုရာကနေပြီးသကာလ ဖြစ်ပျက်တွေဟာ
ဘယ်သူ သေတာတုံး.... မေးတော့ မိတ်တစ်ခုနှင့် အသက်ရှင်
တာကိုး (မှန်ပါ) မြင်နေတဲ့အခါမြင်စိတ်နှင့် အသက်ရှင်....
(မှန်ပါ) ကြားတဲ့အခါ(ကြားစိတ်နှင့် အသက်ရှင်ပါတယ်) ရှုနေ

တဲ့အခါ ....(ရှိစိတ်နဲ့ အသက်ရှင်ပါတယ်) ရှိက်နေတဲ့အခါ ....
(ရှိက်စိတ် နဲ့ အသက်ရှင်ပါတယ်ဘုရား)။

အဲဒီအခုပြောတဲ့ စိတ်တွေပေါ်တိုင်း ....ပေါ်တိုင်း ရှု
တော့ ကိုယ့်အသေကို ကိုယ်မြင်တယ်.... (မှန်ပါ) ကိုယ့်အသေ
ကတ္တာသွာတုံး.... (ခုက္ခသွာပါ) ကိုယ်မြင်တာက (မဂ္ဂသွာ
ပါ) အဲဒီ ဒိဋ္ဌဓမ္မာ လာပြီ (မှန်လှပါဘုရား)

ကိုယ့်အသေကို ကိုယ်မြင်ရင် ဒိဋ္ဌဓမ္မာလာပြီ.... (မှန်
ပါ) ....ဒိဋ္ဌဓမ္မာလာပြီဆိတာပေါ်ပြီလား (ပေါ်ပါပြီ) ဒကာ,
ဒကာမတွေ ဒါက ခုက္ခသွာကို ကိုယ်တိုင်မြင်တာ (မှန်ပါ)။

က.... ဒါဖြင့် ကိုယ့်အသေကိုယ်မြင်တော့ ဒကာ, ဒကာ
မတွေ ရွှေနများလာတော့ ဒီမဂ္ဂကလေးက ကိုယ့်အသေကိုယ်
မြင်တဲ့ မဂ္ဂချည်းဖြစ်နေတော့ ယတာဘူတာကို ရပါပြီ.... (ရ
ပါပြီဘုရား)။

ဒီလိန့်ပဲ ဆက်ရှုတော့ မှန်လာပြီ.... (မှန်ပါ) ကိုယ့်အ
သေ၊ ကိုယ့်မသာတွေချည့် ကိုယ်မြင်နေရရင် မမှန်းပေဘူး
လား.... (မှန်းပါတယ် ဘုရား)။

အ.... စိတ်ကလေးတစ်ခုနဲ့ အသက်ရှင်တာ၊ ဒီစိတ်
ကလေးပျောက်သွားတယ်ဆိတာ ကိုယ်သေတာပဲ (မှန်ပါ) ဒါ
ကြောင့် ဘုန်းကြီးက အသေကို အရှင်နဲ့ကြည့်ကြ၊ ပိပသုနာဆို
တာဒါပဲ.... (မှန်ပါ)။

မန်းလာတယ... (မှန်ပါ) မန်းပေမယ့်လည်း ရှုမြတိုင်း
ရှုပါ....(မှန်ပါ) မန်းပေမယ့် မလိုချင်တဲ့ စိတ်က မလာသေးဘူး
(မှန်ပါ) မြင်လိုရှိရင် မန်းပါတယ.... (မှန်ပါ) မန်းတာဆက်
ရှုပါ။ ကိုယ့်ခန္ဓာကြီးပေါ်တိုင်း ပေါ်တိုင်းဆက်ရှုပါနော်....။

အဒါ မန်းတာ ဆက်ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း မန်းနေဖြူဆိုမန်းပါ
မက မန်းတော့ ဒီခန္ဓာကြီးဖြင့် မလိုချင်ပါဘူးဆိုတဲ့ ရှုတဲ့လာ၏
မပြောင်းပေဘူးလား၊ ပြောင်းမလား .... (ပြောင်းပါတယ
ဘုရား)။

ပြောင်းလိုရှိရင်ခန္ဓာဝါးပါး အကုန်ပျောက်ပါတယ။ ဂါ
ညာ၏နာမ်ရပ်သွားယကဗျာမှု ဝေဒနာတွေ အကုန်ပျောက်
မယ် (မှန်ပါ) မပျောက်ပေဘူးဘား....(ပျောက်ပါတယဘုရား)။

ဘာဖြစ်လိုတဲ့.... သူကမလိုချင်တဲ့ ဉာဏ်လာကတည်း
က ဒီခန္ဓာတွေ ဘာဖြစ်နေသတဲ့.... (ပျောက်ပါတယ) ဒါဖြင့်
ဘာသွာတွေ ပျောက်မတဲ့.... (ခုက္ခသွာတွေ ပျောက်ပါ
တယဘုရား)။

ဟ.... ခုက္ခသွာပျောက်ရင် ခုက္ခြိမ်းတဲ့ သွာရောက်
မယ် (မှန်ပါ) ခုက္ခြိမ်းတဲ့ သွာရောက်တော့ ဒါနိရောဓသွာ
နိရောဓ သွာသွားဖြစ်တယ.... (မှန်ပါ)။

ဒါဆုံးမှ နိုဗ္ဗာန်ရောက်မယ်ဆိုတဲ့ ဒီခန္ဓာကွယ်နေတယ်
ဆိုတာ မပေါ်သေးဘူးလား .... (ပေါ်ပါမြို့) ဒါဖြင့် ခန္ဓာဆုံးရင်

(နိုးကုတ်ရိပ) သဘောပါမြိုလား(ပါ . ပါမြို)။

ခန္ဓာဆုံးရင်....(နိုးကုတ်ရိပ)အဲဒါကြောင့် နိုးကုတ်ကို ဒကာ၊
ဒကာမတွေ ခန္ဓာက ကွယ်နေတယ်.... (ကွယ်နေပါတယ်) ဒီ
ခန္ဓာဆုံးအောင် ရူနိုင်လို့ရှိရင် နိုးကုတ်သည် ခုတိယအကွက်မှာ
(သူပါဒီသေသာနိုးကုတ်)ရှိတယ်.... (မှန်ပါ)စတုတွေအကွက်မှာ
(အနုပါဒီသေသာနိုးကုတ်)ရှိတယ်.... (မှန်ပါ)။

(င)ကအကြွေး နိုးကုတ် ॥ (ဂ)လက်ငင်း နိုးကုတ်.... (မှန်
ပါ) ပေါ်ကြမြိုလား.... (ပေါ်ပါမြို) ရှင်းမြိုနော်.... (ရှင်းပါမြို)
စိတ်ဓယ်သုံးချက်ကို ဆက်ရွလို့ရှိရင်ဖြင့် ဖြစ်ပျက်မြင်ရင်
(ယထာဘူတာဏ်) (မှန်ပါ)။

ဖြစ်ပျက်ခုက္ခသွာတွေရှုရင် မတ္တနဲ့ မလိုချင်တဲ့ဘာက်
ဆိုရင် ဘာဘာဏ်ခေါ်ကြမလ.... (ဝိရာဂျာဏ်ပါ ဘုရား) ဒါ
ဖြင့် မဂ်ဘာဏ်ရတော့ ဒီခန္ဓာတွေရှိသေးရှုံးလား.... (မရှိပါဘု
ရား)အရင်တုန်းကတော့ ခုက္ခသွာ ... (မှန်ပါ) ယခုဆုံးသွား
တော့ ဘယ့်နှုန်း.... (ခုက္ခနိုရောဓသွာပါ) (ပေါ်ပါမြို
ဘုရား) ရှင်းမြိုလား.... (ရှင်းပါမြို)။

ခုက္ခနိုရောဓသွာဆိုတာ ခုက္ခချုပ်တဲ့သွာ.... (မှန်ပါ)
မပေါ်သေးဘုံးလား.... (ပေါ်ပါမြို)။ ခုက္ခချုပ်တဲ့သွာကို နိုးကုတ်
လို့ အတိုကောက်ခေါ်တယ်၊ ပဋိစ္စသမ္ပာ်ဒိနည်းနဲ့ အရှည်ခေါ်
တော့ ခုက္ခနိုရောဓသွာ(မှန်ပါ) ရှင်းမြိုလား.... (ရှင်းပါမြို)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း ၃၃၁

ခုက္ခနိရောဇ သစ္ာကို ဖြင့်တာက ဘာသစ္ာတုံး....(မဂ္ဂ^၁
သစ္ာပါ) ရင်း၌လား.... (ရင်းပါ၌ဘုရား) ဒီအတိုင်းလုပ်ရင်
သေတာပန်သက္ကတိုင်း အနာဂတ် ရဟန္တာဖြစ်လိမ့်မယ်....
(မန်ပါ) ရင်းကြ၌လား (ရင်းပါ၌)။ ဒါဖြင့် ခုက္ခနိသစ္ာကို ခုက္ခ
နိရောဇသစ္ာဖြစ်အောင်ရှု.... (မန်ပါ) သဘောပါ၌ကြ၌လား
(ပါပါ၌)။ ကဲတော်ကြုံး.

နိုး (၁၅)၊ ခါ (၃၂၉)

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဆိတာ ချမ်းသာတကာတို့ထက် အမြတ် ဆုံးဖြစ်တယ်။ ဘေးအပေါင်းက လွန်မြောက်တယ်၊ နိဗ္ဗာန်ရရင် ဘယ်ဘေးမှ မသင့်နိုင်တော့ဘူး၊ ဘေးအပေါင်းမှ လွတ်ချင်ရင် နိဗ္ဗာန်ရအောင်ကြီးစားကြာ၊ ဒီနေရာမှာ မိလိန္ဒမင်းက ရှင်နာဂ သိန်ကို မေးလျှောက်တယ် “အရှင်ဘုရား နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဟာ ဘယ်ချမ်းသာနဲ့တူပါသလ” ဒီတော့ အရှင်နာဂသိန်က “မင်း ကြီး၊ ဥပမာအားဖြင့် ပြောရရင် ပဋိသန္တကထက မျက်စီမြောင် လာတဲ့ လူက အဖြူဆိတာ ဘယ်လိုဟာတုံး၊ အနီဆိတာ ဘယ် နှုပ်ဟာတုံး၊ နေဆိတာ ဘာနဲ့တူသလုံး” လို့မေးတာနဲ့တူ တယ်၊ သူကမွေးကထဲက မျက်စီမပါတဲ့လူဆိတော့ လောကမှာရှိ တဲ့ အရာ ဝတ္ထဲတွေကို ဘယ်နည်းနဲ့ ခွဲခြမ်းပြီးသိနိုင်ပါမလ။

ဒီဥပမာလိုပါပဲ၊ လောကထဲမှာရှိနေတဲ့ လောကသားတွေ အဖို့ရာမှာ လောကနဲ့ တန်တဲ့ မျက်စီသာပါကြတာပဲ၊ လောက ထက်လွန်တဲ့ လောကမှာရှိတဲ့ ချမ်းသာမျိုးတွေနဲ့နှိုင်းယဉ်မရတဲ့ လောကုတ္တရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဟာ လောကချမ်းသာထဲမှာ ဘယ် ချမ်းသာနဲ့မှ တူတယ်လို့ မဆိုနိုင်ပေဘူး၊ နိဗ္ဗာန်နဲ့တူတဲ့ ချမ်းသာဟာ လောကမှာမရှိဘူးလို့ မှတ်ပေါ့လို့ ဖြေကြားတော် မူလိုက်တယ်။

(ဥပမာ) ဆိုရင် လောကထဲမှာရှိတဲ့ ချမ်းသာဟာ သရက် သီးပုပ်နဲ့တူတယ်၊ သရက်သီးပုပ်ဆိုရင် နည်းနည်း ပုပ်ပုပ်၊

တစ်ခြားပုဂ္ဂနိုင် သရက်ပုဂ္ဂနိုင်၏၏ရတာပ အပြစ်အနာ အဆာ
ကင်းရင် သရက်ကောင်း အနာအဆာ မကင်းရင် သရက်သီး
ပုဂ္ဂနိုင်၏၏ရသလိုလောကချမ်းသာဆိုတာကလည်းအပြစ်အနာမ
ကင်းတော့ ချမ်းသာစစ်ချမ်းသာ ကောင်းလို့ မခေါ်ဆိုနိုင်ဘူး။

ဖြစ်ပြီးပျက်နေတဲ့ လောကထမှာ ချမ်းသာစစ်ဆိုတာ
ဘယ်မှာရနိုင်ပါမလည်း၊ ဖြစ်ပျက်လောကထမှာ ချမ်းသာစစ်
မရနိုင်ဘူး။

နောက်တစ်ဖန် ရှင်နာဂသိန်က နိဗ္ဗာန်ကို ဒီးစိုင်းခံရသူ
ဥပမာန်၊ နိုင်းယူသပြုပြန်တယ်၊ ဒကာတော်မင်းကြီး ဥပမာအား
ဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင် အရပ်လေးပျက်နှာက လျည့်ပတ်စိုင်းရဲ့ပြီး
လောင်မြှောက်လာတဲ့ ဒီးပုံကြီးဆိုပါတော့။

အဲဒီဒီးပုံကြီးအလယ်မှာ လူတစ်ယောက်ဟာ ဒီးပတ်ချာ
စိုင်းမိရက်သား ဖြစ်နေတယ်၊ ဒီးနှီးတွေ ဒီးအကိုန်အဂါတွေဟာ
ကိုယ်ကို အပူလာဟပ်ပြီး ပူဇွန်လွန်းလို့ အခံရအတော်ကြပ်နေ
လေပြီး။

ဒီအခါမှာ အဲဒီလူဟာ ဘယ်နည်းနှင့်များ လွတ်ကင်းနိုင်
ပါမလည်းဆိုပြီး အပူတာပြင်း ထွက်ပေါက်ရှာကြုံမယ်၊ လွတ်
မြောက်နိုင်ရေးအတွက် တစ်အား အားထုတ်တော့မယ်။

အဲဒီလိုဘေးထိုးကြီးတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ရတော့ ယောကျုံးတို့
ရှမ်းပကားနဲ့ ကြောက်အားကြီးပြီး တစ်အားကြီး ကြိုးစားလိုက်

တော့ ကဲအားလျော်စွာ ဒီးပုံကြီးအတွင်းက လွှတ်မြှောက်သွားရ
တယ်၊ အဖြီမီးလောင်ခံရတော့မယ့်ဆုံး ဘေးကလွှတ်မြှောက်
သွားတဲ့ ယောကျေားဟာ ဘပိုလောက်များဝမ်းမြှောက်မလည်း
ဘယ်လောက်များ စိတ်ချမ်းသာသွားမယ်ဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်
ကြ၊ အတိုင်းအဆဲကို မဖြင့်နိုင်ဘူး။

မင်းကြီး ဒီ ဥပမာကဲ့သို့ပင်၊ နိုဗ္ဗာန်ချမ်းသာဆိုတာ နှိုင်း
ယူဉ်စရာ မရှိပေဘူး၊ ဒီးဘေးက လွှတ်မြှောက်ရတဲ့ စိတ်ချမ်းသာ
မူမျိုးထက် အဆအရာထောင်မက ပြီမ်းအေးချမ်းသာတဲ့ သဘော
ရှိပေတယ်လို့ ပိန့်ဆိုဖြေကြားတော်မူတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဒကာတို့သို့က “ခန္ဓာဂါးပါး”ဆိုတာ ဒီး
လောင်စာနဲ့ ဒီးတွေပဲလို့သိထားကြရမယ်၊ ခန္ဓာဟာလောင်စာနဲ့
ဒီး၊ ဒီးနဲ့လောင်စာတွဲရက်ကြီး အမြှေနေတာပဲ၊ ခန္ဓာမှာ ဉာဏ်နဲ့
ရှာရင် ဒီးနဲ့လောင်စာမှတစ်ပါး တစ်ခြားသာမှ မတွေ့ရပါဘူး။

ဒါကြောင့်မို့၊ ဒကာတို့ကို စိတ္တာနပဿာရှုကြလို့ တိုက်
တွန်းရတယ်။ ရှုရင်ခန္ဓာဖြစ်ပျက်မြှင့်ရမယ်၊ ဖြစ်ပျက်မြှင့်ရင် ဒီး
ပိုင်းမှန်းသိပြီ၊ ဒီးမှန်းသိလို့ဒီးကိုမှန်းရင် ၏နို့နို့နှုန်းရတာပဲ၊
ဒီးမှန်းတော့ ထွက်လမ်းရှာ၊ ရှာတော့ထွက်လမ်းဟာမင်ပဲ၊ မင်
လမ်းစဉ်နဲ့ထွက်တော့ ဒီးဘေးက လွှတ်မြှောက်တဲ့ ဥပမာဟာ
“နိုဗ္ဗာန်” ပါပဲ။

တို့ဒကာတွေဟာ ပထမဦးဆုံး အနေနဲ့ ဒီးမှန်း သိပို့လို

တယ်၊ မီးဂိုင်းတာကို ဂိုင်းမှန်းသိမှ အရွေးပျောက်မယ် ဂိုင်းမှန်းမ
သိရင် အရွေးပါ၊ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ မီးကိုမီးမှန်းမသိ၊
ရွှေတောင်များထင်လို့ဝင်ဖြီးတိုးမိ၊ ဝင်တိုးမိတော့ လောင်လို့က်
တာပေါ့၊ ဒါကြောင့် “စိုးဖလံရှိုး” လို့ပါ ဆိုရတာ၊ တိုးပြန်ရင်
ကိုယ်ကျိုးနဲ့ပြန်ရောပါ။

ခန္ဓာမှာ လောင်စာနဲ့ မီးပရိတယ်၊ ဒါကိုသိမှ ကလျာဏ
ပုထုဇူးခေါ်နိုင်တယ်၊ ဒါမသိသေးရင် “ဥမတ္တက” အရွေးပရိသေး
တယ်မှတ်။

အဲဒီတော့ အရွေးမဖြစ်ချင်ရင် အားထုတ်ကြ၊ အားထုတ်ရင်
ခန္ဓာရပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်ကို ဖြင့်ရမယ်၊ ဖြစ်ပျက်ဖြင့်ရင် မီးဂိုင်းမှန်း
သိပြီ၊ မီးဂိုင်းမှန်းသိလာတော့ လွှတ်ရာလွှတ်ကြောင်း လမ်း
ကောင်းရာမယ်၊ လွှတ်လမ်းရာလို့တွေ့တာ ၌မ်းတာပေါ့၊ အဲဒါ
နိုဗ္ဗာန်တွေ့တာပါ၊ ကဲြေးစားအားထုတ်ကြ။

၃၉၁
၂၇(၁)၊ ၈(၁၀၀)

အာသဝဏ္ဍန်ရျင်ရင်

ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊ အာသဝေတရားကုန်ဖို့ရာ၊ အာသဝ
ကုန်ရာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်ဖို့ရာ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြှတ်
ကြီးက “ခန္ဓာဝဂ္ဂသံယူတ် ဝါဌိဇ္ဇာသံယူတ်” မှာ –

“အနာ တော်ဟံ ဘိက္ခာဝ ပသာတော် အာသဝါနံယံ
ဝဒါမီ။

နော အောနာတော် နော အပသာတော်။”

“ဘိက္ခာဝ၊ သံသရာရေး၊ လာမည့်ဘေးကို၊ မြှုပ်တွေး
ကြောက်ပြား၊ အို – ချစ်သားတို့အနတော့၊ ခန္ဓာဝါးပါးတို့၏ဖြစ်
ပျက်ကိုသိသော သူအားသာလျှင်၊ ပသာတော်၊ ခန္ဓာဝါးပါးတို့၏
ဖြစ်ပျက်ကို မြင်သောသူသာလျှင် အာသဝါနံ၊ အာသဝေတရား
တို့၏ ယံ၊ ကုန်ခြင်းကို(ဝါ)ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်ကို၊ လဖွှဲတို့၊ ရ^၁
အပ်၏ဟူ၍ ဘုရားရှင်သည် ဝဒါမီ၊ ကေန်မြှုက်တော်ဟောကြား
တော်မူ၏။

အောနတော်၊ ခန္ဓာဝါးပါးတို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို မသိ
သောသူအား၊ အာသဝါနံ၊ အာသဝေတရားတို့၏ သယံကုန်ခြင်း
ကို လဖွှဲတို့ရအပ်၏ဟူ၍ ဘုရားရှင်သည် နောဝဒါမီ ဟော
တော်မူ။”

အီဒီလို ဟောကြားမှာထားတော်မူမြဲပါတယ်၊ အီဒီတော့
သိတဲ့သူမြင်တဲ့သူဆိုရင် အာသဝကုန်မယ်၊ မသိမြင်တဲ့သူဆိုရင်

အာသဝမကုန်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်မှတ်ကြရမယ်၊ သိမ့်မြင်မှ ကုန်မယ်ဆိုတော့ ဘယ်လိုသိမှ ဘယ်လိုမြင်မှ အာသဝကုန်မှာလည်းလို့ ဖေးစရာရှိတော့ ခန္ဓာဝါးပါး၊ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့၏ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကိုသိမှ၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကိုမြင်မှသာ အာသဝကုန်မယ်ဆိုတဲ့ အမိပါယ်ကို မှတ်လိုက်ကြ။

ဒါကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမတွေ မိမိသွောန်မှာ ပံ့ခွဲသမျှပါခိုက်ခုပေါ်လာရင် ဖြစ်ပျက်ရှုရမယ်ဆိုတာ ကြိုတင်ပြီး မှတ်ထားလိုက်ကြပါ၊ ဖြစ်ပျက်တစ်လုံးကို ပိုင်ပိုင်နိုင်ရှုနိုင်ရင် အာသဝလေးပါးလုံးအကုန်ချုပ်မယ်၊ ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ မိဋ္ဌသဝ၊ အပိဋ္ဌသဝအားလုံးပြုတယ်၊ ဖြစ်ပျက်တစ်လုံးထကိုပိုင်ရင် ဒီလေးပါးလုံးအကုန်ချေမှုန်းနိုင်တယ်ဆိုတာ မှတ်လိုက်ကြ။

ဖြစ်ပျက်တစ်လုံးပိုင်အောင်လုပ်ဖို့၊ အရေးဟာ ဒကာ၊ ဒကာမ တို့အရေးပဲဆိုတာ ရိုပ်မိကြပြီလား၊ ဖြစ်ပျက်တစ်လုံးကိုသိဖို့ဆို တော့ မခဲယဉ်းပါဘူး၊ ခန္ဓာထမှာ ဥာဏ်နဲ့နိုက်ကြည့်ဖို့ပါ၊ အခိုလိုဥာဏ်နဲ့ကြည့်ရင် ဝေဒနာတစ်ခုခုရင်လည်း တွေ့ရှင်တွေ့မယ်၊ စိတ်တစ်ပျိုးမျိုးကို တွေ့ရှင်လည်း တွေ့မယ်၊ ဘာ တွေ့တွေ့တွေ့၊ တွေ့တဲ့တစ်ခုခုကို အကဲခတ်ပြီး ကြည့်လိုက်ရမယ်၊ အခိုလိုကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ဒီဓမ္မကလေး ဟာဖြစ်ပြီးပျက်စီး သွားတာပန္တတယ်။

အဒီလိပ်လာတဲ့ ဓမ္မကလေးတွေဖြစ်ပြီးပျက်၊ ဖြစ်ပြီး
ပျက်နဲ့အစဉ်အတိုင်းဖြစ်ပျက်နေတာချည်းတွေဖြင့်ရမယ်၊ မိမိ
ဆွဲမှာ ပေါ်လာတဲ့ ဓမ္မလေးတွေရဲ့ အဖြစ်နဲ့အပျက်အစကိုတွေ
ရင် ဒီအတိုင်းသာဆုံးအောင် ဆက်လိုက်ရမယ်၊ ဖြစ်ပျက်ကို ပိုင်
ပို့၊ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ မှတ်လိုက်ကြ။

ခုလွှာအသန
၁၂(၁) ၁၂(၂၂)

အချိန်ကောင်းရတုန်း ပိပသုနာလုပ်ကြ

တို့အကာ၊ ဒကာမတွေကို ထူးထူးခြားခြားကြီး သတိပေး
လိုက်တယ်၊ “တရားအားထုတ်ကြ၊ ပိပသုနာရှုကြ၊ မမေ့ကြနဲ့”
လို့ ထူးထူးခြားခြား သတိပေးတဲ့စကားမို့၊ လေးလေးစား
လိုက်နာကြပိပသုနာမလုပ်ခင် အသေကြီးသွားရင်ဖြင့်ချောက်
ကျဖို့သာ ပြင်ထားကြလို့ပဲ ပြောလိုက်ပါတယ်၊ ချောက်မကျရှင်
ရင် အခုထဲက ပိပသုနာအလုပ် လုပ်ထားကြဖို့သင့်ငှယ်ဆိုတာ
မှတ်လိုက်ကြ။

ပိပသုနာမလုပ်မိရင် သေခါနီးမှာ နောင်တရကြပေးပါ
အော် .. အချိန်အခါရတုန်းက တရားအားမထုတ်မိတာ မှားပါ
ပေါ့လား၊ အလုပ်မပါလို့ သေခြင်းအဆိုးနဲ့ အခုကြုံရတော့မယ်၊
ဘယ်သား၊ ဘယ်သမီး၊ ဘယ်ပစ္စည်းမှ မကပါနိုင်ကြတော့ပါ

လားဆိုပြီး ဝမ်းနည်းပက်လက် မျက်ရည်ကျရမယ်၊ အခါအခါ
သတိရလို့တော့ အပိုပါပဲ၊ ဒေါမနသဖြစ်ပြီး ပိုလို့သာ နှစ်မွန်း
ဘုံး၍ တော့တယ်ဆိုတာ ဂိုပ်မိကြ။

“သေခါနီးကျရင် သွားရရောက်ရမယ့် ဘုံဘဝကို မြင်ရ^၁
တယ်၊ အခါသွားရမယ့်ဘဝကိုမြင်ပြီးမှသာ သေတယ်၊ သွားရာ
မမြင်ဘဲ မသေဘူးဆိုတာမှတ်ထားကြ၊ အလုပ်မလုပ်သေးရင်
သက္ကာယ်ခို့တန်းလန်းနဲ့၊ သေရမှာချည်းပဲ၊ သက္ကာရအဖွဲ့နဲ့သေ
ရသူမှန်သမျှ ခုဂံတိဘဝဆိုတာ ဒါမြှေ့ကြီးလက်ခတ်ပါပဲ။

“အကားအကာမတွေ့ရှုရတွေ့ရမယ့်အဖြစ်ဆိုးအော့ဖြင့်
သိရို့၊ သနားလွန်းလို့ ဘုရားကလည်းအကြိုးကြိုးဟောခဲ့တယ်”
ဘုန်းကြီးတို့ကလည်း ထပ်ခါတလဲလနဲ့၊ ဟောပြနေတယ်၊
တိုက်တွေးနေတယ်ဆိုတာ ဂိုပ်မိကြ။

“မိမိမှာကိုယ်ခံမပါရင် ကောင်းရာသုကတိဆိုတာ ဆလာ၊
အေးပြီဆိုရင်မမှားဘူး၊ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ သေခါနီးတဲ့
အခါ နိမိတ်ထင်ပြီးသွားရာဘဝက ခုဂံတိဆိုရင် အကြိုးအကျယ်
စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်ပြီးသေရမယ်၊ သုကတိပဆိုပါအုံး” သေမှာသိ
တာနဲ့၊ တပြိုင်နက်လက်ရှုခွဲ့ခဲ့သူ့သမီးပစ္စည်းတွေနဲ့စွဲ့ခဲ့
တော့မယ်ဆိုတဲ့ ဒေါသလာတယ်၊ ခွဲ့ရှုပ်နာမ်အမှန်မသိတော့
တက္ကာ၊ ဥပါဒါန်နဲ့စွဲ့ထားတာကိုး၊ ဒီအမှန်မသိတဲ့ သဘောက
ဟောအစွဲ့ပဲ၊ အလုပ်မလုပ်ပသေရင် ဒါတွေနဲ့သေရမှာ ဒီမို့
မကွာသေးဘဲကိုး၊ ဒီတော့ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့ဉာဏ်ဖွဲ့တွေနဲ့သေ

ရရင် ခုဂ္ဂတိက ကိုယ်အမိန့်ပိုင်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချေကြ၊ သော
ပေါက်ကြပြီလား။

ဒါကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမတွေအခုန်ယ် အချိန်ကောင်းရ
တုန်း အကြောင်းညီညွတ်တုန်းမှာ ဝိပဿနာလုပ်ကြ၊ ဝိပဿနာ
မဏေပိုင် စိတ်မချရဘူး။

စုတိပြီး ပဋိသန္ဓာတာပ၊ စုတိနဲ့ပဋိသန္ဓာအခြားမရှိ
ဘူး ဒါကြောင့် “အန္တရပုစ္စယောတဲ့” အခြားမရှိ ကျေးဇူးပြု
တယ်လို့ မှတ်ရမယ်၊ လက်ဖြစ်တစ်ကွက်၊ လက်ဖြစ်တစ်ခါ တိုး
မှာ အကုသိုလ်ကောတွေ ဒီလောက်များနေရင် အခြားကုသိုလ်က
ကယ်နိုင်ဖို့ မမြှင်တော့ဘူး၊ ဝိပဿနာကုသိုလ် မဂ်ကုသိုလ်မှသာ
ကယ်နိုင်ပေမယ် ဆိုတဲ့အချက်ကို လေးလေးနက်နက်မှတ်လိုက်
ကြ။

ဝိပဿနာအလုပ်လုပ်ရင် ပထမပေါ်ရှိကမဂ်ကို ရမယ်၊
နောက်မဂ်ရှုစ်ပါးလုံးရမယ်၊ အဲဒီအခါမှာ အကုသိုလ်ကြွေးအား
လုံးကြပြီ၊ အပော်သီကံတွေ ဖြစ်ကုန်ကြရမယ်၊ ဘုရားက
ရာဟုလူသားကဲသို့ ချုစ်သနားတော်မူလို့ အမွှတားခဲ့တဲ့
တရားတော်လို့မှတ်ကြ။ အားကိုးစိုးများ မကောင်းကြဘူးလား၊
ဘယ်လောက်များတဲ့ကြိုးတဲ့ အတုသိုလ်ပုဖြစ်ဖြစ် မပ်ရရင်အား
လုံးကျေနိုင်တယ်ဆိုတာ မှတ်လိုက်ကြ၊ သောပါကြပြီလား။

ခုလွှာအောင်
အတွေ (၂) ၈၁ (၂၁၁)

သမ္မာဒီဇိုင်းသုံးချီး

ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊ ဝိပယသနာသမ္မာဒီဇိုင်း၊ မဂ္ဂသမ္မာဒီဇိုင်း၊ ဖလသမ္မာဒီဇိုင်း၊ ဒီသုံးချီးကို ထပ်ပြီးရှင်းလင်းပြောပြုမယ်၊ ဒီသုံးချီးက လိုရင်းအချက်ပဆိတာ မှတ်လိုက်ကြ။

“ဝိပယသနာ သမ္မာဒီဇိုင်း” အမြင်က ဖြစ်ပျက်ကိုသာ မြင်တယ်၊ ခန္ဓာကို မမြင်ဘူး၊ ခန္ဓာမမြင်လို့ဒီဉာဏ်ကခန္ဓာစွာနဲ့တယ် ဆိတာမှတ်ရမယ်၊ ဝိပယသနာဉာဏ်က ခန္ဓာမမြင်ဘူးဆိတာ ရှိပိုမိုကြပြီးလား၊ ခန္ဓာမမြင်ရင်နောက်က ပုံစွဲသမ္မာဒီဇိုင်းမ လား၊ မဆက်တော့ဘူး၊ မဆက်တော့နောက်က တရာ့အုပါဒါနီ ကံတွေကို စွန်းတာပါ။

ဒါနြောင့် ဒီ-ဝိပယသနာဉာဏ်ဟာ အလွန်ကျေးဇူးများတဲ့ တရားပဆိတာ မှတ်လိုက်ကြ။

“မဂ္ဂသမ္မာဒီဇိုင်းက သူကလည်းခန္ဓာစွာနဲ့ပြီးသားဖြစ်တယ် နိုဗ္ဗာန်လည်းမြင်တယ်၊ ကိုလေသာတွေကိုလည်း ပယ်စွန်းတာမို့ သူက သုံးကိုစွဲဆောင်ရွက်တယ်၊ ဝိပယသနာဉာဏ်က ခန္ဓာစွာနဲ့၊ ကိုလေသာစွာနဲ့လို့နှစ်ကိုစွဲဆောင်ရွက်တယ်၊ မဂ္ဂဉာဏ်ကသုံး ကိုစွဲဆောင်ရွက် တယ်၊ ရှင်းကြပြီးလား၊ ဒကာ၊ ဒကာမ တွေ ပိမိတို့ တရားအား ထုတ်တာ ဘယ်သမ္မာဒီဇိုင်းရောက်ပြီးဆိုရာ ကိုယ်တိုင်သိကြပို့၊ ရှင်းလင်း ပြေားနေတယ်ဆိုတာ မှတ်ကြရမယ်။

ဝိပသာသမ္မာဒီဋ္ဌီရောက်နေရင် ရွှေသော်ဘာပန်ပ၊ ရွှေ
သောဘာပန်ဆိုတော့တစ်ဘာဝနှစ်ဘာဝလောက်ပအပွဲယ်အတွက်
စိတ်ချုရတယ်၊ မသေချာလှသေးဘူး၊ ဒါလောက်နဲ့တင်းတိမ်နေ
လို့၊ မဖြစ်နိုင်သေးဘူး၊ ဆိုတာ မှတ်ရမယ်၊ မဂ်သမ္မာဒီဋ္ဌီရောက်
ရင် မဟာသောဘာပန်ပ၊ အခါရောက်မှ လုံးဝစိတ်ချုရမယ်၊
ဒါကြောင့် မဂ်သမ္မာဒီဋ္ဌီကိုဖြင့် မရ အရ ကြိုးစားမှပဲလို့သာဆုံး
ဖြတ်ချက်ချကြ။

ဝိပသာသမ္မာဒီဋ္ဌီက နိုးမှန်တည်းဟူသော ဆွဲကိုင်ရာကို
ကောင်းကောင်းမရသေးဘူး၊ မရသေးတော့ ကိုလေသာကို ဇွန်。
တယ်ဆိုပေမယ့် အမြဲနှင့်တကွ မပြတ်သေးဘူး၊ ပြတ်အောင်
မစွန်နိုင်သေးဘူး၊ မဂ်သမ္မာဒီဋ္ဌီကတော့ နိုးမှန်ကို ဆွဲကိုင်ပြီး
ကိုလေသာကို ပြတ်တဲ့အတွက် ဒီဋ္ဌီနဲ့ ဝိပါကိုတို့ကို အမြဲပါ
ပြတ်တယ်ဆိုတာမှတ်ထားကြ။

“ပလသမ္မာဒီဋ္ဌီဆိုတာက မဂ်သမ္မာဒီဋ္ဌီရောက်က ကပ်
ရက်လာတာပဲ၊ မဂ်ရြှုံးရင် ဖိုလ်ကိုတော့နဲ့မလိုဘူး၊ မဂ်က
အနှစ်ရပစ္စည်းနဲ့၊ ကျေးဇူးပြုတဲ့အတွက် ဟဒယဝတ္ထုပေါ်မှာ မဂ်
ရြှုံးတော့ ဖိုလ်လည်း လာတယ်ဆိုတာမှတ်ကြ၊ ဒါကြောင့် ဖိုလ်
သမ္မာဒီဋ္ဌီအတွက် အထူးတလည် အားထုတ်ယူဖို့ မလိုတော့ဘူး၊
မဂ်ရအောင် အားထုတ်ဖို့သာ အမိကပလို့ မှတ်လိုက်ကြ။”

ဝိပသာလမ်းဆုံးကို တစ်ကြိမ်ရောက်သွားတယ်ဆိုရင်ပ
ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါရိသလား၊ မရှိသလားဆိုတဲ့ သံသယက ဇွန်

မြိုက်ချွားတယ်၊ ဒီဓမ္မတွေအပေါ်မှာ ယုံမှားသံသယလုံးဝမရှိ
တော့ဘူး အဲဒီအခါမှာ ...

တိန္ထိတိဂိုဏ္ဍာ - ယုံမှားခြင်းကို လွန်မြိုက်သည်
ဂိုဏ္ဍာတော်ကတော် - သို့လောသို့လောတွေးတော်ခြင်း
ကင်းသည်။

ဝေသာရဇ္ဈိုဗွဲတော် - တရားတော်၏ ရဲရင့်ခြင်းသို့
ရောက်သည်။

အပရပွဲဖော် - ဘုရားသာသနာမှုတစ်ပါးအား
ထားကိုးစားရာမရှိသည်။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ဘုရားရှင်ရဲ၊ သာဝကအစိအမှန် ဖြစ်
သွားတဲ့သူ့ဟာ၊ ဘယ်အခါမှ မဖောက်ပြန်တော့ဘူးဆိုတာမှတ်ရဲ
မယ်၊ သူကညာက်နဲ့ အန္တာမှာဆိုက်တဲ့အခါမှာလည်းပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ
ဆိုစရာမဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ကို အမှန်သိတယ်၊ အမှန်မြင်
တယ်ဆိုတာ မှတ်ဆိုက်ကြ၊ သူကိုယ်တိုင်ကိုယ်ပိုင်ခို့ညာက်နဲ့
မြင်ပြီး သိပြီးသားဖြစ်လေတော့ ဘယ်သူပြောစရာမှုလည်း မလို
တော့ဘူး၊ တစ်ခြားဘာသာအယူဝါဒကိုပြောင်းဖို့ မရှိတော့ဘူး။

အန္တာမှာ ညာက်နဲ့ကြည့်တော့ စိတ်ကိုပဲကြည့်ကြည့်
ဝေဒနာကိုပဲကြည့်ကြည့်၊ ဘာကိုပဲကြည့်ကြည့်ဖြစ်တာနဲ့ ပျက်တာ
ပရှိတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဆိုစရာလုံးဝမရှိပါလားလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်
တဲ့အမြင်ပော “သောတာပန်အမြင်ပလို့ ပောတော်မှုတယ်”။

२९९

ମିଃ କୁର୍ତ୍ତି ଦିପଚ୍ଛାନ୍ତା ଆବେଳେ ।

ဒီညာက်အမြင်ရရင် တို့အူတိစိတ်ကိုဖွော်ယုံမှားခြင်းကို လွန်မြောက်သွားပြီ၊ ဖြစ်တာနဲ့ပျက်တာပဲ ဒီအထဲမှာ သူမပါ၊ ငါမပါလို့သိပြီးတော့၊ ဝိုက်တက်တော့ တွေးတော့ခြင်းကောင်းသွားပြီ၊ ဆိုတဲ့အချက်တွေကို ပြည့်စုံသွားတော့တယ်။

ဒီလိုဖြစ်ရင် “နိယဘ” ဖြစ်ပြီ၊ မကောင်းလွှာဗျာနဲ့က်ကို
မသွားတော့ဘူး၊ နိုဗ္ဗာန်ပဲအရောက်သွားတော့တယ်ဆိုတာ မှတ်
ကြတော့။

ବ୍ୟାକ୍ ଓ ପରିଚୟ

သင်္ကရ တရား

ဒကာ, ဒကာမတို့ကို သော် ရတရားဆိုတဲ့ အချက်ကိုရင်းပြရမယ်။ သော် ရတရားဆိုတာဘာလလို့ ဆိုရင် “ပြပြင်ထားတဲ့ တရား” ပဲလို့ ပထမအကျဉ်းချုပ်ဖိုး မတ်ထားကြရမယ်။

ယုရုလက်ရှိခန္ဓာကြီးဟာ ပြပြင်ထားကြလို့ ဖြစ်ပေါ်နေတာ၊ ဘယ်လိုပြပြင်ထားလဆိုတော့၊ မြင်တတ်အောင်၊ ကြားတတ်အောင် ပြပြင်ထားတယ်။

ဒကာ, ဒကာမထွေ ပျက်လုံးကလေးကမြင်တယ်၊ နားက ကြားတယ်၊ နာခေါင်းကန်းရှုတ်တယ်၊ လျှောကလျက်တတ်။

စားတတ်တယ်၊ ကိုယ်ကာယူတွေကတွေ၊ ထိတတ်တယ်၊ မနော
စိတ်က ကြော်တတ်တယ်၊ ဘိတ်တယ်။

အဒါတွေဟာအတိတ်ကဲပြုထားလို့ ဖြစ်နေကြတာပဆို
တာမှတ်လိုက်ကြ၊ ရိပ်မိကြရဲ့လား ဒကာတို့၊ အတိတ်ကပြုလုပ်
ခဲ့တဲ့ ကံတရားကပြုပြင်ထားလို့ ဖြစ်နေကြတာ ဒီတော့ဆွဲမှာ
တို့ပိုင်တာမစိုက်ဘူး၊ ကံသန်းရက၊ ပြပြင်ထားတာပဆိုတာ မှတ်
လိုက်ကြရိပ်မိကြရဲ့လား၊ ဒကာတို့အတိတ်ကပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ကံ
တရားက ပြပြင်ထားလို့ ဖြစ်နေကြတာ။

ဒီတော့ ဒီဆွဲမှာ “နို့ပိုင်တာမပါဘူး” လို့မှတ်ကြရမယ်၊
“ကံသန်းရ”တရားက ပြပြင်ထားလို့သာ ဖြစ်ပေါ်နေရတဲ့၊
ဒကာ၊ ဒကာမတို့လုပ်လို့ဖြစ်ချင်လို့ ဖြစ်တာတန်ချမှုမပါဘူး၊
ကံသန်းရလုပ်လို့ သူပြပြင်သေးလို့ ပြစ်ကြရတာ၊ ပြင်လောက်
အောင်အားထုတ်ပေမယ့် ပြင်လောက်တဲ့ ရုပ်ကလေးပါမှသာ
မြင်နိုင်တယ်၊ မပါရင် မမြင်နိုင်ပါဘူး၊ အတာကံကပြပြင်လို့ပဲ။

နောက်ပြီး ဥတုက ပြပြင်ပေးတာလည်း ရှိသေးတယ်၊
တကယ်လို့ရာသီဥတုက ကြမ်းလာမယ်၊ ဆိုရွားလာမယ်ဆိုရင်
မကြိုက်နိုင်ဘူး၊ နှလုံးမသာမယာအေါမနာသာ စသည်ဖြစ်လာ
မယ်။

အဒီလိုဖြစ်ရတာဟာ ဥတုက ပြပြင်လို့ဖြစ်လာတာ၊
တစ်ချို့စိတ်တွေ၊ ဝာစ်ချို့ရှုပ်တွေကလည်း ဥတုကပြပြင်လို့ ဖြစ်

ကြရတာပါအေးတဲ့အခါမှာအေးလို့စိတ်ကတစ်မျိုး၊ ရင်ကလည်း
တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်လာကြရတယ်၊ ပူတော့ပူလို့၊ အိုက်တော့လည်း
အိုက်လို့တစ်မျိုးဖြစ်လာကြရတာပါ၊ သဘောပါကြပါရွှေလား။

အာဟာရကပြပြင်လို့လည်း ဒီခန္ဓာတွေ ဖြစ်ကြရတယ်၊
အစာအာဟာရကပြပြင်တော့ အသားအရေတွေ စိနိပြုပြုဖြစ်
လာတယ်၊ စိတ်ကလည်း ပြပြင်ပေးရတာပါ၊ စိတ်သို့ရက
ပြပြင်ပေးလို့ စိတ်တွေကြည်လင်လာတယ်၊ တက်ကြလာတယ်၊
အဲဒီတော့ ဒီခန္ဓာတစ်ခုလုံးဟာ ကံရယ်၊ စိတ်ရယ်၊ ဉာဏ်ရယ်၊
အာဟာရရယ် ဆိုတဲ့ ဒီသို့ရတွေက ပြပြင်ပေးလို့သာ ဖြစ်နေ
ကြတာပလို့ မှတ်လိုက်ကြ။

အဲဒီတော့ကို “ပြပြင်တဲ့တရားက ကံ၊ စိတ်၊ ဉာဏ်၊ အာ
ဟာရ” ပြပြင်လို့ပေါ်လာတဲ့ တရားက သို့ရဒီနှစ်ခုကို
နွေ့ခြား ပြီးမှတ်ထားလိုက်ကြ။

ဒကာ,ဒကာမတို့ ပြပြင်လို့ပေါ်လာတဲ့ တရားတွေက
-ဘာတွေလလို့ဆိုပြန်တော့ ခန္ဓာဝါးပါးပါပါ၊ အဒါကြောင့်
ခန္ဓာဝါးပါးဟာသို့ရခန္ဓာ ဝါးပါးပလို့ မှတ်လိုက်ကြ။

ဒီခန္ဓာဝါးပါးဟာ အကြောင်းလေးမျိုးက ပြပြင်ပေးလို့
ပေါ်လာရတာ၊ ကြီးမွားအောင်လည်း ဒီ ကံ၊ စိတ်, ဉာဏ်,
အဟာရစို့တဲ့ အကြောင်းလေးပါးက ပြပြင်ပေးတာပါ၊ ဆုတ်ယုတ်
အောင်လည်း ဒီလေးပါးပ ပြပြင်ပေးတာပါ။

အခါတော့ကို ဒကာ၊ ဒကာမတွေရဲ့ အန္တဝါးပါးဟာ သူ
များပြုပြင်ထားတဲ့အန္တဝါးပါး၊ သူများပြုပြင်သမျှခံရတဲ့ အန္တဝါး
ပါး၊ ဒီထမ္မာ ကိုယ်ပိုင်တာ၊ ကိုယ်ဆိုင်တာရယ်လို့ မပါပါဘူး။

ဒီအန္တဝါးပါးအပေါ်မှာမိမ့်တဲ့အရှင်သခင်ကလေးယောက်
ပရီနေတယ်၊ ဒီအရှင်သခင်လေးယောက်က စီမံသမျှကို ခံပဲ
နေရတယ်ဆိုတာ သဘောပါကြဖြီလား။

ဒီအန္တဝါးပါးဆိုတာ ကဲ ကပြုပြင်တဲ့သဘောတရားတွေ၊
စိတ်ကပြုပြင်တဲ့သဘောတရားတွေ၊ ဥတုကပြုပြင်တဲ့သဘော
တရားတွေ၊ အာဟာရက ပြုပြင်စီမံထားတဲ့ သဘောတရားအစု
တွေပဲ၊ သူတို့ပြုပြင်ထားတဲ့ သဘောတရားတွေ စုနေတာဟာ
အန္တဝါးပါးပဲ။

သို့ရတရားဟာ မမြဲဘူးဆိုတာ အခုဒကာ၊ ဒကာမတွေ
လက်တွေကြည့်ပါလား၊ မိမိအန္တမှာ ဉာဏ်နဲ့ကြည့်တော့ လက်
တွေသိကြရမယ်၊ သို့ရတရားမမြဲလို့၊ အခုတရားနာနေရင်းက
တောင် ြိမ်ြိမ်မနေနိုင်ဘူး၊ ဟိုဘက်ပြောင်းရဲ့ ဒီဘက်ရွှေ့ရာ
ယားလာလို့ဖျောက်ပေးရဲ့ ယားပြီးတော့လည်းဖျောက်သွားပြန်
တာပဲ၊ ညောင်းလာလိုက်၊ ကိုက်ခဲလာလိုက်၊ ဖျောက်သွားလိုက်
နဲ့ တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ပြုပြင်ပြောင်းလွှာနေတာပဲ၊ မြင်ကြဖြီလား။

ယခုတထိုင်ထဲမှာကိုပဲဉာဏ်နဲ့ကြည့်ရင်ထင်ရှားပါတယ်၊
ထိုင်နေရင်းက ကောကတောင့်လာ၊ ပြုပြင်ပေးလိုက်တော့ဖျောက်

၃၄၈ မိုးကုတ်ဝိပဿနာအခြေခံ၊

သွားအနောက်ခါးဆစ်ထဲက အောင့်လာပြန် ပြပြင်ပေးလိုက်တော့
ပျောက်သွားပြန်တာပဲ၊ ကျောထဲက ယားယံလာတော့ ဒကာတို့
က ဒီယားတာလေးကို ဖျောက်ပေးလိုက်ပြန်တော့ ပျောက်သွား
တာပါပဲ။

ဒီလိုနဲ့ဆွဲထဲမှာ အမျိုးမျိုးဖြစ်ပေါ်လာလိုက်၊ ပျောက်
သွားလိုက်နဲ့ အမြဲတမ်းဖြစ်ပြီး ဂျက်နေတာပဲ ရှိပါတယ်။

ရုပ်ကလည်းဖောက်ပြန်၊ စေဒနာကလည်း ဖောက်ပြန်၊
စိတ်ကလည်းဖောက်ပြန် ပျက်စီးနေတာပဲ၊ (ဥပမာ) စိတ်ကူးက
လေးတစ်ခုပေါ်လာလည်း ပေါ်ပြီးပျက်တာပဲ၊ ဘာစိတ်ပေါ်ပေါ်
ပေါ်တိုင်းပျောက်လိုက်ပဲ၊ အဲဒါဟာ သိဒ္ဓရမြိုတာပြနေတာပဲ။
သဘောကျော်လား၊ ဒီသိဒ္ဓရတာရားရုပ်နာမ်တွေဟာ အကြောင်း
ပြပြင်သလို ခံနေကြတာပဲဆိုတာမှတ်ကြော်။

ဒါကြောင့် ကိုယ့်အလုပ်မရှုင်အလုပ်ကို လုပ်ကြရမယ်၊
လုပ်ရင်သိဒ္ဓရမြိုတာကို ဆွဲကပြောလိမ့်မယ်၊ ကျေနာ်ပြီးလား။

ခုလွှာအေသန
တွေ (၆) ၈ (၁၃၇)

“မြင်ပေါ်လာတာသခါရ၊ ဂျတ်သွားတာအနို့”

“မွဲလေးကစ်ခုပေါ်လာ မရှိ၊ ဒါသီအောင်လုပ်။ သိတော့
သခါရပျက်သွားတယ်” အားထုတ်ထားတာမို့၊ သခါရပဆိတာ
မှတ်ကြ။

မြင်လို့ကြည့်၊ ကြည့်တော့မြင်စိတ်ပေါ်ရတယ်၊ အနီလို့
မြင်စိတ်ပေါ်အောင် အားထုတ်ယူရတာမို့၊ “ဒီမြင်စိတ်ဟာ သခါ
ရလေးပဲ မြင်စိတ်ပေါ်မဂ်နဲ့ကြည့်တော့မရှိတာသိတယ်၊ အနီ
တော့ သခါရသည် အနို့ရောက်သွားရှာတယ်လို့၊ မြင်တယ်သိ
တယ်၊

အနီတော့ “ဝိပသုနာဉာဏ်က သခါရအနို့ရောက်တာ
ကို မြင်တယ်” ပုံးဖို့သမုပ္ပါဒ်စတဲ့ ဝေဒနာက္ခာနှုံး၊ အနို့ရောက်
တာကို ဝိပသုနာဉာဏ်ကမြင်တယ်ဆိုရင် မမှားပါဘူး၊ ဒီလို့
မြင်တော့ “ဗြော် ပြပြင်လိုက် အနို့ရောက်လိုက်၊ ဖြပြင်လို့
ပေါ်လာမိုက်၊ အနို့ရောက်သွားလိုက်နဲ့ဆိုတော့ နောက်လုံး
မှာ ဖြစ်ပျက်တင် နိုင်းချုပ်တာပါပလားလို့၊ သိမြင်လာတော့တာ
ပဲ”

ဝိပသုနာဉာဏ်သည် သခါရတို့၏ ဖြစ်တာပျက်တာကို
မြင်တယ်ဆိုတာဟာ သခါရတို့ရဲ့ မရှိတာကို သိတာပလို့
မှတ်ကြာ၊ ဘုရားကဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတာရှိလို့ရှိတယ် ဟောတာ
ပါ၊ မြင်တဲ့ သွာကတော့ မရှိတာပတွေ့တယ်လို့သာ မှတ်လိုက်

ကြ၊ ရှင်းကြရဲလား “ရှုတဲ့ဉာဏ်က သိဒ်ရလေးအနိစ္စရောက်
သွားတာမြင်လိုက်ရတော့ “သမ္မာသန်းရာအနိစ္စ”ဆိုတဲ့ ပါ၌
တော်စကားနဲ့ ကိုက်ညီမနေဘူးလား၊ “အနိစ္စဝတာသန်းရာဆိုတဲ့
“ပါ၌တော်နဲ့လည်း ညီညွတ်တယ်ဆိုတာ မှတ်လိုက်ကြ”။

ဝိပဿနာဉာဏ်က အနိစ္စဝတာသန်းရာချည်းပဲ ဆိုတာ
သဘောပါကြပြီလား၊ ဒီလိုမြင်တော့ အပွဲ့ယ်သွားစေတဲ့ သက္ကာ
ယဒိန္ဒိပြုတွေသွားပြီ “သန်းရာအနိစ္စတွေချည်းမြင်နေတော့ ငါ၊ သူ၊
ယောက်ဘား၊ မိန်းမမစွဲတော့ဘူး၊ မစွဲတော့ ဒီန္ဒိပြုတာပဲ။

“ဖြစ်ပေါ်လာတာက သန်းရာ ပျက်သွားတာက အနိစ္စ၊
ဉာဏ်နဲ့ကြည့်တော့ မရှိတာကို ဉာဏ်ကမြင်ရတယ်၊ ဉာဏ်က^{မြင်}
တော့ ပျက်သွားတာလေးဟာ အနိစ္စလေးပလို့ ဆုံးဖြတ်
ချက်ချလိုက်တယ်၊ ဒီတော့ပျက်သွားတဲ့ အနိစ္စလေးဟာ ငါမ
ဟုတ်ပါပကလားလို့ သိလာတယ်၊ ဒီလိုသိတော့ သက္ကာယဒိန္ဒိ
ပြုတ်တာပဲဒါကြောင့် ပေါ်လာတာသန်းရာ ပျက်သွားတာအနိစ္စ၊
မရှိတာကို သိအောင်ဉာဏ်နဲ့ ကြည့်ပေးကြရမယ်”

(ဥပမာ)– မြင်စိတ်ကလေးဟာ မျက်လုံးအကြည့်နဲ့ အ
ဆင်းတို့က ပြုပြင်လို့ပေါ်လာတာမို့ သူ့ကို သန်းရလေးပလို့
မှတ်ထား၊ ဒီမြင်စိတ်ဆိုတဲ့ သန်းရလေးဟာ အကြောင်းနှစ်ခုက
ပြုပြင်လို့ ပေါ်လာတာပဲ၊ ဒါကြောင့်သူတို့အကြောင်းလိုက်ဆိုင်
လို့ပေါ်လာတာမို့ သန်းရလို့ဆိုရတယ်၊ သူ့ကို ဉာဏ်နဲ့ကြည့်

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမွားနည်း ၃၅၁

လိုက်တော့ ပျက်သွားတယ်၊ ဒီသနဲ့ရလေးအနီးရောက်သွား
တယ်၊ ဘာကြောင့်ဒီသနဲ့ရလေးပျက်သွားရသလဲဆိုတော့ မပိုင်
လို့မဆိုင်လို့ပဲ၊ ရိပ်မြို့ကြပြီလား။

“အကြောင်းတိုက်ဆိုင်လို့ပေါ်လာတာသနဲ့ရဲ၊ မပိုင်မဆိုင်
လို့ပျက်သွားတာအနီး၊ ဒီလို့ညာက်နဲ့သိရတယ်၊ အေဒီလို့သိတော့
ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောကျိုး၊ မိန်းမလို့ဖွဲ့စွဲတဲ့ သက္ကာရဒိမြို့ပြုတ်
သွားတာပဲ၊ ဒီအချက်ဟာ အလွန်ပဲအရေးကြီးတယ်၊ သနဲ့ရပျက်
တာ မဖြင့်ရင် ဒီနှိမ်ကွာဘူး” ငါစွဲ၊ ငါ့ဉာဏ် မပျောက်ဘူး၊ ဒီ
အစွဲမပျောက်ဘူး၊ ဒီအစွဲမပျောက်ရင် ဒကာတို့သောင်လိုက်မပို့
နဲ့တော့၊ အပွဲ့ယ်တန်းသွားမယ်ဆိုတာ မှတ်ကြတော့။

“ဘယ်စိတ်ပေါ်ပေါ်ကြည့်ပေးရမယ်၊ ပေါ်လာတာသနဲ့ရ
ပျက်သွားတာအနီး၊ ဒါကိုညာက်နဲ့ဖြင့်ဖို့အရေးကြီးတပ်၊ ဒါရဲ
ခြောက်ခုက ပေါ်လာသမျှ ဒီအတိုင်းဖြင့်အောင်ကြည့်ပေးကြ၊
ကြားစိတ်ကလေးပေါ်လာလည်း ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတာဖြင့်အောင်
ညာက်နဲ့သာကြည့်ပေးကြ၊ နာခေါင်းကန်စိတ်၊ လျှောကဗျားသိ
စိတ်၊ ကိုယ်ကလည်းတွေ့သိစိတ်၊ မနောကလည်း ကြံးစည်စိတ်၊
တွေးတေားစိတ်တစ်ခုခုတော့ပေါ်မှာပဲ၊ ပေါ်ရာကို မလွှတ်အောင်
ကြည့်ကြ”

ပေါ်လာတဲ့ တရားက သနဲ့ရဲ၊ ပျက်သွား တာက အနီး
ညာက်နဲ့ကြည့်တဲ့အခါ မရှိတာကို သိရမယ်၊ တစ်ခုမပေါ်ရင်တစ်

ခုပေါ်မှာပဲ၊ ပေါ်ရာကို မလွှတ်တမ်းကြည့်ပေး၊ လွှတ်သွား တာနဲ့
တပြိုင်နက် ကိုလေသာတော်ထာနဲ့ တစ်ချက်ထပဲ ဆို
တာမှတ်ကြော်၊ ဒီလို့ဥာဏ်နဲ့ကြည့်တော့ ဒါဟာငါမျာတ်ဘူး၊
သနိရတရားပလို့သိရမယ်၊ ဒီသန်းရလေးရဲ့အဖြစ်ကို သိတော့
အပျက်ကိုလည်းသိတော့တာပဲ၊ ရှုက္ခဗ္ဗာဏ်ကနာက်ကနေ ဒီ
အတိုင်း သိ နိဇာနို့ပါ၊ ဒီလို့နောက်ဥာဏ်ကတွေ့တာ သိမြင်တာ
ဟာ ဝိပဿနာသမျှဒီ၌ အမြှင်ပလို့မှတ်လိုက်ကြ။

“ဝိပဿနာရှုတယ်ဆိုတာ သနိရတရားပျက်တယ်လို့
သိအောင်လုပ်နေရတဲ့အလုပ်ပဆိုတာမှတ်ကြ၊ အဆင်းကြောင့်
ပေါ်လာတဲ့စိတ်၊ အသုတေသနကြောင့်ပေါ်လာတဲ့စိတ်၊ အနဲ့ကြောင့်
ပေါ်တဲ့စိတ်၊ အချိုအချင်းကြောင့် ပေါ်တဲ့စိတ်၊ အတွေ့ကြောင့်
ပေါ်တဲ့စိတ်၊ တစ်ခုခုကြောင့် ပေါ်လာတဲ့စွဲလေးဟာသန်းရ
လေးပဆို တာမှတ်၊ အကြောင်းကြောင့်ပေါ်လာတဲ့ဟာသန်းရ
ချည်းပဲဒီလို့ ပေါ်လာသမျှ သနိရဟာ အပျက်မှာချည်းလမ်း
ဆုံးတယ်၊ ပေါ်လာသမျှပျက်တာချည်းပလို့ မှတ်ကြတော့။

ဒါကြောင့် “သမ္မတသန်းရာ၊ ဒကာတို့သန္တာန်ပေါ်လာကြ
တဲ့ သန်းရဟူသမျှတွေသည် အနိစ္စ၊ အပျက်ချည်းမှာသာ လမ်း
ဆုံးကြရပေကုန်၏ လို့ ဘုရားဟောတော်မူတာပဆိုတာ ဆုံးဖြတ်
ချက်ချကြ၊ ဒီအခါ ဒကာတို့က “ယဒါပညာယပသာတိ” ဖြစ်
အောင်လုပ်ကြရမယ်တဲ့၊ “ယဒါ= သန်းရတရားက အပျက်
ချည်းသာဖြေနေသည့် အကြောင်အခါ၌ ပညာယ= ဝိပဿနာရှု

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း ၃၅၃

ဉာဏ်ဖြင့် ပသာတိ=ရူမြင်ရ၏” သူသဘာဝအမှန်ကိုမြင်အောင်
ကြည့်လေး ကရမယ့်တဲ့”

ဝိပသာဖြစ်ပျက်ကိုကြီးစားရှုကြ၊ ဖြစ်တာပျက်တာမြင်
အောင်ကြည့်၊ ဖြစ်ပြီးမရှိဘူးဆိုတာမြင်ရင်တော်ပြီ၊ ရှုံးဆက်ပြီး
ကြီးစားသာရှုကြတော့။

ခုလွှာအေသန
၂၄ (၅) ၈ (၁၀)

နိမ္မာန်လိုပျော်အလုပ်—နှစ်လုပ်ပလုပ်ပါ

ယခုဘဝ၌ ခုက္ခခပ်သိမ်းပြုမ်းတဲ့နိမ္မာန်ကြီးရောက်ချင်ပါ
တယ်ဆိုလို့ရှိရင်ဖြင့် များများအလုပ်မလုပ်ရပါဘူးတဲ့၊ အကြောင်း
နှစ်ခုလုပ်လိုက်လို့ရှိရင်ပြီးပါတယ်လို့ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်
မြတ်ကြီးဟာ အင်္တာတို့ရှိပါ၌တော်မှာလည်း တစ်ခါပောာတယ်..
(မှန်ပါ) မဏီမနိကာယ်ဖြစ်တဲ့ ပဏ္ဍာသပါ၌တော်မှာလည်း တစ်ခါ
ပောာတယ် ..(မှန်ပါ) ဘုရား

ပြီးတော့မှရင်မဟာကစ္စည်းက တစ်ခါပေါ်ကောဝအသ
မှာလည်း တစ်ခါပောာတယ်၊ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး
ကိုယ်တိုင်ဘယ်လိုပောခဲ့ပါလို့မလဲ..လို့မေးတဲ့အခါကျတော့၊
မိစ္စာဘိစ္စာသမ္မာဒိစ္စာဖြစ်အောင်အချက်နှစ်ချက်ပရှိတယ် .. တဲ့
(မှန်ပါ)

နံပါတ် (၁)အချက်ကဘာတဲ့ .. ဆိုလိုရှိရင်ဖြင့် ဒကာ,
ဒကာမတို့သစ္ာန့်ပတ်သက်တဲ့တရားနာရမယ် (မှန်ပါဘူရား)။

နံပါတ် (၂)အချက်က ကိုယ် ကိုယ်တိုင်နှလုံးသွင်းလိုက်
တဲ့အခါ ဒါသစ္ာပလို့ နှလုံးသွင်းတည့်သွားလိုရှိရင် သောတာ
ပန်တည်တာပ .. (မှန်ပါဘူရား)

(၁) အချက်က သစ္ာန့်ပတ်သက်တဲ့တရားနာဖို့ၢုံ၊ (၂)
အချက်ကကိုယ်—ကိုယ်တိုင်နှလုံးသွင်းလိုက်တဲ့အခါ ဒီသစ္ာတွေ
ဖို့ .. (မှန်ပါဘူရား)

သစ္ာတရားဟောတတ်တဲ့ဆီကိုနာလိုက် .. (မှန်ပါ) ၌
တော့မ ကိုယ့်ခန္ဓာတ်မှာ သစ္ာဟောထားတာက ကိုယ့်ခန္ဓာ၊
ကိုယ်ကနှလုံးသွင်းလိုက်တဲ့အခါ န္တာတဲ့မှာ သစ္ာတွေရှိရင်ဖြင့်
သမာဒီဋ္ဌဗြိဖြစ်၍ သာဝက ဖြစ်ပါတယ် .. (မှန်ပါဘူရား)

အောင်တွေ့ရှုမှာ တစ်ချက်ဟောတယ်၊ ပဏ္ဍာသပါဉ္စတော်မှာ
တုစ်ချက်ဟောဘယ်၊ တပည့်ဖြစ်တဲ့ရှင်မဟာကစ္စည်းက တစ်ခါ
ဟောတယ် .. (မှန်ပါ) သုံးခါဟောတယ်ဆိုတော့ ဒကာ၊ ဒကာမ
တို့ လုံလောက်၌လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပါ (မှန်ပါဘူရား)

သစ္ာတရားနာလိုက်တော့ မည် .. ခန္ဓာထဲမှာ ဘယ်
ဟာက ဘာသစ္ာဆိုတာ ကိုယ့်သညာန့်သိတယ် .. (မှန်ပါ)
နောက်ကျ ကိုယ်တိုင်စေတနာသခွဲတရား ထက်သန်၌ီး၊ ခန္ဓာ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမွားနည်း ၃၅၅

လည်းပြုတဲ့ကိုတော့၊ မြောင် .. ဒါဂုဏ်သွားတွေ
ပ (မှန်ပါ) ဒီလိုတွေ.တဲ့တစ်နေ့မှာတဲ့နာထားတဲ့အတွေ.နဲ့ ကိုက်
လို.ရှိရင်ဖြင့် သောတာပန်တည်တာပဲ.. (မှန်ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဒကာ,ဒကာမတို့သောတာပန်တည်ရင် ပထမ
နိုတ္တာန်တော့ရောက်တော့မယ် .. (မှန်ပါဘုရား) ဒါဖြင့် ပထမ
နိုတ္တာန်ရောက်လို့အရေးဟာက ဘယ့်နဲ့ရေးပါလိမ့်မတုံး (နှစ်ရေး
ပါ ဘုရား)

နားက (သွားတရားနာရပါမယ်) ဉာဏ်က..(ခန္ဓာလျည့်
ရပါမယ်ဘုရား)။နားကလည်သွားတရားနာပါပြီ၊ ဉာဏ်ကခွဲ့
လျည့်လိုက်လို့နှစ်ချက်ညီသွားလို.ရှိရင်ဖြင့် သာဝကပါရမိဉာဏ်
ဒီအထတွင် ပြီးနိုင်ပါတယ်ဘုရား .. (ပြီးနိုင်ပါတယ်ဘုရား)။

ဘုရားက သာဝက ပါရမိဉာဏ်မှာ သွားတရားနာပြီး
နှစ်လုံးသွင်းလိုက်လို့ သွားတွေ့လို.ရှိရင် သောတာပန်တည်ပါ
တယ်ဆိုတော့ အပါယ်လေးပါး သွားမည့် တရားတွေအကုန်
ပျောက်တယ်... (မှန်ပါ) တွေးနေစရာ လိုသေးသလား....
(မူလိုပါဘုရား)

ကောင်းပြီ ဒါဖြင့် သွားတရား ဂရမိက်ကြ.... (မှန်ပါ)
သွားတရားဟောတော့မယ်ဆိုတော့ ဒကာ, ဒကာမတို့ သွားအ
ရေးအကြီးဆုံး (မှန်ပါ)

နီး (၁၈)ခါ (၁၀၃)

“နှလုံးသွင်းတည့်ရမယ်”

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ဝိပဿနာ အလုပ်ကလုပ်ရင် မခက်ဘူး၊ ခန္ဓာမှာ ဉာဏ်နဲ့ ကြည့်ပေးဖို့ပလိုတယ်။ စိတ်ကလေး တစ်ခုပေါ်လာရင် ဉာဏ်နဲ့ ကြည့်၊ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတာပြင်မယ်၊ ဘာစိတ်လာလာဆက်သာ ကြည့်အမြင်များသလောက် ဉာဏ် ထက်လာမယ်၊ ကြပ်ကြပ်ကြည့်လေဉာဏ်ထက်လေ နိဗ္ဗာန်နဲ့ နီးလေ ပဲ ဆိုတာမှတ်ကြ။

“ပေါ်လာတဲ့ ဓမ္မအပေါ်မှာ နှလုံးသွင်းတည့်ဖို့ဟာ အရေးကြီးခုံးပလို့ မှတ်လိုက်ကြ” ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ပေါ်တာကို နှလုံးသွင်း တည့်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။

“(ဥပမာ) အေဒနာလေးပေါ်လာတယ်၊ ပျက်မည့်တရားမို့ ပျက်သွားတယ်၊ ဒီလိုသိရင် နှလုံးသွင်းတည့်တာပဲ၊ စိတ်ကလေး တစ်ခုပေါ်လာ ပျက်မည့်တရားပဲ၊ ဟော ... ပျက်သွားပြီလို့ သိလိုက်ရမယ်”

အေဒနာလေးပေါ်လာတယ်၊ ပျက်မည့်တရား၊ ဘာလာလာဓမ္မက ပြတာနဲ့ နှလုံးသွင်းနဲ့ တည့်စေရမယ်၊ ဓမ္မက ဖြစ်ပျက်ပြရင် ဖြစ်ပျက်ကိုပဲသိရမယ်၊ ရင်းကြရဲ့လား “ရှေ့ကနှလုံးသွင်းတည့်ရင် နောက်က ဝိပဿနာဖြစ်တဲ့ပလို့ မှတ်ကြ”

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း ၃၅၇

ဒါကြောင့် “အရှင်တ္ထရိပါဋ္ဌီတော်” ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်
တိုင် ဟောတော်မူတဲ့အချက်က “ယောနိသောမန်သီကာရော ဘိ
က္ခာဝေ ဥပုဇ္ဈာအကုသလာ ဓမ္မာပဟီယန္တီ” တဲ့။

ယောနိသောမန်သီကာရှဖြစ်ရင် အကုသိလ်ဟူသမျှ ပယ်
စွန်.ပြီးသား ဖြစ်တယ်လို့ဆိုရင်းဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့်ယောနိသော
မန်သီကာရာ နှလုံးသွင်း မှန်ကန်ပါ။ အချက်ဟာအလွန်ရေးကြီးပါ
ကလားလို့၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြွား။

ဘုရားရှင် ချေလက်ထက်တော်အခါက သူမှန်းတား သူပွဲ
ဖုဒ္ဓဟာ ဘုရားတရားတော်ကို တော်ရာကချောင်းပြွောင်းပြီး
နာယဉ်လို့သောတာပန်တည်သွားတယ်၊ သူကချောင်းပြီး အုံယူ
တာဖြစ်ပေမဲ့၊ ခန္ဓာအရှိန်၊ နှလုံးသွင်းနဲ့တည်လို့ကိုက်ညီလို့သာ
သောတာပန်တည်တာပဲ ဆိုတာမှတ်လိုက်ကြ။

“သဏ္ဌာသခိုရာ အနိစ္စ၊ သဏ္ဌာဓမ္မာအနတ္ထာ” ဖြစ်ပေါ်လာ
သမျှ တရားအားလုံးဟာ အနိစ္စပဲ၊ တရားအလုံးစုံးဟာ အနတ္ထပဲ၊
ဓမ္မပေါ်ပြီးဓမ္မပျက်တာပရှိတယ်၊ ဓမ္မပေါ်တိုင်းပေါ်တိုင်း ဖြစ်ပျက်
သွားတာကို ဥာဏ်နှမြင်ရမယ်” ဓမ္မပေါ်တယ်လို့၊ သီရင် ယော
နိသောမန်သီကာရာ ဖြစ်တာပဲ” ဓမ္မပျက်သွားတော်ကို သီရင်
ဂိပသုန္ဓာဇ္ဇာက်က လိုက်တာပါပဲ။

“ဒေဝါ၊ ဒေဝါမတိရှု့က ယောနိသောမန်သီကာရာ ဖြစ်
မှသာ ဇောက်က ဂိပသုန္ဓာ ဖြစ်နိုင်တယ် မှတ်ထားကြွား။

သောတာပတ္တိဖိုလ် ပုဂ္ဂိုလ်က မဂ္ဂင်နဲ့ ဓမ္မလေးတွေကို
မြင်နေတယ်၊ ဒီလို့ ဓမ္မလေးတွေ မြင်ရာက ဖြစ်ပျက်ရပ်ပြီး
နိရောဓသစ္စာဘက် ကူးသွားတယ်၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်က ရှုနေ့
ရှင်းက ခုက္ခသစ္စာချုပ်ပြီး၊ နိရောဓသစ္စာပေါ်တာပဲ၊ ပိုပသုနာ
နောက်က ဖိုလ်လေးတွေ အများကြီးလာတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ
မဂ်လေးလုံးဝမပါဘူး၊ အဲဒီကျတော့ “နိုဗ္ဗာနဲ့ ဗလယ်နိုဗ္ဗာနဲ့
ဗလသုအရမွှောက ပစ္စယောန ပစ္စယော” ချည်းပဲ နိုဗ္ဗာနဲ့အရေး
အတွက် မရှိအောင် တွေ့ရတယ်ဆိုတာ မှတ်ကြ။

ခုလွှာအသန
တွေ(၅) ၈(၁၄၆)

သစ္စာသီအောင်လုပ်ကြပါ

ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊ သတ္တဝါတွေဟာ ဘာကြောင့်သံသရာ
ဝို့ခုက္ခက် မထွေတ်နိုင်ကြသလဲ။ ဘာကြောင့် သံသရာရှုည်ရ^၇
သလဲ၊ အမှန်တရားလေးခါ၊ သစ္စာလေးပါးကို မသိကြလို့。
သံသရာရှုည်တယ်လို့ မှတ်ကြ။

ဘုရားဖြစ်တော်မူလာတာဟာ သတ္တဝါတွေကို သစ္စာ
တရား ဟောပြနို့ ပွင့်လာရတာပဲလို့ ဟောတော်မူတယ်။

ဘုရားက သစ္စာ မသိခင်က သံသရာ တလျောက်မှာ ပုံစံ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမားနည်း ၃၅၉

အမျိုးမျိုး၊ အဖြစ်အမျိုးမျိုးနဲ့ ကျင်လည်ခဲ့ရပါ၊ သင်တို့တစ်တွေ
လည်း ဒီအတိုင်းပဲ အဖြစ်အမျိုးမျိုး၊ ပုံစံကလည်း အမျိုးမျိုး
အထွေထွေနဲ့ ကျင်လည်ခဲ့ကြရတာပဲ။

အခုအခါမှာ ဘုရားရှင်ဟာ အမှန်တရား သစ္ဓာဇ္ဇလားပါး
သိမြင်ပြီး၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူခဲ့တယ်၊ ဒီအချိန်မှာ သံသရာခုကွဲ
အမျိုးမျိုးတွေက ကျွတ်လွတ်ခွင့်ရပါ၊ သံသရာဇာတ်သိမ်းခဲ့ပြီး
ဒါကြောင့် သင်တို့ သတ္တဝါတွေရဲ့ သံသရာ ခုကွဲမြင်လို့ သိလို့
ဒီခုကွဲကလွတ်ပြောက်နိုင်အောင် သစ္ဓာတရား ဟောပြုပါ၊ ဘုရား
လွင့် လာတာပဲလို့ ပော့တော်မူတယ်။

ဒီပေါ့သံသရာ ခုကွဲက လွတ်ချင်ရင် သံသရာတိချင်ရင်
သစ္ဓာသိမ့်လို့တော်ယ်ဆိုတဲ့ အမိပိုယ်ပေါ်ကြပါ့၊ သစ္ဓာသိအောင်
ဘာလုပ်ရမလဲ၊ မေးစရာရှိတယ်၊ ဝိပဿနာ အလုပ်လုပ်ရမည်
လို့မှတ်လိုက်ကြ။

ဒါကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမတွေ သစ္ဓာသိချင်ရင် ဝိပဿ
နာ ရူရမယ်၊ ဝိပဿနာမရူရင် မသိနိုင်ဘူး၊ ဝိပဿနာရူမသာ
သစ္ဓာသိနိုင်မှာ၊ မရူရင် ပြောသံကြား သစ္ဓာပဲသိရမယ်ဆိုတာ
မှတ်ကြ။

ဝိပဿနာရူမသာ သစ္ဓာကို အဟုတ်သိဖြစ်ဖယ်၊ အဒီလို့
သိမှသာ သမှုဒယသေမှာ သမှုဒယသေအောင် သီတဲ့အသိမှ
သစ္ဓာအစ်ပလို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချကြ။

၃၆၀

မိုးကုတ်ပိပသာဇာခြေး

တစ်ဆင့်ကြား အနသုဝအသီမျှိုး၊ ၈၁သီမျှိုးမဟုတ်ဘူး၊
မဂ်ဉာဏ်နဲ့ ထိုးထွင်းပြီး သိတဲ့အသီမျှိုးသာ လိုတယ်လို့ မှတ်
လိုက်ကြ။

သစ္ာသီရမယ်လိုတော့ သစ္ာကို တစ်ခြားမှာ သွားသိပို့
မဟုတ်ဘူး၊ သစ္ာက မိမိခန္ဓာတဲ့မှာ သိအောင်ရှိတယ်၊ ခန္ဓာတဲ့
မှာရှိတဲ့ ရပ်ကလေးနာမ်ကလေးတွေကို မြင်အောင်သိအောင်
ကြည့်ရမှာပဲ။

“ခန္ဓာမှာ ရပ်နာမ်ကလေး တစ်ခုခုပေါ်လာရင်ဘယ်လို့
ဖြစ်သလို့ ဉာဏ်နဲ့အကဲခတ်ကြည့်ရင် ပေါ်လာတဲ့ရပ်နာမ်
ကလေး ဟာ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတာကို တွေ့မြင်ရမယ်၊
အံဒီလိုဉာဏ်နဲ့ ဖြစ်ပျက်ရက္ခသစ္ာကို မြင်ရတွေ့ရမှာသစ္ာ
သိတာပဲလို့ မှတ် လိုက်ကြ”

ခုလွှာအသေးသန
တွေ (၄) ၈ (၃၉)

ခန္ဓာအရှိနဲ့ဉာဏ်အသီနဲ့ကိုက်ပါ

သူတော်ဆည်းကပ်၊ မြတ်တရားနာ၊ လျှော့စွာကျင့်၊ မဂ်
ဖိုလ်ခွင့်၊ ရလင့်ကေနသာ။

ရှေးဦးစွာ သူတော်ကောင်းဆည်းကပ်ပါ... (မှန်ပါ)၊ ပြီး

တော့မှသစ္ာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ တရားကိုစာလိုက်ပါည်း... (မှန်ပါ) နာြီး သကာလ လျှော့စွာကျင့် ဆိုတာကလည်း သစ္ာတရား ဖြစ်ရမယ်၊ မြင်တာကလည်း သစ္ာလို့ မြင်ရမယ် (မှန်ပါ)

သစ္ာတရားဆိုတာ ခန္ဓာကိုယ်ထက်လည်း ဒုက္ခ သစ္ာ တွေ ရှိတယ် (မှန်ပါ) ကိုယ့်အမြင်ကလည်း ဒုက္ခသစ္ာနဲ့ အမြင်ကိုက်သွားလို့ ရှိရင်ဖြင့် ဒုက္ခချုပ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်တွေရမယ်... (မှန်ပါဘုရား)

ဘုရားက မာဂဏ္ဍာပရှိမိုက် မျက်စိနှစ်ကွင်းအလင်းရချင် လို့ နိဗ္ဗာန်မြှင်ချင်လို့ ရှိရင်ဖြင့် ဒီသုံးချက်ညီအောင် လုပ်ပါတဲ့ * ဆိုတာသေသေချေချာ ဟောတားပါတယ်... (မှန်ပါဘုရား)

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ မျက်စိနှစ်ကွင်းဆိုတဲ့ သမ္မာဒီဇို မျက်လုံးအလင်းရချင်ရင် ဘယ်နှစ်ချက်ပါလိမ့်... (သုံးချက်ပါဘုရား)

သူတော်ကောင်း ဆည်းကပ်တယ်ဆိုတာလည်း အခု ဆည်းကပ်နေကြတာ အထင်အရှား ဖြစ်နေသောကြောင့် သူ၊ အတွက်လည်းလုံလောက်ပြီအောက်မေ့တာပေါ့ (မှန်လှပါဘုရား)

မြတ်တရားနာဆိုတာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်နဲ့ သစ္ာတရားကို လည်း နာရပါဖြူ... (မှန်ပါ) ဒါဖြင့် နှစ်ချက်ကတော့ဖြင့် ပြည့်စုံပြီ ... (ပြည့်စုံပါဖြူဘုရား)

လျှော့စွာကျင့်ဆိုတာ ကလေးတချက်ဟာ ဒကာ၊ ဒကာမ တွေမှာ ယခု ခန္ဓာဝါးပါး ရှိတယ်နော်... ရှုပ်၊ အေဒါး၊ သညာ၊

သ၏ရဲ၊ ဝိညာဏ်ပါဝါ ... (မှန်လှပါဘုရား)

အဒီအရှိကို ကြည့်လိုက်တော့ ရုပ်ကဒါ ဖောက်ပြန်ပျက်
စီးတာ... (မှန်ပါ!) ဝေဒနာကြည့်လိုက်ပြန်တော့လည်း တော်
တော်ကြာ ခုက္ခ၊ တော်တော်ကြာသူ၊ တော်တော်ကြာ ဥပော်
နဲ့ သူတို့ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးနေတာပဲ... (မှန်ပါ!)

သညာကြည့်လိုက်ပြန်တော့လည်း တော်တော်ကြာ အဖြူ။
မှတ်တဲ့သညာ၊ တော်တော်ကြာ အဝါမှတ်တဲ့သညာ၊ တော်တော်
ကြာကျတော့ သားမှတ်တဲ့သညာ၊ သမီးမှတ်တဲ့သညာနဲ့ သညာ
တွေပြောင်းလိုက်၊ ပျက်လိုက်ပဲ... (မှန်ပါ!)

စေတနာဆိုတဲ့ သ၏ရက္ခနာကြည့်လိုက်ပြန်တော့လည်း
ဒကာတို့ရော၊ တစ်ခါတစ်လေ စေတနာကလေးက ထက်လာ
လိုက်၊ နဲ့လာလိုက်နဲ့ (မှန်ပါ!) တခါတလေစေတနာကလေးက
ပျက်သွားတယ်၊ (မှန်ပါ!) ဒါဖြင့် သ၏ရက္ခနာကလည်း ဖြစ်ပျက်
ပဲ (ဖြစ်ပျက်ပါဘုရား) သဘောကျပြေား .. (ကျပါပြီဘုရား)။

ဝိညာဏာက္ခနာ(စိတ်)ဆိုတာ တစ်ခါတလေ မြင်စိတ်ပေါ်
လိုက်၊ တစ်ခါတလေကြားစိတ်ပေါ်လိုက်၊ အင်း .. မြင်စိတ်ပျက်
စီး ကြားစိတ်ပေါ်ချင်ပေါ်လိုက် .. (မှန်ပါ!). တော်တော်ကြာစား
စိတ်ပေါ်ချင်ပေါ်လိုက်၊ တော်တော်ကြာကြံစိတ်ပေါ်ချင်ပေါ်လိုက်
ကြံတဲ့အထဲမှာလည်း အပျိုးမျိုးပြောင်းတယ် .. (မှန်ပါ!)

ဒါဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ထမှာရှိတာကတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့
မမြတဲ့အနိစွပ် (မှန်ပါ) မရှိဘူးလား၊ (ရှိပါတယ်ဘူရား)

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ အနိစွဲရှိလို့ အနိစွဲရယ်လို့ ဒကာ၊ ဒကာမ^၁
တွေကသီသွားလို့ ရှိရင်လျော်ပါပြီ (မှန်ပါ) အနိစွဲအရှိနဲ့ အနိစွဲ
အသိကိုက်ရင် လျော်စွာကျင့်ဆိုတာဒါပ် .. (မှန်ပါ)

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ အရှိနဲ့ အသိကိုက်ရင် (လျော်စွာ အ^၂
ကျင့်ပါဘူရား) အရှိက ခန္ဓာဝါးပါးမှာ ဘာရှိသတုံး .. (အနိစွဲ
ရှိပါတယ)

အသိကယောကျိုး၊ မိန်းမ မဖြစ်ပနဲ့၊ ကျွန်းမာချမ်းသာမှ^၃
ဖြစ်ပနဲ့ ပြော် .. အနိစွဲရှိလို့ ဥာဏ်က ရှုလိုက်တဲ့အခါ အနိစွဲ
သီလို့ ရှိရင် လျော်စွာကျင့်ဖြစ်ပြီး (မှန်ပါ) အရှိနဲ့ အသိကိုက်ရင်
လျော်ပါပြီ... (မှန်ပါ)

ခန္ဓာအရှိနဲ့ ဥာဏ်အသိကိုက်ရမယ် .. (ကိုက်ပါမယ်^၄
ဘူရား) ဒါကလေးဟာဖြင့် နိုဗ္ဗာန်မရမချင်း ဒီစကားဟာ ဒီဟာ
ကလေးဟာ ဖျောက်ပျောက်ပြစ်လို့ မဖြစ်ဘူး .. (မှန်ပါ) နိုဗ္ဗာန်
ရောက်ချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ခန္ဓာအရှိနဲ့ ဥာဏ်အသိကိုက်ရမယ် .. (မှန်
ပါ)

ခန္ဓာအရှိနဲ့ ဥာဏ်အသိကိုက်လို့ ရှိရင်ဖြင့် ဓမ္မာန်ဓမ္မာပွဲ^၅
ပတ္တိဖြစ်ပါတယ် .. (မှန်ပါ) ခန္ဓာအရှိနဲ့ ဥာဏ်အသိကိုက်လို့ ရှိ
ရင်ဖြင့် ဓမ္မာန်ဓမ္မာပွဲပတ္တိဖြစ်ပါတယ် .. (မှန်ပါ)

၃၆၄

မိုးကုတ်ဝိပသုနာအခြေခံ၊

ဒါဖြင့် .. သူတော်ဆည်းကပ်၊ မြတ်တရားနာဟာလွယ်
သကိုး (မှန်ပါ) ခန္ဓာအရှိနဲ့ ဉာဏ်အသိကိုက်ဘို့ရာက(ခက်ပါ
တယ်ဘုရား)ကိုက်လည်းကိုက်ရောတစ်ခါတည်း မျက်စီလင်း
တာပ .. (မှန်ပါ) ဉာဏ်မျက်စီ လင်းလာတယ် .. (မှန်ပါ)
အဝိဇ္ဇာမထုံးနိုင်တော့ဘူး .. (မှန်ပါ)

ခန္ဓာအရှိနဲ့ ဉာဏ်အသိကိုက်တဲ့အချိန်မှသာလျှင်ကျပ်တိ.
အဝိဇ္ဇာမျက်လုံးဆိုတဲ့ အကန်းကြီးဟာ ဝိဇ္ဇာဖြစ်ပြီး သကာလလာ
တော့တယ်ဆိုတာ သေသေချာချာမှတ်ပါ (မှန်ပါ)

အဝိဇ္ဇာက ဘာဖြစ်လာသတုံး .. (ဝိဇ္ဇာဖြစ်ပါတယ်) ဒါ
ကြောင့် “ဝိဇ္ဇာပါဒီ” ကျတော့မှတုရားက အဲဒီကျမှ “အာ
လောကော ဥဒပါဒီ” ဟာ .. လင်းပြီတဲ့ .. (မှန်ပါ) မဆိုဘူး
လား .. (ဆိုပါတယ်ဘုရား)

“ အာလောကောဥဒပါဒီ ”ဆိုတာ အလင်းရသွားပြီ ..
ကောဏ္ဏည်အလင်းရသွားပြီဆိုတာ ဒီပါဋ္ဌာတော်က ကောဏ္ဏည်
ဆိုကလာတာ (မှန်ပါ)

နိုး (၁၉) ၈၁ (၇၃)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျာနည်း

၃၆၅

သစ္ဌာနချက်ပေါ်လျှက်ပေါ်လျှက်

“အကာ၊ အကာမတိ၊ သစ္ဌာကို တဗြားမှာ ခွေးရှာရမှာ
မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ့်ခန္ဓာတဲ့မှာပဲရှာရမှာ”

“ဥပမာထမင်းဆာလာတယ်ဆိုကြပါစို့၊ ဆာလာတာဟာ
သုခလား၊ ခုက္ခလား (ခုက္ခပါဘုရား) အေး .. ဆာလာတာခုက္ခ^{ပေါ်}၊ ခုက္ခသစ္ဌာပြတာ (မှန်ပါ) ရပ်ပါ ညီးလာတယ် (မှန်ပါ)

အဲဒီဆာတာကို “ခုက္ခသစ္ဌာပဲ” လို့နောက်ကနေ ဉာဏ်
လိုက်ပေး (မှန်ပါ) ဉာဏ်နဲ့သိလိုက်ပါ (မှန်ပါဘုရား) အဲဒီတော့
ဆာတာကခုက္ခသစ္ဌာ၊ ဆာလောင်တဲ့သဘောကို (ဆာလောင်လို့
ခုက္ခရောက်တဲ့သဘောကို) ပြောတာနော် (မှန်ပါ) ခုက္ခသစ္ဌာပဲ
လို့ သိတာက မရှိသစ္ဌာ (မှန်ပါဘုရား)

ဆာတာက ဘာတဲ့ (ခုက္ခသစ္ဌာပါဘုရား) သိတာက (မရှိ
သစ္ဌာပါဘုရား) အေး အဲဒီလို ဆာလောင်မွတ်သိပ်တော့ “ကျေး
ဦးမှပဲဆိုတဲ့ ခန္ဓာကို ခင်တဲ့ သမှုဒယ သစ္ဌာလာတယ် (မှန်ပါ)
အဒါလ်သိအောင် လုပ်ရမယ် (မှန်ပါဘုရား)”

“ငါမှာ သမှုဒယသစ္ဌာ လာနေ့ပြီ”လို့သိပေးမဂ်ကသိပေး
(မှန်ပါ) သမှုဒယကသစ္ဌာ၊ သိတာကဘာလ (မဂ်ပါဘုရား)

အေး .. အဲလိုသိနေတဲ့ အခိုက်အတန် အချိန်ကလေးမှာ

၃၆၆

မိုးကုတ်ပိုပသုနာအခြေခံ။

ဆာလောင်မွတ်သိပ်တဲ့စိတ်ရှိသလား (မရှိတော့ဖါဘုရား) နာမ်
တရားတို့ မည်သည် တစ်ချိန်တည်းမှာ J-ခု ပြိုင် ဖြစ်ရှိး မရှိ
ကြဘူး၊ တစ်ခုစီဖြစ်ကြရတာ (မှန်ပါ)

ဒါကြောင့် သိတဲ့နာမ်တရားပေါ်တဲ့အခိုက်မှာ ဆာလောင်
တဲ့စိတ်ကလေး ပျောက်ကွယ်ပေးရတာ (မှန်ပါ) ဟာအဲဒါပျောက်
ကွယ်တာလေးက ဘာပါလိမ့် (နိရောဓပါဘုရား) အေး .. ဟုတ်
တယ်၊ နိရောဓသွာပေါ့ (မှန်ပါ)

အဲဒိနိရောဓသွာကိုလည်းသိပေးရမှာပဲ (မှန်ပါဘုရား)၊
ချုပ်ပျောက်သွားတာက နိရောဓသွာ၊ သိတာက (မဂ္ဂသွာပါ
ဘုရား)

အေး .. ဒကာဘို့တွေ လူရှိယာပုတ်တစ်ခုပေါ်တိုင်း ပေါ်
တိုင်း သိနေမယ်ဆိုလိုရှိရင် သွာ င-ချက်ဖြစ်နေတော့တာပဲ
(မှန်ပါဘုရား)

နှီး (၁၀) ၈ (၃၅၂)

သွာရယ် - သိတာရယ် - Jမျိုးကွဲပါဓေ

နောက်တစ်ခေါက်ပြန်ပြောဉီးမယ် (မှန်ပါ) ခန္ဓာထ
အမူအရာပြောင်းတိုင်းသိပေး၊ အမူအရာပြောင်းတာက ခုက္ခ
သွာ၊ သိတာက ဘာလဲ (မဂ္ဂသွာပါဘုရား)

တာရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေ့ချိုးနည်း ၃၆၇

လောဘတဏ္ဍာပေါ်တိုင်းလဲသီပေးပါ၊ လောဘတဏ္ဍာက
သမှုဒယသစွာ၊ သိတာကဗျာ (မဂ္ဂသစွာပါဘုရား) ဒီလိုဆိုတော့
ခုက္ခသစွာနဲ့၊ သမှုဒယသစွာပေါ်တိုင်းသီပေးလို့ ဆိုရာရောက်
တော့တာပေါ့ (မှန်ပါ)

ပြီးတော့ခုက္ခချုပ်သွားတာနဲ့ရောဓာသမှုဒယချုပ်တာလည်း
နဲ့ရောဓာ၊ သူတို့(၂)ခု ချုပ်သွားတာဟာ နဲ့ရောဓသစွာပါ(မှန်ပါ)
အဲဒါဂိုလည်းသီပေး (မှန်ပါဘုရား)

နဲ့ရောဓာ နဲ့ရောဓသစွာ၊ သီပေးတာကဗျာ (မဂ္ဂသစွာပါ
ဘုရား) ဒီတော့ သစွာနှင့်ချက်မစုံသေးဘုးလား၊ (ခုပါပြီဘုရား)
အဲဒီလိုသီပေးနေတာကဗျာ ဘာတွေကိုသီပေးနေရတာလဲ (သစွာတွေကို
ပါဘုရား)

နိုး(၁၀) ၈၁ (၃၅၄)

နိုးမြာန်ရောက်တဲ့အမြင်မျိုးဆိုတာ

အဲဒီရပ်နဲ့နာမ် ၂ ခုကိုဉာဏ်တစ်ခုနဲ့ကြည့်ရမယ်(မှန်ပါ)
အဲဒီလိုကြည့်တဲ့အခါမှာ ရပ်နဲ့နာမ်ကပြောပါလိမ့်မယ် (မှန်ပါ)
ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်းပြောမလား၊ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ပြောမလား
ဆိုတာ ယနေ့ဝေဖန်ရမယ် (မှန်ပါဘုရား)

ရပ်ကိုအတုံးအခဲကြီးမြင်နေသေးလို့ ရှိရင်အဲသည်
ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်းမြင်တာ (မှန်ပါ) အဲဒီအမြင်မျိုးက

၃၆၈

မိုးကုတ်ပိပသာနာအခြေခံ

နိဗ္ဗာန်ရောက်တဲ့အမြင်မျိုးမဟုတ်သေးဘူး (မှန်ပါဘုရား)
သဘောကျရဲ့လား (ကျပါတယ်ဘုရား)

ရုပ်အတိုင်းအတုံးအခဲကြီး ... အစိုင်အခဲကြီးမြင်နေသေး
လို.ရှိရင် နိဗ္ဗာန်ရောက်တဲ့အမြင်မျိုး မဟုတ်သေးဘူး (မှန်ပါ
ဘုရား)

ဒါဖြင့်နိဗ္ဗာန်ရောက်တဲ့အမြင်မျိုးဆိုတာ ဘယ်လိုဟာ
လဲ၊ အေး .. ပျက်ပျက်သွားတာကလေးတွေ၊ ပျောက်ပျောက်
သွားတာ ကလေးတွေမြင်ရမှာ (မှန်ပါ) အဲဒီလိုအမြင်မျိုးမှ
နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်နိုင်တာ (မှန်ပါဘုရား)

ရုပ်ကိုကြည့်ရင်လည်းပေါ်ပြီး ပျောက်သွားတာကလေး
တွေကို မြင်အောင်ကြည့်ရမှာ (မှန်ပါ) နာမ်တရားတွေကို ကြည့်
ရင်လည်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားတာကလေးကိုမြင်အောင်ကြည့်ရမှာ
(မှန်ပါ) အဲဒီလိုသိမ့်မွှေ့တဲ့ဖြစ်မှုပျက်မှုကလေးတွေကို မြင်အောင်
ကြည့်ရမှာ (မှန်ပါ)

ဘုန်းကြီးကသိမ်မွှေ့ရှိုင်းတာမဟုတ်ဘူးနော်၊ သူ့သ
ဘောကကို သိမ့်မွှေ့နေတာ (မှန်ပါဘုရား)

မိုး (၂၉) ၈၁ (၅၀၃)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗုဒ္ဓနည်း ၃၆၉

ဉာဏ်နဲ့မြင်တဲ့အမြင်မျိုးမြစ်ပါစေ

ဘယ်လိုသိမ့်မွေ့သလဆိုတော့ ရုပ်ကလေးတစ်ခု၊ ပူတဲ့
ရုပ်ကလေးဆိုပါတော့၊ အခုန်င်က ဒီနေရာပူတယ်၊ အခုမရှိတော့
ဘူး၊ အေးတဲ့ရုပ်ကလေးလည်း အခုန်င်က ဒီနေရာအေးတယ်၊
အခုမရှိတော့ဘူး၊ (မှန်ပါဘုရား)

အဲဒီအတိုင်းပဲ အခုန်င်က ဒီနေရာစိတ်ကလေးပေါ်တယ်၊
အခုမရှိတော့ဘူး၊ အခုန်င်က ကောင်းတဲ့စိတ်ကလေးပေါ်တယ်၊
အခုမရှိတော့ဘူး၊ အခုန်င်ကဆိုးတဲ့စိတ်ကလေးပေါ်တယ်၊ အခု
မရှိတော့ဘူး၊ (မှန်ပါဘုရား)

ရုပ်နာမ်အပေါ်အဲဒီလိုမြင်မှသာ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်နိုင်တဲ့အမြင်
လို့မှတ်ပါ (မှန်ပါ) အဲဒီလို “အရှုမရှိတော့ဘူး၊ အခုမရှိတော့
ဘူး” ဆိုတာကလေးတွေက သိမ်မွေ့နေတော့ ဉာဏ်မှပဲ ထိုး
ဖောက်သိနိုင်တယ် (မှန်ပါ) ဘာလို့တုံးဆိုတော့ သိမ်မွေ့နေတာ
ကို (မှန်ပါ)

အဲဒီသိမ်မွေ့တဲ့တရား J-ခုကို ထိုးဖောက်သိနိုင်စွမ်းရှိတဲ့
ဉာဏ်တစ်ခုနဲ့သာလျှင် ကြည့်လို့မြင်နိုင်မယ် (မှန်ပါဘုရား)

မျက်လုံးနဲ့မြင်သလိုမြင်မယ်၊ နားနဲ့ကြားသလိုကြားမယ်၊
နာခေါင်းနဲ့ ရူလို့ ရှိက်လို့ ရသလို ဒီလိုမဟုတ်ဘူးမော် (မှန်ပါ
ဘုရား)အဲဒီအမြင်မျိုးက နိဗ္ဗာန်မရောက်နိုင်ဘူး၊ ဉာဏ်နဲ့မြင်တဲ့

အမြင်ရှိုးမှ နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်တယ်။ (မှန်ပါဘူရား)

ဒီဥာဏ်ရရှင် ဒီဘဝကိန္ဒြပြီးစီးနိုင်တယ်

ဒီတော့ ရှင်ကပြပြန်လည်း သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့နဲ့၏ ပေါ်ပြီး
ပျောက်ပျောက်ပြမယ်(မှန်ပါ) နာမ်ကပြပြန်လည်း သိမ်သိမ်မွေ့
မွေ့နဲ့ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်ပြမယ် (မှန်ပါ) အဲဒီလို သိမ်မွေ့
နေတော့ ဥာဏ်နဲ့ကြည့်မှပဲ ဒီဥာဏ်ပေါ်ပြီးပျောက်သွားတယ်ဆို
တာ သိမှာပဲ (မှန်ပါဘူရား)

ရှင်မှာလည်း ပေါ်ပြီးပျက်၊ နာမ်မှာလည်းပေါ်ပြီးပျက်
“ပေါ်ပြီးပျက်”ဆိုတာ ဖြစ်ပြီး ပျက်ပါပဲ၊ ဖြစ်ပျက်ပါပဲ (မှန်ပါ)
အဲဒီဖြစ်ပျက်ကလေးတွေက သိမ်မွေ့တယ်၊ အဲဒီသိမ်မွေ့တာက
လေးတွေကို မှန်အောင် ပစ်နိုင်ဖို့ဥာဏ်အရေးကြီးတယ် (မှန်ပါ
ဘူရား)

ဧည့် .. ဒါဖြင့်ရပ်၏ဖြစ်ပျက်မှုကလည်း သိမ်မွေ့ပါက
လား၊ နာမ်၏ဖြစ်ပျက်မှုကလည်း သိမ်မွေ့ပါကလား ဥာဏ်နဲ့
သာမြင်နိုင်တဲ့အရာတွေပဲ (မှန်ပါဘူရား)

နှီးပြင်မျက်လုံးနဲ့၊ နားနဲ့၊ နာခေါင်းနဲ့၊ လျှောနဲ့၊ ကိုယ်နဲ့
ကြည့်လိုဖြင့် မမြင်နိုင်ပေဘူး၊ ဦးခင်မောင်တို့ရ ..(မှန်ပါဘူရား)
ထိုးတွင်းသိနိုင်တဲ့ ဥာဏ်ကလေးနဲ့ကြည့်မှပဲ မြင်နိုင်တယ်(မှန်ပါ

ဘုရား)

အခါလိမြင်လာ၌ဆိုရင်ဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊ အမြင်မှန်ရပေါ့ (မှန်ပါ) ယထာဘူတာ၏ရပေါ့လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချ (မှန်ပါဘုရား) သိမ်ဆွဲတဲ့ ဖြစ်ပျက်ကလေးတွေကို မြင်လာလို့ရင်ဖြင့် ယထာဘူတာ၏အမြင်မှန်ရပေါ့လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချ (မှန်ပါဘုရား)

အမြင်မှန်ဆိုတာကို ပါ၌လိုသုံးနှင့်တော့ ယထာဘူတာ၏(မှန်ပါ)သမွာသမို့၊ သမွာသက်ပြာ၊ သမွာဝါယာမ၊ သမွာသတိ၊ သမွာသမာဓိဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ငါးပါးနှုံးဖြင်တာ (မှန်ပါဘုရား)

ဒီအမြင်မှန်ရအောင် မဂ္ဂင်ဘယ်နှစ်ပါးပေါင်းရသလာ(ငါးပါးပေါင်းရပါတယ်ဘုရား) အေး .. ဒီဥာ၏ရရှင် ဒကာ, ဒကာမတွေ .. ဒီဘဝမှာပင် ကိစ္စြီးနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လို့မှတ်ပါ (မှန်ပါဘုရား)

□ □ □ □ □

သောတာပန်အမြန်တည်တဲ့နည်းဟာ
မီဉွှေ့နှုပသုနာသဘီပြောန်

ဒကာ,ဒကာမတိ၊ ဝိပသုနာအလုပ်လုပ်မှ အေးကွက်ရ^၁
ကြမှာပါ၊ ဒီအလုပ်လုပ်ပြီးရင် အအေးအမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဒက္ခချုပ်
ရာ၏နိုဗ္ဗာန်၏ကို ရမယ်ဆိတာမှတ်ကြ၊ ငါသေရင် ဘယ်သွားရအုံ
မလည်းဆိတာ စဉ်းစားစရာမလိုတော့ဘူး၊ ဘယ်ရောက်မှာပါ
လိမ့်မတဲ့လို့၊ မတွေးနဲ့တော့၊ အခုပြောတဲ့စကားဟာ ဒကာတို့၊
ကိုယ်တိုင်ရတော့ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြပါလိမ့်မယ်၊ ဘယ်
ဘူကမှ ပြောစရာမလိုဘူး။

၁။ ယထာဘူတော်၏

၂။ နို့နို့နို့နို့နို့၏၊ ဒီနှစ်ော်က ဝိပသုနာော်၏

၃။ သုံးနံပါတ်က မဂ်ော်ပါ၊ အေးကွက်ရဘု့၊ ကိုယ်

ပိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ဘု့၊ ဒီော်သုံးဆင့်နဲ့ တက်ရမှာ ခန္ဓာ ငါးပါး
ထက် တစ်ပါးပါးမှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောကို ကျကျနှစ် မြှင့်
အောင် ပထမကြည့် ခုတိယ ခန္ဓာ ဖြစ်ပျက်ကိုပဲမုန်းလာ အောင်
ကြည့်၊ မုန်းလာတော့ တစ်ချက်ချက်မှာ ဆုံးသွားပါရော၊ အဲဒီ
ဆုံးသွား ဒါဟာ၊ မဂ်ော်ဝင်လာဒါပဲ။

ကြည့်တဲ့အခါမှာ အစဉ်အတိုင်းကြည့်ရမှာ၊ ယထာဘူတော်၏
မရသေးဘူး မရနိုင်သေးဘူး နို့နို့နို့နို့နို့နို့နို့နို့နို့နို့

ဉာဏ်မရသေးဘဲနဲ့လည်း မဂ်ဉာဏ်မကူးနိုင်ဘူးဆိုတာ တထစ်
ချ မှတ်ထားကြ၊ ဒီလိုသဘောမှန်၊ လမ်းမှန်အဝိုင်းလုပ်သွားရင်
ခုနှစ်ရက်နဲ့တောင် ရနိုင်ပါတယ်၊ ရမှုရပါမလားဆိုတဲ့ ဝိစိကိစ္စာ
ဘယ်တော့မှ မလာဖော့၊ ကိုယ့်အညွှန်၊ ကိုယ်သံသယရှိပြီး မချိုး
လိုက်ကြမိနဲ့။

သတိပဋိနှင့် ပါဋ္ဌာန် ဘုရားရှင်ဟောထားတာ ထင်
ရှားရှိပါတယ်။

ယောတိ ကောစိ ဘိက္ခာဝေ ကူမေစတ္တာရော သတိပဋိနှင့်
စံဘာဝေယျ သတ္တာဟံ တ သုဒ္ဓိနဲ့ ဖလာနဲ့ အညာတရံ
ဖလံပါမြိုက် ဒိဇ္ဇာဝ ဓမ္မာအညာ

လူဖြစ်ဖြစ် များနှုန်းဖြစ်ဖြစ် ဘယ်သူပြဖြစ်ဖြစ် “ဒီသတိ
ပဋိနှင့်လေးပါးကို ကျကျနှစ်မွားရင် အခုချက်မောက်တွင်ပ ခုနှစ်
ရက်နဲ့ အရဟာတ္တာဖို့လ်ကိုရနိုင်တယ်”လို့ ဆိုလိုရင်းဖြစ်တယ်။

ဘုန်းကြီးကတော့ စိတ္တာနုပသေနာသတိပဋိနှင့်ကို ပိုပြီး
အားရတယ်၊ ဒါကြောင့်လည်း စိတ္တာနုပသေနာကို အခိုက
ထားပြီး ဟောပြနေတာပဲ၊ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ သက္ကာရဲ
ဒီနှုန်းသဘောဟာ စိတ်မှာသာဖြစ်လေ့ရှိတယ်၊ ဒီတော့ ပထမဆုံး
သက္ကာရဲ ဒီနှုန်းကို ပါယ်သတ်နိုင်ဘို့ရာ စိတ်ကိုရှုရမှာပဲ၊
နို့ဒကာတွေ သောတာပန်အမြန်တည်ချင်ရင် စိတ္တာနုပသေနာကို

ရှုကြရမယ်၊ သောတာပန်အမြန်တည်နိုင်တဲ့နည်းဟာ စီတွောန
ပသ္ထနာပလို့ မှတ်ကြ။

ဒီစကားဟာလည်း ကိုယ့်သဘောချည်း ပြောနေတာ
မဟုတ်ဘူး၊ ပေါ်ကော ပအေသပါ၌တော်နှင့် သမ္မာအဋ္ဌကထာ
မှာ ဒီအတိုင်း ဟောထားတာရှိတယ်လို့ မှတ်ကြ၊ ဒီတော့ “သော
တာပန်အမြန်တည်တဲ့နည်းဟာ စီတွောနပသ္ထနာပ” လို့ အရှင်
ကုန္ဓာယနကလည်း ဟောတယ်၊ ဘုန်းကြီးကလဲ ဟောတယ်လို့
မှတ်ကြ။

ခုလွှာအေသန
တွေ (၁)၊ ၈ (၁၆၀)

သတ္တာယဒီ၌ကွာချင်ရင်

သက္ကာယဒီ၌ကွာချင်လို့ရှင်ဖြင့် ခန္ဓာပဋိစ္စသမျှို့၏ နား
လည်ရမယ်၊ (မှန်ပါ) သက္ကာယဒီ၌ဆိုတာ အပါယ်ငရဲပျိုးစွဲလို့
မှတ်ထားပါ ... (မှန်ပါ)။

ဘုန်းကြီးပြောတဲ့ ပဋိစ္စသမျှို့၏အရားဟာဒကာ၊ ဒကာမ
တွေ သန္တာန်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဆိတ်သည်းစေတဲ့တရားလို့ မှတ်
ပါ၊ ပဋိစ္စသမျှို့၏အရားနဲ့ အသိဉာဏ်တွေက သိပြီးတော့မှ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၃၇၁

ဝိပသုနာနဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မဟုတ်ကြောင်းကိုလည်း ဖြစ်ပျက်
မြင်အောင်ရှုပါ... (မှန်ပါ)။

ထိကဲသို့ ရှုလို့ အဖြစ်အပျက်မြင်လို့ အဖြစ်အပျက်မှန်း
ခဲ့သော အဖြစ်အပျက်ဆုံးသူညွှန်တိုင်အောင် ရောက်ခဲ့သော
သက္ကာ ယခို့ပြုတြိတို့မှတ် ... (မှန်ပါ)။

အဒီဒီနိပြုတ်ပြီးတဲ့ ဝိပသုနာသည် ... (နိဗ္ဗာန်ရောက်
ပါတယ်ဘုရား) မပြုတ်ပနဲ့ လုပ်နေလို့ရှိရင် ဝိပသုနာလုပ်စေ
ကာမူ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်မရဘူး... (မှန်ပါ)။

ဒကာ,ဒကာမတို့ ဒီဟာက ခင်ဗျားတို့ ဝတ်ချင်တဲ့
အထည်အလိပ်ကအဝတ်စကလေးလို့မှတ်လိုက်တာပေါ့ (မှန်ပါ)
ဒီအထည်နဲ့ ကိုယ်နဲ့ထိတာက ဖသာ ... (မှန်ပါ) အထည်နဲ့
ကိုယ်နဲ့ထိတာက (ဖသာပါဘုရား)။

ကြော်... ဒါဖသာကို ဖသာလို့ပါမတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ
မဟုတ်ဘူး... (မှန်ပါ) ဖသာကို (ဖသာလို့မှတ်ပါ) ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တ
ဝါ (မဟုတ်ပါဘူး)။

ဒါကို သေသေချာချာမှတ်ထားတော့မှ ကြော်... ဒါ
ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဆိတ်သုည်းတဲ့ သဘောပါလား၊ ပါ-ငါ-ဥစ္စာလို့
ဆို စရာမရှိပါလားဆိုတော့မှ အသိနဲ့ပြုတ်တဲ့သက္ကာယခို့ ...
(မှန်ပါ)ဘုရား)။

သက္ကာယဒိန္ဒိကသုံးမျိုးရှိတယ်၊ အသိန့်ပြုတ်ခြင်း၊ အမွားန့်ပြုတ်ခြင်း၊ အပယ်န့်ပြုတ်ခြင်း (မှန်ပါ) သက္ကာယဒိန္ဒိ အပြုတ်ဘယ်နှစ်မျိုးရှိပါလို့ (သုံးမျိုးပါဘုရား)။

သုံးမျိုးရှိတယ်ဆိုတာ မှတ်ထားတော့မှ ခြော် ... ဒါက အသိန့်ပြုတ်အောင် ဆရာကပြုနေတာ အလယ်ပိုင်းလောက်ကျတော့ အမွားန့်ပြုတ်အောင် ပြလိမ့်မယ်... (မှန်ပါ) နောက်ဆုံးပိုင်းကျတော့ အပယ်န့်ပြုတ်အောင် ပြတော့မှ ဒကာ, ဒကာမတို့ ဝမ်းထဲရှိသည့် ငရဲမျိုးစွဲဒိဋ္ဌဘန်သယဆိုတဲ့ ဒီဒိဋ္ဌသည် ဒကာ, ဒကာမတို့ သန္တာနှစ်ရှင်းလင်းသွားမှသာလျှင် ပထမ သောတာပန် အဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသကာလ အပါယ်လေးပါးနဲ့ အိုးစားကွဲရတော့မယ်လို့ အောက်မူပါ ... (မှန်ပါ)။

ဒီအတိုင်း ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ, ဒကာမတွေက ရှိုးရာ အတိုင်းသာနေပြီး ကိုပုံသန္တာန်ပေါ်တဲ့ ဖသာဖြစ်တာကိုလည်း ဖသာဖြစ်တယ်လို့မသိ... (မှန်ပါ) ထိုကုံးသို့ မသိတဲ့အခါကျလို့ ရှိရင် ထောက်ဖြစ်တာကိုလည်း သူသိတော့မှာ မဟုတ်တော့ဘူး (မှန်ပါဘုရား)။

မသိတော့ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ငါနဲ့အထည်န့်တွေ့တယ်၊ ဒီအထည်ကလေး ငါ့စိတ်ထဲတွေ့လိုက်တာ ဒီအထည်ကလေး ဝတ်ရတာ ငါကောင်းလိုက်တာဆုံးတော့ တွေ့တာလည်းငါ၊ ဝတ်တာ လည်းကောင်းလို့ ဝတ်တယ်ဆုံးတော့ ငါကောင်းလို့

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း ၃၇၇

ဝတ်တာပ ဆိုလိုရိရင်ဖြင့် ဆောင်ရွက် ငါခွဲ နွေ့နေတယ်...
(မှန်ပါ)။

ဧည့် ... ဒါ အထည် ကလေးနဲ့ ကိုယ်နဲ့ ထိမျကလေး
ဟာ ဖသာပါလားလို့ ဒကာ,ဒကာမတွေကဝတ်တိုင်း ဝတ်တိုင်း
အောက်မွေပါ ... (မှန်ပါဘုရား)။

ဝတ်ရတာကောင်းလိုက်တာလို့ဆိုလိုရိရင် ဘယ်သူမျိုး
ကြပါမတုံး (ဆောင်ရွက်ပါဘုရား) အင်း... ဆောင်ရွက် ခံစားမှု
ကောင်းတာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမပါ-ပါဘူး (မှန်ပါ) ဒီလိုသိတော့
မှ သက္ကသနအိမ်သည် အသိနဲ့ပြုတ်ပါတယ် (မှန်ပါ)။

ဝတ်လို့ကောင်းလိုက်တာဒီအထည်ကလေးသည်ဆိုတော့
ဘာပါလိမ့်... (ဆောင်ပါ) ကောင်းလို့လည်း ကျူပ်ကြိုက်
တာပဆိုတော့ ဘာပါလိမ့်... (တရားပါ) ဒါပ တရားကို
တရားလို့ပေါ်... (မှန်ပါ) ငါမရောဇာနဲ့... (မှန်ပါဘုရား)။

ဒါကြိုက်တယ်၊ ငါနှစ်သက်တယ်ဆိုတဲ့ အပြောတော့
ရောချင်ရော၊ သဘောမရောဇာနဲ့... (မှန်ပါ) ရှင်းပြီးနော်...
(ရှင်းပါပြီဘုရား)။

ကောင်းလို့ကြိုက်တယ်၊ ကြိုက်လို့ပ ပိုမိုနှစ်သက်တယ်
ဆိုတော့ ဘာဖြစ်ပြနပါလိမ့်၊ (ဥပါဒါနပါဘုရား) ဥပါဒါနဖြစ်
တယ်ဆိုတာ ဒကာ,ဒကာမတို့ အထည်ကလေးဝတ်လိုက်တာ

အခု တစ်,နှစ်,သုံး,လေး၊ ခင်ဗျားတို့လေးခုသာ ဓမ္မပေါ်၍...
(မှန်ပါဘုရား)။

(တစ်) ချုပ်၍ နှစ်ပေါ်တယ်နော် ... (မှန်ပါ) (နှစ်)
ချုပ်၍တော့ (သုံး) ပေါ်ပါတယ် သုံးချုပ်၍တော့ ... (လေး
ပေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

ကောင်း၍ ဒါဖြင့် ဒီအထည်ကလေး ငါအလွန်နှစ်သက်
တယ်ဆိုလို့ရှင်ဖြင့် သက္ကာယ်ဆိုပါနေတယ်၊ (ပါနေပါတယ်)
ဒါတွေ နားမလည်ပနဲ့ ဝိပဿနာရှုနေလို့ရှင် အကျိုးမများတဲ့
ဝိပဿနာလို့မှတ်လိုက်ပါ (မှန်ပါ) သူအနိစ္စရှုနေတာ အကျိုး
မများတဲ့ အနိစ္စပဲ... (မှန်ပါဘုရား)။

ဘာကြောင့်တုံးလို့မေးတဲ့အခါကျတော့ တစ်ခု၊ တစ်ခု
ပေါ်တော့မှ မသိပနဲ့ ရှုတော့အကျိုးမများတဲ့ အနိစ္စသာဖြစ်တယ်၊
ဉာဏ်အမြင် အနိစ္စမဖြစ်ပါဘူး... (မှန်ပါဘုရား)။

ဖဿပေါ်ရင် ဖဿသိဘို့ အရေးကြီးတယ်၊ ဝေဇာ
ပေါ်ရင် (ဝေဇာသိဘို့ အရေးကြီးတယ်) တက္ကာပေါ်ရင်
(တက္ကာသိဘို့ အရေးကြီးပါတယ်) ...ရှင်းပြီးနော်... (ရှင်းပါပြီ)
ဥပါဒါန်ပေါ်ရင် (ဥပါဒါန်သိဘို့ အရေးကြီးပါတယ်ဘုရား)။

အနီတော့ ဒါတွေဟာ စဉ်းစားလိုက်တဲ့အခါကျတော့မှ
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ဖြစ်စဉ် ... (မှန်ပါ) ခင်ဗျားတို့က နှလုံးမသွင်း

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမွားနည်း ၃၇၉

လည်း သူက ဒီအတိုင်း ဖြစ်တာပါ (မှန်ပါ) ခင်များတို့က နှလုံး
သွင်းလိုက်တဲ့အခါကျတော့ ဒီဋ္ဌကွာဘွားတာပါ... (မှန်ပါ)။

“ယောနိသောမန်သိကာရ” နှလုံးသွင်းမှုအရေးကြီးတယ်
ဆိတ်ဖြင့် သေချာပြီ (သေချာပါပြီဘုရား) နှလုံးသွင်း
တည့်တော့ ဒီဋ္ဌကွာတယ်... (မှန်ပါ) နှလုံးသွင်းမတည့်တော့
(ဒီဋ္ဌ မကွာပါဘုရား)။

အဲဒါကြောင့် အသိဉာဏ်ရှုတားမှ အလုပ်က နောက်
ကမှန်ပါတယ် (မှန်ပါ) အသိဉာဏ်ရှုမထားပဲနဲ့ အလုပ်က
ရှုတားနေမယ်ဆိုရင်ဖြင့် ဒီအလုပ်သည် အားလုံးအကာတို့
မှတ်ကြပါအလွန် အချော်ချည်းမှတ် (မှန်လှပါဘုရား)

အဲဒီ သက္ကသလာမြို့ကို ဘယ်သူက ဖြုတ်ပြစ်ပါလိမ့်မတုံး
မေးတော့ ပထမပေါ်တာ ပေါ်မှန်းသိတာက “သီပြုတ်” (မှန်ပါ
ဘုရား)။

နောက်ကျတော့ သူကလေးရှုလိုက်တယ်... ပေါ်တဲ့
သော၊ ပေါ်တဲ့ထောကလေးကိုဖြစ်ပြီး ပျက်တာပါ... အနီ္ဒ
သဘောကလေးပလို့၊ ဥာဏ်က ရှုလိုက်ပြန်တော့ ဒါ
“မွားပြုတ်” လို့မှတ်ပါ... (မှန်ပါ) သဘောကျပြီးလား ...
(ကျပါပြီဘုရား)။

ဥာဏ်နဲ့ရှုလိုက်တော့(မွားပြုတ်ပါ)ပထမတုန်းကတန်း

ဖြစ်နှင့်ကတော့ သိဖြူတ်... (မှန်ပါ)နောက်တစ်ခု တစ်ခု
ဖြစ်ပျက်မြင်အောင်ရှေ့တော့ (ဖွားပြုတ်ပါဘုရား)။ သေသေချာချာ
မှတ်ပါ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ဘုရားတစ်ရူတစ်ရူမှ တစ်ခါပေါ်ပြီး
သကာလ သက္ကာသယတစ်ခါ ဖြူတ်နိုင်တာပါ (မှန်ပါ)။

ဒီမြို့နဲ့ဒီကို အာကိုစ္စာ့တွေ့ပြုပြီး

ဒီ(၂)ခုက (အာရုံနဲ့ရက) ရုပ်တရားတွေဆိုတော့
ရွှေပက္ခာ့ (မှန်ပါ)။ ဒီငါခုကတော့ နာမ်တရားတွေမို့နာမ်က္ခာ့
(မှန်ပါဘုရား)။

အာရုံနဲ့ရ ၂ ခုကအကြောင်းနာမ်က္ခာ့ငါပါး၊ ၄ ခု
ကတော့ အကျိုး(မှန်ပါ)အကြောင်း၂မျိုးကပဋိစွဲသမျှပါ၏(မှန်ပါ)
အကျိုးငါမျိုးကတော့ ပဋိစွဲသမျှပွဲ (မှန်ပါ)။

ဒီလိုဆိုတော့ ခန္ဓာဝါးပါးဟာ အကြောင်းနဲ့အကျိုးပို့
တယ်(မှန်ပါ)အကြောင်းအကျိုးပို့တယ် (မှန်ပါ)ဒီအထင်းမပါ
ဘူးသူမပါဘူး၊ ယောကျိုး၊ မိန်းမမပါဘူး၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တုဝါမပါဘူး
(မှန်ပါ)ပါရဲ့လား (မပါပါဘုရား)။

ဟောဒီအကြောင်း၂ပါး၊ ဟောဒီအကျိုးငါပါး၊ ဒါပါတယ်
(မှန်ပါ)ဒီလိုဆိုရင်ဒီအထဲဒို့ဝင်နိုင်သေးသလား (မဝင်နိုင်ပါ)

ဒါကရုပ်တရားဖြင့်ရုပ်တရား၊ ငါဝင်မရွှေပနဲ့(မှန်ပါ) ဒါက
နာမ်တရားဖြင့်နာမ်တရား၊ ငါဝင်မရွှေပနဲ့(မှန်ပါဘုရား) ဒါဆိုဒို့

သေခြိ (မျိန်ပါ)။

“ဘယ်ဖန်ဆင်းရှင်ကမှလာခြီး ဖန်ဆင်းတာမဟုတ်ဘူး၊
အကြောင်းကြောင့်အကျိုးဖြစ်တယ် လို့သိရင်စိမိကိုစွာစင်တယ်
(မျိန်ပါ)

ဒါက ကံက လေးတဲ့ စက္ခုပါသာဒရိမှုက်စိအကြည့်
(မျိန်ပါ)ဒါက္ခုတုက္ခုဖြစ်စေတဲ့အဆင်းရှပ်၊ အထည်အလိပ်စွေး
(မျိန်ပါ) ဒီကံနှုတုပါင်းလိုက်လို့သူတို့၏ကြောင့်ဟော ဒီနာမ်
ကွန်း၊ ပါးပေါ်လာရတယ် (မျိန်ပါ)။

ဒီ၂၂ကာအကြောင်းဒီ၂၃ကာအကျိုး (မျိန်ပါ) “အကြောင်း
ကြောင့်အကျိုးဖြစ်တယ်” လို့သိတော့ရိမိကိုစွာသေး(မျိန်ပါ) “ဒါ
ဟာ ရှပ်နှုတ်ပရှိတယ်” လို့သိတော့ဒို့လဲသေးတယ် (မျိန်ပါ)
ဘုရား)ဒါဖြင့်ဒို့နှုတ်ကိုဖော်ပြု (ကွာနေပါပြီဘုရား)။

ဒါပေမဲ့ ဒီမှာ “သိကွာပဲ” ရှိပါသေးတယ်(မျိန်ပါ)ကွာလုံ
ကွာနည်းက သိကွာ၊ ကျော်ကွာ၊ ပယ်ကွာလို့ကျော် ၃ မျိုးရှိတယ်
(မျိန်ပါ) အခုသိကွာပျိုးသေးတယ်(မျိန်ပါ)။

နောက်တော့ကျော်ကွာ၊ ကျော်လို့ကွာသွားတာ (မျိန်ပါ)အဲဒါ
နောက် “မလောနဲ့” ဆိုတဲ့အနေမျိုးအာဏာနဲ့ပယ်ကွာရှိသေးတယ်
အားလုံး၃မျိုး (မျိန်ပါဘုရား)

နိုး (၁၁) ၈၁ (၃၃)

ဒီမိန့်ဝိနိကိုအသိနှင့်အရင်ဖြတ်ပါ

သက္ကာယဒီမြို့ပြုတဲ့ချင်ရင်ပဋိစ္စသမ္ပါဒီသိမှာသစ္စသိမယ်
(မှန်ပါ)သစ္စသိမှာသံသရာပြတ်မယ်၊ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်
ကြီးကဟောခဲ့တယ်။

ဝိပသာအလုပ်ကိုလုပ်တော့မယ်ဆိုတော့သစ္စဆိုက်
အောင်လုပ်ရတဲ့အလုပ်ဖြစ်နေတော့သစ္စမသီခင်ရှေးဗျာသက္ကာ
ယဒီမြို့ပြုတဲ့ရမယ်... (မှန်ပါ)။

သက္ကာယဒီကာယ်ပေါ်မှာစွဲနိုကပ်ပြီးသကာလနေပါ
လိမ့်မတဲ့ ဆိုတော့ အန္တာပဋိစ္စသမ္ပါဒီပေါ်မှာစွဲနိုကပ်နေတယ်။
(မှန်ပါ)။

အန္တာပဏိစ္စသမ္ပါဒီပေါ်မှာ စွဲပြီးသကာလ သက္ကာယဒီက
ကပ်တော့ ပဏိစ္စသမ္ပါဒီသိလိုက်သည်နဲ့ တစ်ပြိုင်နိုက်တည်း
သက္ကာယဒီကပြုတဲ့ပါတယ်။

အဲဒီ သက္ကာယဒီ ပြုတဲ့မှုပဏိစ္စသမ္ပါဒီဟာဘာ
သစ္စတွေလဲလို့တပ်ပြီးကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျမှု အဝမေတာသူ
ကောင်သူခုက္ခာနှင့်သူ "ဆိုတဲ့ခုက္ခာအစုကြီးဆိုတဲ့ သစ္စပေါ်လာ
တယ်... (မှန်ပါ)။

အဲဒီခုက္ခာအစုကြီးသစ္စပေါ်လာတော့မှနောက် ခုက္ခာသစ္စ
ကြီးခုက္ခာအန္တာကြီးလာရင်ဖြင့်မတော်တော့ပါလားဆိုတဲ့ဉာဏ်ပေါ်

ပေါက်လာတယ် (မှန်ပါ)။

ဒါကြောင့် ရှေးဦးစွာ သက္ကသမဏီ၌ ခွာရမယ်..(မှန်ပါ)စွာ
ချင်ရင်ဘာသိအောင်လုပ်ရမယ်... (ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်သိအောင်လုပ်ရ^{ပါမယ်ဘုရား})။

ခန္ဓာပဋိစ္စသမ္ပါဒ်သိအောင်လုပ်ရမယ် (မှန်ပါ)ခန္ဓာပဋိစ္စ^{သမ္ပါဒ်သိမှ သာလျှင်သစ္စာကိုသိမယ်...}(မှန်ပါ)သစ္စာသိမှသာ^{လျှင်သံသရာ၏ခုက္ခတွေကိုမလိုချင်၊မရချင်တဲ့မဟုတ်ပေါ်မယ်}
(မှန်ပါ)။

ဒကာ,ဒကာမတွေကအနိစ္စတွေမြင်တယ်၊ ခုက္ခတွေ၊ မြင်
တယ်၊ အနတ္ထတွေမြင်တယ်၊ ဆိုငြားအောင်လည်း သက္ကသမဏီ
ဒကာ,ဒကာမတွေဉာဏ်ထမ္မာလည်း သုတမယဉာဏ် နဲ့မပြုတဲ့
သေးလို့ရှင် ဝိပသုနာအားထုတ်ငြားသော်လည်း သက္ကသ
မဏီအပင်းခဲလိုမင်း,ဖိုလ်မဆိုကိုနိုင်ဘူး။

“သဇ္ဇာကာယာသက္ကသမဏီ”ဆိုတဲ့ အတိုင်းသဇ္ဇာ=
ပရမတ္ထအားဖြင့်ထင်ရှားရှိတဲ့၊ ကာယာ=ကိုယ်၊ သက္ကသမဏီ=
ပရမတ္ထ အားဖြင့်ထင်ရှားရှိတဲ့ကိုယ်၊သက္ကသမဏီသက္ကသမဏီ
ဒီပရမတ္ထအားဖြင့်ထင်ရှားရှိတာကို ငါ.ငါ့ဉာဏ်ထင်နေတယ်...
(မှန်ပါ)။

ပရမတ္ထအားဖြင့် ခန္ဓာတဲ့ပေါ်တာတွေကတော့ပရမတ်တွေ

ပေါ့မျာ... (မှန်လပါ) အခါငါ၏ဉာဏ်ထင်ရင်သက္ကာယ ဒီ၌ပါ၊
အဲဒီသက္ကာယဒီ၌လို့ မှတ်လိုက်ပါ... (မှန်ပါ)။ ပဋိစွဲသမျှပါ၌
ပေါ်နေတာကို အကြောင်းနဲ့ အကျိုးနဲ့ဆက်နေတာကို ငါ၏၏
ဉာဏ်ထင်နေလို့ ရှိရင်သက္ကာယဒီ၌ပါ၊ အဲဒီသက္ကာယ ဒီ၌ မပြုတ်
ပနဲ့ ဖြစ်ပြီး ပျက်တဲ့အနိစွဲတွေပဲ၊ ဖြစ်ပြီးပျက်တဲ့အနိစွဲတွေ ပလို့
ရှုပြားသောလည်း ဒီ၌ အပင်းခံနေလို့ မကြာဏ်မဝင်နိုင်ပါဘူး
(မှန်ပါ)မို့လို့ဒီ၌ခံနေလို့ သမ္မာဒီ၌ ဝင်ခွင့် မရပါဘူး (မှန်ပါ)။

ဒါကြောင့်ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက အင်္ဂလာရှိ
ပါ၌တော်ကြီးများမှာခေါဝကဆိုပြီးခေါဝကဆိုတာ ဆေးလျှော်တဲ့
သုတေပါမျာ (မှန်ပါ)သက္ကာယဒီ၌ရှိလျက်နဲ့ စိပသုနာရှုရင်
သမ္မာဒီ၌ဟာထွက်ပြီးနေတာပဲ၊ ဘယ်တော့မှသမ္မာဒီ၌မဂ္ဂိုလ်မရှိ
နိုင်ဘူးကွဲ...တဲ့ (မှန်ပါ)။

အဲဒီတော့ သမ္မာဒီ၌မဂ္ဂိုလ်ရောက်လာမှသာလျှင်သက္ကာယ
ဒီ၌က စင်ကြယ်တယ်တဲ့... (မှန်ပါ)ဒီလိုဟောထားတဲ့ပါ၌တော်
တွေကအထင်အရှားအမြင်သားဖြစ်ပြီး၊ သကာ့လနေသောကြောင့်
အားလုံးတရားနာလာကြတဲ့ဒကာ၊ ဒကာမတွေပိပသုနာမလုပ်ဖို့
သက္ကာယဒီ၌အရင်ဖြုတ်နဲ့အဇေားကြီးတယ်ဆိုတာအကြီးအကျယ်
စုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါ... (မှန်ပါ)။

သက္ကာယဒီ၌ဖြုတ်မယ်ကြပြီးပြန်တော့လည်း ခန္ဓာပိုစွဲသမ္
မွှုဒ်ပေါ်လာတာ၊ မသိပြန်လည်းမဖြုတ်တတ်ပါဘူး (မှန်ပါ)ခန္ဓာ

ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် ပေါ်လာတာကို သိမှသာလျှင် သက္ကာယီဒီဇိုင်ပြုတ်
တယ်၊ ဒါကြောင့်ခန္ဓာပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ဆိုတာဒီဇိုဓာမူဖြစ်တော့
ခန္ဓာပဏိစ္စသမ္ပါဒ်ကိုသိမွောနိုင်တယ်...။ (မှန်ပါ) ခန္ဓာပဏိစ္စ
သမ္ပါဒ် မသိရင်လည်း... (ဒီဇိုမဓာနိုင်ပါဘုရား) မဓာနိုင်
ဘူး ဆိုတာ မှတ်ပါ... (မှန်ပါ)။

ဒီဇိုမဓာနိုင်ပနဲ့ အားထုတ်တဲ့ ဂိပသုနာဆိုရင်ပြင့်
မဂ်ဉာဏ်၊ နိုလ်ဉာဏ်ဘယ်နည်းနဲ့မှ မရောက်ဘူးဆိုတာ
သေသေချာချာမှတ်ကြပါနော်... (မှန်ပါ)။

က ...ဒါဖြင့် ခန္ဓာပဏိစ္စသမ္ပါဒ် နားလည်အောင်အရင်
လုပ်ကြ (မှန်ပါဘုရား)။

နီး (၁၄) ၈၂(j)

ကံကိုအတွေ့လုပ်ပြီးအားခကိုးသုတေသန

ပဏိစ္စသမ္ပါဒ် နားလည်မှလည်း အနတ္ထကိုနားလည်တယ်
လို့မှတ်ကြပါ... (မှန်ပါ) ဘယ်နဲ့ကြောင့်တဲ့ဆိုတော့ငါပြုတာက
ဒီအထူးတစ်ခုမှမရှိပါဘူးလို့မှတ်ထားကြပါ... (မှန်ပါ) အဝိဇ္ဇာ
ပြုလုပ်လိုက်တဲ့အတွက်အတိတ်ဘဝမှာသို့ ရပြန်တယ် (မှန်ပါ)
ငါ၊ ပြုတာပါသေးလို့လား (မပါ၊ ပါဘုရား)။

သမီးရပြုလုပ်တဲ့အတွက်စုတော့မနေသောနှုန်းသွားတဲ့အခါ
စဉ်ဥက္ကာ၊ နာမ်ရှုံး၊ သဗ္ဗာယတနဲ့၊ ပသာ စောနာဆိုတဲ့ဓား

ငါးပါး ဖြစ်တယ်... (မှန်ပါဘူရား) ၏၊ ပြုတာပါသေးလား
(မပါ,ပါဘူရား)။

ဒါကြောင့်သိန်းရပြုလုပ်လိုက်သဖြင့် ဝိညာဏ် (မှန်ပါ
ဘူရား) ဝိညာဏ်ကပြုလုပ်သဖြင့် နာမ်ရပ် ၏,ပြုလုပ်တာပါ၏၊
လား... (မပါပါဘူရား)။

နာမ်ရပ် ကပြုလုပ်လိုက်သဖြင့် သဇ္ဈာယ်တန်။ သဇ္ဈာယ်
တန် ကပြုလုပ်သဖြင့်ဖသာ၊ ဖသာက ပြုလုပ်သဖြင့် ဝေအနာ၊
ဝေအနာကပြု လုပ်သဖြင့်တကျာလို့ဆိုသဖြင့် ဒီအထဲမှာဝါဝင်ပြီး
မရှုပ်ကြနဲ့။ သူ.အကြောင်းနဲ့သူ.အကျိုးဖြစ်တာ (မှန်ပါဘူရား)။

စုန်းတစ်စုန်းလုံးဟာ... (၏,ပြုတာမပါ,ပါဘူရား)
၏,ပြုတာမပါဘူးလို့ဒကာ,ဒကာမတွေသိထားတော့မှ... သော်
... လောကြီးထဲမှာ အနတ္ထချည်းကိုးလို့ ဆိုတာပေါ်သွား
တယ်။

ကိုယ်လုပ်တာတစ်ခုမှမပါသောကြောင့် အကြောင်းနဲ့အ
ကျိုး၊ အကြောင်းပြုလုပ်လို့ အကျိုးပေါ်တယ်။ အဲဒီအကျိုးက
အကြောင်းဖြစ်ပြီး ပြန်လုပ်ပြန်တယ်။

အဲဒီတော့မိမိပြုတာပါ၏လား... (မပါ,ပါဘူရား)ဒါဖြင့်
ခင်ဗျားတို့ပြောနေကြတာက ဘယ်သူမဖြူ မိမိမှတဲ့။ ခင်ဗျားတို့
မိလိုယူထားတာရှိသေးတယ်လေ (ရှိပါတယ်ဘူရား) မိမိပြုခဲ့

တဲ့အမှုကြောင့် မိမိပြမိမိခံကျား မိမိပြမိမိခံကျား(မှန်ပါ)။၁၀။
လူကြီး လူကောင်းတွေပြောတဲ့စကားဖော်.. (မှန်ပါ)။ မိမိရှည်ပါ၊
အဒီတော့ အဝိဇ္ဇာပြုလုပ်တဲ့ အတွက် သို့ရင်။ သို့ရပြုလုပ်
တဲ့အတွက် ဝိညာဏ်ကခံ..(မှန်ပါ) ဆိတော့ ဒီ... အတိုင်းဘွား
တော့ အမှန်သားပါ။ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကြည်လိုက်တော့လည်း အ
ကြောင်းပြုလုပ်လို့ အကျိုးပေါ်တယ်...မဆိုနိုင်ဘူးလား (ဆိုနိုင်
ပါတယ်ဘုရား)

အဒါ...အကြောင်းတွေကို ခင်ဗျားတို့က မိမိလုပ်နေတာ
(မှန်ပါ) မိမိနဲ့ငါဟာ မထူးပါဘူး(မှန်ပါ)၊ အဒီတော့ ငါပြု လို့
ငါ...ခံရတာကျား သူပြုလို့သူစံရတာကျား ဘယ်နတုံး... ဒကာ
တို့...ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်နားမလည်တော့ ပြောချင်တိုင်းပြောနေတယ်
(မှန်ပါ) ဒီအထဲ မိမိပြုတာ (မပါ_ပါဘူး)

ဒါခင်ဗျားတို့၏ဖြစ်စဉ်ဟာအကုန်ပမဟ္မတ်လား... (မှန်
ပါဘုရား)ဒီအထဲမိမိပြုတာကိုပါသေးသလား (မပါ_ပါ)မိမိပြု၊
မိမိ စပေါ်ကွာ...သူတစ်ပါးပြု_သူတစ်ပါးခံပေါ်ကွာ ဟာ...မိမိ
လည်းရှိတယ်။ သူတစ်ပါးလည်းရှိတယ်... (မှန်ပါ)။

ဘယ်ဟာ...မိမိတုံးလို့ထောက်ပြစ်မေးပါဆို့...ဒီအထဲမိမိ
တစ်ခုမှုမပါဘူး... (မပါ_ပါဘုရား)။ မိမိရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး
တစ်ယောက်ဟာဘာပါလိမ့်... (ငါ_ပါဘုရား) ငါဟာသက္ကယ်
ဆို့ ... (မှန်ပါ)။

ဒီနာမ်ရပ်တွေကို ငါစွဲနေတာကိုး (မှန်ပါ)သက္ကာယဉ်းစီး
တယ်(မှန်ပါ)လောကိုလုပ်တဲ့သက္ကာယဉ်းစီးတယ်၊လောက္တာ
ရာဘက်လုပ်လည်း (သက္ကာယဉ်းစီးတာပါပဲဘုရား) အေဒီတော့
သက္ကာယဉ်းစီးတာမက်ညာ၏၊ဖိလ်ညာ၏နိဗ္ဗာန်တားတဲ့ တရား
(မှန်ပါ)။

မိုး (၁၄) ၈၁ (၂၄၀)

ပဋိကူပမာတာရားရာ

တစ်နေ့သောအခါမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးကအရှင်နာဂသနဲ့
မထောင်ကို ဖေးမြန်းလျောက်ထားတယ်တဲ့။

“အရှင်ဘုရား၊ အဘယ်မျှလောက်သော အကိုရပ်နဲ့ ပြည့်
စုမှအရဟတ္တဖိလ်ကိုမျှက်မောက်ပြနိုင်ပါသလဲ” ဒီတော့အရှင်နာ
ဂသနဲ့က “မင်းကြီးပဋိကူရဲ့အကိုရပ်တစ်ပါးနဲ့ပြည့်စုရင်လည်း
အရဟတ္တဖိလ်ကိုမျှက်မောက်ပြနိုင်ပါတယ်”လို့ ဖြေကြားတော်မူ
တယ်။

အမိပါယ်က...ပိပသာယောကိုပုဂ္ဂိုလ်ဟာပဋိကူများလို့
ကျော်သုံးရမယ်လို့ ဆိုတယ်။ ပဋိကူများဟာချက်ကျေတဲ့ နေရာမှာ
ဒွါရက အမျှင်ကလေးတွေ ထုတ်ပြီးကွန်ရက်အပိုင်းကြီးလုပ်ထား
ကြတာယ်။ နောက်ကွန်ရက်ပိုင်းအလယ်ချက်ကနေစောင့်တယ်၊
တောင်ဘူးကြီးကလူပ်တော့တောင်ဘူးကိုလိုက်သွားလိုက်၊မိတဲ့
ပိုးမွား အကောင်ဖမ်းစားပြီး အလယ်ချက်ကနေစောင့်တယ်။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

၃၈၉

မြို့ကိုဘက်ကြီးကလျပ်တော့ မြို့ကိုဘက်လိုက်သွားလိုက်၊ ဒါ
တဲ့ခြင်ကောင်၊ ယင်ကောင်ပိုးများများတော်ကိုပြီး အလယ်
ချက်ပြန်ထိုင်လိုက်၊ ဒီအတိုင်းလျပ်သမျှကြီး ဘက်လိုက်လိုက်ပြီး
အလယ်ချက်ပြန်ထိုင်လိုက်နဲ့နေထိုင်ကျင့် သုံးတတ်တဲ့အလေးရှိ
တယ်။

ဒီဥပမာလိုပဲ "တရားအားထုတ်တဲ့ယောဂါဟိုလ်ဟာဒါရ
မြို့ကိုခုံမှာ သတိပွဲရန်ဆိုတဲ့ ဂွန်ရက်ကြီးမြို့ကိုကြီးထားရ^၁
မယ်" အဒီဒွါရမြို့ကိုကြီးမှာင့်ကပ်လာတဲ့ "မြို့ကိုအာရုံကိုလေ
ပျော်ကောင်၊ ယင်ကောင်တွေကိုမိအောင်ပညာနဲ့လိုက်သတ်ရ^၂
မယ်" ဒီလိုမလွတ်အောင်သတ်နိုင်ခဲ့ရင် မကြာခင်အရ ဟတ္တုဖိုလ်
ကို မျက်မှာက်ပြနိုင်ပါတယ်" လို့ဆိုလိုရင်းဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့်သားကပ်လာသမျှ အာရုံစိတ်တွေကိုမလွတ်
စေရအောင် ပြစ်ပျက်ရွေးပေးရမယ်၊ မနောဒါရမှာအမြဲတိုင်းပေါ်လာ
တာ ဟန္တ့ဒါရမှာလိုက်ရွှေ တွေ့ချိရတဲ့ ချုပ်နေတဲ့အခါ အလယ်ချက်
မနောဒါရမှာပြန်ထိုင် အသာသ ပသာသ ရွှေစိတ်၊ ရှိုက်စိတ်ဖြစ်
ပျက်ရှာမြို့နည်းအတိုင်း ဓနာမှာမပြတ်အောင်မလပ်အောင်ရွေးပေး
ကြရမယ်။

ဒီလိုအရှေအမှတ်များလာတော့ ကြာရင် "ဓနာမှာ ပြစ်သမျှ
စိတ်တွေဟာခိုင်တာမြဲတာရယ်လို့ရှာမရဘူး၊ ပြစ်ပြီးပျက်တာပဲရှိ
ပါကလား၊ ငဲ့မြို့တင်နေဒါဟာဘာမျှမဟုတ်ပါလား၊ အလ

ကား ပါပလား၊ ငါမိတ်ဆိုဒါမရှိပပါလား” လို့ အဟုတ်အမှန်ကို
ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နှင့်မြင်လာတယ်။ ဒီအခါမှာကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်
ချက်ချိနိုင်ဘယ်။ ဘယ်သူကမှ ပြောပြနေစရာ မလိုပော့ဘူး၊
ယထာဘူးတဆိုတဲ့ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာမြင်သိလာတဲ့ ဉာဏ်ရပါပြီ၊
ရှင်းကြပြီလား။

ဒီနည်းလမ်းနဲ့ ဥပမာကိုအရှင်နာဂသိန်းမထောင်ကလည်း
ဟောတယ်။အရှင်အနုရွှေ့မထောင်ကလည်းဒီအတိုင်းဟောတော်
မူခဲ့တယ်လို့မှတ်ထားကြ

စတ္တံနိယမေ ဆသုဒ္ဓိရေသုသတိပဋိဘန် ဝရှတ္တံမေ။
ကိုလေသာတတ္တလှဂါဝေဟောဗ္ဗာတေ ဝိပသုနာ။

ယောဂါသုမြှုတ်သည် အာရုံလပ်လျေားမြှောက်တံ့ခါးတို့၌
စိတ်အမှတ်ရှိမှုပြင့်စောင့်ရောက်ခြင်းပြုရာ၏ ထိခိုက်ပါး၊
မြှောက်တံ့ခါးတို့မှာ ကိုလေသာတရားဦးကျော်လာပြားဝိပသုနာ
ယောဂါသည်မြှုတ်သောသတိပဋိဘန်းလေးပါးတံ့ခါးကွန်ရက်ကိုဖြုံ
ကာထိုးဦးကိုလေသာတို့ကိုသတ်ဖြတ်ဆင်သတည်း။

ဒါကြောင့်ထွက်လေဝင်လေစိတ်မှာ အပြုထိုင်ထား မျက်စိ
ကလှပ်၊ မျက်စိလိုက်ပြီး အလယ်ပြန်ထိုင်၊ နားကြားရင်ကြား
ရာကိုဉာဏ်နဲ့ ဖြစ်ပျက်လိုက်၊ ဒီနည်းအတိုင်းဒွါရုမြှောက်ပါးမှာ
ပေါ်လာသမျှစိတ်ကို ဖြစ်ပျက်လိုက်ရှု၊ ပြီးရင် အလယ်ချက်ထွက်

သိ ဝင်သိဖြစ်ပျက်ပြန် ထိုင်၊ အဲဒါစီတ္ထနပယ်နာပဲ။

ခန္ဓာအတွင်းရွေးစိက်ရှုတဲ့အခါ ဖြစ်ပျက်ကို တွေ့စေရမယ်၊
အာရုံခြေက်ပါးပေါ်ရာမှာ သိစိတ်နဲ့ ဖြစ်ပျက်လိုက်ရှု ဖြစ်ပျက်
သာ တွေ့စေရမယ်၊ မြင်လို့ ကောင်းတယ်၊ ကြားလို့ ကောင်း တယ်
ဆိုတာ မလိုက်တော့ တရာ့မဖြစ်တော့ဘူး၊ တရာ့အလိုလို
သေတယ်။ မြင်စိတ်၊ ကြားစိတ်ဖြစ်ပျက်ရှုတော့ စိပသုနာဖြစ်
တာပေါ့။

ဒီယထာဘူတ္ထာန်ရလို့ ရင်သန်လာရင် နို့မြို့န္တာက် ကိုရှု
လာမယ်၊ နို့မြို့န္တာက် ကိုဘုန်းကြီးကတက်ပေးမည်ဆိုလို့လည်း
မရ၊ အကာတို့တက်ပါမယ်ဆိုလို့လည်းမရပါဘူး၊ ဘူးဟာက်ရဲ့
သဘာဝ အတိုင်းအလုပ်လုပ်သလောက်တက်နိုင်မယ်၊ အကာတို့
သချို့၊ ဝိရိယာ၊ ပညာ အားလျှော်စွာအနှေးအမြန်တက်ယောက်ဆိုတာ
မှတ်၊ ရူမှတ်တဲ့လုံးလအား ဉာဏ်အားအလျောက်ဖြစ်ပေါ်လာ
မယ်။

ယထာဘူတ္ထာန် အမြင်များရင် နို့မြို့န္တာက်တက်နိုင်
တယ်၊ ဖြစ်ပျက်ကိုအတော်စိတ်စိတ်တွေ့လာရင် နို့မြို့န္တာက် ဖြစ်
တော့ ဒါပါ၊ ဥပမာ ကိုယ့်အိမ်ရှေ့က ဖြတ်ဖြတ်ကြီး မသာတွေ
အလောင်း တွေ့တစ်လောင်းကြီး၊ တစ်လောင်းသို့လ်၊ သို့လ်
သွားတာမြင်နေ ရတယ်ဆိုပါတော့၊ တစ်လောင်းကြီး တစ်လောင်း
ဆက်တိုက်ကြီးမြင် နေရဖန်များတော့ စိတ်ထဲမှာရွှေ့မှန်း စက်ဆုပ်

လာပြီး မကြည့်ချင် မဖြင့်ချင်တော့ဘူး။

ပထမမြင်ခါစတော့ဘယ်လိုပါလိမ့်ဆိုပြီး ပြုတင်းပေါက်
ကထွက်ရပ်ပြီးကြည့်နေမိတယ်၊ မြင်ရဖန်များလာတော့မကြည့်
ချင် လောက်အောင်မှန်းတီးစက်ဆုပ်လာတော့တယ်၊ ဒီသဘာ
ဒီပြပမာလိပါပဲ၊ ရပ်နာမဲ့တို့ရဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေချည့်အမြင်များ
လာတော့ စုံမှန်းပြီးငွေ့လာရတော့တယ်၊ ပြီးငွေ့ စုံမှန်း ဆိုပေ
မဲ့၊ ဒေါသမျိုးတော့မဟုတ်ဘူးလို့မှတ်ရမယ်၊ ဖြစ်ပျက်အမြှင်စိုး
လာမှ တက်လာမှုဒီညာက်ပေါ်ပြီးလို့မှတ်။

ဖြစ်ပျက်ကျကျမြင်ရင်ယထာဘူတာစိပ်စိပ်မြင်ရင်နိမ္ဒ္ဒနပါ၊
ယထာဘူတာညာကျေးဇူးပြုလို့ဖြစ်ပျက်စိပ်၊ ဖြစ်ပျက်စိပ်တာ
နဲ့အာရုံက နိမ္ဒ္ဒနညာက်ပေါ်လာရော ရှင်းပြီးလား။

မသာချော့ ကြည့်မ စုံမှန်းမှာမကြည့်ရင်မမှန်းဘူး၊ ဒီ
တော့ကိုယ်မသာကိုယ်ကြည့်ကြ၊ “ကိုယ်ခန္ဓာမှာ အမြှုမပြတ်ဖြစ်
ပြီးပျက်၊ များပြီးသေနေတဲ့ရပ်မသာ၊ နာမ်မသာတွေကို ဂရိစိုက်
ကြည့်ကြ” ကြည့်ဖန်များလာတော့မသာတွေဟာကြည့်လို့မဆုံး
နိုင်အောင်မြင်ရလိမ့်မယ်။

အဒီအခါမှာအော်...ဒုက္ခပါပဲ မသာတွေဟာကြည့်လို့
မဆုံးနိုင်ပါလားဆိုပြီး များများမြင်ရလေလေ စုံမှန်းလေလေဖြစ်
လေရာ၊ အဒီလို့မြင်လာရင်ဒီနေရာမှာ မနေချင်တော့ဘူးဒီအဖြစ်
မျိုးလည်း မကြိမတွေချင်တော့ပါဘူး။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၃၉၃

ဖြစ်ပျက် ကြည့်ပါများလေ အမြင်ကစိပ်လာလေခဲ့မှန်း
လေ၊ ဖြစ်ပျက်ကိုထပ်တလဲလဲကြည့်လေ စိပ်သထက်စိပ်မှန်း
သထက်မှန်း၊ ကြာတော့ဒီအဖြစ်မျိုးမဖြစ်ချင်၊ ဒီခန္ဓာမလိုချင်
ဒီခန္ဓာက လွတ်ချင်လာပြီလွတ်ရာကိုရှာပြီ။

ဒီလိုဖြစ်ပျက်ကြာကြာရှာတော့မလိုချင် လွတ်ချင်ရာက
မဖြစ်ရာမပျက်ရာဘက်ကိုပြီးဝင်သွားတော့တယ်၊ မဖြစ်ရာမပျက်
ရာကိုမြင်ဒါဟာ “နှုတ္တာန်ကိုမဂ်က မြင်ဒါပါပဲ။”

ဝိပဿနာကသနီရတရားသန်တကို အာရုံပြုတယ်။
မဂ်ဉာဏ်ကအသန်တကို အာရုံပြုတယ်။

ယထာဘူတော်လုံး နိမ့်နှုတ်လုံး နှစ်ပါးကဝိပဿနာ သမ္မာ
ဒီ၌အမြင်၊ ပုဂ္ဂလိုအမြင်၊ သန်တအမြင်ပဲ။

မဂ်ဉာဏ်က၊ ဂော်သမ္မာဒီ၌အမြင်၊ အရိယာအမြင် အသန်
တအမြင်။

(၁) ဖြစ်ပျက်စွားလို့ဖြစ်ပျက်မြင်ရင် ယထာဘူတ
ဥာဏ်။

(၂) ဖြစ်ပျက်စွားလို့ဖြစ်ပျက်မှန်းရင် နိမ့်နှုတ်လုံး။

(၃) ဖြစ်ပျက်စွားလို့ဖြစ်ပျက်ဆုံးရင် မဂ်ဉာဏ်။

(၄) ယထာဘူတော်လုံးနှုတ်နှုတ်နှစ်ပါးအမြင်က..
“ဖြစ်ပျက်”

(၅) မဂ်ဉာဏ်အမြင်က “မဖြစ်မပျက်”လို့မှတ်။

မင်္ဂလာက်က အေးဌီမီးတာကိုမြင်တယ်၊ နိဗ္ဗာန်မြင်ရင် ဝမ်းထဲက သက်သက်အေးဒါပါ၊ ရေအလုံးပေါင်း (၁၀၀၀)တစ် ထောင်နဲ့ အလောင်းခံရသလောက်မက အောင်ပေအေးချမ်းပါ တယ်။

တရားက “မဟိပသီကောတဲ့” ကယ်တင်ဘုံးအဆင့် သင့်စောင့်ဖြီးနေခါ၊ အကာတို့ကပူရှာချင်ရှာကြတော့တရားနားကို မကပ်ချင်ကြဘူးဒါ လဲအပုံတ်မသိကြသေးလို့ သာပါ၊ သိအောင် ညွှန်ပြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ ကြိုကြိုက်တုန်းကြိုးစားယဉ်ကြ၊ စိတ္တာန်ပသု ဟာ အကောင်းဆုံးပသောတာပန် မြန်မြန်တည်ချင်ရင် စိတ္တာ နုပသုနာရှုကြ၊ ဒီစကားကိုသတိပဋိနှုန်မှာဟောထားတယ်။

မိမိခန္ဓာများ ဖြစ်ပေါ်တဲ့စိတ်ကို စောင့်ကြည့်၊ ကြည့်တော့ ဖြစ်ဖြီးပျက်နဲ့ ဖြစ်ဖြီးပျက်သွားဒါ တွေချည့်တွေ့ရမယ်၊ ဒီလိုနဲ့ ကြာကြည့်တော့ စိတ်မတွေ့ပဲဖြစ်တာရယ် ပျက်တာရယ်ဆိုတဲ့ ဖြစ်ပျက်ခုက္ခာကိုသာတွေ့ရတော့တယ်။

ကိုယ့်သန္တာန်မှာ အိမ်ကို တွေးတဲ့ အတွေးစိတ်ကလေး တစ်ခုပေါ်လာတယ်ဆိုတော့ အိမ်တည်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့်တွေးစိတ်ပေါ်ရတာ၊ အိမ်ဆိုတဲ့အကြောင်းက ကျေးဇူးပြု လို့ပေါ်လာတဲ့ အိမ်တွေး စိတ်တွေဟာဝါလား၊ ဝိဉာဏ်ကွန်ာ လားလို့ ဥာဏ်နဲ့ ကြည့်လိုက်တော့ “ဝိဉာဏ်ကွန်ာ” သာဖြစ် တယ်၊ ငါမဟုတ်ပါလား လို့သိမြင်လာမယ်တွေးစိတ်ဟာ ခန္ဓာ လေးပလို့သိမြင်မယ်။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၃၉၅

စိတ်ကလေးတစ်ခုပေါ်တိုင်း ဝီညာဏက္ခန္တာ”ကလေး
ပဆိတာအမြင်မှန်အမြင်သန်လာမယ် ဒီလိုအမြင်မှန်လာရင် ဒိဋ္ဌ
ပြတ်ပြီ။

မိမိသွေ့နှင့်မှာ ဝီညာဏပေါ်တိုင်း ပေါ်ဟိုင်း မြင်အောင်
ကြည့်ပေးကြ၊ ပေါ်လာတဲ့ တရားလေးဟာ ပဋိစ္စသမျှပါတယ်၊ ဒါ
ကြောင့်ပဋိစ္စသမျှပါတယ်အစလည်းမြင်အောင်ကြည့်ရမယ်ပဋိစ္စသမှ
ပျော်အဆုံးကိုလည်း မြင်အောင်ကြည့်ရမယ်ဆိတာမှတ်ထားကြ၊
အမိပို့ယ်ကတော့ ပေါ်လာတဲ့တရားလေးကိုပေါ်လာတဲ့အစကို
လည်းသိအောင်လုပ်ရမယ်ပေါ်လာပြီးပျောက်ပျက်သွားတဲ့အဆုံး
ကိုလည်းသိအောင်လုပ်ရမယ်ရှင်းကြရဲ့လား။

လိုရင်းအချုပ်ကို မှတ်ထားဖို့က တရားကလေးတွေ မိမိ
သွေ့နှင့်မှာဖြစ်လာလည်းသိရမယ်ပျက်သွားတာလည်းသိရမယ်၊
ရှင်းရှင်းပြောရရင်ဓမ္မလေးတွေရဲ့ဖြစ်ပျက်ကိုသိရမယ်၊ သိအောင်
ညာကိန်းကြည့်ပေးရမယ်ဆိတာမှတ်လိုက်ကြ၊ ဒကာ, ဒကာမတို့
ဖြစ်ပျက်တစ်လုံးနိုင်ရင်အကုန်နိုင်တယ်ဆိတာမှတ်လိုက်ကြ။

ခုလွှာအသနာ
တွဲ (၁) ၈ (၁၆၄)

အမှန်ဖြင့်အောင်ရှု

ဒကာ, ဒကာမတိ. ပဋိစ္စသမျိုးပါဝါဖြတ်နိုင်တဲ့ ဥက္က၏၊ အမြင်မှန်ကိုပြောပြမယ်၊ အမြင်မှန်ဆိတာဘယ်လို့မြင်မှုအမြင်မှန်ဖြစ်သလဲလို့မေးခဲ့ရင် (ဥပမာ) – ခန္ဓာမှာတရားလေးတစ်ခုပေါ်လာတယ်၊ အမြင်ခံတရားလေးပရိပါစို့၊ အဲဒီအမြင်ခံရတဲ့ တရားကအဖြစ်ကလေးကိုပြတယ်၊ နောက်အချုပ်ကလေးကိုလည်း သူကပြတယ်၊ ရှုတဲ့ ဥက္က၏ကသူ့ပြတဲ့ အတိုင်းမြင်ရင်အတာ လောကီမင်အမြင်ပလို့မှတ်။

အဖြစ်ကလေးမြင်တာဟာ မင်သမ္မာဒိဋ္ဌးနဲ့ မြင်တာပဲ၊ မင်သံမ္မာဒိဋ္ဌးနဲ့, မြင်တာပလို့မှတ်ကြ၊ အပျောက်ကလေးမြင်တာဟာလည်းဒီမင်သမ္မာဒိဋ္ဌးနဲ့ မြင်တဲ့ အမြင်ပါပဲ၊ အဖြစ်ပြုင်မြင်အပျောက်ကို ပြုင်မြင်မင်သမ္မာဒိဋ္ဌးနဲ့ မြင်တာပလို့၊ ဆုံးဖြတ်ချောချာ၊ ဒီလို့ အဖြစ်အပျောက်ကိုမြင်တဲ့ အမြင်ဟာဘယ်သူမှုမေးနဲ့ တော့ အမှန်မြင်ပဲ၊ မိမိခန္ဓာတ်မှာရှုတဲ့ ပဋိစ္စသမျိုးပါ အဖြစ်ကလေး နဲ့ အချုပ်ကလေး ကိုမြင်တာပဲ။

မိမိရှုံးမှာ မြင်စရာအဆင်းနဲ့ တဲ့ လို့ မြင်စိတ်ကလေး ပေါ်လာတယ်ဆိုပါတော့၊ အဲဒီပေါ်လာတဲ့ မြင်စိတ်ကလေးကို ဥက္က၏နဲ့ မသတ်မီရင်ခုက္ခာရောက်ဖို့ သာပြင်ကြတော့ပဲ၊ မြင်စိတ်ကလေးပေါ်လာတာဟာ ခုက္ခာပေးမလို့ ပဋိစ္စသမျိုးပါဝါဆက်မလို့ လာတာပဲ၊ အမြင်နဲ့ ကြည်လိုက်တော့ပြတ်သွားတယ်၊ ဒီအမြင်စိတ်နောက်ကပဋိစ္စသမျိုးပါဝါဆက်မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၃၉၇

ဒါကြောင့် ခန္ဓာမှာ အမြင်မှန်ပေါ်လာတဲ့ တရားကလေး
ကို လက်လွှံတ်မခံကြနဲ့၊ ဘုရားပေးတဲ့ ဥာဏ်နဲ့ရွှေဖြစ်အောင် ရှု
သော်၊ ရွှေတော့ အမြင်ခံတရားကလေးက အဖြစ်ကိုလည်း ပြ
မယ်၊ အပျက်ကိုလည်းပြမယ်၊ သူဖြစ်ပ် ပြတဲ့အတိုင်း ဥာဏ်က
သိလိုက်နေဖို့အရေးကြီးတယ်

ခန္ဓာမှာ စိတ်ကလေးပေါ်လာလို့ ဖြစ်ပျက်မြင်ရင် ဖြစ်
ပျက်နောက်ကမင်လာတာပဲ၊ ဖြစ်ပျက်မင်နဲ့ဖြစ်ပျက်နဲ့ မင်ကပ်
လျက်နေအောင်လိုက်ပေး၊ ခြားထိုးတဲ့စိတ်တွေ အဝင်မခံရတေနဲ့
ရှင်းပြီးလား။

အမြင်ခံရတဲ့တရားက ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်အစကလေးပဲ အဲကို
မသိလို့မရှုမိရင် ဆက်တိုက်လာတော့မယ်၊ ခုကွဲစက်ရဟတ်ကြီး
လည်တော့မယ်၊ ဒါကြောင့်ပေါ်လာရင်ရွှေပြစ်၊ ရှုမိလျှင်မင်ဝင်
လာမယ်၊ မင်ဝင်လာရင် ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ပြတ်ကရောမင်မလာရင်
ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ဆက်သွားမှာပဲ။

ခလ္လာအေသန
တွဲ (၃) ၈၁ (၁၆၇)

ဓန္တာမရှိတာသိရမယ်

စိတ်ကလေးပေါ်လာ ဝိပဿနာသမ္ပါဒ်နဲ့ ကြည့်တော့
မရှိတာကိုသိမယ် “ဥာဏ်”ကမရှိတာကိုပဲ သိရမယ် မရှိတာကို

သိတာဟာ ကြားစိတ်ကိုသိတာ မဟုတ်ဘူး။ ခန္ဓာကိုသိတာ
လည်းမဟုတ်၊ မရှိတာကိုသာသိတာပလို့ မှတ်လိုက်ကြ။

“ဒီလိုသိတော့ ဒကာ,ဒကာမတို့ ခန္ဓာကိုလည်း စွန်。
တယ်” “ဒီပိပသုနာဉာဏ်က ခန္ဓာကိုမထွေ့ဘူး၊ မရှိမှုပဲထွေ့
တယ်ဒါတော့ပိပသုနာသို့ဟာမရှိတာကိုသိတယ်ဆိုတာမှတ်
လိုက်ကြ မရှိတာကတယ်သူလဲ၊ ဝိဉာဏ်ကွန်ဘပဲ၊ ရှင်းပြီလား၊
ပိပသုနာဉာဏ်နဲ့ကြည်လိုက်တော့ ဝိဉာဏ်ကွန်ဘလေးမရှိတော့
ဘူးလို့သိတယ်၊ အဲဒါကြောင့် ခန္ဓာမရှိတာကို သိတာဟာ
ပိပသုနာပလို့မှတ်လိုက်ကြ။

* * * ဝိဉာဏ်ကွန်မရှိတာ သိရင် သူနဲ့ တွေ့တဲ့ဝေဒနာကွန်ဘ^၁
သညာကွန်ဘတွေ ကိုလုပ်မရှိတာသိရတာပဲ သူဘောပါကြပြီးလား။

“ဒါကြောင့် ခန္ဓာမရှိတာ သိအောင်လုပ်တဲ့ အလုပ်ဟာ
ပိပသုနာအလုပ်ပဆိုတာမှတ်ထားကြ” ဒကာ,ဒကာမထွေ့ ပြော
လေ့ပြောထရှိကြတယ်၊လူတစ်ယောက်သေသွားတော့ ၆၅၇-အ
နိစ္စ အနိစ္စပဲကိုး အနိစ္စ၊အနိစ္စတဲ့၊သူးပြောင့်ခလုတ်တိုက်မိတော့
လည်း ပြေား ခုက္ခခုက္ခနဲ့၏ ယောင်ရမ်းပြီးပြောကြ ၌းတွားကြ
တယ်၊ အဖီလိုပြောတာဟာ ရိုးရာအနိစ္စသို့၊ ရိုးရာခုက္ခသိနဲ့၊ ပြော
ကြတာပဲ၊ ဒါဟာရိုးရာသိလေးနဲ့ ပြောတဲ့ရိုးရာ စကားပဆိုတာ
မှတ်ကြ။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၃၉၉

ခန္ဓာမှာကြည့်တော့ခန္ဓာမရှိတာသိတဲ့ သမ္မာဒီဇို့ အမြင်ရမှ
အမှန်ကျမယ်ဆိုတာမှတ်ကြ ၏ ခန္ဓာမရှိတာသိတဲ့ သမ္မာဒီဇို့ မှ
ဝိပသာနာသမ္မာဒီဇို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်မယ့်အသိပဆိုတာ ဆုံးဖြတ်
ချက်ချကြ၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေယခုလက်ရှိ ခန္ဓာဟာ လိုချင်လို့
ရတဲ့ ခန္ဓာပဲ၊ ဒီခန္ဓာဟာနောက်ထပ်ပြီး လိုချင်သေးရင်ထပ်ပြီး
ရအုံမှာပဲ၊ ဝိပသာနာမရှုပ်နေရင်ခန္ဓာတွေရမှာပဲ။

အဲဒီတော့ ဒီခန္ဓာဟာလိုချင်လို့ရထားတာ၊ ဒီလိုခန္ဓာ ရသ
ရွှေနိဗ္ဗာန်နဲ့ဝေးသေးတယ်၊ ခန္ဓာကခုက္ခာသစ္စာ၊ နိဗ္ဗာန်ကနိရော
သသစ္စာ၊ ခုက္ခာသစ္စာနဲ့ နိရောဓသစ္စာဆိုတော့ ဒကာတို့ပါ၏ေးစား
ကြည့်ကြ တစ်ခြားစီပဲ ခုက္ခာခန္ဓာမရှိရာချုပ်ဆုံးရာဟာ နိဗ္ဗာန်ပဲ၊
အဲဒီတော့ ခန္ဓာရသရွှေနိဗ္ဗာန်နဲ့မနီးနေတူဘူး ဆိုတာပေါ်ကြ
ပြီးလား။

ဒါကြောင့်ခန္ဓာချုပ်ပဲတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုရချင်ရင်၊ ရောက်ချင်
ရင်ခန္ဓာမရှိတာကိုသိအောင်လုပ်ရမယ်၊ ဒီဉာဏ်နဲ့ကြည့်ရင်သားရ
မယ် ဆိုတာရှိပိုကြပြီးလား။

ဒီခန္ဓာကို ငါမဟုတ်မှန်း အမှန်အကန်သိရအောင်
ဝိပသာဉာဏ်နဲ့ကြည့်ရမယ်၊ ဒီဉာဏ်နဲ့ကြည့်ရင်သူများ
ပြောမဟုတ်ပ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြမယ်ဆိုတာ
မှတ်ကြ။

ဒီဓနာင်းပါးကို ဉာဏ်နဲ့မကြည့်မိတော့ ဓနာရဲ့အနိစ္စ^၁
သဘောအုက္ခလာသဘောအနတ္ထသဘောအမှန်ကိုမသိကြဘူး၊ ဒီလိုအ^၂
မှန်အကန်မသိတော့ “ငါ”လုပ်ထားမိကြတယ်။

ဓနာကိုငါကိုယ်၊ ငါဟာ လုပ်ထားလို့ အမှန်အကန်မသိ
ကြတာ၊ အခုခိပဿနာဉာဏ်နဲ့ကြည့်တော့ ကြားစိတ်၊ ကြားတဲ့
ဓနာ မရှိတာကိုယ်တိုင်သိရမယ်ရင်းကြရဲ့လား၊ ဒီနည်းအတိုင်း
ပေါ်လာသမျှဉာဏ်နဲ့ကြည့်ပေးကြည့်ပေးရင် “ဘယ်ဓနာလာလ
သမရှိတာပဲသိရမယ်” အဲဒီလိုမလွှတ်တန်းကြည့်ပေးတော့မိမိရ
ထားတဲ့ဓနာင်းပါးမရှိမှုသိရတဲ့အတွက် ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌး
ဖြစ်တယ်” ဆိုတာမှတ် လိုက်ကြတော့။

ယခုတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ဒီလိုသိတဲ့အသိဟာတန်ဖိုးမ
ဖြတ်နိုင်ဘူး၊ ဒီအသိမျိုးမသိလေးရင်သိအောင်၊ သိရရင်လည်း
တိုးတက်လာအောင်ကြုံးစားကြရမယ်၊ “ဒီအသိမျိုး၊ တာရှည်သိ
ရင် နိဗ္ဗာန်နားကပ်နေပြီလို့ သာမှတ်လိုက်ကြ”

“ဒကာ၊ ဒကာမတို့ နိဗ္ဗာန်ဟာ ဓနာမရှိတာပဲဆိုတာမှတ်
ကြ၊ ဒီတော့ဓနာမရှိတဲ့ အမြင်စိတ်ဟာ နိဗ္ဗာန်မြင်မယ့်အမြင်၊
နိဗ္ဗာန်နဲ့နဲ့ဖို့ အမြင်ပဲဆိုတာမှတ်လိုက်ကြ”

ဝိပဿနာရှုတော့ ဓနာမရှိတာမြင်ရတယ်၊ ဒီလိုဓနာမရှိ
တာမြင်လို့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဟာ နိဗ္ဗာန်ကို တစ်စိတ်တစ်အော်
မြင်တယ်လို့မှတ်ရမယ်။

ပထမရှေးဦးစွာဝိပသုနာဉာဏ်က ခန္ဓာမရှိတာမြင်တယ်၊
နောက်လာမယ့် မဂ်ဉာဏ်ကနိုဗ္ဗာန်ကိုမြင်တယ်၊ အခါတော့
ဒီပသုနာဉာဏ်က ခဏနိုဗ္ဗာန်ကိုမြင်တာပလို့မှတ်ကြ။ “မဂ်
ဉာဏ်ကခန္ဓာတွေ လုံးဝချုပ်ပျောက်သွားတာကို မြင်ရတယ်၊
ခန္ဓာလုံးဝမရှိတာကိုမြင်တော့ ခန္ဓာမရှိတာဟာ နိုဗ္ဗာန်ဖို့ပဆိုတာ
မှတ်ကြ” ရင်းကြရဲ့လား၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ ဒါကြောင့် “ပိပသု
နာဉာဏ်ရရင်၊ နိုဗ္ဗာန်ရဖို့သေချာပြီ။

ဒီလိုကြည့်တဲ့အခါမှာ ပိပသုနာဉာဏ်ကပေါ်သာတဲ့ စိတ်
ကလေးမရှိတာချည်း မြင်နေရမယ်၊ ဒီလိုမြင်တာဟာနိုဗ္ဗာန်ကို
တစ်စိတ်တစ်ဒေသမြင်တာပလို့မှတ်ကြ၊ ပိပသုနာဉာဏ်ကဒီလို
နိုဗ္ဗာန်ကိုတစ်ဒေသမှ မမြင်ရင်မဂ်ဉာဏ်မပေါ်စိုင်ဘူးဒါကြောင့်
ခန္ဓာဝါးပါး ဘာပေါ်ပေါ် မြင်စိတ်၊ ကြားစိတ် နှစ်စိတ်၊ စိတ်၊
တွေ့သိစိတ်၊ တွေးကြုံစိတ်၊ ပေါ်ချင်တာ ပေါ်မလွတ်
အောင်သာရှုပေးကြ၊ ရွှေတဲ့အခါ ပေါ်လာပြီး မရှိတာကို သိ
စေရမယ် ရှင်းပြီးလား။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့နည်းရကြပြီ၊ နည်းရရင်ကြီးစားသာ
ရှုကြတော့ ရွှေတဲ့အခါ ကိုယ်ရှုနေတဲ့ ပိပသုနာလုပ်ငန်းဟာ
ခရီးရောက် မရောက် ဘယ်လိုသိရမလဲဆိုတော့ “မူလပဲ့ဘာသ
အွေကထာ” မှာ ဖွင့်ဆိုထားတဲ့ စကားက “ပိပသုနာသမ္မာဒီဇို
ခရီးရောက်မရောက် သိဖို့ရာမှ ခန္ဓာမရှိတာကို သိအောင် ကြည့်

နိုင်ရင် ခရီးကျေက်ပြီးလို့ မှတ်ရမယ်။

“ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ခန္ဓာ ငါးပါး ဖြစ်တဲ့ သော့
အဓိပ္ပာယ်ကိုပြောမယ်(ဥပမာ)–ဒီဘက်ကအဆင်းရပ်၊ ဒီကမျက်
လုံးရပ်၊ ဒီနှစ်ခုတည့်လိုက်တော့ မြင်စိတ်ပေါ်လာတယ်၊ ဒီမြင်
စိတ်ဟာ စက္ခိုဝိညာဏ် စိတ်ကလေးပါ၊ ဒီဝိညာဏ်စိတ်ကလေး
ဟာ မျက်လုံးထဲမှာပေါ်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာမှတ်ကြ၊ ဝိပဿနာ
ညာဏ်ကဒီဝိပဿနာညာဏ်ကလေးကို ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ မရှိ
တာကို သိရမယ်။ မရှိတာက ခန္ဓာငါးပါးပလို့ မှတ်ကြ။

ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာက စက္ခိုဝိညာဏ် စိတ်ကဝိညာဏ်
ကွဲနွော မျက်လုံး ရပ်က ရဲ ပက္ခနွော စက္ခိုဝိညာဏ်နဲ့အတူတူကွဲ
ဖြစ်တဲ့ ဥပေကွာ ဝေအနာကဝေအနကွဲနွော သူနဲ့တွေ့ရက်ပါတဲ့ မှတ်
သားမှာက သညာလွှာနွော စေတနာ လေးက သို့ရကွဲနွော၊ ရှင်း
ကြရဲ့လား၊ အဒါကြောင့် ဝိညာဏ်လေးတရာဖြစ်တော့ ကျေနဲ့ခန္ဓာ
လေးခုလည်းပါတယ်ဆိုတာ မှတ်လိုက်ကြ။

ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝိညာဏ်ကို ဝိပဿနာနဲ့ကြည့်တော့
ဝိညာဏ်နှင့်တကွေခန္ဓာငါးပါးမရှိတာကိုသိရမယ်ဆိုတာပေါ်ကြပြီ
လား၊ ဒီလို “ညာဏ်နဲ့မရှုမိလေတော့မြင်တဲ့ဟာ မကြိုက်တာနဲ့
တွေ့တော့(ဒေါသ)ဖြစ်တယ်၊ ကြိုက်တာနဲ့တွေ့တော့(လောဘ)
ဖြစ်တယ်၊ (ဒေါသ)ဖြစ်တော့ ဒီနောက်ကသောကာ၊ ပရီအေဝါက္ခာ၊
ဒေါမနသာစတဲ့ ခန္ဓာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ကြီး တန်းလာမယ်၊

(လောက)ဆို ပြန်တော့(လောက)က ကဏ္ဍ၊ ဥပါဒီနဲ့၊ ကံ၊ အတိစတဲ့ ပဋိနဲ့ သမုပ္ပါဒ်ခုက္ခာစက် ကြီးအလယ်ကဖောက်လာ မယ်။

ဒီလိုပေါ်လာတဲ့ ဝိဉာဏ်စိတ်ကလေးကို ဝိပသုနာ ဉာဏ်ဝင်လိုက်တော့ နောက်ကလာမယ့်ခန္ဓာပဋိနဲ့သမုပ္ပါဒ်တွေမ လာတော့ဘူး၊ ခန္ဓာပဋိနဲ့သမုပ္ပါဒ်တန်းပြတ်သွားတယ်၊ မြင်သိ စိတ်ကလေးကဖြစ်ပျက် ရှုဉာဏ်ကမင်၊ ကြားကမင်ဝင်လိုက် တော့ ခုက္ခာစက်ပြ၏သွားတာပဲ၊ ပြတ်သွားတော့နောက်ခန္ဓာပဋိနဲ့ သမုပ္ပါဒ်တွေ မလာဘူး၊ မလာတော့ ဝိပသုနာဉာဏ်က ခန္ဓာ လည်းစွန်းတော့လည်းစွန်းလိုက်တော့တယ်။

ခန္ဓာစွန်းတော့ နိဗ္ဗာန်မြင်တယ်၊ တက္ကာစွန်းတော့ နောက် သံသရာ ပြတ်ဝာယ် “တက္ကာသံယယ်”မှာ ဘုရားရှင်ကို သိကြားကမေးတဲ့အချက်မှာဒီအတိုင်း ပြေဆိုတော်မူတယ်ဆိုတာ မှတ်ကြရမယ်။

ခုလဘသာသနာ
တွေ (၅)၊ ၈ (၁၂၂)

ဓန္ထာပြစ်ဆိုက အသေချင်းဆက်နေတယ

ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊ သံသရာရည်လေ ခုက္ခရာရည်လေပ
ဆိုတာ မှတ်ကြရမယ်၊ သံသရာဆိုတာ ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊
သန္တာန်မှာ အခုခိတ်တွေ “တစိတ်ပြီး တစိတ်၊ ဖြစ်လိုက် ချုပ်
လိုက်နဲ့ ဖြစ်ချုပ်အစဉ်တွေ တန်းနေတာဟာ “သံသရာ” ပ
လို မှတ်လိုက်ကြ၊ ဒကာတိ၊ သန္တာန်မှာ ရပ်တွေနာမ်တွေအစဉ်
တန်းပြီးပျက်နေတာဟာ သံသရာပလို မှတ်လိုက်ကြ။

မိမိဓမ္မးပြီး သေသေနေတာကို ဥာဏ်နဲ့သိကြရင် အမှန်
ကြောက်လာကြရမယ်၊ မသိလို့သာ မင်္ဂလာက်ကြသေးတာပါ၊
ဒီက ရှေ့သံသရာ မရည်ချင်ကြပါနဲ့တော့လို သတိပေးလိုက်
ပါတယ်၊ သံသရာ ရည်ချင်တဲ့စိတ်ကို ဖျောက်ကြတော့ “ဓန္ထာ
အာယတန် မာတ်တို့ရဲ့ မပြတ်လယ်နေတာဟာ သံသရာပ”

ကိုယ်တွေ့ဥာဏ်မြင်သိချင်ရင် ဓန္ထာမှာ ပြန်ကြည့်၊ အမှန်
သိအမှန်မြင်ကြရမယ်၊ ဘဝဗူးမှ မဟုတ်ဘူး ယခုဘဝထ တွင်
အသေချင်းဆက်နေတာကို ပြောတာ၊ မယုံရင် ဓန္ထာမှာ ဥာဏ်နဲ့
ကြည့်ပေးကြ၊ မြင်စိတ်ကလေးပေါ်လာ၊ ဖြစ်ပြီးပျက်သွား၊
ကြားစိတ်ပေါ်လည်း ဖြစ်ပြီး ပျက်၊ စားစိတ်၊ ောာက်စိတ်၊ ကြ
စိတ်၊ တွေးစိတ် ဘာလာလာ ဖြစ်ပြီး ပျက်တာချည်းပလို မှတ်
ကြ။

ခန္ဓာဖြစ်စဉ်က အသေချင်း ဆက်နေတယ်၊ တစ်လေ ပြီး၊
တစ်လေ၊ ဒီအသေပြီးနောက် အသေနဲ့အသေတွေဟာ ဆက်
နေတယ်၊ အနေတစ်ခုမှ မပါဘူး၊ ထိုင်ဆဲရပ်နာမ်ဟာ ထရာမှာ
မပါလာဘူး၊ ရပ်ဆဲရပ်နာမ်ကလည်း သွားရာကို မပါလာဘူး၊
သွားဆဲရပ်နာမ်ဟာလည်း ရပ်တဲ့ဆီကို မလာပါဘူး၊ ရပ်ဆဲရပ်
နာမ် ကလည်း ထိုင်လိုက်တော့ အကုန်ချုပ်ပျောက်ကုန်တာပဲ၊
ရပ်နာမ်အစဉ်တွေဟာ အသေချင်းသာ ဆက်နေတယ်လို့ မှတ်
လိုက်ကြ။

“ကေစိတ္တသမာယုကာ”ဆိုတဲ့အတိုင်း တစ်စိတ်ဟာ
တစ်သက်ပဲ၊ စိတ်အစဉ်ကလေးတွေ ဝမ်းထမှာ ဖြစ်ပျက် ဖြစ်
ပျက်နဲ့ တစ်စိတ်တစ်ခါ သေနေတာပဲ။

ဒီအသေဏတ်ကို သိမ်းဘို့ဆုံးတော့ သိမ်းချင်တဲ့စိတ်ရှိ
ရင် လွယ်ပါတယ်၊ ဘုရားဟောတဲ့အတိုင်း ဆရာဘုန်းကြီးက
ဆုန်ဖြတ်အတိုင်း လိုက်နာပြီး အားထုတ်ဘို့ပုဂ္ဂိုမယ်။

ခုလွှာအသနာ
တွေ (၁) ၈၁ (၂၇၇)

ကိုယ့်မသာကိုယ်လီကိုပြုကြ

ခန္ဓာတစ်ခုပေါ်ရှိ၊ ပျောက်သွားတာကို နောက်ကနေ တစ်ဦးကိုလိုက် (မှန်ပါ) စိနိုင်သရွှေ့ပေါ့ (မှန်ပါ)။

အကုန်ဖိုရမယ်မဆိုပါဘူး၊ ဘယ်ဖိုနိုင်လိမ့်မလဲ၊ လက်ဖျောက်တစ်ချက်အတွင်း ရုပ်ကုဋ္ဌငါးထောင်ကျော် နာမ်က ကုဋ္ဌတစ်သိန်းကျော်ဖြစ်ပြီး ပျက်ကြတယ်ဆိုတာကို ဘယ်လိမ့်အောင် လိုက်နိုင်ပါလိမ့်မလဲ (မှန်ပါ)။

အခါက ဘရားဖြစ်ပြီးမှ သဗ္ဗည့်တညာ၏ကြီးနဲ့ မြင်တဲ့ အမြင်ပါ။ သဗ္ဗည့်တညာ၏ကြီးနဲ့ မြင်တာကိုပြောတာ၊ မိအောင်လိုက်ရမယ်လို့ ပြောတာမဟုတ်ဘူး (မန်ပါဘရား)။

အခါ ပစ္စာပြန်ခန္ဓာတွေပေါ်ရှိ။ ပျောက်ကုန်တာကို နောက်
ကနေ ဉာဏ်နဲ့လိုက်၊ မိုးနိုင်သမျှလိုက် (မုနပါဘရား) ကိုယ့်
ခန္ဓာတွေသေတာတွေမှယ်ကြိယ့်အသေကိုယ်မြင်မယ် (မုနပါ။)

သူများ သေတာတော့ မသာလိုက် လိုက်ပို့ဖူးကြတယ်
 (မှန်ပါ) ကိုယ်သေတာကျတော့ မပို့ဖူးကြဘူး (မှန်ပါ) ဉာဏ်နဲ့
 လိုက်ပို့ရမှာလေ (မှန်ပါဘုရား) အေး... ကိုယ့်မသာကိုယ်လိုက်
 ပို့ကြ (မှန်ပါ)

ပါဘရား) ဝိပသသနာဆိတာ ဘာပါလိမ့် (ကိုယ့်အသေကိုယ်
မြင်အောင်ကြည့်တာပါဘရား)

အေးမြင်ဖန်များရင် နောက်ထပ် ဒီအသေမျိုးမလိုချင်
တော့ဘူး (မှန်ပါ) မှန်းလာမယ်၊ မှန်းလာလ ဆက်ရှုဆက်ရှု
(မှန်ပါ) ကြောတော့ ဆုံးသွားတာကို တွေ့လိမ့်မယ် (မှန်ပါ)အေး
...အဲဒီအသေတွေ ဆုံးသည့်တိုင်အောင်ဉာဏ်နဲ့လိုက်ပါ (မှန်ပါ
ဘရား)

နီး (၁) ၈၁ (၃၈)

ခုက္ခနာက်က ဓမ္မသွားလိုက်ပါ

ဒကာ၊ ဒကာမတိုး... ... “မဂ်ဆိုတာ သိလုံး ကလေးကို
ပြောတာ (မှန်ပါ) မဂ်ဆိုတာဘာပါလိမ့် (သိလုံးက လေးကို
ပြောတာပါဘရား) အေး...သိတဲ့အသိကလေးကို ပြောတာပါ”
(မှန်ပါဘရား)

သိရမှုကော့ ခုက္ခနာ (မှန်ပါ) သိရမှုက ဘ
ပါလိမ့်ပျား (ခုက္ခနာပါဘရား) ခုက္ခနာဆိုတာ ဘယ်ဟာ
တွေ့လဲဆိုတော့ ခန္ဓာပေါ်တာ (မှန်ပါ) ခန္ဓာဝါးပါးထက်
တစ်ပါးပါးထင်ထင်ရှားရှားပေါ်တာကို ဆိုတာ (မှန်ပါ
ဘရား)။

ဒါဖြင့် ခုက္ခသစ္စာဆိတာ ခွေးကိုက်လို့နာတာကို ပြော
တာမဟုတ် (မှန်ပါ) တူတ်နဲ့ ရိုက်လို့နာတာလဲ မဟုတ်
(မှန်ပါ) ကျောက်ပေါက်လို့ ဝေဇာရတာကိုဆိတာလဲမဟုတ်
(မှန်ပါ) လက်မှာ၊ ခြေထောက်မူရနာကြီးတွေပေါက်တာကို
ဆိတာလဲမ ဟုတ် (မှန်ပါဘုရား)

အေး...” ခုက္ခသစ္စာဆိတာ ခန္ဓာပေါ်တာ (မှန်ပါ)
ခန္ဓာဝါးပါးထဲက တစ်ပါးပါး ပေါ်တာ” (မှန်ပါ ဘုရား)

အေး...အဲဒီတော့ ခုက္ခသစ္စာကို ဒကာ၊ ဒကာမတွေက
ကျောပေးပြီး မနေလိုက်ကြပါနဲ့၊ သို့စရာသူကလာပေးတာကို
သိ လုံးကလေးနဲ့ သိလိုက်ကြစမ်းပါ (မှန်ပါဘုရား)။

အဲဒီလို သိလိုက်လို့ရှိရင် “ အညာသိ=သိသွားပြီး ” ဆို
တာလို ဖြစ်သွားမယ် (မှန်ပါ) အဒါကြောင့် ခုက္ခသစ္စာနောက်
က မရှုသစ္စာလိုက်ဖြစ်အောင် လိုက်ကြစမ်းပါ (မှန်ပါ) သူက
“ဟော... ကြည့်ပါမျှ”လို့ လာပြောတာကို ကိုယ်က ကြည့်ဖြစ်
အောင်ကြည့်လိုက်ကြစမ်းပါ (မှန်ပါဘုရား)

မိုး (၂) ၅၁ (၄၅၃)

ဝိပဿနာဉာဏ်မှ မန်ဉာဏ်ဆုံးကူးပုံ

ကိုယ်စရိတ်နဲ့လိုက်တဲ့ ကမ္မာန်းကို ဖွေးရှုပါ၊ (မှန်ပါ)
ရပ်ကြိုက်ရပ်ရှာ၊ ဝေဒနာကြိုက်ဝေဒနာရှာ၊ မိတ်ကြိုက်မိတ်ရှာ
(မှန်ပါဘုရား) ရွှေဖန်များလာရင် ခန္ဓာတ္ထမှာ ဖျပ်ဖျပ် ဖျပ်ဖျပ် နဲ့
လာမယ်(မှန်ပါ) ဟိုကရွှေ ဒီကရွှေနဲ့လာမယ် (မှန်ပါ) ဟိုမိတ်
ကလေးပေါ်လာ၊ ဒီမိတ်ကလေးပေါ်လာနဲ့ မလာပေဘူးလား
(လာပါမယ် ဘုရား)

အဲဒါလေးတွေက ဘာလဲဆိုရင် အနီးစွာကလေးတွေ၊ ဒုက္ခ
ကလေးတွေ အနတ္ထကလေးတွေပဲ (မှန်ပါ) အကျဉ်းချုပ်ယင်
ဖြစ်ပျက်ပဲ (မှန်ပါ ဘုရား) “ဖြစ်ပျက်ကို ရှုပါ”လို့ ဆရာဘုန်း
ကြီးက သတိပေးတယ် (မှန်ပါ)

ရွှေဖန်များလာတော့ ဉာဏ်ရင့်လာမယ် ဝိပဿနာ
ဉာဏ်ရင့်လာမယ် (မှန်ပါဘုရား) ရင့်လာလဲ ဆက်ရှုမရပ်နဲ့
ဆက်ရှု (မှန်ပါ) ရွှေဖန်များတော့

ပရီပက္ဂာ	ကမေနောင်
ပရီဘာဝိတ	ဘာဝနာ
ပရီစွဲဆို	သခိုရော်။
ပက္ခန္တတိ	အသိုတော်။

၈။ ဤနည်းအားဖြင့် ကမေန အစဉ်အတိုင်း ပရီဘာဝ တ
ဘာဝနာများများအားထုတ်အပ်သည့် ဝိပဿနာ ဘာဝနာဥာဏ်
သည် ပရီပက္ခာ ရင့်ကျက်လာသည်။ သမာနာ= ဖြစ်လတ်သော
သနီရေ ဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက် သနီရ တရားတို့ကို ပရီစွာ ဇွဲ့
စွန်းခွာလျက် အသံတော်=ဖြစ်ပျက်ဖြစ်ပျက်တွေမရှိရာ အသံ
တ နယ်ထဲသို့။ ပက္ခာနှုတ် ပြီးဝင်သွားတော့၏ တဲ့။

ဒါဟာ နာမရှုပ ပရီစွဲ ဒကျမ်းက လာတာ (မှန်ပါဘူ
ရား) ဖြစ်ပျက်တွေ ပြင်ဖန်များတော့ဥာဏ်တွေရင့်လာမယ် (မှန်
ပါ) အဲဒါဆက်ရှုတော့ ဥာဏ်တွေက ဖြစ်ပျက်တွေကို ဇွန်းခွာ
လိမ့်မယ် (မှန်ပါ) ဖြစ်ပျက်တွေကို တွန်းခွာလိုက်သလို လုပ်၍
တော့ အဲဒီဥာဏ်ဟာ “ပက္ခာနှုတ်အသံတော်” တဲ့ ဖြစ်ပျက်တွေ
မရှိတဲ့ နယ်ထဲသို့။ ပြီးဝင်သွားလိမ့်မယ်တဲ့ (မှန်ပါဘူရား)

“ဖြစ်ပျက်မရှိတဲ့ နယ်”ဆိုတာ နိရောဓသွား နိဗ္ဗာန် ကို
ပြောတာ (မှန်ပါ) အဲဒီနိရောဓသွားနယ်ထဲသို့။ ဥာဏ်ကပြီး
ဝင်သွားတယ် (မှန်ပါ) အဖြောင့်ပြောရရင်တော့ အဖြစ်အပျက်မ
ရှိတဲ့ နိရောဓသွား (နိဗ္ဗာန်)နှုဥာဏ်နဲ့သွားတည့်နေတယ် (မှန်
ပါဘူရား) ရေ့ပိုင်းမှာ ဖြစ်ပျက်တွေမြှင့်နေတုန်းက လောကီဝိပ
ဿနာဥာဏ် (မှန်ပါ) ရောက်ကျတော့ ဥာဏ်တွေရင်လာ၍။ အဖြစ်အပျက်မရှိတဲ့
နိရောဓသွားကို ဖြင့်နိုင်လာတယ်။ (မှန်ပါ)
ဘူရား) အဲဒီကျတော့ လောကုတ္တရာ မင်ဥာဏ် (မှန်ပါ) အဲဒီ

တရား၊ အန်စ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

၄၁၁

ဟာ ဝိပသသနာဉာဏ်မှ မင်ဉာဏ်သို့ကူးပြောင်းသွားခြင်းပ (မှန်
ပါဘရား)

နီး(၅) ၈ (၃၁၆)

မဂ္ဂိုလ်ပါးပါးနဲ့ရှုရမှာ

“ဝိပသသနာ ရူတယ်” ဆိတာ အရှုခံတရားပေါ်မှာ ရူ
ဉာဏ်များနဲ့ ရှုရတာပါပ (မှန်ပါ) အဲဒီလိုရှုတဲ့ အခါမှာ “မဂ္ဂို
လ်နှစ်ပါးနဲ့ရှုရမှာလ” တဲ့ (မှန်ပါ) အဖြေကတော့ ငါးပါးနဲ့ရှု
ရမယ် (မှန်ပါဘရား)

အဲဒီ“အရှုခံတရား”ဆိတာက အကျဉ်းချေးဖြင့်ပြောရရင်
ရုပ်နဲ့နာမ်ပ (မှန်ပါ) ရုပ်ကြိုက်ရင် ရုပ်ရှာ၊ နာမ်ကြိုက်ရင် နာမ်ရှာ
(မှန်ပါဘရား)။

အဲဒီရုပ်နဲ့ နာမ်ကို နည်းနည်းချဲ့ ပြောရရင်ခန္ဓာဝါးပါး
(မှန်ပါ) ရူပက္ခန္တာ၊ ဝေဇာက္ခန္တာ၊ သညာက္ခန္တာ၊ သံ့ရက္ခန္တာ၊
ဝိညာဏာက္ခန္တာတို့လဲ့ (မှန်ပါဘရား) ဒါတွေဟာအရှုခံတရား
တွေပဲ (မှန်ပါ)။

တကယ်ရူပြိုဆိုရင်တော့ ငါးပါးလုံးကို တစ်ပြိုကြီး၊
တစ်အုံကြီး ရူရမှာမဟုတ်ပါဘူး (မှန်ပါ) ကြိုက်ရာတစ်ခုခုခွေးရှာ

६०४

မိုးကုတ်ပိုပသာနာအခြောင်း၊

ရတာပါ (မှန်ပါဘူရာ)။

အ... ရှေ့သာက်များဘက်ကတော့ အမြတစ်းငါးပါးပဲ
(မှန်ပါ) ဘယ်သူတွေလဲဆိုရင် သမ္မာဒီဇိုင်၊ သမ္မာသက်ပွဲ၊ သမ္မာဝါ
ယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိဆိုတဲ့ ငါးပါးပဲ (မှန်ပါဘုရား)။

କିମ୍ବା ପିଃ କି ଲୋକି ମର୍ଦ୍ଦିନୀଃ ପିଃ ଲ୍କ୍ଷ୍ମୀଃ ହେତାଯ୍ । ଶିଥ
ଏହାହାତ୍ମାଙ୍କ ଲ୍କ୍ଷ୍ମୀଃ ହେତାଯ୍ । ଯାହାହାତ୍ମାଙ୍କ ଲ୍କ୍ଷ୍ମୀଃ
ହେତାଯ୍ । ଧୂମାହାଗମର ଲ୍କ୍ଷ୍ମୀଃ ହେତାଯ୍ । ପଞ୍ଚକୀଙ୍କ ମର୍ଦ୍ଦିନୀଃ
ହେତାଯ୍ (ଫୁନ୍ଦିପି) କିମ୍ବା ପିଃ କି. ଶ୍ରୀଅନ୍ତରପିମର୍ଦ୍ଦି (ଫୁନ୍ଦିପିଜ୍ଞାନଃ) ॥

မဂ္ဂင်ဆိတာက ရှစ်ပါးရှိတယ် မဟုတ်လားတဲ့၊ အဲဒီ
လိုအောင်က တက်ကြတယ် (မှန်ပါ) အိုး... ရှစ်ပါးရှိပေမယ့် ရှစ်
ပါးလုံးအလွမ်းလုပ်ကြတာမဟုတ်ဘူး၊ နိုဗ္ဗာန်ရဖို့အလွမ်းလုပ်တာ
ကဒီဝါးပါးပါ (မှန်ပါ) အဲဒါကြောင့် ဒီဝါးပါးကို အငွကထာ
ဆရာများက “ကာရကမဂ္ဂင်” လို့တောင် နာမည်ပေးကြတယ်
(မှန်ပါ) အေး... ဒီကာရက မဂ္ဂင်ဝါးပါးနဲ့ရှုကြရပါမယ် (မှန်ပါ)
ဘုရား။

/ ແຮກກົດຕາສິນເລີນ:ເຂົ:ປຸດ ຕາງໜະລູເລືອກ ບຸດທັງມົງກະ
ວິຫຼາກົນມູນ ຮີດໃຈ:ປິ:ບ ກິດົກ:ກິດປິຕຍົງ (ມຸກົນປິ) ມດິນເຖິງປິ:ລູ:;
ມກິດົກ:ກິດປິຫຼູ: (ມຸກົນປິ)॥

အဲဒါကြောင့် မဂ္ဂိုလ်ရှစ်ပါး ရှိပေါ်ယူ ရှစ်ပါးလုံးနဲ့ မရရှာ

ဒိဝ္ဒီးပါးနဲ့ပူးကြော်ရပါမယ် (မှန်ပါဘုရား)။
(ပဋိကမင်နှင့်အဋ္ဌားကမင်အခန်း)

အရှုခံပေါ်ခိုက် ရွှေဗားမပေါ်နိုင်

“အဖြစ်”ကို မမိလိုက်ရင်ရှိစေတော့၊ “အပျက်”ကိုတော့ ဖြင့်မိအောင်ရှုရပါမယ် (မှန်ပါ) ဘာဖြစ်လို့တုံးဆိုတော့ “အဖြစ် ကိုမမိချင်ရှိပါစေတော့” ဆိုတာ၊ (အရှုခံတရား) ဖြစ်ပေါ်နေ တုံးမှာ (ရွှေဗားတရားများ) ဖြစ်ခွင့်မရဘူး (မှန်ပါ)။

ထောက်အရှုခံတရားကလဲ (နာမ်) မဂ္ဂင်းပါးရွှေဗားက များကလဲ (နာမ်) ဆိုတော့ (နာမ်) တရားတို့မည်သည် တစ်ချိန် တည်း တပြုပြင်နက် ၂ ခုပြုပြင်၍ ဖြစ်ရှိမှမရှိဘဲ (မှန်ပါ)။

ဒါကြောင့် သူက (အရှုခံတရားများက) ပျက်သွားလို့ မရှိတဲ့အချိန်ကျမှ ဒီရွှေဗားပေါ်လာရတာကိုး (မှန်ပါဘုရား) အရှုခံတရားထောက်လေးကဖြစ်ပြီးပျက်သွားတော့မရှိတဲ့လားက ပေါ်လာခွင့်ရတာကိုး (မှန်ပါ) ဒီတော့မရှိတာကိုဘဲ တွေ့ရ တော့မှာပေါ့ (မှန်ပါဘုရား)။

ရွှေဗားပေါ်လာတဲ့အချိန်မှာ အည်သည်ဖြစ်တဲ့ထောက် ကမရှိဘူး (မှန်ပါ) အဲဒီမရှိတာကိုပဲသိရမှာ (မှန်ပါ)အဲဒီမရှိ တာကို သိရင်ပတော်ပြီ (မှန်ပါဘုရား)။

၄၁၄

မိုးကုတ်ပိပသုနာအခြေခံ။

ဒါဖြင့်အညွှေသည်မရှိတာက အနတ္တ၊ မရှိမှန်းသီတာက
မဂ္ဂ၊ (မှန်ပါ) မဂ္ဂဆိတာ ဒီလိုဟူရမှာ၊ မရှိတာကိုသိမှ မဂ္ဂ^{ပေါ်}တယ် (မှန်ပါ)။

ရှုပိုင်းကာသိရုံး။ နောက်ပိုင်းကျမှတ်ပသုနာ

အကာ, ဒကာမတို့... အညွှေသည်လာတိုင်း အညွှေသည်
လာတိုင်း သိ သိနေရမှာ (မှန်ပါ) မသိရင် မဂ္ဂမဖြစ်ဘူး (မှန်ပါ)
မဂ္ဂမဖြစ်ယင် ပဋိစ္စသမျှပါဒ်ဆက်လိမ့်မယ် (မှန်ပါဘုရား)။

သူခငောဇာပစ္စယာ တဏ္ဍာ၊ တဏ္ဍာပစ္စယာဥပါဒါန်
ဥပါဒါနပစ္စယာကမွှာဝေါ လို့ပဋိစ္စသမျှပါဒ် တန်းသွားလိမ့်မယ်
(မှန်ပါဘုရား)။

အညွှေသည်ထောဇာကွန်လာတာကို မသိတဲ့ အတွက်
ထောဇာပစ္စယာ တဏ္ဍာ ဥပါဒါနကံတွေဆိုပြီးတော့ အနာဂတ်
အကြောင်းတွေ ဖြစ်ကုန်မယ် (မှန်ပါဘုရား) ဒါကြောင့်မြတ်စွာ
ဘုရားက-

သူခံဝါ ထောဇ် ထောယာမာနော-

“သူခံဝါ ထောဇ် ထောယာမီ” တိ ပောနာဘို့။

သူခငောဇာ အညွှေသည်ပေါ်လာတဲ့အခိုက်မှာ “သူခငောဇာညွှေ
သည်ကလေးပေါ်နေတယ်” လို့ သိပေးတဲ့၊ ပထမရှေ့ပိုင်းအနောင့်
နဲ့ သိရုံးသိပေးပါတဲ့။ အလားတူပဲ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း ၄၁၅

ခုက္ခာ ဝါ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော-

“ခုက္ခာ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ” တိပဇ္ဈာဘိ။

“ခုက္ခာဝေဒနာ အညွှန်သည်လေးပေါ်လာတဲ့အခါမှာလည်း ခုက္ခာဝေဒနာအညွှန်သည်ကလေးပေါ်နေတယ် လို့သိပေးတဲ့၊ ထို့အတူ ဥပေက္ခာ ဝါ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော-

“ဥပေက္ခာ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ” ပဇ္ဈာဘိ။

ဥပေက္ခာဝေဒနာ အညွှန်သည်ပေါ်တာကိုလဲ “ဥပေက္ခာဝေဒနာအညွှန်သည်ကလေးပေါ်တာ” လို့ သိပေးပါတဲ့၊ ပထမပိုင်းအနေနဲ့ သိရုံပသိပေးပါ (မှန်ပါ) နောက်ပိုင်းကျတော့မှ-

သမုဒယဓမွှာနပသိပါ ဝေဒနာသူ ဝိဟာရတိ၊

ဝယ်ဓမ္မမပသိပါ ဝေဒနာသူ ဝိဟာရတိ တဲ့။

အဲဒီအညွှန်သည်ဝေဒနာကလေးတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာ ပျောက်ပျက်ကုန်တာ၊ မွေးမွားလာတာသေသေကုန်တာကိုပါ သိအောင်လုပ်ပြီးနေပါတဲ့။

အဲဒီကျမှ ဝိပသုနာဖြစ်တယ် (မှန်ပါ) သူခဲ့ခုက္ခာ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကိုမတွေ့ရတော့ဘဲ အဖြစ်အပျက်ကိုသာတွေ့အောင်ရှုရမယ် (မှန်ပါ) အဲဒီကျမှ ဝိပသုနာဖြစ်တယ် (မှန်ပါ ဘုရား)။

အဖြစ်အပျက်ကို တွေ့နေပြီဖို့ရင် ဆက်ရှု၊ ကြားတော့ မှန်းလာလိမ့်မယ် (မှန်ပါ) မှန်းလာလေဆက်ရှုနောက်တော့

၄၁၆

မိုးကုတ်ပိပသုနာအခြေခံ၊

အဖြစ်အပျက်တွေဆုံးသွားတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုတွေ့ရလိမ့်မယ် (မှန်ပါ)
အဲဒီကျမှပဲ သောတာပန် အဆင့်အောင်မြင်၍ ဆိုရမယ် (မှန်
ပါဘရား)။

(မိုး J၄ ၈၁ ၄၀၈)

ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ထိုးထိုးထွင်းထွင်း သိတာပူ

ခန္ဓာဝါးပါးတစ်ပါးပါးကို ဘာလုပ်ရမယ် (ဂိပသုနာ
ရူရပါမယ်ဘရား) ခန္ဓာဝါးပါးဘာသွား (ခုက္ခသွာပါ)။

ဒါ ... ဒါကာဆရာမြောလို့ သိတာပဲ ရှိသေးတယ်၊
ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ တိုးထိုးထွင်းထွင်းမသိသေးပါဘူး (မှန်ပါ) ဘယ်
လိုသိရမလဲ (ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ထိုးထိုးထွင်းထွင်းသိရပါမယ်)။

အေး ... လက်လျော့ပြုပါမယ်၊ ကိုယ့်လက်မောင်းကို
ကိုယ့်လက်သည်းနဲ့ ဆိတ်ကြည့်ပါ (မှန်ပါ) က... အခုပါဘယ်
ဘက်လက်မောင်းကို တန်းလိုက် (မှန်ပါ) ညာဘက်လက်သည်း
နဲ့ ဆိတ်ကြည့်ပါ (မှန်ပါ)။

နာကျင်တဲ့ စောဒာမပေါ်ဘူးလား (ပေါ်ပါတယ် ဘူရား)
ခုက္ခစောဒာပေါ်များ (မှန်ပါ) မဆိတ်ခင်တန်းက သူခ စောဒာ
(မှန်ပါ) ဆိတ်လိုက်တော့ (ခုက္ခစောပေါ်ပါတယ် ဘူရား)။

သုခစောဒာလဲဖြစ်၍ပျက်၊ ခုက္ခစောဒာလဲဖြစ်၍ပျက်ပ
(မှန်ပါ) ဒီတော့သူတို့ဟာ အသုဘ (မှန်ပါ) ခင်များတို့က

တရား၊ အန်စသာရ၊ ရူမ္မားနည်း ၄၁၇

ပုပ်ညှီနေမ အသုဘလို့ ထင်ကြတာ (မှန်ပါ)၊ ဒီလိုမယူလိုက်ပါနဲ့တဲ့ (မှန်ပါဘုရား) “အံမယ်လေးနာလှချည့်ရဲ့”လို့ အော်နေရမှ ဒုက္ခလို့ ဒုက္ခသန္တလို့၊ ဒီလိုမယူလိုက်ပါနဲ့တဲ့... (မှန်ပါ)

ဖြစ်ပျက်နေတာသည်ပင် ဒုက္ခ၊ သူတို့သည်ပင် မတင့်တယ် လို့ အသုဘ (မှန်ပါ) သခဖြစ်ဖြစ်၊ ဒုက္ခဖြစ်ဖြစ် ဥပေါ်ဘာဖြစ်ဖြစ်၊ သူတို့တွေဟာဖြစ်ပျက်နေကြတယ်ဆိုရင် ဒုက္ခပေါ့ (မှန်ပါ) အဲဒီဒုက္ခဟာ အသုဘပေါ့ (မှန်ပါ) အဲဒီလိုယူပါ (မှန်ပါဘုရား) ဒါဆိုရင် ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ ထိုးထိုးထွင်းထွင်း သိတာပါ (မှန်ပါဘုရား)။

နိုး(၅)စာ (၅၂၂)

ခီဘွာနုပဿနာရှုပုံ

ဒကာ၊ ဒကာမတွေ ဒီနေ့အလုပ်တရားကိုရှုပိုင်းကပေးရ
မယ်၊ ပြီးတော့မှ အလုပ်တရားပေးပံ့ကို ရှင်သာရီပူဇ္ဈာ ဆိုတဲ့
ရဟန္တာကြီး၊ ရှင်ကော်မြိုက်ဆိုတဲ့ ရဟန္တာကြီးနှစ်ပါးက ဒီလို
လုပ်လို့ရှင်မအိုးမသော၊ အမြဲနေတဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ပါတယ်ဆိုတာ
သူတို့ကရဟန္တာနှစ်ပါးအမေးအဖြေလုပ်ပြီး သကာလထောက်ခံ
ချက်ပေးမယ်... (မှန်ပါ)

အခါတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ နိဗ္ဗာန်ရောက်တရားဟာ
ရောက်ပြီးသား ကိုယ်တော်နှစ်ပါးက ထောက်ခံချက်ပေးပြီး ဒီလို
လုပ်ရင်ရပါတယ်ဆိုတာ သေသေချာချာပြောတယ် (မှန်ပါ)။

နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် ပါမြိုတော်ဆိုတော့ ခင်ဗျားတို့သိပြီး
သား ကိုယ်တော်တိုင်ပြောတာကိုပေါ်တယ်နော်... (မှန်ပါ)
ကိုင်းဒါဖြင့်ပြောကြပါနို့၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေသန္တာန်မှာစိတ်ဆိုတာ
ရှိ ပါတယ်။ စိတ်ဆိုတာသည်.. ဒကာ၊ ဒကာတွေမှာ တခါ
တလေလည်း မြင်စိတ်ပေါ်တယ်လို့မရှိဘူးလား (ရှိပါတယ
ဘူး) ဒါ မြင်စိတ်လည်း ကရရှိက်ရလိုမယ်နော်... (မှန်ပါ)။

တခါတလေလည်း ကြားစိတ်ပေါ်တယ်ဆိုတာလည်း
ရှိ တယ်၊ မရှိပေဘူးလား... (ရှိပါတယ်ဘူး) တခါတလေကျ
တော့ မွေးတာ၊ နဲ့တာကလေးသိတဲ့ စိတ်ကလေး၊ နှာခေါင်းအစု

ပေါ်တဲ့ စိတ်ကလေး (ရှိပါတယ်ဘုရား)။ ဒါလည်းတရားလို့
မှတ်ကြနော်၊ ပေါ်တာကိုသိမှ ပျက်တာသိမှာကိုး (မှန်ပါ)။

လျှောအလယ်မှာချို့တယ်၊ ချဉ်တယ်၊ ဖန်တယ်၊ ငန်တယ်
ဆိုတဲ့ စားစိတ်ကလေးဟာ လျှောအလယ်မှာပေါ်တယ်၊ ဒါကစား
စိတ်ကလေးပေါ်များ (မှန်ပါ) ကိုယ့်ကျတော့ကို ဆံဖျားခြေသီး
ဖျား၊ အရေချာက်ချွန်ပြီး ကျန်တဲ့နေရာမှာလည်း တခါတလေ
နာကျင်ကိုင်ခဲတဲ့ စိတ်ကလေးလည်း၊ ယားနာတဲ့စိတ်ကလေး
လည်း ပေါ်တတ်တယ် (မှန်ပါဘုရား)။

တခါတလေကျတော့ ချမ်းသာတဲ့စိတ်ကလေးတွေ လေပြီ
လေညှင်းတိုက်လို့၊ မီးလှုံလို့ ချမ်းသာတဲ့ စိတ်ကလေးတွေလည်း
ကိုယ်ပေါ်မှာ ပေါ်တတ်တယ်... (မှန်ပါ) ကိုယ်ပေါ်မှာတော့
ချမ်းသာတဲ့စိတ်၊ ဆင်းရဲတဲ့စိတ်နှစ်မျိုးပေါ်တယ်... (မှန်ပါ) ငါး
မျိုးရှိသွားပြီနော်... (မှန်ပါ)။

ချမ်းသာလည်းရှုပေါ့လေ... ဆင်းရဲလည်းရှုပေါ့၊ အလုပ်
သမား ဒကာ၊ ဒကာမတွေသေသေချာချာ မှတ်ရလိုမယ်။ အခု
မြှောပြီးတာမြင်စိတ်ရယ်၊ ကြားစိတ်ရယ်၊ နှစ်စိတ်ရယ်၊ စား
စိတ်ရယ်၊ ယားယံကောင်းစိတ်ရယ်၊ (မှန်ပါ)ဒါအပြင်ဘက်မှာ
ပေါ်သောကြောင်း၊ အပြင်အညီသည်ငါးယောက် (မှန်ပါ)။

အမြှင်အညီသည် ငါးယောက်လို့ ဆရာဘုန်းကြီးက ဓိုင်း
ဘုတ်ဆွဲးလိုက်တယ်ဆိုတော့ ဒါဟာပေါ်ချင်တဲ့အချိန်မှာပေါ်

တာဖြစ်သောကြောင့် အဖြပ်တာမဟုတ်ဘူး... (မှန်ပါ)။ အရှု
ခံတရားတွေသိအောင်လို့ ပြောပေးနေပါတယ် (မှန်ပါ)။

တစ်ခါဒါကဝ်းထပ်တဲ့ အညှီသည်ပြောကြိုးစိုး၊ ဝမ်း
ထပ်တဲ့ အညှီသည်ကတော့ တခါတလေကျတော့လည်း လို
ချင်တဲ့လောဘစိတ်ကလေးပေါ်တယ်၊ ဒါလည်းတစ်ခါတလေကျ
မှပေါ်တာ... (မှန်ပါ) ဝမ်းထမ္မာတစ်ခါတလေကျတော့လည်း
အလိုမကျတဲ့ အေားသိတ်ကလေးများလည်း ပေါ်ချင်ပေါ်နေတာ
(မှန်ပါ) တခါတလေကျတော့ သံသယရှိတယ်၊ စိတ်ပျုံလွင့်
တယ်ဆိုတဲ့မောဟကော... (ဒေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

ဝမ်းထမ္မာ အကုသိုလ်ဘက်ကသုံးခုပေါ်များ ... (မှန်ပါ)
ကုသိုလ်ဘက်ကတော့ တစ်ခါတလေကျတော့ပေးချင်၊ ကမ်းချင်
တဲ့အလောဘစိတ်ကလေးလည်းပေါ်တယ်၊ ပေးချင်ကမ်းချင်တဲ့
စိတ်ဟာအလောဘစိတ်လို့ သိလိုက်(မှန်ပါ) တစ်ခါတလေကျ
တော့ မေတ္တာရှိတဲ့စိတ်ကလေးကောမပေါ်ဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်
ဘုရား) အဒါကအအေးသိတ်လို့ သိလိုက်ပါ၊ အအေးသိတ်ဆို
တာသူများမပြစ်မှားတဲ့ စိတ်ပေါ်လေနော် ... ကရဏာထားတဲ့
စိတ်၊ မေတ္တာထားတဲ့စိတ်ဟာ အအေးသိတ်ပဲ... (မှန်ပါ) ရှင်း
ပြနော်... (ရှင်းပါပြီဘုရား)။

အခိုတော့ ဝမ်းထမ္မာ ခြောက်မျိုးပေါ်များ၊ ဒါလည်းအတွင်း
အညှီသည်ခြောက်ယောက်လို့ မှတ်လိုက်စမ်းပါ... (မှန်ပါ) အပြင်

နည်သည်ကလည်း ခြောက်ဆိုလည်းဟုတ်တေပါဒါ၊ ငါးဆိုလည်း
ဟုတ်ကာပါ နောက်... (မှန်ပါ) ကိုယ်ပေါ်မှာ သူခဲ့ချက္ခာနှင့်ဆိုတော့
အပြင်နည်သည်က ခြောက်ထားလိုက်ပါ၌ဦးတော့ ... (မှန်ပါ)
အတွင်းက ခြောက်ဆိုတော့ နည်သည် ဆယ့်နှစ်ယောက်မရှိ
ဘူးလား (ရှိပါတယ်ဘူးရား)။

ကျေပိတို့က ဝိပဿနာရှုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဖြော် ... ကြံ့တဲ့
အခါရှုဘို့ပါ၊ ဒီဆယ့်နှစ်ခုကို ရှင်းကြခြား... (ရှင်းပါ၌ဘူးရား)
ဆယ့်နှစ်ခုကတော့ ကြံ့တဲ့အခါရှုဘို့ပါ(မှန်ပါ)။

ဒါဖြင့်မကြံ့တဲ့အခါကျေတော့ ဘယ်လိုရှုမှုလဲဘူး ...
လုံးဆိုတော့ အို... သက်စောင့်ရှိသေးတယ်လို့ပြောရမယ် (မှန်
ပါ) သက်စောင့်ကဘာပါလိမ့်မတုံးဆိုတော့ လေကိုထုတ်တဲ့စိတ်
ကလေး၊ အဲဒါမသေအောင် စောင့်တာပါ၊ သတ္တဝါတို့ သူသန
မပို့ရအောင်စောင့်နေတဲ့စိတ်မှတ်မိမြှုပ်လား (မှတ်မိပါ၌ဘူးရား)။

တခါ... လေပြန်ရှုတဲ့စိတ်၊ ဒီစိတ်ကလေး နှစ်ခုကတော့
ခုနက္ခည်သည်ဆယ့်နှစ်ယောက် မရှိလို့ရှိရင် သူတို့နှစ်ခုက
အသက်စောင့်နေတယ် ... (မှန်ပါ) ဒါဖြင့်အားလုံး ဆယ့်လေး
ယောက်ကျွေားတယ်၊ ရှင်းကြခြား (ရှင်းပါတယ်ဘူးရား)။

ဒါသေသေချာချာမှတ်ပါနော်... အရှုခံတရားကအပြင်နည်း
သည်ခြောက်၊ အတွင်းနည်သည်က (ခြောက်ယောက်ပါဘူးရား)
အိမ်သည်က (နှစ်ယောက်ပါဘူးရား)။ ကောင်းပြီ... ဒါဖောက

စိတ်တရားချည်းလို့၊ မှတ်လိုက်စမ်းပါ (မှန်ပါ)ဒီစိတ် တွေကို
ဘန်းကြီးတို့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေက အပြင်အည့်သည်လာလို့ရှိရင်
လည်း...ဒါစိတ်လို့ပဲ ရှုံးဦးစွာမှတ်လိုက်တဲ့ စိတ်ဆိုတာ နာမဲ့
မမ္မလို့မှတ်တော့သွေ့...နာမဲ့ပဆိုတာသေးချာတယ်... (မှန်ပါ)။

စိတ်ဟူသရှုံးဟာလည်း ရပ်ပေါ်မှာ ပေါ်ရသည်ဖြစ်သော
ကြောင့် သွေ့... စိတ်ဟာဘယ်သူ့အပေါ် ပေါ်ပါလိမ့်မတုးဆို
တော့၊ ရပ်ပေါ်မှာပေါ်ရတယ်... (မှန်ပါ)။ ဒါဖြင့်စိတ်ကနာမဲ့
အောက်ကသူ့အခံက ရပ်ပေါ်များ... (မှန်ပါ) နာမဲ့ရပ်လည်း ရင်း
တယ်နော် (ရှင်းပါတယ်ဘုရား)။

မျက်လုံးစိတ်ဆိုလို့ရှိရင် မျက်လုံးရပ်ပေါ်မှာပဲ (မှန်ပါ)
အဲဒီတော့ နာမဲ့ရပ်ပေါ်များ၊ နားစိတ်ဆိုလို့ရှိရင်လည်း နားရပ်
ပေါ်မှာနားကြားတဲ့ စိတ်ပေါ်မှာပဲ (မှန်ပါ)ဒီတော့ နာမဲ့ရပ်ခွဲစရာ
လိုသေးသလား... (မလိုပါဘုရား)။

သူ.နေရာနဲ့သူတွေလျှက် တွဲလျှက်ပေါ်နေတယ်ဆိုတာ သိ
ခြီးသားပဲ (သိခြီးသားပါဘုရား) ရှင်းသွားတယ်၊ (မှန်ပါ)-ရှင်း
ပါတယ်ဘုရား) သေသေချာချာမှတ်ပါနော်... (မှန်ပါ) အဲဒီ
တော့ အခုထည်နှစ်ခုဟာဟဒယဝတ္ထဲပေါ်မှာချည့်အလှည့်ကျနဲ့
ပေါ်နေကြတာပဲ(မှန်ပါ) ဒီတော့ရပ်ပေါ်မှာ နာမဲ့ပေါ်တာပဆိုတာ
မသေးချာဘူးလား ... (သေချာပါတယ်ဘုရား)။

၁ ကောင်းမြှု ... ရှုံးစိတ်နဲ့ ရှိက်စိတ်ကကောလို့ မေးတော့

လည်းသူလည်း ဟဒယဝတ္ထပေါ်မှာ ပေါ်ကြတယ်ဆိုတော့ သွေ့ ... ရုပ်ပေါ်မှာ နာမ်ပေါ်တယ်ဆိုတာသေချာပြီ... (သေချာပါပြီ ဘုရား) ဒါဖြင့် ဒကာ, ဒကာမတွေသွေ့နှစ်မှာဘသာလျင်ရှိသတုံး လို့မေးတဲ့အခါ ဘာပေါ်ပေါ်ရုပ်ပေါ်မှာ နာမ်ပေါ်သောကြောင့် နာမ်ရုပ်ပေါ်တာပဲ... (မှန်ပါ!) နာမ်ရုပ်ပုဂ္ဂိတယ်။

ဘာပေါ်ပေါ်ဘယ်နဲ့ဆိုမလဲ... (နာမ်ရုပ်ပုဂ္ဂိတယ်ဘုရား) ဒါဖြင့် မြင်တာလည်း နာမ်ရုပ်ကမြင်တာ၊ ကြားတာကော (နာမ်ရုပ်ကကြားတာပါဘုရား)။ ဒါဖြင့်နာမ်ရုပ်အတူးခွဲစရာလို သေးသလား (မလိုပါဘုရား) ရှင်းသွားပြီးတဲ့၊ ဒါ စိတ္တာနှပသေ နာ ဟောမလို့ ရှေးဦးစွာနာမ်ရုပ်ကို ဝေဖန်လိုက်တာ... (မှန်ပါ!)။

ဒါဖြင့် နာမရုပပရီစွဲ အဥာဏ်ရှုပါ (မှန်ပါ) နာမ်ရုပိုင်း ဤားသိတဲ့ ဥာဏ်မရသေးဘူးလား (ရပါပြီ) ရပြီလို့ ဒကာ, ဒကာမတွေကမှတ်လိုက်တာပေါ့။ ဒါဟာဒကာ, ဒကာမတွေနောက်တော့ အလုပ်တွေချည်းပြောမှာ ဖြစ်နေတော့ဒါဟာ သွေ့ ... ရှစရာ တွေဟာဒီဆယ့်လေးခုထက် ပိုမရှိပါကလားဆိုတာမှတ်ရှုံးပေါ့ ... (မှန်ပါ!) ဒါသေသေချာချာမှတ်ထားကြပါ(မှန်ပါ!)။

ကိုင်းဒါဖြင့်နာမ်ရုပ်ခွဲပြီးတော့အကြောင်းအကျိုးခွဲရှိုးမယ် လို့မဆိုရပေဘူးလား ... (ဆိုပါတယ်ဘုရား)။

အကြောင်း အကျိုးခွဲတော့ ဒီမှာသိသာနေတာပဲ၊ မျက်လုံး စိတ်ကလေးဟာအဆင်းနဲ့မျက်လုံးရုပ်နဲ့ မပေါင်းမိပန့်ဖြင်စိတ်

၄၂၄

မိုးကုတ်ပိပသနာအခြေခံ။

ပေါ်ပါမလား ... (မပေါ်ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့်ဒီဖြင့်စိတ်ကလေးဟာ ဒကာ,ဒကာမတို့အာရုံရယ်။
 ဒါရရှိထဲ အကြည်ရပ်ကလေးနှစ်ခု တိုက်ဆိုင်စိလို့ပေါ်လာ
 တာ... (မှန်ပါ)နားကျတွေ့ကော... (နှစ်ခုတိုက်ဆိုင်စိလို့ကြား
 စိတ်ပေါ်တာပါဘုရား) အသံကကြားရပ်နဲ့ တိုက်မိလို့ (မှန်ပါ)
 ဘုရား)။ နာမ်ရပ်အကြာင်းအကျိုးသိပြီ (မှန်ပါဘုရား)။

ဒီအတိုင်းသွားလိုက်တွေ့.. ပေါ်ပါ.. စိတ်ဖြစ်ခြင်းအကြာင်း
 လည်းခို့သိပြီ၊ နှစ်ခုတိုက်လို့ ပေါ်တဲ့စိတ်တွေပဆိုတွေ့ ဒါက
 ဝိစိကိစ္စာသတ်လိုက်တာ၊ ခန်ကနာမ်ရပ်ခွဲလိုက်တာက ဒီနိုင်း
 သတ်လိုက်တာ(မှန်ပါ)။

နာမ်နဲ့ရပ်သာရှိတယ်ဆိုတွေ့ ဒီနှီးမသေသေးဘူးလား ...
 (သေပါတယ်ဘုရား) အလိုလိုပေါ်တာလား၊ အကြာင်းနှစ်ခု
 တိုက်ဆိုင်လို့ပေါ်တာလား... (အကြာင်းနှစ်ခုတိုက်ဆိုင်လို့ပေါ်
 တာပါဘုရား)။

ဒါကျတွေ့ဘူး၊ အလိုလိုပေါ်တာလား၊ ဘယ့်နဲ့ကြောင့်ပေါ်
 ပါလိမ့်မတုံးဆိုတဲ့ သံသယလာသေးရဲ့လား (မလာပါ)။ ဒါဖြင့်
 ဝိစိကိစ္စာက သေသောကြောင့် ဒါသည်ဒကာ,ဒကာမတွေ မှတ်
 လိုက်ပါ၊ နှစ်ညာ၏ရသွားပြီ... (မှန်ပါ)။

မွားဥာ၏မပါသေးဘူး... (မပါသေးပါဘုရား) ဒါသိဘို့

ဟောနေတယ် အလုပ်လုပ်မည်ပုဂ္ဂိုလ်တွေက သေသေချာချာ
မှတ်... (မှန်ပါ) ရင်းပြီဖော် (ရှင်းပါပြီဘုရား) ကောင်းပြီ... ဒါ
ဖြင့်နာမရုပပရိတ္ထွေဒုံး၊ ပစ္စယပရိုဂ္ဂဟာဌာန်ဆိုတဲ့ နှစ်ဦး၏
ရု သွားပြီ (မှန်ပါ)။

နှစ်ဦး၏ရြှုံး နောက်ကျတော့ဖြစ်ပျက်ရှုတဲ့သမ္မသန ဥဇ
ယုံယလို့ ဆရာဘုန်းကြီးကသင်ဘို့လိုတယ်ဖော်... (မှန်ပါ)
ဒကာ၊ ဒကာမတွေမှတ်ထားဘို့ပါပဲ...တဲ့၊ မိလို့မင်းကြီးက
မေးကယ်၊ ဝိပဿနာရှုနည်းကလေး တပည့်တော်အမိန့်ရှိစမ်း
ပါ၊ တပည့်ဆောင်လည်း နီ္မာန်ရောက်ကြောင်းလုပ်ချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
တစ်ဦး တစ်ယောက်အပါအဝင်ပါပလိုဂ္ဂနာဂသန်ကိုမေးတယ်
(မှန်ပါ)။

မိလို့မင်းကြီး မေးလိုက်တဲ့အပါကျတော့ ရှင်နာဂသန်က
ဒကာကြီး တောထဲမှာသစ်တွေ ကျားတွေမရှိဘူးလား...တဲ့ (ရှိ
ပါတယ်ဘုရား)အဲ...သစ်တွေ ကျားတွေဟာ သူတို့စားချင်တဲ့
သမင်၊ ဒရယ်၊ ရှိုင်ယ်၊ စိုင်၊ ဆတ် အစရှိသည်တို့ကို အပြေးလိုက်
ဖမ်းသလား၊ ချောင်းပြီးဖမ်းသလားမေးတယ်... (မှန်ပါဘုရား)။

ဒကာ၊ ဒကာမတွေက ဘယ့်နဲ့ထင်ကြသလဲ... (ချောင်းပြီး
ဖမ်းပါတယ်ဘုရား) ချောင်းပြီးဖမ်းရတယ် အပြေးလိုက်ဖမ်းရင်
သူ့ထက်အပြေးသနတဲ့ သတ္တဝါမိပါမလား... (မမိပါဘုရား)။

တို့အတူပဲဒကာ၊ ဒကာမတွေက သမာဓိကောင်းကောင်းနဲ့

ချောင်းနေပါ၊ ချောင်းနေတဲ့အခါ မြင်စိတ်ပေါ်ရင်မြင်စိတ်ဖြစ်
ပျက်ရှုပေး... (မှန်ပါ) ဥာဏ်နဲ့နော်... (မှန်ပါဘုရား)။ ချောင်းနေ
ပါသမာဓိကောင်းကောင်းနဲ့ စောင့်နေပါ၊ ကြားစိတ်ပေါ်ရင်
(ကြားစိတ်ဖြစ်ပျက်ရှု) နဲ့စိတ်ပေါ်ရင် (နဲ့စိတ်ဖြစ်ပျက်ရှု)။

ဒီအတိုင်းရှုလို့မရဘူးနော်... (မှန်ပါ) ချောင်းဖမ်းရမယ်
ဆိုတဲ့ အမိပါယ်ကောရင်းကြုံး... (ရှင်းပါ့ပြီဘုရား)။ ဒါဖြင့်
သမာဓိကောင်းကောင်းနဲ့ သမာဓိတည်းဟူသော ချုံထမာ
အောင်းပြီး သကာလူဥာဏ်တည်း ဟူသောကျားက ဖြစ်ပျက်
တည်းဟူသော သားကောင်ကိုဖမ်းရမယ်... (မှန်ပါ) ရှင်းပြီးလား
... (ရှင်းပါ့ပြီဘုရား)။

အလုပ်ကိုရှင်းရှင်းပေးနေတယ်ဆိုတာသေသေချာချာမှတ်
ပါ(မှန်ပါဘုရား) အေး... သမာဓိတည်းဟူသောခြုံထမာအောင်း
ပြီးသကာလ ကျားနဲ့တူတဲ့ ဥာဏ်သည် သားကောင်းနဲ့ တူတဲ့
ဝိညာဏ်စိတ်တွေကို ဖမ်းရမယ်... (မှန်ပါ) မမိပေဘူးလား ...
(မိပါတယ်ဘုရား)။

သမာဓိတည်းဟူသောချုံထမာ ဥာဏ်တည်းဟူသောကျား
ကအမြဲတမ်းစောင့်ပြီး သကာလနေတော့မဲ့ မြင်စိတ်ပေါ်လည်း
မြင်စိတ်စားလိုက် (ဖြစ်ပျက်ရှုလိုက်) ကြားစိတ်ပေါ်ရင် (ကြား
စိတ်ဖြစ်ပျက်ရှုရပါမယ်ဘုရား)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း ၆၂၇

ကြေားမိတ်ရှုလိုက်ပါဆိုတော့ဉာဏ်နဲ့သားကောင်းနဲ့ဟာမိ
လျှောက်ချည့်နေတယ်... (မှန်ပါ) ထို့အတူပဲ ဖြစ်ပျက်နဲ့မင်နဲ့ဟာ
ကိုက်လျှောက်ချည့်နေတယ်... (မှန်ပါ) မကိုက်ပော့ဗျားလား ...
(ကိုက်ပါတယ်ဘုရား)လုပ်နည်းဟာ ဒီအတိုင်းပဲမှတ်ရမယ် ...
(မှန်ပါ) ချောင်းဖမ်းမှ နေရာကျေမယ်ဆိုတာပေါ်ပြီလား... (ပေါ်
ပါမြို့)

အေး ... ဒါကို ဘုန်းကြီးကစကားတတ်လို့ပြောဆိုတဲ့ အ
သွားရယ်လို့လည်း ဒကာ၊ ဒကာမတွေက မမှတ်ပနဲ့ရှင်နာက
သိန်ဆိုတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကို မိလိန့်မင်းကြီးက မေးလို့
“ယထာပိဒိပိကောနာမနိလိယိတွေကကျေ” လို့ ပါမြို့တော် မှာ
သေသေချာချာ ပောထားတဲ့အတွက်တစ်နေရာပုန်းအောင်းပြီး
ချောင်းဖမ်းရသလိုပါပဲ၊ ဝိပသုနာရှုရင် ဒီလိုပဲ သမာဓိချုပ်ထူး
ဉာဏ်အောင်းပြီး သကာလသားကောင်းနဲ့တူတဲ့ ခုနက ဆယ့်
လေးခုကိုဖမ်းပါ၊ ရှင်းပြီလား... (ရှင်းပါမြို့)

သမာဓိကဘာနဲ့တူသတုံး..(ခြိနဲ့တူပါတယ်ဘုရား)ဉာဏ်
ကဘာနဲ့တူသတုံး (ကျားနဲ့တူပါတယ်ဘုရား) ခုနက ဆယ့်
လေးခုက ဘာနဲ့တူသတုံး (သားကောင်နဲ့တူပါတယ် ဘုရား)။

ချောင်းဖမ်းလိုက်တဲ့အခါကျေလို့နှိုရင်ဖြင့်တဲ့ ... တခါထဲ
အသေကလေးတွေချည့်မိတယ်... (မှန်ပါ) အပျက်ကလေးတွေ
ချည့်မိပါလိန့်မယ်... (မှန်ပါ) သဘောကျေပြီလား... (ကျပါမြို့)

အပျက်ကလေးတွေချည့်မိတဲ့အခါကျတော့ဖြင့် အပျက်နဲ့မင်္ဂလာ
ကိုက်တယ်လို့ဆိုရတော့မယ် (မှန်ပါ)။

အဒါအလုပ်မလုပ်တတ်သေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက်သော
ငှုံးအလုပ်လုပ်ပြီးသား ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက်သောင်း ဒီနေ့ သော
သေချာချာ ပြောတယ်လို့မှတ်ပါ ... (မှန်ပါ)။

ဝိပသုနာရှုနည်း နိသုယည်း ကိုရှင်နာသိန်ကမိလိန္ဒြ
မင်းကြီးကိုသင်တာပါပဲ(မှန်ပါ) “ယထပိပိုပော်ကာမ”ဆိုတဲ့
အတိုင်းဒီပိုပော်ကာဆိုတာ သစ်ကိုဆိုတာပါပဲနော်... နိလီယိုတွေ့
ဆိုတာပုန်းအောင်းရမယ်၊ ဒီအတိုင်းဆိုတာပဲနော်... (မှန်ပါ)။

ထို့အတူပဲတဲ့ ယောက်ဝစ်ရပုဂ္ဂိုလ်လည်း သမာဓိခြေထ
မှာဥာဏ်အောင်းပြီး သကာလသားကောင် ဆယ့်လေးကောင်ပေါ်
ရာဖမ်းပါ... (မှန်ပါ)ရှင်းပြီးလား... (ရှင်းပါပြီ)။သို့ သောင်ဗျား
တို့ ဆယ့်လေးခုစုံးပြိုင်တူဘယ်တော့မှုမပေါ်ဘူး... (မှန်ပါ)
တစ်ခုသာပေါ်မယ်ဆိုတော့ မမိစရာရှိသေးရဲ့လား (မရှိပါဘူး)

ကိုင်းဖမ်းတတ်ပြီးလား ... (ဖမ်းတတ်ပါပြီ) ဒါသာအနု
ပသုနာလည်း ... လို့ အခုသင်အနတာ စိတ်ကို အဖမ်းခိုင်းတဲ့
အတွက် စိတ္တာနုပသုနာ (မှန်ပါ) စိတ္တာကစိတ်၊ အနုပသုနာက
ချောင်းဖမ်းတာ ခုနက ဆယ့်လေးခု ပေါ်ရာကို အနုပသုနာ ဆို
တာက ဘာတုံး (ချောင်းဖမ်းတာပါဘူးရား)။

ချောင်းဖမ်းကာ...တဲ့၊ သမာဓိပညာနဲ့ချောင်းဖမ်းတာကို
အနုပသုနာလို့ခေါ်ပါတယ်၊ ပေါင်းလိုက်တော့ဘယ့်နဲ့ဆိုကြ
မလ... (စိတ္တနုပသုနာပါဘုရား)။ ဒါဖြင့်မနဲ့အိနဲ့ပေါင်းလိုက်
တော့မအီ - ဆိုသလိုပေါ့၊ ခလေးတုန်းကစားပေါင်းသလိုနော်
(မှန်ပါ)။

စိတ္တနဲ့အနုပသုနာတွဲပေး၊ စိတ္တကဘာပါလိမ့်... (စိတ်ကို
ခေါ်ပါတယ်) ဆရာဘုန်းကြီးပြထားတဲ့ စိတ်ဆယ့်လေးမျိုးကို
စိတ်လို့ခေါ်လိုက်ပါ... (မှန်ပါ) အနုပသုနာက ဘာပါလိမ့်မလ
လို့မေးတဲ့အခါ သူ့ကိုအဖန်ဖန်တလဲလျှော့ပါပဲ ... (မှန်ပါ)
သမာဓိနဲ့ ပညာဆိုပါတယ်၊ ပေါ်ကြံးပြေား (ပေါ်ပါရိဘုရား)။

ဒါဖြင့် ပြေား ... ဆရာဘုန်းကြီးကဒိဋ္ဌကိုချာပြီးပြီ၊ ဝိစိကို
ဖွဲ့လေသတ်ပြီးပြီ၊ အခုအနုပသုနာရောက်လာပြီ၊ သမွာသနာဒ
ယုဗ္ဗာရောက်လာပြီ... (မှန်ပါ) သားကောင် ဆယ့်လေးကောင်ကို
တစ်ကောင်စီပေါ်နေလေတော့ ခင်ဗျားတို့မလွတ်အောင်ဖမ်းယူ
ပါ ... (မှန်ပါ) ဖမ်းလိုက်တဲ့အခါကျတော့ အဖမ်းခံရတာက စိတ်၊
ဖမ်းတာကအနုပသုနာ ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါရိဘုရား)။ အဖမ်း
ခံရတာက (စိတ်ပါဘုရား) ဖမ်းတာက (အနုပသုနာပါဘုရား)။

အနုပသုနာဆိုတာ အဖန်တလဲလျှော့တာကိုဆိုပါတယ်၊ ဒါ
ကြောင့်စိတ္တနုပသုနာ၊ ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါရိဘုရား) စိတ္တဘန်
ပသုနာဆိုတာသောကျကြံးပြေား (ကျပါရိ) စာသံပါနေသေး

သလား ဒီဗျာ၏ထဲရှင်းသွားပြီလား (ရှင်းသွားပါပြီဘုရား)။

စိတ်ကို ... (အဖန်တလဲလူတာပါဘုရား) အခါပါဋ္ဌဌလို
သုံးတော့ ဘယ်လိုဖြစ်သွားသတုံး ... (စိတ္တာနုပဿနာပါ) မြန်မာ
လိုပြန်လိုက်တော့ ... (စိတ်ကိုအဖန်တလဲလူတာပါဘုရား)။

ဒီလောက်ရှင်းလို့ရှိရှင်းပြင် ဘယ်နဲ့ကြောင့် အရှင်ဘုရား
ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက စိတ္တာနုပဿနာဟောပါလိမ့်
မလဲလို့မေးတဲ့အခါကျတော့မှ သောတာပတ္တိမဂ်ဆိုတာဒီဇိုးသတ်
တာတဲ့ (မှန်ပါ) သောတာပတ္တိမဂ်လိုချင်ရင် ဒီဇိုးသတ်ရမယ်၊
အထက်မဂ်လိုချင်ရင် တဏောသတ်ရမယ်မှတ်မိုကြပြီလား (မှတ်
မိပါပြီဘုရား)။

အောက်လုံးမဂ်လိုချင်ရင် ... (ဒီဇိုးသတ်မှုရပါတယ် ဘုရား)
အထက်မဂ်တွေလိုချင်ရင် ... (ဟဏောသတ်မှုရပါတယ် ဘုရား)။

တဏောသတ်ရမယ်ဆိုပြီး ဒီနေရာမှာဆရာတွေကမှားသွား
ကြမယ်ဆိုလို့ရှိရှင်ပြင် တဏောသတ်ဟောထားလို့ ရှိရှင်ပြင် အ
ရှင်သတ်ရမှာ မသတ်ပနဲ့နောက်သတ်ရမှာ အရှင်သတ်နေလို့
ရှိရင် မောနေမှာပဲ ... (မှန်ပါ) မောနေလို့ရှိရှင်လို့ရာခရီးအပြီးအ
ပိုင်ရောက်ပဲမလား... (မရောက်ပါဘုရား)။

အားလုံး အွဟွကထာ ဦးကာ တွေကဒီဟာအရှင်လုပ်ပါတဲ့၊
စိတ်မှာဒီဇိုးအများအုံးပတဲ့၊ ဒါကြောင့်ဒီဇိုးသတ်မှ သောတာပန်

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း

၄၃၁

တည်တယ်၊ သောတာပတ္တိမင်မရပဲနဲ့၊ အထက်မင်ရချင်လို့...
(မရပါဘုရား)။

ဒါကြာင့် ဒီဋ္ဌ္ဇာတ်တဲ့အလုပ်ကို ရှေ့ထားပါ... (မှန်ပါ)
စိတ္တာနှုပသုနာကို ဘာကြာင့် ဆရာဘုန်းကြီးလမ်းခံးရှင်းရှိး
အကျယ်တဝင့်ပြောဆိုနေပါလိမ့်မလဲ ...လို့ ဆိုတော့ ဘာသတ်
တာတုံး ... (ဒီဋ္ဌ္ဇာတ်တာပါဘုရား)။

သောတာပတ္တိမင်ဟာ ဘာပယ်တာတုံး... (ဒီဋ္ဌ္ဇာတ်တာ
ပါဘုရား) ဒီဋ္ဌ္ဇာတ်တဲ့ သောတာပတ္တိမင်ကို ရချင်ရင် ဒီဋ္ဌ္ဇာတ်
အရင်သတ်မှုရမယ်ဆိုတာနည်းမှန်ကျပြီးလား (ကျပါပြီဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဒကာတို့ စိတ္တာနှုပသုနာကိုအရင်လုပ်ရတော့
မယ်နော်.... (လုပ်ရပါမယ်ဘုရား)။ က .... ဒါဖြင့် ဒီလိုလုပ်
နည်းပေးလိုက်တော့ စိတ်ပေါ်မှာ ဒီဋ္ဌ္ဇာများဆုံးပို့ ဥာဏ်ကလေး
နဲ့ ဒီဋ္ဌ္ဇာများတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို စိတ္တာနှုပသုနာပေးရင်သူနဲ့ သင့်လျှော်
ဆုံး ပတဲ့ (မှန်ပါ). အနာနဲ့ ဆေးသင့်အောင် ပေးတာပေါ်ပြီးလား၊
(ပေါ်ပြီဘုရား)။

သောတာပတ္တိမင်ဆိုတာ ဒီဋ္ဌ္ဇာနိရောဇာ နိဗ္ဗာန်ကိုး၊ ဒီဋ္ဌ္ဇာ
သတ်မှန်ဗြာန်ရတာကို၊ ပထမနိဗ္ဗာန်လိုချင်ရင်ဒီဋ္ဌ္ဇာတ်ရတယ်
(မှန်ပါ) ဒီစိတ်ဆယ့်လေးခုကိုရှုပေးပါဆိုတော့ ပြော် ... ဒီဋ္ဌ္ဇာ
ပြတ်လွယ်လိမ့်မယ်ဆိုတာ စိတ်ထဆုံးပြတ်ချက်ချလိုက်ပါ ....
(မှန်ပါ)၊ ရှင်းရှိးနော်... (ရှင်းပါပြီဘုရား)။

နှီ... စာမျာတော့ဘူရား၊ သရာဂနိုင်၊ ဝိရာဂနိုင်တဲ့
အို...စာသပါနေပါတယ်၊ မင်းသိတဲ့နိုင်မင်းရှု၊ သဘောကျြှိုး
လား....(ကျေပါြီဘူရား)စာထမ္မာပါတဲ့နိုင်တွေအကုန်ပဲ ဆရာ
ဘုန်းကြီးသင်ထားတဲ့ဉာဏ်အတူတူပဲ... (မှန်ပါ!) သဘောကျြှိုး
လား (ကျေပါြီဘူရား)။

စာထမ္မာ နာမည်ပေးထားတာနဲ့ အခုခာရာဘုန်းကြီးပေး
တာနဲ့ဟာအတူတူပဲလို့မှတ် (မှန်ပါ!) သို့သော် စာမျာပိုင်တာ
တွေကရှိသေးတယ် (မှန်ပါ!) စာမျာက အရိယာဖြစ်ပြီးမှ ရွှေမည်
နိုင်တွေပါနေတယ်....(မှန်ပါ!) မသိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာဟောဒီစိတ်
တွေ ဒီစိတ်တွေနည်းတာတွေ မဟုတ်ဘူးဘူရားဟောထားတာ။

အဲဒီစိတ်တွေပါ ရွှေမယ်ဆိုတော့ ကျူပ်တို့ကအရိယာမှ
မဟုတ်သေးပတဲ့၊ အရိယာရတဲ့နိုင်ကို ကျူပ်တို့ ရှုလိုဖြစ်ပါ
မလား... (မဖြစ်ပါဘူရား)။

မဖြစ်နိုင်တော့ ပုထုဇ်သန္တာနဲ့ ပေါ်တဲ့နိုင်ဟာဖြင့် ဒီ
ဆယ့်လေးမျိုးပရှိတယ် .... (မှန်ပါ!) ရှင်းပြီးလား။ (ရှင်းပါြီ
ဘူရား) ပုထုဇ်အဖြစ်က လွန်မြောက်မှ သောတာပနဲ့ အဖြစ်
ရောက်ရမှာကိုး (မှန်ပါ!)။ သတိပဋိဌာန်ပါဉိုတော်ကြီးမှာ ဘူရားက
ဟောတာကတော့ပုထုဇ် အတွက်ရော အရိယာအတွက် ရော
ဟောထားတာ၊ ရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါြီဘူရား)။

ကျေပိတ္ထာ အရိယာမိတ်တွေကို ကျေပိတ္ထာ ရှုချင်လို့
ရှိရင် မရှိတာရှုသလိုဖြစ်နေမယ... (မှန်ပါ) ဒါကြောင့် ကျေပိ
တ္ထာသူနှင့်ပေါ်တဲ့မိတ်ကဖြင့် ဒီဆယ့်လေးမျိုးပါ(မှန်ပါ) ဒီဆယ့်
လေးမျိုးကို နိုင်သွားရင်ပြီးတာပါ၊ အရိယာတက်မှာပါ၊ ရှင်းပြီ
မဟုတ်လား ... (ရှင်းပါပြီဘုရား)။

က ... အခုကိုယ်နဲ့ထိုက်တန်တဲ့မိတ်ရှိတယ်ဆိုတာလ
ပေါ်ပြီလား ... (ပေါ်ပါပြီ) ကိုယ်နဲ့ထိုက်တန်တဲ့မိတ်က ကိုယ့်
သူနှင့်သယ်နှစ်မျိုးပေါ်သလ ... (ဆယ့်လေးမျိုးပေါ်ပါတယ်
ဘုရား)။

ဒါ... ဘယ်သူကသင်တာတဲ့ ... မေးတော့ ရှင်နာဂ^၁
သိန်ရဟန္တာကသင်တာ.. (မှန်ပါ) ပေါ်ပြီလား (ပေါ်ပါပြီဘုရား)
ကိုယ်ကလိုက်ပြီးရှာမနေနဲ့ (မှန်ပါ) ရှာပြီးရှုရင်ပညတ်ဖြစ်ပါ
တယ် ... (မှန်ပါ) ရှာပြီးရှုရင် ... (ပညတ်ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား)
စောင့်ပြီးပေါ်ရာကိုရှုရင် ... (ပရမတ်ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား) ရှင်း
ပြီနော် ... (ရှင်းပါပြီဘုရား)။

ကိုင်း ... ဒါဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမတွေ ခုနက ရဟန္တာကြီး
နှစ်ပါးကို သူတို့အလုပ်ဖေးတာကို ရှင်းကြစိုးရှုံးနော် ... (မှန်ပါ)
ရဟန္တာကြီးနှစ်ပါးဟာ ဒီစိတ္တာနုပသုနာကို သူတို့ပြောကြတယ်၊
ရဟန္တာတွေက ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသား၊ သူတို့ဒီအလုပ်က တက်ခဲ့
ပြီသား၊ ဘာပြောစိုးလို့ ဒီတ္တာနုပသုနာတွေကိုပြောကြီးတော်ပါးကဖော်

တစ်ပါးက အပြုံထုတ်ပါလိမ့်မတုံးမေးတော့ ဒီ၌ပြုတ်ပြီးသား
တက္ကာပြုတ်ပြီးသားရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တွေက အမေးအဖြေလုပ်ထား
တာဖြစ်လို့သူတို့ကပြောတာ အမှန်ချည့်ပစိပြီး နောင်လာ
နောက်သားတွေအတည်ပြုရစ်ပါစေလို့ ပြောတာ (မှန်ပါ)။

နောင်လာနောက်သားတွေ အတည်ပြုရစ်ပါစေတော့၊ ဒုံး
နှစ်ပါးပြောတာကိုခိုတော့ သိပြီးသားပုဂ္ဂိုလ်က ပြောတာလား၊
၁, လုပ်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကပြောတာလား ... (သိပြီးသားပုဂ္ဂိုလ်က
ပြောတာပါဘုရား) ဒုံးဒီလမ်းကတက်ခဲ့လို့ မင်းတို့ ဒီလမ်း
လိုက်ရစ်ပါလို့ ပြောတဲ့စကား (မှန်ပါဘုရား)။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ကိုယ်တော်ကြီးနှစ်ပါးက ကရာဏာ
ရှုံးထားပြီးသကာလ ရုရှုတင်းတင်းလုပ်စမ်းပါတဲ့၊ ဒီလိုကျင့်
လို့ ဒီလိုစိတ်ပေါ်မှာ မစွဲလန်းလို့ပြီးငွေ့ပြီး မစွဲလန်းတော့ပါဘူး
ဆိုလို့ရှင်ဒီဘဝမှာ ဒီခဏာမှာနိဗ္ဗာန်ရမယ်လို့ ပောကာထားတယ်
(မှန်ပါဘုရား)။

“ဒီတွေနဲ့ နိယျတော့ လောကော့၊ ဒီတွေသာပရိကသာတိ”
လောကော့ = လောကကို၊ ဒီတွေနဲ့ = ဒီတိက၊ နိယျတော့ =
ဆောင်ယူ၏၊ ဒီတိဆောင်နေတာ၊ ဟိုဘုံးရောက်သွား ဒီဘုံး
ရောက်သွားဆိုတာ ဘာတွေပါလိမ့် (ဒီတိဆောင်တာပါဘုရား)

“ဒီတွေသာပရိကသာတိ” သူပဲတဲ့ ဟိုဆောင်ဒီဆောင်နဲ့
ကြံးစည်ပြီးသကာလ သူလုပ်နေတာ၊ သူကို မနိုင်ကြတာနဲ့ဒကာ၊

ဒကာမတို့၊ ခင်ဗျားတို့၊ ပိုဘုံရောက်၊ ဒီဘုံရောက်ရောက်နေတာ
(မှန်ပါ) နတ်ပြည်ရောက်သွားတယ်ဆိုတာလည်း ဒီစိတ်ကဗိုလိုက်
တာ(မှန်ပါ) ငရဲရောက်သွားတယ်ဆိုတာကော ... (ဒီစိတ်ကဗိုလိုက်
တာပါဘုရား) အကုသိုလ်စိတ်ကဗိုလိုက်တယ် (မှန်ပါဘုရား)
သဘောကျြော်လား (ကျေပါြီဘုရား)။

အကုသိုလ်စိတ်ကနော်း တစ်ခါတစ်လေ တိရှိဘန်ခင်
တော့တိရှိဘန်ဖြစ်သွားတာတွေလည်း ဘယ်သူက ဆောင်သွား
တာတုံး (စိတ်ကဆောင်သွားတာပါဘုရား)။ ဒီစိတ်ဟာ နို့ကို
သွှေ့ဘန်အမျိုးမျိုး အရှက်တကွေအကျိုးနည်းလုပ်နေတဲ့စိတ်ပ (မှန်
ပါ)။ ဒါဖြင့် ဒီစိတ်ပေါင်းထိုက် မပေါင်းထိုက် (မပေါင်းထိုက်
ပါဘုရား)။ ဒီစိတ်သည်ကားလို့ဆိုရင် နို့အပေါ်မှာ ကိုယ့်စိတ်
ကိုယ်မနိုင်တာ ဆိုလိုတယ်... (မှန်ပါ)။

ဒါကြောင့် "စိတ်တွေကရက်စိတ္တာ" ဘုရားကဆန်းကျယ့်အောင်
လုပ်လိုက်တတ်သောကြောင့် စိတ်တွေရှင်းပြီးလား (ရှင်းပါြီ
ဘုရား)။ စိတ်များလုပ်လိုက်ပြီဆိုမဖြင့် ဟိုကြည့်သမဲ်ပင်ကြီး
ဟာနတ်တိုကြီး ခါးတိုင်းလည်းရှိတာပါ၊ စိတ်ကလုပ်လိုက်တဲ့
အခါကျမှ သူရကြီးဖြစ်ပြီမှ တစ်ခါတလေတက်ပြီး သေတာများ
ရှိသေးတယ်... (မှန်ပါ) ဘယ်သူသတ်လိုက်တာလည်း (စိတ်ပါ
ဘုရား) ကိုယ့်စိတ်ကကို လုပ်ပြီးသတ်တာ... (မှန်ပါ) တစ်ခါ
ကိုယ့်စိတ် ကိုယ်မနိုင်တာနဲ့ ကြီးစွဲချသော.. (မှန်ပါ) ကံက

ကြီးဆွဲချေတာလား... (စိန့်ကကြီးဆွဲချေတာပါဘရား)။

က...ဒါဖြင့် ဒကာ,ဒကာမတိ. စိတ်ဟာဖြင့် ကျူပ်တိ.ကို
နှိပ်စက်နေတာ မပေါ်သေးဘူးလား (ပေါ်ပါ၍ပြီဘရား)။ စိတ်
ဘယ်လောက်နှိပ်စက်တယ် မနှိပ်စက်တယ်ဆိုတော့ မယုံရင်
စဉ်းစားကြည့်ပါ။ အပ်ကလေးနဲ့ တိုးမိတာကို မြွှေ့ဖျေးကိုက်
တယ်ဆိုရင် ချက်ချင်းတက်တယ်.. (မှန်ပါ) ဒါဘယ်နဲ့ကြောင့်
ဆိုမလဲ... (စိတ်ကြောင့်ပါဘရား) အပ်ကလေးခြစ်မိတာ မင်း
ကိုမြွှေ့ဖျေးကိုက်တယ်လို့သာပြာကြည့်၊ ဟိုပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အတော်
ကုပ္ပါရမယ်... (မှန်ပါ)။

အခိုတော့အပ်နာလား၊ စိတ်နာလား ... မေးကြည့် (စိတ်နာ
ပါဘရား) ဒါဖြင့် စိတ်ကြောက်စရာ ကောင်းတယ်... (မှန်ပါ)
ရှင်းပြေလား... (ရှင်းပါ၍ပြီဘရား)။ ဒါဖြင့် ဒီစိတ်သည် ကျူပ်တိ.
ကို သုံးဆယ့်တစ်ဘုံမှာ သဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုး၊ ခြေအမျိုးမျိုး၊ နား
ရွက်အမျိုးမျိုး၊ ရှိကားရှိထောင် အမျိုးမျိုး၊ လှပ်တာဘယ်သူ
တဲ့ ... (စိတ်ပါဘရား)။ ကျူပ်တိ.ကို အရှက်ခွဲပြီး သေခြင်းဆိုး
အသေခိုင်းတာ ဘူယ်သူတဲ့ ... (စိတ်ပါဘရား)။ သူ.ကို ပေါင်း
သင်းလို့ တော်မတော် ... (မတော်ပါဘရား) စိတ်ကိုပြီးငွေ့ပါ
တော့ဆိုတာအထူးပြောစရာလိုသေးသလား... (မလိုပါဘရား)။

စိတ်ကို ရှုကြပါစို့. (မှန်ပါဘရား) ရှုကြပါစို့.ဆိုတော့ ရှု
စရာဆယ့်လေးခုကို စာရာဘုန်းကြီးကချောင်းပြီး ဖမ်းပါ။ သမာဓိ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း ၄၄၇

တည်းဟူသော ခြုံထဲမှာ ဉာဏ်တည်းဟူသော ကျားအောင်းပြီး
သကာလပေါ်ရာလိုက်ပြီး ရူစမ်းပါ၊ ဘာမှ မရှိလို့ရှိရင် ထွက်
လေ...အားထုတ်တဲ့စိတ်ဝင်လေအားထုတ်တဲ့စိတ် ကိုရူပေး
ပါ၊ မသင်ဘူးလား (သင်ပါတယ်ဘုရား)။

အဖြင့်အညွှန်သည်လာရင်(အဖြင့်အညွှန်သည်ရှုရပါမယ်)အတွင်း
အညွှန်သည်လာရင် (အတွင်းအညွှန်သည်ရှုရပါမယ်) ရူလိုက်တဲ့
အခါကျတော့ကိုတဲ့ စိတ်ဟာနှစ်ခုနဲ့၊ အသက်ရှင်သလား၊ တစ်
ခုနဲ့အသက်ရှင်သလား ... (တစ်ခုနဲ့ရှင်ပါတယ်ဘုရား)

စိတ်တစ်ခုပျက်သွားတဲ့အသေကို နောက်အသစ်ပေါ်တဲ့
ဉာဏ်စိတ်နဲ့ ရူပေး(မှန်ပါ) ဒီတော့ အသေကို အရှင်နဲ့ရှာ၊ ပေါ်
ပြီလား ... (ပေါ်ပါပြီဘုရား) အသေကို အရှင်နဲ့ရူလိုက်တယ်
ဆိုတော့ ဟင် ... ဘယ်သူ့အသေပါလိမ့်မတဲ့... လို့မေးတော့
ဘယ်နဲ့ပြောမလဲ၊ ကိုယ့်အသေ (မှန်ပါ)။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ဘယ်သူ့အသေတဲ့... (ကိုယ့်အသေ
ပါဘုရား) ဒီစိတ်နဲ့ အသက်ရှင်နေတာကိုး၊ ဒီစိတ်သေသွား
တယ်ဆိုတော့ကိုယ်အသေမဖြစ်ဘူးလား... (ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား)။
ကိုယ့်အသေကို ကိုယ်က ကံမကုန်သေးလို့ ရှင်တဲ့စိတ်နဲ့ပြန်ရှု..
(မှန်ပါ) သဘောကျပြီလား ... (ကျပါပြီဘုရား)။ အသေကို
အရှင်နဲ့ရှာ... (မှန်ပါ) သဘောပါပြီလား... (ပါ၊ ပါပြီဘုရား)
ဘယ်လိုရှုကြမယ်... (အသေကို အရှင်နဲ့ပြန်ရှုရပါမယ်ဘုရား)။

အကိစ္စ္တ္တသမာယုတ္တာ၊ သဘောကျပြီလား... (ကျပါပြီ)
အသက်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တစ်ခုတည်းနဲ့ အသက်ရှင်နေ၏။
(မှန်ပါ) စိတ်တစ်ခုတည်းနဲ့ အသက်ရှင်တယ်တဲ့... (မှန်ပါ)
ဒီစိတ်ချုပ်သွားရင် ဒီလူတစ်ယောက်သေတာပဲ၊ သဘောကျပြီ
လား... (ကျပါပြီဘုရား)။

နောက်စိတ်မလာရင် ဘယ်နဲ့တုံး (သေတာပါပါဘုရား)
သူသန်ပို့ရုပ်။ အခုဘယ်နဲ့ကြောင့် သူသန်ကို မဖို့ရသေးပါ
လိမ့်မတုံး မေးရင်ဘယ်နဲ့ပြောမလဲ... (နောက်စိတ်နဲ့ အသက်
ရှင် နေလိပါဘုရား) အသေကို ဘာနဲ့ကြည့်မလဲ... (အရှင်နဲ့
ကြည့်ရပါပေါ်ဘုရား) အသေကို အရှင်နဲ့ရှုဆိုတာ ဝိပဿနာ
စခန်းလို့မှတ်လိုက် (မှန်ပါ) အသေကို အရှင်နဲ့ရှုဆိုတာ (ဝိပ
ဿနာစခန်းပါဘုရား) ဝိပဿနာဆိုတာ ဘာပါလိမ့်မတုံးဆိုတော့
ငင်ဗျားတို့ရှုတာကို ဝိပဿနာလို့မှတ်နေတယ်၊ အခု သေသေ
ချာချာ ခရေစွေတွင်းကျ စစ်လိုက်တော့မှ ကိုယ့်အသေကို အရှင်
ကနေကြည့်တာ၊ သဘောကျပြီလား (ကျပါပြီဘုရား)။

ကြည့်ဖန်များလာတော့ ဆရာဘုန်းကြီးကလ နည်းပေး
ထားတယ်၊ ကိုယ့်အသေကိုကြည့်တာ ... ဆိုတော့သေတာတွေ
က မများပေဘူးလား (များပါတယ်ဘုရား) များလာတော့
မှန်းမလား၊ မမှန်းဘူးလား (မှန်းပါတယ်ဘုရား)။

ဒါအခုတော့ မကြည့်တော့ မမှန်းသေးဘူး (မှန်ပါ) ကြည့်

ဖန်များလာတော့ အသုအသေ အတွေ့ကများလာတယ်၊ များ
လာတော့ ဘယ်နဲ့ဆိုမလဲ... (မှန်းပါတယ်ဘုရား)၊ မှန်းလာ
တော့ကိုတဲ့ မှန်းအောင်ကြည့်လိုရင် နောက်ဒီအသေမျိုး၊ ဒီလို
ဆုတောင်းလိုရှိရင် ဒီစိတ်တွေဒီလိုသေနောင်းမှာဆိုတော့ ဒီတ်...
ဆိုတဲ့ (ဝိညာဏာက္ခန္ဓာ)ကိုလိုချင်သေးရဲ့လား (မလိုချင်ပါဘုရား)
အ... မလိုချင်အောင် ကျင့်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ...လဲ၊ မှန်းအောင်
ကျင့်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဓမ္မာနဓမ္မပဋိပတ္တိပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပြီး... (မှန်
ပါ)။

လူမာယဓမ္မာနဓမ္မပဋိပတ္တိဆိုတာပေါ်ပြီးလား (ပေါ်ပါပြီ
ဘုရား) စိတ်ကိုမလိုချင်အောင် မှန်းအောင်ကြည့်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
ဟာဘာတုံး ... (ဓမ္မာနဓမ္မပဋိပတ္တိပုဂ္ဂိုလ်ပါဘုရား)။ ကဲခီတွင်
တော်ကြေား။

မိုး(၁၁) ၈၁ (၃၃၆)

ဝိပဿနာရှူ့ဗုဒ္ဓားနည်း

(၁၁.၁၁.၆၁) နေ့ဟောတော်မူသော အလုပ်ပေး
တရားတော်

ဒကာ၊ ဒကာမတွေ သိကြားမင်းအကြောင်း မဟောခင်
ဝိပဿနာရှု့နည်းကို ရှေးဦးစွာ ပြောမယ်-ဝိပဿနာရှု့နည်းက
ရှင်သာရိပုတ္တရာက ဟောထားတယ်။

ကာယမိမဲ့ သမ္မသထာ၊ ပရီဇာနာထာ၊ ပုန့်ပျော်း။

ကာယေသဘာဝဲ၊ ဝိဒီတွာန၊ ခုက္ခသုအန္တာရိသာထာ။

ဤကုသို့ဟောထားတော်ဒကာ၊ ဒကာမတွေသည်ဘုရား
ရှေ့မှာ ဖြစ်စေ၊ ကိုယ့်အိပ်ရာထဲမှာ ဖြစ်စေထိုင်ပြီး သကာလ
ဓိမ်းမဖြင့် ခူးတုပါ၊ ယောကျိုးမဖြင့် တင်ပျဉ်ချေပြီး သကာလ
ထိုင်ချင်သလိုထိုင်၊ အိပ်ချင်သလိုအိပ် ကိစ္စမရှိပါဘူးတဲ့။

သို့သော အသက်မှန်မှန်ရှုပြီး သကာလ လေလေးတွေကို
တာလသိလို့၊ လေလေးဝင်တာလည်း သိလို့ ဒီလိုချည်းသိပြီး
သကာလ နေရာမှ ပထမရှေးဦးစွာတော့ဖြင့် ထွက်တာသိ ဝင်
တာသိပဲလုပ်နေပါ၊ ဒီထက်မှ ဟိုနေရာက အောင့်သလိုလို လာ
လိုရှိရင် ထွက်တာသိဝင်တာသိဖြုတ်လိုက်ပါ။

ထွက်တာသိ ဝင်တာသိ ဖြုတ်ပြီး အောင့်တဲ့ နေရာ
ကလေးကို ဥာဏ်က လှည့်လိုက်၊ နိုင်ကမအောင့်ဘူး၊ ခုမှ ဒီနေ့

ရာလေးက အောင့်လာတယ်၊ အဲဒီ ဖောက်ပြန်တဲ့ နေရာကလေး
ကြည့်လိုက်ပြီဆိုမှဖြင့် ဖောက်ပြန်တာကလေးက ပျက်စီးသွား
တယ်။

ခြေသလုံးကအောင့်ရင်ခြေသလုံးပေါင်ကအောင့်ရင်ပေါင်၊
ခါးကအောင့်ရင်ခါး၊ နောက်ကျောက အောင့်လို့ရှိရင်လည်း
အောင့်တဲ့နေရာကလေးဉာဏ်လှည့်လိုက်ပါ။

အဒါကလေးဘာပါ လိမ့်မလဲဆိုတော့ပင်ကိုသဘောမှဖောက်
ပြန်လာတာ၊ အဲဒီဖောက်ပြန်တဲ့နေရာကလေးကို ဉာဏ်ထည့်
လိုက်ပြီဆိုမှဖြင့် ဉာဏ်ပေါ်နေတဲ့အတွက် သတ္တဝါသန္တာန်မှာ
အောင့်တဲ့စိတ်ကလေးကချုပ်သွားပြီးဉာဏ်စိတ်ကလေးကပေါ်နေ
တယ်၏ဉာဏ်စိတ်ကလေးပေါ်နေတော့အောင့်တာလေးကဖောက်
ပြန်ပြီးသကာလ ပျက်စီးသွားတာတွေ့ပါ လိမ့်မယ်။

ဤကဲ့သို့၊ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးသွားတာတွေတွေ့တဲ့ အခါ
ကျတော့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီး နိုက်ကြည့်နေလို့ ဖောက်ပြန်ပျက်စီး
တာတွေ့တာလို့ မှတ်လိုက်ပါနော် (မှန်လှပါဘုရား)။

အဲဒီတော့ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးတာက အနိစ္စ၊ ခုက္ခာသစ္စာ
အနိစ္စဆိုလည်းဟုတ်တာပဲ၊ ခုက္ခာသစ္စာဆိုလည်းဟုတ်တာပဲ၊
သော် ဒါက ခုက္ခာသစ္စာဖောက်ပြန်ပျက်စီးပြီလို့ သိနေတာ
ကလေးက လောက်မရှုသစ္စာ၊ ဒါဒီနေရာကလေးက အောင့်တာ
ကလေးက ပျောက်သွားလို့ ဟိုနေရာက အောင့်တာပေါ်လာ

တယ်၊ ဟိုစိတ်ကလေးစားချင်တဲ့ စိတ်ကလေးပေါ်လာတယ်၊ အဲ
တာကိုလည်းစားချင်တဲ့ စိတ်ကလေးကိုလည်း ရှိမရှိကြည့်ပေးပါ၊
ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါကျလို့ရှိရင်ဖြင့် ကြည့်တဲ့ ဥာဏ်ပေါ်လာလို့
ရှိရင်ဖြင့် သတ္တဝါသန္တာန် နှစ်စိတ် မပေါ်ကောင်းတဲ့ အတွက်
စားချင်တဲ့ စိတ်ကလေးက ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတယ်၊ သူလဲ ခုမှ
ဖောက်ပြန်ပြန်ပျက်စီးသွားတာဘာသန္တာခေါ်ကြမလ (ခုက္ခသန္တပါ
ဘုရား)။

အင်း—ခုက္ခသန္တကို ဘုန်းကြီးတို့၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ က
သိလိုက်တော့ အသိခံရတာက ခုက္ခသန္တ၊ အသိဉာဏ်ကမဂ်
သန္တလို့အောက်မေ့ကြပါ၊ (မှန်လှပါဘုရား) ဒီလိုချည်းပစ္စာ
ကိုယ်ထဲလည်းလိုက်ပြီးသကာလနေတော့အသိခံတာဟာခုက္ခသန္တ^၁
အသိဉာဏ်က မဂ်သန္တလို့ဆိုတော့ ဧည့် ဆန္တကိုယ်ထဲမှာ
ခုက္ခသန္တရယ်... သိနေတဲ့ မဂ်သန္တရယ် ဤသန္တနှစ်ခုသာရှိပြီး
သုကာလနေတော့ သမှတ် သန္တဆိုတဲ့ လောဘချုပ်ပြိုမ်း ရပ်
သိမ်းပြီး သကာလနေတော့တယ်၊ ဒီလောဘချုပ်ပြိုမ်းနေတော့
လောဘ တဏ္ဍာ ချုပ်တော့ ဥပါဒ်မချုပ်ဘူးလား (ချုပ်ပါ
တယ်ဘုရား)။

ဥပါဒ်ချုပ်တော့ ကံချုပ်တယ်၊ ကံချုပ်တော့ အနာဂတ်
ဘဝလာလတဲ့ ပြစ်တဲ့ ပဋိသန္တနေမှာ၊ အိမ္မာ၊ သေမှုရော... (ချုပ်

ပါတယ်ဘုရား)။

ဧည့်... ဒါဘယ့်နယ်ကြောင့် ချုပ်ပါလိမ့်လဲလို့ မေး
လို့ရှိရင်ဖြင့် ဖောက်ပြန် ပျက်စီးတာဖြင်နေတဲ့ မဂ်က ချုပ်စေ
တာဆိုတာ သေချာပြီလား။ (သေချာပါတယ်ဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ဝိပဿနာရှုဆိုတာခန္ဓာ ကိုယ်
စောင့်ကြည့်တဲ့အလုပ်လို့မှတ်လိုက်စမ်းပါ။

ဒါကြောင့် “ကာမမိမံသမ္မသထ” လူမှုကာယ်၊ ဤခန္ဓာ
ကိုယ်ကြီးကို၊ သမ္မသထ၊ စောင့်ကြည့်ပြီး သုံးသပ်ပါလို့ အရှင်
သာရီပုဂ္ဂရာကမှာရှာတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို စောင့်ကြည့်
ပြီးသုံးသပ်စမ်းပါ။ ဆင်ခြင်စမ်းပါဆိုတော့ ဖြစ်ပျက်မဂ်မလာပေ
ဘူးလား (လာပါတယ်ဘုရား)။

ပျက်စီးသွားတာ ဖြစ်ပျက်၊ စောင့်ကြည့်တာ (မဂ်ပါ
ဘုရား) ဧည့် မဂ်ဆိုတာက ဒကာ၊ ဒကာမတို့ စောင့်ကြည့်မှ
ရတယ်လို့ မှတ်လိုက်စမ်းပါ။

စောင့်မကြည့်ရင် (မရပါဘုရား) ရှာမှင်လည်း မရဘူး၊
စောင့်ကြည့်ရင်တော့ (ရပါတယ်ဘုရား) တော့ ထက ကျားတွေ
အကပြီးတော့ မသန်ပါဘူးတဲ့ အဖမ်းတော့ မြန်သလိမ့်လိန္ဒပြော
က စောင့်ဖမ်းပါလို့လဲ သေသေချာချာဟောထားတယ် (မှန်လှ
ပါဘုရား)။

ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့အကာ ဒကာမက အိမ်ရောက်ရှိလို့ ရှိရင် ဘုန်းကြီးပြောတဲ့ အတိုင်းလုပ်ကြစ်းပါ၊ ခန္ဓာကိုယ်စောင့်ကြည့်နေ၊ ဘာနဲ့စောင့်ရမလဲဆိုတော့ ရှူမှုလေးမှန်မှန်ရှာ၊ ရှိက်မှုမှန်မှန်ရှိက် ရှိက်ရာကမာအထူးတရားလေးပေါ်လာလို့ရှိရင် သွော် ... ဒါ ဝိပရိနာမလက္ခဏာခုက္ခသွာပါလားလို့ စောင့်ကြည့်လိုက် (မှန်လှပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဝိပရိနာ မလက္ခဏာခုက္ခသွာပါလာ ခုက္ခသွာ၊ စောင့်ကြည့်တာကလေးက မဂ္ဂသွာပါဘုရား၊ သေတာက သမှုဒယသွာ၊ နောက်ခန္ဓာမလာတာ က နိရောဓိတော့ သွော် .. ခို့သွာ အလုပ်လုပ်နေပါကလားဆိုတာ ပေါ်မလာဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်ဘုရား)။

ဝိပသုနာအလုပ်ဆိုတာ ဘာပါလိမ့်... (စောင့်ကြည့်တဲ့ အလုပ်ပါဘုရား) စောင့်ကြည့်တဲ့အလုပ်ဆိုတော့ တပည့်တော်တို့ဖြင့် မလုပ်တတ်သေးပါဘူးဘုရား ဆိုရင်စောင့်မကြည့်တတ်လို့သာ မှတ်ပေတော့ (မှန်လှပါဘုရား)။

စောင့်ကြည့်တော့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ဟိုနေရာကပြု၊ ဒီနေရာကပြု၊ ဟိုနေရာကပြုလိုက်နဲ့၊ ဒီနေရာကပြုလိုက်နဲ့ ပြတဲ့ နေရာကိုပဲစောင့်ကြည့်နေတဲ့အခါကျလို့ရှိရင် ပြတာကခုက္ခသွာ သိတာကမဂ္ဂသွာ၊ သေတာက (သမှုဒယသွာပါဘုရား)။

နောက် ခန္ဓာ မလာတာက - (နိရောဓိ သွာပါ ဘုရား)

နိရောဓသစ္စာဆိုတော့ ပြေား ... တို့တစ်တွေ သစ္စာလေးပါး အလုပ်လုပ်နေပါကလား ဆိုတာ မပေါ်ဘူးလား (ပေါ်ပါတယ်ဘူး)။

ဒကာကြွယ်ရေး ... ဒကာကြွယ်တို့လုပ်တော့လည်းစောင့်ကြည့်ရတယ်မဟုတ်လား (မှန်ပါဘူး) လိုက်ဖမ်းရင် မိပါမလား (မမိပါဘူး)။

အေး ... ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ စောင့်ကြည့်လို့ရှိရင် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ပင်ကိုယ်အနာခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုး (မှန်လှပါဘူး)။

အနာတွေပဲ မပြရပေါ်လားလား (ပြပါတယ်ဘူး) အနာခန္ဓာကိုယ်ကြီးမို့အနာခန္ဓာတွေပြတော့ ဒီအနာခန္ဓာတွေကလည်း ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်၊ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်၊ ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်နဲ့ ပြနေတော့ ပြေား ... ဒီဥစ္စာ ဖြစ်ပျက်က ခုက္ခသစ္စာ၊ သိတာက မရှုသစ္စာ ပါလားဆိုတာ အခါအချိန်မှာ ဉာဏ်ထံမှာ ပေါ်လာတယ်... (မှန်လှပါဘူး)

ထိုကဲ့သို့ပေါ်လာတဲ့ အခါကျလို့ရှိရင်ဖြင့် ကိုလေသာကြားမညှပ်လို့ရှိရင် ဖြစ်ပျက်နဲ့ မဂ်နဲ့ကြားထံမှာ ကိုလေသာကြား မခြားလို့ရှိရင် ခန့်စ်ရက်နဲ့ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရပါတယ် ... (မှန်လှပါဘူး) ဖြစ်ပျက်နဲ့ မဂ်နဲ့ကြားထံမှာ ကိုလေသာမျိုးရင် (ခန့်စ်ရက်နဲ့ရနိုင်ပါတယ်ဘူး) ဒကာကြွယ် မမြန်လား

၄၄၆

မိုးကုတ်စိပသုနာအခြေခံ။

(မြန်ပါတယ်ဘုရား)။

ဘုန်းကြီးကဟောတာလား၊ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်
ကြီးကဟောတာလားလို့ဆိုတော့ သတိပွဲနှစ်ပါဌ္ဇာတော်မှာ သေ
သေချာချာရှိလေသောကြောင့် ဒကာ၊ ဒကာမတွေ စောင့်ကြည့်
တဲ့ အလုပ်မလုပ်ခဲ့သောကြောင့် သံသရာရည်ရပါတယ်ဆိုတာ
သဘောကျိုးလား (ကျပါတယ်ဘုရား)။

ဧည့်...ဒါဖြင့် စိပသုနာဆိုတာ အားစိုက်ရှုရတာလား၊
စောင့်စားပြီး ရှုရတာလား၊ (စောင့်စားပြီး ရှုရပါတယ် ဘုရား)
သေသေချာချာ ပြောနေပါတယ်၊ ဒကာ၊ ဒကာမ တို့ (မှန်ပါ
ဘုရား) လေးလေးစားစားနဲ့မှတ်စမ်းပါ (မှန်ပါဘုရား)။

လေးလေးစားစားနဲ့ မှတ်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ စောင့်
ကြည့်တဲ့အလုပ်တွေက ဓနာကိုယ်ထဲမှာ ဘာမှ ကြည့်စရာမရှိလို့
ရှိရင်ဖြင့် ဧည့် ... လေကလေးထုတ်တဲ့ စိတ်ကလေးလည်း
ထုတ်ပြီး ပျက်တာဝံ ... (မှန်လှပါဘုရား)။

လေကလေးပြန်သွင်းတဲ့ စိတ်ရော (သွင်းပြီး ပျက်ပါတယ်
ဘုရား) အဲဒါကလေးဘယ်ကမှ မရှိတော့ဘူးဆိုရင် သူ့ပြန်
ထိုင်လိုက် - (မှန်လှပါဘုရား) သဘောကျိုးလား... (ကျပါတယ်
ဘုရား)။

သူ့ပြန်ရင်းမတ္တနဲ့ပဲ ဟို နေရာကယား သလို ဒီနေရာကဲ့

အောင့်သလို၊ ဒီနေရာက ကောင်းသလိုလို လာပြန်လိုရှိရင်သူ။
ဖြုတ်ပစ်လိုက်... ခုနကယားနေတဲ့နေရာ၊ အောင့်တဲ့နေရာတွေ
လျည်လည်ပြီး ခြော်... ဒါတွေ ခုက္ခသစ္စာပါလား၊ ဒါတွေ ခုက္ခ
သစ္စာ၊ ဒါတွေခုက္ခသစ္စာပါလားလို့ ရှုပါ ... (မှန်လှပါဘုရား)။

ကောင်းတဲ့ စိတ်ကလေးလဲ ဖြစ်ပြီးပျက်တော့ ခုက္ခရောက်
တာပ (မှန်လှပါဘုရား) ဆိုတဲ့ စိတ်ကလေးလဲ ဖြစ်ပြီး ပျက်
တော့ ... (ခုက္ခရောက်တာပါပါဘုရား)။ အလယ်အလတ် စိတ်
ကလေးလည်း ဖြစ်ပြီးပျက်တာ (ခုက္ခရောက်တာပါပါဘုရား)။

အဲဒီခုက္ခသစ္စာတွေချည်းပဲ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ဖြစ်ပျက်က
ခုက္ခသစ္စာ၊ သိတာက မရှုသစ္စာလို့၊ ဒကာ ဒကာမတွေ ကြီးဗား
နေကြမယ်ဆိုလိုရှိရင် ကြာတော့ ခုက္ခသစ္စာတွေတာကို ဘုရား
က-

“သံမိတ္တာနပ္ပါဒါနက္ခနာပိခုက္ခ” လို့ ဟောသော
ကြောင့် ဓန္တာငါးပါးစလုံးပြတဲ့ ဥစ္စာတွေ အနိစ္စလဲ မပြ၊ ခုက္ခလဲ
မပြ၊ အနတ္တလဲ မပြ၊ အသုဘာလည်းမပြပနဲ့၊ ဒကာကြွယ်၊ ဒကာ
သစ်တို့ ခုက္ခသစ္စာပြတယ် (မှန်လှပါဘုရား)။

အဲဒီကဲ့သို့ပြောပြီးဆိုမှုဖြင့် ခြော်... လူဘဝရတာခုက္ခ
သစ္စာရတာကိုးလို့ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်ကြီး သိမလာပေဘူးလား၊
(သိလာပါတယ်ဘုရား) လူဘဝရတာ ဘာရတာပါလိမ့် (ခုက္ခ^၁
သစ္စာကြီးရတာပါဘုရား) ခုက္ခသစ္စာကြီးရတယ်ဆိုတာ မသေချာ

ဘူးလား (သေချာပါတယ်ဘူရား)။

အဲဒီကဲ့သို့ ခုက္ခသစ္စာကြီးရတာကို ပိုင်ပိုင်နိုင်သိနေတော့တယ် တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဟိုကယား၊ ဒီကနာ၊ ဒီကအောင်၊ ဟိုကကိုက်၊ ဒီကခဲ့ ဟိုကတစ်မျိုးတစ်ဖုံပေါ်၊ ပေါ်လာတာဟူသရွှေ၊ ပျောက်တာပတွေ၊ ရတာ စောင့်ကြည့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မတွေ၊ ရဘူးလား (တွေ့ရပါတယ်ဘူရား)။

ဒါဖြင့် ပိပသာအလုပ်ဆိုတာ ဘယ်လိုလုပ်ရမှာပါလိမ့်လဲလို့၊ မေးရင် ဘယ့်နယ်ဖြေကြမလ .... (စောင့်ကြည့်ရပါတယ်ဘူရား) စောင့်ကြည့်တာပတဲ့၊ အကြည့်ခံရတာက ခုက္ခသစ္စာ၊ ကြည့်ဉာဏ်က မဂ္ဂသစ္စာ၊ အကြည့်ခံရတာက (ခုက္ခသစ္စာပါဘူရား) ကြည့်ဉာဏ်က (မဂ္ဂသစ္စာပါဘူရား) မဂ္ဂသစ္စာ ဆိုတော့ ပြေား ... မဂ္ဂဟာ ခုံထောင်းအလုပ်လား၊ စောင့်ကြည့်တဲ့ဉာဏ်အလုပ်လား (စောင့်ကြည့်တဲ့ဉာဏ်အလုပ်ပါဘူရား)။

စောင့်ကြည့်တဲ့ ဉာဏ်အလုပ်လို့၊ ဒကာ ဒကာမ တွေက အသိကြီး သိလာပြီဆိုမှဖြင့် ပြေား ... ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာ သုခကြားမည် ခုက္ခသစ္စာတရစပါလားဆိုတာပေါ်ပါလိမ့်မယ်။

ထိုကဲ့သို့ပေါ်လာတဲ့အခါကျတော့မှ ပြေား... ခုက္ခသစ္စာကြီးပါလား သုခဆိုတာဘာမှ မပေါ်လာပါလားဆိုတော့ ခုက္ခတွေမြင်ပြီး ပြီးငွေ့လာပါလိမ့်မယ် (မှန်လှုပါဘူရား) ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက်မြင်တာသည် ယထာဘူတော် (မှန်လှုပါဘူရား) ဖြစ်

ပျက် ခုက္ခသစ္စာကြီး မှန်းလာတာသည် (နိမိန္ဒာဏ်ပါဘုရား)။

ကြာတော့ ဉာဏ်က ထက်ထက်၊ ထက်ယက်၊ ဦးကြည့်
ပါများလာတော့ ဘုန်းကြီးတို့၊ ဒကာ၊ ဒကာမတွေရှိတဲ့ ဒီ ခုက္ခ^၁
ကြီးနှင့် မနေချင်ပါဘူးဆိုတာ၊ မနေချင်တဲ့ဉာဏ်မလာပေဘူး
လား၊ လာပါတယ်ဘုရား။

မနေချင်တဲ့ ဉာဏ်လာတဲ့အခါကျတော့ ခုနကခုက္ခတွေ
အကုန်ပျောက်သွားပါလိမ့်မယ်— (မှန်လှပါဘုရား) မနေချင်တဲ့
ဉာဏ်လာတော့ ဘာတွေပျောက်သလ၊ (ခုက္ခသစ္စာတွေပျောက်
ပါတယ်ဘုရား)ဒါဖြင့် ခုက္ခပျောက်၍ ခုက္ခဆုံးတာက နိရောင်
ဆစ္စာ၊ ခုက္ခအဆုံးသိတာက (မဂ္ဂသစ္စာပါဘုရား)။

မဂ္ဂသစ္စာဆိုတော့မဂ်စစ်ပေါ်လာလိမ့်မယ်(မှန်ပါဘုရား)
ခုက္ခပျောက်ရင်မဂ်စစ်ပေါ်လာလိမ့်မယ်၊ ခုက္ခတွေရင်ဝိပသုန်း
မဂ်ပေါ်လိမ့်မယ်၊ (မှန်လှပါဘုရား) ခုက္ခတွေရင် (ဝိပသုန်း
မဂ်ပေါ်လိမ့်မယ်ဘုရား)။

ခုက္ခတွေမရှိဘူးဘုရား၊ ရွှေဗာကိုမရှိဘူးဘုရား ဆိုရင်ဖြင့်
ဘာပေါ်လာမလ—(မဂ်စစ်ပေါ်လာလိမ့်မယ်ဘုရား)မဂ်စစ်ပေါ်
လာလို့ခုက္ခ မရှိတာက နိရောဓာတ္ထာ (မှန်လှပါဘုရား) မဂ်စ
ပေါ်လာလို့ ခုက္ခမရှိတာက နိရောဓာတ္ထာ (မှန်လှပါ ဘုရား
မရှိမှန်းသိတာက (မဂ္ဂသစ္စာပါဘုရား)။

အဲဒီကျအောင် စောင့်ကြည့်ရင်းမတ္ထာနဲ့ ဆုံးသွားအောင် လိုက်လိုက်လိုရှင်ဖြင့် “ခုက္ခသုတ္ထကရိသာထ” ခုက္ခသုခုက္ခ၏၊ အဆုံးကိုကရိသာထ၊ မဂ်ဉာဏ်ကမျက်မောက်ပြုပါမဲ့လတ္ထံလိုရှင် သာရိပုတ္ထရာကလဲဟော၊ ဘုရားကလဲဟောသည် ဖြစ်လေသော ကြောင့်ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ ယနေ့ကစြိုး စောင့်ကြည့်တဲ့အလုပ်လုပ်စမ်းပါ။

ဖြစ်ပျက်တွေလာသရွှေ့ကို စောင့်သာ ကြည့်ပါလို့၊ သတိ ပေးလိုက်တယ်၊ (မှန်လှပါဘုရား) ဖြစ်ပျက်တွေလာသရွှေ့ကို (စောင့်သာကြည့်ပါတယ်ဘုရား) စောင့်ကြည့်ပါ ဒီပြင်ဘာမှ မလုပ်ပါနဲ့ စောင့်ကြည့်တော့ ကြာတော့ ဖြစ်ပျက်တွေ ဒကာ ကြွယ်တို့ ဦးလှူဘူးတို့ စီပိလာလိမ့်မယ်။ (မှန်လှပါဘုရား)။

စီပိလာပြီ ဆိုမှုဖြင့် စိတ် ပေမယ့်မပျင်းနဲ့၊ အောင် -- အသေတယ်များပါကလား၊ အောင်-- ခုက္ခတွေတယ်များပါလား လို့၊ ဘယ်လောက်ပများများ ကိုယ်က ခုက္ခများတယ်လို့သာ မြင်အောင်ကြည့်နေ (မှန်လှပါဘုရား) ကြာတော့ အောင် - ဖြစ် လာတာကလည်း ခုက္ခ၊ ပျက်သွားတာကလည်း ခုက္ခ၊ အဲဒီ ကဲ သို့၊ ခုက္ခက အဖြစ်လဲ မသာယာ၊ အပျက်လဲ မသာယာ၊ အဖြစ် ရော (မသာယာပါဘုရား)။ အပျက်ရော (မသာယာပါ ဘုရား)။

မသာယာပါဘူးတဲ့၊ ထိုကဲ့သို့၊ မသာယာတဲ့အခါ ကျတော့

ဖြစ်ပျက်ကိုသာယာတဲ့ တဏ္ဍာ ကလဲချုပ်ပါရော ဒီနိုလည်းချုပ်ရော၊ ဖြစ်ပျက်လဲချုပ်တာပဲ (မှန်လှပါဘုရား) ဖြစ်ပျက်လ ချုပ်သွားတာပဲဆိုတော့ဖြစ်ပျက် ချုပ်တာနိုဗ္ဗာန်၊ ချုပ်မှန်းသိတာ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖြစ်ပျက်ချုပ်တာက (နိုဗ္ဗာန်ပါဘုရား) ချုပ်မှန်းသိပြီး ဆိုတာက (မဂ်ဉာဏ်ပါဘုရား)။

ပေါ်—ဒါဖြင့်ဒကာကြွယ်တို့၊ ဒကာ၌းလူဘူးတို့၊ ဒကာ သစ်တို့၊ (နိုဗ္ဗာန်ဝေးသလား-နီးသလား) (နီးပါတယ်ဘုရား) နီး လျှက်နဲ့၊ မရောက်တာက ဘာကြောင့်ပါလိမ့်မလဲလို့၊ မေးတော့ စောင့်ကြည့်တဲ့အလုပ်လ မလုပ်ဘူး၊ (မှန်လှပါဘုရား) စောင့် ကြည့်တဲ့အလုပ်ကို (မလုပ်ပါဘုရား)။

ဖြစ်ပျက်တွေရှုရင်းမတ္ထနဲ့ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ပျက်ခုက္ခမှတစ်ပါး ဘာမှ မရှိဘူးလို့၊ လိုချင်စရာရချင်စရာဘာမှမရှိဘူးလို့ ဒီခန္ဓာကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချလို့ရှိရင်လည်းအဲဒါခုက္ခသွားအပိုင်းခြင်းသိတာပဲ (မှန်လှပါဘုရား)။

ထိုကဲ့သို့ ပိုင်းခြားသိလိုက်တဲ့အခါကျလို့ရှိရင်ခုက္ခတွေ ဒကာကြွယ် ဘာဖြစ်သွားသလဲ(ချုပ်သွားပါတယ်ဘုရား) ခုက္ခ တွေဆုံးသွားတယ်၊ (မှန်လှပါဘုရား)။

ခုက္ခဆုံးတာ ဘာခေါ်ကြမယ်— (နိုဗ္ဗာန်ပါဘုရား) ဆုံး ပေါ့လို့သိတာက (မဂ်ဉာဏ်ပါဘုရား)။

၆၇။ — ဒါဖြင့်ဘန်းကြီးတိ.ဒကာ ဒကာမတွေနိဗ္ဗာန်
သည်လျှို့ခန္ဓာအဆုံးမှာ ရှိတယ်ဆိုတာ ယနေ့တစ်ထောင်ချမှတ်ပို့
(မှန်ပါဘုရား)။

နိဗ္ဗာန်သည် အထက်မှာရှိသလား၊ အောက်မှာရှိသလား၊
ဘေးမှာရှိသလားလို့မေးရင် ဘယ်နှယ့်ဖြေကြမလဲ၊ (ခန္ဓာအဆုံး
မှာရှိပါတယ်ဘုရား)။

အ—ခန္ဓာဆိုတာဖြစ်ပျက်ပ—(မှန်လှပါဘုရား) အဲဒီဖြစ်
ပျက်အဆုံးမှာ နိဗ္ဗာန်ရှိတယ်ဆိုတာ ယနေ့ကစ္စီး ဘန်းကြီးတိ.
ဒကာ, ဒကာမတွေကြီးစားရှိရင်ဖြင့်တဲ့အပါယ်လေးပါးတံ့ခါးတွေ
တင်မဟုတ်ပါဘူး၊ ငရဲမီးငြိမ်း၍ ငရဲအိုးသိမ်းပါတယ်ဆိုတာကို
ကိုယ့်ဉာဏ်က မဂ်ဉာဏ်ကနေသိမ်းလိုက်တယ်လို့ဆုံးဖြတ်ချက်
ချလိုက်— (မှန်လှပါဘုရား)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

၄၅၃

ခီလွှာနပသေနကရူဗ္ဗားနည်း

အပြင်သည့်သည် (၅) ဓယာက်ဆိုတာ

ဒကာ, ဒကာမတိ, သွဲတိ, ဖြစ်နိုင်တဲ့ စိတ်တွေ ဘယ်နေရာ
တွေကဖြစ်နိုင်သလဆိုရင် မျက်စီ၊ နားနှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်
တိ, မှုဖြစ်နိုင်တယ် (မှန်ပါ)။

မျက်စီနဲ့ အဆင်းနဲ့ ဆုံးတဲ့ အခါမြင်စိတ်ပေါ်တယ်၊ (မှန်ပါ)
ဘုရား၊ နားနဲ့ အသံနဲ့ ဆုံးတဲ့ အခါ ကြားစိတ်ပေါ်တယ် (မှန်ပါ)
နှာခေါင်းနဲ့ အနံနဲ့ ဆုံးတဲ့ အခါ နံစိတ်မွေးစိတ်ပေါ်တယ် (မှန်ပါ)။

လျှာနဲ့ အရသာနဲ့ ဆုံးတဲ့ အခါ စားစိတ်ပေါ်တယ်၊ (မှန်ပါ)
ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ တွေ့ထိစရာနဲ့ ဆုံးရင်တွေ့ထိစိတ် ယားနာကောင်း
စိတ်ပေါ်တယ် (မှန်ပါဘုရား)။

ဒီ(၅)မျိုးဟာ တစ်ခါတစ်ရုံမှုအကြောင်း တိုက်ဆိုင်မှပေါ်
လာတတ်ကြတာဆိုတော့ တစ်ခါတစ်ရုံမှ ပေါ်လာတတ်တဲ့ နည်း
သည်လို့မှတ်ပါ၊ ဒါကြောင့် ညည်သည်စိတ် (၅)မျိုးလို့ ခေါ်တယ်
(မှန်ပါ)။

ဒီ ညည်သည်တွေကဝမ်းတွင်မှ ပေါ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်
ပေါ်အပြင်ဘက်မှာပေါ်ကြကာ (မှန်ပါ)ဒါကြောင့် “အပြင်သည်
သည်စိတ် (၅)မျိုးလို့ ခေါ်တယ် (မှန်ပါဘုရား) မျက်စီ၊ နား၊ နှာ

ခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်တို့မှာ ပေါ်တာဆိုတော့ အပြင်ဘက်ပေါ့
(မှန်ပါဘုရား)အပြင်စည်သည် (၅)ယောက်ဆိုပါတော့။ (မှန်ပါ)

မိုး (၁၁) ၈ (၃၃၆)

အတွင်းစည်သည်-(၆)ယောက်ဆိုတာ

တစ်ခါဝစ်းထဲ ဟဒယဝတ္ထုပေါ်မှာပေါ်တဲ့စိတ်များလဲရှိ
သေးတယ်(မှန်ပါ)တစ်ခါတလေလိုချင်မက်မောတဲ့လောဘုစ်တိ
ပေါ်တယ်(မှန်ပါ)တစ်ခါတလေ အလိုမကျခေါ်သဖြစ်တဲ့စိတ်များ
လပေါ်တယ် (မှန်ပါ) တစ်ခါတစ်လေတွေဝေ မိုက်မှာင်တဲ့
မောဘုစ်လဲဖြစ်တယ်(မှန်ပါဘုရား) ဒါကအကုသိုလ်ဘက်က
၃၇။

တစ်ခါတလေကျတော့ ပေးချင်ကမဲးချင်၊ လျှေချင်၊ တန်း
ချင်၊ ဝေချင်၊ မျှချင်တဲ့ အလောဘုစ်တိကလေးများ လပေါ်တတ်
တယ်။ (မှန်ပါ)။

တစ်ခါတလေကျတော့ မေတ္တာရှိတဲ့ အခေါ်သစ်တဲ့
ပေါ်တတ်တယ်(မှန်ပါ)တစ်ခါတလေကျတော့ကိုယ်ရဲ့လုပ်ငန်း
အပေါ်တွေးတောကြုံစည်တဲ့စိတ်လဲဖြစ်တယ်(မှန်ပါဘုရား)ဒါက
ကုသိုလ်ဘက်က (၃)ခု။

ဒီ (၆)မျိုးပောလဲ တစ်ခါတစ်ရုံမှ အကြောင်း တိုက်ဆိုင်မှ

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၄၅၅

ပေါကြတာဆိုတော့ တစ်ခါတစ်ရုံမှ ပေါလာတတ်တဲ့အညွှန်သည်
လို့ပဲ ဒီအညွှန်သည်ကအတွင်းမှာပေါသည့် အညွှန်သည်ပဲ၊ (၆)မျိုးရှိ
တယ်၊ “အတွင်းအညွှန်သည် (၆)ယောက်”ပေါ့ (မှန်ပါဘုရား)

အပြင်အညွှန်သည်စိတ်(၅)မျိုး၊ အတွင်းအညွှန်သည်စိတ် (၆)
မျိုး၊ ပေါင်း(၁၁)မျိုး၊ ဒီ(၁၁)မျိုးကအညွှန်သည် စိတ်တွေဆိုတော့
အညွှန်ဟာ ပေါချင်တဲ့အခါပေါလာသလို ဒီစိတ်တွေလည်း
ပေါချင်တဲ့အခါမှပေါတယ်(မှန်ပါ)အကြောင်းတိုက်နိုက်တဲ့အခါ
မှ ပေါလာတယ် (မှန်ပါဘုရား)။

ပေါလာတဲ့အခါကြံ့တဲ့အခါရှုလိုက်ဖို့ပဲ(မှန်ပါ) ဒီလိုဆို
ရင်သူတို့မပေါလာတဲ့အခါမကြံ့တဲ့အခါ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။

အိမ်သည်စိတ် (၂)မျိုး ဆိုတာ

အိ... သက်စောင့်ရှိပါသေးတယ်၊ သက်စောင့်ဆိုတာလေ
ကိုထိတ်သောစိတ်၊ လေကိုသွင်းသောစိတ်၊ ဒီစိတ်(၂)ခုက သတ္တဝါ
တွေမသေအောင်စောင့်ပေးတဲ့စိတ်၊ အမြှုနိုတယ် (မှန်ပါ) အမြှုနို
တယ်ဆိုတော့အိမ်မှာ အမြှုနောတဲ့သူလိုပေါ့၊ ဒါကြောင့်သူကို“အိမ်
သည်စိတ်”လို့ ခေါရတယ် (မှန်ပါဘုရား) အ ... သူကိုရှာ၊ အညွှ
န်စွေးမပေါရင်အိမ်သည်ကိုရှာ (မှန်ပါ)။

ဒီတော့ အရှုံးစိတ်ဟာအပြင်အညွှန်သည် (၅)မျိုး၊ အတွင်း
အညွှန်သည်(၆)မျိုး၊ အိမ်သည်(၂)မျိုးပေါင်း (၁၃) မျိုးရှိတယ် (မှန်

၄၅၆

မိုးကုတ်ဝိပသာနာအခြေခံ၊

ပါဘရား)။

မည့်သည်လာတဲ့အခါ မည့်သည်ကို ဦးစားပေးလိုက်ပေါ့
(မှန်ပါ)မည့်သည်မလာတဲ့အခါ အိမ်သည်ပရှိတာ၊ အိမ်သည်ကိုရှု
(မှန်ပါဘရား)။

လေကိုဝင်အောင်လုပ်တဲ့စိတ်၊ လေကိုထွက်အောင်လုပ်
တဲ့စိတ်သူတို့၂-ခုက အမြဲတမ်းမျင်မျင်ကလေးတော့ ရှိနေတတ်
တာပ (မှန်ပါ)။

“စိတ်ကိုရှု” ဆိတ္တေနရာမှာလ စိတ်ကိုတွေ့ရမှာမဟုတ်
ဘူး၊ စိတ်ကလေးတွေ ပြောင်းလွှာပြောင်းလွှာသွားတာကို တွေ့ရမှာ
(မှန်ပါ)။

အပြောင့်ပြောရရင် စိတ်ကလေးတွေရဲ့ အပျက်ကိုတွေ့ရမှာ
(မှန်ပါ)အဖြစ်ရော အပျက်ရောတွေ့ရင်တော့ အကောင်းဆုံး ပေါ့
(မှန်ပါဘရား)။

နာမ်ရှုပ်ကိုနှဲဖြေားသီတဲ့နာမရုပ် ပရီဓန္တာ

ကောင်းပြီ၊ အဒီဇင်ဘာခံစိတ် (၁၃)မျိုးလုံးဟာ နာမ်တရား
တွေချည်းပါ (မှန်ပါဘရား) အဒီဇင်တရားစိတ်တွေဟာ ဘယ်
ပေါ်မှာ ပေါ်တာလဲဆိုရင်ရှုပ်ပေါ်မှုပေါ်တာ (မှန်ပါ)ခါဖြင့် စိတ်
ကနာမ်၊ အောက်ခံကရုပ် (မှန်ပါ) နာမ်နဲ့ရှုပ်ပေါ့ (မှန်ပါဘရား)
နာမ် နဲ့ရှုပ်ပေါ်တာပ (မှန်ပါဘရား)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေ့မွားနည်း ၄၅၇

မြင်စိတ်ဆိုလိုရင် မျက်လုံးရပ်ပေါ်ရတာပ(မှန်ပါဘုရား)
ဒီတော့နာမ်ရပ်ပေါ်တာပပေါ့များ(မှန်ပါဘုရား)။

ကြားစိတ်ဆိုလိုရှိရင်လ နားအကြည်ရပ်ပေါ်မှာ ပေါ်ရ^၁
တာပ (မှန်ပါဘုရား) ဒီတော့နာမ် နှင့်ရပ်ပေါ့ (မှန်ပါဘုရား)
အလားတူပ နံစိတ်၊ စားစိတ်၊ ယားနာကောင်းစိတ်တို့ပေါ်တဲ့အခါ
မှာလ ရပ်ပေါ်မှာနာမ်ပေါ်ကြရတာပ (မှန်ပါ)ဒါကြောင့်နာမ်နဲ့
ရပ်ပေါ်ခြင်းလို့ဆိုရတာပ (မှန်ပါဘုရား)။

ဒါဟာ “စီတ္ထာနပသုနာ”ဟောမယ်လို့ရှေးဦးစွာ နာမ်နဲ့
ရပ်ကိုဝေဖန်လိုက်တာ(မှန်ပါဘုရား)အတွင်းအညွှန်သည်ပြုယောက်
ဆိုတဲ့နာမ်တရားများပေါ်တဲ့အခါမှာလ ဟဒယဝတ္ထာရပ်ပေါ်မှာ
ပေါ်ကြရတာပ (မှန်ပါဘုရား) ရပ်နဲ့နာမ်ပေါ်တယ်ပေါ့ (မှန်ပါ
ဘုရား)။

ဒီးတော့အိမ်သည်စိတ် ဗျာလေကိုသွင်းသောစိတ်၊ လေကို
ထုတ်သောစိတ်၊ သူတို့၂ခုလဲဟဒယဝတ္ထာပေါ်မှာပေါ်ကြရတာ၊
(မှန်ပါဘုရား) သွေး ... ဒီလို့ဆိုတော့ရပ်ပေါ်မှာ နာမ်ပေါ်ကြရ^၂
တာပပေါ့ (မှန်ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် “ဘာပေါ်ပေါ်ရပ်ပေါ်မှာနာမ်ပေါ်တာပ” (မှန်ပါ
ဘုရား)ရပ်နဲ့နာမ်ပေါ်တာပ၊ ရပ်နာမ်ပေါ်တာပ(မှန်ပါ)ယောက်ဗျား
မိန်းမ ပေါ်တာလား၊ ရပ်နာမ်ပေါ်တာလား (ရပ်နာမ်ပေါ်တာပါ

ဘုရား)ဟုတ်တယ်ရပ်နာမ်ပရှိတာ (မှန်ပါ)။

ဒါဖြင့်မြင်တာလဲ ရပ်နာမ်ပေါင်းစပ်မှုမြင်တာ (မှန်ပါ)
 ကြားတာလဲ(ရပ်နဲ့နာမ်ပေါင်းစပ်မှုကြားရပါတယ်ဘုရား) ဒါဖြင့်
 ရပ်နဲ့နာမ်နောက်ထပ်ပြီး အထူးခွဲစရာလိုသေးလား (မလိုတော့
 ပါဘူးဘုရား) ရင်းသွားပြီနော်(ရင်းပါပြီဘုရား) ဒါဆိုရင်းနာမ
 ရူပ ပရိစ္ဆေးညာ၏”ရသွားပြီ”(မှန်ပါ)နာမ်နဲ့ရပ်ဂိုလိုင်းခြားသိတဲ့
 ဉာဏ်ပေါ့ (မှန်ပါဘုရား)။

အဓကြောင်းနဲ့အကျိုးခွဲဌားစိတ်ပြာ

ကိုင်း...ရပ်နဲ့နာမ်ခွဲပြီးတော့ အကြောင်းနဲ့အကျိုးခွဲကြ
 ဦးစိုး (မှန်ပါ)ဒီမှာမြင်စိတ်ကလေးဟာ မျက်စိအကြည်နဲ့အဆင်း
 နဲ့တိုက်လို့ပေါ်လာတာ(မှန်ပါဘုရား)ဒွဲရနဲ့အရုံးတိုက်ဆိုင်လို့
 ပေါ်လာတယ်ဆိုပါတော့ (မှန်ပါဘုရား) ဒီတော့မျက်စိ အကြည်
 နဲ့ အဆင်းကအကြောင်း၊ မြင်စိတ်ကလေးကအကျိုး။ (မှန်ပါ)။

ကြားစိတ်ကလေး ပေါ်တဲ့နေရာမှာလဲအတူတူပဲ့၊ နားအ
 ကြည်ရပ်နဲ့အသံရပ်ကအကြောင်း၊ ကြားစိတ်ကအကျိုး(မှန်ပါ)နဲ့
 စိတ် မွေးစိတ်ပေါ်တဲ့နေရာမှာလဲ နာခေါင်းအကြည်ရပ်နဲ့အနံရုပ်
 က အကြောင်း၊ နံစိတ်မွေးစိတ်က အကျိုး(မှန်ပါဘုရား)။

စားစိတ်ကလေးပေါ်တဲ့နေရာမှာလည်း လျှောအကြည်ရပ်
 နဲ့ အရသာရပ်တို့ကအကြောင်း၊ စားစိတ်၊ နာမ်ကလေးက

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း

၄၅၉

အကျိုး(မှန်ပါ) ယားနာကောင်းစိတ်ပေါ်တဲ့နေရာမှာလည်း ခန္ဓာ
ကိုယ်အကြည်ရပ်နဲ့တွေ့ထိစရာရပ်တို့ကအကြောင်း၊ ယားနာ
ကောင်းစိတ်ကအကျိုး၊ (မှန်ပါဘုရား)။

တွေးတော်ကြံးစည်းစိတ်ဖြစ်ပေါ်တဲ့နေရာမှာလဲမနေ့ချွဲရ^၁
နဲ့ကြံးတွေးစရာအာရုံတို့ကအကြောင်းတွေးတော်ကြံးစည်းစိတ်က
အကျိုး (မှန်ပါဘုရား)။

ဒီတော့ တို့တစ်တွေ့စိတ်ဖြစ်ခြင်းရဲ့အကြောင်းကို သိရ^၂
ပါ၊ အာရုံနဲ့ချို့ရတိုက်ဆိုင်ကြလို့ ပေါ်လာတဲ့စိတ်ပဲ၊ (မှန်ပါ)
ဆိုကြားဖြော်သူ့ ဘုရားလာပြီးထည့်သွင်းတဲ့စိတ်မဟုတ်ဘူး (မှန်
ပါ)။

အလိုအကြောင်းရင်းကိုသိလိုက်ရတဲ့အတွက် ဒီစိကိစ္စာ
သေတယ်(မှန်ပါဘုရား)စောစောကရပ်နဲ့နာမ်ကိုခွဲပြလို့သိသွား
ရတဲ့အတွက်ဒီဇိုင်သေတယ်၊ (မှန်ပါဘုရား) ဒီဇိုင်းဒီစိကိစ္စာသေ
ဦးအရေးကြီးတယ်။

ဥာတာပရီညာနဲ့ဒီဇိုင်းစိကိစ္စာကိုစွာပုံး

ယောက်သူး၊ မိန်းမဆိုတာတွေ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေမရှိဘူး
လူနတ်ဖြော်ဆိုတာလဲမရှိဘူး၊ ပေါ်လာသမျှနဲ့ နာမ်ချည်းပလို့ဆို
တော့ဒီဇိုင်သေသူးလား(သေပါတယ်)။

ဒီးတော့ စိတ်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားတွေဟာ အလိုလိုပေါ်လာ

၄၆၀

မိုးကုတ်ပိပသုနာအခြေခံ။

တာလားအကြောင်းတိုက်ဆိုင်လို့ပေါ်လာတာလား(အကြောင်း
တိုက်ဆိုင်လို့ပေါ်လာတာပါဘုရား)။

အဖော်လို့ အကြောင်းရင်းကိုသိလာရတော့ “ဘယ်လိုပြစ်ပြီး
ဘယ်လိုပေါ်လာတာပါလိမ့်”ဆိုတဲ့သံသယဝိစိကိစ္စဘရိသေးလား
(မရှိတော့ပါဘုရား) ဒါဖြင့် အကြောင်းရင်းကို သိတဲ့အတွက်
ဝိစိကိစ္စဘသေယ် (မှန်ပါ)။

ဒီအထိ(၂)ညာ၏ရသွားပြီ၊ နာမ်ရပ်ကို ခွဲခြားသိတဲ့အ
တွက်နာမရူပပရိစွေးအညာ၏ရယ်၊အကြောင်းရင်းတရားကိုသိမဲ့
ဆည်းပြီးသိတဲ့အတွက် ပစ္စယပရိ ဂုဟညာ၏ရယ်(၂)ညာ၏ရပြီ
(မှန်ပါ) ဒါဟာသိညာ၏ပရှိသေးတယ်၊ မွားညာ၏မပါသေးဘူး
(မှန်ပါဘုရား)ညာတပရိညာနဲ့ဒို့ပို့ပို့ကိစ္စဘစ္စပဲ ရှိသေးတယ်။
(မှန်ပါ)။

ဓာတ်ပြီး ညာ၏နဲ့ဖမ်းယူပါ

ရေးပိုင်းမှာဒို့ပို့နဲ့ပို့ကိစ္စဘတို့ကို (ညာတပရိညာ) အသိ
သဘောနဲ့ စွာပြီးတဲ့နောက် ဖြစ်ပျက်ရွှေတဲ့သမ္မာသန ဉာဏ်ပွဲယ
တို့လာကြတော့မယ် (မှန်ပါဘုရား) လက်တွေ့ရှုတဲ့ အခန်းကို
ရောက်လာပြီ (မှန်ပါဘုရား)။

လက်တွေ့ရှုပုံရှုနည်းကိုဒီလိုလုပ်ကြပါစို့၊ မိလိန္ဒမင်းကြီး
ကမေးလို့၊ အရှင်နာဂသနဲ့ရဟန္တ်သမထောင်မြတ်၏ ဖြော်ပြုပွဲဖြော်ပြု

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း ၄၆၁

ကြားနည်း၊ ရူပုံရူနည်းကိုပြောမယ် (မှန်ပါဘုရား)။

မိလိန္ဒမင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား...ဝိပသသနာရူပုံရူနည်း
ကလေးမိန့်ကြားပါ”တဲ့။ ဒီတော့ အရှင် နာဂသန်မထောင်က^၁
“ဒကာကြီး...တော့အပ်ဖြောင်းလျှိုတိမှာ သစ်တွေကျားလွှာမရှိဘူး
လား” ရှိပါတယ်ဘုရား။

အခါသစ်တွေကျားတွေက သူတို့စားချင်တဲ့သမင်ဒရယ် ရှိ
ငယ်စိုင်ဆတ်တို့ကိုအပြီးလိုက်ဖမ်းသလား၊ ချုံထဲကနေစောင့်
ပြီးချောင်းဖမ်းသလား။

(စောင့်ပြီးချောင်းဖမ်းပါတယ်ဘုရား)ဟုတ်တယ်၊ လိုက်
ဖမ်းနေလို့ဘယ်နှစ်လိမ့်မလဲသတ္တဝါကလေးတွေကအပြီးမြန်တာ
ပါ၊ (မှန်ပါဘုရား)။

ဒီမှာလဒ္ဒါဘတိုင်းပါ၊ စောင့်ပြီးဖမ်းပါ၊ ဉာဏ်နှုန်းပါ (မှန်
ပါ)သမာဓိထူထောင်ပြီးတော့တည်ပြုစွာနာနဲ့သမာဓိ ချုံထဲကနေ
ပြီးတော့ဉာဏ်ကျားကြီးက စောင့်ဖမ်းပါ (မှန်ပါ)၏ဟာဝိပသသနာရူတာပဲ”
(မှန်ပါ)။

မိုး (၁၁) ခါ (၃၄၄)

၄၆၂

မိုးကုတ်ပိပသုနာအခြေ။

ဆောင်ပြီးဖမ်းတာဝိပသုနာ

က...ဒါဆိုရင်လုပ်တတ်ပြီသမာဓိတည်းဟူသောချံထဲ
မှာ ဆောင်းပြီးဉာဏ်တည်းဟူသော ကျားကြီးကဖြစ်ပျက်တည်း
ဟူသောသားကောင်ကလေးများကိုဖမ်းရမယ် (မှန်ပါ) အဲဒါကို
စာထဲမှာ-

“ယံထာပိ ဒီပိကော နာမ၊
နိလိယိတ္ထာ ဂဏ္ဍာတိမိဂေ”

လို့ဆိုတယ်အမိပါယ်ကတော့ “တောထဲကသစ်တွေကျားတွေဟာ
ချံထဲကအောင်းပြီး ချောင်းပြီးတော့ သားကောင်ကလေးတွေကို
ဖမ်းသလို”ဟု ဆိုလိုပါသည်။

သမာဓိချံထဲကစောင့်နေပါ၊ ဉာဏ်ကျားကြီးက အသင့်
ချောင်းနေပါ၊ မြင်စိတ်ကလေးပေါ်လာဖမ်းစားလိုက် (မှန်ပါ)ဖြစ်
ပျက်ရှုလိုက်လို့ပြောတာပါ။ (မှန်ပါ)။

ကြားစိတ်ကလေးပေါ်လာလဲ “ဖျတ်”ခန့်ဖမ်းယူပြီး ပြုစ်
ပျက်ရှု (မှန်ပါ) အခြားစိတ်တွေလဲဒီနည်းအတိုင်းရှု (မှန်ပါ)
ဒီတော့ပြုစ်ပျက်နဲ့မက်နဲ့ဟာကိုက်လျှက်ကိုက်လျှက်ချည်းနေမယ်
(မှန်ပါဘုရား)။

ဒါဟာစောင့်ပြီးဖမ်းတာပဲ၊ ဒါဟာ ပိပသုနာ ရှုတာပဲ
(မှန်ပါဘုရား) ဒါအရှင်နာဂသန်နည်း (မှန်ပါ)။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

၄၆၃

ပခါးတိုင်း အဓသေဆေးဓာတ္ထနည်းခို

ဒီလို ဖမ်းပါများတော့ အသေကလေးတွေချည်းမိမယ်
(မှန်ပါ)အပျက်ကလေးတွေချည်းမိမယ်ပြောတာ (မှန်ပါဘုရား)
အပျက်နဲ့မင်နဲ့ကိုက်ကိုက်သွားလိမ့်မယ်(မှန်ပါ)။

စောစောကိန္ဒိကိုစွာထားပြီးပြီ၊ ဂိမ့်ကိုစွာကိုလဲသတ်ပြီး
ပြီ၊ အခုပ်ဘကအနုပသုနာအခန်းကိုရောက်နေတယ် (မှန်ပါ)သမွှ
သန ဉာဏ်ပွဲယောက်အခန်းကိုရောက်နေတယ်... (မှန်ပါဘုရား)။

အဖမ်းခံရတာကစိတ်၊ ဖမ်းတာကအနုပသုနာ၊ ပေါင်း
လိုက်တော့ “စီတွောနပသုနာ” (မှန်ပါဘုရား)ဟယ်စိတ်ပေါ်ပေါ်၊
ပေါ်လာတဲ့စိတ်ကိုဖမ်းပြီးဖြစ်ပျက် ရှုပါ (မှန်ပါ) ရှုဖန်များလာ
တော့ အပျက်ကလေးတွေ များများတွေ့မယ်၊ အသုဘကလေး
တွေများများတွေ့မယ် (မှန်ပါ)။

အသုဘကလေးတွေများများတွေ့လာရင်မှန်းလာမှာပဲ (မှန်
ပါ) မှန်းလည်းဆက်ရှုဆက်ရှု၊ ကြောတော့ဆုံးသွားတာကိုတွေ့
လိမ့်မယ်(မှန်ပါ) အဖြစ်အပျက်ကလေးတွေ ဆုံးသွားတာကိုတွေ့
မယ် (မှန်ပါ)။

အဒေါသဘ နိရောဓသစာ (နိဗ္ဗာန်)ပဲ (မှန်ပါ)အဒေါသရောက်
သည်အထိရှုရမှာပဲ (မှန်ပါဘုရား)။

အသေကို အရှင်နဲ့ ကြည့်တာပိပသုနာ

“ကမ္မာန္ဒာန်းတွေကတော့အစုရိတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ခင်ဗျား
တို့နဲ့ အလျှပ်ဆုံးက ကိုယ့်စိတ်ကိုယ်ရှုတာ အလျှပ်ဆုံး
(မှန်ပါ) စိတ္တာနုပသုနာပေါ့” (မှန်ပါ)။

စိတ်ဆိတာဖြစ်ပြီးပျက်သွားတဲ့စိတ်ကတစ်မျိုး၊ (မှန်ပါ)
အဲဒါကို သိတဲ့ စိတ်ကတစ်မျိုး၊ (မှန်ပါ) ဘယ်နှစ်မျိုးတဲ့ (နှစ်
မျိုးပါဘုရား) ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက်ကို သိတယ်ဆိုပါတော့ (မှန်ပါ)။

ဒါဖြင့် ဖြစ်ပျက်ကအသေ (မှန်ပါ) မဂ်ကအရှင် (မှန်ပါ)
သူက နောက်မှ ပေါ်ရတာကိုး (မှန်ပါ) ဒါဖြင့် အသေကို
အရှင်နဲ့ သိပေးတယ် (မှန်ပါ) ဒါ-ပိပသုနာပဲ၊ (မှန်ပါဘုရား)။

အသေကို အရှင်နဲ့သိတာဘာခေါ်မယ်၊ (ပိပသုနာပါ
ဘုရား) ဟော ဒီလိုဆိုတော့ ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ... ပိပသုနာ
ဆိုတာအလွယ်ကလေးပါလား (မှန်ပါဘုရား)။

အသေကိုအရှင်နဲ့သိရင် ပိပသုနာဖြစ်ဖော်ပြီ၊ စာလို
သုံးနှစ်းနေလို့ အဟန်ကြီးဖြစ်ဖော်တာ၊ ပြီးတော့ ခင်ဗျားတို့က
နားယောင်နေတာ (မှန်ပါ) တကယ်တော့ ကိုယ့်အသေကို ကိုယ့်
အရှင်စိတ်နဲ့ သိရင်ပြီးတာပဲ (မှန်ပါဘုရား) ကြည့်ပါ ဒီအထဲမှာ
စိတ်ကလေးတစ်ခုပေါ်လာတယ်၊ စိတ်အသက် ၁ နှင့် ၂ ပဲ ရှိ
တယ်၊ ၁ ဆိုရင် ဖြစ်တယ်၊ ၂ ဆိုရင် ပျက်တယ် (မှန်ပါ)။

တရား၊ အန်စသာရာ၊ ရူမွားနည်း

၄၆၅

အဒါလေးကို နောက်သိလုံးကလေးနဲ့ နောက်စိတ်နဲ့ သိ
ပေးလိုက်တာပေါ့(မှန်ပါ) နောက်စိတ်နဲ့ အသက်ရှင်နေတယ်
(မှန်ပါ) ဒီရှေ့စိတ်ကသေသွားပြီကိုး (မှန်ပါ) လူ တစ်ယောက်
သေသွားပြီ၊ မောင်ဘအေးဖြင့် မောင်ဘအေး သေသွားပြီ၊ ကိုသန်း
မောင်ဖြင့် ကိုသန်းမောင်သေခွားပြီ (မှန်ပါ)။

နီး (၂) ၈ (၄၆၆)

ကမ္မာန်းကောင်းကာကိုယ့်ခန္ဓာရာ

အသေဟာဘာသစ္စာခေါ်ကြမလ (ခုက္ခသစ္စာပါ) အသိ
က (မဂ္ဂသစ္စာပါ) ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ ကိုယ့်အသေကိုယ်သိတာ
ဝိပဿနာခေါ်တယ် (မှန်ပါ) ပေါ်ကြပြီလား (ပေါ်ပါပြီဘရား)။

ကိုင်း...ဝိပဿနာဆိုတာ အသေကို အရှင်နဲ့ကြည့်တာ
လို့မှတ် (မှန်ပါ) ဝိပဿနာဆိုတာ (အသေကို) အရှင်နဲ့ကြည့်
တာပါဘရား) ခင်ဗျားတို့က တောကျောင်း တောင်ကျောင်း
သွားပြီးရှုမှ ဝိပဿနာထင်ကြတာကိုး မဟုတ်ပါဘူးတဲ့ (မှန်ပါ
ဘရား)။

ကိုယ့်အသေက ဘယ်မှာရှိတာတဲ့း (ကိုယ့်ခန္ဓာတဲ့မှာ
ပါဘရား) ကိုယ့်အသိကရော (ကိုယ့်ခန္ဓာတဲ့မှာပါဘရား)
ဒါကမ္မာန်းကောင်းပေါ့မျှ (မှန်ပါ)ဒီခန္ဓာဟာ ကမ္မာန်း
ကောင်းပေါ့ (မှန်ပါ)ဘရား)။

တောမထွက်ချင်အောင်လို့ ဘုန်းကြီးကဟောနေတာလို့
မထင်လိုက်ကြနဲ့၊ ခင်ဗျားတို့ လူစုတွေက တောထွက်မှာလည်း
မဟုတ်ပါဘူး (မှန်ပါဘုရား)။

က ... လိုရင်းကတော့ ကိုယ့်အသေကိုယ်သိနေရင်
ပြီးတာပဲ၊ တောထဲသွားနေပေမယ်လို့ မြို့မြို့တို့ပေါက်နေမယ်၊
ရွာ စိတ်ရောက်နေမယ်ဆိုရင် အလကားပါပ (မှန်ပါဘုရား)
ကိုယ့်အသေကိုယ်မရဘူး၊ မဖြင့်ဘူးဆိုရင် အလကားပါပ
(မှန်ပါဘုရား)။

တောကျောင်း၊ တောင်ကျောင်းဆိုတာတွေက သမထ
အတွက်ဟောတာ၊ (မှန်ပါ) သမထက တိတ်ထိတိစိုးလိုအပ်
တယ် (မှန်ပါ) ဒါကသုတ္တန်နည်း။

ပိပသုနာအတွက်ကတော့ မြှင့်စိတ်၊ ကြားစိတ်၊ နှံစိတ်၊
ဓားစိတ်စတဲ့စိတ်တွေကို ရှုတာဆိုတော့ နေရာမရွေးဘူး၊
(မှန်ပါ) ဘယ်နေရာရှုရှုရတာပေါ့ (မှန်ပါဘုရား)။

ပိပသုနာအတွက်ကတော့ လျောကားခုက ခြေတစ်လျမ်း
ဆင်းရင်တောကျောင်း၊ တောင်ကျောင်းပတဲ့၊ ဒါကအတိုဓမ္မာ
နည်း (မှန်ပါဘုရား)။

ပိပသုနာအတွက်ကတော့ မြှင့်စိတ်၊ ကြားစိတ်၊ နှံစိတ်၊
ဓားစိတ်စတဲ့ စိတ်တွေကို ရှုတာဆိုတော့ နေရာမရွေးဘူး၊ (မှန်

ပါ) ဘယ်နေရာရှုရတာပါ (မှန်ပါဘုရား)။

မိတ်တိသီရိဗုဒ္ဓာမဟုတ် မိတ်ရဲ အချက်တိသီရိဗုဒ္ဓာ

ဒကာ၊ ဒကာမတိ၊ “ကိုယ့်မိတ်ကိုယ့်ရှုပါ” ဆိတာ
“ကိုယ့်မိတ်ကိုယ်သီပါ” လို့ ပြောတာ (မှန်ပါ) “ကိုယ့်မိတ်” ဆို
တာရယ်” ကိုယ်သီ” ဆိတာရယ် ၂ ခုပါ (မှန်ပါ) မိတ် မိတ်
ချင်းရှုရမယ့်ကိစ္စ။ အရေးကြီးတယ် (မှန်ပါဘုရား)။

မိတ် မိတ်ချင်းရဲ” ဆိုပေမယ့်တကယ်တော့ရှုတဲ့
မိတ်ပေါ်တဲ့ အချိန်ဗုဒ္ဓာအရှင်မိတ်ကမရှိတော့ပါဘူး(မှန်ပါ)ဘာ
ဖြေလို့လော့တော့ တစ်ချိန်တည်းမှာ မိတ်ပြုင်၍အသက်ရှင်ရှိုး
ထုံးစံမရှိလိုပါပဲ (မှန်ပါ) “မကမိတ္တာမာယုတ္တာ” ဆိုတဲ့အ
တိုင်း တစ်ချိန်ဗုဒ္ဓာ တစ်မိတ်မိန့်သာ အသက်ရှင်ရတာမဟုတ်
လား (မှန်ပါဘုရား)။

အမိတ္တာ “ကိုယ့်မိတ်ကိုယ်သီပါ” ဆိုပေမယ့်တကယ်
တော့မိတ်ကိုသီရမှာမဟုတ်ဘူး၊ အပျက်ကို သီရမှာ (မှန်ပါ
ဘုရား) မိတ်ကိုသီရမှာလား၊ မိတ်ရဲ အပျက်ကိုသီရမှာလား
(မိတ်ရဲ အပျက်ကိုသီရမှာပါဘုရား) အေး...ဟုတ်တယ်။

ဒါဖြင့် အရှင်မိတ်ကလေးက အပျက်ဒီဘက်ရွှေ့သံ
မိတ်ကလေးကမရှိ၊ အမိန့်လို့သွားကိုက်တယ် (မှန်ပါဘုရား)
ဒါကလေးကမတော်တော်အရေးကြီးတဲ့ အပျက်ကလေးတွေနော်
(မှန်ပါဘုရား)။

ခင်ဗျားတို့ကတော့ထင်မယ်၊ ဘုရားက “စီတ္ထာနပသသနာ” လို့ ဟောတော့ စိတ်ကို အရှုခိုင်းတယ်လို့ ထင်ကြမှာ (မှန်ပါ) ဘယ်ဟုတ်လိမ့်မှာလဲ၊ စိတ်ကို အရှုခိုင်းတာမဟုတ်ဘူး၊ “စိတ်၏ ပျက်မှုကိုရှုပါ” လို့ပြောတာ (မှန်ပါဘုရား)။

ဝိဝယ်နာရွှေပုံ အဓမ္မနိက

ထင်မဲပြောဉ်းမယ်စိတ်ကို ရှုခိုင်းတာမဟုတ်၊ စိတ်၏ မရှိမှုကို အရှုခိုင်းတာ (မှန်ပါဘုရား) ရှုတဲ့ အချိန်မှာမရှိတာဘဲ တွေ့ရမယ် (မှန်ပါ) ရှိပြီးမဲ့ မရှိပဖြစ်သွားတဲ့ သဘောကိုတွေ့ရမှာ (မှန်ပါ) စောောက ဒီနားရှိတယ်၊ အခုမရှိတော့ဘူး၊ အဲဒီ သဘောကိုတွေ့ရမှာ (မှန်ပါဘုရား)။

ရှိတာရှုနေလို့ရှိရင် ရိုင်တာမြဲတာ ရှုနေသောကြောင့် သသတေသီဋီဖြစ်တယ်၊ (မှန်ပါ) မရှိတာရှုမသာလျှင်သသတေသီဋီကလွတ်တယ် (မှန်ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမတို့ “အသေကိုအရှင်နဲ့ရှုပါ” ဆိုတာအမှန်ချုံးဘဲ (မှန်ပါ) ဘာပြုလို့လဆိုတော့ တစ်ခုသေခြားမဲ့ တစ်ခုဖြစ်ရမှာကိုး (မှန်ပါ)။

ခင်ဗျားတို့က “စိတ်ကို အရှုခိုင်းတယ်” ဆိုပြီး “ကျုပ်ကတော့စိတ်တွေ့လာတိုင်းရှုနေတာပဲ” ဆိုရင် ဒါ ဝိပဿနာ မ

ତର୍ପା: ଅନୁର୍ଦ୍ଧରାଣୀ ରୂପାଃଫଳ୍ୟଃ ୫୮

‘ଭୂତିର୍ବୂଃ । ପିପଲାକାଶପିବିଃ ମନେଷୁଃ ଗୃହଃ । ଈଶବଦାରିଣିଲାଭ୍ୟଃ ଲଭିଷେ
ଭୟ । କିମ୍ପରିକାରିଣିଲାଭ୍ୟଃ ଲଭିଷେ ଭୟ । ମୁଖପିବାରାଃ ॥

ရှေ့က ပထမစိတ်ပျက်စီးမှ နောက်က ခုတိယစိတ်
ပေါ်နိုင်မယ် (မှန်ပါ) ပထမစိတ်ကအသော ခုတိယစိတ်က
ရှင်ဆပါ (မှန်ပါ) အသေကိုရှင်တဲ့စိတ်နဲ့ရှု၊ ရှင်တဲ့စိတ်ထဲမှာ
ဉာဏ်ပါတယ် (မှန်ပါ) အသေကို ဘာနဲ့ရှုရမယ်(အရှင်နဲ့ရှုရ
မယ်) အဒါမှ ဝိပဿနာအစစ်ပါ (မှန်ပါဘာရား)။

အပျက်မပါပနဲ့စိတ်သက်သက်ကိုသာရှုနေရင်ပိပဿ
နာအစ်မဟုတ်သေးဘူး၊ ဖြစ်လဲမဖြစ်နိုင်ဘူး (မှန်ပါ) ဘာ
လို့လဲဆိုတော့နောက်ရှုတဲ့စိတ်ပေါ်တဲ့အချိန်မှာရေးကစိတ်က
ရှိမှမရှိနိုင်ပ (မှန်ပါဘုရား) ပျက်သွားရပြီ၊ ပျက်သွားပြီးမှ
သာ နောက်ကစိတ်ပေါ်နိုင်ခွင့်ရတာကိုး (မှန်ပါဘုရား)။

፩፻፲፭ (፭፻፭)

သမ္မဒေသ- တယ ဓမ္မာနုပသီဝါ

“စီတွေ့နုပသနာ = စိတ်ရှုတယ” ဆိုတာ အပြောက
ပြာ ချင်ပြောပါ၊ ဒါပေမယ့် အမှန်စင်စစ်ကတော့ “ကိုယ့်
အသေကို အရှင်နဲ့ရှုတာပါ” ဒါမှာအမှန်ပူ (မှန်ပါဘုရား)။

ဝိပသနာဆိုတာဘာပါလိမ့် (အသေကိုအရှင်နဲ့ကြည့်
တာပါ) အသေမတွေ့သေးလို့ဆိုရင်လည်း အနိစ္စမတွေ့သေးဘူး
(မှန်ပါ)ဒါကြောင့် ဝိပသနာဆိုတာ... (အသေကိုအရှင်နဲ့ကြည့်
တာပါဘုရား) ... အေး ... ဟုတ်တယ။

“စီတွေ့နုပသနာလား၊ အသေကိုအရှင်နဲ့ကြည့်တာလား
(အသေကိုအရှင်နဲ့ကြည့်တာပါဘုရား) ဝေအနာနုပသနာလား၊
အသေကို အရှင်နဲ့ကြည့်တာလား၊ (အသေကိုအရှင်နဲ့ ကြည့်
တာပါဘုရား)။ ဒါမှလမ်းမှန်ကျတယ် (မှန်ပါဘုရား)။

ဒါဖြင့် စိတ်ရှုရှု၊ ဝေအနာရှုရှု၊ ရှုပ်ရှု၊ အပျက်ကို မြင်
ဝေရမယ်လို့ပြောတာ (မှန်ပါဘုရား) ဒါဟာ ဘုရားဟော အ^၁
ထောက်အထားရှိလို့ပြောတာ (မှန်ပါ)။

“သမ္မဒေသဓမ္မာနုပသီဝါ ဝယဓမ္မာနုပသီဝါ စီတွေ့သီး
စိဟရှုတိ” တဲ့၊ မဟာသတိပဋိနှင့်တော်ကြီးမှာပါတယ်၊
မြတ်စွာဘုရားဟောထားတာ (မှန်ပါ)။

သမ္မဒေသ ဆိုတာ ဖြစ်တာ၊ ဓမ္မာနုပသီဝါ (မှန်ပါ) ဝယ -

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေမှားနည်း

၄၇၁

ခိုတာ ပျက်တာ၊ သေတာပျော် (မှန်ပါ)၊ အမီမွှေးလာပြီး၊ သေ သွားလိုက်၊ မွေးလာပြီး၊ သေသွားလိုက်တွေကို ရွှေမှာ၊ ညာ၏နဲ့ရွှေ မှာ (မှန်ပါဘုရား)။

ပြောနေကျစကားလုံးနဲ့ပြောရရင်တော့၊ ဖြစ်လာပြီးပျက် သွားလိုက်၊ ဖြစ်လာပြီးပျက်သွားလိုက်၊ အတိကောက် “ဖြစ်ပျက်” ပေါ့၊ အဒါတွေကို ညာ၏နဲ့ရွှေမှာ (မှန်ပါဘုရား)။

မဟာသတိပဋိဘုန် ပါဋ္ဌတော်ကြီးထဲမှာ ဘုရားရှင်ကိုယ် တော်မြတ်ကြီးက အတိအလင်းဟောထားတာပါ (မှန်ပါ) “သမ ဒယ-ဝယ” မွေးလာပြီး၊ သေသွားတာကို ဖြင့်အောင်ကြည့် ရမယ် ဆိုတာလေ (မှန်ပါ) အမီထိအောင်သွားရမှာ အမီကျေတော့ မ ဝိပဿနာဖြစ်တာ (မှန်ပါ)။

ခုတော့မဟုတ်ဘူး၊ ခင်များတို့က စာကိုရှေ့ပိုင်းတွင်ပ ဖတ်ပြီး ရှေ့ပိုင်းတွင်ပပြောနေကြတာ၊ ဒီနောက်ပိုင်း (သမဝယ ဓမ္မာနုပသိတ်-ဝယဓမ္မာနုပသိတ်) ထိအောင်လာရမှာ (မှန်ပါ ဘုရား)။

က ဒါဖြင့်၊ ပြန်မေးမယ်၊ ဝိပဿနဆိုတာဘာပါလို့ (အသေကိုအရှင်နဲ့ရွှေတာပါဘုရား) ဟုတ်တယ်၊ အရှင်အရှင်ချင်းကြည့်လို့ဖြစ်မလား (မဖြစ်ပါဘုရား)၊ အေး...မြှုမြှုမှတ်ထားကြ (မှန်ပါဘုရား)။

နီး (၂) ၈ (၄၆၇)

ဉာဏ်ကာ နီ္မ္မာန်ဘက်လှည့်သည်

ပထမဗျားစွာ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်အောင်ရှု (မှန်ပါ) ပြီး
တော့မှန်းအောင်ရှု ဒကာကြွယ်ရ (မှန်ပါဘရား) ဒီဖြစ်ပျက်တွေ
က ခုက္ခသစ္စာတွေ၊ ဒါကြောင့်စိုလိုကိုမလိုချင်ဘူး (မှန်ပါ)။

မလိုချင်တော့ဘူး ဆိုရင် “ဖျတ်” ခနဲ ဒီဖြစ်ပျက်တွေချုပ်
ကုန်ရတယ် (မှန်ပါ)။

မလိုချင်တဲ့ ကိုယ့်ဉာဏ်ကလေးက နီ္မ္မာန်ဘက်ကိုလှည့်
သွားတယ် (မှန်ပါဘရား) ခန္ဓာဘက်ကို မလှည့်တော့ဘူး(မှန်ပါ)

ဒါဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ဖြစ်ပျက်၊ ဖြစ်ပျက်နဲ့သာရှု
သာနေ့၊ (မှန်ပါ) ရူရင်း ရူရင်းနဲ့ ဖြစ်ပျက်တွေဟာ “ဖျတ်” ခနဲ
ချုပ်ကုန်ကြပါလိမ့်မယ် (မှန်ပါဘရား)။

ချုပ်သွားကုန်ကြလော်လည်း၊ မျက်လုံး ဖွင့်မကြည့်နဲ့
(မှန်ပါ) ဖြစ်ပျက်ဆိုတာ ခုက္ခသစ္စာတွေမဟုတ်လား (ဟုတ်ပါ
တယ်ဘရား)။

အဲဒီခုက္ခသစ္စာတွေကို ကြည့်ရင်းကြည့်ရင်းနဲ့ “ဖျတ်”ဆို
ပျောက်ကုန်မယ်(မှန်ပါ)၊ ပျောက်သွားတဲ့အခါကျော်တော့ဘာနဲ့
နေရစ်သတုံးဆိုရင် ခုနှင့်ကရှုတဲ့ ဉာဏ်ကလေးနဲ့ နေရစ်တယ်..
(မှန်ပါဘရား)။

အမိဉာဏ်ကလေးနဲ့ ခုက္ခပြောက်တဲ့နေရာနဲ့ တည့်နေတယ် (မှန်ပါဘုရား) ခုက္ခပြောက်တဲ့နေရာက နီးဗျာန်ပါ (မှန်ပါ) ဒါ ဉာဏ်ကလေးကမင်ဉာဏ် (မှန်ပါဘုရား)။

ခုက္ခနီရရာဓကိ ရပ်ရှင်ကြည့်သလိုမှတ်ပါ

ဒါဖြင့် နီးဗျာန် ဝေးသလား၊ နီးသလား (နီးပါတယ်)
အေး... အေး ... ခုက္ခသစ္ာရဲ့ အဆုံးမှာပဲ နီးဗျာန်ရှိတယ် ...
(မှန်ပါဘုရား) ခုက္ခသစ္ာဖြစ်တဲ့ ဖြစ်ပျက်တွေရဲ့ အဆုံးမှာ နီးဗျာန်
ရှိတယ် ... (မှန်ပါဘုရား)။

ခုက္ခသစ္ာ ကရိုသတိ ဆိုတာလေ (မှန်ပါ) ခုက္ခသစ္ာ
ခုက္ခသစ္ာရဲ့ အဆုံး (ဖြစ်-ပျက်တွေရဲ့ အဆုံး) ဖြစ်တဲ့ နီးဗျာန်ကို၊
ကိရိုသတိ (သစ္ားကရိုသတိ) ပျက်မောက်ပြုရလတဲ့ ဆိုတာဒါ
ပေါ့ (မှန်ပါဘုရား)။

ရပ်ရှင်ကြည့်တဲ့အခါ မျက်လုံးနဲ့နောက်ခံဘက်ကရောင်း
ပိတ်ကားပေါ်မှာ ကြည့်ရတာမဟုတ်လား (မှန်ပါ) ရပ်ရှင်းသွား
တော့လ နောက်ခံဘက်ကရောင်းပိတ်ကားပေါ်မှာပဲ မျက်လုံးက
ရောက်တာပဲမဟုတ်လား (ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား)။

အေး... ရပ်ရှင်ပြနေတုန်းက ပိတ်ကားပေါ်မှာ အရှုပ်တွေ
သွားလာ လှုပ်ရှား နေကြတာ ခုက္ခသစ္ာတွေနဲ့ တူတယ် (မှန်ပါ

၄၇၄

မိုးကုတ်ဝိပဿနာအခြေ။

ဘုရား)။

ရုပ်ရှင်၌းသွားတဲ့အခါ ပိတ်ကားပေါ်မှာ အဖြူထည်ကိုပံ့
တွေ့ နေရတာက နိုင်ရောက သစ္စာကို မြင်နေရတာနဲ့ တူတယ်
(မှန်ပါဘုရား)။

**ဆရာကြီးဦးသံခိုင်ရှင်းလင်းမြောပြောသာ
စွဲဘာနုပသေနာရှာနည်း ဗျားနည်း**

မိုးကုတ်ဝိပသေနာတရားစဉ်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ပြန်.ရွားရေး
အဖွဲ့ကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌဦးသံခိုင်က စိတ္တာနုပသေနာရူမွားပုံ ရူမွား
နည်းများကို ဟောပြရာမှာ ဆရာကြီးက

ဒီရိပ်သာများလျှပြီးတော့ တရားနာတရားအားထုတ်ကြ
တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များစောနာသွေ့တရားနဲ့အားထုတ်ကြသူများမှာ မိမိ
ခန္ဓာမှာ တကယ်ရှိတာကို မိမိဥက္ကဏာအသိနဲ့ တကယ်သိကြစေလို
ပါတယ်၊ အရှိနဲ့အသိနဲ့ကိုကြစေလိုပါတယ်။

မိမိတို့ ခန္ဓာမှာလည်း တကယ်ရှိတာက အနီစွာပုဂ္ဂိုလ်၊
ခုက္ခာပုဂ္ဂိုလ်၊ အနတ္တပုဂ္ဂိုလ်၊ အသုဘပုဂ္ဂိုလ်၊ ခုက္ခာပု
ဂ္ဂိုလ်ဆိုတာအားလုံးသိကြပါတယ်။

ဒါတွေကို အကျဉ်းချုပ်လိုက်ရင်လည်း ဖြစ်ပျက်ခုက္ခာ
သွားသာရှိတယ်ဆိုတာ၊ အမှန်တကယ်အရှိဖြစ်လေတော့ အဲဒါ
အမှန်တကယ်ရှိတာကို မဂ်နဲ့ တကယ်သိပြီး ရက်တိုတိနဲ့ခုံး
ပေါက်ကြပြီးတော့ ဗွားများ အားထုတ်ရကျိုး နပ်ကြစေလိုပါ
တယ်၊ ပင်ပန်းကျိုးနပ်ကြစေလိုပါတယ်၊ အောက်ထစ်ရွှေ့
သောတာပန်၊ အဲဒါရွှေ့သောတာပန်တောင်မဟုတ်ပဲ မဟာ
သောတာပန်အဆင့်လောက်ကိုရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်တစ်ခုအနေ

န. ရည်မှန်းထားကြစေလိုပါတယ်။

မဟာသောတာပန်အဆင့်ကို အောင်မြင်ခြင်းသို့ရောက်
ဖို့ဆိုတာမှာလည်း ပထမအနေနဲ့ ဒီဋ္ဌ္ဇားဝိုင်္ခာကို ပယ်ရ^၁
သတ်ရပါလိမ့်မယ်၊ အဝိဇ္ဇာနဲ့တက္ကာကို အရင်သတ်စရာ မလို
သေးပါဘူး။

ပထမအဆင့်အနေနဲ့ ဒီဋ္ဌ္ဇား ဝိုင်္ခာပယ်သတ်ဖို့ ဆို
တော့လည်း သူတို့နေရာ သူတို့ ကိန်းနေတဲ့နေရာကို သိဖို့လိုပါ
တယ်၊ အရေးကြီးပါတယ်။

ဒီဋ္ဌ္ဇား ဘယ်နေရာမှာ အများဆုံးကိန်းပါသလဲဆိုတော့
ခန္ဓာကျေးမားပါးရှိတဲ့အနက် ဝိညာဏာကွန်းဆုံးတဲ့ စိတ်မှာ အများဆုံး
ကိန်းပါတယ်၊ (ဥပမာ)–ငါ့၊ ငါ့ဥစ္စာဆုံးတဲ့ အတူနဲ့ အတူနိယ
ဆုံးတဲ့ ငါ့ဗျာစိတ်မှာ အစွဲဆုံးဖြစ်တော့ ဥပမာမယ် ငါ့စိတ်လာ
မစမ်းကြနဲ့၊ သိချွားကြမယ်၊ ငါ့စိတ်ကသိပါမြန်မယ်၊ ငါ့စိတ်
ထင်တိုင်းလုပ်လိုက်ရရင်ခက်ကုန်ကြမယ်သည်ဖြင့်စိတ်ကို ငါ
ထင်ကြတယ်၊ ငါ့စိတ်ငါ့ပိုင်တာပေါ့ကွ ဆိုရီး စိတ်ကို ငါ့ဗျာ,
ဗျာကြတယ်၊ ငါလို့လုပ်ဖြစ်ကြတယ်၊ ငါ့စိတ်လို့လုပ်ဖြစ်ကြ
တယ်၊ တက္ကာ၊ မာန်၊ ဒီဋ္ဌ္ဇားမျိုးနဲ့၊ စိတ်ကို ငါလုပ်နေကြ
တယ်။

ဘယ်မှာ ငါ့စိတ် ဟုတ်မလဲ၊ အကြောင်း နှစ်ခု တိုက်ဆိုင်

လို့ပေါ်တာပဲ၊ မျက်စိန့်အဆင်းရူပါရဲ၊ နားန့်အသံ၊ နှာခေါင်းန့်အနံ့၊ ဒါတွေအကြောင်းနှစ်ခုတိက်ဆိုင်တိုင်း၊ တိုက်ဆိုင်တိုင်းမြင်စိတ်၊ ကြားစိတ်၊ နံစိတ်စသည်တို့ပေါ်တာပဲ။

ဒီမြင်စိတ် ဆိုတာကလည်း မျက်စိပေါ်မှာပဲ ပေါ်တာပဲ၊ ကြားစိတ်ဆိုတာ လည်း နားပေါ်မှာ ပေါ်တာပဲ၊ နံစိတ်ဆိုတာလည်း နှာခေါင်းပေါ်မှာပေါ်တာပဲ၊ ပေါ်စီးပေါ်တဲ့နေရာမှာ ချုပ်ပျောက်သွားကြတာပဲ၊ ဒီမြင်စိတ်ကလည်း နားမှာ မပေါ်ပါဘူး၊ ကြားစိတ်ကလည်း နှာခေါင်းပေါ်မှာမပေါ်ဘူး၊ ဒီနေရာမှာ ပေါ်စီးပေါ်နေရာပဲချုပ်ပျောက်သွားလိုက်၊ နောက်အစားထိုးတဲ့စိတ်ကလေး တစ်ခုပေါ်လိုက်၊ ဒီလိုပဲ ဓမ္မနိယာမအတိုင်းပေါ်လိုက်ချုပ်လိုက်၊ နောက်အစားထိုးတဲ့ စိတ် လာလိုက်ဆိုပြီး ဖြစ်နေတာသည် ငါလို့ဆိုလို့ ရပါမလား၊ ငါ စိတ်လုပ်လို့ရပါမလား၊ ဒါပေမယ့် ဒီနှိုင်းနှေ့တော့ ငါ၊ ငါစိတ်လို့လုပ်နေကြတယ်။

အဲဒီတော့ ဒီနှိုင်းက စိတ်မှာ အများဆုံး စွဲတာဖြစ်တဲ့ အတွက် သောတာပန်ဖြစ်ချင်ရင် ဘာလုပ်ရမလဲ၊ သောတာပန်ဖြစ်ချင်ရင် ဒီနှိုင်းကို အရင်ပြုတ်အောင် ဖြုတ်ရပါလိမ့်မယ်။

ဒီနှိုင်းပြုတ်ရင်လည်း ဝိစိကိစ္စာဟာအလိုလိုပြုတ်ပြီးသားပါပဲ၊ အဒါကြောင့် စိတ္တာန်ပသုနာဆိုသော်လည်း သမ္မယတ္တ ဓမ္မဖြစ်လို့ သတိပန္တာန်လေးပါးစလုံး အားလုံးအကျိုးဝင်တယ်၊

သို့သော ပြဋ္ဌာန်းရာကိုသာ ပြောဆိုခြင်းဖြစ်ပါသောကြောင့်
စိတ္တာနှပသာနာလို့ပေါ်ဆိုကြဖို့။

အချို့အချို့က စိတ္တာနှပသာနာ ဆိုတာ ထင်ဖို့မြင်ဖို့မ
လွယ်ဘူးတဲ့၊ ပါရမိရင်များရဲ့ အလုပ်သာဖြစ်တယ်လို့ ပြောကြ
ပါတယ်၊ အဲဒါသူများပါးပေါ်လမ်းဆုံးတယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်၊
ကိုယ်တိုင်မိမိရရှုပ်မကြည့်သေးတော့ ဒီလိုပါပြောချင်ပြောကြ
ပါလိမ့်မယ်၊ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့ “သတိထား၊ စိန့်ယနိုက်၊ ပညာနဲ့
ရူ့လို့၊ ဆရာတော်ဘရားကြီး မကြာခဏဆုံးမတော်မူထား
တာလည်းရှိပါတယ်၊ ပါရမိအလုပ်မဟုတ်ပါဘူး၊ ပါရမိမလိပါ
ဘူး၊ အလုပ်မှန်ဖို့နဲ့နှုန်းသွင်းစို့သာလိုပါတယ်။”

အလုပ်မှန်ဖို့ဆိုတာရှေ့ကဖြစ်ပျက်နဲ့နောက်ကမဂ်နဲ့
ကိုက်တာကိုဆိုပါတယ်၊ နဲ့လုံးသွင်းမှန်ဆိုတဲ့
ပညာဉ်းစီးပြီးတော့မဂ္ဂင်ငါးပါးနဲ့လိုက်ခြင်း၊ ရူးခြင်း၊ ပျားခြင်း
များကိုဆိုလိုပါတယ်။

ဤနေရာ၌ ထပ်၍လေးနက်စွာပြောပါရိုးမယ်၊ ဝိပသာ
နာအလုပ်ဆိုတာ သမာဓိုးစီးသော အလုပ်မဟုတ်ပါ၊ သမာ
ဓိုးဆိုတဲ့ ဉာဏ်ပညာ (သို့မဟုတ်) ပညာ (သို့မဟုတ်) ဝိဇ္ဇာ
ဉ်းစီးသော အလုပ်ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် စိတ္တာနှပသာနာ ဆိုတာ မိမိ သန္တာန်မှ ပေါ်

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း

၄၇၉

လာတဲ့ မိတ်ကလေးကို ဉာဏ်နဲ့ အကဲခတ်ရတဲ့ အလုပ်ပဆိတာ
မှတ်သားတော်မူကြပါ။

မြတ်စွာဘုရားသခင်ကလည်း သနိတ္ထ ပရီယာယသုတေ
မှာသူတစ်ပါး မိတ်အကဲခတ်ရတာ များသော်ရှိ၊ မှန်သော်ရှိ မိဂိ
မိတ်ကို အကဲခတ်ရတာအမှန်ဆုံးလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ဒါကြောင့် မိတ္ထာနပသာဆိတာ မခက်ပါဘူး၊ ကိုယ့်
မိတ်ကိုသမ္မာဒိဋ္ဌးခေါ်တဲ့ ဉာဏ်နဲ့ ပညာနဲ့ အကဲခတ်တဲ့ အလုပ်ပါ
ပါ၊ ခက်ခဲတဲ့ အလုပ်မဟုတ်ပါဘူး။

က... ဝိပသာနာအလုပ်ကိုစ၍ ပြောကြပါနဲ့၊ မပြောသေး
ခင်အရေးတော်းပြောချင်တာက ယောက်ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ ပုဂ္ဂိုလ်
တိုင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ပဋိစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌအသာနာကို အထူးလေ့လာကြ
စေလိုပါတယ်၊ ဒီပဋိစ္စသမ္မာဒိဋ္ဌကို သဘောကျနားလည့်မှ သက္ကာ
ယဒိဋ္ဌ အရင်းခံဖြစ်တဲ့ သသာနဲ့ ဥစ္စာဒိဋ္ဌဆိုတဲ့ ဒီနှစ်ပါး
ဟာသိမှုနဲ့ ပြုတ်ပါပယ်။

သိမှုနဲ့၊ ပြုတ်တယ်ဆိုတာလည်း တွေးမဟုတ်ပါဘူး၊
မမွှေသဘောတွေ တစ်ခုပြီးတော့ တစ်ခုအကြောင်းနဲ့ အကျိုးတွေ
ဆက်နေတာပဲ၊ ဒီအထူး ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ယောကျား၊ မိန်းမ၊ မ
ပါဘူး၊ ငါမပါဘူး၊ သူမပါဘူး။

ဒီလိုပိမိဉာဏ်မှာ ရှင်းစနစ် သက္ကာယိဒိဋ္ဌ သိမှု နဲ့ ပြုတ်

ဘရားလက်ထက်က ရှင်ဆန္ဒဆိတာကြားဖူးကြပါလိမ့်
မယ်၊ တရားရဖို့ ၍၅၇ နှစ်ကြာပါတယ်၊ ဒီလိမကြာရအောင်ပဋိစ္စ
သမုပ္ပါဒိုကို နားလည်ထားကြစေလိပါတယ်။

တရားမထိုင်ခဲ့လုပ်ရမယ့် ပုံဗေရကာကိစ္စ ဆိတာ တ
ခြားမဟုတ်ပါဘူး၊ ယခုကဲ့သို့ ဒီနိုတွေကို သိမှနဲ့ ရှင်းပြီးတော့
ထားခြင်းဟာ ပဋိစ္စသမျိုးဖြင့်နားလည်ထားခြင်းဟာဒါအရေးကြီး
ဆုံးပါပဲ။

ଦଳପ୍ରାପିତ୍ରିଃମଯ, ତିରିରିଷାମ୍ବାତିକ୍ଷିପ୍ରତିଷ୍ଠାନି ଶ୍ରୀତଃ
ପିତାଯ, ତିକ୍ଷିଗ୍ନିଯିଷିଦ୍ଧାତ୍ରିପ୍ରତିଷ୍ଠିତଃମୁଖୀମୁଖୀନିରାଜିତରପିତାଯ॥

က အလုပ်,လုပ်ကွက်ကိုပြကြပါစီ။

ကျော်တိဘားလုံးဟာ လေကို ရူရှိက်နေကြတယ်
မဟုတ်လား၊ ဒီလိုလေကိုရူရှိက်နေကြတာဟာ အားထုတ်တဲ့
စိတ်လေးတွေနဲ့ ရူနေတာရှိက်နေတာဖြစ်ပါတယ်။

အကိုးအကားနဲ့ ပြမယ်ဆိုရင် သြို့လ်ကျမ်း၌ ဝင်
သက်၊ ထွက်သက်ဟာ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုပါတယ်။

ဒီးပါစကာ ကမ္မဘ... သာသာစိတ္တေ လို့ဆိုလိုပါတယ်၊
ဝင်သက်၊ ထွက်သက်ဟာ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ထင်
ထင်ရှားရှားတိုးပြပါတယ်၊ သာသာဆိုတာ အသေသ၊ ပသေသ
ဝင်သက်၊ ထွက်သက်ကိုဆိုပါတယ်။

လေကိုရှုတဲ့ စိတ်လေကိုရှိက်တဲ့ စိတ်ဆိုပြီးတော့ခေါ်ကြ
ပါမို့ “သတိထား ဝိရိယနိုက်ပညာနဲ့ရှုလို့” ဆရာတော်ကြီး
သွန်သင်ဆုံးမတော်မူခဲ့သည် အတိုင်းသတိထားပြီးရင် ဝိရိယ
ကလေးနိုက်ပြီးတော့ လေကိုရှုတဲ့အခါး၊ ရှုတဲ့စိတ်ကလေးတွေ
ပေါ်ပေါ်လာတာ၊ လေကိုရှိက်တဲ့အခါး ရှိက်တဲ့စိတ်ကလေးတွေ
ပေါ်ပေါ်လာတာကို ရှုဖို့ပါပဲ၊ လူသစ်များအဖို့ဆိုရင် မိနစ် ၂၀၊
အစိတ်ဆိုသလို အစကန်းမှာ စိတ်နိုက်ပြီးတော့ကို ရှုဖို့လိုပါ
တယ်၊ ရှုရမှာသည် ဝင်သက်၊ ထွက်သက်မဟုတ်ပါ၊ ဝင်လေကို
ဖြစ်စေတဲ့စိတ်၊ ထွက်လေကိုဖြစ်စေတဲ့စိတ်ဆိုတာ အထူးကရှုပြု
ကြပါ။

ထပ်ပြီးတော့ ပြောရှုးမယ်၊ စိတ္တာနုပသာဆိုတာ စိတ်

ကို ရှုရမှာဖြစ်တဲ့အတွက် ရှုရမှာသည် ဝင်ဆက်ထွက်သက် မဟုတ်ပါ၊ ဝင်လေကိုဖြစ်စေတဲ့မိတ်၊ ထွက်လေကိုဖြစ်စေတဲ့ မိတ်ဆိုတာ အထူးကရှုပြုကြပါ စီတ္ထာနပဿနာဆိုတဲ့ အတိုင်း မိတ်ကိုရှုရမှာဖြစ်ပါတယ်။

အဒီလိုစီတ်ရှုလို စီတ်တွေပေါ်ပေါ်လာတာတွေ တွေ့ပါလိမ့်မယ်၊ ဒီစီတ်တွေကိုရှုလို စီတ်တွေနေရင် ပထမအဆင့် တော့အတော်နေရာကျြော်ပြုလို အောက်မောပါဝမ်းမြှောက်စရာတော့ မဟုတ်သေးပါဘူး၊ အောက်ဉာဏ်ပရှုပါသေးတယ်လို့ဆိုပါတယ်။

ဘယ့်နဲ့...စီတ္ထာနပဿနာ လုပ်ပါဆိုရှိုး စီတ်တွေ နေသေးရင် ဝမ်းမြှောက်စရာမဟုတ်သေးဘူးတဲ့၊ ဒီတော့ပရိသတ်က မေးဖို့လိုမလောဘူးလား...လိုလာပါတယ်၊ အခုရင်းပြီးတော့ပြုပါရှိုးမယ်။

စီတ်ကိုအရှုခိုင်းငြားသော်လည်း စီတ်ရှုမရှုမှုကိုတွေ့ မအထက်ဉာဏ်လိုခေါ်ပါတယ်၊ စီတ်ကိုရှုလို စီတ်တွေနေသေးတယ်ဆိုရင် နာမပရိစွဲအဉာဏ်ပခေါ်ပါသေးတယ်၊ ဝေဒနာကို ရှုလို ဝေဒနာကို တွေ့နေသေးလို့ရှုရင်လည်း နာမပရိစွဲအဉာဏ်လို့ပခေါ်ပါသေးတယ်၊ ရှုပ်ရှုလို့ရှုပ်တွေ့နေသေးလို့ရှုရင် ရှုပ်ပရိစွဲအဉာဏ်လို့ပခေါ်ပါသေးတယ်၊ အထက်ဉာဏ်တော့ မရောက်သေးပါဘူး၊ ပေါ်လာပြီးတော့ပျက်ချွားတာတွေ့၊ မအထက်ဉာဏ်လို့ ခေါ်ပါတယ်၊ ယထာဘူးတာဉာဏ်လို့ လည်း

ခေါပါတယ်၊ ဓမ္မိုဒီတိဉာဏ်လို့လည်းခေါပါတယ်။

မိုးကုတ်ဝိပသုနာ၊ စိတ္တာနုပသုနာ ရှုနည်း၊ ဗျားနည်း၊
ဒီနေရာမှာ ထူးခြားချက်ရှိကြပါတယ်၊ ပေါ်တိုင်းပေါ်တိုင်းမှတ်
နေရတာမဟုတ်ပါဘူး၊ ပေါ်၊ ပေါ်လာပြီးတော့ကို ဖျောက်၊
ဖျောက်သွားတာကိုသာဉာဏ်နဲ့သိအောင်ရှုခြင်း၊ အကဲခတ်ရ
ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ထပ်ပြီးတော့ တစ်ခါရပြာပါရီးမယ်၊ ပေါ်တိုင်းပေါ်တိုင်း
မှတ်နေရတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ပေါ်လာပြီးပျက်သွားတာ ဖျောက်
သွားတာ ဒါကိုသာဉာဏ်နဲ့မိအောင်ရှုရခြင်း၊ အကဲခတ်ရခြင်း
ဖြစ်ပါတယ်၊ ယခုပရိသတ်ထဲမှာ အခြားအခြားသော ရိပ်သာများ
မှ လာကြတဲ့ ယောဂါပဂ္ဂိုလ်များပါချင်ပါကြပါလိမ့်မယ်၊ ကျွန်ုင်း
တော်ရှင်းပြုတဲ့ စိတ္တာနုပသုနာ ရှုနည်း ဗျားနည်းများကို စမ်း
သပ်ပြီးကြည့်ကြစေလိုပါတယ်။

မိမိတို့သွားနိုင်မှာ လေကို ရှုတဲ့ စိတ်ကလေးတွေပေါ် ပါ
တယ်၊ ဒီရှုတဲ့ စိတ်ကလေးတွေကို နောက်စိတ်နဲ့ရှိမရှိအကဲခတ်
လိုက်ပါတဲ့၊ အဒီလိုနောက်စိတ်နဲ့၊ အကဲခတ်တာကို ပထမ
ရှုတဲ့ စိတ်ကလေးရှိတာတွေ၊ သလား၊ မရှိတာတွေ၊ သလား၊ မ
ရှိတာပတွေ၊ မှာပဲ၊ စဉ်းစားပါ၊ စဉ်းစားကြည့်ပါ မရှိတာ
တွေ၊ မအမှန်ရောက်မယ်၊ အထက်ဉာဏ်ရောက်မယ်။

ဘာကြောင့်လည်း ဆိုတော့ “ဟုတွာအဘာဝဖွေနအနီး”

ကို ရှိတာကနေပြီးတော့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ရှုရမှုဖြစ်ပါတယ်၊ လုံးဝမရှိရာကိုရှုရမှုမဟုတ်ပါ၊ မရှိရာကိုရှုနေရင်အဘာ ဝပညာတံ့ကိုရှုရရောက်မှာပေါ့၊ ရှိရာက မရှိရာကို ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ရှုမှုသာအနိစ္စကိုရှုရာရောက်ပါလိမ့်မယ်၊ ရှိတာကိုရှုနေရင်၊ ရှိတာကိုတွေ့နေသေးတယ်ဆိုရင် အနိစ္စကိုရှုတာမဟုတ်ပါ၊ နိစ္စကိုရှုနေရာရောက်ပါလိမ့်မယ်၊ တရားတွေ့တယ်၊ တရားတွေ့တယ်ဆိုတာ အနိစ္စတွေ့မှ တရားတွေ့တယ်ခေါ်နိုင်ပါတယ်။

လေကိုဝင်စေတဲ့စိတ်ကလေးတွေ၊ လေကိုထွက်တဲ့စိတ်ကလေးတွေကို အကဲခတ်နေရင်း၊ ရှုနေရင်းရှုနေဆဲမှာ မိမိတို့ ပုထုဇူးသန္တာန်မှာပေါ်ရှိုး ပေါ်စဉ်ဖြစ်တဲ့စိတ်တွေ ပေါ်နေကျစိတ်တွေပေါ်လာလိမ့်မယ်၊ အရိယာမဟုတ်တော့ အရိယာစိတ်တွေ မပေါ်နိုင်ဘူး၊ ပုထုဇူးဆိုတော့ပုထုဇူးစိတ်ပေါ်မှာပါ။

ပုထုဇူးစိတ်ဆိုတာလည်း(၃၇)ပါးပရှိပါတယ်၊ ဒီ(၃၇)ပါးကိုများတယ်ထင်ရင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဘုရားဟောကျမ်း ဂန်များနဲ့ ညီနှိုင်းပြီးသကာလအပြင်အညွှေ့သည် ၅၊ အတွင်း အညွှေ့သည် ၆၊ ခုနကပြာတဲ့လေကို ဝင်စေတဲ့စိတ်၊ လေကိုထွက်စေတဲ့စိတ်၊ အဒီရှုစိတ်-ရှိုက်စိတ်ဆိုပါတော့ခင်ဗျား၊ အဒီရှုစိတ်၊ ရှိုက်စိတ်ဆိုတဲ့သက်စောင့်စိတ်ဆိုတာ ၂၊ အားလုံး(၁၃)ပါးကို အကျဉ်းချုံးပြီးတော့ ပေးထားပါတယ်။

နိတ္ထာနပသာနာ ရူမွားပုံ၊ ရူမွားနည်းစာရွက်ကိုကြည့်ပါ၊
အပြင်ညွှန်ဆိုတာ မြင်စိတ်၊ ကြားစိတ်၊ နံစိတ်၊ လျှောပေါ်
မှာပေါ်တဲ့စားစိတ်၊ လျှောက်စိတ်၊ ကိုယ်ပေါ်မှာပေါ်တဲ့ယားယံ
ကောင်းစိတ်၊ သူခင်ခနာကလေးပေါ်လာလို့ရှိရင် ကောင်း
တဲ့စိတ်မနာယတနာခေါ်တဲ့တွေးတော်စိတ်၊ အတွင်းစိတ် ညျှော်
သည်ကတော့လောဘိစ်၊ ဒေါသစ်၊ မောဟစ်၊ အလော
ဘိစ်၊ အဒေါသစ်၊ ကြောည်တွေး တော်စိတ်၊ ပေါင်း ပေါး၊
ဒီစိတ်တွေဟာလည်း တပြိုင်တည်း ပေါ်တာမဟုတ်ပါဘူး၊ တန်
ချုပ်ပြီးမှတစ်ခုပေါ်တာဖြစ်ပါတယ်၊ အခါတော့ပေါ်ရာစိတ်ကိုရှုဖို့ပါ
ပါ။

တံရားထိုင်နေတဲ့အခါမှာမြင်စိတ်၊ စားစိတ်ကတော့မပေါ်
နိုင်ကြပါဘူး၊ ကြားစိတ်၊ နံစိတ်ကတော့အရှုံးခုရတိုက် ဆိုင်ရ
ရင်ပေါ်နိုင်ပါသေးတယ်။

အခါတော့ အတွင်း ဇည်သည် လောဘိစ်ပေါ်မယ်၊ ဒေါ
သ စိတ်ပေါ်မယ်၊ တွေ့ဝေတဲ့စိတ်တွေပေါ်မယ်၊ ဂျု့လွင့်တဲ့စိတ်
ပေါ်မယ်၊ နာကျင်ကိုက်ခဲတဲ့ ခုက္ခသဟရှုတ်၊ ကာယဝိညာဉ်စိတ်
တွေ့ဆိုတာတွေပေါ်မယ်၊ အတွင်းဇည်သည်စိတ်တွေ လျည်းမြှို့
တော့ ပေါ်တာများပါလိမ့်မယ်၊ ပေါ်ချုင်ရာပေါ်ပေါ်တာကိုဖမ်း
ခြီးတော့ အကဲခတ်ဖို့ပါပါ။

ဇည်သည်ပေါ်ရင် ဇည်သည်ကို ရူကြပါ၊ ဇည်သည်မပေါ်

လို.ရှိရင် ရှိစိတ်,ရှိက်စိတ်ဆိုတဲ့ အီမီသည်စိတ်ကို ရှုကြပါ။ အမြဲ
ရှုရမှာကတော့ အီမီသည်စိတ်ကိုအဖြူရမှာပါ။ သူတို့ကသက်
စောင့်လို့လည်းခေါ်ပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ ရှိစိတ်
။ သာမြို့တဲ့နောက် ရှိက်စိတ်မလာရင်နောက်ရှိက်စိတ်ပေါ်ပြီး
ဃ္ဃး နောက်ရှိစိတ်ပြန်မလာရင်သေတယ်ခေါ်ပါတယ်။ အဒီတော့
ဘာစိတ်မှမပေါ်ရင်ဒီသက်စောင့်စိတ်ဆိုတဲ့ ရှိစိတ်,ရှိက်စိတ်ကိုပါ
အခါခပိသိမ်းရှုရမှာပါပဲ။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးကပင့်ကူကြီးဥပမာလိုလည်းဟော
ပြောပြသခဲ့ပါတယ်ဒါလည်းနာကြားမူးကြပါလိမ့်မယ်ဒီပင့်ကူ
ကြီးက အစာရတဲ့နေရာသွားပြီးတဲ့နောက် စားတဲ့နောက်တဲ့
ကိစ္စပြီးတဲ့အခါကျတော့ကို သူ့ဗဟိုမှာပြန်ပြီးတော့ထိုင်သလိုပဲ
ဘယ်စိတ်ပေါ်ပေါ်,ပေါ်ရာကိုလိုက်ပြီးတော့ ရှုရမှာပါ။ ဘာစိတ်မှ
မပေါ်ဘူးဆိုလို.ရှိရင် ဝင်စိတ်ထွက်စိတ်ကိုပဲပြန်ရှုရမှာပါ။ ပင့်ကူ
ကြီး အလယ်ကောင်မှာ ပြန်ထိုင်သလိုပါပဲ၊ ဝင်စိတ်ထွက်စိတ်ကို
ပြန်ရှုရမှာပါပဲ။

အဒီလို ရှုတိုင်း, ရှုတိုင်းပေါ်ပေါ်ပြီးတော့ ပျက်ပျက်သွား
တာပျောက်ပျောက်သွားတာတွေကို တွေ့အောင်ရှုစိုးအရေးကြီးပါ
တယ်။ အပျက်ကိုတွေ့မှ အနိစ္စကိုတွေ့တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊
မှတ်ပြီးနေရာနဲ့တော့ အနိစ္စတွေ့ပို့ အင်မတန်ခယည်းပါတယ်၊
အနိစ္စတွေ့မှ လည်းလမ်းမှန်ပါတယ်၊အန္တကိုယ်တရာ့လုံးကလည်း

ဖောက်ပြန်တာနဲ့ ပျက်စီးတာပရှိပါတယ်။

ပျက်ပျက်သွားတဲ့ အပျက်တွေကို တွေ့မှု အနိစ္စတွေ့ပါတယ်၊ ရွှေ့မှတ်နေရာနဲ့ အနိစ္စတွေ့ပါတယ်၊ အနိစ္စတွေ့မှ သာလမ်းမှန်ပါတယ်၊ အဒီတော့မှ အရှိန်း၊ အသိကိုကိုယ်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

မှတ်နေရာများ၊ ဆိုလိုရှိရင်လည်း ငါရှုံးငါမှတ်သာမြစ်နေလို့ ငါဆိုတဲ့ အတ္ထာ ဒီ၌ ပြုတ်ပို့၊ အင်မတန်ခဲယဉ်းပါတယ်၊ အနိစ္စလည်းမြင်စိုးခဲယဉ်းပါတယ်၊ အနိစ္စမြင်ရင်ခုက္ခာဆိုတာလည်း မြင်ပို့ဆေးပါတယ်၊ ခုက္ခာမြင်ရင် ခုက္ခာသွားတွေ့ပို့၊ သိပ်ခဲယဉ်းပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အနိစ္စသာမြင်အောင် ကြိုးစားပြီးတော့ကို ရှုံးလိုပါတယ်၊ ဓနာကလည်း သူမှာ အနိစ္စပရှိတယ်၊ ခုက္ခာပရှိတယ်၊ အနတ္ထပရှိတယ်၊ ခုက္ခာသွားပရှိတယ်ဆိုတာပြောနေတာပါပဲ၊ အကျော်းချုံးလိုက်တဲ့ အခါကျတော့ ဖြစ်ပြီးပျက်တဲ့ ဖြစ်ပြီးတော့ကိုပျက်တယ်ဆိုတဲ့ ဓမ္မသဘောပရှိတယ်ဆိုတာ ဓနာကပြုပါလိမ့်မယ်၊ ဓနာကပြောတာကိုအမှန်ယူပါ... မြတ်စွာဘုရားကလည်း ဓနာဝါးပါးကို အနိစ္စလို့ ရှုံးပါ၊ အနိစ္စမြင်မှ အဝိဇ္ဇာပျောက်ပြီးတော့ ဂိဏ္ဍာရောက်ပါလိမ့်မယ်တဲ့။

ဂိဏ္ဍာသီ၊ ပညာသီ၊ ပရိညာသီဖြစ်ရန် အရေးကြီးပါသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်ကလည်း ၁၁းချင်တာ၊ သွားချင်တာအော့ မှတ်နေတာထက် မိမိတို့ ဓနာဝါးပါးဖြစ်ပြီး ပျက်နေတဲ့ အနိစ္စ

မြင်အောင်ရှုစိ.ပိ.ပြီးတော့ လေးလေးနက်နက်ဟောကြားထားပါ
တယ်၊ အဝိဇ္ဇာကန္တပြီးတော့ ဝိဇ္ဇာရောက်ဖို့ဆိတာလည်း အနိစ္စ
ကိုရှုမှအနိစ္စကိုမြင်မှ အဝိဇ္ဇာက ပျောက်ပြီးတော့ဝိဇ္ဇာရောက်နိုင်
ပါတယ်။

သတိပဋိဘဏ္ဍာလည်း အပိုင်းတိုင်းအပိုင်းတိုင်းမှာ သမှုဒ
ယဓမ္မာနပသီဝါ၊ ယဓမ္မာနပသီဝါ၊ သမှုဒယဝယဓမ္မာနပသီ
ဝါဖြစ်တာကိုလည်း ရှုပါ၊ ပျက်တာကိုလည်းရှုပါ၊ ဖြစ်တာရော၊
ပျက်တာရောရှုပါလို့၊ ဟောတော်မူပါတယ်၊ ဒါကိုသတိမူကြပါ
အာနာပါနသမထလောက်နဲ့လမ်းခုလုပ်ငြလောက်မှာ သောင်
တင်ပြနေတာ များပါတယ်၊ ဒါကြောင့်သမှုဒယဝယ၊ ဝယထိအောင်
လိုက်တော်မူကြပါဟုတိက်ထွန်းပါတယ်။

အဲဒီတော့ ယခုဂျွဲနတော်ပြောနေတာဟာလည်းဝိပဿနာ
အလုပ်မှာတော့ကို ဆရာတော်ကြီးသင်ကြားတော် မူခဲ့သည့်
အတိုင်း တော်တော်ကလေး အရင်းကျတာကို မိမိကိုယ့် တွေ့နဲ့
ထပ်ပြီးတော့ပြောနေပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဖြစ်ပေါ်ပြီးပျက်ပျက်သွားတာဟာ အနိစ္စပါ၊
နောက်ညာ၏ကသိလိုက်တာဟာ မရှုပဲဆိုတော့ ရှေ့ကဖြစ်ပျက်၊
နောက်ကမဂ်နဲ့သွားပြီးတော့ ကိုက်ပါတယ်၊ ရှေ့ကပျက်ပျက်
သွားတာဟာအနိစ္စ၊ နောက်သိလိုက်တာကလေးဟာမရှု၊ အဲဒီလို
သွားကိုက်ပါတယ်။

ဒီအတိုင်းသာ ရှေ့ကဖြစ်ပျက်နောက်ကမင်၊ ဖြစ်ပြီး ပျက်
ပျက်သွားတာဟာ အနိစ္စ၊ နောက်ကသိလိုက်တာက မဂ္ဂဆို
တော့ ဖြစ်ပျက်နဲ့မင်ကိုက်သွားပြီးကြားထဲမှာ ကိုလေသာမခိုဘူး
လို့ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ရှေ့ကဖြစ်ပျက်နောက်ကမင်နဲ့သာ
ကိုက်နေရင်ဖြင့် မိမိတို့၏ဝစ်ထဲမှာပဲ့ကျမင်ပေါ်နေပြီလို့ဆို
နိုင်ပါတယ်။

ဤကဲ့သို့ ရှေ့ကဖြစ်ပျက်နောက်ကမင်နဲ့ ကိုက်နေတဲ့
အခါမှာတစ်ဆင့်တက်ပေးပါ၊ ဖြစ်တာလည်းခုက္ခာ၊ ပျက်တာ
လည်းခုက္ခာ၊ ခုက္ခာမှတစ်ပါးဘာမှမရှိဘူး၊ သူခဲ့လိုတာလုံးဝမရှိဘူး၊
ခုက္ခာသွားသာအမှန်ရှိတယ်လို့၊ ဉာဏ်နဲ့အနာရှုပေးပါ၊ ဒီလိုရှု
ပေးရင်ခါတွေဟာ ခုက္ခာသွားတွေပဲ ခုက္ခာသွားတွေပဲလို့၊ အသိ
ဉာဏ် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဝင်လာရင် ခုက္ခာသွားနဲ့မဂ္ဂသွားကို တအင်
ဝိက္ခာမဲ့နအားဖြင့်ပိုင်းခြားနေပြီလို့ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ခုက္ခာသွားကိုတအင်ဝိက္ခာမဲ့နအားဖြင့် ပိုင်ပိုင်
နိုင်နိုင်သိနေပြီဆိုရင် မိမိတို့ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်တော့နီးပြီဆို
တာသိနိုင်ကြပါပြီ။

မိမိ သွှေ့သနမှာ ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ကလေးတွေဟာအရင်
စိတ်မရှိတော့ဘူး၊ အရင်စိတ်တွေမရှိတော့ဘူး၊ ချုပ်ပျက်သွားပြီ
မရှိတော့ဘူး၊ ချုပ်ပျက်သွားပြီးနောက် အစားထိုးတဲ့စိတ်အသဲ့၊
အသဲ့ဖြစ်တယ်ဆိုတာ အကဲခတ်မူပဲဖြစ်ပါတယ်၊ တန်ညွှေးအား

၄၉၀ မိုးကုတ်ပိပသုနာအခြေခံ။

ပြင့်ဆိုသော ၁ စိတ်ကို ၂ စိတ်နဲ့အကဲခတ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ သို့
မဟုတ် ၁ စိတ်ကို ၂ ဉာဏ်နဲ့အကဲခတ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဒီ ၁ စိတ်ကို ၂ စိတ်နဲ့အကဲခတ်လိုက်တော့ ၁ စိတ်မရှိ
ဘူးဆိုတော့ တွေ့ပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီမရှိတော့ဘူးဆိုတာ ကိုယ်
တိုင်ဆိုအောင်လုပ်တဲ့အလုပ်ပါပဲ၊ ဒီ ၁ စိတ်ကလေးနဲ့အသက်
ကုလည်း ၁,၂ ဆိုရင်မရှိတော့ပါဘူး။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သန္တိန္တိကော...တဲ့။ မိမိ
ကိုယ်တိုင်မိမိကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ သိအောင်လုပ်ပါ။ သာမ်မိမိကိုယ်
တိုင်၊ ပသိတော့၊ မြင်အောင်ကြည့်ပါ...တဲ့။

ကိုယ်တိုင်သိဖြစ်ရင် အကာလိုကော၊ အခါမလင့်အကျိုး
ပေးပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့်မှာချင်တာက ဥပယ္ပယဉာဏ်ဖြစ်
ပျက်မြင်အောင်ကြည့်၊ နို့အဲဉာဏ်ဖြစ်ပျက်ကို မှန်းဉာဏ်ဝင်
အောင်ကြည့်ပါ၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ပိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ပျက်တွေအထူးရောက်
အောင်ကြည့်ပါဟု အားလုံးသော ယောဂါများအားတိုက်တွန်းလို
ပါသည်။

ပိပသုနာအလုပ်မှာ အများကြီး အရေးကြီးတဲ့ အချက်
တစ်ခုဆရာတော်ကြီးဟောတော်မူခဲ့တာရှိပါသေးတယ်၊ ဝတ္ထာ
ကြောင်းနဲ့လည်းထုတ်ပြီးပြခဲတာမှတ်မိကြပါလိမ့်မယ်၊ သူသိမ
ပရိပိုင်ဆိုတာရှိပါတယ် တရားခိုးလာရင်း ရဟန္တာဖြစ်တဲ့ဝတ္ထာပါ
ပဲ။

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမွားနည်း

၄၉၁

ဒီ...သုသိမပရိစိမ်ကို မြတ်စွာဘုရားကျောက်နှစ်ဥာက်
ပဟောတော်မူပါတယ်။ “ပုံဖွဲ့ခေါ်သုသိမဓမ္မ္မြို့တိဥာက်၊ ပုံ့ဗို
ဗြာနောက်”တဲ့ ဥာက်နှစ်ဆင့်နဲ့ ဟောတော်မူပါတယ်၊ ရှေ့က
ဖြစ်ပျက်ကိုသိတဲ့ ဥာက်၊ နောက်ကနိဗ္ဗာန်ကိုမြင်တဲ့ ဥာက်ပဲ။

ဆိုလိုတာက ဖြစ်ပျက်ကို အရင်ပိုင်အောင်လုပ်ကြပါတဲ့
နောက်... ဖြစ်ပျက်အဆုံးမှာနိဗ္ဗာန်မြင်တဲ့ ဥာက်ပေါ်လာလိမ့်
မယ်တဲ့။

ဓမ္မစကြောသုတ်မှာလည်း အားလုံးသိရှိတော်မူပြီးဖြစ်ကြ
တဲ့အတိုင်း ဥာက်သုံးဆင့်ပြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောတော်မူခဲ့ပါ
တယ်၊ ဥာက်ထယ်ပါးတို့၊ ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့၊ ဆိုတာကတော့
အရင်သာရိပုဇွဲရာ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ဥာက်ကြီးလွန်းလို့
နောင်လာ၊ နောက်သားများအတွက် သူ့အမြင်နဲ့ သူ့ဟောတော်မူ
ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်၊ အရင်မြတ်ကသူလိုပုဂ္ဂိုလ်ကသူတစ်ပါးတည်း
သာ ရှိတယ်ဆိုတာအမိန့်ရှိပါတယ်...တဲ့။

အခိုတော့ဘုရားအောက်က ပညာအရာမှာ တစ်ပါးသာရှိ
တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးနောက်လိုက်ပြီးတော့ ဥာက်ရှည်လိုက်နေစရာမလို
ပါဘူးဆိုလိုပါတယ်၊ ဖြတ်လမ်းကသာလိုက်ဖို့လိုပါတယ်။

ဆရာတော်ကြီးက အသက်တမ်းတို့တဲ့ ခေတ် ဖြစ်နေတဲ့
အတွက်တဲ့မင်းတို့ ဥာက်ရှည်ကြီးတွေ မလိုက်ကြပါနဲ့ ကွာ...တဲ့

ဉာဏ်ရည်ကြီးလိုက်နေရင် လမ်းမှာအမောဆိုပြီး နေကြပါလိမ့်
မယ်ဆိုပြီး တပည့်ရင်းများကို ဆုံးမခဲ့ပါတယ်။ ဉာဏ်ဖြင့်သိမြင်
နိုင်တဲ့ ဖြစ်ပျက်အဆုံး အသံးတာက်သို့ ပြီးဝင်နိုင်ပါတယ်။

ဆရာတော်ကြီးက ဝါးနှစ်လုံးမီးထွက်အောင် ပွတ်တဲ့သူ
လိုအာနာမွတ် မနေမနားမွတ်ရင်နီးထွက်သလိုပဲတဲ့၊ ယောဂါများ
ဟာလည်းမနေမနားဖြစ်ပျက်မြင်အောင်အားထုတ်ကြပါ ဖြစ်ပျက်
တွေ့စိတ်စိပ်ဖြင့်လာအောင်အားထုတ်ကြပါ၊ နောက်ဖြစ်ပျက်မှန်း
ဉာဏ်ဝင်လာအောင် အားထုတ်ရင်ဖြစ်ပျက်တွေ အဆုံးမြင်တဲ့
ဉာဏ်ရောက်တာပါပဲတဲ့။ သံးတုံးတာဟာ နိုဗ္ဗာန်လို့ ခေါပါ
တယ်။

အဒီတော့ ပွတ်တာကယောဂါအလုပ်၊ မီးထွက်တာက ဝါး
အလုပ်ဆိုတဲ့ အတိုင်း အားထုတ်မှုသာ ယောဂါကလိုပါတယ်၊
ဒါမှုရင့်ကျက်ပါလိမ့်မယ်၊ ရင့်ကျက်လာမှသာ မဂ်ဉာဏ်၊ မို့လဲ
ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်နိုင်တဲ့ ဖြစ်ပျက်အဆုံး အသံးတာက်သို့ ပြီး
ဝင်နိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်ဆရာတော်ကြီးက သံပေါက်တစ်ခု ရေးထား
တာ ကလေးရှိပါတယ်၊ အဲဒီသံပေါက်ကလေးကို ကျွန်တော် အခု
ဖတ်ပြုပါမယ်။

ယုံကြည်ကျန်းမာစိတ်ဖြောင့်စွာနှင့် လွန်စွာအားထုတ်၊
နာမ်နှင့် ရုပ်ကို ဖြစ်ချုပ် ဉာဏ်မြင်၊ ဤဝါးအင်၊ မှန်ပင် မဂ်ရ

ကြောင်း ... တဲ့။

ဒီအတိုင်း မိမိတို့ ကျွန်းမာရေးကိုလည်း ဝရဖြူကြပြီး
တော့ မိမိတို့အခုအားထုတ်နေတဲ့ အလုပ်ဟာအလုပ်မှန်ပဲ။
တရားမှန်ပါဘုရားဟောတဲ့အတိုင်းပဆိုပြီတော့ယုံယုံကြည်ကြည်
နဲ့အားထုတ်ကြပါ။ ပြီးတော့ယောက်အချင်းချင်းလည်းစိတ်ထား
ဖြောင့်မတ်စွာ ထားပြီးတော့ မလျှော့သောလုံးလဖြင့်ရှေ့က ဖြစ်
ပျက်၊ နောက်က မဂ်နဲ့ကိုက်ဆွားအောင်ကိုလေသာကြားမခိုပဲ
အားထုတ်ကြမယ်ဆိုရင်နဲ့နက်အားထုတ်ရင်ညာညာအားထုတ်ရင်နဲ့
နက်ဆိုသလိုတစ်မဂ် တစ်ဖိုလ်ကိုသေသေချာချာကြီးရရက်၊ ရလ၊
ရန်အတွင်းရနိုင်ပါတယ်လို့ဘုရားဟောကျမ်းကန်များမှာအထင်
အရှားရှိပါတယ်၊ အားထုတ်ကြပါဆိုတာ တိုက်တွန်းရင် နိုင်းချုပ်
လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်ခင်ဗျား။

၄၉၄

မိုးကုတ်ပိုမသေနာအခြေခံ၊

ဒီဇ္ဈာနပသေနာရှုနည်း

- ၁။ မြင်စိတ်
၂။ ကြားစိတ်
၃။ နံစိတ်
၄။ စားစိတ်
၅။ ယားနာကောင်းစိတ်

- ၁။ လောဘစိတ်
၂။ အေါသစိတ်
၃။ မောဟစိတ်
၄။ အလောဘစိတ်
၅။ အအေါသစိတ်
၆။ တွေးတောာစိတ်

- ၁။ လေကိုထုတ်သောစိတ်
၂။ လေကိုသွင်းသောစိတ်

အပြင်အညွှန်သည်
၅ယောက်

အတွင်းအညွှန်သည်
၆ယောက်

အိမ်သည်စိတ်၂၇

သမ္မာဒီဇို့ဒီသမ္မာသက္ကာပြု၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတ္တာ

သမ္မာသမာဓိ

နင်း (၅) ခုသည်ရှုတတ်သောတရားများဖြစ်၏။ ရှုပုံ
နည်းစံနစ်မှာ အိမ်သည်ကို အမြဲထားချွှုဖြစ်ပျက်ရှုပါ၊ အိမ်သည်

ତରା: । ଅନୁର୍ଧିତାରୀ । ମୁଦ୍ରା:ଫଲ୍ଯିଃ । ୬୮୭

မရှိကအပြင်အညွှန်သည်၊ အတွင်းအညွှန်သည်ပေါ်ရာကိုရှုပါ၊ အညွှန်သည်မရှိပါက အိမ်သည်ကိုအဖြူရှုပါ။

ပိဋကတ်ပညာနာဂါးနည်း

ဓနာဂါနဓကိတ္ထသီမှတ်ခရာများ

၁၀၁နာမကျိုတာယ်ဆိုတာ

ဝေဒနာကိုမတွေ့တော့ဘဲ ဖြစ်ပျက်ကလေးတွေချည်း
တွေနေတော့တာကို "ဝေဒနာကျိုတယ" လို့ခေါ်ရတယ (မှန်ပါ
ဘူရား)။

"ဖြစ်ပျက်ကလေးတွေ တွေ့နေတယ" ဆိုတော့ အတွေ့
ခံတာက အနိစ္စတွေ့တဲ့ဥာဏ်က မဂ္ဂ(မှန်ပါ)မဂ္ဂဆိုတော့ဝေဒနာ
ရူရင်းနဲ့မဂ္ဂင် (၅)ပါးနဲ့အော်နိုင်တယ (မှန်ပါ)။

ဖဂ္ဂန္တ ရဟန်းကျတော့သိပ်ကောင်းတယ၏အနိစ္စတွေ့တဲ့
အပြင်အနိစ္စကိုမှန်းသေးတယ၏ (မှန်ပါ) ပြီးတော့ အနိစ္စဆုံးသွား
ပါလေရော... (မှန်ပါဘူရား)။

ဒီနည်းနဲ့အနိစ္စမြင်၊ အနိစ္စမှန်း၊ အနိစ္စဆုံး (၃)ပါဆုံး
တော့ အနာဂတ်ဖြစ်သွားတာပေါ့ (မှန်ပါ)အောက်သံယောဇ္ဈာ
၅-ပါးကို ဖယ်ရှားသွားနိုင်တဲ့အတွက် ဖဂ္ဂန္တရဟန်း အနာဂတ်
ဖြစ်သွားတယ... (မှန်ပါဘူရား)။

အဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ, ဒကာမတွေလည်း
နံပါတ် (၁)အနိစ္စမြင်နံပါတ် (၂) အနိစ္စမှန်း၊ နံပါတ်(၃)အနိစ္စ^၁
ဆုံးသွားတာကို မြင်အောင်ဥာဏ်နဲ့ ဤည့်ည့်ရမှာ (မှန်ပါ)
ကြည့်ကြပါလို့ တိုက်တွန်းပါတယ (မှန်ပါဘူရား)။

သေရနာမကြောက်သု(၄)ဦး

၁။ ငါးဖြာအာရုံကာမဂ္ဂက်တိ၌ တွယ်တာမူ ကင်းနေသူ
ဖြစ်၏။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးထင်၍ မြင်ထားသူဖြစ်သည်။ ထို
ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သွေးနှင့် ရောက်ဝေဆာ ရောက်လာသော်လည်း ထို
ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကသေရမှာမကြောက်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်သူကတိ၊
(သို့မဟုတ်) နိုဗ္ဗာန်ကို မြင်ထားသောကြောင့် ဖြစ် သည်။

၂။ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌ တွယ်တာမူကင်းနေသူဖြစ်၏ လက္ခ
ဏာရေး သုံးပါးထင်၍ မြင်ထားသူဖြစ်သည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် မျိုး
သွေးနှင့် ရောက်ဝေဆာ ရောက်လာသော်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့
က သေရမှာ မကြောက်၊ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်သူကတိ၊ သို့
မဟုတ်နိုဗ္ဗာန် နိကိုမြင်ထားသော ကြောင့်ဖြစ်သည်။

၃။ အကုသိုလ်နည်းပါး၍၊ ကုသိုလ်တွေများသူဖြစ်သည်
လက္ခဏာရေးတင်၍ ဝိပဿာဖြင့် နေသူလည်း ဖြစ်၏။ ထို
ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ သွေးနှင့် ရောက်ဝေဆာ ရောက်လာသော်လည်း
ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကသေရမှာမကြောက်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်သူက
တိ၊ သို့မဟုတ်နိုဗ္ဗာန်ကိုမြင်ထား သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

၄။ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်ကြောင်းကျိုးဖြစ်ပုံကိုသဘောပါက်ထား
၍၊ သံသယဝိစိကိစ္စာမရှိ၊ ဝိပဿာဖြင့်နေသူလည်း ဖြစ်သည်။
ထို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ သွေးနှင့် ရောက်ဝေဆာ ရောက်လာသော်
လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ က သေရမှာမကြောက်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆို

၄၉၈

နိုးကုတ်ပိပသာအခြေ။

သော သုကတိ၊ သို့မဟုတ် နိုးကုတ်ကို မြင်ထားသောကြောင့်
ဖြစ်သည်။(အထက်ပါတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်မှာ သေမှာကြောက်
သူတို့ ဖြစ်ပါသည်။)

သေခါနီးမှာ ဓရ္စသွာနဲ့ ဓနပါ

သေခါနီးမှာ ဝေဒနာရောက်လာမှာကတော့ သေချာ
တယ် (မှန်ပါ) အဖော်ဝေဒနာကို ဉာဏ်နဲ့စွာထားပြီး ဝေဒနာကို
ကျော်လွှန်ပြီး၊ သေခါနီးမှာဝေဒနာရောက်က မဂ္ဂလိုက်ပြီးနေပြ
ပါလို့ ဘုန်းကြီးကမှာနေတယ် (မှန်ပါဘုရား)။

တော်တော် အရေးကြီးတဲ့ စကားနော် (မှန်ပါဘုရား)
သာမည်နားနဲ့မထောင်ပါနဲ့လို့ လေးလေးနက်နက်သတိပေးပါ
တယ် (မှန်ပါဘုရား)။

“ဒါကဘာယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှုရမတုံးဘုရား” လို့မေး
ရင် အခုကဗာတည်းက အနိစ္စပိုင်ထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှုရမယ် (မှန်
ပါ) ဒီးလောင်ခါမှ ရေရှာလို့ကတော့ (မရပါဘုရား)။

ဒီးမလောင်ခင်ကတည်းမဂ်တည်း ဟူသောရေစင် ရေ
အေးကို ရှာထားတဲ့သူမှုရမယ်နော် (မှန်ပါ) အလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှု
သေခါနီးမှာ မဂ္ဂသွာဖြစ်ပြီး သေလို့ရမယ် (မှန်ပါ)။

သေနည်းသင်ပေးနေတယ်နော်(မှန်ပါ)မြတ်စွာဘုရား
ကဖဂ္ဂန္တရဟန်းအား “သေနည်းသင်ပေးတဲ့တရား”လို့ မှတ်လိုက်

ကြစမ်းပါ (မှန်ပါ)

ဝေဒနာကိုမတွေ့စေဘန်။ ဝေဒနာရဲ့အဖြစ်အပျက်တွေ့
ချည်း ဉာဏ်တဲ့နေပါစေ(မှန်ပါဘုရား) ဆိုလိုရင်းက အဖြစ်
အပျက်နှင့် ဉာဏ်နှင့်တည်နေပါစေ၊ ဘယ်သူမှာကြားမဝင်စေနဲ့
ပြစ်ပျက်နဲ့ ဉာဏ်နဲ့တွေ့နေပါစေ (မှန်ပါ)။

ဒါ—ဆိုရင်ရက္ခသစ္ာကိုမဂ္ဂသစ္ာနဲ့သိနေခြင်း၏(မှန်ပါ)
အဖော်ပန်သိနေပါကြာတော့မှန်းလာမယ်၊ (မှန်ပါ) နောက်မှာ
ရက္ခသစ္ာတွေအဖြစ်အပျက်တွေ့ဆုံးသွားတာကို ဖြစ်ရထိမယ်၊
(မှန်ပါဘုရား)။

၀၀၃နာကို ဓကျိုးအောင်ကြီးစား

လူမိမ်းများက ပြောတတ်ကြတယ် “သာတေသနား၊ အ^၁
ဆန်းလုပ်လို့၊ သင်နေရအုံမှာလား” “သေတစ်နှုန်းတော်များ၊
ဟာ”တဲ့၊ အော်အပြောကလားရာကတိကိုထည့်ပြောတာမဟုတ်ပါ
ဘူး (မှန်ပါ)။

အခုပောကတော့ လားရာကတိကောင်းတာလပြစ်ချင်
ဖြစ်မယ်၊ လားရာကတိကိုမရှိတဲ့ အမြဲအနေလောက်ချင်လောက်
သွားမယ် (မှန်ပါဘုရား)။

ဝေဒနာပေါ်တာကို ဝေဒနာကိုကျော်၍ အနိစ္စတွေ့
အောင်ရှေ့တဲ့နည်း၊ သေခါနီးမှာပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာကို “ဒါဟာ

ထောဇာလား၊ အနိစ္စလား "လို့ဘဏ်နဲ့ကြည့်၊ အဲဒီအချိန်မှာထော
နာ ပျောက်သွားတာတွေရမယ် (မှန်ပါ) အဲဒါအနိစ္စပေါ့ (မှန်ပါ
ဘူရား)။

ဒါကြောင့်နားလည်တဲ့သူတွေကျတော့ "ဖြစ်တာကထော
အနာ၊ ပျက်တာကအနိစ္စ" လို့ခြေားတတ်တယ် (မှန်ပါ) သွားဖြစ်
အောင်လုပ်ပြီး အသေတတ်ကြတာပေါ့ (မှန်ပါဘူရား)။

ဥာဏ်နဲ့ကြည့်တဲ့အခါ ထောဇာကိုမတွေ့ရတော့ပါ၊
ဖြစ်ပျက်ကလေးတွေရှည်းတွေ့နေတော့တာကို "ထောကျော်
တယ်" လို့ပြောတာ (မှန်ပါ)။

ဒီတော့ "ထောကျော်တယ်" ဆိုတာ အနိစ္စကိုတွေ့
တာပါ၊ အနိစ္စနဲ့ဖြစ်ပျက်ကလည်း အတူတူပဲဆိုတော့ "ထောကျ
ကျော်တယ်" ဆိုတာ ဖြစ်ပျက်မြင်တာပဲလို့လည်း ပြောလို့
ရတယ် (မှန်ပါ)။

ထောဇာကျော်လွန်အောင်ရှုထားနိုင်မှ စိတ်ချရတာမို့၏
ကိစ္စကိုမပေါ့ကြနဲ့ (မှန်ပါဘူရား)။

အင်္တာရှုရှု၊ ဆတ္တာနိပါတ်၊ ဖဂ္ဂါနဗုတ် (၃၃၃)

ဝေဒနာဂာတဗြား အနိစ္စကာတဗြားပဲ

ဒါဖြင့် ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ သေခါနီး
ဝေဒနာလာရင်ရှုံးလို့စွာ ဘာလုပ်ရမလဲ၊ နံပါတ်(၁) ဉာဏ်နဲ့
နေဒနာကို ရူပါ၊ (မှန်ပါ) ရူတဲ့အခါ ဝေဒနာတဗြား၊ အနိစ္စတဗြား
မြင်ပါစေ (မှန်ပါဘုရား) ဒါဟာ ဝေဒနာဆွဲတာပဲ၊ ဝေဒနာဟာ
ဝေဒနာပါပဲ၊ အနိစ္စက အနိစ္စပဲ (မှန်ပါ)။

ဉာဏ်နဲ့ ဉာဏ်လိုက်တဲ့အခါ “ဒါဟာဆေဒနာမဟုတ်
ဘူး၊ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတဲ့အနိစ္စကလေးတွေပဲ လို တွေ့စေရမယ်
(မှန်ပါဘုရား) ဝေဒနာကလေးတွေဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတဲ့သဘော
ကိုတွေ့အောင်ရှာရမယ် (မှန်ပါ) ဝေဒနာကိုမတွေ့စေနဲ့ (မှန်ပါ)

ဒီတော့ “ဝေဒနာကလေးတွေကတစ်ခြားဖြစ်ပျက်က
တစ်ခြား”ဆိုတာပေါ်လာမယ် (မှန်ပါ) ဖြစ်ပျက်ဆိုတာနဲ့ အနိစ္စ
ဆိုတာအတူတူပဲနော်(မှန်ပါ) ဒီတော့—

- (က) ဝေဒနာ မတွေ့စေနဲ့၊ ဖြစ်ပျက်တွေ့ပါစေ။
  - (ခ) ဝေဒနာမတွေ့စေနဲ့၊ အနိစ္စတွေ့မဲ့စေ။
- အတူတူပဲ (မှန်ပါဘုရား)။

မန္တေတာ (၄)မျိုး

- (၁) ဥစ္စာ့မိတ္ထူး.... ဘုရားရင်နှင့်တွေ့၍တစ်ခုသော တရား
ကိုဟောရာအကျဉ်းသွေ့သစကား၏အ
ဓားဖြုံမဂ်ဖိုလ် ကိုရနိုင်သူ။
- (၂) နီပဋိတ္ထူး.... အကျဉ်းဟောကာမျှဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကိုမရပါ
အကျယ်ဟောမှ မဂ်ဖိုလ်ကိုရနိုင်သူ။
- (၃) နေယျ.... အကျဉ်းအကျယ်အားဖြင့် ဟောသော်
လည်းမဂ်ဖိုလ်မရပါ ဘုရားဟောတော်မူ
သည်အတိုင်း ကျွန်ုတ်အားထုတ်မှ မဂ်
ဖိုလ်ရနိုင်သူ။
- (၄) ဝဒပရှမ်.... ပရိယတ်ပဋိပတ်တို့ကိုမည်သို့ပင် အား
ထုတ်သော်လည်း ယခုဘဝမဂ်ဖိုလ် မရ
နိုင်ပ ဝါသနာ ဘာဂါမျှသာရထိက်သူ။

(အင်တွေ့ရှိ၊ စတုကြန်ပါတ်)

တရား၊ အန်စ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း

၁၀၃

ဉာဏ်စဉ်များ

ဉာဏ်စဉ် ဉာဏ်စဉ်နင့် ပြောကြခြင်းသည် ဆရာတော် မှနိုး၏
ပြောခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ အားထုတ်သည့် ယောက် ကသာလျှင်
ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်မြင် အစစ်အမှန်ကို ဘယ်လိုမြင်သည်။ ဘယ်
ဉာဏ် ရောက်နေခြေခိုသည်ကို ကေန်သိမြင်သူ ဖြစ်၍ အားထုတ်
သူကသာပြောနိုင်ပါသည်။ ဘေးကပြောပေးသော ခြင်းမှာ
ဘုရားရဟန်ဘုရား၏ အရာရှိ၊ ဘေးက ပြောသော အလုံးစုံ
သိနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပါ။

ထို့ကြောင့် စဟိပသိကော = တရားကခေါ်ရာမှာ မျှိုးကြိုးကော
ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့လိုက်ရပါမည်။ ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ကိုယ် ကိုယ်တိုင်
သိသွားမှ ကိစ္စြီးကြောင်းသိပါသည်။ ဉာဏ်စဉ်မြင်မြင် ဖြင့်

(၁) ပဋိသိမ္မဒီမက်မှာအရှင်သာရိပုံမှုများကိုတစ်

ဆယ့်ခြောက်ဉာဏ်ဟောပါသည်။

(၂) မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိပဿာမှတ်တမ်း ကျတော့

ဆယ်ဉာဏ်ဟောပါသည်။

(၃) မြတ်စွာဘုရားသည် ဓမ္မစကြော် အနုတ္တလက္ခဏာ

ခုတ်တွင်သုံးဉာဏ်သာများဟောပါသည်။

(၄) သူသိမပရိပိဇ္ဇားအား (နှစ်စွဲ၏)သာ များ

သည်။

၅၄၄

မိုးကုတ်ဝိပဿနာအခြေ

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀၂၏ အတိုချိုးပုံမှာ

ဝိပဿနာဉာဏ်၁၀၂၏ ဉာဏ်ပါးကား ဉာဏ်ပါးကား

၁။ သမ္မသယနဉာဏ်	] (က)ယထာဘူတာ	၁။ ဝိပဿနာ
၂။ ဉာဏ်ပွဲယဉာဏ်		
၃။ ဓာတ်ဉာဏ်	ဉာဏ်	ဉာဏ်
၄။ နှုတ်ဉာဏ်		
၅။ အေဒီနဝါယဉာဏ်	(ခ)နိုဒ်ဉာဏ်	
၆။ နိုဒ်ဉာဏ်		
၇။ မွို့စွာဘုရားများဉာဏ်		
၈။ ပဋိသန်းဉာဏ်		
၉။ အနိုဒ်ပေါ်ဘုရားဉာဏ်	(ဂ)မဂ်ဉာဏ်	၂။ မဂ်ဉာဏ်
၁၀။ အနဲ့လောမဉာဏ်		

သောတာပန်အကြောင်း

သောတာပန်သည် “သောတပန္း” ဆိုသော ပါဒိပျက် စကား ဖြစ်ပါသည်။ မဂ်သံယုတ် အနွေကထာများတွင် သောတံ (နာမ်ရှုပါကို ပိုင်းခြားသိ၍ သက္ကယ်ဒို့ကို ဖြုတ်နိုင်သော ရုပ်နမ် ကွဲသော ဉာဏ်နှင့် ရုပ်နမ်ဖြစ်ကြောင်းသည် အပို့ဗျာသန်ရ ကြောင့်ပဲဟု အကြောင်းအကျိုးသိမ်းဆည်းသိ၍ ဝိမိတ်စွာသော

တရား အနှစ်သာရာ ရူမ္မားနည်း ၁၀၅

သော ဉာဏ်၊ ထိဉာဏ်(၂)ပါနှင့် ပြည့်စုံလျက် မဂ္ဂရစ်ပါးတည်း
ဟူသော) ရေအလျင်သို့။

အာဒီတောအာပဋိဌား = ဝိသာနာဉာဏ် အမြင်ဖြင့် စတင်၍
သပါပါကိုသုတိ ရောက်ရှိနေကြကုန်ပြီ ထို့ကြောင့်

သောတာပန္တာ = သောတာပန်မည်၏ဟု မြန်မာလို
အမိုးပို့ပို့ ရပါသည်။

သောတာပန်အဓိုးအစား

၁။ ရပ်နာစ်၊ ဓန္တာ၊ အယတနာ၊ ဓာတ်၊ သစ္မာ၊ ပံ့ခို့သမုပ္ပါဒ်တရား၊ သတိပဋိပန္တာန်တရားတို့နှင့် ရပ်နာစ်ဓမ္မဖြစ်ကြောင်းကို
သိမ်းဆည်းသိပြီး ယုံများခြင်းကင်းကာအလုပ် မဂ္ဂင်ဖြင့် ရှု
မှတ်များများပြီးတစ်ဘာဝနှစ်ဘာဝ အပါယ်မလားသောစိပသာနာ
ယောက်ကိုတော့ ရွှေ့သောတာပန် ဟုခေါ်ပါသည်။

၂။ ရပ်နာစ်စသော တရားများပေါ်၌ (ဖြစ်ပျက်) မြင်မှု၊
(ဖြစ်ပျက်) မှန်းမှု၊ ဖြစ်ပျက်အဆုံးမြင်၍ ဒီဇိန္တုပိုစိကိစ္စာကို
မောက်နှင့် အပြီးအပိုင်ပယ်ပြီး၊ အပါယ်ဓာတ်သိမ်း ၅၅ ခုက္ခာ
ြိမ်းမှုချမ်းသာကိုသိလိုက်ပြီး၊ အရိယာဘက်ရောက်လာခြင်း ကို
မဟာသောတာပန်ဟုခေါ်ပါသည်။

သောတာပန်ဓလေးပါး

- ၁။ သူဇ္ဈာဒ္ဒတ္ထပြရမ သောတာပန် - လူဘဝ၊ နတ်ဘဝတို့၌
ခုနစ်ကြီးမှုသာ ဖြစ်ပြီး
ရဟန္တာ ဖြစ်ကာ ပရီ
နိဗ္ဗာန်စံခြင်းတစ်ပါး၊
- ၂။ ကောလဲကောလ သောတာပန် - လူဘဝ၊ နတ်ဘဝ ၌
နှစ်ဘဝမှ ခြောက်ဘဝ
အထိ ရေးပြီး ရဟန္တာ
ဖြစ်ကာ ပရီနိဗ္ဗာန် စံ
ဝင်ခြင်း တစ်ပါး၊
- ၃။ သောတာပန်ရှိုး - လူဘဝ၊ နတ်ဘဝ၌ နစ်
ကြီးမှုသာနေပြီး၊ ရဟန္တာ
ဖြစ်ကာပရီနိဗ္ဗာန်ဝင်စံ
ခြင်းတစ်ပါး၊
- ၄။ သောတာပန်ရှိုး - သူဒ္ဓါဝါသဘုံ ကို ချုံ
ထားပြီးကျွန်တဲ့သူဂတ်
ဘုံဘဝတွေမှာ ရေချင်
သလောက်ဘုံစဉ်စံပြီး
ဂိသာခါ အနာထပ်ကို
တို့လို့ အမျိုး အစား
သည် တစ်ပါးရယ်လို့
(၄) ပါးရှိုပါသည်။

တရား၊ အန်စ်သာရာ၊ ရွှေဗားနည်း ၅၀၇

ဓသာတာပဋိမန်ရဓဏ္ဍာင်း အဝါဒလားပါး

၁။ သပ္ပါရီသသေဝါ – ရှပ်နာမ်၊ ဓန္ဂာ၊ အာယတနာ၊ ဓါတ်၊
 သစ္စာတို့၏ ကျမ်း ကျင် လိမ္မာသော၊
 သစ္စာလေးပါးကို ဟော တတ် သော
 (၅) အယုတ်သစ္စာ ၂ ပါး (ခုက္ခ
 သစ္စာနှင့် သမုဒယသစ္စာ) ကို
 မလိုချင် အောင် အမြဲတ်သစ္စာ (၂)ပါး
 (နိယော သသစ္စာနှင့် မဂ္ဂသစ္စာ)
 သစ္စာဆိုက်၊
 ဉာဏ်သက်ဝင်အောင်ဟောပြောတတ်
 သောသူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်
 ခြင်း၊

၂။ သဒ္ဓမ္မသာဝန် – ရှပ်၊ နာမ်၊ ဓန္ဂာ၊ အာယတနာ၊ ဓာတ်၊
 သစ္စာတို့နှင့် စပ်သော တရားတို့ကို
 စုတွေ့(သစ္စာဉာဏ်)နှင့်သာမဟုတ်
 ထိုးထွင်း၍ ဉာဏ်တွေ့သီပြီးသော
 ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဟောကြား စုံးမသော
 တရားများကိုနာကြားခြင်း၊

၃။ အော်သောမန်သီကာရေး – နှလုံးသွင်းမှန်ခြင်း။

၄။ ဓမ္မဘန်ဓမ္မပဋိပတ္တီ

– မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်
 တရားကိုရခြင်း၏ အကြောင်း
 ဖြစ်သောသက္ကရဒိဋ္ဌကိပါယ်
 ရှားသော ဓမ္မဒီဇိုဗာဏ်ဟု ဆို
 အပ်သောပရမတူသစ္စာတရား
 အမြင်ဖြင့် ဝိပသနာ မဂ်င်
 အလုပ်ကို အားထုတ် ခြင်း။

ဤ ၄ ပါးတို့သည်သောတာပတ္တီမဂ်၊ သောတာပန်ဖြစ်
 ကြောင်း အကိုင် ၄ ပါးတို့ ဖြစ်သည်။

အကျဉ်းမှတ်ရန်

(သူတော်ဆည်းကပ်၊ မြတ်တရားနာ၊ သင့်ရာစိတ်ထား
 မဂ်အား လျော်ဘို့၊ ဒီဇိုဗာန်၊ ဤလေးဖြာ၊ သောတာပန်
 အစစ်ဖြစ်ကြောင်းတည်း)။

ပုထိုးမြင်၊ သောတာပန်ကွားမှု ၇ ရုက်ယိုတာ

- ၁။ ပုထိုးက ဖြစ်ကြောရည်တယ်၊ သောတာပန်က ဖြစ်
ကြော တိုတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ထတိုင်းသိတာ
ပေါ်တိုင်းသိတာက သောတာပန်တို့အသိ။
- ၂။ အဲဒီလိုပေါ်၊ ပေါ်လာတာချက်ချင်းသိလို့ သိတာနဲ့ တစ်ပြီးလဲ
နက်တည်းပြုမြင်အေးအောင် လုပ်နိုင်ခြင်းသည် သောတာပန်
တို့၏အသိ။
- ၃။ ဤဘုရားသာသနာတော်မှုတစ်ပါး အခြားသော သာသနာ
မှာထွက်ရပ်လမ်းမရှိဘူးလို့ သိနေတဲ့အသိဟာလ သောတာ
ပန်၏အသိပါပဲ။
- ၄။ ကိုယ့်မှာကျူးလွန်ထားတဲ့ အပြစ်ကလေးတွေရှိနေတယ်။
မပယ်နိုင်သေးတဲ့ ကိုလေသာထွေသောင်းကျွန်လာတဲ့အခါ
မှာချက်ချင်းပဲ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်အောင် လုပ်နိုင်တာ
သောတာပန်တို့၏ အသိပါပဲ။
- ၅။ ကိုစွဲကြီးငယ်ရှိလို့ သူတစ်ပါးအတွက်ရုံးတို့၊ ဂါတ်တို့၊
လိုက်ရြှားသော်လည်းမိမိသိလာ၊ သမာဓိ၊ ဖညာ၊ အပျက်
မခံဘဲ လိုက်သွားခြင်းသည် သောတာပန်တို့အသိပါပဲ။
- ၆။ မြတ်စွာဘုရားဟောစဉ်၊ ဘုန်းကြီးများတရားဟောစဉ်ဖြစ်
စေ၊ စိတ်သည် အာရုံတစ်ပါးသို့မသွားပဲ သစ္စာတရားကို
စွဲးစွဲကိစွဲကိ အနက်အမိပါယ်သိပြီး သကာလနာနေနိုင်
ခြင်းသည် သောတာပန်တို့၏ တရားနာနည်းပဲ။

၇။ ဒီလိတရားနာရီးနောက်ခန္ဓာဉာဏ်ရောက်တဲ့တရားတွေပါ
လားလို့၊ ဝစ်းမြောက်ဝစ်းသာလို့မဆုံး၊ ကြည်ညိုလိုမဆုံး၊
ကျော်းတင်လို့မဆုံးတဲ့ သတ္တိတွေဟာလ သောတာပန်တို့
၏သတ္တိပါ။ ပုထုဇူးတို့ကတော့ ဒီအသိတရားမျိုးနဲ့
ကွာခြား ပါတယ်။

တရားလက်ခေါ်မြန်

စာရေးသူ ခံယူရရှိသည့် တရားသဘောကို လက်ခေါ်မြန်
မှန်အဖြစ် နောက်ဆုံးပေးလိုသည်မှာ—

(ဂိပသုနာ) အားထုတ်ရာမှာ မဂ္ဂင်ငါးပါး ရှုဉ်းကြံတရား
ဖြင့် (ဖြစ်ပျက်) မြင်အောင် အားထုတ်ရပါမည်။ (မဂ္ဂင်ငါးပါး)
ကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားချက်အတိုင်း ခွဲခြားသိရှိ
နိုင်အောင် ဖော်ပြရပါလျှင် ဆရာတော်ကြီးက—

(ဂိပသုနာ) အားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ (သမာဓိ) တည်
ချင်လိုကြိုရင် (သတိ) ကို လက်မလွှတ်နဲ့၊ (ရိရိယ) မလျှော့နဲ့၊
ဒီသုံးခုပေါင်းမှ (သမာဓိ) ဖြစ်မယ်၊ (သမာဓိ) ဟာ ဖြစ်ပျက်
ဆီသို့ ဦးတည်လိမ့်မယ်။

(သမာဓိ)က လိုချင်တဲ့ဘက်ကို စိက်ထားတာကလေးက
သမာဓိ (မှန်ပါ)၊ ဖြစ်ပျက်ကို သူမြင်သလားဆုံးတော့ (ဖြစ်ပျက်)
ကို (ဉာဏ်) ကမ့် မြင်ရမှာ၊ သူနဲ့ဘာမှ မဆိုင်ဘူး (မှန်ပါ)၊

မိုး (၉) ၈ (၅၂၀-၅၂၂)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရွှေဗျားနည်း ၅၁၁

(သမာဓိ)က တည်ကြည့်မှု တစ်ခုကိုသာလျှင် ဒီအာရုံး
ရာသိုံး တည့်ပေးတာပဲ ရှိတာပဲ၊ ဟောဒါက ဖြစ်မှု (သံဪရဲ့)
ဟောဒါက ပျက်မှု (အနိစ္စ) ပဆိုတာ (သမာဓိ) နဲ့ မဆိုင်ဘူး၊
(သမာဓိ)ဟာ (ပညာမဂ္ဂုံး) ရဲ့ အကျအညီပဲလို့ မှတ်ရမယ်
(မှန်ပါဘူး၊)

မိုး(၉) ၈(၅၂)

ပညာမဂ္ဂုံးမှာ (သမ္မာသက္ကပ္ပ) က မျက်မှန်နဲ့ တူဖြီး၊
(သမ္မာဒိဋ္ဌီ)က မျက်လုံးနဲ့တူတယ်၊ မျက်လုံးနဲ့တူတဲ့ (သမ္မာဒိဋ္ဌီ)
က မြင်ကွက်ကို အများကြီး ဖော်ပေးလိုက်ရင် (သမ္မာသက္ကပ္ပ)
မျက်မှန်ကြောင့် မြင်စရာရှိတာ အကုန်မြင်တာပဲ(မှန်ပါ)၊

မိုး(၉) ၈(၅၂-၅၃)

ထို့ကြောင့် (ဖြစ်ပျက်) မြင်လို့အရေးမှာ (သမာဓိ)
ကောင်းရုံဖြင့် မရပဲ ရှုတ်တော့သော (သတိ)၊ မြင်တတ်သော မျက်
လုံး အရိယာသစ္စတရား၊ အမြင်မှန် (ပညာဉာဏ်) ထက်သန်မှ
ရပါမည်(ဖြစ်ပျက်) မြင်ဘို့ရာ (သတိ)နှင့် အမြင်မှန် (သမ္မာဒိဋ္ဌီ)
ပညာကလိုရင်းဖြစ်ပါသည်၊ (သတိ+ပညာ)ပါမှ (ဉာဏ်)ပါမည်၊
(သတိ+ပညာ)ရှိမှ (ဉာဏ်)ရှိပါမည်။

အလုပ်လုပ်ရင် တုံးတိချည်းမလုပ်ကြနဲ့(ဉာဏ်)နဲ့လုပ်
လုပ်လုပ်တာ(ပညာ)မပါဘူး၊(ဉာဏ်)မပါဘူးနဲ့ပြောတော်ကြော်ပါ
ထာယ်(ပညာတ်)အပေါ်ထူထောင်သည်(သမာဓိ)မျိုးသာမျိုး၊(သ
မာဓိပညာဉာဏ်) မရှိရင်တုံးတိအားထုတ်ခြင်းမျိုးသာမျိုးလောင်း

မယ်၊ ထို့ကြောင်(စိတ်)ကိုသတိပွာနဲ့ စဉ်ပြီး(ပညာ)မရှင် (၂)
ပါးပါဝင်သော(သတိ)ပညာဉာဏ်နဲ့ဆက်ရှုဘို့လိုအပ်ပါတယ်။

အချို့က(သီလသမာဓိပညာ)လို့လာတဲ့အတွက်(သမာဓိ)
ရှိရင် (ပညာ)က အလိုအလျှောက် လာလိမ့်မည်ဟုထင်နေတတ်
ကြပါသည်။ ပညာတ်အပေါ်မှာ (သမာဓိ) ထူထောင်ပြီး(သတိ)
(အသိ) မပါပ (သမာဓိ)တည်ကြည်မှုသက်သက်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်
လှည့်ပြီး(ပိပသနာ)ရှု ရုံဖြင့်(ပိပသနာဉာဏ်)ရသည်ဟု ထင်
နေကြပါသည်။ (သတိ) အသိနှင့်(သမ္မာဒီဇို့) (ပညာ မရှင်)
မျက်လုံးမပါ၍ (မြင်ကွက်)မရှိပ ဘယ်လိမ့် မမြင်နိုင်ပါ၊ မြင်မဲ့
မြင်ရင် ပညာတ်အပေါ်မရသည့် နိမိတ် (သမာဓိ) အစွမ်းကြောင့်
(သမထနီမိတ်)ဖြင့်သာ ထူးထူးတွေ့တွေ့ အာရုံများကိုသာမြင်ဘို့
ရှိပါသည်။ ထိုအမြင်မျိုးသည်(ပိပသနာဉာဏ်)အမြင်မဟုတ်ပါ။

(ဉာဏ်)ဆိုသည်မှာသတိဖြင့်သိတတ်သောအမြင်မှန်(ပညာ)
နှင့်ပြည့်စုပြီးသောရှုတတ်သည့်သတိဉာဏ်(သမ္မာသက်ပွဲ)။

(ပညာ)ဆိုသည်မှာလည်း(အဝိဇ္ဇာ)ကင်းပျောက်၍(ဉာဏ်)
အလင်းရောက်စေသည် အရိယာသစ္ာတရား၊ တစ်နည်း
ဆိုသော ပဋိစ္စသမ္မာဒီဇို့ (ခန္ဓာဖြစ်စဉ်)ကို သိတတ်သော အမြင်
မှန် (သမ္မာဒီဇို့) သာ ဖြစ်ပါသည်။

ပိပသနာဉာဏ်(ဖြစ်ပျက်) မြင်ဘို့ အရေးမှာ (အဝိဇ္ဇာ)
မှ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် (၈၀) သိတတ်သော အမြင်မှန် (ပညာ)နှင့် ပြည့်စု
ပြီးအပေါ်လာသော(ဓမ္မ)လေးတွေအပေါ် (နှလုံးသွင်းမှန်အောင်)

တရား၊ အနှစ်သာရာ၊ ရူမ္မားနည်း

၅၁၃

သတိဖြင့်ရှုတတ်သော (၈) စိတ်အရှိကို အသိနှင့်ကိုက် အောင်
လုပ်တတ်သော သတိ(ဉာဏ်)နှင့်မှ (ဖြစ်ပျက်) မြင်ပါ သည်။

ဂိပသာနာအားထုတ်ချိန်မှစွဲ၍လည်း တတ်နိုင်သမျှ (၈)
နှင့် မနေပ (ဉာဏ်)သတိနှင့် နေပေးရန် တိုက်တွန်းပါသည်။
(ဉာဏ်)ဖြင့် နေခြင်းဆိုသည်မှာ သတိဖြင့်ရှုရသည့် (ရွှေဉာဏ်)
ဖြင့် စိတ်ကလေးပေါ်တိုင်း၊ ပျက်တိုင်း စောင့်ကြည့်မှုဖြင့် သိနေ
သော(ဉာဏ်)၊ အသိလိုက်ပေးသည့် (ဉာဏ်)ဖြင့် နေခြင်းဖြစ်ပါ
သည်(စိတ်)မပေါ်သည့်အခါ (ရွှေစိတ်)(ရွှေကိစိတ်)ဖြင့် နေပေး
ခြင်း၊ (စိတ်)ပေါ်သည့်အခါတိုင်း သိပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်၊ သိ
လိုက်ခြင်းမရှိပ အသိလွှတ်သွားသည့် (ကိုလေသာ) မျိုး မဝင်
အောင် သတိ (ဉာဏ်) ဖြင့် အချိန်များများ နေတတ်အောင် လေ့
ကျင့် နေပါက ကိုယ်တိုင် ချမ်းသာမှုကို တွေ့နေပါမည်။

(ဉာဏ်) နှင့် နေပါက (အပိဋ္ဌ)လည်း ပြုတ်၊ (တရား)
လည်းပြုတ်၊ (ဒီဇို့)ကိုလည်း ဖြုတ်ပေးနေသော အလေ့အကျင့်
မျိုးရနေပါ၍ ပင့်စွဲသမျှပါ၏ ဖြတ်နေခြောင်း သဘောပေါက် ပါ
လေ၊ (ဉာဏ်)နှင့် နေပါလျင် (မဂ္ဂၢ) ဖြစ်နေသောခြောင် ပြင်ပ
အာရုံ (ကိုလေသာ) များ ပါးသွားရှိုး (ဖြစ်ပျက်) ကျကျ
မြင်ရာမှ (ဖြစ်ပျက်) စိတ်စိတ်မြင့်မှု (သမ္မာဒီဇို့) ကို ရရှိရှိုး
(ဂိပသာသမ္မာဒီဇို့)မှ(မဂ္ဂသမာဒီဇို့) ပန်းတိုင်ကို ဆွတ်လှမ်းနိုင်
တော့မည်ဖြစ်ပါခြောင်း တရား လက်ဆောင်မွန်ဖြင့် တရားနိုင်း
ကမ္မအဆုံးသတ်လိုက်ရပါတော့သည်။

ဦးကံညွန့်.

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ ခုလွှာဘွဲ့အသနာ အတွဲ (၁၃) (၆)
 ၂။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ သွွားလေးပါးတရားတော် အတွဲ (၂)
 ၃။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ လုပ်ငန်းစဉ် တရားတော် အတွဲ (၃)
 ၄။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ သွွားလေးပါးတရားတော် အတွဲ (၄)
 ၅။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ လုပ်ငန်းစဉ် တရားတော် အတွဲ (၅)
 ၆။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် တရားတော် အတွဲ (၆)
 ၇။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ သွွားလေးပါး တရားတော် အတွဲ (၁၀)
 ၈။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ သွွားလေးပါး တရားတော် အတွဲ (၁၁)
 ၉။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ လုပ်ငန်းစဉ် တရားတော် အတွဲ (၁၂)
 ၁၀။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ သွွားလေးပါးတရားတော် အတွဲ (၁၃)
 ၁၁။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ သွွားလေးပါးတရားတော် အတွဲ (၁၄)
 ၁၂။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ သွွားလေးပါးတရားတော် အတွဲ (၁၅)
 ၁၃။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ သွွားလေးပါးတရားတော် အတွဲ (၁၆)
 ၁၄။ မိုးကုတ်ပိပသုနာ သွွားလေးပါးတရားတော် အတွဲ (၁၇)